JURJOVICH Elek éremgyűjtő

1841

23/c jan. 28. Nádor Ő Fensége Jurjovich Élek volt kapitány éremgyűjteménye tárgyában

Művtört.Ért. 1990 1-2 124.

levonások: jöv. adó .....

községf. h. .....

.....

Kifizetendő összeg: .....

azaz .....

Fenti összeget a mai napon hiánytalanul felvettem.

Fenti összeget kérem alábbi címemre kiutalni: ....

.....

Budapest, 197..... hó .....

MTA KESZ

MDK

Jurisics Márton ácsm.

1801. felszabadult Pécsett

Csermuti A: Pécsi ácsok céhe. Pécsi Napló. 1913. nov. 30. 3 - 4 l.

Jurisics Márton

Bpest 1868

ired

Kovács Harang

64. l.

Diszkard, a francia Bercsényi-hu-
szárefredé VI. 136.

Juristovszky Miklós, grafikusművész

Az olvashatatlan aláírás

Juristovszky Miklós grafikus (1089 Budapest, Baross u. 123.) olvasónk írja a következőket: „...nemegyszer találkozom azzal a gyakorlattal, hogy cikkírók, művészek nevét aláírásuk fakszimiléjével jelzik... Például szeptemberi számuk igen frappáns iskolapéldája volt annak, hogy milyen helytelen ez a gyakorlat... Veress Miklós portréjáról és olvashatatlan aláírásáról aligha következtethet a „mezítlábas" olvasó a szerző kilétére. Úgy gondolom, hogy az irodalmi művek publikálása részben az alkotó személyiségét is hivatott demonstrálni, ezért ezt a fajta technikai-szerkesztői megoldást helytelenítem. Remélem, egyetértenek velem."

Köszönjük a megjegyzést, s bár Veress Miklós neve a tartalomjegyzékben is olvasható, keressük a megoldást, ahogy az utóbbi számaink is mutatják. Azért az aláírás, még ha olvashatatlan is, ugyancsak utal a szerző „kilétére". A jövőben is szívesen fogadjuk lapunkra vonatkozó észrevételeiket.

Budapest folyóirat, 1988, 2., 48-ad.

Juritsih Mihály

budai rác ötvös

1689.

l.

Budapest Régiségei

XII. 292. l.

Miletics Szvetozár kny. (Tul. Bradvarovics Koszta.)
Natosevics ny. r.-t.

Ungvár:
Földesi Gyula.
Gellis Miksa.
Székely és Illés.
Ungmegyei ny. (Tul. Kreisler Marczell.)
Unio ny. r.-t. (Igazg. Plenykó János.)

Vácz:
Abeles Gábor.
Dercsényi Dezső.
Ergerspert és Wölcz.
Herman Antal.
Katzburg Lipót.
Kohn Mór.

Vágsellye:
Kollmann Dávid.

Vágújhely:
Brück Gyula.
Fábián András.
Horovitz Adolf.

Mark Károly és tsai. (Wetter és Veronits utóda.)
Risztics István.
Seemayer János és tsai.

Veszprém:
*Czigány Pál.
Egyházmegyei ny.
Fodor Ferenc.
Krausz Ármin és fia.
Népakarat ny. (Tul. Takács Szilveszter.)
Pósa Endre.
Szigethy Ákos.

Zalaegerszeg:
Breisach Sámuel.
Kakas Ágoston.
Unger Antal.

Zalaszentgrót:
Nagy Sándor.

Zenta:
Fekete Sándor.
Molnár Sz. Vince.
Politzer Sándor.

Juristovszky Miklós, grafikus

JURISTOVSZKY MIKLÓS grafikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás tegnap a Csepel Autógyár Művelődési Otthonában. A tárlaton a művész hétköznapi tárgyakat ábrázoló csendéleteit mutatják be.

– Hú

8.

Népszabadság, Bp. 1982 jan 6

Juritsány Zoltán.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon „Falujáró honvédek" c. festménye fog szerepelni. (ecsetre.)

Kis Ujság, 1951. Máj. 8.

MDK

Juritsány Zoltán festőm.

Falujáró honvédek, festm.

dm: Magyar katona a szabadságért. Kis Ujs.
1951. máj. 8. 4 l.

MDK

Asztalos S: Megjegyzések a képzőműv. vitához.
Magy.Nemz. 1952. máj. 25. 5 l.

JURITSCHEK, Franz, pozsonyi kö-
müvenegéd

F. J. Maurergesell, gyereke halvavzületett.
(1847, 648 l)

Preuburger Zeitung
(Genthon)

M.D.K.

Jurka László

Illés Jenő: "Johanna éjszakája" c. kritikájá
ban ir Gyárfás Miklós darabjáról, amelyhez a
jelmezeket készitette a művész,-mint a kriti-
kus irja, "...jól jellemezték hordozóikat."
Miskolci Nemzeti Szinház előadása.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. nov. 18.
X. évf.46. sz. 4-5. lap

Jurkinyi Jenő MDK

A régi Lánchid ujjáépitésének tervező bizottságának tagjai: Kherndl Antal, Gállik István, Beke József, Zielinski Szilárd, Nagy Virgil. /1913-15/

A vasszerkezet részletterveit a MÁV hidosztályának mérnökei Jurkinyi Jenő vezetésével készitették. 52-53.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Jurkinyi Jenő MDK

Az Erzsébet hid tervezéének irányito munkáját a Dunahidépitő osztály végezte élén Czekelius Auréllal. Főstatikusok Dr. Gállik István és Beke József. Épitészi tervező Nagy Virgil. A Vasszerkezet részletterveit a MAV gépgyár hidos ztálya készitette el Jurkinyi Jenő vezetésével.

45.o.

Dr. Mihailich Győző: AXIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Jurkinyi Jenő

Repr:

A Ferenc József- /ma Szabadság-/ híd.

41.c. 6. ábra.

Dr. Mihailich Gyula: A XIX. és XX. századbeli magyar hídepítés története. Sp. 1960.

Jurkinyi Jenő

statikus épitész

A Ferenc József hid részletterveit , ~~Fáy~~ Feketeházy általános terve szerint, a MÁV gépgyár hidosztálya készitette. Vezető statikus Jurkinyi Jenő volt.

40.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

JURKOVIČ, Dusan építész

JANOVICKOVÁ, Marta: Z nábytkovej tvorby : Blazeja Bulla a Dusana Jurkovica. = Pamiatky a múzea, 1991. 1. 19 - 21.p. ill.

Bulla, Blazej
Jurkovic, Dusan építészek Art Nouveau butorai 1899-ből

EM! FIGYELEM!

űzvédelmi felszerelésekből kedvezmé-

	Régi ár	Új ár
rc	138.000.-+ÁFA	99.000.-+ÁFA
orfecskendő		
	88.000.-+ÁFA	61.600.-+ÁFA
zére		
potban /		
	9.600.-+ÁFA	7.136.-+ÁFA
	1.300.-+ÁFA	880.-+ÁFA
	185.-/m2+ÁFA	93.-/m2+ÁFA

ÁG! ÚJDONSÁG!

kizárólagos forgalmazási jogával ren-

Elemek:

MDK

Jurkovics Ferenc, Losonc

Magyar Művészet 1928. 317.l.

JURKOVIČ (JURKOVICS)

1922. ben részt vett a Szlovák művészegyüttes kiállításán Kern, Kern., Kovácsik, Mallý Milan, Mitrovský, Polkorát, Svehl, Rutkay-Nedecký, Augusta, Benk., Gwerk., Hanula és Hermely művészekkel együtt.

Tomáš Štraus: Anton Jasusch a zrod východoslovenskej avantgardy dvadsiatych rokov. Bratislava, 1966. 35. l.

JURKOVICS GYÖRGYNÉ, szürszabómester

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről. Az egyik 1784-ből, a másik pár évvel későbbi. 64 mesterség, 819 név. Az arab számok a két listát, a rómaiak azt csoportot jelzik. 263.old

/ 1,2./ V. szürszabó. 266.old

MyVAREX U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBa REGIA. István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

Jurkovich János
épitesz

1737 ben irathorott be.

lásd.

Fleischer Bécs 55-l.

T. 4139.

ül a tájat munkálkodó férfi és
. A középtérben a város épületei
lnak ki, a háttérben pedig hegyek

.8 cm.

Jurkovics Ferenc

MAGYAR MŰVÉSZET
1928. 317

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Jurkovics Ferenc

Magyar Művészet
1928. 317

er Jurkovics
Ferenc.

Koponya, östulok VI. 179

Jurkovics Viktor

ujpesti áll. reálgimnázium
rajztanára
1899–1904. képzőm. főiskola
1905. rajztanári oklevél
meghalt 1934-ben.
közelebbi adat nincs

Rajzközlés
1934. 22. l.

F. Fatudi Margit

Jerto

Ankerköz 1.

Müesarnok

1922. Öti Gall.

Jurkovich Victor

szul. Felgart (Gömör m.)
1880 szept. 1. Reál. sett.
1899/900. I–II ~~vea~~ 1 évi rajztjel

Gyűrű, honfoglaláskori V. 176.

Jurkovics Viktor

1899/900 – 1903/4

Ferkèpzomfoiskèvk

97.l.

tak hátra. Az új olasz [illegible]

Jakome Sebestyén

ónöntőmester Pesten dolgozott.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Budapest, 19[illegible]

411

Sebastian Jerome

pesti ónöntőmester 1773-1791.

Weiner Mihályné: Ónművesség, Bp. 1971.

244

Jurovszky János

Pozsonyból, 1759-ben irat-
kozott be.

lásd
Fleischer Bécs. 55. l.

T. 977.

ajza foglalja el, melytől balra
ket, jobbra pedig a Danube Flu.
. Felirata a térrajz közepén:

op een Eylant in den Donaw,
Ram, tussen Pancsova en Orsa-
roupen verovert.
ulum ins: in Danubio e
ter Pancsovam et Orsa-
gnata.
Exc: Amst: Cum pr:
ak kezdete: A. Pont de Brulle és
nte de rome.

9.2 cm.

TURSCH, Joseph, pozsonyi ügyvédjelölt

J. J., Tischlergesell, † 38 éves korában, 1793 augusztus 9. (1793, 848. l.)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Jursák

budapesti vonatkozású érmét közli

G. Héri Vera: Budapest érmeken. Budapest, 1974.6.sz.
2o-21.l.

Jursák

1837-ben épült fel a Pesti Magyar Színház. A színház azóta elpusztult Múzeum Körúti épületét ábrázolja a Jursák szignóval ellátott ezüst érem. (említve és repr.) az akadémikussá váló klasszicista ábrázolásmód az épület aprólékosan pontos visszaadására törekedett. (említve és repr.)

G. Héri Vera: Budapest ermeken.

1944. jún. Budapest.

JURSCH, Joseph, pozsonyi asztalossegéd

J.J.,Tischlergesell,
† 38 éevesen, 1793 aug.9.
[1793, 848 l.]

Pr.Z.

Jurutka József

Munkácsi 1914

24

Sebestyén Károly VI. 181.

Jurutka József

festő

Bécs

Műcsarnok

1913/14 téli

Jurutka József

Mücsarnok Wien

1914. tav. kiáll 160, 161

1916. tav. kiáll. 237, 238, 242

1916-17. téli kiáll. 70

Szatmári ötvösök pecsétje 1590-ből

VI. 294.

Jurutka József

Művészet 1914. 211

Orsz. Magy. Iparművészeti Museum

VIII. 35.

Jurutka József

Munkanok magyar Wien
1913–14. téli ziall 148,777.

Székesfehérvár III. 237

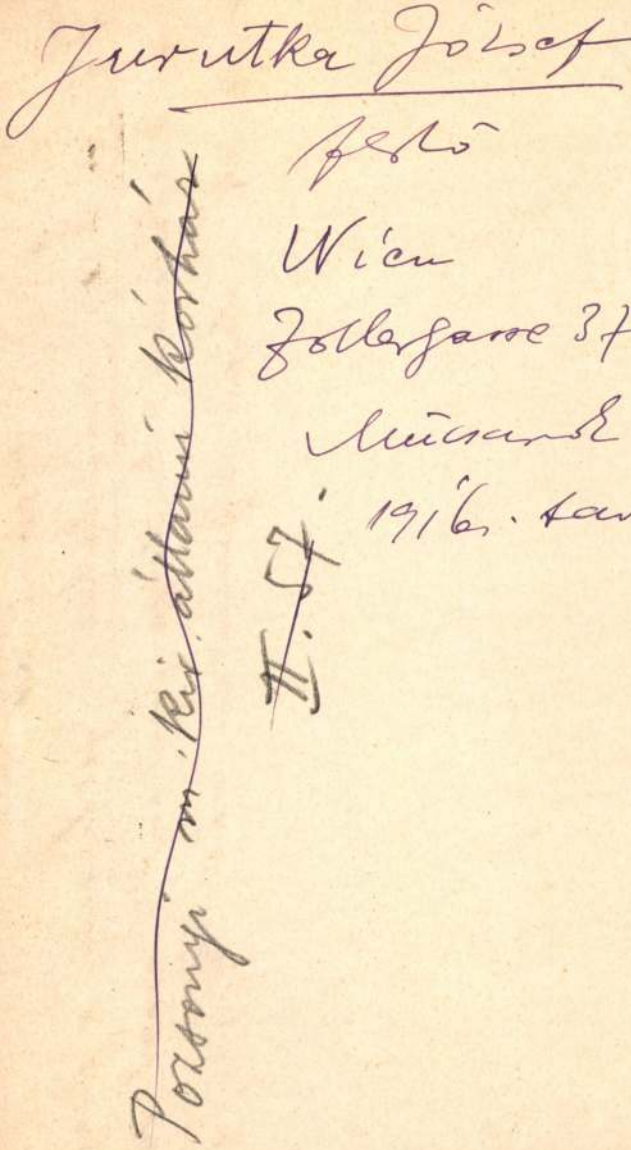

Jurutka József

festő

Wien

Zollergasse 37

Münsarok

1916. tav.

Pozsonyi m. kir. állami kórház

II. 57.

1906. II. 26.

A. o. és k. o. minisztérhez. Felterjesztés a Pszegdolagi kiadásaiból kintalványozatlan maradt 140 kor. ömegnek utólagos folyósítása iránt. (141/906)

Jurutka József MDK

Eső előtti hangulat, /tájkép/, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Jurutka József

MDK

Csendélt, olf.

Öreg könyvek, csendélet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Jurutka József

MDK

Bibliacsendélet, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Jurutka József MIK

Csendélet: Első virág, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Jurutka József

Öreg könyvek

A tavaszi tárlat eredménye. Művészet 1914. 282.l.

Jurutka József, festöm. MDK

Csendélet. Festmény.
Repr. 211.1.

A Mücsarnok tavaszi kiállitásából.
Müvészet.1914. 211.1.

Jurutka József MDK

Régi okmány, csendélet, olf.

Ékszerdoboz, csendélet, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Jurutka József

Művészet 1916. 1. 11.1.

Jurutka József MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kiállitások, XX.sz. 1900-1919.

Mücsarnok tavaszi kiall.,1914.
- Jurutka József:Csendélet -

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
211.

a művész énjéből való — ha ez én értékes. Itt persze még az egész probléma benne lappang elemzés nélkül e képzetekben.

Most már megállapítható, mi az összefüggés «mese» és «poézis» közt. A poézis másodfajú érzelem, mely a mese eszméire van alapítva. Izlés pedig az az állapot, mikor valaki nemcsak a mesét, hanem a rájuk fundált érzelmeket is realizálni tudja. Aki erre nem képes, az — izlés nélküli. (Nem izléstelen! Mert izléstelen az, akinek ilyen érzelmei, örömei olyan dolgokhoz kapcsolódnak, amikhez másoknál kellemetlen érzelmek fűződnek: undor, fölháborodás.) Amint látjuk, esztétikai állapotok mindig: mint fundamentumot, eszméket tartalmaznak. Ez a mese, a litteratura, mely kell, hogy minden művészetben az érzelem természeténél fogva meglegyen. A szekundér érzelmek e faja korok, osztályok, egyének szerint változó. Minden az aláépített eszméktől függ. Ha valaki sokféle esztétikum számára hozzáférhető, nem azt jelenti, hogy az ő élvezetében nincs litteratura-elem, csak azt, hogy ez lehet nagyon sokféle, változatos. Szerény nyárspolgárok, akiket kevés eszme járt át, kevés dologért tudnak lelkesülni. Ezért is kell nekik a sablonos, a szószmorál, a maguk megszokott kis világnézetéből merített gondolat és nekik csak ez szép. Mert csak itt tudják reálizálni az esztétikai állapotot, mert csak ritkán és kevés eszme alapján képesek följutni oda, ahol a zseni állandóan lakik, a fundált állapotok ilyen világába.

Ebben látom én az eszmék szerepét, a litteraturát a művészetekben. Ezek mindig oly fogalmak, melyekhez érzelmek, lelkesedés fűződik. Az esztézis pedig a bírásuk felett érzett öröm. Ez a tetszés. Ime ezért kell enthuziazmus az élvezéshez és ezért is nevezhetők az esztézis alapjául szolgáló eszmék joggal enthuziasztikus képzeteknek.

DR. VARJAS SÁNDOR

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

CSENDÉLET JURUTKA JÓZSEF FESTMÉNYE

Művészet 1914

LONDONI LEVÉL

London, április

Meglehetősen meddő idők után igazán nagy műélvezetet nyujt a «National Portrait Society» harmadik évi kiállítása a New-Bond street-i Grosvenor Galleryben, ahol annyi talentum van egynéhány teremben összezsufolva, hogy szinte lehetetlen egyszeri látás után a sok jó közül a legjobbat meglátni. A hamisság teljesen számüzve van ebből a kiállításból, amelynek elnöke Augustus John, aki itt a modern festészet egyik legelőkelőbb képviselője. Természetesen a kiállítás maga erősen magán viseli a forrongó művészi ideáloknak kaleidoszkópszerű jellegét és nem egy kép előtt meglepetéssel fordul a néző a katalógus felé, hogy annak értelmét lehetőleg megtalálja, ha nem a vásznon, hát a pár betű közepette, amely azonban csak elvétve adja meg azt. Általában minden új forma, színképzés, rajz és érzé képviselve van itt és erősen kontrasztálódnak a megrajzolt, átgondolt portrék a másik szélsőséggel, egészen a legmesszebbmenő «érzések»-ig. Ez utóbbiak közül igen sok az érdekes, sőt értékes is és dacára annak, hogy csak arcképek vannak a kiállításban, azért a meddőségnek és sivárságnak semmi jele; hollott általában portrait-kiállítások nem igen szoktak elsőrangú tényezőkké válni a művészi életben és meg kell tizedelni a képeket. De ebben a kiállításban mindenkinek van mondani valója, jóllehet ennyire kevert jellegű.

A kiállítást tulajdonképen kettős nézőpontból kell nézni, mert van modern, de akceptált portrait, de viszont sok az az ultramodern iskola, amely eddig csak igen kevéssé tudott magának sikert biztosítani, aminek oka főleg abban rejlik, hogy minden új dolog, akármilyen igaz is legyen, szokatlan és így a legtöbb szemlélőnek

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

AZ ARANY SZAMÁR MARKUP BÉLA SZOBORMŰVE

Jurutka József festő

XX.sz.,1900-1919.

Csendélet.

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
211.

1900-1919.

Festészet, XX.sz. - Önálló táblakép

Jurutka József:
Csendélet

- illusztracio -

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
211.

Just Ferenc

MDK

építész

A Kamara uj tagjai. MMÉKÖzl. 1927. aug. 14.
209. l.

Just Ferenc épitész

A milleniumi kiállitás területének rendezésére kiirt pályázatra beérkezett müvét dicséretben részesitették.

Vas, Ujs. 1893 392 1

Just Ferenc
Kohlenheyer Viktor
Korb Flóris

K Vas. Ujs. 1893. 392. l.

A millenniumi kiállítás. Az 1896-iki kiállítás országos bizottsága május 31-iki ülésén, melyen *Lukács* Béla miniszter elnökölt, döntött a kiállítási terület elrendezésére és a történelmi csarnok építésére hirdetett pályázat fölött.

A történelmi főcsoportban nagy súlyt fektetnek rá, hogy az országon kívül őrzött magyar történelmi emlékeket is, a mennyire csak lehet, megszerezzék a kiállításra. Ezért Bécsben, Párisban, Berlinben, Münchenben, Rómában, Konstantinápolyban, stb. helyi bizottságok alakulnak. Rómában maga az ott időző Vaszary Kolos bibornokprimás, ki a csoport tiszteletbeli elnöke és Császka érsek, a csoport elnöke teszik meg az első lépéseket. A *kiállítás területének rendezésére* 34 tervezetet adtak be. Ezekből héttel foglalkoztak a birálók. A legjobbnak talált négy tervezet 1000—1000 koronát nyert. A nyertes tervek szerzői: 1. *Schickedanz* Albert építész; 2. *Korb* Flóris és *Giergl* Kálmán; 3. *Gerster* Kálmán és *Mirkovszky* Géza; 4. *Neuschloss* Károly és fia. Megdicsérték a *Just* Ferencz és *Farkas* Ferencz, a *Gönczy* Béla és *Weber* Károly tervezetét. A *történelmi kiállítás csarnokára* tizenegy pályaművet adtak be, de ezeket a birálók nem találták kielégítőnek. A 6000 koronát tehát négy felé osztották a legjobb tervezetek készítőinek, kiket szükebb pályázatra szólítanak föl. A négy tervezet készítői: *Schickedanz* Albert, *Pfaff* Ferencz, *Tandor* Ottó és *Alpár* Ignácz. Megdicsérték *Kohlenheyer* Viktor építész tervét. A *műcsarnokra* is pályázatot fognak kitűzni.

Just Krisztina

nevét a brüsszeli Akadémia magyar hallgatói között említi

Sprenger Mária: A Bruxelles-i Academia mag yar kapcsolatai. Művtört.Ért. 197o.4.sz. 291-295.l.

Jüstel József

1773. ban Egerben öntötte az óaradi minorita templom harangját nag

Lakatos Ottó

Arad tört. II. k.

Arad, 1881. 45. l.

1944
25

1919
4

Instel József

öntötte 1773-ban az aradi régi unoríta templom legnagyobb harangját Egerben, mely ~~szt~~ Erzsébet tiszteletére szenteltek.

Lakatos. II. 451.

Justel József egri harangontöön

tötte, gr. Esterházy Károly megrendelésére, a szent kereszt felmagasztaltatásának emlékére, a kereszt-

püspöki templom ~~kr~~ 7 mázsás harangját 1787 ben.

Kandra Kabos. Adatok az egri egyházmegye történelmehez. Eger 1887. II. K. 104 l.

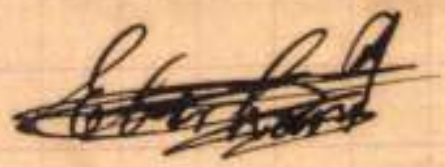

Jüstel József

Eger 1776-1785

vöd

Kovács Harang

by. l.

D'Isoz Kálmán VI. 311

Jüstel Anna

Eger 1838

wód

z Kovács Harang

64. l.

Diszkard VI. 139

Jüstel János

Eger 1801 – 1831

wód

Kovács Harang

64. C

~~Diszeli r. k. népiskola VI. 226~~

Justel János M.D.K.

harangöntő

Nádujfalu r.k. fa harangláb valószi-
nűleg az ő munkái a harangok

Patay P. Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 157, 167

Justel Johann M.D.K.

harangöntő

Homokterenye v. r. templom harang-
ját öntötte 1807.

Patay P: Nógrád megye harangjai.
Múvtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 153

Justh MDK

késmárki asztalos

1809-ben először használja butor céljára a tiszafát (taxus baccata). Irószekrény (repr.)

Koós Judit: Régi magyar tiszafabutorok.
Faipar IV./ 8 (1954) 230-234.

Ism: Müv. Ért. 1955. IV. évf. 2. sz. 319.

Gusth Emilia.

A pesterzsébeti művésznő első vaporthiállításán akvarell-művei szerepeltek.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 14.

Just Emilia.

A pesterzsébeti képzőművészek kiállításán csendéletei szerepeltek. (említve.)

Magyarság, 1928. dec. 19.

Justel....

feltehető alkotója a Fedémes-i rk. templom főoltára 2 db bronz gyertyatartójának.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7121

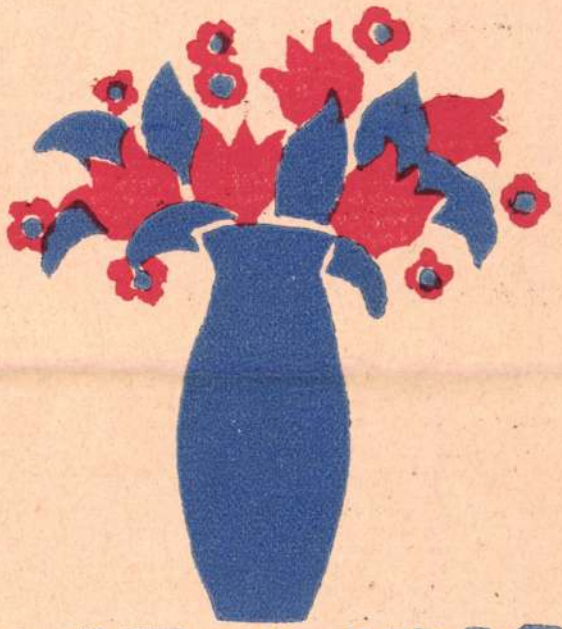

MEGHIVÓ

A kiállitás védnökei:

báró PERÉNYI ZSIGMOND
v. b. t. t. ny. miniszter,
Pesterzsébet város diszpolgára
és
dr. ilinyi CHIKÁN BÉLA
polgármester

A kiállitáson résztvevő müvészek:

Justh Emilia,
Littkei, Muszély, Ocsvár,
Sassy, Slezák,
festőművészek
és
Schvarcsuk,
szobrászművész.

Meghivó

a
PESTERZSÉBETI KÉPZŐMŰVÉSZEK
reprezentativ kiállitására a pesterzsébeti városháza termeiben.

A kiállitás

ünnepélyes megnyitása

1928. évi december hó 16-án,
délelőtt 11 órakor.

A kiállitás megtekinthető 10 órától 6 óráig.
Belépődij 50 fill. A megnyitás napján 1 pengő
Katalógus ára 30. fillér.

Justel János

egri harangöntő 1807-ben öntötte az egerszó-
lati harangot. /:Rk. templom:/

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei I.

Magyarország műemlékei topográfiája. VIII.
Budapest 1972.

6821

TORDAI TAUSZ IMRE: Normandiai részlet

A Párisi Salon d'Automme kiállításáról

Megvette Budapest Székesfőváros

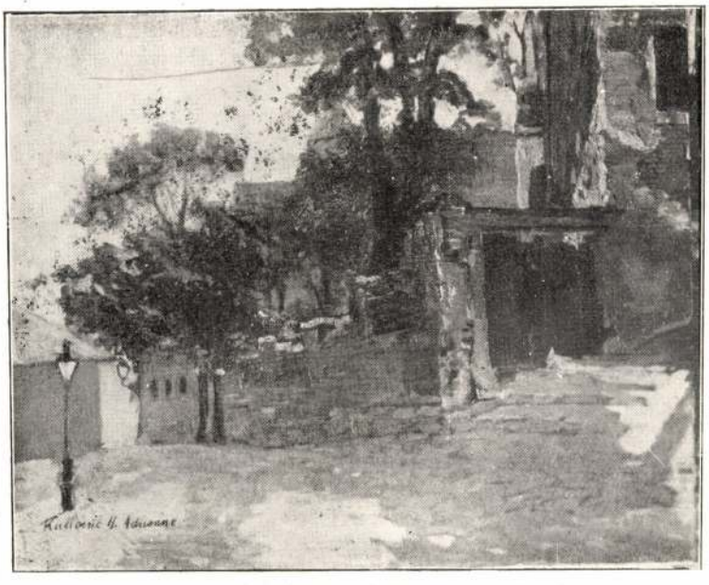

KALLÓSNÉ H. ADRIENNE: Tabáni részlet

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

KÁSSA GÁBOR: Hóolvadás

A Műcsarnok Téli Tárlatáról

VIDÉKI CENTRUMOK

Szeged

Az Alföldi Művészek Egyesülete II. tárlata. Második kiállítását nyitotta meg december hónapban ez az agilis, hézagpótlóan fontos művészeti egyesület, melynek kiállításain nem csupán Szeged művészei, hanem az egész Alföld művészeti élete, sőt az onnan elszármazott, azóta már beérkezett fővárosi művészek adnak találkozót egymásnak. Szeged művészein kivül Hódmezővásárhely, Orosháza, Békéscsaba és Kecskemét, sőt Szolnok művészei is úgyszólván testületileg vettek részt a nagysikerű tárlaton. Az AME kiállításai érzékeny hiányt pótolnak az Alföld művészeti életében és egész bizonyos, hogy jelentősége évről-évre nagyobb lesz.

Miskolc

Bartus Ödön kiállítása. A városháza dísztermében minden évben bemutatja a város népszerű festőművésze évi termését. Miskolc város műértő közönsége évről-évre megállapítja ennek a természetimádó, kitünő piktorának szép vonalban ívelő fejlődését. Tájainak idillikus hangulata, az az áhitat, mellyel a művész képein a természet elé lép, akvarelljeiből, és olajképeiből egyaránt képformáló készséggel kibontakozó hangulat egyre nagyobb és nagyobb kört vonz Bartus Ödön piktúrája köré. Örülünk egy jó piktor sikerének és szivesen állapítjuk meg, hogy nemcsak a műkritika, de a közönség is egyre nagyobb melegséggel fogadja Bartus Ödön gyüjteményes kiállításait.

Meilinger Dezső képkiállítása. Január 10-ikén nyílik meg Miskolcon a Városháza dísztermében Meilinger Dezsőnek, az ismert nevű festőművésznek gyűjteményes kiállítása, mely elé nagy érdeklődéssel tekint Miskolc város intelligenciája.

Székesfehérvár

Két kiállítás. Egymásután két képkiállítás nyilott meg Székesfehérváron. Az egyik *Kövér* Gyuláé, az ismert festőművészé, aki 50 képet állított ki, hazai és külföldi tájakat és nagyméretű aktképeket. A másik kiállítás *Kerekes* Józsefé volt, akinek a Műcsarnokban kiállított egyik képét néhány évvel ezelőtt a Szépművészeti Múzeum vásárolta meg. Ezen a kiállításon balatoni és néhány flórencei képével szerepelt. Mindkét kiállításnak nagy sikere volt és erős visszhangot keltettek a vármegye műértő közönségében.

Kispest

A Kispesti Képzőművészek tárlata. *Duf* Lajos, *Faith* István, *Gabos* László, *Gyuk* József, *Mayer* József, *Németh* Miklós, *Raáb* Ferenc és *Szini* Zoltán részvételével december 16-án nyitotta meg Kispest polgármestere, vitéz dr. *Vályi* Gyula a Kispesten lakó képzőművészek csoportkiállítását. A kispesti képzőművészek tárlatán szereplő művészek nagyobb részének neve már a fővárosi kiállításokról is ismert: így természetes, hogy Kispest városának közönsége nagy számban kereste fel a kiállítást, melynek szép erkölcsi és anyagi sikere volt.

Pesterzsébet

A Pesterzsébeti Képzőművészek kiállítása. A kiállító művészek nagyobbrészt ismert nevek a kiállítást látogató közönség előtt. A tárlat legerősebb egyénisége kétségkivül *Sassy* Attila, akinek érdekes portréi és tanulmányfejei jó példái az átütő erejű művész emberábrázoló piktúrájának. Minden arcképe egy-egy lélektanulmány, melyek ábrázolásának érdekességét a hideg szinek különös harmóniája erősen fokozza. Sassy művészetének jó példája e kiállításon dr. *Gerlóczy* Zsigmond egyetemi tanár díszmagyaros, nagy festői bravurral megfestett reprezentativ arcképe, valamint „Előkelő nemes fiú" c. tanulmánya, 144. és 123. számú női portrékat már a Műcsarnok kiállításairól ismerjük, ahol szintén feltünt arcképeinek előkelőségével. *Muszély* Ágoston festményei kellemesen archaizálják a modern témákat. *Littkey* Antal pasztelljei pikturájának finom és mindig izléses, az erotikus ábrázolásban mértéket tartó darabjai. *Ocsvár* Rezső akvarelljei rendkívül artisztikusak és színekben jól összefoglalt képek, olajportréi közül dr. Rostagni orvos arcképe a legsikerültebb. *Justh* Emilia akvarelljei, *Erős* Lászlónak egy női portréja, *Slezák* István egy félakt képe művészi értékek. *Jánossy* egy kis kompoziciója és *Schwartsuk* női aktjai a két szobrászművész kellemes formanyelvéről tesznek tanúságot. *Gerlóczy* Edit iparművésznő művészi hatású párnái kértek még részt a kiállítás sikeréből, melyet dr. *Horváth* Zoltán nagy hozzáértéssel rendezett meg.

Képzőművészeti előadás Miskolcon. A Lévay Egyesület rendezésében *Bartus* Ödön festőművész szokásos évi kiállitását tartotta meg. Miskolc város népszerű festőművészének kiállitásán dec. hó 16-án *Dr. Gyöngyösi* Nándor tartott szabad előadást „Progressziv és konzervativ művészet" cimmel. A városháza dísztermét zsufolásig megtöltötte a város intelligenciája, feszült figyelemmel hallgatta meg az előadó érdekes műtörténeti fejtegetéseit és az azokból levont, a fogalmakat tisztázó következtetéseit.

Kis kiállítások. *Bundschuh* Ottó, *Demeczkyné Volf* Irma és *Wiesner* Frigyes festőművészek a Barcsay uccai gimnázium rajztermében rendezték meg szokásos évi gyüjteményes kiállításukat, melynek olaj- és vizfestményei állandóan nagy közönséget vonzottak. — *Páris* Erzsi festőművész és *Tesnera* Ida szobrászművész nivós műtereinkiállitást rendeztek, melyen a két ismert művésznő művészetének tisztelői nagy számban jelentek meg. — *Radnay* Miklós festőművész az Egyesült Polgári Lipótvárosi Körben rendezett jólsikerült nivós gyüjteményes kiállitást. — *Gáspár* Dezső, *Mendlik* Lajos és *Vadon* Benjámin a Fehérsas-téri iskolában rendezték meg szokásos karácsonyi kiállításukat, melyet dr. *Szlovák* Pál polgármesteri titkár nyitott meg. — *R. Reiszmann* Gizella műterem a kiállításán olaszországi tanulmányútjának szép rajzait mutatta be. A tehetséges művésznő olasz útiemlékeinek nagy sikere volt az intim kiállítással. — *Sykacek* Lidia és *Piczek* Zoltán karácsonyi kiállítást rendeztek Hatvanban.

A Műcsarnok téli tárlata 20 reprodukcióját a Képzőművészet februári száma folytatólag hozza.

Kiállítási naptár. *Január 13.* Ernszt-Múzeumban *Szőnyi* István gyűjteményes kiállítása; *Január 27.* Nemzeti Szalonban a *Kéve* kiállítása; *Február 3.* Ernszt-Múzeumban *Iványi-Grünwald* Béla, *Rudnay* Gyula, *Batthyány* Gyula gróf festőművészek és *Sidló* Ferenc szobrászművész csoportkiállítása; *Február 17.* Nemzeti Szalonban a *Paál László Társaság* kiállítása; *Február 24.* Ernszt-Múzeumban *Burghardt* Rezső, *Szüle* Péter, *Vass* Elemér festőművészek és *Petri* Lajos szobrászművész csoportkiállítása; *Március 31.* Műcsarnokban Tavaszi Tárlat. Beküldés: Március elején.

A szerkesztésért felelős: Dr. Gyöngyösi Nándor
A kiadásért felelős: földvári Dr. Nagy Jenő

Tevan Nyomda és Könyvkiadóvállalat Békéscsaba

Képzőművészet 1929. 16. szám. 32. l.

Justh Emilia festőművésznő.

*** (A pesterzsébeti képzőművészek kiállítása.)** A fővárossal kapcsolatban lévő közeli vidék is megmozdult és hódol a művészetnek. Vasárnap délelőtt 11 órakor nyitja meg *Perényi* Zsigmond báró a pesterzsébeti képzőművészek kiállítását az ottani városházán. A művészek, akik a gyorsan fejlődött, 56.000 lakosú városban a művészetek megkedveltetésére vállalkoztak, nagy reménnyel néznek a kezdés elé. Elsősorban *Chikán* Béla polgármester részéről nyertek támogatást. A kiállításon szereplő művészek: *Justh* Emilia, *Littkér*, *Muszély*, *Ócsvár*, *Sassy*, *Slezák* festőművészek és *Schvostsuk* szobrászművész.

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

4

Justh Emilia.

A pesterzsébeti művészek kollektív kiállításán virágcsendéletei szerepeltek. (emlékre)

Ujság, 1928. dec. 15.

MDK

Justh Emilia,

a kiéllitáson résztvevö müvész.

Meghivó a pesterzsébeti képzömüvészek reprezentativ kiállitására.
Pesterzsébeti Városháza. 1928.dec 16-án nyilik.

MDK

Justh Emilia

Képzőművészet 1929. 16. sz.

MDK

Justh Emilia, festö

A Pesterzsébeti Képzömüvészek Kiállitásán müveivel szerepelt., akvarellekkel.

Vidéki Centrumok. Pesterzsébet. A Pesterzsébeti Képzömüvészek Kiállitása.
Képzömüvészet. 1929. 16. sz. 32.l.

MDK

Justh Mihály

Fiu, biedermeier-akv.
Leányka, " "

Müvészi Interieurök rt. I. auk. 1917, márc.
4 l.

(8) Justh János
antalosm

Az Iparművészti Múzeum új szoba-sorozata. Kultúrjavainkat a nemzet mind szélesebb rétegei számára átadni — olyan törekvés, amely nemcsak az élő művészet irányítóit hatja át —, hanem kifejezésre kell, hogy jusson a régmult művészetének bemutatásánál is. A régi művészeti emlékek őrzője, de egyben a közönség számára impulzív élményt nyujtó, műveltségi hatószerv — a múzeum — a tapasztalat szerint csak akkor érhet el ezirányban is számottevő eredményt, ha a tanulni vágyó széles közönség szemszögét veszi elvi alapul. E tanító jellegű szempont kidombotrítására különösen alkalmas a Magyar Történeti Múzeum Iparművészeti Tára, amelynek európai gyüjteménye és keleti anyaga az egyetemes művészettörténetnek úgyszólván minden stílusfázisát tükrözi. Miután pedig az Iparművészeti Múzeum emlékanyagának számottevő része a bútor és berendező-művészet körébe eső tárgy, önként kínálkozik az oktatási célt leghatásosabban szolgáló bemutatási forma is: az interieurszerű kiállítás. Ha a látogató az egy korból, sőt egy nemzettől származó tárgyakkal berendezett interieurbe lép, az illető kor- és népművészetéről és az akkori ember milliőjéről nemcsak mély élményt nyer, hanem az interieurebe életszerűen elhelyezett műtárgyak külön-külön is közvetlenebbül szólalhatnak meg.

Ezen elvek szemelőtt tartásával létesült a múzeum földszinti körfolyosójában 12 szoba és számos szobarészlet. Az interieure-sorozat egy gótikus szobával kezdődik, ahol az eddig

Szépművészet. 1940. 89

különböző termekben kiállított gótikus bútorok, festett üvegablakok, bársonyok és a páratlan becsű elefántcsontok alkotnak egységes környezet-élményt. A következő szoba az olasz reneszánsz élvezetes emlékanyagát gyüjti egybe, a harmadik a francia utó-reneszánsz egy eddig bemutatsra nem került, „petit-point" és „gros-point" hímzésű bútorzatát foglalja magában. A következőkben a három Lajos korának művészetét tolmácsolják a múzeum híres francia mesterektől származó bútorai. A XVII. és XVIII. század iparművészetének képét még két önálló falon a flamand, valamint az olasz művészet emlékei teszik teljessé. A hatodik interieur — egy francia empire fogadószoba — különösen bútorzatának egységességével hat. Két angol szobában Adam, Chippendale, Sheraton, HeppleWhite modorában készült bútorok szólaltatják meg a szigetország otthonkultúráját.

Számunkra talán legvonzóbbak azok a szobák, amelyek a XVIII. sz.-tól a XIX. sz. közepéig a magyar iparművészetet, a magyar berendező művészetet, vagyis a régi magyar élet otthon-keretét varázsolják körénk. Török Károly, Steindl Ferenc, Justh János, Bauernfeind János és Lénárd asztalosmesterek bútorai, Szentpétery és Girgl ötvösművei, Marastoni és Barabás arcképei, a pesti Valeró-gyár selyméből készült kosztümök és sok-sok a biedermeiert annyira jellemző kedves tárgy került itt kiállításra.

T Á S O K

művészi szellemük kifejezési módját akaratuk ellenére is egységesítik. Burghardt a nyári művésztelep vezetésére ideális tanárnak látszik, aki a munka néhány hónapja alatt teljesen tanítványainak él, lelkesít, de nem erőltet. Szellemes, brilliáns előadásának igézete

A beszámoló részletesen ismertette a Főiskola mult tanévének kimagaslóbb eseményeit.

A beszámoló után a rektori tisztség átadása következett, majd pedig Sidló Ferenc a Főiskolának az 1940/41. tanévre választott új rector magnificus-a tartotta meg székfoglaló beszédét, amelyben mélyen szántóan fejtegette a magyar szellemiség szerepét, a nemes hagyományok ápolását és a Főiskola feladatait. A beszédből a következő részeket ragadjuk ki: „Főiskolánk a magyar művészet magaslati őrhelye és amaz intézmények közé tartozik, melyeknek feladata a nemzeti művelődés folytonosságát fenntartani s jellemvonásait óvni az idők minden változásai között.

részesül. Ezzel szemben az ilyen címen érdekelt tervezők kötelezik magukat a bírálóbizottság által kívánt, de lényegbe nem vágó esetleges javítások vagy módosítások végrehajtására a közléstől számított egy héten belül, amely munkájukért külön költséget nem számíthanak fel.

11. A pályázatot hirdető hivatalok fenntartják maguknak a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert művek közül is szabad választásuk szerint és mennyiségben további pályaműveket darabonként 250 pengőért megvásároljanak sokszorosításra.

12. A pályázatot az Országos Irodalmi és Művészeti Tanács által kiküldött bírálóbizottság bírálja el, amelyben résztvesznek a pályázatot meghirdető I. P. M. kiküldöttei is A kitűzött pályadíjakat a bírálóbizottság végérvényesen ítéli oda. A pályázat erkölcsi eredményét a meghirdető I. P. M. a napilapok útján hozza nyilvánosságra.

13. A pályázat művészi értékű eredményét a pályázatot hirdető I. M. K. A. Budapest Télen akció keretében 1941. év január második felében megnyíló Nemzetközi Idegenforgalmi Plakátművészeti és fotó-kiállításon kiállítja, ahol is a bírálat

M.D.K.

Justel (Giustelli) József, és fia János
harangöntők
és a család többi tagja 1694-
1841 utánig működnek Egerben
és az Eger hornyéki templomok-
ban. Munkásságukat szerző tér-
képes ábrázolásban mutatja be.
Körli továbbá az 1782-ben készült bádor-
templom galléridiszét.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII.köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 280. old.
305., á 307. á +346. "

JUSTEL József egri harangöntő. Egerben a Harangöntő u.4.sz. ház,/Hrsz.861./ tulajdonosa, éspedig a ház egyik része 1785-1805 között id. Justel Józsefnéé, 1810-15 között ifj.Justel Józsefé. A ház mindkét része 1820-30 között Justel Jánosnéé, 1834-től szintén utóbbi kezén van, majd 1840-től örökösei birják. 1845-51 között veje, --+ Bernecker Mátyás egri harangöntő, majd halála után özvegye a tulajdonos. Justel egri harangöntő 1776-ban a székesegyház nagy harangját 3290 frt-ért öntötte Egerben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Justh János

Műasztalos

l.

Szépművészet

1940. 90. l.

Justi, Carlo

épitett

l.

Biró József

Kolozsvári képeskönyv.

Bp. 1940. 19. l. 31. l.

26. t. Officina.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből. Ramboux 261. szám. (Albertinelli.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi 75. szám.

FONTANA, LAVINIA (bolognai festőnő, 1552—1614)

Női arckép

Fa, tempera és olaj, 22×18 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Ipoly, Biharvármegye, 240. szám. — Gerevich PA, 232. l. (Lavinia Fontana.) — Gerevich IPGY, 99. l. — Bocz Ilona: Az olasz manierista festészet. Pápa, 1930., 47. l. (Képe VI. táblán.) — Őszi kiállítás, 1930., Ipolyi, 85. szám.

FRANCESCO DI GIORGIO MARTINI (sienai festő, 1439—1502)

Szent Péter keresztrefeszítése

Fa, tempera, 32×38·5 cm.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből. Ramboux 145. szám. (Matteo da Siena isk.) Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA,

Justh Emília.

1911/12 I., 1905/6 - 1908/9,
1902/3 – 1903/4

Ferkèpzomfoiskèvk

97.l.

nek is többnyire igen jó a t[illegible]
de a görög bájt és formatisztaságot
nem érik utól. Rómában kereszténytárgyú G.-k nem készültek, ami elvétve előfordul, az igen alacsony művészeti fokon áll. Bizáncnak jutott a feladat, hogy az új eszmékhez az új formanyelvet megteremtse, de ezt nem tudta művészileg megoldani. A túlzott pompaszeretet, a keleti szokások szolgai utánzása és az arra való törekvés, hogy a régi uralom fényét túlragyogják, teljesen kiküszöbölte a Rómában még kedvelt görög formákat. Egy pár bátortalan kísérlet még az új Istent szakáll nélkül, fiatalszépen tünteti fel, de hamarosan győz a keleti, zsidó felfogás. Legjobban ártott a művészetnek, hogy az alkotásokat az anyag értéke szerint becsülték elsősorban, így lassan a szellemi törekvések megbénulnak. A művészek szolgailag másolják a megmerevedett sematikus keleti formákat, az őszinteség és vele a szépség lassan egészen eltűnnek. Technikailag még jók a munkák. A szentek alakjai és tettei adják majdnem kizárólagosan a témát. Hogy a középkorban Bizáncon kívül hol és milyen arányban volt a vésett kövek készítése elterjedve, pontosan megállapítani nem lehet. Maradtak ugyan ránk G.-k ebből a korból, melyek más kézre vallanak, de számuk oly kevés, hogy következtetések levonására alkalmatlanok. Miután Bizánc ezer éven keresztül úgyszólván kizárólag űzte a G.-metszést, a XV. sz.-ban olasz földön a régi művészet új virágzásnak indul. A törökök 1453-ban elfoglalták Konstantinápolyt és az ott működő művészek nagy része Itáliába menekült. Már előzőleg az ásatások a figyelmet a régi művészet felé terelték, a nagy műbarátok, a Mediciek és a pápák érdeklődése és a művészek tevékenysége [illegible] művészethez fordul. A G.-

JUSTH JÁNOS, asztalosmester

Több secretaire tipusu irószekrényt ismerünk már az 1800 körüli évekből, s nem egynek a mesterét is ismerjük Secretaire-t készit Justh János késmárki asztalos 1809 ben. Iparmüv. Muz. ltsz. 11. 258. --- 364. old. 12. jegy

SZABOLCSI HEDVIG: Bútorrajzok egy kőszegi rajziskolából és egy kőszegi "secetaire" 257. old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesitője, 1966-6970. 4. sz. Szombathely, 1972

MDK

Justh János késmárki asztalosmester

Tiszafaboritású empire-irószekrény és egy fiókos szekrény, Justh János késmarki asztalosmeter műve.

Cikk: Magyar bútorok a XVIII.sz.végétől napjainkig.

Layerleirólajstr. 1927. 63.l.

MDK

Justh János

Szépművészet. 1940. 89-90 l.

M.D.X.

Just Pál, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. Turent/Durand/ Szepesm. Ág. ev. házas. Pesten polgárjogot nyert, 1845. II. 24. 247. o.

Nemesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményében. 237. o.

Folia archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Justi, Carlo

l.

Zádor – Rados

234 – 235, 289. l.

Kép 159. n.

Justi, Carló
épitész

l.

Biró Jónef:
A zsibói kastély
Bp. 1942. B. l.

~~LXXI~~
— déli kapu timpanon (Agnus Dei) 214, 229, ~~LXXVII~~ 1
— főapszis 155, 166, ~~LXXII~~, ~~CCX~~ 2, ~~CCXL~~ 1
— északi apszis 167, 168, ~~LXXIII~~
— főhajó belső ~~LXXIV~~
— északi oldalhajó ~~LXXV~~
— boltozat 35, ~~LXXIV~~
— karzat 34
— ablak 107
— párkány 144, 167, ~~LXXII~~—~~LXXIII~~
— oszlopfők 135, 138, 139
— oszloplábazatok 154, ~~CXXXVII~~ 2, 1
— bimbós fejezet 138, 140
— sárkányos fejezet 13, 148, ~~CXXXVII~~ 3
— sasos oszlopfő 146, CXLI
— emberalakos oszlopfő 143, 155, CXXXVII 1
— oszlopfő az északi apszis külső falán ~~CCXII~~ 1
— oszlopfők a hajó északi oldalán ~~CCX~~ 1
— oszlopfő az északi torony alatt ~~CCXIII~~ 1

Justi, Carlo
épitéz

d.

Genthon Erdélyunův

25. l.

~~Csank János VIII. 127~~

Justi, Carlo

építész

l.

Heckerling

110. l.

és

...trumin Béla felperes
...i Gyula alperes elleni
...ránti végrehajtási ügyé-
...gozfrámu végzés követ
...tositott árverésről be-
...könyv az iratokhoz

...s röltségei, beleértve
...k 4 kor tan és a kikiál-
... 28 kor. Juvar 78 fillér
...l-árverési hirdetés,
...járási dijával együtt,
~~...~~
...kor 28 ... álapit

Justi Károly
mérnök XIX. sz

l.

Eperjessy 1929
21. l.

Justi Carlo

l.

Biró Erdmann

144. l.

XLIII

Justi, Carlo

Toldalagi - Korda ház
Kolozsvárt 1790.

irod

Heklár M M Tört

169. l.

~~Gombathely IX. 118.~~

Justo Carlo

l. Biró Erdkast

H. l.

JUSTI Carlo „Geometra Provinciali"

a kolozsvári Toldalaghy-Korda palota
terverője 1803-1809

Biró-tyb

AH 1995 97.

Justi Károly

országos építőmérnok terve szerint épült az alábbi ház 1863-8-ban

Kelemen Lajos:

A Kolozsvári gróf Toldalagi és Korda-ház. Művészeti Szalon. (Kolozsvár) 1927. I. évf. 5. sz. 8-l.

Justi Carlo

véd

Rados Jenő: Kolozsvári műemlékek. A m. kir. állami felső építőipariskola 1941–42. évi stúnidei felvételei. [Bp. 1943].

J. l. és az itt lévő táblák

41–44. tábla

A 44 ik Ungvár István lakatos csomagjában

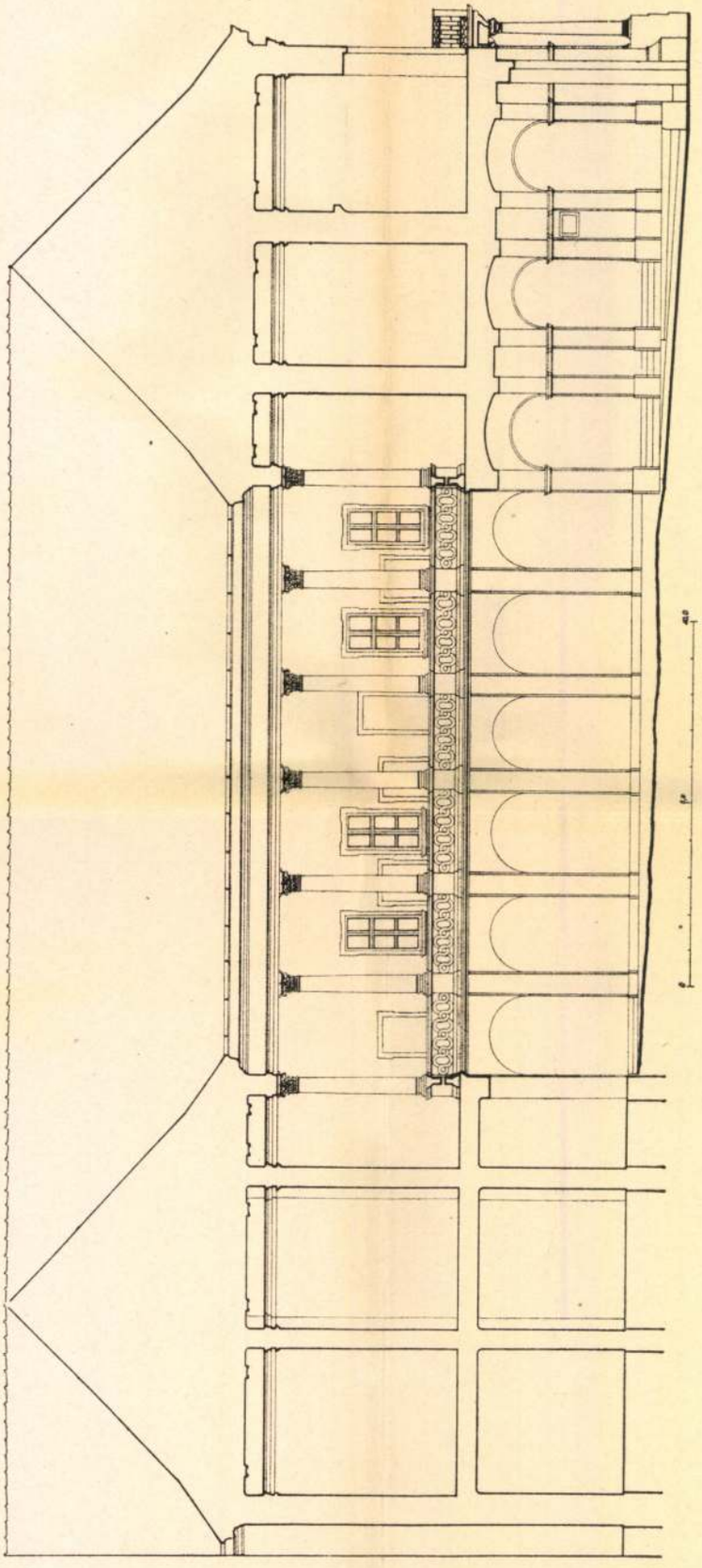

Az egykori Toldalagi—Korda-palota metszete.

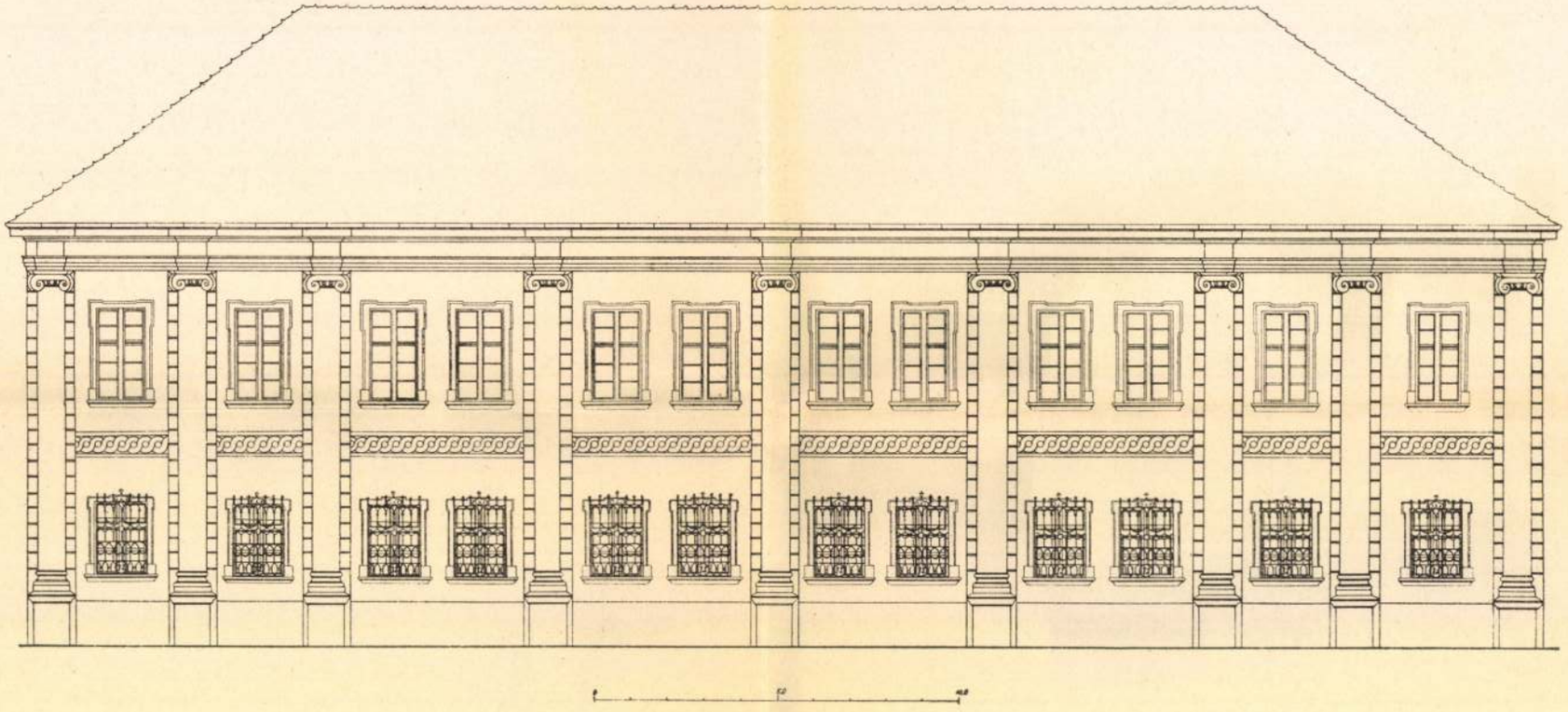

Az egykori Toldalagi—Korda-palota oldalhomlokzata.

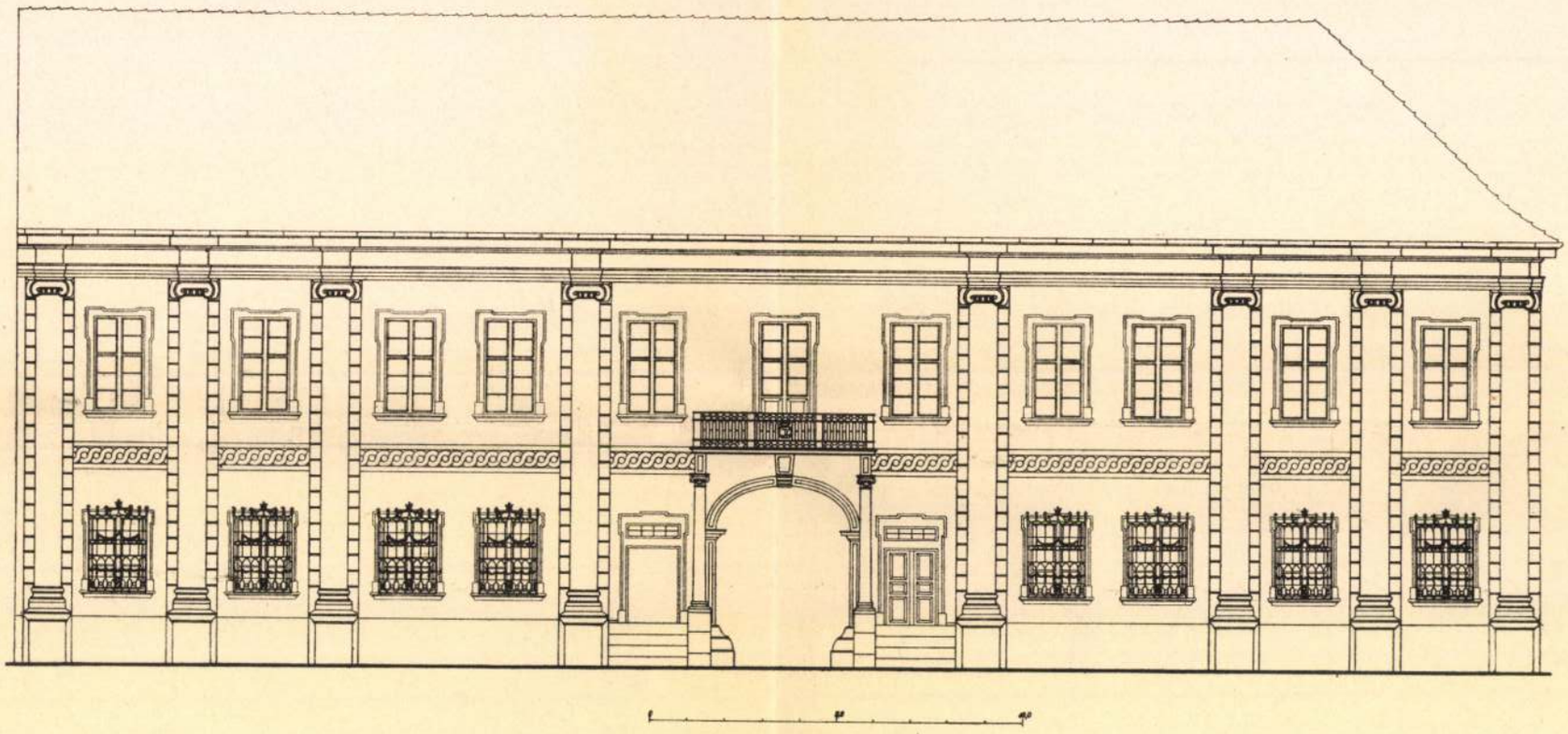

Az egykori Toldalagi—Korda-palota főhomlokzata. (Justi C. műve 1801—1807.)

Justi, Carlo

A kolozsvári Toldalagi-Korda-ház külsejéci udvara, fenti műve. Épült 1801-1809.

Repr.

Ger Erd. L I. tábla

A

Műemlékek Orszá

Elnö

Hivatalból.

Kolozsvári Toldalagi-Korda-ház külsége. Lt. tábla

Justi, Carló

nincs a benti
kolozsvári Toldalagi
Korda-ház.
Épült 1801–1809.

Ger Erd.
L. I. tabla

Justi, Carlo

kolozsvári Toldalaghi-Korda-ház, jelenleg gróf Bánffy Miklósé. tervezője A sarokhaznak külsejét, a földszintet és az emeletet klassicizáló fejezettel bírós egyetlen lapos félpillér rend fogja' ovuz és tagolja ungugodt vitrumsban. Udvarát a földszinten ives és pilléres, az emeleten pedig architravos, karcsú ívű oszlopokon nyugvó nyitott oszlopcsarnok veszi körül

Gerkrd 164. l

Justi Károly

kolozsvári építész

l.

Arch. Ért. 1934.

116. l. – 126, 127, 128.

131. l. 132. l.

~~Csont, égetett emberi VIII. 158.~~

Justi Károly
építész

kolozsvári Földalagi –
Korda-palota
1801–1809.

Entz Géza: Kolozsvár
későbarokk és új klasszikus
házai. Kolozsvári Szemle
1943. 113. l. 114. l.

tt fa, barok diszitéssel. — Wandspiegel, Holz geschnitzt

t disszel, szalmafonatu üléssel. Olasz, XVIII. sz. e. —
die Sitzfläche mit Strohgeflecht. Italienisch, A. XVIII.

ér alapon, szines virágokkal. Rokokóstilus. — Zwei
n Fond Blumenmalerei, Rokokostil.

SZÉK, faragott fa. Olasz, XIX. sz. — Zwei Arm-
zerei. Italienisch, XIX. Jh.

Justi, Carlo

a kolozsvári gróf Toldalagi-palota fentitől-

Genthon István:
Erdély műemlékei-
Szépművészet
1940. 8. l.

REGGELI NAPSÜTÉS.

felvételei.

Justi, Carlo MDK

olan eredetű építén

a Kolozsvári Zirály utcai Toldalagi-Korda-, Zsögöb Bauffy-ház terverő

je (1801-09) (rpr. 26)

Brió József: Kolozsvár Zepékben.

Bp 1941 19.0.

Justi Carlo

(1768-1808) Mérnök. 1801-1808: Kolozsvár. Toldalagi-Korda ház tervezés és kivitelezés.

B. Nagy Margit: Reneszánsz és barokk Erdélyben, Bukarest, 1970.

306 l.

Justi, Carlo

építész

lásd

Gerevich Emlékkönyv

181. l.

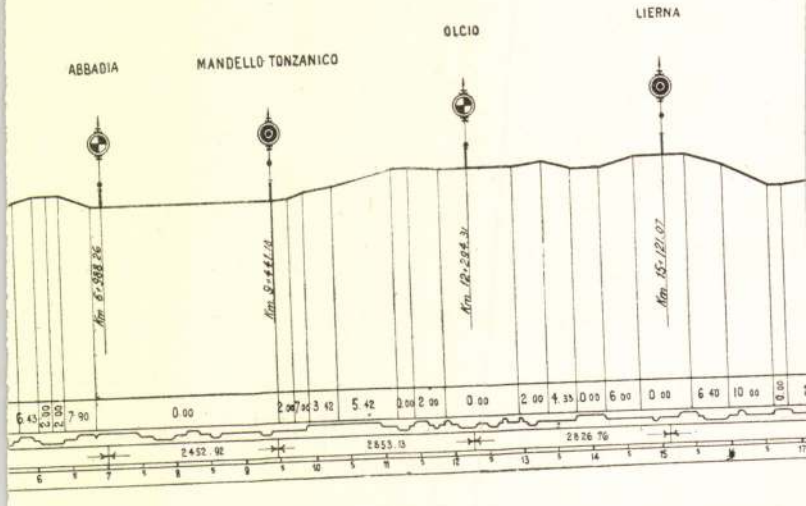

MORBEGNO

CASIO TRADNA

Justi, Carlo

Irod

Kelemen Lajos:

A kolozsvári gróf Toldalagi – Kordaház –

Művészeti Szalon

1925. febr. 5–12. l.

Justi Carlo

építész

kolozsvári Toldalagi-Korda-ház, fenti tervei szerint épült 1801–1807.

Balogh Kolozsvár

95. kép

36. l. 104. kép

907. évfolyam, XLI. kötet, V-ik tábla

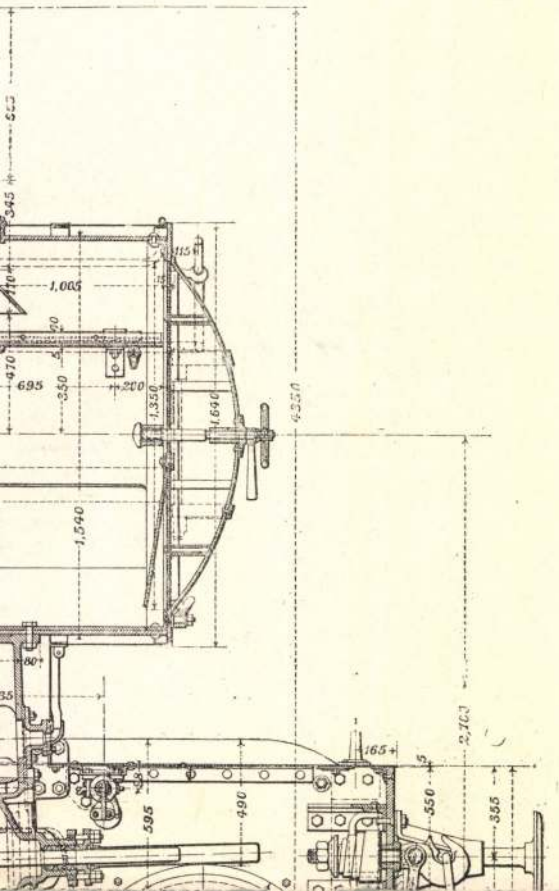

A KOLOZSVÁRI TOLDALAGI-KORDA HÁZ KÜLSEJE ÉS UDVARA.
CARLO JUSTI MŰVE, 1801—1809.

Gerevich

Justi, Carlo

Történelmi divatpályázat 1996

ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI
HIVATAL
BUDAPEST I. TÁNCSICS M. u. 1.
TEL.: 175-0042 FAX: 175-0043
TELEX: 226373
Levélcím: 1136 Budapest 1., Postafiók 6.

Szeretettel meghívjuk Önt
JUSTIN JÚLIA iparművész
kiállítására,

1997. február 21-én 17 órára

az Országos Műemlékvédelmi Hivatal
Pince Galériájába.

A kiállítást Kemenes Fanny
jelmeztervező nyitja meg.

Cím: Budapest I., Táncsics Mihály u. 1.
A kiállítás 1997. március 16-ig tekinthető meg.

Fotó: G'Eszter

JUSTIN JÚLIA Telefon: 1129-570

BUDAPEST 12. 2. 97 AL-11 1/8

MAGYARORSZÁG 016 FORINT

Új Mivatal [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

1 0 5 4

Justin Júlia, jelmez tervező

a Vaszilisza előadásainak a

jelmezeit tervezte

Barabás Tamás: Éj, Claudius

Esti Hírlap, Bp. 1981. máj. 24.

2.

Jüsti Károly

állami mérnök

1800 Eőtől

Kolozsvárt (?)

Ha kell, eredeti

lásd

Ortvay Tivadar dr

Pozsony város utcái

és terei. Pozsony,

1905. 196. l

Justi, Carlo

ćpitan

d

Radoskolorovnicul

7. l. 41. tabla

őket. Mind Felsőmagyarország, pláne
lanám ezek megszerzését. Az értéke
és ezért ezennel azt a Müemlékek
megvételre. Tudod, hogy szegény mu
jó árat. Sajnos, hogy ajándékba ner
ellenére, hogy igen bőkezü mecénás
ezereket adtatok nekünk.

Nagyon kérlek, légy sz
pozitiveknek és azt a mi cimünkre
ben, ha a MOB nálunk levő sirkőjav
deponált dom pénzéből szándékozto
kérünk küldetni és a nélunk levő M
gét.

Igaz tisztelettel és

Justi, Carlo

építész

l. Mak Vásár Kolozsvár

75. l.

147. l.

MAGYAR VÁLLA MINISTERIUM

Mecke

főigazgató.

M.O.K.

Carlo Justi épitei

Az empire stilusu kolozsvári Tolda
lagi-korda palota épitője

Gäldi L: Siebenbürgen im Aufbau der
ungarischen Kultur. Bp.-Leipzig 1943, 71

Liebe Frau Spanier

Ihr Sohn Walter Spanier

Ihre Tochter Ilse Spanier

Ihre Tochter Ruth Spanier

Ihre Tochter Lotte Spanier

Ihre Tochter Hanna

Justi Carlo

a kolozsvári Toldalagi Korda palota tervezője.

Lexikon der Kunst, Leipzig, Veb. E.A. Seemann Verlag, I. 1968. 7751 4591.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

M.D.K.

JUSTI, Carlo építész

Kolozsvár, Toldalaghy-Horda-palota

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961. 266.

Justi, Carlo

Kolozsvári Toldalagi-
ház 1801-07.

d.

Bierbéptört

210. l.

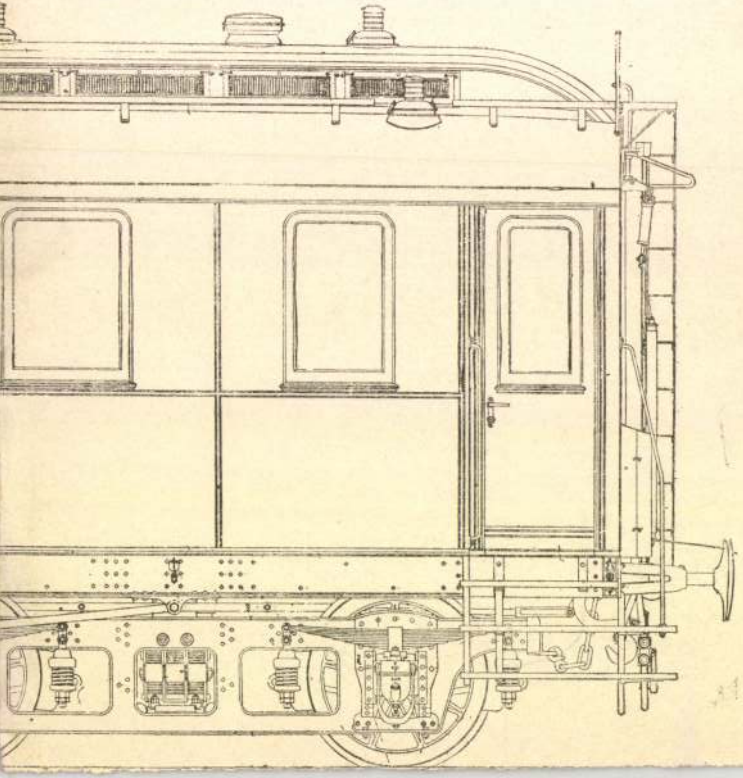

Justi Károly festő

Tauffer Ferenc kolozsvári városgazda képm. /Vízf./

Erdélyi Müv.Kiáll. 1941. Kolozsvár

Justi Károly
festő 1843.

Tauffer Ferenc kép-
másza,
Kolozsvár, Erdélyi
Nemz. Museum.

Emil.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

Nypoort Justus, réz metsző MDVi

Raab című metszete nem nyújt újat.

308 oldal

Gazdag László: Győr város térképei. 295.o.
Arrabona, 7.1965. A Győri Múzeum Évkönyve. Győr. 1965
Győr-Sopronmegyei Nyomda. Győr

Justlin Rozál

Eger 1800

wod

z Kovács Harang

64. l.

Direzione Generale per le Antichità e
Belle Arti. VI. 215, 216

Justin Judit, jelmezkerező

a Józsefvárosi kórház előadásáról

a jelmezeket kerezte.

Barabás Tamás: Iselédek 2

Esti Hirlap, Bp. 1978 nov. 28.

Justin Julia
divatterzerő

Illusztráció

— : Ruhák tölt-féle anyagból.
Nők Lapja, 1978. március 11 – 18 lap

Justin Julia
divatterverő

Justin Julia és Szombolyay
Éva ruhatervehet készítettek
maguk vartak és mutatták
be.

—: Ruhák tölt-jele ranyagból
Nők Lapja, 1978. március 11-18 lap

JUSTYÁK János

új írás

IRODALMI, MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

XXX. ÉVFOLYAM
1990. OKTÓBER

10

1990. OKTÓBER
új írás 10

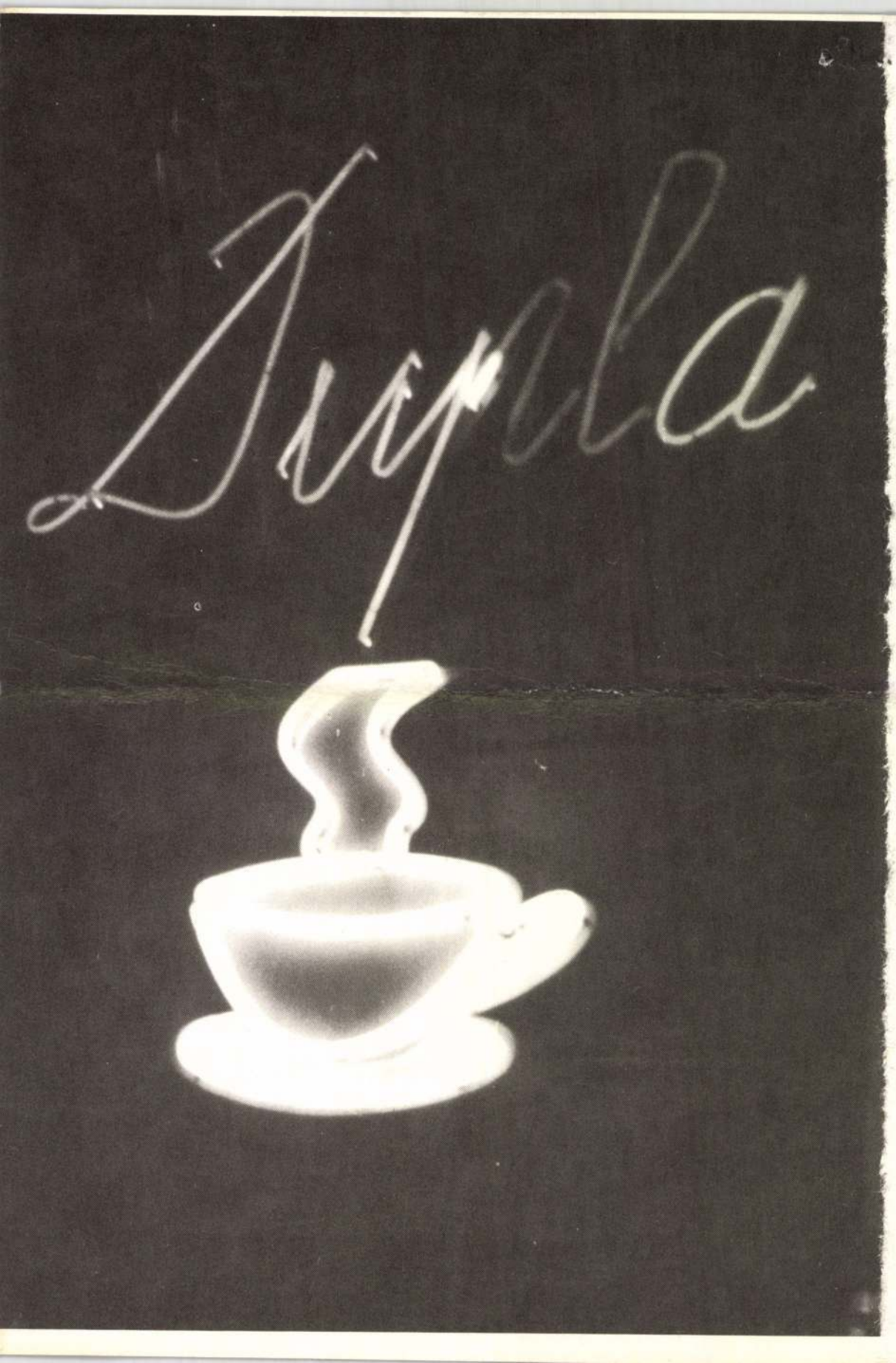
Jupala

PETŐCZ ANDRÁS

Csillogás: hatvanas évek

Jegyzet Justyák János fotóihoz

Justyák János a fejébe vette, hogy régről itt maradt neonreklámokat fényképez. Megáll egy-egy, a kézírásunkat hanyagul imitáló neonfény-együttes előtt, azt olvassa, hogy „Dohány", „Italbolt", „Espresso", és gyönyörködik. Azt mondja, ez volt a hatvanas évek, és sóhajt. Sóhajtozik.

Úgy hiszem, húsz év múlva a történészek igen nagy bajban lesznek. Az akkori fiatal generációknak képtelenség lesz elmagyarázni, mitől volt jó a hatvanas évek. (Ha jó volt egyáltalán.) Mitől éreztük azt, hogy ezentúl nem egyszerűen jól fogunk élni, hanem elég *okosak* és *érettek* leszünk ahhoz, hogy szabadok is lehessünk. És itt az „okosságon" és „érettségen" különös hangsúly van. Mert elégedettségünk és boldogságunk majdnem-eufórikus volt. A „liberális intézkedések" miatt. Úgy éreztük, ezen könnyített rendszabályok nem rajtunk kívüliek: mi érdemeltük ki a nagyobb szabadságot okos és higgadt gondolkodásunkkal, azzal, hogy bebizonyítottuk, táguló lehetőségeinket nem tévesztjük össze holmi „szabadossággal", hanem tudatosan készülünk egy egészen más, különlegesen új életformára. Kisebbségi érzésünkbe enyhe lenézés vegyült a Nyugatra gondolván: „ők még nem tudják, amit mi tudunk!", ebben hittünk.

Aki szabadságban él, az nem tudja, mit jelent „valamivel szabadabban" élni. Aki normális, emberi és racionális körülmények között létezik, az nem tudja, mit jelent egy kevés „liberalizáció", „nyitás", új gondolatok „beáramoltatása". Micsoda végtelen örömet és felszabadultságot. Milyen borzongató belső nevetést: hogy szaladni volna kedved. De nem szaladsz, nem akarod, hogy lássák, talán illetlen is lenne; és szaladsz mégis, rohanva teszed meg az utolsó métereket a házatok kapujáig. Akinek van útlevele, nem tudja az, milyen érzés postán – előre megcímzett borítékkal – útlevelet kapni. Igazi sikerélmény. Győzelem. Mindezt a nálam fiatalabb generációk már nem érthetik. Nem tudhatják meg soha, milyen volt az a „hatvanas évek".

A neonfény is ilyen, „megérdemelt" és borzongatóan örömteli *ajándék* volt. Egy a *mostmár-ezt-is-lehet* öntudatra ébresztő és „okos" intézkedései közül. Ezek a gyerekrajzokat és kézírásokat utánzó neonok épp az életkorunknak feleltek meg: lefegyverzően kiskorúak voltunk, és mindenki boldogan mosolygott, hogy íme: írni és olvasni is tudunk, sőt: írhatunk, olvashatunk. Játékok voltak ezek a neonfények, és egy nagyon közelinek sejtett igazi jólét első meleg fénysugarai; irigykedve, de megvetéssel gondoltunk New York felhőkarcolónyi nagyságú reklámjaira – itt-ott egy-egy képeskönyvben láthattuk azokat –, mert nyomort és „undorító kizsákmányolást" sejtettünk mögöttük.

Nem lehet elmesélni a hatvanas éveket. Apámék barátját, az elismert festőművészt, akinek igazi szocreál képein gyönyörű és büszke munkások álltak csillogó

munkapadjuk mellett: őt sem lehet elmesélni, olyan valószerűtlen ma már. Műtermének egyik falát egy monumentális, talán máig befejezetlen festmény borítja. Május 1-je a kép címe: bármikor viszontláthatom magam kisgyerekként azon a képen, apám nyakában ülök, sugárzó arccal, és vonulok a többiekkel. A család másik barátját sem lehet pontosan visszaadni, a dilettáns novellistát, aki korai vállalkozónak nem volt utolsó: a hatvanas évek elején tucatnyi pulikölyköt csempészett ki az országból „valahova Nyugatra", ahol aztán egy valódi Ford Taunust kapott értük. Lélegzetelállító látvány volt az igazi Ford az óbudai Zay utcában – nem messze a cigányteleptől –, amint leparkolt a házunk előtt, hogy elrepítsen minket egészen Törökbálintig, ám legtöbbször már néhány kilométer után lerobbant: a kiszuperált öreg Ford nem bírta a terhelést, a pulikölykökért patinás ócskavashalmazt kapott a korán őszülő novellista.

Naivak voltunk. Elhittük, hogy minden a miénk. Én, gyerekként, elhittem. És lázadtam az amerikai „expanzió" ellen. Az oroszoknak drukkoltam. Azt kívántam, bárcsak az egész világon „győzne a szocializmus". A híradásokban szereplő ismeretlen afrikai vagy ázsiai országok esetében csak arra voltam kíváncsi, hogy „velünk" vannak-e, vagy „ellenünk".

Általános iskolai bizonyítványom tanúsága szerint 1966-ban „első osztályba léptem". Azt hiszem, akkor már tökéletesen értettem, mit jelent a *rendszeren* belüli „liberalizáció". Négy-öt éves koromban lelkesen megünnepeltem a járdaszigetek megszüntetését. Nem tudom, emlékszik-e rajtam kívül valaki ilyesmire, de úgy hiszem, volt ilyen bejelentés. Miszerint azokat a járdaszigeteket szüntetik meg, amelyek nem a gyalogosoknak vannak fenntartva, hanem úttesten belüli holtterek – feladatuk csupán az *elválasztásban* van. Ezeket felfestéssel helyettesítik, hogy az autó letérése, félrecsúszása esetén se legyen baleset. Nos, én ezt négy-öt éves koromban a ráció és a liberalizmus csúcsaként ünnepeltem. Úgy értékeltem akkor, hogy ez a „nyitás" önmagunkból jön. Meggyőződésem volt, szabadságunk és jólétünk azért nem teljes, mert még nem vagyunk *méltóak* erre a szabadságra és jólétre. *Érnünk kell* a jó elfogadásához. A felesleges járdaszigetek megszüntetésére érettnek bizonyultunk. Ezt ünnepeltem.

Persze, akkor, első osztályba lépve, mindezeket nem gondolhattam. Semmiképpen sem *így*.

1974 júniusában befejeztem a nyolcadik osztályt. Azon a nyáron már hidegebb szelek fújtak. A hatvanas évek körülbelül erre az időszakra esik: konszolidáció utáni liberalizmus kb. 66-tól 72–73-ig. Közben a Zay utca felett a Bécsi úton katonák vonultak Prága felé. Egyszer, hajnalban, hallottuk az aszfalton a lánctalpak dübörgését. Nyár volt, meleg augusztusi reggel.

Gyerekkor, csillogás: hatvanas évek. Este a Flórián téren vagy az Óbuda mozinál, vagy ha a 11-es villamossal egészen a Margit hídig mentünk: a neonfényeket nézegettük. Mosolygósak voltak, gyerekkézrajzok. Pesze, akkor, erre sem gondoltunk. Mondernnek, korszerűnek tűntek. Ma már tudom, nem voltak azok.

1974-ben gimnáziumba kerültem. Apámat a munkahelyén félreállították. Nem politikai okokból: csak nem fért bele az újramerevülő struktúrába. 15 éves voltam. Éppen eléggé nagykorú a szembenálláshoz. Megkezdhettem tudatos lázadásomat.

A gyerekkézrajzú neonok elhalványodtak.

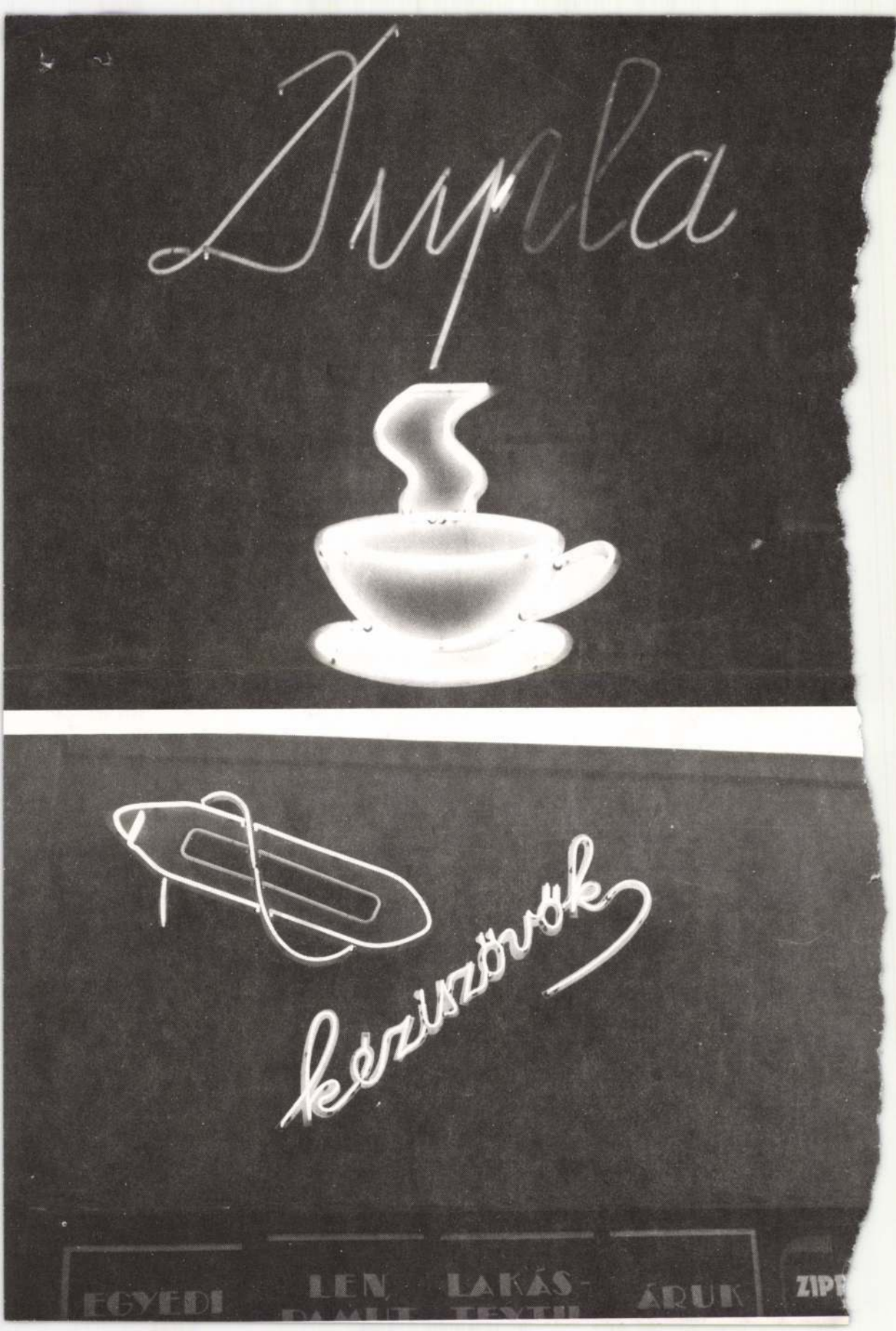
Dupla
kéziszörök
EGYEDI
LEN
LAKÁS-
ÁRUK
ZIPP

Gyógyszertár

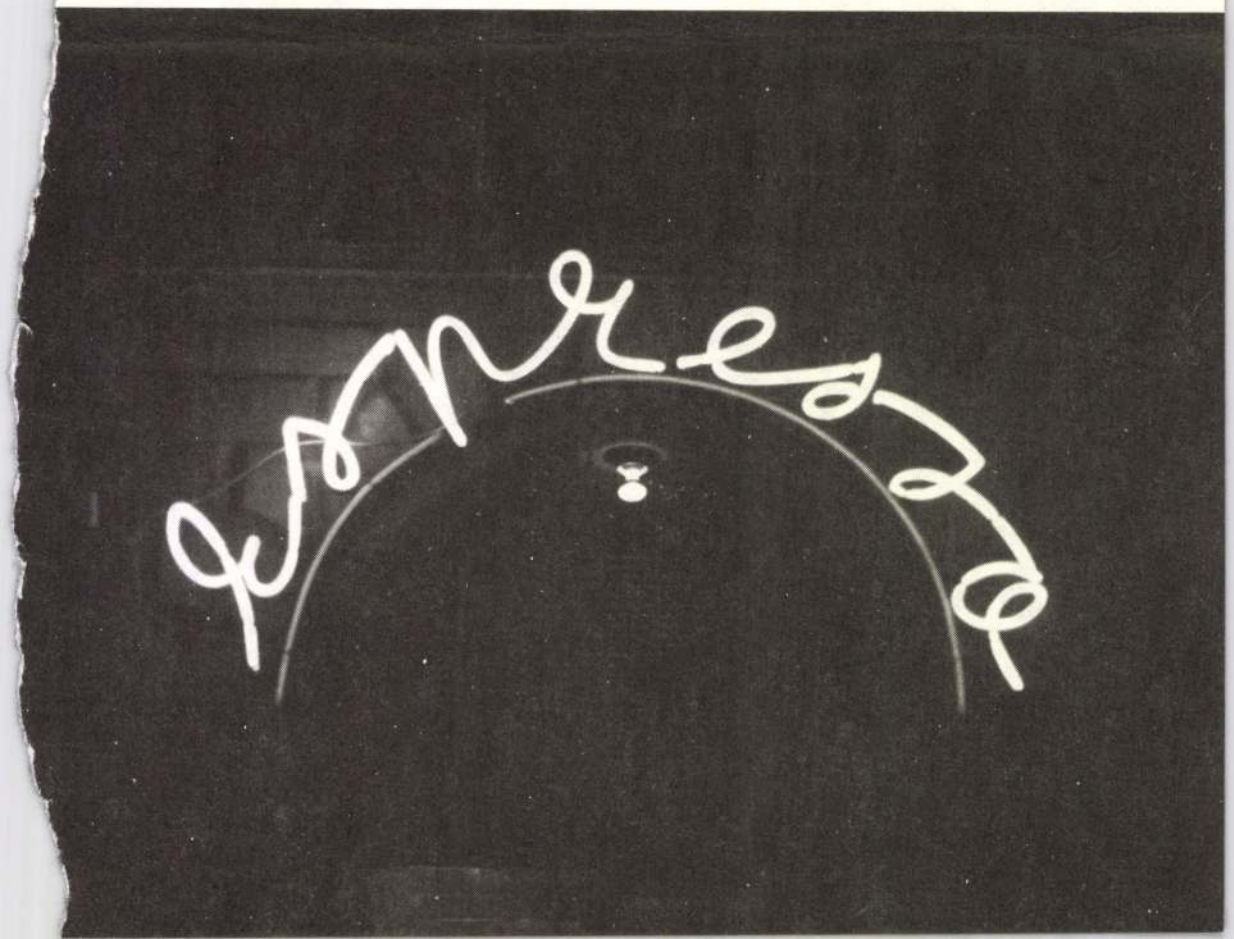

új írás

Ára: 38,– Ft

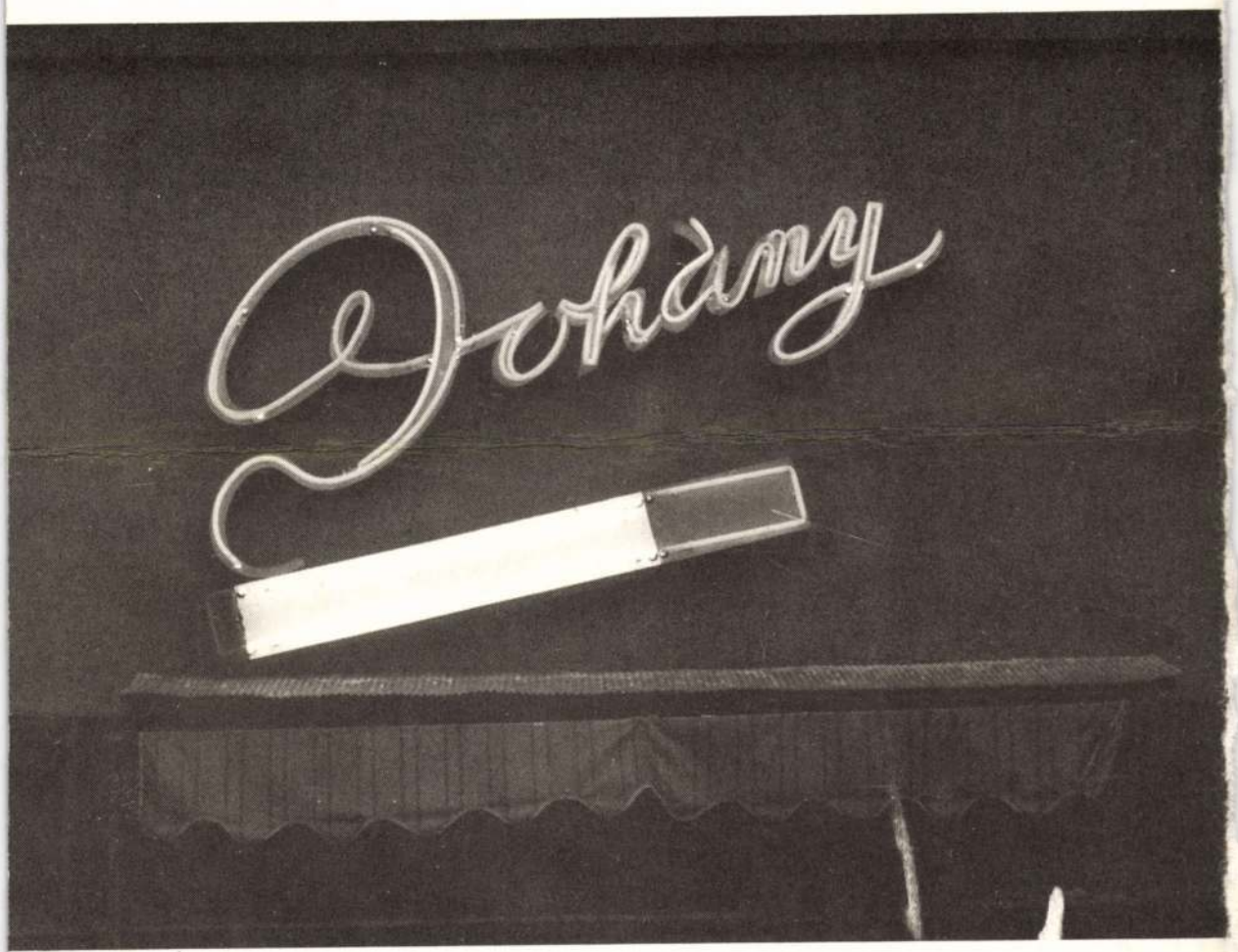

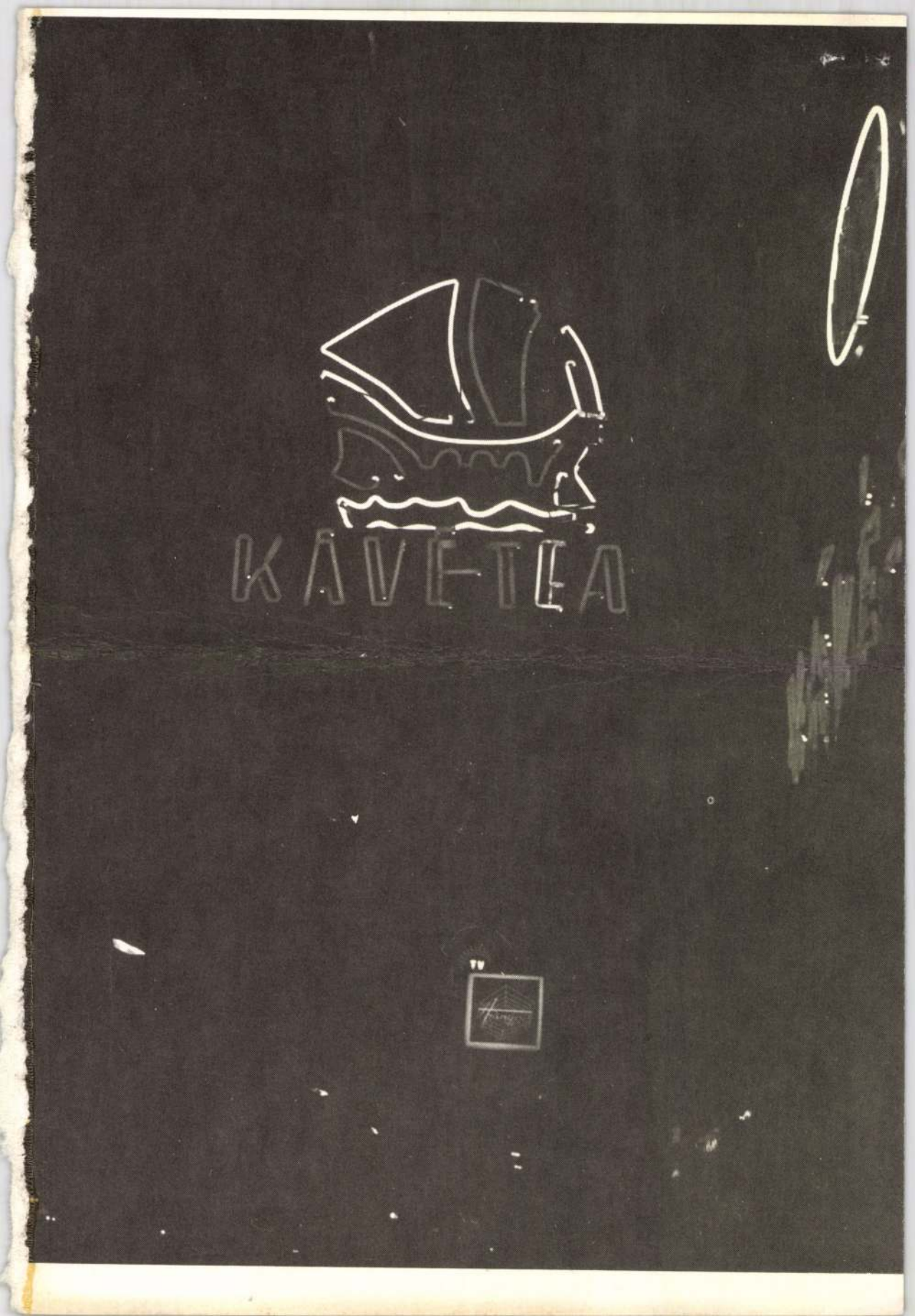
KAVE-TEA

Justus Ilona

vsul. Bpest 1877 Izr.
ort. vz.

1896/97 I. é. rajztjel.

1897/98 I. " " "

1897/98 II " " "

1898/99 I-II. 2. é. rajztjel.

1899/900 I-II. 3. é. " "

~~Juna II. 15~~

190

1907. május 10.

Felterjesztés: a Czigler Győző orsz. felügyelő részére kiállitandó vasuti bérletjegy kiszközlése tárgyában (300/1907.)

Justus Ilona

1896/97 - 1899/900

Ferkèpzomfoiskèvk

97.l.

carneol voltak a legkedveltebb k[illegible]. Az ábrázolás tárgya igen változatos: fejek, egész alakok, a mitológiából vett kisebb jelenetek mellett, melyeket gyakran híres szoborcsoportok után metszettek, igen sok képmás készül. Ugyminl az egész római művészet, a gemmametszés is három forrásra vezethető vissza. Ezek: az etruszk, a görög és a keleti kultúra. Ez a három hatóerő más és más korban jut túlsúlyra. A római királyság alatt az etruszk, a köztársaság alatt a görög s a császárság korában inkább a keleti hatások érvényesülnek. Miután a két első művészet, midőn a rómaiak átvették, már nem volt fejlődőképes, a korai római G.-k bár idegen, de meglehetősen tiszta stílusban vannak tartva, de viszont, miután teljesen az előképekhez alkalmazkodnak, egész a Kr. e. II. sz.-ig nem maradt ránk hiteles római G. Ehhez járul még a rómaiaknak egészen a köztársaság utolsó ideéig megállapítható puritánsága, a luxus és pompa hiánya. Csak midőn Pompejus Mithridates kincsével számos G.-t hoz Rómába, lesznek igen keresettek a vésett kövek. A császárság korában a G.-k szeretete bámulatos arányokat ölt. Nemcsak mint gyűrűt és ékszert hordják, hanem a ruhákat is díszítik vele és díszedényekbe befoglalva alkalmazzák. Különösen a görög köveket kedvelték és rengeteg összeget fizettek értük, ha kiváló mester nevével voltak jelezve. Hamisitványok sem voltak ritkák. Az udvar érdeklődése nagy teljesítményekre sarkalta a művészeket, ilyenek a *G. Augustea*, a *G. Tiberiana* (l. o.) és még számos nagyméretű mozgalmas ábrázolás, melyek bármily nagy elismerést érdemelnek, művészileg mégsem állanak az egészen egyszerű görög vagy renaissance G. felett. A rómaiak eredetiséget csak az egyszerűség feláldozásával tudtak elérni. A kisebb római kövek-

Juraszek János, kuriai birói cim és jelleggel felruházott v. törvényszéki elnök. Született Székesfehérváron, 1861-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte, majd a

Pázmány Péter tudományegyetemen folytatott jogi tanulmányokat, ahol oklevelet nyert. Müködését mint aljegyző Adonyban a kir. járásbiróságnál kezdte meg és később ugyanott aljárásbirává nevezték ki. Ezután Székesfehérvárra helyezték át, ahol mint alügyész a kir. ügyészségnél nyert beosztást. Hat és fél évi szolgálat után a veszprémi kir. ügyészség vezetőjévé nevezték ki. Ebben a minőségben 12 évig müködött, amikor is a veszprémi kir. törvényszék elnöke lett. 1920-ban kiváló szolgálatainak elismeréséül a kir. kuriai birói cimet és jelleget kapta meg. Tagja volt a Birói és Ügyészi Egyesületnek.

Juresek Béla, jószágigazgató, gazdasági főtanácsos. Született Sámson-pusztán (Békésmegye), 1863-ban. Gyermekéveit Aradmácsán töltötte, hol édesatyja gróf Károlyi Tibor ottani uradalmának főtisztje volt. Középiskoláit Aradon végezte, gazdasági oklevelét a debreceni gazdasági akadémián szerezte meg. Gazdasági tevékenységét Aradmácsán kezdte meg 1884-ben, mint uradalmi segédtiszt gróf Károlyi Tibor uradalmában, honnét 1892-ben Tiszatarjánba nevezték ki gazdaságkezelő tisztnek, majd 1894-ben a bályoki 5000 holdas birtok vezetésével bizták meg. Itt müködött 1904-ig, mikor Tiborszállásra került, hol előbb mint kerületi tiszttartó az Ecsedi láp évezredes kákaés zsombékrengetegéből teremtette a mai virágzó uradalmat, majd mint jószágfelügyelő, s pár évre rá mint jószágigazgató — Nagykároly székhellyel — Károlyi Gyula gróf összes uradalmainak és pedig a nagykárolyi, tiborszállási, aradmácsai, janovai és hódmezővásárhelyi uradalmak vezetését vette át, s végzi ezt — 48 évi folytonos szolgálat után — ma is.

Juristowsky Miklós, ny. hadbiró-ezredes, iró. Székesfehérváron született, 1864-ben. Régi, lengyel patricius családból származik. Korán elhunyt atyja, Sándor, tényleges állományu százados volt. A

középiskolát a fehérvári ciszterciták-nál, egyetemi tanulmányait a budapesti tudományegyetemen végezte. Jogi tanulmányainak befejeztével, 1887-ben a hadbirói pályára lépett Bécsben. A hadbirói tisztivizsga letétele után főhadnagy-hadbirává neveztetett ki Nagyszebenbe, ahol egy életmentés következtében, melyet hősies önfeláldozással és életének kockáztatásával hajtott végre, hadtestparancsnoki dicséretben részesült. 1893-ban százados-hadbirává lépett elő. 1896-ban Plevljébe helyeztetett át, ahol az ottani hadbiróságnak vezetője, a konzuli bíróság ügyésze és a konzul helyettese lett, mely állásban öt évig müködött. 1901-ben a m. kir. honvédség kötelékébe lépett át, hol 1902-ben a pozsonyi honvédkerületi bíróság vezetésével bizták meg. 1903-ban őrnagy-hadbirává lépett elő és 1904-ben a budapesti kerületi bíróság vezetőjévé lett kinevezve, honnan azonban csakhamar — ugyanazon minőségben — Székesfehérvárra, a pátriájába helyezték át, 1906-ban a kolozsvári kerületi bíróság élére került. 1908-ban a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntették ki, majd 1909-ben a budapesti bíróság vezetésével ismét megbizatván, 1911-ben a honvédfőtörvényszék előadójává, 1913-ban pedig a legfelsőbb honvédtörvényszék tanácsosává és ugyanakkor ezredes-hadbirává nevezték ki. 1915-ben vonult nyugalomba. Számos katonai elismerésben részesült. Már a mult század 80-as évei elején kezdett irodalmilag müködni; a székesfehérvári lapokban, — mint joghallgató magyar és német élclapoknak volt szorgalmas munkatársa. Hadbirói pályája alatt nem foglalkozott irodalommal. A sportnak majdnem minden faját gyakorolta. Már joghallgató korában, 1883-ban első dijat nyert a budapest—gödöllő—budapesti távgyaloglá-son. Ugyanazon évben — kedvtelésből — tornatanitói oklevelet szerzett a Nemzeti Tornaegyletben. Mint turista, gyalog ment Budapestről Lembergbe. Kitünő urlovas volt, — már főhadnagy korában bejárta Erdély havasait skivel. Feleségének 1929-ben történt elhalálozása feletti fájdalma ujból kiváltotta a benne rejlő irói készséget és 1930-ban „Vérző szivből", 1931-ben „Weekendkirándulás a villámrepülővasuttal és egyéb elbeszélések" cimen ujabb novellakötete jelent meg. Jelenleg harmadik kötet elbeszélései és „A megközelithetetlen sziget" cimü regénye van sajtó alatt.

Juschitz Károly, ny. kuriai biró. Született Budapesten, 1850-ben. Középiskolai tanulmányait a budapesti kegyesrendi főgimnáziumban, jogi tanulmányait a Pázmány Péter

tudományegyetemen végezte. Igazságügyi pályafutását mint aljegyző a budapesti kir. törvényszéknél kezdte meg. Innen albirói minőségben a verseci kir. járásbirósághoz osztották be. Ezután a dettai kir. járásbiróságon járásbiró lett. Később a lugosi járásbiróságra he-

lyezték át. 1896-ban nyerte el a kir. itélőtáblai birói cimet és jelleget. 1913-ban, mint a lugosi járásbiróság vezetője, kuriai birói cimmel nyugalomba vonult. Lugosi működése idején elnöke volt a helyi magyar kaszinónak és helyet foglalt Temes és Krassószörény vármegyék törvényhatósági bizottságaiban és a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület lugosi körzetének választmányában.

Justh Dénes *(neczpáli)*, ny. számv. főigazgató, ny. ezredes. Született Fogarason, 1861-ben. Meghalt 1928-ban. Tanulmányait a wieni katonai nevelőintézetben végezte, majd mint hadapród-tiszthelyettes kezdte meg pályafutását. Hadnagyi rangban három évig a 37. gyalogezredben teljesitett szolgálatot. Később Nagyváradra helyezték át, ahol főhadnaggyá lépett elő. Utóbb már a honvédség kötelékében Nyitrán nyert beosztást. 1890-ben a hadbiztossághoz került, majd a hadbiztosi tanfolyam elvégzése után 1896-ban Székesfehérvárra vezényelték. 1897-ben a hadügyminisztérium hadbiztosi ügyosztályára rendelték, majd századossá léptették elő. 1918-ban, mint ezredes vonult nyugalomba. Több katonai kitüntetés tulajdonosa.

Juszkó Béla, festőművész. A magyar népélet megelevenitője és egyik legmarkánsabb festője, született 1877 márc. 7-én, Tatán. A Képzőmüvészeti Főiskolát Budapesten végezte, ahol Balló Ede és Székely Bertalan növendéke volt. Itteni tanulmányainak befejeztével, mint növendék, elnyerte a gróf Andrássy Dénesféle állatfestő-ösztöndijat és külföldre került, ahol hosszabb időt töltött Münchenben. 1901-ben és 1902-ben már résztvett a Mücsarnok „Téli Tárlatán", ahol témáinak nagyszerüségével, rajz- és szinkulturájával keltette fel az érdeklődést. Ez idő óta a Műcsarnok állandó kiállitója. 1921-ben rendezte meg a Műcsarnokban gyüjteményes kiállitását, mely ugy a sajtóban, mint a közönség körében nagy elismerésre lelt. Képeivel találkozunk a Nemzeti Szalon kiállitásain is, amelynek szintén állandó kiállitója. 1922-ben a Műcsarnokban „Viharban" cimü képével elnyerte a Wolfner-dijat és ugyancsak a Mücsarnok „Tavaszi Tárlatán" 1927-ben „Répahordás" cimü képével a Pállik-dijat. A világháboruban mint a 38-ik Molinári-ezred hadnagya vett részt és bejárta az orosz és olasz frontokat. Mint katona átkerült a 30-as honvédgyalogezredbe és az általános leszerelésnél mint főhadnagy szerelt le. A háboru utolsó éveiben, mint hadifestő is működött és néhány igen szép és komoly studiuma őrzi ezen háborus időket. Mint festő, a nemes impresszionizmus követője és témái a magyar föld szépségeit eleveniti meg. A tanyai életből meritett képei a magyar piktura legszebb darabjai közé tartoznak. Sokat foglalkozott a tatár problémával és számos képe őrzi kutatásainak és tudásának nagyszerü eredményeit. Tagja a Képzőművészek Egyesületének és a Társulatnak törzstagja, a Zichy Mihály Művészegyesület tagja. Képei a Szépmüvészeti Muzeumban és a Mezőgazdasági Muzeumban vannak, ugyancsak számos külföldi és hazai műgyüjtők birtokában találhatók.

Juszkó Piroska, festőművésznő. Született Budapesten. Már gyermekkorában megnyilvánult festői tehetsége és iskoláinak elvégzése után édesatyja mellett folytatta festészeti tanulmányait. Témáit szintén a magyar népéletből veszi és mint festőnő egyike a magyar piktura legnagyobb reménységeinek.

Juszkovics Mór dr., ügyvéd. Született Ungváron, 1879-ben. Középiskoláit szülővárosában végezte és a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem jogi karát látogatta, ahol jogtudorrá avatták. Az ügyvédi vizsgát ugyancsak Budapesten tette le. Oklevelének elnyerése óta Ungváron folytat ügyvédi gyakorlatot. A világháboru alatt a 11. honvédgyalogezred kötelékében az olasz fronton teljesitett szolgálatot. A háboru utáni időben több nagy kémkedési perben szerepelt mint katonai védő. A helyi napilapok hasábjain számos cikke jelent meg. A városi tanácsban helyet foglal. Hosszabb ideig elnöke volt az ungvári zsidó szövetkezetnek.

M.D.K.

Justus József: Az őrültek kertje. [Berlinben élő magyar festő].

Mélynyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1923.máj.6. 18.sz. 26.p.

Judy Cassaby

Kiállított művét a kép. mův. múzeumnak ajándékozta

Szós Magda: XX. századi magyar kásmarásu művészek kiáll.

Magyar Hírek 1970 XII. 12

Juszka Imre

grafikus

1931–33

Iparm. Isk. Évk.

1936–34. 45 l.

231. l. (Ghirlandaio-tanítvány.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Berti Toesca, 954—956. l. (Képe 952. l.) (Ghirlandaio iskola, Francesco Granacci) — Van Marle, XIII., 1931., 224. l. (Mainardi.) — Lepold—Lippay 55. l.

Mária koronázása. Alul: *Szent Jeromos és Szent Ferenc* (89. kép)

Félkörű felső záródással.
Fa. tempera, 108×72 cm.
A Bertinelli-gyüjteményből.
Maszlaghy II., 62. szám. (Nereo di Ricci). — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 3. l. — Gerevich: A prímási képtár külföldi mesterei. Vasárnapi Újság, 1916., 825. l. (Képe 825. l.) — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 231. l. (Képe 229. l.) (Háttérben Pistoia látképe.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Van Marle, XIII., 1931., 224. l. (Mainardi.) — Lepold — Lippay 55. l.

MARASTONI, GIACOMO (velencei festő, 1804—1860)

Női arckép (90. kép)

Vászon, olaj, 42·5×34 cm.
Jelezve jobbra középen: Marastoni 1849.

Justus János

festő

Szinházi Élet 1924. 24.

szám. Arckeppel.

U. 2348.

Réti István és Ivanyi Grünwald Béla tanítványa. Főleg interieuröket fest, különösen templom reálteseket. A bodajki bucsujáróhely templomának oltára c. képe a cikk mellett reprodukálva.

MDK

Justus János, festö

Virágcsendélet. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk.sz.
34.l.

MDK

Justus János, festőm.

Szül. 1899. Zalalövön. Tanult: Rippl Rónai Józsefnél, majd Iványi-Grünwald Bélánál és Réti Istvánnál, utóbb Bornemisza Gézánál és Pentelei Molnár Jánosnál. Budapesten működik s főleg interieuröket fest.

E G I. 517.1.

JUSTUS *János*, festő, * Zalalövő 1899. Rippl-Rónai Józsefnél, majd Iványi-Grünwald Bélánál és Réti Istvánnál, utóbb Bornemissza Gézánál és Pentelei Molnár Jánosnál is tanult. Budapesten működik s főleg interieuröket fest.

Sz. Gy. I. 517 f

K.

l.

Át. Kérd. 59.

balra ~~[illegible]~~ hajolva ~~[illegible]~~ alszik. Teje a-
tte, mellylyel a fehér kendővel letakart asz-
kal díszített piros parnáka ~~[illegible]~~ nehezedik. Bal kéz-
övid göndör haja szőke és derekát ~~[illegible]~~ kék
ely a jobb vállon átvetett szalagon lóg. Szár-
zrolle ~~[illegible]~~.

éretei 51:64 cm.

i Museumból.

Jankovics Gi

Juszkó Béla

A többi kiállítás-lázak 59. MDK

XIV. TEREM

JUSZKÓ BÉLA.

Született 1877-ben Tatatóvároson. A mintarajziskolán Balló és Székely növendéke volt, majd több tanulmányutat tett Európa országaiban. 1901 óta vesz részt a Műcsarnok kiállításain, ahol 1922-ben Wolfner Gyula díját, 1927-ben a Pállik Béla-díjat, 1934-ben az egyesületi jubileumi ezüstérmet, 1936-ban a Forster-féle Vaszary-díjat, 1938-ban az egyesületi aranyérmet, 1940-ben pedig az Ipolyi-díjat nyerte el.

1. Hazafelé.
2. Fűzfák. Magántulajdon.
3. Őszi idő.
4. Viharfelhők. Magántulajdon.
5. Sárga lovak.
6. Szökik a ló.
7. Pesti kikötő.
8. Öreg fűzfa. Magántulajdon.
9. Vásárrészlet.
10. Tatai piac.
11. Tehenek a Balaton partján.
12. Udvarrészlet. Magántulajdon.
13. Ludak. Magántulajdon.
14. Hajduszoboszlón. Magántulajdon.
15. Lányom. Magántulajdon.
16. Tatai piac esőben.
17. Tóvárosi piac.
18. Piac Tatán.
19. Ökrösfogat. Magántulajdon.
20. Felhők. Magántulajdon.
21. Bágyadt napsugár.
22. Szalad a ménes.
23. Tél. Magántulajdon.
24. Árnyékban.
25. Tarka ökrök.
26. Balatonpart.
27. Nyári délelőtt. Magántulajdon.

Őszi Tárlat. Mücs. 1940. okt.

Európát, állami ösztöndíjjal pedig a bécsi és a római Collegium Hungaricumban végzett tanulmányokat. A Műcsarnokban 1931 óta állít ki.

Vízfestmények.

1. Egyedül.
2. Füredi erdő.
3. Akt hócsizmával.
4. Halak.
5. Ministrálók.
6. Gyermekszoba.
7. Vincellér-gyerekek.
8. Allegro.
9. Indulás előtt.
10. A tihanyi rév.
11. Utolsó sugarak.
12. Dinnyeevő.
13. Reggel a kikötőben.
14. Tízórai.
15. Árbocok.
16. Alkonyat.
17. Beszélgetés után.
18. A kisebbik.
19. Mária napraforgói.
20. Gond.
21. Tábori mise.
22. Katonák.
23. Fiaim. Magántulajdon.
24. Magyar tenger.
25. Vívó.
26. Napraforgók.
27 Panni.
28. Szeptember.
29. Napszámos gyermekei.
30. Álom.
31. Vasúti vendéglő.

28. Külváros.
29. Lovak. Magántulajdon.
30. Forgatós kút. Magántulajdon.
31. Szatmári udvar. Magántulajdon.
32. Utolsó napsugár.
33. Csikós bojtár.
34. Felszakadó felhő. Magántulajdon.
35. Agyagos vízpart.
36. Esthangulat.
37. Lejtős út.
38. Aranyos felhők.
39. Galgapart. Magántulajdon.
40. Tatai részlet. Magántulajdon.
41. Tehenek a Balatonban.
42. Gémeskút.
43. Bujdosó táltos.
44. Disznók a Balatonparton.
45. Este.
46. Galga. Magántulajdon.
47. Tóvárosi juhász.
48. Sáros part. Magántulajdon.
49. Hetivásár Tatán.
50. Őszi délután.
51. Hortobágy.
52. Török nő.
53. Szántóföld alkonyatban.
54. Reggel a Hortobágyon.
55. Kukoricaföld.
56. Veszprémi udvar.
57. Szénaboglya.
58. Terelés.
59. Losonc, a bevonulás estéjén.
60. Augusztus.
61. Rohanás.
62. Nyári színek.
63. Tatai táj.
64. Répaföld. Magántulajdon.
65. Tata hó alatt.

66. Ősz.
67. Magyar ökrök.
68. Egri nők.
69. Volhynia (1916).
70. Herminamező.

XV. TEREM

KÁRPÁTHI JENŐ

Született 1870-ben, Debrecenben. Budapesten Székely Bertalannál tanult, majd Párisban és évtizedekig Belgiumban élt. 1918 óta rendes kiállítója a Műcsarnok tárlatainak, ahol 1934-ben az egyesület jubileumi ezüstérmet, 1939-ben pedig kitüntető elismerést nyert. Kiállítása ötvenéves művészi működését ünnepli.

1. A Duna Úszodnál.
2. Halászbárkák.
3. Reggeli fürdés (Aliga).
4. A Balaton Fonyódnál.
5. Késő délután (Balatonberény).
6. Fonyódi parton.
7. Zebegénynél.
8. Balatoni szeptember.
9. Dunai révnél.
10. Gyorstalpalók. Magántulajdon.
11. Estszürkület előtt.
12. Révház (Szigetújfalu).
13. Hullámok.
14. Ploce (Raguza).
15. Halászbárka (Lesina).
16. Reggel az Adrián.
17. Kikötő (Lesina).
18. Bárkák (Lesina).
19. Alkony.
20. Raguzai kis kikötő.
21. Halászok kikötője (Bruzza).
22. Adria. Magántulajdon.

KULTÚRA

BESZÉLGETÉS JUSZKÓ BÉLÁVAL

Az Izabella-utcai kis szobára ráborul az alkony. A falakon vásznak, eleven színfoltjai az ősmagyar puszta romantikájának. Nagy, fehértestű, kormosnyakú, óriásszarvú magyar bikák. Lábaik alatt porzik a föld. Feszülő inakkal, vérbenforgó szemekkel, magukból kirobbanva, ölelésre készen akarják elpusztítani egymást és a körülöttük lévő mindenséget. Szinte hallani vésztjósló, dübörgő morgásukat.

Délcegen üli meg pejlovát a hortobágyi csikós. Cifra szűre alól kilátszik a libegő ingujj, a bő kék gatya. Fején nagykarimájú fekete kalap, a hosszú pányvázó kötél karikába van kötve a ló nyakába. Belevágtat a végtelen pusztába, amely több levegőt, még több életet, mélyebb színeket kap az aranyrámás nagy tükörben. Pipára gyujt Juszkó mester, aztán mesél nekünk. Elénk vetíti a pusztai életnek ma már elhomályosuló színeit. Az ő előadásában megsokszorozódik a magyar föld végtelen síkságainak minden szépsége, sajátossága. És ahogy hallgatjuk, megértjük, hogy ez az őstehetségű művész azért tudja olyan egyedülálló virtuozitással megörökíteni ezeket a szépségeket, mert nemcsak festő-szemével, de magyar lelkének minden melegségével nézi őket. És kedvesebb neki a Hortobágynak egy színfoltja, mint az idegen világrészeknek minden csodája.

Mint kész piktor került ki a Hortobágyra. Leginkább az óriás távolság vesztegette meg fantáziáját, a nagy kékség és a puszta színbeli effektusa.

— A színpompa gyönyörű a Hortobágyon — mondja a mester —. Az ellentétek megkapók. Forró napokon a vegetáció vörhenyes, foltonként kivirágzik a szik és fehér, sószerű réteg borítja a földet. Piktorszemmel nézve gyönyörű látvány ez. Aztán a gulyák nagy tömege, 1000—1200 darab állat. A fehér kompakt tömeg mozgása hozzáillik a tér nyugalmához. De studiumokat csinálni nehéz dolog ott. Az állatok vadak, a pányvázókötél sem használ. Azért a tömegmozgás, a nagy tömegek festői megjelenitésére törekedtem. Szerettem festeni a méneseket is. A ménesben a pej, a sárga az uralkodó szín. Az árnyalatokat összefoglalni érdekes festői feladat.

A művész meggyőződése, hogy a csikósmesterség gyakorlati tudása nélkül nem lehet pusztát festeni. A Szoboszlóhoz közel eső Angyalvár pusztán tanulta a csikósságot. A Hortobágyon úgy öltözött fel, mint a csikósok és igy megnyerte a teljes bizalmukat. Vele szemben megmaradtak a rendes formájukban, a maguk eredetiségében. Pedig ez a nép bizalmatlan az idegen iránt. Aki közelebb akar férkőzni hozzájuk, meg kell tanulnia a módját. A csikósok először is megkínálják próbáljon hortobágyi nyeregben lovagolni. Ez többrétű, összevarrott pokrócból áll, a kengyel rá van csatolva. Hevedere nincs. A csikós mindig vágtában jár, mint a primitiv népek. Mikor az idegen lóra ugrik, a ló kiszalad alóla. Én igy is tudtam lovagolni — mondja a művész és ez megszerezte a becsületet.

— Nagyon érdekes megfigyelni, hogy előzik, pányvázzák, kerítik be a szökő lovat. Tudni kell ezeket annak, aki pusztát akar festeni; ha csak az optikai részét látja, akkor nem lesz a képének lelke.

— Festőibb lovas jelenség nincsen a hortobágyi csikósnál — folytatja a puszták rajongója —. Nyomába se léphet a török, cserkesz, tatár vagy az amerikai lovas. Mozgása, testtartása gyönyörű, férfias és a lovaglási módja is. Ritka szép látvány egy hortobágyi vihar. Sőpreni lehetne a sziket. A szél felkavarja felhő magasságig. Tejfelben úszik minden. És a sűrű fehérségből itt-ott kezd kibontakozni a ménes. Menydörögni kezd. Ahány ló, annyifele szalad. A csikósok körbe lovagolnak, karikázzák, összeterelik a lovakat. Ha rosszul csinálnák a dolgukat, három, négy vármegye határában kereshetnék a jószágot. Vérmérséklet dolga, hogy ki mint fest. Én szilaj vagyok, hát az ilyen szilajságok fogtak meg.

Felesége, a kedves, szelídlelkű magyar úriasszony, mosolyogva, megértő szeretettel bólogat a vallomásra.

— A délibáb, mint nem szilaj téma, talán nem is érdekelte, mester? — fűzöm tovább a beszédet.

— Érdekelt, de nem festettem meg, mert nem lehet megérzékeltetni. De sokszor gyönyörködtem benne Egyszer meg is tévesztett. A délibáb már 30—35 lépésről is torzít. A ló vízben gázol, a karók megnőnek, facsoportok keletkeznek, lehetetlen tájékozódni. Angyalházán laktam akkor a csőszházban. A hortobágyi nagycsárdába akartam menni, a csőszháztól egy órányira El is mentem, de mikor vissza akartam indulni, egyszerre vizet látok magam előtt. Jobbra térnék, ott meg fa van, balra se ismerős az út. Elvesztettem a tájékozódást. Gondoltam, a lóra bízom magamat. A pej felvágta a fejét, körülnézett, galoppozni kezdett és egyenesen neki vitt a ménesnek. Ott ültem fel rá, mert a ménes nem volt a csőszháztól messze.

Aztán a kecskeméti pásztoréletre terelődött a beszéd.

— A bugaci pusztának még több érdekessége van — idézi emlékeit a puszták piktora. — Kada Elek polgármester a város részére akart egyes dolgokat megfestetni és meghívott, legyek Kecskemét város vendége. Pár hónapig künn éltem a bugaci pusztán. Egy

SZOVIK RÓBERT ÚRI SZABÓ BUDAPEST, VI. KER., ANKER-KÖZ 2. (Anker-palota)

Élet. 1924. ápr. 14. (8 sz.)

A „SZÖVETSÉG“ ELSŐ KIÁLLÍTÁSA A NEMZETI SZALONBAN

Nem forrongó új eszmék mozgalma hozta össze a „Szövetség“ tagjait, nem keresők, nem tévelygők ők a művészet rögös útján, mindegyik már régen megtalálta azt a stílust, amely egyéniségének legjobban megfelel. Helyesebben mondva: mindegyikök már kezdettől fogva habozás és kerülgetés nélkül megindult a maga irányában s mindegyik elérte már azt a korszakát, amikor a nyugodt, szorgalmas alkotás munkája folyik. Ami tulajdonképen ez új művészi társulás tagjait egybeforrasztja, az a művészetnek mélységes megbecsülése és szeretete, a művészeti alkotásba való odaadó elmerülés. Tehetség és művészi erudíció jellemzik majdnem kivétel nélkül tagjait. Sajátságos jelenség náluk, hogy inkább egy-egy művészeti irány, valamely erősebb, hatalmasabb művészi egyéniség stílusának fenntartói, továbbkultiválói, mint saját egyéni művészlelküknek harcos, küzdő interpretálói.

Kacziány Aladár a praeraffaelista művészet igazán hivatott művelője. Nem puszta imitáció ez nála, hanem mélyen gyökerező, teljes lelki rokonság. Dante—Gabriel—Rossetti gyöngéd, lírai lelkét látjuk nála újbol megelevenedni A természet legcsekélyebb jelenségének mély gondossággal való megfigyelése, megrajzolása, a színeknek bizonyos halk akkorddá való szűkítése, vagy az erős, tiszta színek használatánál a kiegészítő színek megfontolt kiegyensúlyozása, világos, áttetsző kompozíció, a keretnek magával a képpel szoros egységgé való alkotása művészetének elemei, melyek fölött nagy könnyűséggel rendelkezik. Az apró részletekig menő gondos kidolgozás nem válik fárasztóvá vagy unalmassá nála. Legszebb darabjai: „Orpheus és Euridike“, „Dante álma“. Említésre méltók az ő tervei után készült csomózott szőnyegek is.

Éder Gyula a Benczúr—Lotz—Székely nagy triász által képviselt művészi hitvallás adeptusa! Benczúrhoz fűzik mégis a legerősebb kötelékek. Korrekt, hibátlanrajzú festményein az olajfestés technikájának biztos, könnyed kezelése, a hússzínek gyöngéd „incarnat“-jának finom átérzése főerőssége. A „Szövetség“ tagjai közül ő a legmegállapodottabb, legérettebb. Arcképein kiváló jellemző erejét figyelhetjük. Közvetlenségével és erős karakterfestésével ragadja meg a nézőt „Önarckép“-e. Egy hosszú, kiválóan tehetséges, becsületes munkájú, művészi mult eredményeit látjuk itt egybegyüjtve, persze csak gyér szemelvényekben. Arcképeinek hosszú sorozata, melyek munkásságának java részét alkotják, magántulajdonban van s így nehezen hozzáférhető. Így is hálával tartozunk Édernek, hogy finom művészetét legalább nagy egészében együttesen bemutatta.

Klasszikus irányban dolgozik *Kampis János* is. Kétségtelen tehetsége még talán nem alakult ki teljes egészében. De különösen női arcképein a természet finomérzésű megfigyelőjét, a beállítás művészi megválogatóját s a színek harmoniájának ügyes megörökítőjét ismerjük meg benne. Némelyik női aktjának pose-a kissé mesterkélt. Legszebb festménye szalmakalapos női fejet ábrázoló olajképe.

Györffy István a finomhegyű ceruza subtilis érzésű mestere. Különösen mesterséges fénynyel megvilágított női fejein az árnyalatok végtelen változatosságú tónusértékét bámulatosan tudja visszaadni. A szemek élnek, ragyognak nála. Ha kifogásolhatunk nála valamit, az itt-ott a fejnek szinte szoborszerű merevsége, az életnek, a mozgásnak, az elevenséggel járó rezdülésnek hiánya. Ezen azonban tehetsége biztosan segíteni fog. Olajképein is a teljes részletességgel való alapos kidolgozást s a színek hű megfigyelését csodálhatjuk.

Major Jenő igazi vérbeli tájképfestő. A Duna környéke változatos témáinak fáradhatatlan művelője ő. Benne él a természetben, a hangulatok végtelen skáláját érzékeny lelke csodásan tudja megrögzíteni. Legkedvesebbek kis hangulatai, melyek közvetlen természeti impressziók alapján készültek.

Moldován Béla az olajfestést alla prima módon műveli. Különösen női arcképeken a festésnek ez az eljárása óriási gyakorlatot és tudást igényel. Több képén igazán virtuóz módon bánik Moldován az ecsettel, de sokszor a technika kedvéért egyes dolgokat elhanyagol. Itt is látjuk, hogy a könnyed kezdés nem végcél, hanem eszköz, melyet mindig kell, hogy a művész akaratának alá tudjon rendelni.

Nagyon érdekes művészi egyéniség *Rakssányi Dezső*. Templomi interieurjei, melyek nagyobbrészt a művész fantáziájának termékei, mint építészeti tervek is érdekesek. Kartonjain a biztos rajztudású monumentális festőt látjuk benne újra.

Merész Gyula néhány olajfestményén a női test puhaságát mesterien adja vissza. Tompított szürkés színei igen kellemesek.

Edvi Illés Ödön némely tájkép-impresszióján helyes törekvés nyilvánul meg. Nagyobb kompozícióin a sokat akarás nincs arányban a művészi képességgel.

M. V.

REFORM
Dentist FENYVESI MENYHÉRT
Fogászati intézete Budapest, Ráday-u. 5.

Templomi és háztartási gyertya minden kivitelben a legjobb anyagból jutányos árban kapható
Bpest, I, Horthy M.-út 86. „FETA“ mézeskalácsos és gyertyaöntő-üzem.

kicsit nehézvolt. Akkor voltam a feleségemmel mátkás. Az volt a baj, hogy nehezen lehetett levelet küldeni a pusztáról a postára, meg vissza is nehezen jött a levél. Hát nem maradtam ott hosszabb ideig. Pedig úgy megszerettek a pásztorok, hogy pusztabírónak akartak megtenni. Ott tudták, ki vagyok. Sokszor mondták: „Ilyen ember kellene ide, mint a tekintetes úr". De ennek is meg volt az oka. A puszta lakója, ha forró nyári napokon megkívánja a dinnyét, vagy elfogy a dohánya, bizony nem megy be a városba, hanem lóra kap és csillagos éjszakákon körülnéz a közeli tanyák tájékán. Nem lopás az, hanem virtus. Én megértéssel vettem tudomásul a pusztai erkölcsöket, ezért aztán nagyon biztak bennem. Bizonyosan azt gondolták, hogy a dinnye meg a dohány után jön a tinó, meg a többi hozzá hasonló jó. Mint pusztabíró azokra is szemet hunynék, ha már a dohányt elszívtam. Persze semmi sem lett belőle, de azért mindig jóindulattal voltak hozzám. Elláttak jó tanácsokkal. „Csak arra vigyázzon a tekintetes úr — figyelmeztettek nem egyszer —, hogy ha este lovassal találkozik, aki előtt marha megy, ne vegye észre. Ne köszöntse, ne lásson, ne halljon. Akkor nem kell tanunak menni." Nem is voltam tanu egyszer sem.

JUSZKÓ: BOJTÁRGYEREK

A bugaci pusztán a gulyás meg a csikós is lovon jár. Fanyergük van, ami le van csatolva. Rajta bőrből készült kun-nyereg. Más a megjelenésük, mint a hortobágyi embereknek. Igen nagy, magastetejű kalap, bőujjú hófehér ing, fehér galyájuk is bő, betakarja a lovat. Mindig vágtába járnak. Mintha óriási fehér lepkék röpülnének a ragyogó napfényben. A bal oldalukon másfél méter hosszú somfabotot viselnek, meg karikás ostort. A bugaci homokbuckákon nincs délibáb. Nem is a tömeghatás fogja meg az embert, hanem más. De pikturához való anyagot itt is nehéz gyüjteni. Volt akkor a pusztán egy hatalmas erejű kivert bika. Egy gulyában se tűrték meg a többiek, elverték. Igy bitangolt, kóborolt és rettenetesen elvadult. Futott, mint a ló, kocsikat felborogatott, rettegett tőle mindenki. Egyszer anyaggyüjtés közben találkoztam vele. Mentem a lovammal, hát egy homokbucka mellől bukkan elő. Egyszer csak szembe áll velem. Végre agyonlőtték. Azután bátorságosabb volt a kóborlás. A bugaci pásztor szép, nomád életet él. Ha lelegeltet egy területet, tovább megy. Tovább telepíti le a cserényt. A cserény egy négyoldalas fesszőfal, benn áll a pásztorholmi, ott is főznek. A cserénytől távolabb legel a gulya. Komondorok őrzik a cserényt. Egyszer Kecskemét város tenyészményén lovagoltam a cserény felé. Látom, hogy valami gömbölyű fehérségek hömpölyögnek felém. Komondorok voltak. Bömböltek, ugattak, felverték a puszta csendjét. Mikor közelbe értek, megtámadtak bennünket. A ló orrába kaptak, majd oldalt. Mikor a lóval nem boldogultak, a lábam, meg a kengyelvas ellen intéztek támadást. A sárgaréz kengyelvason, a réz gombokon csattogtatták a fogaikat. A karikás ostorra még dühösebbek lettek. A mén megbolondult. A cserényőrök visszavertek bennünket.

Festői szempontból különösen kedves kép, mikor a juhász legelőt keres. Szamárral indul a felfedező útra. A szamár hátán van a bacsú, cókmók. Kiszemeli, hol fog megállapodni. Leveszi a bacsut, szétszedi. Leüti az ásót a földbe és evőkolompot akaszt a tetejébe. Melléje teszi a gúnyát, a tésztászacskót, a kenyeret. A bográcsot a szolgafára akasztja, amit előbb leszúrt a földbe. Aztán rágyujt a pipára. Ez azt jelenti, hogy birtokába vette a legelőt. Ott más pásztor nem legeltethet.

Gyönyörű jelenet az is, mikor a gulyát éjjeli legelőre kiverik. A gulya a cserény körül fekszik. Holdvilágos éjszakákon az állatok olyanok, mintha fehér márványdarabok lennének. Nyugodt mozdulatlanságban hevernek egymás mellett. Egyszer csak lóra kap a bojtár és keresztülgázol rajtuk. Ez az ébresztő. Persze azonnal felriadnak.

Bugacon még élnek régimódi pásztorok, akik életükben sohasem aludtak fedél alatt. Télen lyukat vájnak a szalmaboglyában és gubástól odabujnak éjszakára. Csak a lábuk van kinn. Arra a kutya fekszik rá, az melegíti. Ismertem egy ilyen pásztort, aki nem aludt még fedél alatt, *Lakatos* Antal volt a neve.

Lassankint más lesz a pásztorélet is. Sok ősi szépséget megöl a kultúra, amely egy vagy más formában a magyar pusztákat is felkeresi. A Hortobágy sem az, ami egy negyed század előtt volt és a bugaci pusztán is megváltozott az élet. Nem is menne most a mester egyik helyre se. Olyannak akarja emlékében megőrizni a pusztai életet, amilyennek csikós korában megismerte, amilyennek képein megfestette.

Ámon Vilmosné

GRÖBER LAJOS UTÓDAI KOSÁRFONODÁJA BUDAPEST, IV., HARISKÖZ 5. Fonott kerti és hallbútorok, gyermekkocsik, nyugszékek, utazó-, kupékosarak, kosár- és díszkosárárúk. Alap. 1848. Javitásért értesítés és hazaszállít.

IRODALMI UJDONSÁGOK

Szekfű Gyula: *A magyar állam életrajza.* (Dick Manó kiadása. Budapest.) A magyarság történetének rajzát eddig jórészt esemény-elbeszélő történetkönyvekből ismerte közönségünk, a gazdasági viszonyok, kulturális állapotok kevés térhez jutottak, maga az *államélet* pedig a pártpolitikai felfogás Hamupipőkéje volt. A nemzet történetének újabb négy századát Horváth Mihály óta a függetlenségi politika hangulatgerjesztésére használták fel, úgy hogy amikor Hanauer püspök a Habsburg uralkodók korszakának kulturális és nemzetfejlődési érdemeire mert rámutatni, még az afféle nyugalmasabb protestánsok is, mint Vargha Gyula, a Katolikus Szemle munkatársa, szükségesnek tartották a tiltakozást „a bősz elnyomók" védelmezése ellen. (It nem a Katolikus Szemléről van szó, hanem a Protestáns Szemléről, ott jelent meg Vargha Gyula panaszos verse.) Szekfű Gyula könyve ma talán épen ezzel a Habsburg-résszel a legaktuálisabb. Nem „imádója" a dinasztiának: ismeri a magyar multat és az ítélete józan és elfogulatlan. De ismeri a világtörténelmet is és tudja, hogy az abszolutisztikus kormányrendszert nem a Habsburgok és nem a magyarság elnyomására találták ki, hanem egész Európában általános kormányrendszer volt, amely Franciaországban épen úgy megtalálható, mint a német császárságban. A kormányrendszernek azonban még egy fontos megértetője van: a magyar rendiség szelleme, amelyet verbőciánus jogféltésén kívül a korszerű társadalmi reformoktól való idegenkedés is jellemez. Szekfű könyve az első kísérlet arra, hogy Széchenyi álláspontjának magaslatáról tekintse át és ítélje meg a nemzet eddigi életét. De nemcsak a józan látás teszi Szekfű írását rokonszenvessé, hanem az erős fajszeretete is, amely minden eddigi történelemkönyvnél határozottabban mutat reá a magyarság belső erejének az államélet fejlődésében való szerepére.

Ezen az aktuális érdekességen kívül is minden fejezete a szellemes és találó megállapítások sorával ajándékozza meg az olvasót. A középkori királyság nemzeti jelentőségének, társadalmi és gazdasági eredményeinek a megrajzolása a korjellemző essayknak megbecsülhetetlen mintája; a rendi állam kifejlődésének előadása az új adatok felhasználásával eddigi történeti tudásunkat pompásan egészíti ki. Nem ártott annak a hangsúlyozása sem, hogy a Habsburg-ellenes franeia királyoknak mennyi szerepe volt a török ellenünktörésében és — a protestáns szabadságharcokban. A modern alkotmányos állam érdekes bemutatása a könyv első kiadása óta a *Három nemzedék* hatalmas monografiájává nőtt: de alapgondolatai e kötet lapjain vannak lerakva. Mindenképen becses és szép könyv ez, — megérdemli, hogy most, második kiadásában áttanulmányozza mindenki, aki szeret a maga szemével látni és megúnta már a pártpolitika medvetáncoltató módszerét.

Nagy József: *A mai filozófia főirányai.* (Ember és Természet. IV. kötet Franklin kiadása.) Folyóiratunk olvasóinak most van először alkalmunk felhívni a figyelmét a magyar filozófiai munkálkodás legszorgalmasabb művelőjére, Nagy Józsefre. A filozófia története nálunk ma az ő gondos elmélyedésének és szorgalmas írásainak köszönheti a legvilágosabb és legügyesebb összefoglaló és bemutató tanulmányokat. Csodálatra méltó olvasottság, pompás megértés és valósággal művészi megmintázás jellemzi írásait. A filozófia történetírója, de a művészetek, elsősorban a költészet megértő kedvelője: tolla azért olyan színes és a stílusa azért olyan szemléletes. Meglepő könnyedséggel tárja fel a gondolkodók eszmemenetét, világítja meg alaptételeiket, — és maga is edzett gondolkodó, aki nemcsak beállítani tudja a filozófia rendszerujdonságait, hanem gondos kritikával is méri őket. Új könyvének, a modern gondolkodók ismertetésének legszebb és legteljesebb fejezete a *Bergson*-ról szóló: a genezis könnyed megrajzolása, az alaptételek világos megszövegezése és a kritikus gondolkodó bátor ítéletei ezt a fejezetet a filozófiatörténet legszebb Bergson-essay-i közé emelik. Alapgondolata A. Fouillée gondolatmenetével közös (La mouvement idéaliste et la réaction contre la science positive), de történeti áttekintés mélyéről sarjad és csillogó világossággal emelkedik ki. A túlzott racionalizmus csődje előtt álló emberiségnek új tengelyt kereső eszmélkedését mutatja be ez a könyv: minden felvetődő rendszert megvilágító teljességgel, senkiben el nem foguló tárgyilagossággal. Büszkén ajánljuk mindazoknak, akik a modern gondolkodók gondolatkincsét meg akarják ismerni, büszkén, mert az idegen irodalomban sem találunk teljesebb, elfogulatlanabb és világosabb kézikönyvet.

Boros Ferencnek, akit az *Elet* olvasói lapjainkról ismernek, aki költői pályáját Andor József mentorsága alatt kezdte meg, szép kiállítású költeménykötete jelent meg, melyről legközelebbi számunkban részletesen is beszámolunk. Itt csak arra figyelmeztetjük régi ismerőseit, hogy a szépségsóvárgásnak és nemes emberszeretetnek ez a kötete megérdemli a rokonszenvet és hogy az olvasónak a maga költőjével szemben kötelességei is vannak. Reméljük, hogy szeretetre és pártfogásra fog találni. (Alapjára 5 K. — Kapható kiadóhivatalunk útján is. Száz számozott példányát a szerző aláírásával jegyezte: ezeknek ára 50.000 K.)

Zs.

TARTALOM: Virágzik a kereszt titka. *Ervin.* — Muzsikaszó. *Lázár István.* — Magyarország műemléki egysége. *Dr. Lechner Jenő.* — Otthonmarad a fiú. *Turchányi István.* — Szent Ferenc lelke járt ma énvelem. (Költemény.) *Vékony Pál.* — A szegény legény éneke. (Költemény.) *Kocsis László.* — Hárman vagyunk. (Költemény.) *Ifj. Szőke Sándor.* — Balalajka. *Péchy-Horváth Rezső* — Husvéti harang. (Költemény.) *P. Pál Ödön.* — Pusztuló lelkek. Regény. *G. Miklósy Ilona.* — Esti vágy. (Költemény.) *Boros Ferenc.* — A „Szövetség" első kiállítása a Nemzeti Szalonban. *Mátrai Vilmos.* — Kultúra. Beszéldetés Juszkó Bélával. *Ámon Vilmosné.* — Irodalmi újdonságok. *Zs.* — Szerkesztői üzenetek.

Nyomatott az „Élet" Irodalmi és Nyomda Részvénytársaságnál Budapest, I., Horthy Miklós-út 15. Igazgató: Laiszky Jenő

TÓTH ERVIN:

„CHIAROSCURO XILOGRAFIA"

(A színes-fametszés Olaszországban.)

A jelenleg követett grafikai technikákat elemezve, megítélhetjük a xilografia (fametszet) számokban uralkodó helyzetét a rézkarccal és litografiával szemben. Ma aránytalanul több a fametsző a Félszigeten, mint a többi eljárás hivei. A művész kéz által vésett eredeti fametszet újra a közönség kegyébe férkőzött. Visszahatás ez az anyagszerűtlen, reproduktív célt szolgáló xilográfiákra. A könyvművészetnek, bibliofil kiadványoknak különösen szerepük volt abban, hogy mindenkihez eljuthasson a fametszet. A xilografia jól megfelelt az új irányok természetének, amelyek egyszerűséget, közvetlenséget, tömör kifejezőerőt kerestek, a súlyelemek tisztaságával, összegező szándékával. A fametszet a legtakarékosabb eszközhasználattal is nagy expresszív erőt igazolt. A világos vonalvezetés, a könnyű sokszorosítási lehetőség, a kollektivitás, a tömegekhez való könnyű hozzáférkőzést is hangsúlyozta.

Érdekes, hogy a közönség akkor ébredt a fa anyagában rejlő kifejező lehetőségekre, amikor úgylátszott, hogy a rohamosan fejlődő sokszorosító technikák elzárják előle a fejlődés útját. Valóban a reproduktív célokat szolgáló fametszésre a fényképezés és a sokszorosító eljárások fejlődése mért halálos csapást. A modern technikákkal szemben megszünt a „fametszet-klisé" jelentősége. De ami ennek halálát okozta, az vezette a xilografiát az újjászületéshez. Mert a fametszet helyét felváltotta, a művészi, az eredeti metszés, amelyik kizáróan a fa anyagszerűségét, a fa rostjaiban benne rejlő erőket kutatja s amelyik önálló művészi feladatokat keres.

Bekövetkezett tehát a fametszésnek a mai idők értelmében vett második nagy virágzása, aminthogy megujult az egész olasz művészet is. A fehér-fekete xilografiákkal párhuzamosan a színes-fametszés is igen gazdagon fejlett, sokkal inkább, mint bárhol másutt. A fenmaradt levonatok relative is nagy száma mutatja, hogy ez az eljárás mindig kedvelt volt a Félszigeten. A színekben való látás, a színekkel való ábrázolás vágya sehol sem lehet erősebb, mint Itáliában, az olasz nap verőfényében. A színes fametszés Itáliában mély benső élmény, a színek leküzdhetetlen szeretetéből fakadt. Nem csoda ha már kezdetben tarka ruhában lép elénk a xilografia. A laikus különben is mindig, — másutt is, — ridegnek találta a fametszet két elemét a fehéret és a feketét és nagyon vonzónak bizonyult, ha a fametszet rajzát akvarellel átvonják.

Színekkel élénkítették már a legrégibb olasz fametszetet, a Madonna dell Fuoci-t is. (1428). De már a quatrocentoban érezték azt is, hogy a fametszet és az akvarel két különböző technikája nehezn fér meg egymás mellett. Mindinkább kerülni kezdték tehát az ecsettel való színadást. Színezés esetében a fametszet anyagszerűségének jellegét azzal biztosították, hogy a különböző színeket, más-más ducról préselték egymás mellé, vagy egymás fölé a papirlapra. A secentoban színes xilografiának már hivatásos mesterei vannak, kik nem kizáróan a festők csoportjából kerülnek ki, s akik ezt a technikát főfeladatuknak tekintik. Főként Raffaellonak és Parmiganinonak műveiről készítenek levonatokat. Bár a grafikusok túlnyomó része nagy festői minták után dolgozott, mégis az olasz színes fametszetet nem mint reproduktív művészetet szabad értelmeznünk.

A legnagyobbnak Ugo da Carpinek „a háromszínű fametszés és az ujakkal való festés feltalálójá"-nak művei nem hű utánzatai, hanem átértékelt fametszetváltozatai Raffaello vagy Parmigianio festményeinek. Ugo da Carpi vá-

Juszkó Béla: Attila látomása
A Műcsarnok Szent István kiállításáról

Művészet 1938. 18–19.

lasztotta meg a színt s a technikai törvényeknek megfelelően egészen egyéni előadásban kezelte. Az utána következők: Andrea Andreani, Anton Maria Zanetti főleg Raffaello és Parmigianino műveit ültették át ragyogó színekkel, erősen felfokozva a tér és az alakok plasztikáját. A chiaroscuro xilografia (színes fametszet) e nagy elődei után évszázadokon át nem akadt jelentős képviselője a színes fametszetnek, bár a Keletről átkerült színes nyomatok érthetően nyugtalanították a fametszőket. A xilografia mai renesszansz-mozgalmában azonban ujra előtérbe került a színezés. A festő-grafikusok kolorista hajlamai áttörték a fehér-fekete korlátokat.

G. Haas Triverio, Cermignani, Lucerni, L. Servolini relatíve egyszerű eszközökkel vetitik elénk az olasz ég verőfényétől átitatott színeiket, amelyek harmonizálásban különösen Luigi Servolini egészen egyéni képességeket árul el. Egyenes folytatóivá váltak e mesterek Ugo da Carpi „elvesztett módszerének" és Anton Mária Zanetti örökségének. A színek megnövekedése, keverése azonban károsan befolyásolja a fametszet anyagszerűségét, a legtöbb esetben összemosódtak a xilografia és festészet határai.

BÁLINT LÁSZLÓ:

A VÁROSDISZITÉS MÜVÉSZETE

Valaha, a régi görögök és rómaiak korában nagy szerepe volt a nyilvános ünnepségeknek, amelyek uccák, városrészek, sőt sokszor egész városok feldiszitését vonták maguk után. Főleg a cézárok idejében divatoztak ezek az ünnepségek és később is a nagy hadvezérek, diadalmas hősök, diktátorok idején jelentkeztek. Ma bizonyos fokig ujra a cézárok korát éljük, érthető tehát, hogy a nyilvános ünnepségek és ezzel kapcsolatban a városdiszitési szükségességek is világszerte felszaporodtak. Mint az életben mindennek. a városdíszitésnek is vannak bizonyos törvényei, amelyek a lehetőségeket rendszerbe foglalják. Most már az a kérdés, hogy általánosságban e törvények szellemében történik-e a városdíszítés, valóban ünnepi külsőt ölt-e az ünneplő Róma, Budapest vagy Berlin ?

Bory Jenő: Aszrik püspök
A Műcsarnok Szent István kiállításáról

Ha a városdiszités általános szempontjait vizsgáljuk, ugy megállapitható, hogy három dolog az, amelyeket figyelembe kell venni, amidőn ünnepi külsőt kivánnak adni egy közületnek. Első sorban is nem szabad megfeledkezni az általános esztétikai követelményekről. Ha egy várost feldiszitenek, lobogóerdővel, virágokkal és más egyebekkel ékesitik, fontos, hogy ez szép legyen, ne történjen szembehelyezkedés a széptan egyetemes érvényü törvényeivel. Ez az a pont, amidön művészetté kell, hogy emelkedjen a városdiszités. Vannak elméletek, amelyek pusztán a maradandó értéket tekintik művészi munka eredményének, viszont vitatható-e például Gordon Craignek, mint diszlettervezőnek a művészete, noha a szinpadi háttér sem maradandó? Ezt a gondolatot tovább fűzve, lényegében véve nem egy óriásira megnagyobbitott szinpadnak tekinthető-e a feldiszitett város? Az ünnepségek jelentik az előadandó darabot, akit ünnepelnek, a főszereplő, a tömegek pedig a statisztériát adják. Az ősi teatrális ösztön ujra való feltámadását jelentik a tömegünneplések, azt hogy a szinház áttörte zárt kereteit és visszakanyarodott születésének lényege és jellege felé.

Hanem térjünk vissza gondolatmenetünkhöz A városdiszités hármas követelményeiből, mint mondottuk, az első az általános esztétikai szempont volt, a második pedig az, hogy figyelemmel kell lenni az ünnepséget rendező nép nemzeti jellegére. Ha Berlint diszitik fel, kell, hogy a német nemzeti szellem, ha Budapestet, kell, hogy a magyar domborodjon ki a diszités külsőségeiben. Egy nép nemzeti hovatartozósága leginkább az örömében és a bánatában tükröződik ki.

A harmadik szempont, amit egy város feldiszitésénél figyelembe kell venni, hogy milyen alkalmat szolgál az általános ünneplés. Elvégre mások a külsőségei egy nagy hadvezéri teljesítménynek, a nemzetközi sporteredménynek, a nemzeti

Juszkó Béla

103. Juszkó Béla: Terelés a szélfogóba.

Műcsarnok 1902. tav. V.
nemzetk. kiáll.

248. Szlányi Lajos: A cinkotai országút.

278. Juszkó Béla: Kamalj-hegy támadása.

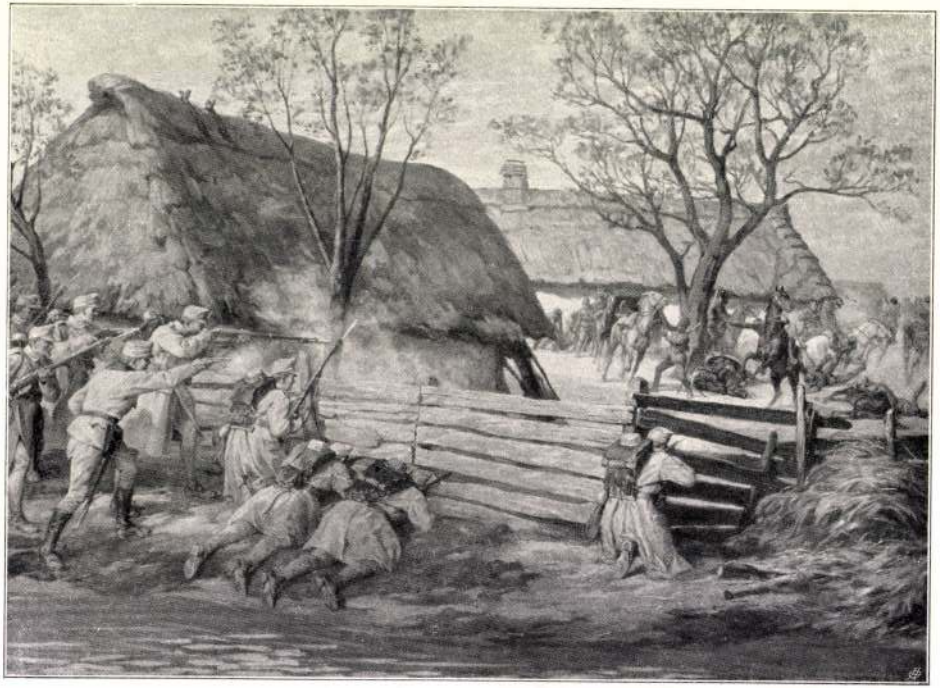

248. Sándor Béla: Előörs Hindenburg-bakák rajtütnek a kozákokon.

183. Juszkó Béla: Lóra csikós, lóra!

2. Tull Ödön: Molo Velencében.

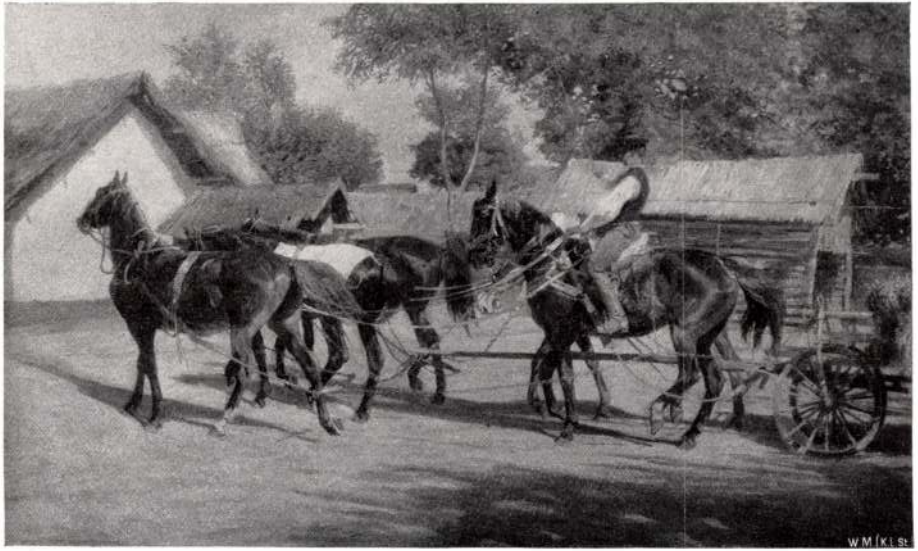

277 Juszkó Béla: Szoboszlói ötös-fogat.

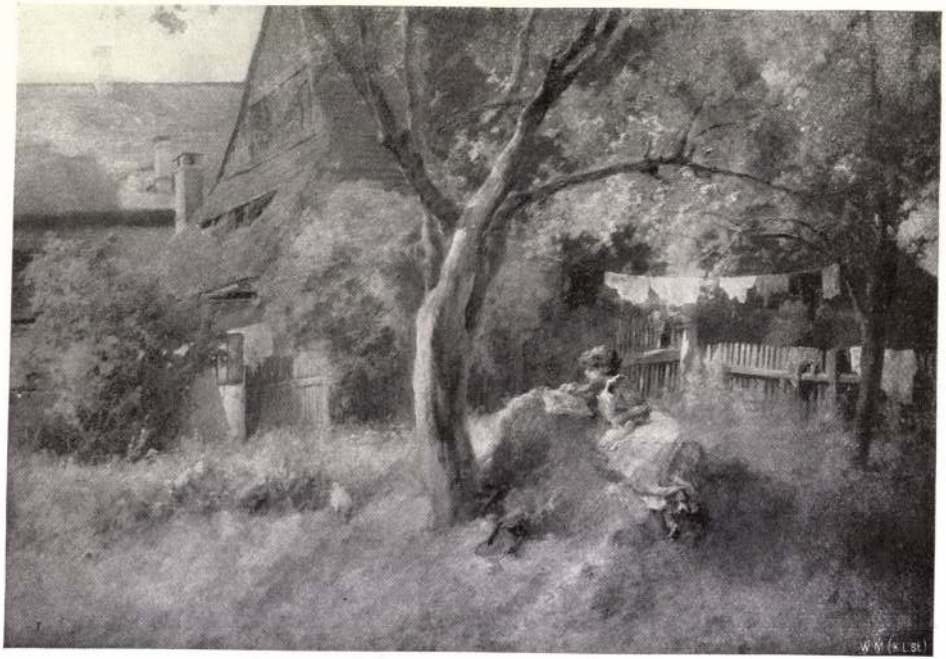

361 Neogrády Antal: Vakáción.

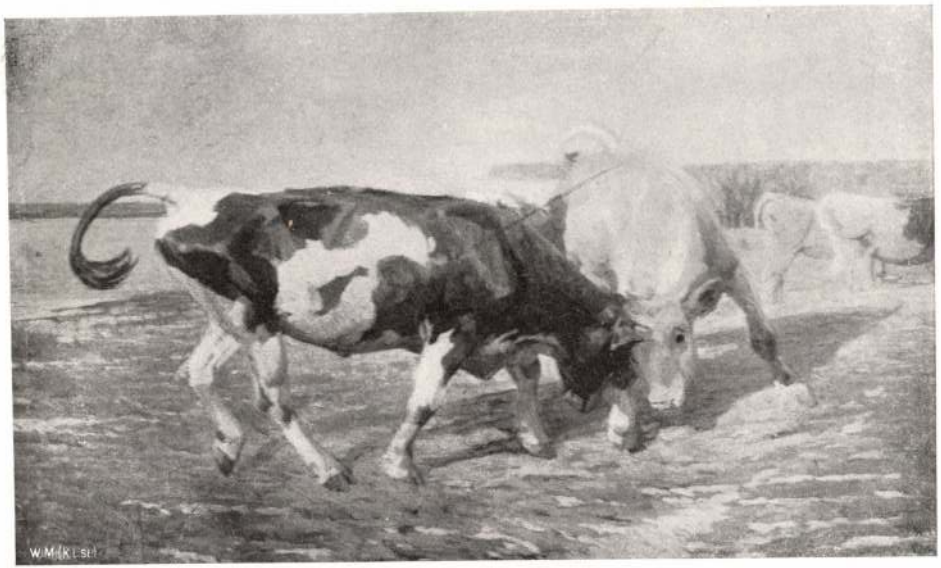

10 Juszkó Béla: Öklelödző tinók.

26 Deák Ebner Lajos: Vásárosok.

Juszkó Béla: Jön a vihar

Juszkó Béla

Istókovics Kálmán: Rozgonyi Cicelle

117. Juszkó Béla: Hajóvontatás Komárom vidékén.

238. Telepy Károly: Tátralomnic.

XII. KUPEZKY JÁNOSRA VONATKOZÓ GRAFIKAI GYÜJTEMÉNY.

(Esztétikai méltatását lásd A Gyüjtő jelen számának elején; ugyanott lásd az aukcói alá kerülő mezzotintok egynémelyikének autotypikus reprodukcióját. A mezzotintok képfelülete kb. 25×35 cm).

616. HAID J. ELIÁS: Mezzotinto Kupezky János önarcképe után, 1773 150
L. az illusztrációt a cimlapon.

617—646. VOGEL, BERNARD: Harminc mezzotinto és rézmetszet Kupezky János művei után, 1735. Darabja 50

647. SAITER JOH. GOTTFRIED: Rézmetszet Kupezky János önarcképe után. 14×20 50

XIII. OLAJFESTMÉNYEK, AKVARELLEK, PASZTELLEK, RAJZOK ÉS METSZETEK. EXLIBRISEK.

(Ahol nincs egyéb megjelölés, olajfestmény értendő.)

648. ANDAHÁZI-KASNYA BÉLA: Cseplés. 18×27 100

649. BACCIARELLI MARCELLO: Bajadere. Olajfestmény. XVIII. század. 58×67 400

650. BÁNSÁGHY VINCE: Ipolymenti táj. 45×55 130

651. —: Nyár. 49×68 150

652. BARTA ERNŐ: Öltöztetett oltári madonna. 46×57 300

653. —: Krisztusfej. Mezzotinto. 39×56 50

654. —: Krisztusfej. Mezzotinto. 28×40 30

655. BAYROS FERENC MARQUIS: Tiz darab akvarell és tusrajz. Darabja 300

656. BAYER ÁGOST: Esztergom télen. Eredeti rézkarc. 43×60 . . . 80

657—658. BÉCSI LÁTKÉP. Szinezett rézkarc. 45×57. Két darab, darabja 25

659. BERGH JÁNOS EDE: Tábori élet. 87×155 1500
L. az illusztrációt 1914. 48. l.

660. BETHLEN PÁL 1869: Hid a patakon át. 22×26 50

661. BOSCO, ALFONSO: Heverő nő. Ceruzavázlat. 24×32 . . 30

662. BRODSZKY SÁNDOR: Tó-Almás. Ceruzarajz. 25

663. —: Vázlat. Ceruzarajz. 25×33 25

664. BUNZL RUDOLF: Kereszt az utszélen. 25×35 100

665. CSÓK ISTVÁN: Parasztleány. 42×56 1000
L. az illusztrációt 1914. 3—4. sz. 135. l.

666. DOMENICHINO: Krisztus a keresztfán. 45×55 1000

667. ÉDVI-ILLÉS ÖDÖN: Zsuzsanna és a vének. 150×200 5000

668. —: Magdolna. 50×80 . . . 350

669. —: Mare Morte. 42×57 . . 300

670. —: Esti hangulat. 42×57 . . 350

671. —: Hundviksfjord. 42×57 . . 300

672. —: Szélvész. 42×57 220

673. —: Nógrádi táj. 42×57 . . . 250

674. —: Banki tó 42×57 300

675. —: Venezia. 41×53 450

676. —: Oldenwand. 54×66 . . . 450

677. —: Havas táj. 42×57 . . . 280

678. —: Erdőrészlet. 42×57 . . . 300

679. —: Legelő juhok. 42×57 . . 200

680. —: Behavazva. 42×57 . . . 420

681. —: Buzaföld. 51×71 400

682. —: Buzaföld. 20×29 40

683. —: Vizesések Norvégiában. 24×35 50

684. —: A pápai templom. Tusrajz. 25×33 60
L. az illusztrációt 1914. 3—4. sz. 137. l.

685. —: A pápai malom. Tusrajz. 25×33 50

686—715. —: Harminc darab rajz, metszet. Darabja 20

716. EGRY JÓZSEF: Női akt. 47×53 70

717. ERDEI VIKTOR: Erotika. Litográfia. 31×38 30

718. FANTA-ALKONY ISTVÁN: Interieur. 44×60 120

719. —: Lázálom. Szines rajz. 24×32 50

720—733. FARAGÓ GÉZA: A négy temperamentum. Pasztell. 29×31. Négy darab. Darabja 200
L. az illusztrációt 1914. 121. lapon.

724. FEJÉRVÁRY ERZSÉBET: Női akt. 45×59 90

725. FESZTY ÁRPÁD: Erdőrészlet. Akvarell. 25×36 40

726. —: Fa-studium. Akvarell. 32×48 30

727. —: Fatanulmány. Akvarell. 23×34 50

728. —: Két vázlat a királyi várban levő »Tündér Ilona« freskóhoz. Rajz. 32×48, 22×22 25

729. : Ló-studium. Akvarell. 33×43 30

730. —: Vak koldus. Akvarell. 25×39 30

731. —: Vázlat. Akvarell. 32×46 . 30

732—745h. —: 22 keretezetlen rajz. Darabja . . . . . 20—50

732. I—XXVI. 26 darab keretezetlen rajz. Darabja . . . . . 10—30

746. FESZTYNÉ-JÓKAY RÓZA: Virágcsendélet. Pasztell. 45×64 . 100

747. FLAMMAND ISKOLA: Csendélet kinai edényekkel és cseresznyével. XVIII. század. 75×90 . . . 150

748. —: Proserpina elrablása. XVII. század. 65×89 150

749. —: Férfifej XVII. sz. 36×43 300

750. GAAL LAJOS 1850: Gyümölcscsendélet. 46×48 70

751. GAUERMANN J.: Romantikus tájkép. Szignálva J. G. Haan. 63×96 300

752. GEIGER P. J. N.: Tusrajz. 23×23 25

753. GLÜCK KÁROLY: Am Krögel. Eredeti szignált rézkarc. 16×20 50

754. GOBBO DEI FRUTTI: Csendélet. 47×60 200

755. GULÁCSY LAJOS: Olvasó nő. 24×35 50

756. —: Esős este. Pasztell. 37×51 120

757. —: Tavaszi est. Pasztell. 50×38 100

758. HAMILTON modorában: Egy pár csendélet vadakkal. Darabja . 400

759. HARSÁNYI ANDOR: Egyptomi templombejárat. 54×68 . . . 80

760. ILLÉS ANTAL: Mexikói táj. 25×31 150

761. INGOMÁR FERENC: Női fej. 42×53 450

762. JENDRASSIK JENŐ: Női fej. 42×53 500

763. JUSZKÓ BÉLA: Szántás. 45×60 300
L. az illusztrációt 164. l.

764. —: Folyóparton. 45×60 . . 300
L. az illusztrációt 164. l.

765. —: Hortobágyi ménes. 45×50 250

766. —: A Tisza partján. 65×100 . 500

767. —: Török hölgy. 45×50 . . 180

768. —: Kávéőrlő török leány. 45×50 180

769. —: Huszár. 27×45 150

770. —: Tóvárosi részlet. 32×40 . 200

771. —: Folyó partja. 32×40 . . 180

772. —: Árnyékban. 32×40 . . . 180

773. —: Tatai Fényes forrás. 31×44 180*

774. —: Erdő széle. 27×41 . . . 180

775. —: Legelő. 21×32 180

776. —: Verseny. Akvarell. 20×24 80

777. —: Molo. Akvarell. 22×32 . 100

778. —: Gyöngyélet. Akv. 22×26 . 80

779. —: A velencei Márk-tér. Akvarell. 18×18 70

780. —: Ménes. 21×25 80

781. —: Istálló. Krétarajz. 17×21 . 50

782. —: A Márványtenger. 65×100 500

783. —: Rabszijon. 100×150 . . 900

784. KACZIÁNY ALADÁR: Női fej. 35×50 100

785. KOVÁCS MIHÁLY: Bűnbánó Magdolna. 93×115 300

786. LAMPI, JOH. BABT: Fohászkodás. Olajfestmény. 57×71 300
L. az illusztrációt »A Gyüjtő« 1913. 35. l.

787. LIGETI ANTAL: Tájkép. Ceruzavázlat. 21—27 25

787a. Rajz 25

~~788. LITKEI ANTAL: A kis lurkó. Pasztell. 23×44 . . . . . 160~~

~~789. —: Toilette. Pasztell. 25×38 . 180~~

~~790. —: Budai hegyvidék. 18×28 . 80~~

~~791. —: Csendélet. 27×35 . . . 100~~

~~792. —: Dunapart. 14×22 . . . 100~~

~~793. —: Krumplihámozás. 18×28 . 80~~

~~794. —: Sashegy. 18×28 . . . . 80~~

~~795. —: Téli kép. 55×60 . . . . 200~~

A Gyüjtő
1914. 5-6. sz.
XIX. aukció.

* XXI. aukció
M. o. 1915. 63. l.

JUSZKÓ *Béla*, festő, * Tatatóváros 1877 márc. 7. Budapesten és Dachauban tanult s nagyszámú éles megvilágítású, realisztikus szemléletű alföldi képpel (csikósok, lovak stb.) szerepelt a budapesti kiállításokon. 1921. gyüjt. kiállítása volt a Műcsarnokban. 1922. megnyerte Wolfner Gyula díját. Bugaci lovak és Tóvárosi öreg kalló c. képei a Szépművészeti Múzeumban, Sztambul falai alatt c. olajfestménye a főváros tulajdonában vannak.

E-G. I. 517 l

K 1

Ismeretlen festő,
A XIX. századból.

700. Duschek Ferencz.

látható, kissé jobbra fordul

Mellig, [redacted] Haja,
barna, szeme barna. Ingének gallérja leh
tött, mellénye kivágott, kabátja fekete

Vászon, méretei 68: 54.8 c
Az 1848/9-iki szabadsághar
Átvétetett az 1896: IV. 8-

904:V.5.

376 Juszkó Béla: A 30. honv. gy.-ezr. föltartja az orosz túlerőt Kirlibabánál.

67 Romek Árpád: Csendélet.

15. **Komáromi Kacz Endre.** Hegedüs. Olajfestmény. Eladó.
16. **Tury Gyula.** Őszi hangulat a Balaton partján. Olajfestmény. Eladó.
17. **Edvi Illés Ödön.** Budai Dunapart. Olajfestmény. Eladó.
18. **Kukán Géza.** Öreg magyar. Olajfestm. Eladó.
19. **Siligai Ferencz.** Sziget vége. Olajf. Eladó.
20. **Horváth Béla.** Téli hangulat. Olajf. Eladó.
21. **Hornyánszky Miklós.** Öreg udvar Kőszegen. Olajfestmény. Eladó.
22. **Szlányi Lajos.** Fel a Zugligetbe. Olajfestmény. Eladó.
23. **Krusnyák Károly.** Ünneplő asszony. Olajfestmény. Eladó.
24. **Siligai Ferencz.** Verőczei részlet. Olajfestmény. Eladó.
25. **Szlányi Lajos.** Dunarészlet Ó-Budán. Olajfestmény. Eladó.
26. **Hornyánszky Miklós.** Napsütéses udvar. Olajfestmény. Eladó.
27. **Krutsay Ferenc.** Falu vége. Olajfestm. Eladó.
28. **Ujváry Ignácz.** Tájkép. Olajfestmény.
29. **Aradi E. Illés Jenő.** Utcza Lőcsén. Olajfestmény. Eladó.
30. **Heyer Arthur.** Cziczák. Olajfestmény.
31. **Nádler Róbert.** Részlet mütermemből. Olajf.

32. **Krutsay Ferencz.** Dömös felett. Olajf. Eladó.
33. **Nádler Róbert.** Naplemente után. Olajf. Eladó.
34. **Nádler Róbert.** Patakárok. Olajf. Eladó.
35. **Rákosyné Geönczi Ilona.** Falusi utcza. Olajf. Eladó.
36. **Heyer Arthur.** Álmodó falun. Olajf. Eladó.
37. **Ujváry Ignácz.** Tul a Dunai részlet. Olajf.
38. **Kacziány Aladár.** Dante álma. Olajf. Eladó.
39. **Moldován Béla.** Óbudai kikötő. Olajf. Eladó.
40. **Juhász Jenő.** Kertben. Olajf. Eladó.
41. **Aradi E. Illés Jenő.** Szentély a lőcsi templomban. Olajf. Eladó.
42. **Aradi E. Illés Jenő.** Régi udvar Lőcsén. Olajf. Eladó.
43. **Aradi E. Illés Jenő.** Részlet a lőcsei szt. Jakab templomból. Olajf. Eladó.
44. **Krivátsy Szücs György.** Fehér börtön. Olajfestmény. Eladó.
45. **Bosznai István.** Téli alkony. Olajf. Eladó.
46. **Pörge Gergely.** Vásári részlet. Olajf. Eladó.
47. **Pörge Gergely.** Ujpesti vásár. Olajf. Eladó.
48. **Mérő István.** Piavé völgyében. Olajf. Eladó.
49. **Nagy Vilmos.** Gitározó nő. Olajf. Eladó.
50. **Bosznay István.** Búcsúhely. Olajf. Eladó.
51. **Pörge Gergely.** Aquincum. Olajf. Eladó.
52. **Pörge Gergely.** Őszi fahordás. Olajf. Eladó.

53. **Muzsinszky Nagy Endre.** Piacztéren. Olajfestmény. Eladó.
54. **Holló Alajos.** Balaton. Vizfestm. Eladó.
55. **Krutsay Ferencz.** Utczarészlet. Olajf. Eladó.
56. **Baintnerné Ujfalussy Vera.** Biedermeyer tanulmányfej. Pasztell. Eladó.
57. **Merész Gyula.** Öreg ember. Olajf. Eladó.
58. **Lápossy Hegedüs Géza.** Zugligeti részlet. Olajfestmény. Eladó.
59. **Holló Alajos.** Koratavasz. Vizfestmény. Eladó.
60. **Krutsay Ferencz.** Dömösi utcza. Olajf. Eladó.
61. **Kacziány Adrienne.** Csendélet. Olajf. Eladó.
62. **Kacziány Ödön.** Lipót bajor herczeg. Olajfestmény. Eladó.
63. **Kacziány Ödön.** Pásztortüz. Olajf. Eladó.
64. **Kacziány Ödön.** Szt. László. Olajf. Eladó.
65. **Tamássy Miklós.** Templominterieur. Olajfestmény. Eladó.
66. **Klammer Mariska.** Terem a kir. palotában. Olajf. Eladó.
67. **Krutsay Ferencz.** Búcsúpillantás. Olajfestmény. Eladó.
68. **Edvi Illés Ödön.** Budai öreg torony. Olajfestmény. Eladó.
69. **Tamássy Miklós.** Keresztlevétel. Olajf. Eladó.
70. **Merész Gyula.** Vizhordó leány. Olajf. Eladó.

71. **Tamássy Miklós.** Virágcsendélet. Olajfestmény. Eladó.
72. **Mihálovics Miklós.** Boudoirban. Olajf. Eladó.
73. **Pilch Dezső.** Kertek alján. Olajf. Eladó.
74. **Muzsinszky Nagy Endre.** Hegyek között. Olajf. Eladó.
75. **Kövesdy Géza.** Királyi palota. Olajf. Eladó.
76. **Krivátsy Szücs György.** Szégyenkezés. Olajfestmény. Eladó.
77. **Siligai Ferencz.** Szigetrészlet. Olajf. Eladó.
78. **Kacziány Ödön.** Czigányok a malaczczal. Olajf. Eladó.
79. **Telkessy Valéria.** Délutáni pihenés. Olajfestmény. Eladó.
80. **Telkessy Valéria.** Mária. Olajfestm. Eladó.
81. **Haranghy Jenő.** Erdő. Olajfestm. Eladó.
82. **Gaál Ferencz.** Parasztleánykák. Olajf. Eladó.
83. **Baranski E. László.** Kazlak. Olajf. Eladó.
84. **Nagy Lázár.** Tanulmányfej. Olajf. Eladó.
85. **Vagács Géza.** Kuruczles. Olajfestmény. Eladó.
86. **Horváth Béla.** Téli hangulat. Olajf. Eladó.
87. **Ifj. Radnay Rezső.** Vasárnap délután. Olajfestmény. Eladó.
88. **Ifj. Radnay Rezső.** Bugaczi puszta. Olajfestmény. Eladó.
89. **Hornyánszky Miklós.** Takácsháza a Gyöngyösnél. Olajfestmény. Eladó.

90. **Mérő István.** Kertben. Olajfestmény. Eladó.
91. **Kacziány Aladár.** Határszéli fenyvesek közt. Olajfestmény. Eladó.
92. **Gyulay Dezső.** Körösparti táj. Olajf. Eladó.
93. **Szász Mária.** Tájkép. Olajfestmény. Eladó.
94. **Horváth Béla.** Ködös táj. Olajfestmény. Eladó.
95. **Gyulay Dezső.** Virágcsendélet. Olajf. Eladó.
96. **Baranski E. László.** Dűnák. Tempera. Eladó.
97. **Vagács Géza.** Csillagvölgy. Olajf. Eladó.
98. **Muzsinszky Nagy Endre.** Erdőirtás. Olajfestmény. Eladó.
99. **Klammer Mariska.** Virágos-kert. Olajf. Eladó.
100. **Vagács Géza.** Selmeczi Kálvária. Olajfestmény. Eladó.
101. **Nagy Vilmos.** Lágymányosi részlet. Olajfestmény. Eladó.
102. **Erdőssy Béla.** Laczikonyhák. Pastell. Eladó.
103. **Gaál Ferencz.** Erzsébettér. Olajf. Eladó.
104. **Aradi E. Illés Jenő.** Részlet Pozsonyból. Olajf. Eladó.
105. **Erdőssy Béla.** Holt Garamnál. Pastell. Eladó.
106. **Muzsinszky Nagy Endre.** Házépités. Olajfestmény. Eladó.
107. **Gaál Ferencz.** Zöldben. Olajf. Eladó.
108. **Aradi E. Illés Jenő.** Öreg házak Lőcsén. Olajt. Eladó.

109. **Szántó Gergely.** Sopron. Vizfestm. Eladó.
110. **Kövesdy Géza.** Ülő akt. Czeruzarajz. Eladó.
111. **Haranghy Jenő.** Dante. Rézkarcz. Eladó.
112. **Haranghy Jenő.** Alföld. Olajf. Eladó.
113. **Kövesdy Géza.** Öreg fűz. Czeruzarajz. Eladó.
114. **Szántó Gergely.** Vág partja Nagybecsénél. Vizfestmény. Eladó.
115. **Ujvári Ignácz.** Szent Margit. Olajf. Magánt.
116. **Pentelei Molnár János.** Citrom és porcellán. Olajf. Eladó.
117. **Pentelei Molnár János.** Almák. Olajfestmény. Eladó.
118. **Bosznay István.** Kilátás a hárshegyről. Olajf. Eladó.
119. **Bosznay István.** Régi dicsőségünk. (Óvár.) Olajfestmény. Eladó.
120. **Juszkó Béla.** Mátyus földjén. Olajf. Eladó.
121. **Edvi Illés Ödön.** Téli alkony. Olajf. Eladó.
122. **Kampis János.** Tanulmány. Olajf. Eladó.
123. **Szlányi Lajos.** Selmeczbányai hegyek. Olajfestmény. Eladó.

II. (kis) terem.

124. **Krutsay Ferencz.** Dömösi táj. Vizf. Eladó.
125. **Ifj. Radnay Rezső.** Régi budai ház udvara. Vizfestmény. Eladó.
126. **Lápossy Hegedüs Géza.** Udvarrészlet. Vizfestmény. Eladó.

127. **Neogrády Antal.** Virágzó almafák. Vizfestmény. Eladó.

128. **Lápossy Hegedüs Géza.** Virágos udvar. Vizfestmény. Eladó.

129. **Neogrády Antal.** Somogyi parasztudvar. Vizfestmény. Eladó.

130. **Barna Ilona.** Őszi szinek. Vizf. Eladó.

131. **Holló Alajos.** Forum Romanum. Vizf. Eladó.

132. **Barna Ilona.** Erdő széle. Vizfestmény. Eladó.

133. **Koszkol Jenő.** Budai udvar. Vizf. Eladó.

134. **Baranski E. László.** Csikók a napon. Vizfestmény. Eladó.

135. **Edvi Illés Ödön.** Őszi ragyogás. Olajf. Eladó.

136. **Tamássy Miklós.** Dinnyék. Olajf. Eladó.

137. **Muzsinszky Nagy Endre.** Irtott erdő. Olajf. Eladó.

138. **Kelety Gábor.** Esti harangszó. Olajf. Eladó.

139. **Vastagh Géza.** Házastársak. Pasztell. Eladó.

140. **Vastagh Géza.** Altai tigrisfej. Pasztell. Eladó.

141. **Moldován Béla.** Tanulmány. Olajf. Eladó.

142. **Juhászné Ráth Olga.** Piacz után. Vizf. Eladó.

143. **Juhászné Ráth Olga.** Gólyahir. Vizf. Eladó.

144. **Krusnyák Károly.** Családi kör. Olajfestmény. Eladó.

145. **Erdőssy Béla.** Magyar Garam partján. Olajfestmény. Eladó.

146. **Klammer Mariska.** Öreg kapu. Olajf. Eladó.
147. **Merész Gyula.** Kiüzött székelyek. Olajfestmény. Eladó.
148. **Nagy Lázár.** Parkrészlet. Olajf. Eladó.
149. **Krusnyák Károly.** Ave Mária. Olajf. Eladó.
150. **Telkessy Valéria.** Virágok. Olajf. Eladó.
151. **Klammer Mariska.** Floxok. Olajf. Eladó.
152. **Csánky Dénes.** Szántás. Vizf. Eladó.
153. **Bosznay István.** Tavász Olajf. Eladó.
154. **Csánky Dénes.** Magyar tipus. Vizf. Eladó.
155. **Heyer Arthur.** Kotlóstyuk. Olajf. Eladó.
156. **Boruth Andor.** Tanulmányfej. Olajf. Magántulajdon.
157. **Csánky Dénes.** A magyar alföldön. Vizfestmény. Eladó.
158. **Bosznay István.** Magány. Olajf. Eladó.
159. **Csánky Dénes.** Krumplihámozó. Vizfestmény. Eladó.
160. **Krivátsy Szücs György.** Női akt. Krétarajz. Eladó.
161. **Koszkol Jenő.** Szalagutcai udvar. Vizfestmény. Eladó.
162. **Baransky E. László.** Fónyódi part. Olajfestmény. Eladó.
163. **Edvi Illés Panni.** Tanulmányfej. Vizfestmény. Eladó.
164. **Edvi Illés Panni.** Tájkép. Vizf. Eladó.

165. **Koszkol Jenő.** Donáti-utczai ház. Vizfestmény. Eladó.
166. **Kacziány Aladár.** Szentligetben. Krétarajz. Eladó.
167. **Baransky E. László.** Balatoni bárkák. Vizfestmény. Eladó.
168. **Neogrády Antal.** Virágoskert. Vizf. Eladó.
169. **Komáromi Katz Endréné.** Bronzkorszak. Vizfestmény. Eladó.

SZOBORMŰVEK.

1. **Radnay Béla.** Horthy Miklós Ő Főméltósága. Mellszobor. Eladó.
2. **Radnay Béla.** Női mellszobor. Magántulajd.
3. **Lukátsy Lajos.** Várady I. Árpád kalocsai érsek mellszobra.
4. **Lukátsy Lajos.** Borzképmás. Magántulajdon.
5. **Lukátsy Lajos.** A letört bronz. Eladó.
6. **Lukátsy Lajos.** Horvát nő. Gipsz. Eladó.
7. **Lukátsy Lajos.** Szent család. Gipsz. Eladó.
8. **Lukátsy Lajos.** Bronz. (Tanulmány). Eladó.
9. **Lukátsy Lajos.** Horvát kéregető. Gipsz. Eladó.
10. **Lukátsy Lajos.** Önarczkép. Bronz. Eladó.
11. **Bezerédy Gyula.** Relief. Márvány. Magántulajdon.

12. **Markup Béla.** Tintatartó. Bronz. Eladó.
13. **ifj. Vastagh György.** Ülő tacskó. Bronz. Eladó.
14. **Pásztor János.** Ülő női alak. Márvány. Eladó.
15. **Pásztor János.** Munkában. Gipsz. Eladó.
16. **Pásztor János.** Varró nők. Gipsz. Eladó.
17. **Gách István.** Keresztény martir. Bronz. Eladó.
18. **Siklódy Lőrincz.** Erdélyi paraszt menekült. Terrakotta. Eladó.
19. **Siklódy Lőrincz.** Bucsujáró. Gipsz. Eladó.
20. **Siklódy Lőrincz.** Berugott katona. Gipsz. Eladó.
21. **Szász Vilmos.** Bronzplakettek. Eladók.
22. **Szász Vilmos.** Önarczkép. Bronzplakett. Eladó.
23. **Szász Vilmos.** Édesapám. Bronzplakett.
24. **Szász Vilmos.** Szász Miklóska. Gipszrelief.
25. **Martinelli Jenő.** Hiuság. Bronz. Eladó.
26. **Martinelli Jenő.** Bűnbánat. Bronz. Eladó.
27. **Székely Károly.** Hiszek egy Istenben. Gipsz. Eladó. Bronzban kőtalapzattal megrendelhető.
28. **Székely Károly.** Ülő női akt. Bronz. Eladó.
29. **Székely Károly.** Beatrice kikél rózsák közül. Terrakotta. Eladó.
30. **Székely Károly.** Fésülködő női alak. Bronz. Eladó.

31. **Székely Károly.** Dante és Beatrice. Gipsz. Eladó.
32. **Székely Károly.** Női torzó. Bronz. Eladó.
33. **Orbán Antal.** Névtelen. Terrakotta. Eladó.
34. **Orbán Antal.** Férfifej. Terrakotta. Eladó.
35. **Orbán Antal.** Előőrs. Gipsz. Eladó.
36. **Dankó József.** Család. Eredeti terrakotta. Eladó.
37. **Dankó József.** Körmöczi bányászné. Eredeti terrakotta. Eladó.
38. **Dankó József.** Ketten. Eredeti terrakotta.
39. **Dankó József.** Körmöczi bányász. Eredeti terrakotta. Eladó.
40. **Dankó József.** Egy Mecsekaljai. Eredeti terrakotta. Eladó.
41. **Dankó József.** Elmélkedés. Eredeti terrakotta. Eladó.
43. **Dankó József.** Október elsején. Eredeti terrakotta. Eladó.
43. **Dankó József** Apothezis. Gipsz. Eladó nemes anyagban.
44. **Markup Béla.** Szibériai emlék. Bronz. Eladó.
45. **Markup Béla.** Pihenő csacsi. Bronz. Eladó.
46. **Rápolty Lajos.** Mesélő anya. Ruskiczai márv. Nem eladó.
47. **Rápolty Lajos.** Bánat. Gipsz. Márványban.
48. **Beszédes László.** Igyék kend. Bronz. Eladó.

49. **Beszédes László.** Magyar paraszt. Bronz. Eladó.
50. **Beszédes László.** Osztrigás kopt leány. Eosin. Eladó.
51. **Beszédes László.** „Szultánvizből". Eosin. Eladó.
52. **Beszédes László.** Sancta virgo. Gipsz. Bronzban. Eladó.
53. **Bory Jenő.** Tinódy. Bronz. Eladó.
54. **Bory Jenő.** Mohamed. Terrakotta. Eladó.
55. **Bory Jenő.** Keselyü. Bronz. Eladó.
56. **Bödy Kálmán.** Tisza István gr. plakett. Eladó.
57. **Bödy Kálmán.** Anyatigris kölykével. Gipsz. Eladó.
58. **Lukács Lajos.** Dombormű. Gipsz. Eladó.
59. **Lux Elek.** Kődobó fiu (kacsázó). Bronz. Eladó.
60. **Beszédes László.** Petőfi. Gipsz.
61. **Pásztor János.** Bűnbánó Magdolna.
62. „ „ Léthe vize. Bronz.
63. „ „ Enyelgés. Fa.
64. **Martinelli Jenő.** Vizhordó nő. Gipsz. Eladó.
65. „ „ Musica la Greca. Gipsz. Eladó.
66. „ „ Delila. Gipsz. Eladó.
67. „ „ Football. Gipsz. Eladó.
68. „ „ Siesta. Relief. Gipsz. Eladó.

69. **Martinelli Jenő.** Önportrait. Eladó.
70. „ „ Római harcos. Eladó.
71. „ „ Éva. Eladó.
72. „ „ Mistr. Bowden. Arckép. Magántulajdon.
73. „ „ Miss Doris Newton. Magántulajdon.

Művásárlási ügyben a kiállitás műtárosa, Edvi Illés Ödön tanár, festőművész, ad felvilágositást.

A kiállítással kapcsolatban:

Október 16-án **Dohnányi-matinée.**

1. BOSZNAY ISTVÁN előadása: A művészet és a közönség.
2. GODA GIZA, a m. kir. Opera tagjának énekszámai.
3. DOHNÁNYI ERNŐ mesterjátéka.
4. PILINSZKY ZSIGMOND, a m. kir. Opera tagjának énekszámai.

Október 23-án **Hubay-matinée.**

1. GEREVICH TIBOR egyetemi m. tanár előadása: A modern képzőművészet válsága.
2. A M. KIR. OPERA egy művésznőjének énekszámai.
3. HUBAY JENŐ mesterjátéka.
4. A M. KIR. OPERA egy művészének énekszámai.

Okt. 30. **Ferenczy István-emlékünnep.**

1. Zongoraszám.
2. KACZIÁNY ÖDÖN előadása Ferenczy István úttörő szobrászunkról.
3. BÜRGERNÉ KACZIÁNY VIOLA, a drezdai kir. udvari szinház volt tagja:
   a) Arany Balladáiból.
   b) Petőfi: Szeptember végén.
   c) Vajda János költeményeiből.
4. KOMÁROMI KACZ ENDRE festőművész hedűjátéka.

Minden csütörtökön délután 5 órától este 9 óráig szimfonikus hangverseny.

Bujdosó táltos. Juszkó Béla olajfestménye. Műcsarnok, Téli Tárlat

Falusi idill. Glatz Oszkár olajfestménye

773 Juszkó Béla: Tóvárosi részlet.

385 Márkup Béla: Szobakút.

325. Juszkó Béla: Huszárzsákmány.

52. Bruck Miksa: Törzsasztal.

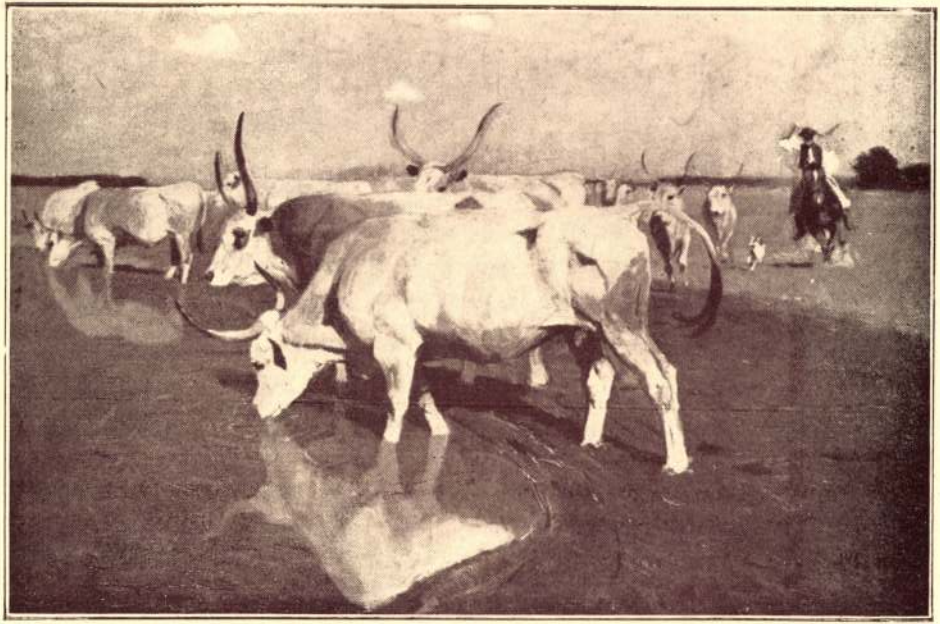

Hortobágyi hangulat. Juszkó Béla olajfestménye

Juszkó Béla

Ész a művészetben.
(Brest, 1941.)

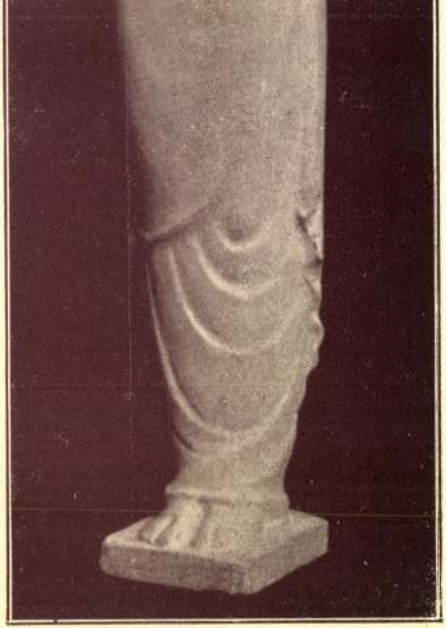

Szegénység. Elsőszülött

Buzi Barna két szobra, a Műcsarnok Őszi Tárlatáról.

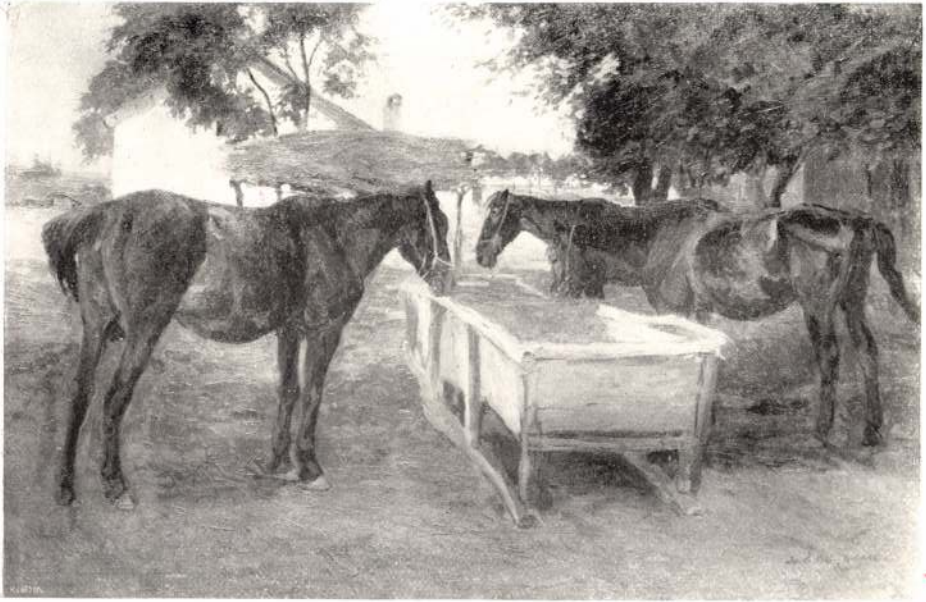

265. Juszkó Béla: Bugaci lovak.

426. Peske Géza: Megfogtalak.

66. Ősz.
67. Magyar ökrök.
68. Egri nők.
69. Volhynia (1916).
70. Herminamező.

XV. TEREM

KÁRPÁTHI JENŐ

Született 1870-ben, Debrecenben. Budapesten Székely Bertalannál tanult, majd Párisban és évtizedekig Belgiumban élt. 1918 óta rendes kiállítója a Műcsarnok tárlatainak, ahol 1934-ben az egyesület jubileumi ezüstérmet, 1939-ben pedig kitüntető elismerést nyert. Kiállítása ötvenéves művészi működését ünnepli.

1. A Duna Uszodnál.
2. Halászbárkák.
3. Reggeli fürdés (Aliga).
4. A Balaton Fonyódnál.
5. Késő délután (Balatonberény).
6. Fonyódi parton.
7. Zebegénynél.
8. Balatoni szeptember.
9. Dunai révnél.
10. Gyorstalpalók. Magántulajdon.
11. Estszürkület előtt.
12. Révház (Szigetújfalu).
13. Hullámok.
14. Ploce (Raguza).
15. Halászbárka (Lesina).
16. Reggel az Adrián.
17. Kikötő (Lesina).
18. Bárkák (Lesina).
19. Alkony.
20. Raguzai kis kikötő.
21. Halászok kikötője (Bruzza).
22. Adria. Magántulajdon.

28. Külváros.
29. Lovak. Magántulajdon.
30. Forgatós kút. Magántulajdon.
31. Szatmári udvar. Magántulajdon.
32. Utolsó napsugár.
33. Csikós bojtár.
34. Felszakadó felhő. Magántulajdon.
35. Agyagos vízpart.
36. Esthangulat.
37. Lejtős út.
38. Aranyos felhők.
39. Galgapart. Magántulajdon.
40. Tatai részlet. Magántulajdon.
41. Tehenek a Balatonban.
42. Gémeskút.
43. Bujdosó táltos.
44. Disznók a Balatonparton.
45. Este.
46. Galga. Magántulajdon.
47. Tóvárosi juhász.
48. Sáros part. Magántulajdon.
49. Hetivásár Tatán.
50. Őszi délután.
51. Hortobágy.
52. Török nő.
53. Szántóföld alkonyatban.
54. Reggel a Hortobágyon.
55. Kukoricaföld.
56. Veszprémi udvar.
57. Szénaboglya.
58. Terelés.
59. Losonc, a bevonulás estéjén.
60. Augusztus.
61. Rohanás.
62. Nyári színek.
63. Tatai táj.
64. Répaföld. Magántulajdon.
65. Tata hó alatt.

Európát, állami ösztöndíjjal pedig a bécsi és a római Collegium Hungaricumban végzett tanulmányokat. A Műcsarnokban 1931 óta állít ki.

Vízfestmények.

1. Egyedül.
2. Füredi erdő.
3. Akt hócsizmával.
4. Halak.
5. Ministrálók.
6. Gyermekszoba.
7. Vincellér-gyerekek.
8. Allegro.
9. Indulás előtt.
10. A tihanyi rév.
11. Utolsó sugarak.
12. Dinnyeevő.
13. Reggel a kikötőben.
14. Tízórai.
15. Árbocok.
16. Alkonyat.
17. Beszélgetés után.
18. A kisebbik.
19. Mária napraforgói.
20. Gond.
21. Tábori mise.
22. Katonák.
23. Fiaim. Magántulajdon.
24. Magyar tenger.
25. Vívó.
26. Napraforgók.
27 Panni.
28. Szeptember.
29. Napszámos gyermekei.
30. Álom.
31. Vasúti vendéglő.

XIV. TEREM

JUSZKÓ BÉLA.

Született 1877-ben Tatatóváros. A mintarajziskolán Balló és Székely növendéke volt, majd több tanulmányutat tett Európa országaiban. 1901 óta vesz részt a Műcsarnok kiállításain, ahol 1922-ben Wolfner Gyula díját, 1927-ben a Pállik Béla-díjat, 1934-ben az egyesületi jubileumi ezüstérmet, 1936-ban a Forster-féle Vaszary-díjat, 1938-ban az egyesületi aranyérmet, 1940-ben pedig az Ipolyi-díjat nyerte el.

1. Hazafelé.
2. Fűzfák. Magántulajdon.
3. Őszi idő.
4. Viharfelhők. Magántulajdon.
5. Sárga lovak.
6. Szökik a ló.
7. Pesti kikötő.
8. Öreg fűzfa. Magántulajdon.
9. Vásárrészlet.
10. Tatai piac.
11. Tehenek a Balaton partján.
12. Udvarrészlet. Magántulajdon.
13. Ludak. Magántulajdon.
14. Hajduszoboszlón. Magántulajdon.
15. Lányom. Magántulajdon.
16. Tatai piac esőben.
17. Tóvárosi piac.
18. Piac Tatán.
19. Ökrösfogat. Magántulajdon.
20. Felhők. Magántulajdon.
21. Bágyadt napsugár.
22. Szalad a ménes.
23. Tél. Magántulajdon.
24. Árnyékban.
25. Tarka ökrök.
26. Balatonpart.
27. Nyári délelőtt. Magántulajdon.

Kultár, 1940. őszi tárl.

~~M. Balla Margit~~

tovább

~~Horváth József~~

~~Hossen Milton~~

K.

Juszkó Béla

Komáromi Kacz E.

Kopeczky Raoul

Major Jenő

Makoldy József

Moldován Béla

l.

Zichy Mihály Munkácz

Egyesület Katalogusa.

Nemzeti Szalon 1930. jun.

KIADJA A NEMZETI SZALON

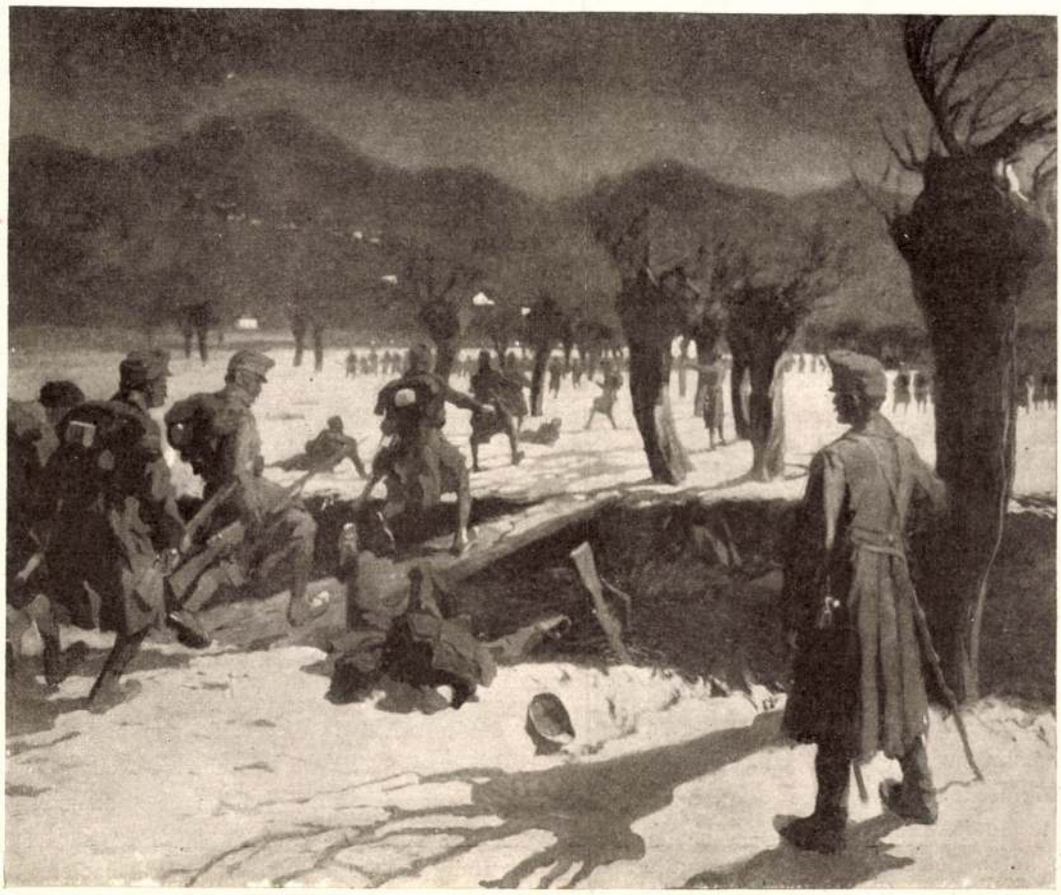

JUSZKÓ BÉLA KAMALJ-HEGY TÁMADÁSA

tiszt, közvetlen élményeit dolgozta fel forró levegőjű, lázas viziókká. Ami a háborúnak a művészetre, a festészetre gyakorolt formáló hatását illeti: erre nézve a kiállítás lényeges választ nem adhatott, legalább egyelőre. Láttunk ugyan eseteket, Vaszaryt és Mednyánszkyt, akik valósággal felfrissültek művészi erejükben. Szerintünk azonban ez inkább minden képességük megfeszítése, hogy valahogyan megmarkolják, megközelítsék az eléjük vetődő szenzációkat, semmint arra engedő következtetés, hogy itt valami festői átalakulás kezdődik. Ma még nagyon kétséges ez átalakulás sorsa, iránya és természete, legalább is a háború következménye, függvénye és velejárója gyanánt, s azt hisszük, ha ilyesmi el is következik, semmi esetre sem jön úgy, mint ahogy ezt bizonyos türelmetlen esztetikai felfogás vallja, rangjuknál kelleténél jobban tolva előtérbe, a festészet menetére nézve nem elsősorban döntő tényezőket

Helyénvalónak tartjuk, e fontos érdekű kiállítás krónikájánál, hogy a katalogus magvas előszavából idézzük lovag Hoen Miksa vezérőrnagynak, a sajtóhadiszállás volt parancsnokának alábbi sorait: «Az egész sajtóhadiszállás délvidéki utazása a művészeket is eljuttatta a déli harctérre, a Száva mellé és a Macsvába, a szerbekkel vívott legforróbb küzdelmek színhelyére. Ezután a limanovai csatatér megtekintése következett — Limanova, ahol az orosz gőzhenger végképen megakadt és visszafelé kezdett gurulni.

Az új esztendő kezdetével az eddigi közös utazások helyébe a haditudósitók kisebb csoportjainak kirándulásai léptek. Minden ily csoporthoz egy-egy képzőművész is csatlakozott. De kiderült, hogy a haditudósító és a képzőművész érdekei közt áthidalhatlan szakadék tátong. A hirlapiró siet, hogy sokat lásson és tudósítását hamarosan továbbíthassa, a képző-

Művészet 1916.

művész szeretne hosszasabban időzni egy-egy helyen, leginkább olyan helyen, amely számára benyomásokat igér, a haditudósító szemében pedig értéktelen.

A kísérletek és próbák eme szakában kedvező körülmények lehetővé tették, hogy egyes művészek rövidebb-hosszabb időre magasabb parancsnokságokhoz kerüljenek, ami igen előnyösnek bizonyult. Igy aztán az lett a törekvés, hogy minél több művész nyerjen ilyen beosztást. Ez végül állandó intézménynyé vált, amikor a hadsereg főparancsnoksága a hadköteles művészeket hadifestőkké nevezte ki. A többi művészek számára úgynevezett művészkoloniák létesítése nyújtott igen jó alkalmat tanulmányok végzésére. Ezek a koloniák részint megfelelő helyen berendezett hadiszállásokon dolgoznak, részint a harctér távolabb eső pontjain, ahová kevés podgyásszal kocsin vagy automobilon jutnak el kisebb csoportok. Az első művészkolonia még a múlt télen létesült a hadimuzeum (Heeresmuseum) igazgatójának, dr. John tüzérségi főmérnöknek vezetése alatt, a IV. hadsereg területén, Brzesko főállomással, a második több héten dolgozott Bukovinában, a harmadik, amely eddig az utolsó volt, a nagy májusi offenziva idején Tarnowban munkálkodott.

Az 1915. év folyamán, különösen az úgynevezett hadifestők intézményének megalakulása óta, megnövekedett a hadsereg kíséretébe beosztott művészek száma. Csoportvezetőkül sikerült Hesshaimer és Klein századosok személyében két művészi téren munkálkodó tisztet megnyerni.

Mily várakozások fűződtek ezek után ennek a művészcsoportnak munkásságához? Mindenekelőtt arról van szó, hogy a helyszínén nyert benyomások a nagy nyilvánossággal közöltessenek, hogy a mai hadakozás lényege, a haza védelmezőinek a táborban folyó élete, a harcok színhelye mindenki számára ismertté váljék. Az elképzelő tehetségre a kép erősebben hat, mint a legszélesebb és legszemléltetőbb irott ismertetés; ez a legjobb eszköz az érdeklődés felkeltésére és ébrentartására. Az érdeklődésnek a háború iránt, amely mélyenjáró hatással van a legkisebb kunyhóban is, amely éles változásokat okoz a gazdasági és társadalmi élet minden ágában — ennek az érdeklődésnek nem szabad ellanyhulnia és kihülnie. Ez az érdeklődés töltse el és emelje fel azoknak lelkeit is, akik nem állanak szemben az ellenséggel és mégis hordozói az egyetlen és mindenkivel közös gondolatnak: a törhetlen győzni akarás gondolatának. Hiszen a mai küzdelem sorsa nem kizárólag a harctéren fog eldőlni!

Másik, nem kevésbé fontos feladata a művészetnek a háborúban: vezérek és a különösen kíváló hősök alakjait az egész monarchiában ismertté tenni. Az elképzelő tehetség könnyebben kapaszkodik egyes személyiségekbe, az érzékek számára a véderő óriás üzeme nehezebben hozzáférhető fogalom. Számtalan vitéz harcos cselekedetei egyesekben testesülnek meg s mint a minden irányban húzódó hegyvonalak áttekinthetlen tömegéből a messze ellátszó ormok emelkednek ki.

A császári és királyi sajtóhadiszállás által rendezett kiállítás célja megmutatni, mily munkát teljesítettek a harctér művészei, a föntebbi irányelvek szerint dolgozva, a kiállítás ezenkívül gazdag anyagot ad, amely a jövőben különös jelentőségre számíthat. A nagy háború korszaka kétségkívül éveken át fog uralkodni a művészi életen. Az érzések és benyomások, amelyeket a művészben a világtörténet e legvéresebb lapja ébresztett, a nagy közönség ama vágyával fognak találkozni, amely erre a késő korra való emlékezést irónnal, ecsettel és vésővel akarja megörökítve látni. De nemcsak a népek e küz-

RUBLETZKY GÉZA SÁNDOR

ez erőt ad nekünk a küzdelemre. A mi utunk felfelé vezet, de mögöttünk sorakozik a képzőművészek hatalmas serege, akik az igaz és komoly művészet szent ügyét szolgálják és magunkkal visszük olvasóink lelkét a művészet megértése, átérzése és megbecsülése felé és jön idő, amidőn mindenkinek lelkét beragyogja az örök művészet szeretete.

Táborunkba gyűjtjük képzőművészetünk apostolait és felkent papjait, kik művészetük ékesen szóló és meggyőző igéivel hirdetik az örök művészet soha el nem múló dicsőségét és művészetük erejével tesznek hitet művészi hitvallásukról.

Táborunkba gyűjtöttük képzőművészetünk jeleseinek hatalmas seregét, akik őrt állnak a képzőművészet tisztasága mellett és alkotásaikkal ellensúlyozzák és kivédik a tiszta művészet ellen intézett mételyező hadjáratot.

A mi hadállásunk erős, mert velünk van a tudás, a múlt dicsősége, a művészet szeretete és a tiszta lelkiismeret.

A hamis próféták kora lejárt. Az emberiség feleszmélt és rájött a hirdetett igék hamis csengésére, megtalálta e torz „művészetben" az

Mihalovits Miklós: József és Putifárné.
(Műcsarnok, Téli tárlat.)

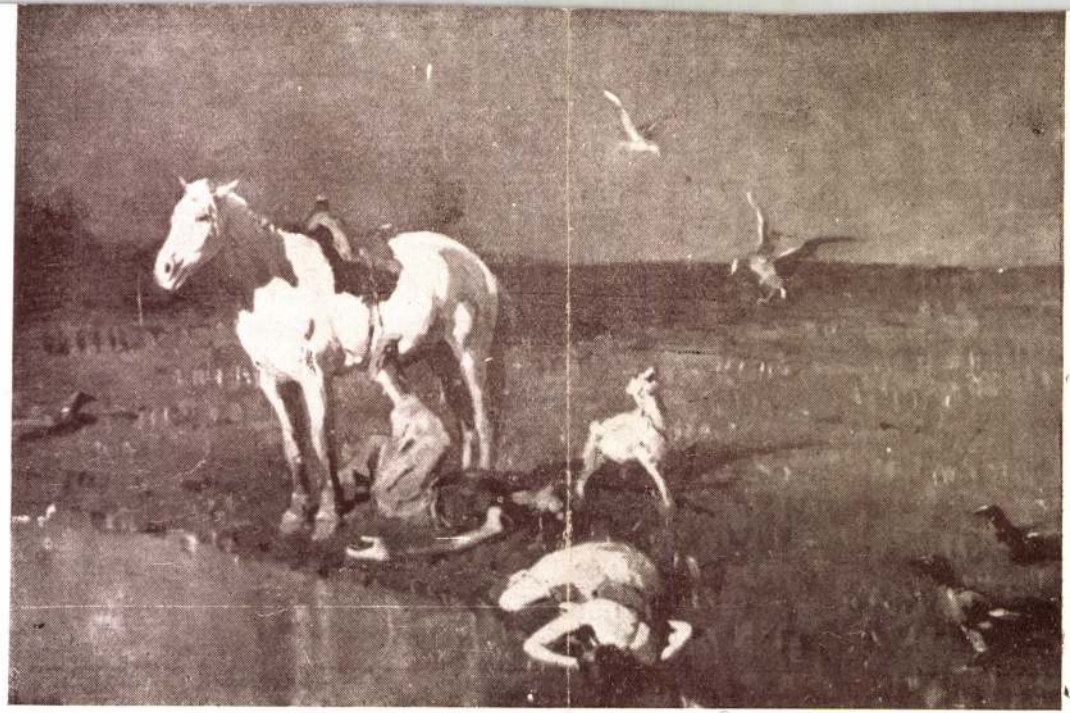

Juszkó Béla: Tatárjárás.
A Műcsarnok Téli tárlatán a Magyar Képzőművészek Egyesületének aranyérmével tüntették ki.

Műnéz Kurír
1938. 1–2. sz.
3. l.

azoknak a plakátoknak szemlélete után, melyel Budapest utcáit, kirakatait Faragó Géza, Gara Arnold, Moldovány Béla, Bíró Mihály, Barta Ernő pompás kőnyomatai szinte felvillanyozták és a jótékonyság meg hadikölcsönjegyzés iránt való érdeklődéshez nemes impulzusokat adtak. Alig hihető, hogy a meggyőző példák tömegében maga a mai katonai szellem ne látná annak az elvnek diadalmas érvényesülését, hogy minden ember, tehát a művész is, a nagy harcoló szervezetnek ama pontjára való, ahol a hadviselés érdekeit legjobban szolgálhatja.

FESTETT ABLAKOK, MINT HÁBORÚS EMLÉKEK. Münchenben nemrégiben a Kunstverein egyik kiállításán néhány szép festett ablak is került bemutatásra, melyek az ottani híres Zettler-féle üvegfestő-intézet műhelyéből kerültek ki. Ezek az üvegfestmények többnyire a mostani háború csukaszürke hőseinek áhítatos látomásait, szenvedéseiket és megdicsőülésüket ábrázolták dekoratív elgondolásban. A mai élet realizmusa nagyszerű egységbe fonódott bennük a színek harmóniája révén a vallásos tradicionalizmus ünnepélyes alakjaival. Köznapjaink hősei a vonalak játéka révén a monumentálisnak határáig nőttek. Ezek a festett ablakok a háború legszebb, legművészibb emlékei közül valók, aránylag nem túlságosan költséges voltukkal örök hirdetői lehetnek egy család, egyház vagy község megrendülésének és gyászának. Alig van a vallásos kegyeletbe burkolt gyásznak ennél dekorativebb hirdetője.

HÁBORÚS KÉPESLEVELEZŐ-LAPOK. A hadsegélyezésnek nem minden emléktárgya született meg az ízlés jegyében. A gyorsaság, a kétszer ad, aki gyorsan ad elve inkább a jótékonyságnak válik hasznára mint a művészetnek. S mi nem egyszer rámutattunk e helyt azokra a háborús furcsaságokra, erre a giccsművészetre, amely művészietlen balkézzel rontja el azt a jót, amit a jobbal nyujt. De ha már szót emelünk a ferdeségek ellen, kötelességünk arról is megemlékezni, ami művészieset a háborús jótékonysági akciók termelnek. S ilyenek azok a képeslevelező-lapok is, melyeket mostanában a budapesti 30. honvédgyalogezred árva- és özvegyalapja javára adott ki az ezred pótzászlóalja (Budapest, VIII., Baross-utca 62). Különösen két lap érdemel ezek között figyelmet. Az egyiken Juszkó Béla örökítette meg az ezrednek egy éjjeli támadását, a másikon Novák Sándor mozgalmas képét kapjuk a rarancei csatából. Mind a kettő háborús grafikánk java terméséhez tartozik és nemcsak igazi jótékonyságot, hanem igazi művészi csele-

kedetet is gyakorol, aki húsz fillérért megvesz és el-elküld egyet ezekből a képeslapokból.

HADIÉKSZEREK. Mint ahogy egész életünk megnyilvánulásán megérzik, úgy kellene megéreződnie az ékszerdivatban is a háborús állapotnak, nem csupán stílszerűség kedvéért, hanem gazdasági okokból is. Az arany, ékszereink e hagyományos anyaga, egyre nagyobb ritkasággá s egyúttal egyre fontosabb hadieszközzé válik a győzelem céljaira. Ennélfogva el kellene tűnnie nemcsak az ékszerészek kirakataiból és fiókjaiból, de önkéntes felajánlással a pótolható daraboknak még az asszonyok ékszeresdobozaiból is. Mert balga előítélet az, hogy csak az arany vagy ezüstékszer szép, sőt az iparművészeti ötletességnek sokkal tágabb tere nyílna más finom anyag megmunkálásán. Mily pompás ékszereket lehet például elefántcsontból csinálni. Násfákat, melltűket, csatokat, hajtűket finom ajourtechnikával, lágy növényi vagy stilizált figurális formák kihozásával és mily pompás színhatásokat lehet elérni a sárgásfehér anyagba illesztett drágakövek vagy ékkövek egy-egy szemecskéjével, melyet a gyopárok, csillagformák, soklevelű vastag rózsák kelyhébe illesztünk. Egy másik, nem kevésbbé ízléses hatásokat kínáló anyag a szaru, melynek fénytelen, sötétsárgája a barnás vagy szürkés tónusba játszik és például sötét aranytopázzal vagy vérvörös ékkővel szinte titokzatos ragyogásra tesz szert. Mint egy csöndes, mély szem, úgy világít ki az ékkő a komoly keretből. A komoly idők komoly hangulatához jobban illenek ezek az ékszerek, amelyeknek terjedését kivált Németországban jól meg lehet figyelni és amelyek az iparművészetnek talán a háború után is újabb érvényesülési területet fognak biztosítani.

A FRANCIÁK ÉS SZÉKESEGYHÁZAIK. Mióta ez a nagy világháború kitört, a francia lapok folytonosan azt kiáltozzák a világba, hogy a német barbárok mily rettentő dühhel pusztítják az ő gyönyörű műemlékeiket. A német hadvezetőség ugyan már többször mutatott rá, hogy például a reimsi katedrális pusztulásában mekkora része van a francia hadseregnek, mely az épület tornyait őrhelyekül használta fel, de hogy általában maguk a franciák miként bántak és bánnak agyonsiratott műemlékeikkel békeidőben, arról persze a háborús jelentések nem számolnak be. Pedig e részben igen tanulságos feljegyzéseket lehet olvasni — maguknál a francia íróknál. Elsősorban Barrès Móric ez a kiváló író, de elvakult, fanatikus nacionalista az, aki vagy tíz év óta országgyűlési beszédekben és egy sereg cikkben, meg egy tizenhat kiadást

ből került ki, amely helyszűke miatt és anyagánál fogva is kikivánkozott az anyamúzeumból. Ez a történelmi magyarázata, hogy a serdülő kis gyüjteménynek az előbbi igazgató univerzális őröket nevelt, olyanokat, aminő ő maga is volt. A múzeum néhány hivatalnokának értenie kellett mindenhez, ötvösséghez, textiliákhoz, kerámiához, bútorhoz, a Kelet művészetéhez stb. Ámde ami akkor a kis gyüjteménynek a kezdet idejének megfelelt, nem felelhet meg a mai nagyobb arányú gyüjteménynek, de főként nem felel meg a mai kor követelményeinek. Gyermekcipőt nem lehet felnőtt lábára húzni. Ezért mindennél, még a gyüjtemény kiegészítésénél is fontosabb szükséglet, hogy a múzeumnak gőzerővel jeles specialistákat neveljünk. Egyetlen ilynemű intézetünk kerámiai, ötvös,- textil-, bútor- stb. osztályainak élén kell hogy a maga szakmájában különleges képzettségű műtörténész álljon. Hogy ilyeneket képezhessünk, a jelenlegi őröknek módot kell adni — de kötelezni is kell őket arra —, hogy kiki a maga speciális szakmájában kapacitásként ismert tudósok mellett, azok múzeumaiban 1—2 évig szorgalmasan dolgozhasson, idegen múzeumokat, gyüjteményeket tanulmányozzon és tapasztalatairól, munkája eredményeiről évente tudományos folyóiratban beszámoljon. Ahhoz pedig, hogy ezt a programmot megvalósíthassuk, hogy évente 2—3 múzeumi őr hosszabb ideig itthoni irodai munkálatoktól mentesíthető legyen, szükséges a múzeum tisztviselőinek szaporítása. Szükséges megfelelő dotáció által a nagyobbszabású tanulmányi kiküldetések rendszeresítése. Végeredményben az állam e megfelelően beruházott kiadással jól jár; csak alapos szakképzettségű őr válik igazán hasznára saját intézete gyüjteményeinek kiegészítésénél, feldolgozásánál; de rendelkezésre állhat a társadalomnak s díszére válhatik a magyar múzeális ügynek és tudománynak. Ha majd minden helyen megfelelő ember áll, nem kell féltenünk múzeumunk jövőjét, annak holt anyaga eleven életre kel.

Dr. Delmár Emil.

HÁBORÚS VILÁG

POLGÁRI HADIÉREM. A mai nagy demokratikus társadalomalakulatok idején némiképpen ellentmondásnak tűnik fel, hogy a háborús kitüntetések mind felülről érik a harctér hőseit, míg a polgárság elismerésének formái legfeljebb az elesett hős emlékét tisztelik meg. Vajjon az élő, mindnyájunkért nehéz viaskodásban álló katona nem érdemli-e meg polgártársainak, környezetének látható kitüntetését? A Steindl-céh szakított a régi babonával és Telcs Edét, a kiváló plakettművészt megbízta olyan emlékérem készítésével, melyet a céh minden hadbavonult tagjának és a tagok hadbavonult fiainak át fog nyujtani, hogy a maga testületének elismerését juttassa ezzel kifejezésre. Alpár Ignáctól, az Iparművészeti Társulat alelnökétől származik e szép gondolat és mint maga az indítványtevő kifejtette, ezzel a kezdéssel művészi példát akarnak adni más testületeknek is, hogy hasonló módjával az elismerésnek jutalmazzák hadbavonult polgártársaikat. Bárcsak Magyarország valamennyi nagyobb társasköre és polgári klubja megragadná a hazafias érzéseknek ez ízléssel és demokratikus gondolattal párosult eszméjét!

MŰVÉSZEK HADISZOLGÁLATAI. A háború mostani stádiumában nemcsak minálunk, de szövetségeseinknél és ellenségeinknél is egyre több és több jel szól amellett, hogy a legfőbb hadvezetőségek a művészeket, építészeket és iparművészeket is ott foglalkoztatják, ahol a háborús célok érdekében a legtöbb energiát fejthetik ki, művészi feladatok teljesítésében. Ami a háború kitörésekor még túlmerész ujításnak tünt fel, azt a háborús évek tapasztalatai egyre inkább igazolják, nevezetesen, hogy a művészek sajátos tudása oly kincs, melynek teljesítőképességét a fegyveres erő és a frontmögötti szolgálat szervezésében az őt megillető helyen ki nem aknázni, egy eleven erő mellőzését jelentené. Nem is szólva a hadifestőkről és szobrászokról, akiknek a történelmi megörökítés munkájában van nagy szerepük, mennyi terület van például a művészi architektúra érvényesítésére a front mögött. A katonai temetők, a hős-emlékek, a sebesült és rokkant katonák telepeinek berendezési munkáiban úgyszólván minden magasabb katonai parancsnokság területén szükség van kellő művészi intelligenciával bíró, munkára képes fiatal erőkre, akárcsak az egyéb szolgálatokban képzett technikusokra vagy orvosokra, S hogy itt külső és belső architektúra, magasépítés és iparművészeti ágazat közt alig van különbség, mert az arravalóság a döntő s nem az elvégzett iskolanem, azt alig kell mondani. Hogy a szobrász- és plakettművész mit tehet a háború érdekében, azt minálunk is mutatják már Beck Ö. Fülöp, Telcs Ede, Reményi, Berán, Murányi és mások munkái s hogy mennyi teendő várna még rájuk, azt azok a többnyire nagyon is dilettáns éremmunkák bizonyítják, melyek a kitüntetésektől a sapkajelvényekig és a hadsegélyezési plakettekig százával, ezrével feltalálhatók. Vagy kell-e bizonyítani, hogy a grafikus művész tudásában a közönség háborús áldozatkészségének fokozásához mily hatalmas segítőforrások vannak

fordít

Magyar Iparművészet
142. l.
1917. - Művészek hadiszolgálatai

TÓTH ERVIN:

„CHIAROSCURO XILOGRAFIA"

(A színes-fametszés Olaszországban.)

A jelenleg követett grafikai technikákat elemezve, megítélhetjük a xilografia (fametszet) számokban uralkodó helyzetét a rézkarccal és litografiával szemben. Ma aránytalanul több a fametsző a Félszigeten, mint a többi eljárás hivei. A művész kéz által vésett eredeti fametszet újra a közönség kegyébe férkőzött. Visszahatás ez az anyagszerűtlen, reproduktív célt szolgáló xilográfiákra. A könyvművészetnek, bibliofil kiadványoknak különösen szerepük volt abban, hogy mindenkihez eljuthasson a fametszet. A xilografia jól megfelelt az új irányok természetének, amelyek egyszerűséget, közvetlenséget, tömör kifejezőerőt kerestek, a súlyelemek tisztaságával, összegező szándékával. A fametszet a legtakarékosabb eszközhasználattal is nagy expressziv erőt igazolt. A világos vonalvezetés, a könnyű sokszorosítási lehetőség, a kollektivitás, a tömegekhez való könnyű hozzáférkőzést is hangsúlyozta.

Érdekes, hogy a közönség akkor ébredt a fa anyagában rejlő kifejező lehetőségekre, amikor úgylátszott, hogy a rohamosan fejlődő sokszorosító technikák elzárják előle a fejlődés útját. Valóban a reproduktív célokat szolgáló fametszésre a fényképezés és a sokszorosító eljárások fejlődése mért halálos csapást. A modern technikákkal szemben megszünt a „fametszet-klisé" jelentősége. De ami ennek halálát okozta, az vezette a xilografiát az újjászületéshez. Mert a fametszet helyét felváltotta, a művészi, az eredeti metszés, amelyik kizáróan a fa anyagszerűségét, a fa rostjaiban benne rejlő erőket kutatja s amelyik önálló művészi feladatokat keres.

Bekövetkezett tehát a fametszésnek a mai idők értelmében vett második nagy virágzása, aminthogy megujult az egész olasz művészet is. A fehér-fekete xilografiákkal párhuzamosan a színes-fametszés is igen gazdagon fejlett, sokkal inkább, mint bárhol másutt. A fenmaradt levonatok relative is nagy száma mutatja, hogy ez az eljárás mindig kedvelt volt a Félszigeten. A színekben való látás, a színekkel való ábrázolás vágya sehol sem lehet erősebb, mint Itáliában, az olasz nap verőfényében. A színes fametszés Itáliában mély benső élmény, a színek leküzdhetetlen szeretetéből fakadt. Nem csoda ha már kezdetben tarka ruhában lép elénk a xilografia. A laikus különben is mindig, — másutt is, — ridegnek találta a fametszet két elemét a fehéret és a feketét és nagyon vonzónak bizonyult, ha a fametszet rajzát akvarellel átvonják.

Színekkel élénkítették már a legrégibb olasz fametszetet, a Madonna dell Fuoci-t is. (1428). De már a quatrocentoban érezték azt is, hogy a fametszet és az akvarel két különböző technikája nehezn fér meg egymás mellett. Mindinkább kerülni kezdték tehát az ecsettel való színadást. Színezés esetében a fametszet anyagszerűségének jellegét azzal biztosították, hogy a különböző színeket, más-más ducról préselték egymás mellé, vagy egymás fölé a papirlapra. A secentoban színes xilografiának már hivatásos mesterei vannak, kik nem kizáróan a festők csoportjából kerülnek ki, s akik ezt a technikát főfeladatuknak tekintik. Főként Raffaellonak és Parmiganinonak műveiről készítenek levonatokat. Bár a grafikusok túlnyomó része nagy festői minták után dolgozott, mégis az olasz színes fametszetet nem mint reproduktív művészetet szabad értelmeznünk.

A legnagyobbnak Ugo da Carpinek „a háromszínű fametszés és az ujakkal való festés feltalálójá"-nak művei nem hű utánzatai, hanem átértékelt fametszetváltozatai Raffaello vagy Parmigianio festményeinek. Ugo da Carpi vá-

Juszkó Béla: Attila látomása
A Műcsarnok Szent István kiállításáról

lasztotta meg a színt s a technikai törvényeknek megfelelően egészen egyéni előadásban kezelte. Az utána következők: Andrea Andreani, Anton Maria Zanetti főleg Raffaello és Parmigianino műveit ültették át ragyogó színekkel, erősen felfokozva a tér és az alakok plasztikáját. A chiaroscuro xilografia (színes fametszet) e nagy elődei után évszázadokon át nem akadt jelentős képviselője a színes fametszetnek, bár a Keletről átkerült színes nyomatok érthetően nyugtalanították a fametszőket. A xilografia mai renesszansz-mozgalmában azonban ujra előtérbe került a színezés. A festő-grafikusok kolorista hajlamai áttörték a fehér-fekete korlátokat.

G. Haas Triverio, Cermignani, Lucerni, L. Servolini relatíve egyszerű eszközökkel vetitik elénk az olasz ég verőfényétől átitatott színeiket, amelyek harmonizálásban különösen Luigi Servolini egészen egyéni képességeket árul el. Egyenes folytatóivá váltak e mesterek Ugo da Carpi „elvesztett módszerének" és Anton Mária Zanetti örökségének. A színek megnövekedése, keverése azonban károsan befolyásolja a fametszet anyagszerűségét, a legtöbb esetben összemosódtak a xilografia és festészet határai.

BÁLINT LÁSZLÓ:

A VÁROSDISZITÉS MÜVÉSZETE

Valaha, a régi görögök és rómaiak korában nagy szerepe volt a nyilvános ünnepségeknek, amelyek uccák, városrészek, sőt sokszor egész városok feldiszitését vonták maguk után. Főleg a cézárok idejében divatoztak ezek az ünnepségek és később is a nagy hadvezérek, diadalmas hősök, diktátorok idején jelentkeztek. Ma bizonyos fokig ujra a cézárok korát éljük, érthető tehát, hogy a nyilvános ünnepségek és ezzel kapcsolatban a városdiszitési szükségességek is világszerte felszaporodtak. Mint az életben mindennek. a városdíszitésnek is vannak bizonyos törvényei, amelyek a lehetőségeket rendszerbe foglalják. Most már az a kérdés, hogy általánosságban e törvények szellemében történik-e a városdíszítés, valóban ünnepi külsőt ölt-e az ünneplő Róma, Budapest vagy Berlin ?

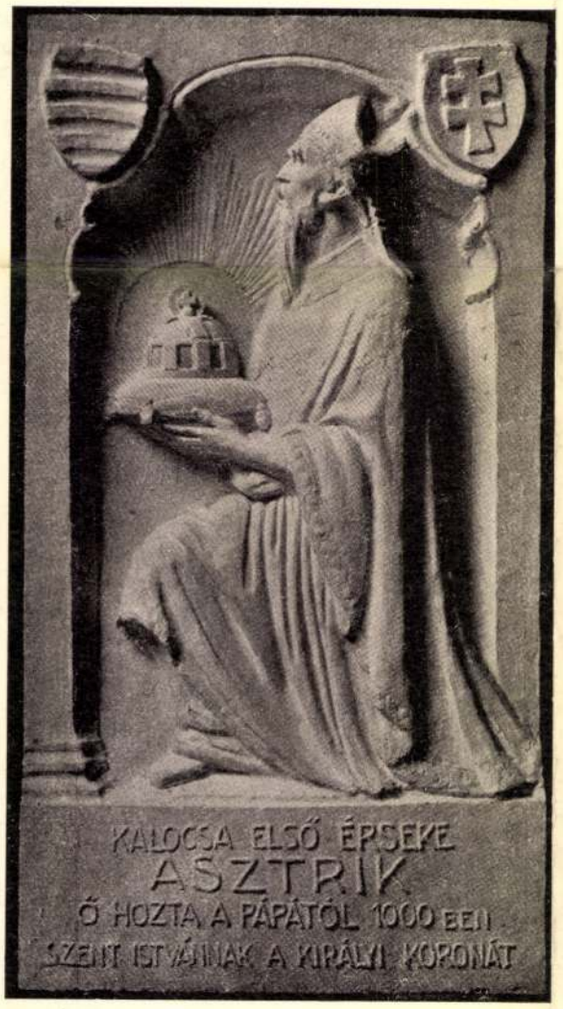

Bory Jenő: Aszrik püspök
A Műcsarnok Szent István kiállításáról

Ha a városdiszités általános szempontjait vizsgáljuk, ugy megállapítható, hogy három dolog az, amelyeket figyelembe kell venni, amidőn ünnepi külsőt kivánnak adni egy közületnek. Első sorban is nem szabad megfeledkezni az általános esztétikai követelményekről. Ha egy várost feldiszitenek, lobogóerdővel, virágokkal és más egyebekkel ékesítik, fontos, hogy ez szép legyen, ne történjen szembehelyezkedés a széptan egyetemes érvényü törvényeivel. Ez az a pont, amidön művészetté kell, hogy emelkedjen a városdiszités. Vannak elméletek, amelyek pusztán a maradandó értéket tekintik művészi munka eredményének, viszont vitatható-e például Gordon Craignek, mint diszlettervezőnek a művészete, noha a szinpadi háttér sem maradandó? Ezt a gondolatot tovább fűzve, lényegében véve nem egy óriásira megnagyobbitott szinpadnak tekinthető-e a feldiszitett város? Az ünnepségek jelentik az előadandó darabot, akit ünnepelnek, a főszereplő, a tömegek pedig a statisztériát adják. Az ősi teatrális ösztön ujra való feltámadását jelentik a tömegünneplések, azt hogy a szinház áttörte zárt kereteit és visszakanyarodott születésének lényege és jellege felé.

Hanem térjünk vissza gondolatmenetünkhöz A városdiszités hármas követelményeiből, mint mondottuk, az első az általános esztétikai szempont volt, a második pedig az, hogy figyelemmel kell lenni az ünnepséget rendező nép nemzeti jellegére. Ha Berlint diszitik fel, kell, hogy a német nemzeti szellem, ha Budapestet, kell, hogy a magyar domborodjon ki a diszités külsőségeiben. Egy nép nemzeti hovatartozósága leginkább az örömében és a bánatában tükröződik ki.

A harmadik szempont, amit egy város feldiszitésénél figyelembe kell venni, hogy milyen alkalmat szolgál az általános ünneplés. Elvégre mások a külsőségei egy nagy hadvezéri teljesítménynek, a nemzetközi sporteredménynek, a nemzeti

Művészet 2/ 1938. 18–19. sz.
78. l. kép

Juszkó Béla
szobrán
cedulával

Berán Lajos nyerte a Képzőművészeti Társulat nagydíját

A Képzőművészeti Társulat 75 éves jubileuma alkalmából rendezett kiállításra kitűzött díjak bírálóbizottságai szerdán délben tartották döntő üléseiket a városligeti Műcsarnokban. A Képzőművészeti Társulat nagydíját *Berán* Lajos szobrászművész nyerte a magyar pénzérmék terveivel, a Ráth-díjat *Zamborg Moldován* Béla »Feleségem« című olajfestményével, az Ipolyi-díjat *Kontuly* Béla »Kánai csoda« című művével, a Vaszary-díjat *Juszkó* Béla »Szálló a turul« című művével, a Rökk Szilárd díjat vitéz *Székely* Károly »Mátyás király« című szobrászművével, a Halmos Izor életképdíjat *Domján* Árpád »Falusi leányka« című olajfestményével és a Halmos Izor-féle kisplasztikai díjat *Farkas* Zoltán »Női fej« című alkotásával. A kitüntető elismerések kiadása felett később dönt a bizottság. Ugyancsak hátra van még az állami és fővárosi aranyérmek, a társulati építészeti díj, a Jellinek Gida díj kiadása.

Pesti Napló 1936.
máj. 14.

(7)

Gerő
IV.

Czigány Dezső

CZIGÁNY DEZSŐ: NŐI AKT KORSÓVAL

(2)

Műcsarnok 1930/31 jubiláris

JUSZKÓ BÉLA : DELELŐ

Juszkó Béla

A

* **A képzőművészeti társulat díjnyertesei.** A Műcsarnok tavaszi tárlatára kitűzött díjak bíráló-bizottsága Nékám Lajosnak, a képzőművészeti társulat alelnökének elnöklésével tartott ülésén a társulati nagydíjat Barkász Lajosnak ítélte „Téli naplemente" című művéért, a nagydíj után esedékes kitüntető elismerést pedig Györffy István „Régi udvar" című munkájára. Az Ipolyi-díjat Juszkó Béla „Idegen istenek" című magyar mitológiai tárgyú képére, a Vaszary Kolos-díjat Erdey Dezső „Fájdalmas Szűz" című szobormüvére, a Halmos-féle kisplasztikai díjat szentgáli Poór Lili „Tavasz" című szobormüvére ítélte oda a bizottság. Kitüntető elismerésben részesült: Szabó Béla Leó „Assisi Szent Ferenc" című olajfestménye és Vastagh Éva „Kuruc kürtös" című szobormüve. A Halmos-féle magyar életkép-díjat, továbbá a képzőművészeti társulat építészeti díját nem adta ki a bizottság.

Uj Magyarság.

1940. maj. 19. (7)

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

FEBRUÁR

28 nap — 8. hét

19 Vasárnap	
20 Hétfő	
21 Kedd	
22 Szerda	
23 Csütörtök	
24 Péntek	
25 Szombat	

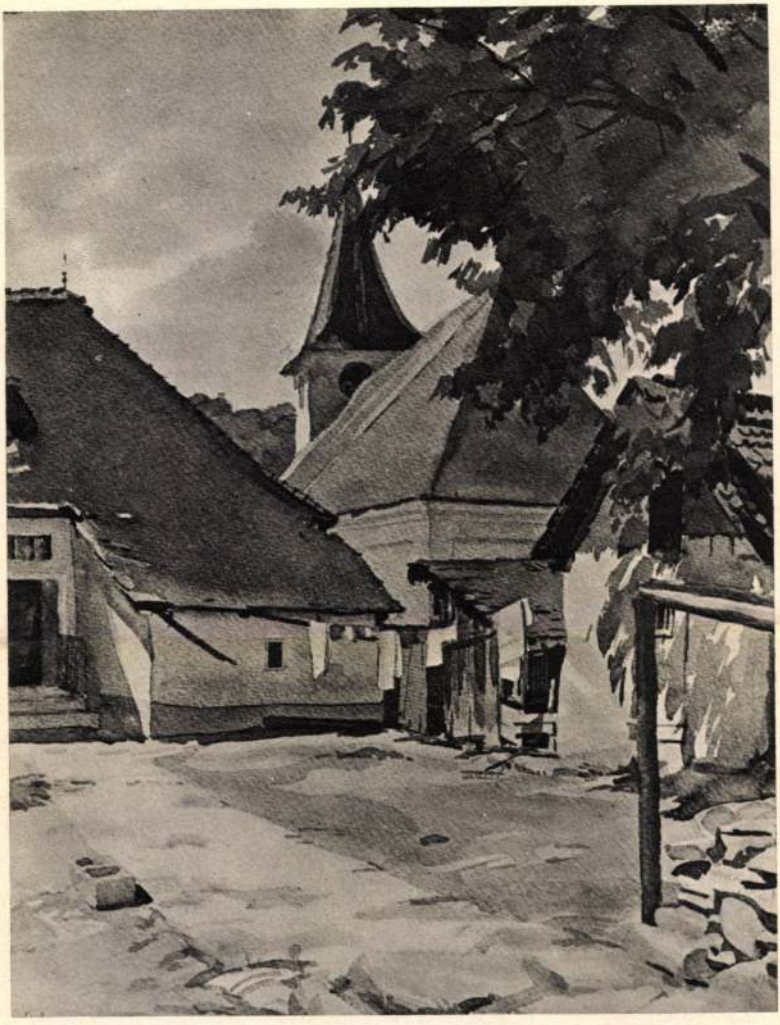

JÁNOS VON KAMPIS: DORF IM SIEBENBÜRGEN

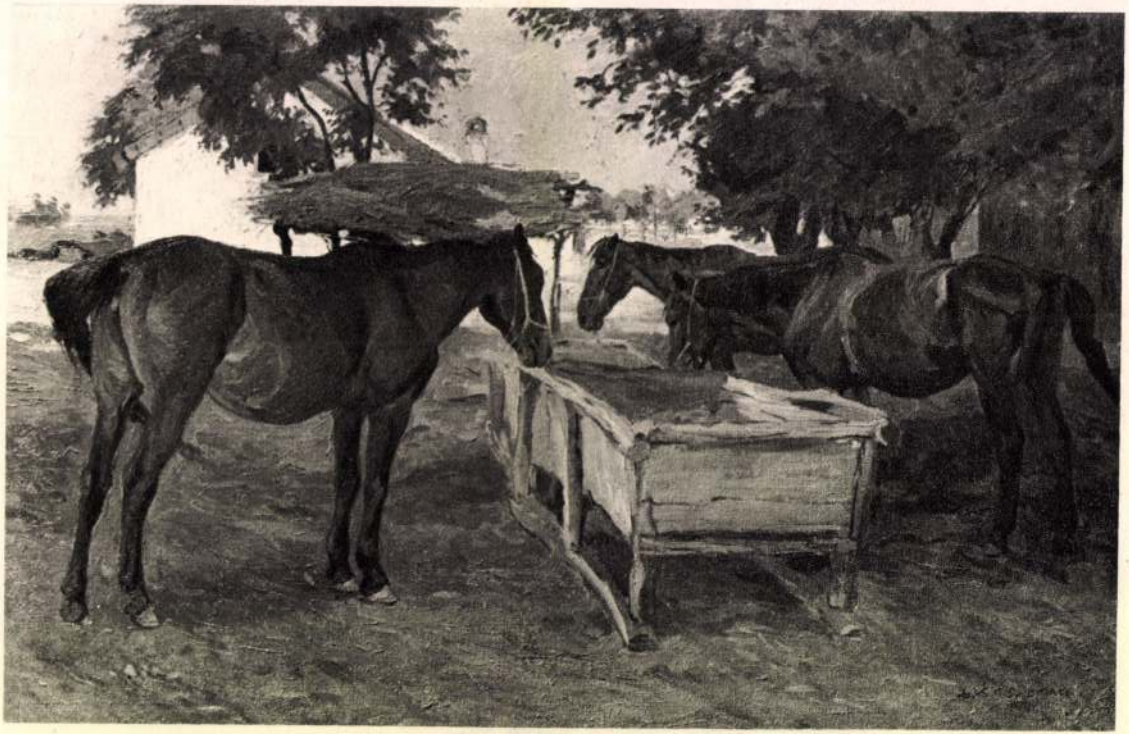

BÉLA JUSZKÓ: PFERDE

Juszkó Béla

— **Hivatalos vásárlások a Műcsarnok őszi tárlatán.** A Műcsarnok őszi tárlatán, amely vasárnap két órakor zárul, az elmúlt héten nagyobbszámú hivatalos vásárlás történt. Az állami művásárló bizottság a közgyűjtemények számára megvásárolta néhai Márton Ferenc „Őszi lomok", Dietrich Adolf „Esti felhők", csebi Pogány István „Tizórai", Juszkó Béla „Terelés", Szlányi Lajos „Március", Komjáti Gyula „Őszi hangulat", Ferenczy Valér „A Lánchid a Várheggyel" című képeit és Kerényi Jenő „Szegény asszony" c. szobormüvét. A fővárosi művásárló bizottság megvásárolta Márton Ferenc „Fedezékben", Dietrich Adolf „Sirokkó", Udvary Pál „Balatonfüredi villasor", Juszkó Béla „Őszi idő" és „Tatai piac", Kárpáthi Jenő „Nyugatflandriai emlék", Szlányi Lajos „Hófoltok", Makoldy József „A Notre Dame Párisban" című festményeit, Ösz Dénes két rézkarcát, Telcs Ede „Gyermekfej" című szobormüvét és két plakettjét.

Pesti Hirlap. 1940 nov. 21.

Műcs cd! (17)

BUDAPEST
1941

TÁRLATSZEMLE

KENDE BÉLA: ŐSZI TÁRLAT A MŰCSARNOKBAN

Mint minden ősszel, úgy a Műcsarnok most is kitárta kapuit, hogy őszi látványosságokat adjon a magyar művészet képeiből és szobraiból. Az őszi hangulatok színpompás bágyadtsága üli meg a termeket, ahol ezúttal nem a hajdan szokásos szedett-vedett képtömegek kaptak helyet, hanem csak tíz festő és két szobrász művei, meg a *Magyar Grafikusok Egyesülete*. Nem tudni azonban, hogy milyen rendszerezés hozta össze e művészeket. Összecsoportosításuk látszat szerint csak ötletszerű, mert mindössze négy művésznek ad időszerűséget ünnepeltetési alkalom. *Márton* Ferencnek emlékkiállítása van itt, *Kárpáthy* Jenőnek, *Szlányi* Lajosnak és *Telcs* Edének pedig ötven éves kiállítói örömünnepük.

Szlányi Lajos (1869) művészete a legrégibb mind között, szigorúan tárgyilagos festői tájképeiben. Mint a szolnoki művésztelep egyik alapítója friss derűt hozott tájképfestészetünkbe, de tetszetős és természetes levegős képeivel nyert sok elismerés festésmodorát lerögzítette. Uj útakat nem kereső és már régen megállapodott, csöndes, nyugalmas művészete a szemlélődő lélek finom hangulatait adja vissza mindig teljes értékű festőiséggel. Harminckét képe most is egyenlő értékben mutatja.

A természetet felfokozott pompában, látványos regényességben és eredeti festőiességgel ábrázolja már évtizedek óta a szolnoki művésztelep másik alapítója *Kárpáthy* Jenő (1870). Mint a legjobb magyar tengerfestő, tovább fejlődött Szlányi tárgyias fokáról és e naturalizmust újszerűbb vonásokkal gazdagította. Szlányi csöndessége ellentéteképen a természet mozgása, drámai elemei inkább érdeklik és a víz, a felhők, a napfény tárt szépségei látványos erővel nyilvánulnak meg képein. Ötven éves művészi pályáján számos művészi kitüntetést kapott. Képeiből kiérzik a párisi és belga festészet kimüveltsége. A müértő középosztály legkedvesebb festője.

Tengerfestővé vált *Dietrich* Adolf is (1869), elhagyva régebbi csendélet és szobarészlet tárgykörét. A német regényesség modorában festett, kissé színpadias, tetszetős tengerképei nélkülöznek bizonyos őszinteséget.

E regényes természetfestők közé tartozik *Aldor János László* is (1895), aki Szolnokon és Nagybányán is tanult anélkül, hogy e telepek természetes hangulatát elsajátította volna. Régi képei még közelebb állanak a természet közvetlenségéhez, újabban azonban tájai édeskések, képei túlszépítettek, mintegy kendőzöttek. E tulajdonságokat azonban mint arcmásfestő jól értékesíthette.

Rendkívül hiányzik azonban úgy a szolnoki, mint a nagybányai iskola hatása *szegedi Molnár Géza* (1906) festészetéből, amely így csináltvirágszerű. Helyi színei, ellentétösszeállításukban, egy művész szabadosságával nem menthetők. Egy-egy csendélete válik csak ki huszonöt képéből, melyek között néhány erősen emlékeztet tanítómestereire.

Fotó: Röckel

Kárpáthy Jenő: A Balaton Fonyódnál — Paysage de Balaton
A Műcsarnok Őszi Tárlatáról — De l'exposition d'autumne de la Galerie

A *valóság festészetből* kifejlődött *élményfestészet* átmeneti szépségeit *Juszkó Béla* (1877) hetven képe. A vakító napfényben oldott színek, beágyazott árnyékok képeit perzselő hatásúvá teszik. Erős magyarossága egészen a történeti festészet tárgykörébe vág és ezért a magyar festészetben hivatása van. A viharzó mozgás, a drámai csend jó kifejezője. Sok díjat nyert, ami bőséges termésére ösztönzőleg hathatott.

Az élményfestőket e kiállításon főként *Makoldy József* (1890) képviseli, aki a nagyvonalú vízfestészetünk egyik úttörője. Régebbi párisi képei és olasz emlékei a nagyfoltokban és vonalakban összevont festőélmény legszebb darabjai, míg újabb képein a *légköri* hatások festői lerögzítésével újszerű megoldásokat hoz.

Élményfestő *Udvary Pál* is (1900). Láthatjuk olajképeit és vízfestményeit. Ez utóbbiak a jellegzetes élményfestő látomásai. Elnagyolt ecsetkezelése alól sikoltoznak a színek, de vízfestményei csak egy pillantást bírnak el. Olajképei tartalmasabbak, tájai hangulat adók, alakos képei pedig olykor degasi szinten mozognak.

nagyobb mozgalmasság, sőt rejtett feszítő erő ágaskodik. Bátortalan vagy elhallgató színezése nem kelt hiányérzetet, aranybarna árnyalatai egy borongó gazdag lélek vetületei. A nagyvonalúság jellemzi freskóterveit, épp úgy, mint krétarajzait s a nagyszerűségre való törekvés nem felejteti el vele a részletek gazdagságát sem. A székelyföld népéletéből vett képtárgyai a nemzeti érzés szempontjából gyujtóhatásúak. Olajképei közül két főműve „A gátkötök" és az „Erdőirtás Csikországban" teljes egyéniségét megmutatja. Többi rajza, szénrajza, krétarajza, vízfestménye, olajképei mind egy őserejü tehetség kirobbant szilánkjai. Ilyen mozgalmas drámai erő jelentkezik szoborműveiben is, építészeti elgondolásaiban is. (Főleg Budapesti 1. honvédek emléke, közös alkotás Siklódi Lőrinccel.)

A szobrászok közül e kiállításon *Telcs Edét* (1872) ötvenéves művészi munkássága tette időszerűvé. Hajdan magyar életképeivel külön szoborfajtát teremtett könnyed kifejező modorában. Ezt a megállapodott ábrázolási módot mindvégig megtartotta. Építészeti szobrai, síremlékei valóságábrázolások, csak árnyalatilag

Fotó: Röckel

Dér Sándor: Önarckép — Portrait de soi-même

A „Műterem" kiállításáról — De l'exposition de „l'Atelier"

Jellegzetes élményfestő *csébi Pogány István* (1908), aki az élményfestők biztos kezét igénylő vízfestési eljárásával fejezi ki érzéseit. Elmosódott vonalakkal és tétova felületekkel is közvetlen és határozott. Szerkesztő készségének sok biztos jelét adja.

Valamennyi bemutatott festőegyéniség között azonban *Márton Ferenc* (1884—1940) mutatja azt a nemzeti irányt, amely hivatva volna a magyar képzőművészeti szellem nemzeti újraélesztésére. Ő már a valóságfestésből és élményrögzítésből is túlfejlett, kivetítős (expressiv) festőszépséget is mutat. Márton művészetének alapja a rajz, a művészek megnyilatkozási készségének legférfiasabb és félre nem érthető eszköze. Mint építész, szobrász, festő és rajzoló, sőt mint művészpolitikus is egyaránt jelentőséget tudott kivívni egy nehéz korszakban, mely néki sem kedvezett. Mint plakáttervező tünt föl londoni díjnyerésével, majd mint hírrajzoló tette ismertté nevét s különösen időszerű arcmásrajzai tüntek föl. Ezekben a lélekábrázolása mély és tetszetős. Míg rajzait és vízfestményeit viszonylagos nyugalom árasztja el, olajképeiben annál

lett később stilizáló. Számos képmásszobra, akár mellszoborként, akár teljes formában, mindig mindenkinek tetszős és unalmas soha sem volt. Igen sok kiállítási darabja bronzban, márványban gipszben a mester egyéniségét hűen tükrözi.

A másik bemutatott szobrász *Kerényi Jenő* (1908), Bory tanítvány, aki elhagyta a valóságábrázolás mezejét és az erősebb stilizálás sikamlós síkjára lépett. Szobrai tele vannak indulattal és lendülettel. Érdekes esetlenséggel, olykor torzan megfogalmazott alakjai a művészi forrongás katlanjaiból születtek. Huszonegy bemutatott munkája mind érdeklődést tudott kelteni.

A Mücsarnokban ezúttal először szerepel „A Magyar Grafikus Művészek Egyesülete", de tagjai legnagyobbrészt ismert nevek. Az egyesület „átfogó grafikai kultúra terjesztésére vállalkozott a magyar fajisághoz kapcsolódó művészi vonalon".

Ezek a művészek gondos őrzői a minden képzőművészetek alapjának, a *rajznak*. A kitanult és a művésze-

Juszkó Béla

ÁLLAMI ÁRVERÉSI CSARNOK

BUDAPEST, IX., KINIZSY-UTCA 2. SZÁM.

A MAGYAR MŰVÉSZETI VÁSÁR

KATALÓGUSA

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐ-MŰVÉSZETI EGYESÜLET TAGJAINAK MŰVEI, KÉPEK, SZOBROK, PLAKETTEK

kiállítás!

1922.

KIÁLLITÁS: december 15., 16. és 17-én délelőtt 10-től este 7½ óráig.

A KIÁLLITOTT TÁRGYAK ELADÁSA: december 18. és 19-én délután 3½—7-ig.

Az eladás sorrendje a katalógus végén.

ELŐSZÓ.

Az Állami Árverési Csarnok igazgatósága, mely eddigi működésében mindig tanuságot tett arról, hogy a középosztálynak mai nehéz helyzetében alkalmat tud nyujtani eladásra kényszerült tárgyainak a közvetitő kereskedelem nagy nyerészkedésének kikapcsolása mellett való értékesitésére, ezenkivül a gyüjtőknek is szolgálatot tesz azáltal, hogy aukcióin szakértők által konstatált és értékelt művészi tárgyakat juttat elfogadható áron az irántuk érdeklődőknek.

Ép a művészi értékü tárgyak eladásánál mutatkozik a Nemzeti Vagyonmentő Vásár jótékonysági tevékenységének nagy kulturális haszna is, mert módot nyujt a műtárgyak tulajdonosainak, hogy azokat nem kénytelenek elkótyavetyélni, hanem tanáccsal, értékmegállapitással szolgál és szabad versenyben azok reális értékének megfelelő eladási árat biztosit az eladónak. Ezáltal a szélesebb vevőközönség izlését is neveli ugy, hogy a kevésbbé hozzáértők is jó művészi alkotásokkal diszithetik otthonukat.

E kulturális hivatását az Állami Árverési Csarnok igazgatósága átérezve, most először kisérli meg tisztán művészi aukció rendezését a tagjainak alkotásaiból.

Teszi ezt a magyar művészek és a magyar műszerető közönség érdekében.

Ez a művészi árverés, mely elismert művészek jó alkotásait van hivatva eladó és vevőnek egyaránt kedvező áron a műalkotást kivánó közönséghez juttatni, az első kisérlet, de bizton reméljük, hogy ezen az alapon az Állami Árverési Csarnok rövid idő alatt művészeti kereskedelmünk hatalmas faktorává fog kifejlődni.

A Magyar Képzőművészek Egyesülete köszönettel adózik az igazgatóságnak a kezdeményezésért, hogy a művészek számára oly nehéz mai időkben bevált szervezetét a magyar művészet szolgálatába állitotta, de köszönettel adózhatnak majd mindazok, akik a mostani aukción szép és művészi értékü karácsonyi vásárláshoz jutottak olcsó áron.

„Önmagával tesz jót, ki az alkalommal él, de ugyanakkor a honi kulturát is szolgálja."

Dr. Hültl Dezső
a „Magyar Képzőművészek Egyesülete" elnöke.

ANDREJKA JÓZSEF:

1. Szent-István. Bronz, márvány talapzaton . . . . . 10.000.—

ARADI-EDVI ILLÉS JENŐ:

2. Műteremsarok. Olajfestmény. 50×44 10.000.—
3. Kilátás a Farkasrétről. Olajfestmény. 40×30 . . . . . 10.000.—
4. Tabáni utca. Olajfestmény. 40×30 . 8000.—
5. Birsalmák. Olajfestmény. 50×45 . . 8000.—
6. Gyümölcsök. Olajfestmény. 60×50 . 10.000.—
7. Tájkép fákkal. Olajfestmény. 80×70 15.000.—

BARÁNSZKY E. LÁSZLÓ:

8. Az Avas alja. Vizfestmény. 42×34 . 8000.—
9. Alföldi szérüskert. Vizfestmény. 35×24 10.000.—
10. Matyó asszonyok. Eredeti rézkarc. 36×30 . . . . . 2500.—
11. Mezőkövesdiek. Eredeti rézkarc. 35×29 . . . . . 2500.—
12. Falu vége. Vizfestmény. 36×25 . . 8000.—

BARKÁSZ LAJOS:

13. Háromszéki havasok. Olajfestmény. 50×39 . . . . . 4000.—
14. Tabáni részlet. Olajfestmény. 50×40 7000.—
15. Tél a Hüvösvölgyben. Olajfestmény. 50×40 . . . . . 6000.—
16. Hüvösvölgyi részlet. Olajfestmény. 70×57 . . . . . 9000.—
17. Tavasz a falun. Olajfestmény. 70×55 9000.—

BEDNÁR JÁNOS:

18. Krisztus. Olajfestmény. 160×78 . . 70.000.—
19. Keresztelő Szt. János. Olajfestmény. 100×80 . . . . . 40.000.—
20. Balaton. Olajfestmény. 50×40 . . . 16.000.—

BENCZUR BÉLA:

21. Tavaszi táj. Olajfestmény. 85×65 . 10.000.—
22. Tájkép. Olajfestmény. 70×50 . . . 9000.—
23. Tájkép. Olajfestmény. 70×56 . . . 10.000.—
24. Tájkép. Olajfestmény. 53×36 . . . 7000.—
25. Tájkép. Olajfestmény. 35×29 . . . 6000.—

BETLEN GYULA:

26. Siró nő. Bronz, márvány talapzaton 20.000.—
27. Kubikus. Bronz . . . . . 18.000.—

BORY JENŐ:

28. Ébredés. Pirobazalt . . . . . 10.000.—
29. Hajna. Terrakotta . . . . . 10.000.—
30. Apáca. Terrakotta . . . . . 9000.—
31. Sibilla. Pirobazalt . . . . . 8000.—
32. Kisleány. Pirobazalt . . . . . 9000.—
33. Tigris zsákmánya. Bronz, márvány talapzaton . . . . . 30.000.—
34. Női akt. Pirobazalt . . . . . 4000.—
35. Gyermek almával. Bronz . . . . . 35.000.—
36. Elefánt. Fajánsz . . . . . 5000.—
37. Díszedény. Terrakotta . . . . . 10.000.—
38. Birkózók. Pirobazalt . . . . . 15.000.—
39. Zachariás próféta. Pirobazalt . . . 9000.—

BORY JENŐNÉ:

40. Krisztus. Olajfestmény. 60×50 . . . 7000.—

BOSZNAY ISTVÁN:

41. Alkonyat Kenesénél. Olajfestmény. 90×70 . . . . . 40.000.—
42. Eső után. Olajfestmény. 90×70 . . 40.000.—
43. Jászapáti piac. Olajfestmény. 50×30 20.000.—
44. Jászapáti vásár. Olajfestmény. 46×32 20.000.—

BŐDY KÁLMÁN:

45. Kacsa. Bronz, márvány talapzaton . 10.000.—
46. Első próba. Bronz, márvány talapzaton 18.000.—
47. Tisza István emlékplakett. Bronz, márványlapon . . . . . 2000.—
48. Ugyanaz . . . . . 2000.—

CONRÁD GYULA:

49. Török bazár. Szines rajz. 38×25 . . 5000.—
50. Skutari. Szines rajz. 33×25 . . . . 5000.—
51. Velencei részlet. Eredeti rézkarc. 49×33 . . . . . 3000.—
52. Nápoly. Eredeti rézkarc. 49×36 . . 3000.—
53. Madonna del Sasso. Eredeti rézkarc. 37×29 . . . . . 3000.—

CSÁNKY DÉNES:

54. Hazafelé. Vizfestmény. 32×25 . . . 10.000.—
55. Kohnya belseje. Vizfestmény. 35×27 . 10.000.—
56. Kaszaverés. Olajfestmény. 39×30 . 10.000.—
57. Vihar előtt. Olajfestmény. 40×33 . 8000.—
58. Lóvásár. Vizfestmény. 37×25 . . . 14.000.—
59. Gabonaföldek. Olajfestmény. 42×34 8000.—

DAMKÓ JÓZSEF:

60. Édes hazám, Isten veled. Szobor gipszből . . . . . 3000.—

DARVÁSSY ISTVÁN:

61. Mária Terézia-tér. Ceruzarajz. 28×19 2000.—
62. Velencei részlet. Ceruzarajz. 27×23 . 2000.—
63. A kapucinus-templom Budán. Olajfestmény. 46×36 . . . . . 10.000.—
64. A budai Anna-templom. Olajfestmény. 59×45 . . . . . 10.000.—

EDVI-ILLÉS ÖDÖN:

65. Árokpart. Olajfestmény. 50×35 . . 10.000.—
66. Korcsma belseje. Olajfestmény. 50×35 . . . . . 10.000.—
67. Téli táj. Olajfestmény. 50×35 . . . 10.000.—

68. Napsütés. Olajfestmény. 50×31 . . 10.000.—
69. Szent-Endrei templom. Olajfestmény 50×35 . . . . . 10.000.—

ENGLERTH EMIL:

70. Répakapálás. Olajfestmény. 33×28 13.000.—
71. Haza a vásárról. Olajfestm. 30×24 . . 12.000.—
72. Cséplés. Olajfestmény. 46×38 . . . 17.000.—
73. A forráskut vályunál. Olajfestmény. 70×56 . . . . . 20.000.—
74. Vajda-Hunyad a Városligetben. Olajfestmény. 100×70 . . . . . 20.000.—
75. Lombgyüjtés a ligetben. Olajfestmény. 73×63 . . . . . 20.000.—

ERDŐSSY BÉLA:

76. Hetipiac. Olajfestmény. 44×32 . . 8000.—
77. Csacsi az anyjával. Olajfestmény. 48×35 . . . . . 6000.—
78. Tehén kis borjával. Olajfestmény. 50×35 . . . . . 6000.—

GAAL FERENC:

79. Krumpliszüret. Olajfestmény. 100×75 . . . . . 18.000.—
80. Hazatérők. Olajfestmény. 80×60 . 10.000.—
81. Játéktéren. Olajfestmény. 80×60 . 18.000.—
82. Balatonparti piac. Olajfestmény. 50×35 . . . . . 8000.—
83. Zöldségpiac Velencében. Olajfestmény 50×35 . . . . . 10.000.—
84. Chioggiai részlet. Olajfestmény. 50×35 10.000.—

GARZÓ BERTALAN:

85. Virágcsendélet. Vizfestmény. 65×62 10.000.—
86. Olvasó leány. Olajfestmény. 63×62 5000.—
87. Udvarrészlet. Olajfestmény. 87×77 12.000.—
88. Nagybányai erdőrészlet. Olajfestmény 85×70 . . . . . 6000.—
89. Nagybányai táj. Olajfestmény. 85×70 7000.—

GÁCH ISTVÁN:

90. Tanulmányfej. Pasztell . . . . . 12.000.—
91. Aranykor. Bronz . . . . . 70.000.—

GIMES LAJOS:

92. Holdas est Kremsben. Olajfestmény. 69×56 . . . . . 10.000.—
93. A Rothenburgi vár. Olajfestmény. 70×56. . . . . 10.000.—
94. Piac kora reggel. Olajfestmény. 70×55 . . . . . 10.000.—
95. Vizparti város. Olajfestmény. 70×56 10.000.—

GREGERSEN HUGÓ:

96. Szántás az Alföldön. Olajfestmény. 69×56 . . . . . 15.000.—
97. Susanna és a két öreg. Olajfestmény. 73×61 . . . . . 15.000.—
98. Tavasz. Olajfestmény. 90×60 . . . 18.000.—
99. Öltözködő nő. Olajfestmény. 23×17 6000.—
100. Női akt. Olajfestmény. 23×17 . . 6000.—

GYŐRFFY ISTVÁN:

101. Programmbeszéd. Ceruza. 54×43 . 3000.—
102. Csendélet. Olajfestmény. 45×41 . 8000.—
103. Fohász. Ceruza. 60×47 . . . . . 15.000.—
104. Tanulmányfej. Ceruza. 60×47 . . . 20.000.—
105. Buddha. Olajfestmény. 100×85 . 70.000.—

HARANGHY JENŐ:

106. Spanyol cigányleány. Pasztellvázlat. 50×35 . . . . . 8000.—
107. Szőlődomb. Olajfestmény. 33×32 . 8000.—
108. Fiatal bika. Olajfestmény. 100×70 15.000.—

HELBING FERENC:

109. Tanulmányfej. Pasztell. 36×30 . . 10.000.—
110. Dante. Szines tollrajz. 60×43 . . . 15.000.—
111. Halászbárka. Olajfestmény. 56×46 10.000.—
112. Fürdő gyermekek. Olajfestmény. 36×29 . . . . . 8000.—

HIESZ GÉZA:

113. Léda a hattyuval. Terrakotta. . . 10.000.—
114. Bocsánat. Terrakotta . . . . . 8000.—

HORVÁTH BÉLA: . . . . .

115. Táj az elszakitott Nyugat-Magyarországból. Olajfestmény. 69×55 . . 10.000.—
116. Nyugatmagyarországi részlet. Olajfestmény. 46×32 . . . . . 8000.—
117. Őszi hangulat az erdőben. Olajfestmény. 37×30 . . . . . 5000.—
118. Felhők. Olajfestmény. 41×33 . . . 7000.—

JUSZKÓ BÉLA:

119. Ekhos szekér. Olajfestmény. 57×42 . 17.000.—
120. Itatás. Olajfestmény. 60×45 . . . 17.000.—

KACZIÁNY ALADÁR:

121. Kora tavasz. Olajfestmény. 50×35 . 7000.—
122. Templomdombon. Olajfestmény. 45×40 . . . . . 6000.—

KAMPIS JÁNOS:

123. Háborus emlék. Tempera. 43×43 . 6000.—
124. Csonka torony. Vizfestmény. 39×24 . 2000.—
125. Orvosi vizit. Tussrajz. 23×20 . . . 2000.—
126. Sappho. Olajfestmény. 100×40 . . 7000.—

KÁRPÁTHY JENŐ:

127. Tájkép. Olajfestmény. 35×25 . . . 10.000.—
128. Erdőrészlet. Olajfestmény. 50×40 . 10.000.—
129. Szérüskert. Olajfestmény. 57×41 . 10.000.—
130. Haros sziget partjai. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 15.000.—
131. Virágos rétek Balaton-Füredné. Olajfestmény. 76×50 . . . . . 10.000.—
132. Napnyugta a Balatonon. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 10.000.—

KÉZDI-KOVÁCS LÁSZLÓ.

133. Őszi erdő. Olajfestmény. 50×40 . . 10.000.—
134. Kora tavasz. Olajfestmény. 50×40 10.000.—

KÓBOR HENRIK:

135. Rózsák. Olajfestmény. 55×45 . . . 6000.—
136. Tanya. Olajfestmény. 40×30 . . . 8000.—
137. Tabáni részlet. Olajfestmény. 40×29 8000.—
138. Déli nap. Olajfestmény. 40×30 . . 8000.—
139. Dunarészlet. Olajfestmény. 40×30 . 8000.—

KOPITS JÁNOS:

140. Somogyi menyecske. Eredeti terrakotta 6000.—
141. Fiatal akt. Bronz . . . . . 6000.—
142. Madonna. Karrarai márvány. . . . 40.000.—
143. A gyász. Fafaragás . . . . . 8000.—

KOSZKOL JENŐ:

144. Tabáni utca. Vizfestmény. 50×40 . 15.000.—
145. Interieur. Vizfestmény. 55×45 . . 20.000.—
146. Szobasarok kályhával. Vizfestmény. 60×50 . . . . . 25.000.—

KÖVESDY GÉZA:

147. Delelő tehenek. Olajfestmény. 120×90. . . . . 55.000.—
148. Itatás után. Ceruzarajz. 27×18 . . 5000.—
149. Égő nádas a Balaton partján. Ceruzarajz. 20×19 . . . . . 5000.—
150. Itatás a Szamosban. Ceruzarajz. 23×17 . . . . . 5000.—
151. Balatonban. Ceruzarajz. 20×18 . . 5000.—
152. Női félakt. Olajfestmény. 37×31. . 8000.—
153. A somogyi Balatonpart. Olajfestmény 34×26 . . . . . 15.000.—
154. Patak partján. Olajfestmény. 53×44 20.000.—
155. Tájkép. Olajfestmény. 75×50 . . . 22.000.—
156. Bars-i táj. Vizfestmény. 18×17. . . 5000.—

KÖVÉR GYULA:

157. Jézus. Olajfestmény. 75×60 . . . 50.000.—
158. Mária. Olajfestmény. 75×60 . . . 50.000.—
159. Nyárfasor a vizparton. Olajfestmény. 50×40 . . . . . 15.000.—

160. Tehéntanulmány. Olajfestmény. 50×40 12.000.—
161. Fürdés után. Olajfestmény. 75×60 15.000.—
162. Szakadékos vizpart. Olajfestmény. 40×24 . . . . . 12.000.—

KRUSNYÁK KÁROLY:

163. Egyedül. Olajfestmény. 40×30. . . 15.000.—
164. Női tanulmányfej. Olajfestmény. 40×30 . . . . . 15.000.—
165. Tükörkép. Olajfestmény. 68×55 . . 15.000.—
166. Török ifju. Olajfestmény. 111×100 15.000.—
167. Öreg ember. Olajfestmény. 78×65 . 45.000.—

KRUTSAY FERENC:

168. Dante. Vizfestmény. 60×46 . . . . 22.000.—
169. Dömösi részlet. Olajfestmény. 70×55 12.000.—
170. Dömösi részlet. Olajfestmény. 70×55 22.000.—
171. Műteremsarok. Olajfestmény. 70×55 14.000.—

KUKÁN GÉZA:

172. Tanulmány „Dózsa György"-höz. Olajfestmény. 53×50 . . . . . 25.000.—
173. Tanulmány a beomlott bányához. Olajfestmény. 100×65 . . . . . 40.000.—
174. Női akt. Olajfestmény. 85×70 . . . 50.000.—
175. Tanulmány „Dózsa György"-höz. Olajfestmény. 100×80 . . . . . 50.000.—

KÜMMERLE PÁL:

176. Női félakt. Olajfestmény. 40×30 . 10.000.—
177. Fiatal leányakt. Olajfestmény. 40×30 10.000.—
178. A csősz. Vizfestmény. 40×37 . . . 3000.—

LITKEI ANTAL:

179. Fésülködő nő. Pasztell. 40×30 . . . 7000.—
180. Himző nő. Pasztell. 40×30 . . . . 14.000.—
181. Táncosnő. Pasztell. 50×40 . . . . 40.000.—
182. Bál után. Pasztell. 50×40. . . . . 30.000.—

LUKÁCSY LAJOS:

183. Tanulmányfej. Terrakő . . . . . 2000.—
184. IV. Károly. Gipsz . . . . . 2000.—

185. Csibe. Zománcozott terrakotta . . . 800.—
186. Valamit sugok. Terrakotta . . . . 2000.—
187. Magyar Vöröskereszt a világháborúban. Terrakotta . . . . . 800.—
188. A kis faun. Bronz, márvány talapzaton . . . . . 18.000.—

Dr. LUX KÁLMÁN:

189. A visegrádi építkezések rekonstruálása. Vizfestmény. 76×50. . . . . 10.000.—
190. Fenyőerdő. Vizfestmény. 64×43 . . 14.000.—

MAROTHI MAJOR JENŐ:

191. Őszi napsütés. Pasztell. 70×42 . . 28.000.—
192. Faluvége. Olajfestmény. 50—34 . . 18.000.—
193. Olvadás. Pasztell. 45×30 . . . . . 14.000.—
194. Folyópart. Pasztell. 50×35 . . . 18.000 —
195. Erdőrészlet. Olajfestmény. 50×35. . 18.000.—

MAKOLDY JÓZSEF:

196. Vihar után. Vizfestmény. 40×34 . . 6000.—
197. Templom kastély. Vizfestmény. 38×28 . . . . . 5000.—
198. Fehérfal. (Budafok.) Vizfestmény. 65×51 . . . . . 14.000.—
199. Körönd Budapesten. Olajfestmény. 45×45 . . . . . 18.000.—
200. Nyár. Olajfestmény. 45×45 . . . . 13.000.—

MARTINELLI JENŐ:

201. Görög muzsikus leány. Bronz, márványtalapzaton . . . . . 15.000.—
202. Hiuság. Bronz, márványtalapzaton 18.000.—

MÉRŐ ISTVÁN:

203. Háborgó tenger. Olajfestmény. 60×48 . . . . . 15.000.—

MIHÁLOVITS MIKLÓS:

204. Fésülködő leány. Olajfestmény. 49×40 . . . . . 10.000.—

205. Mandolinos leány. Olajfestmény. 50×40 . . . . . 10.000.—
206. Falusi udvar. Olajfestmény. 30×20 9000.—
207. Tanulmányfej. Olajfestmény. 21×17 8000.—
208. Utolsó fáradalmak. Olajfestmény. 24×20 . . . . . 8000.—

MOLDOVÁN BÉLA:

209. Öreg magyar. Olajfestmény. 57×46 8000.—
210. Óbudai ut. Olajfestmény. 34×24. . 6000.—
211. Naplemente. Olajfestmény. 37×27 6000.—
212. Anya és gyermeke. Olajfestmény. 40×33 . . . . . 10.000.—

MUZSINSZKY NAGY ENDRE:

213. Krumpliszedés. Olajfestmény. 70×49 2000.—
214. Kocsitábor. Olajfestmény. 70×51 . 3000.—
215. Vásártéren. Olajfestmény. 70×50 . . 3000.—

NAGY VILMOS:

216. Az édes semmittevés. Olajfestmény. 39×30 . . . . . 40.000.—
217. Kötő nő. Olajfestmény. 32×28 . . 22.000.—
218. Elmerengve. Olajfestmény. 80×60 . .45.000.—
219. Töprengés. Olajfestmény. 50×40 . . 28.000.—

NEMES GYÖRGY:

220. Női akt. Bronz, márvány talapzaton 60.000.—
221. Pajkos gyerek. (Hamutartó.) Bronz és márvány. . . . . 22.000.—
222. Vágtató ló. Bronz, márvány talapzaton. . . . . 35.000.—

NÉMETH LAJOS:

223. Tehénitatás a Sóstónál. Olajfestmény 100×75 . . . . . 22.000.—

OLGYAI FERENC:

224. Délutáni nap. Olajfestmény. 40×27 8000.—
225. Nyárfák. Olajfestmény. 45×40. . . 10.000.—

226. Bodajk-i dombok. Olajfestmény. 45×40 . . . . . 10.000.—

PÖRGE GERGELY:

227. Falusi udvar. Olajfestmény. 48×31 10.000.—
228. A nagyalföldről. Olajfestmény. 47×31 . . . . . 10.000.—
229. Csárda előtt télen. Olajfestmény. 38×26 . . . . . 10.000.—
230. Fonyódi halászok. Olajfestmény. 38×25 . . . . . 10.000.—
231. Tanyarészlet. Olajfestmény. 39×26 10.000.—

RADNAI BÉLA:

232. Herzel Manó. Bronzplakett . . . . 5000.—
233. Mária-Imaculata. Gipsz . . . . . 2000.—

RAKKSÁNYI DEZSŐ:

234. Aranypénzzel játszó gyermekek. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 8000.—

ROMEK ÁRPÁD:

235. Tehenek a Balatonban. Olajfestmény. 80×70 . . . . . 50.000.—
236. Szűz-utcai udvar. Olajfestmény. 90×80 . . . . . 60.000.—
237. Gyümölcscsendélet. Olajfestmény. 33×27 . . . . . 30.000.—

ROTTMANN MOZART:

238. Szüret. Olajfestmény. 100×80 . . 200.000.—

RUBOVITS MÁRK:

239. Balaton partján. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 9000.—

SÁNDOR BÉLA:

240. Lugasban. Olajfestmény. 80×56 . . 18.000.—
241. Tavaszi vetések. Olajfestmény. 100×80 . . . . . 25.000.—
242. Vihar után. Olajfestmény. 80×64 . . 20.000.—

243. Tengerpart. Olajfestmény. 60×48 . . 15.000.—
244. Az oláhok betörése Erdélybe. Olajfestmény. 150×110 . . . . . 60.000.—

SÁRKÁNY GYULA:

245. Balatoni táj. Olajfestmény. 60×45 8000.—
246. Férfiarckép. Olajfestmény. 65×50 18.000.—
247. Férfiarckép. Olajfestmény. 75×67 15.000.—

SILIGAI FERENC:

248. Csörögei részlet. Olajfestmény. 19×13 5000.—
249. Borongós táj. Olajfestmény. 25×16 . 5000.—
250. Szeles idő. Olajfestmény. 18×13 . 5000.—

SPÁNYIK KORNÉL:

251. Pihenés. Olajfestmény. 47×32 . . . 40.000.—

SZABÓ B. LEÓ:

252. Női akt. Olajfestmény. 70×50 . . 15.000.—
253. Tengeri kagyló. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 10.000.—
254. Gyümölcscsendélet. Olajfestmény. 58×42 . . . . . 10.000.—
255. Gyümölcscsendélet. Olajfestmény. 70×50 . . . . . 15.000.—
256. Gyümölcscsendélet. Olajfestmény. 75×60 . . . . . 10.000.—

SZAMOSI SOÓS VILMOS:

257. Férfi tanulmányfej. Bronz, márványtalapzaton . . . . . 60.000.—
258. Kis gyerek tanulmányfej. Bronz . . 50.000.—
259. Fricsay Richárd. Bronz, márvány talapzaton . . . . . 65.000.—
260. Az elsodort falu szerzője. Bronz . . 75.000.—
261. Bombavető. Bronz, gránit talapzaton 40.000.—
262. Öreg ur. Bronz, márvány talapzaton 80.000.—
263. A segédtiszt ur. Bronz . . . . . 80.000.—

SZÁSZ ISTVÁN:

264. A kis hiu. Olajfestmény. 60×50 . 8000.—

SZŐDY SZILÁRD:

265. Embervadászat. Bronzplakett, márvány lapon . . . . . 9000.—
266. Kresztjanka. Bronzplakett, márványlapon . . . . . 8000.—
267. Kresztjanka. Bronzplakett, márványlapon . . . . . 8000.—
268. Bolsevizmus. Bronzplakett, márványlapon . . . . . 8000.—
269. Forradalom. Bronzplakett, márványlapon . . . . . 10.000.—

UFERBACH JENŐ:

270. Villásreggeli. Olajfestmény. 52×37 . 6000.—
271. Gyümölcscsendélet. Olajfestmény. 53×38 . . . . . 6000.—

UJVÁRY IGNÁC:

272. A Tisza T. Kóródnál. Olajfestmény. 50×40 . . . . . 10.000.—
273. Tanyai ut. Olajfestmény, 49×40 . . 10.000.—
274. Holt-Tiszarészlet. Olajfestmény. 49×40 . . . . . 10.000.—
275. Falurészlet. Olajfestmény. 70×50 . 15.000.—
276. Holt-Tiszamentén. Olajfestmény. 50×40 . . . . . 10.000.—

VASZARY LÁSZLÓ:

277. Ferenczy István bronzplakettje (Papirnyomó) . . . . . 4000.—

VERESS ZOLTÁN:

278. Cigányleány. Vizfestmény. 70×65 . 10.000.—
279. Tanulmányfej. Olajfestmény. 32×25 4000.—
280. Krisztus. Olajfestmény. 24×16 . . 2000.—
281. Paraszt tánc. Vizfestmény. 22×18 . 8000.—
282. Paraszt tánc. Vizfestmény. 22×18 8000.—

VISNYOVSZKY LAJOS:

283. Szent Antal látomása. Bronzplakett, falapon . . . . . 20.000.—

ZOMBORY LAJOS:

284. Alvó tacskó. Krétarajz. 44×30 . . .	4000.—
285. Párviadal. Toll és krétarajz. 47×33	4000.—
286. Oroszlán. Szénrajz. 47×33	5000.—
287. Szántás. Toll és krétarajz. 47×33 .	4000.—

ELADÁSI SORREND:

1922 december 18-án 1—139. sz.-ig
,, ,, 19-én 140—287. ,, ,,

Vételi megbizásokat elfogad
az „Állami Árverési Csarnok" igazgatósága.

LÉGRÁDY
TESTVÉREK
BUDAPEST

Világos, hogy az esztelen forradalmi kitörések s a bolsevizmus tombolásáig kellett volna filmrefokozni a háborút. Egyként demonstráció lett volna úgy a háború, mint e szörnyű következmények ellen. Aki ilyen formában nem mer hozzányulni a bolsevizmushoz, féli s talán még tiszteli is. Az veszi el a varázsát, aki leleplezi. Igazán konstruktiv szemlélet nem mentheti a világháború természetesen bekövetkezett befejezésének ábrázolásától való visszariadást. Egyébként a film hibáinak egyrészét, a kisebb és lényegtelenebb részt, — a magyar közönség számára való, opportunusnak képzelt átírás okozta.

Marconnay Tibor.

K R Ó N I K A

A szokásos újévi visszatekintések ezidén meglehetős szomorúan ütöttek ki. 1928 világpolitikában is a sikertelenségek és visszaesések éve volt. És bíztató jeleket sem lehet látni arra, hogy a most következő év eseményei jobb irányba terelődhetnek. *A német jóvátételi revizió* megoldhatalannak látszó vitájában újra a régi kibuvó úthoz fordultak: egy „független" szakértői bizottságot hívnak össze, melynek munkáját azonban különböző fenntartásokkal már előre is a legszűkebb határok közé szorították. Ezeknek a szakértőknek működését Lloyd George jellemezte a legtalálóbban, mikor olyan játékosokhoz hasonlította őket, akik egy viharban ide-oda dobált hajó fedélzetén billiárdot akarnak játszani, vagy bridge-partira ülnek össze egy idegesen viselkedő bálnának a hátán. Gazdasági szakértők munkájának csak akkor van értéke, ha számításaikat teljesen konszolidált viszonyokra építhetik fel. Mindaddig, míg a nemzetközi politikai helyzet azzal fenyeget, hogy a szilárd talaj egyik pillanatról a másikra szalad ki a gazdasági produkció alól, az ilyen bizottságok működése is csak arra szolgálhat, hogy az európai nagypolitika vezetőinek eszmeszegénységét leplezze el a krónikus nemzetközi válság megoldására.

•

Az új jugoszláv állam fiatal alkotmánya is egyik napról a másikra fordult föl meglepő könnyűséggel a szilárd altalaj hiánya miatt. Itt primitiv eszközökkel tetszetős épületet próbáltak magasba emelni olyan területen, melynek altalaja még távolról sem eléggé összeálló. A Jugoszláviában összehozott népek egyesítését a háború utáni zavaros helyzetben a régi szerb királyság uralmának biztosítására és a többiek háttérbe szorítására használták föl. A következmény a végetérhetetlen politikai válság volt, mely most államválsággá fajult el. Ennek a válságnak megvilágítására idézzük itten az alábbi rövid statisztikát, mely a jugoszláv állam tizenkétmillió lakójának területek szerinti megoszlását a következőkben adja:

Régi szerb királyság —	2,665.000	ember
Horvát-Szlavonország	2,740.000	„
Bosznia-Hercegovina	1,900.000	„
Macedónia — — —	1,478.000	„
Vajdaság — — —	1,380.000	„
Szlovénföld — —	1,050.000	„
Dalmácia — — —	622.00	„
Montenegró — —	200.000	„

Ez a statisztika önmagáért beszél. A régi szerb királyság lakóssága, melynek hegemoniális igényei vannak, aránylag csak kis hányadát teszi ki a háború utáni tizenkétmilliós jugoszláv államnak. A belgrádi centrálizmus a mintegy két és félmilliós Őszerbia keleti eszközökkel űzött kizsákmányoló uralmát jelenti az ország többi tartományai fölött, melyeknek nagyrésze európai gazdasági rendszerhez, európai közigazgatáshoz és kultúrális viszonyokhoz és kifejlett önkormányzathoz volt szokva, s amelyek közül Horvát-Szlavonország magában is népesebb, mint a régi Szerbia. Belgrádnak a horvátok által el nem ismert „vidovdán" alkotmány alapján is sikerült ebből a Jugoszláviából egy olyan parlamentet összehozni, melyben a szerb centrálizmus híveinek többsége előre biztosítva van. Ez, a jugoszláv valóságnak meg

zeumban bemutatott hagyatéka felöleli ennek az egyedülálló piktorpoétának egész művészi fejlődését. Eleitől végig. A szürkés, feketés színek helyét a franciásan könnyed konturokon belül lassanként egyre fokozódó tüzes színek foglalták el. Maguk a konturok is egyre vesztenek anyagszerű súlyukból, fokozatosan veszítenek keménységükből, lebegnek s már csak néhol a formák rajzszerű értelmének megjelölésére szolgálnak. Lágyszavú, mély megindulásokban töredelmesen valló líra az ő művészete, tele zajtalan öntudattal, az élet vallomásszerűen meghatódott szeretetével és a nehezen jött elismerés után is derűs, szinte naiv humorral.

Szokolay Béla.

A VILÁGHÁBORÚ FILMJE

Leo Laske nagy filmje. Kezdjük a dicsérettel. Kitünő az a térkép, amelyen szemünk láttán lobban lángra Bosznia, Szerbia, Ausztria-Magyarország, majd Németország, Oroszország, Franciaország, Anglia és Belgium. És a lángok mögött hírtelen feketén alakul ki a kereszt: jelképezve minden ország népének szenvedését. Senki sem akarta a háborut. Csak épp hogy ki nem mondja: csupán az összes hatalmak nagyiparosai. Kitüntek még a közönséggel premier planban szembefordult gigászi ágyúcsövek: pompás érzékeltetői a háború mindenkit egyaránt érintő borzalmának. A seregszemlék azonban túlparádésak. Különösen az angol és a német. Érzik rajtuk az atelier. A térképek túlgyakran bukkannak föl. Inkább kómikus, mint szörnyű a rengeteg dominóformájú, egymással szembe állított hadállás. Hosszú bevezetőjében Leo Laske pártatlanságot igér. Mi azonban úgy érezzük: e filmben a német expresszionizmus eszközeivel élt a német sovinizmus. A német politika kiméletlen nyerseségét, a tengeralatti háborút és belgiumi betörést túlságosan mentegeti. De aki csak mint a háborúban járt egyén nézi a filmet, az is sok kifogásolni valót talál. Amilyen például a hódító-seregek túlságos rendje és üdesége. A harctérre induló katonák pajtáskodva integetnek néhai IV. Károly királynak, akit egyébként hozzá nagyon hasonló színész játszott. Túlgyér motiválás nem győzhet meg szokatlan jelenségekről. E film előnye és egyben hátránya, hogy nem regény, hanem krónikaírás. Igy közelebb áll hozzánk, megragadóbban valóságos, de egyben fárasztóbb is. Tehát fundamentális hibáját témájában és a téma feldolgozásában találjuk meg. Szuperlativusszal kezdődik a háború s ezt a szuperlativuszt Laske nem tudja fokozni. Kezdetben dörögnek az ágyúk és a végén is dörögnek. Jellemző egy felirat, amelynek körülbelül a következő a tartalma: A jövő történetírói sem fogják eldönteni, a verduni ostrom volt-e borzalmasabb, vagy az isonzói harcok. Az a baj, hogy Laske sem tudja eldönteni. S e bizonytalan célkitüzéssel készült a filmje. Nincs művészi fokozás, tehát hiába vág mindnyájunk életébe, hiába a megrendítő ágyúdörgés: eltompul a néző és unatkozik. Az is lehet ennek az oka, hogy a szerénytelenül nagy témakör nem érint bennünket eléggé. Nem egy vagy több, a közönséggel már megkedveltetett alak sorsát követi a vászon, hanem mindnyájunk sorsát s ez túlsok ahhoz, hogy érdekes lehessen. Elhisszük, mert igaz, hogy mindnyájunk sorsáról van szó: de ez az igazság csak a tudományos hírlapcikkek igazságával ér föl. Egy vagy két ember sorsán keresztül éreztetni a közönség sorsát —: ez művészi feladat. Ami ezen túlmegy, rendszerint nem egyéb kapkodásnál. Leo Laske sokat markol, keveset fog. Az arányok szuverén megérzésének hiánya. Achilleszsarka ez minden tipikusan német művésznek. Nemcsak a filmnél: a legtöbb modern német művészkedésnél látjuk e hiány nyomait. Leo Laske kollektivista és soviniszta szemlélet szerencsétlen keverője, művészi szempontból pedig hol expresszionista, hol naturalista, vagy pláne szimbolista stilus felé kapkod. Szimbolista a csúfosan elhibázott befejezésben, ahol megbosszulja magát az események fokozásának elmulasztása. Óriási koporsók, nehány pap, gyászoló tömeg: ez a befejezés, amely szimbolikus akar lenni.

S a legvégin: statisztikai adatok sebesültekről és elesettekről.

Laposabb, nyersebben-művészietlen véget rég nem láttunk.

gelyévé. Itt a fény már nem a látomás színességét motiváló és a formák értelmét kibontó világítás, hanem motivum. Olyan erő, mely feloldja a naturálisztikus szemlélet egységbelátását és újat teremt. Ez az új formai és színharmónia már nem a motivum kvalitásait, hanem a kép művészi szerkezetiségét jelenti.

Hogy Egry művészetéről szabatos képet nyujthassak, olyan pragmatikus elemezését kell adnom, mely jelentőségét, helyzetét is megjelöli. Képei nagyrészt olyan figurális tájképek, melyek a legegyszerűbb motivumokból épülnek. Elől szántóföld, hátul dombok között megbúvó falú. Aztán tó, melyet félkörben dombok ölelnek. A formákat nagy egységekbe foglalt értelmük szerint néhol súlyos vonalak konturálják, néhol párás, vagy csillogó elomlással szinte beleolvadnak a környező foltokba. Az égről széles, hatalmas fénycsóvák ömlenek le. Ezeknek világos, csillogó, sötét és tompa váltakozása, ahogy a tárgyak szín- és tónusegységét is látszólag önkényesen tagozzák, sajátságos ritmust adnak a képnek. A zuhanó csóvák elmossák az útjukba kerülő tárgyak színes sulyát, rejtelmessé, puhává ömlesztik a formaadta értelmüket. A fény villan, törik, szivárványosan szétárad s a képet misztikus belső erővel, feszültséggel telíti. A rőtes barna alapba épített színek néhol puha, lazuros lágysággal ömlenek egymásba, másutt széles, kemény vonallá tömörödnek. Nincsenek nagy színei. Látomásai egészen sajátos, túlnyomóan tónusos alapra épülnek. Ez az egyéni jegye lehet az oka annak, hogy művészete — bár sok fiatalunkra hatott — mégis teljesen elszigetelt piktúra.

Medgyessy Ferenc szobrain a formai egyszerűség mellett, a felület lágy, puhán vibráló megmunkálása érzéseinek összefoglaló erejét és liraiságát fejezik ki.

Bornemissza Géza művészetének gyökerei Nagybányáról származnak. Innen, a magyar naturálizmus forrásáról indulva, egyéni útjain egyre fokozottabban a tiszta dekorativizmust, a természetnek egyre összevontabb értékelését, kifejezőeszközeinek egyre fokozódó egyszerűsödését kereste és harcolta ki magának. Ebben bizonyos japános finomságot, sajátos lágy, szinte szétomló lirát ért el. A képfelületeken elszórt színes vonalakkal és foltokkal teljes illuziót tud kelteni. Dekorativ jellege, lágyan omló és mégis koncentrált lirája fokozott színességet parancsolnak — és egészen egyedülállóvá, egyénivé teszik művészetét.

Csorba Géza, az Ady-síremlék pályázatának kiváló nyertese, ezúttal nehány komor zárkózottságú formákra egyszerűsített fejet és a komor páthosszal telített „Ézsaiás" c. kompoziciót állította ki.

*

A Nemzeti Szalonban bemutatott *Basch* Gyula hagyatéka az „ezüstkor", az ellankadás éveinek festői értékeit tükrözi. Művészete inkább negativizmusával viszonylik a korához. Eszközei nem az emberi és festői látás egybeszövődő mondanivalóit fejezik ki. Inkább szépen csengő, néhol káprázatos virtuózitásban, hedonikus elvonatkozásban élte ki magát. Olyan kor művésze volt, mely a társadalom egységét kiejtette a gondolkodásából, azokat a koncentrikus erőket, melyek a kultúrát teszik, önálló, öncélú exisztenciákká szabadította s ezzel elzárta a részeket épúgy, mint az egészet az anteuszi megújhodástól.

Ugyanennek a kornak más művész egyéniségében való tükröződése a *Vadász* Miklós kollekciója. Művészi szemlélete valamivel frissebb, nagyobb lendületű és talán még ártisztikusabb, mint a Basch Gyuláé. Kifejezéskészsége virtuózabb, szikrázóbb, szellemesebb — de emberi érdeklődése az életnek legefemerebb síkja, a „nagy élet" felé fordul. Az elegáns élet alakjait, karcsú férfiait, nevető asszonyait, könnyű jeleneteit rajzolja, festi. Arcképgalériáján nagy színésznők, mozisztárok, bankárok, bohémek, egészben egy tékozló terméketlen világ — a felület csillog. Káprázatóan tud megjeleníteni. A tehetség minden szuggesztivitása, minden mámorosító ereje ott lobog a rajzain — de mindebből hiányzik az emberi mélyrelátásnak, az élet komoly és céltudatos egységbetervezésének a sulya.

*

Rippl-Rónai Józsefnek az Ernst-Mú-

dületét, optimizmusát, vagy ilyen irányú akaródzását jelentené.

A tavaly elhúnyt *Glatter* Gyula gyűjteményéből újra megerősödhetünk abban a régi tapasztalatunkban, hogy művészete a Benczur Gyuláénak halványodó folytatása. Nincs meg benne az az erő és lendület, ami mesterének legfőbb értéke. Nagy lendülettel indult s már negyvenéves korában olyan befejezett klasszicizmusba zökkent, amely a maga előkelőségével elszigetelte őt a továbbfejlődés minden útjától. Egyik legszebb képe, a Hubay-arckép érzelmes lágyságával, mély barnáival a romantikus festészet kései eklektikusát képviseli.

Másik gyűjtemény a Hollandiában élő *Mendlik* Oszkár első magyarországi kollektiv bemutatkozása. Régi híre szerint a tenger festője. Változatos motivumai a világ minden tájáról gyűjtött, az Északi tengertől az Indiai oceánig minden tengerek hű képét adó festmények. Polgári és tisztes líra, gyakran érzelmes, bensőséges, anélkül, hogy nagy megindulásokra ragadná, az igazi megismerés extázisára lendítené mesterét.

Kukán Géza arcképein sok a nemes festőiség és ártisztikum. Régebbi bányászkompozicióinak mozgalmas, fiatalos lendülete mostani portréin néhol merev előkelőséggé állott össze.

Poll Hugó gyűjteménye nagy koncepcióval indult művésznek a részletező, csillogó színű impresszionizmusban való beérkezését mutatja. Változatos motivumain ugyanaz a folytonos derű, vidámság és a színek csillogó értékének ugyanaz az abszolut biztossága.

A kiállítás tárlati anyagában *Karlovszky* Bertalan néhány arcképe régi értékét változatlanúl képviseli. *Márton* Ferenc őszi hidegszínű tájképei, *Kövesdy* Géza nagy erővel, széles festőiséggel adott figurális képei, *Udvary* Pál spanyolos arisztokrátikus ereje, *Nádler*, *Edvi Illés* Aladár, *Boszniay*, *Neogrády* László, *Juszkó*, *Komáromi Kacz*, *Haranghy* stb. régi kvalitásaikat ismétlik.

Szentgyörgyi István szobrászgyűjteménye stiláris jellegében a belga szobrászat nemes tradicióihoz fűződik. „Szüret" c. kútszobra kedves, könnyed derűjével, formaadásának fiatal hamvasságával az újabb magyar szobrászat egyik legszebb alkotása. Van az ő művészetében valami objektíveskedő tisztaságratörekvés, valami naiv racionálizmus, mely a formák naturálisztikus értékelése és a művészi kifejezés, a művészi értelemben vett plasztikai szándék között egészen sajátos egyensúlyt ad. Néha kimértté hűvösíti művészetét, de mindig mélyíti, nemesíti egyszerűségét.

Bory Jenő érdekes eleven színű polikrom arcmást állított ki. *Szamosi* Soós Vilmos két öreg fején töprengéssel megoldott stilus-problémák mellett sok a költőiség. *Orbán* Antal „építész síremléke" robusztus érzésvilágból duzzasztott, megszokott zártan komponált szobor. *Siklódy* Lőrinc hadiemléke lobogóan temperamentumos. *Zierlich* Rezső „Kígyók" c. kompozíciója szabad, széles lendületével, *Horváth* Géza finoman stilizált férfiarcmása a tárlat kiemelkedő plasztikai művei.

*

A Műcsarnoki tárlat jelentőségét még inkább apasztják azok a kiállítások, melyek korszerűbb szempont szerinti rendezés mellett sokkal többet és sokkal közvetlenebb módon nyujtanak a közönségnek. A dekonjunktura agyonnyomott néhány magánkiállító helyiséget, most a Nemzeti Szalon minden frissesége, agilitása mellett sem mutatkozott elégségesnek arra, hogy a művészeti élet forgalmát lebonyolítsa. Az Ernst Múzeum Rippl Rónai emlékkiállításával volt elfoglalva, a Nemzeti Szalon Basch Gyula és utána Vadász Miklós hagyatékát állította ki. A művészi élet legforgalmasabb heteiben, a karácsonyt megelőző időben az eleven művészek számára csak az újonnan alakult Tamás Képszalon helyiségei maradtak. Ebben az intim miliőben Egry József festő és Medgyessy Ferenc szobrász, azután Bornemissza Géza és Csorba Géza állítottak ki.

Egry József képei a magyar művészet legfiatalabb törekvéseit reprezentálják. Legújabb állomását jelentik annak a fejlődésnek, mely az impresszionistákkal a fény felfedezése felé indúlt. Egry és nyomában a fiatalabb generáció egy része a fény festői problémáját teszi művészetének ten-

Juszkó Béla

Új Magyarság, 1940. dec. 21.

Nincs cad

* **Az Ars Hungarica első kiállítása.** Az új képzőművészeti egyesületnek, amely most tartja első kiállítását a Pátriaklubban, azzal a céllal alakult, hogy a művészt és a közönséget közelebb hozza egymáshoz és köztük a műkereskedelem kikapcsolásával közvetlen érintkezést teremtsen. Az Ars Hungarica kiállításán ötven művész vesz részt, köztük három festő és egy szobrász nagyobb kollekcióval mutatkozik be. A kollektiv kiállítók közül ~~Csencs János~~ különösen mint aktfestő ismeretes, itt azonban bársonyos puhaságú aktjai és közkedvelt népies témájú figurális képei mellett mint tájképfestő is igen előnyösen szerepel. *Kóbor* Henrik a magyar tájszépségek hivatott tolmácsolója. Különösen sikerültek balatoni és tiszai tájképei és a „Börzsönyi vadászház" c. jól átérzett és bravurosan visszaadott kis téli tája. *Prohászka* József most is a tőle megszokott értékeket nyujtja. Gyüjteményében új alkotásai mellett több régi, különféle díjat és kitüntetést nyert művét is viszontlátjuk. A nagyteremben elhelyezett közös műanyagból ~~Cs. Farkas Lőrinc~~ és ~~Förstner Dénes~~ tájképei, ~~Aradi Edvi Illés~~ „Öreg udvar" c. képe, ~~Bényi László~~ dunai tája, ~~Bendéné K. Friderika~~ „Kilátás a Kissvábhegyre" c. festői öncélúságú festménye, *Sárközy* Elemér és *Szőllősy* János havas tájképei és *Monostori Moller* Pál differenciált csendélete ragadják meg a figyelmet. Jó művekkel szerepelnek még *Juszkó* Béla, *Korpács* Lajos, ~~Csupor László~~, az aquarellteremben pedig ~~Csabai Ékes Lajos~~, *Kássa* Gábor, *Hatvani Perlusz* Gyula és ~~Gyimes~~

Lajos. A szobrászok között a külön kol-
lekcióval szereplő *Pikszai* Rudolf fiatal,
de máris kiforrott és nagyobb feladatokra
hivatott művész. Mellette még *Kóbor* G.
Elek, *Csúcs* Ferenc, *Markup* Béla és *Cser*
Károly állítottak ki jó szobormüveket.

23/Pg

Juszkó Béla

21/Pa

A Komáromi Művészeti Hetek képzőművészeti kiállításán az előző számunkban már közölt állami vásárlásokon kívül a vallás- és közoktatásügyi minisztérium *Tichy* Kálmán: „A nagy kanyar" c. olajfestményét, ~~Harmos Károly~~: „Vigaszunk" c. festménye helyett — melyet időközben már gróf Eszterházy Móric megvásárolt — „Az uszító" c. olajfestményét, Továbbá ~~Csallóközi Farkas~~ Lőrinc: „A hidak szentje" c. festménye helyett — melyet időközben már Komárom vármegye megvett — a „Gyenge nap" c. olajfestményét vásárolta meg. E vásárlásokon kívül még számos vétel történt mind Komárom városa és a vármegye, mind a helybeli intézmények és közületek, mind pedig a város közönsége részéről. — E vásárlások fényes bizonyítéka annak, hogy a „Művészeti Hetek" jól bevált intézménye betölti hivatását; városról városra, egyre szélesebb körben és növekvő eredménnyel ismerteti meg Hazánk élő művészetét és felkelti az érdeklődést a különféle művészi megnyilatkozások és az igaz művészi értékek iránt. — Az alább közölt festmények és szobrok kerültek még Komáromban megvételre: ~~Basilides~~ Barna: „Találkozás" (olajfestmény), ~~Basilides~~ Sándor: „Betlehemesek" (olajfestmény), ~~Burghard~~ Rezső: „Sajópart" (olajfestmény), ~~Reszty~~ Masa: „Mi van a kerítésen túl?", ~~Édvi Illés~~ Aladár: „Istállósarok" (olajfestmény) és „Domboldal" (olajfestmény), ~~Elekfy-Kirchner~~ Jenő: „Vöröshajú lányka" (vízfestmény), ~~E. Gáll~~ Ferenc: „Kispiac" (olajfestmény), *Juszkó* Béla: „Nyári délután" (olajfestmény), *Lenhardt* György: „Dunaalmási téli táj" (olajfestmény), *Lorberer* Anna: „A Bányahegy Felsőbányán" (olajfestmény), *Mende* Gusztáv: „Hótalan tél Sopronban" (vízfestmény), *Mikola* András: „Nagybánya koratavaszkor" (olajfestmény), *Molnár C.* Pál: „Szent Család" (olajfestmény), *Mohácsy A.* Győző: „Jézus lecsendesíti a háborgó tengert" (színezett tusrajz), *Rácz* Kálmán: „Siópart" (olajfestmény), ~~Bánáti Sverák~~ József: „A kertben" (olajfestmény), *Tichy* Kálmán: „Öreg erdészház a Nagyhegyen" (olajfestmény) és ~~Csúcs~~ Ferenc: „Kis bárány" (bronzszobor).

Szépművészet

1942. 45. l.

Lap

vitéz Nagy Zoltán: Medgyessy Ferenc 77

László Gyula: Varkocsos magyar lovas egy XII. századi regensburgi vállkövön 81

Horváth Tibor: A Hopp Ferenc művészeti Múzeumból 85

Kiállítások 87

Művészeti élet 89

Bildende Kunst — Belle Arti 91

Műmellékletek: Színes tábla + 16 oldal

TALMASABB KÖNYVSZERVEZETE A

GYAR

NYVBARÁTOK

LETMÉNYKÖTETEK, KEDVEZMÉNYEK

YAR KÖNYVBARÁTOK

ST IV, KOSSUTH LAJOS-UTCA 18. SZÁM

Juszkó Béla

Perállag III.

1452. l.

faragott dísz. XVIII. század. — COMMODE, Eichen-
ndekor. XVIII. Jahrhundert.

USIKSCHRANK, bunt bemalt, mit zwei Walzen.

lzfiguren und Spielwerk.

Biedermeier. — NÄHTISCH, Nusswurzel, mit runder

bbi festett alakos dísszel. Olasz. XIX. század eleje. —
bunt intarsiert. Anfang XIX. Jahrhundert.

dalán szentek festett képeivel, az angyalok által hor-
AUSALTAR, Holz, geschnitzt, gestrichen und ver-
en von Heiligen, der Aufsatz von Engeln getragen

I. század vége. — SCHUBLADKASTEN, Nussholz,

zítés, üvegezett felsőrésszel. XIX. század közepe. —

lapzaton két fülkében egy-egy kisebb térdeplő
lz, geschnitzt, gestrichen und vergoldet. Am säulen-
nder Engel. Mitte XVIII. Jahrhundert.

Juszko Béla

U. 1884

Vas. Ujs

1917. 784. P.

Lajstr.

h. 10

1 köt. 8r.

történelmi főcsoport

A — Kiállítóinak névjegyzéke

1896.

Juszko Béla

Lóvásár, of

Szeged 1917

Mélt. Lr.

Szállítottunk

a mai napon:

A Régi Magyar Templo

336 db. klisé (303 db.

16 db. meg nem jelent klisé)

Sóvár Felsőörs Deáki Esztergom Malatinfüred

230 (34, 36, 104 és 150. kép) utólag

ivhez 4-5 ivhez 6 ivhez 9. ivhez

Budapest, 1934. február hó

Juszkó Béla

l.

Őszerő. 1938. IV.
cif. 7–8. szám
a bontér belső
oldalam

u. o. 3, 4. l.

A m.kir. vallás és köz
1928. III.-ü.o. sz. a. kelt a
Csekkosztályhoz intézett rende

Utasitom, hogy a Pesti
Berlini téri fiókjának/:Budape
lékek Országos Bizottsága 1928
a./beszerzési költségekre . .
b./elhelyezési költségekre. .

Juszkó Béla

Józsefer dalyi kiáll

50. l.

Nagytekinte

Tekintettel
és mind nyomasztóbb n
bátorkodom a Nagytekin
részemre, mintán fizetés
eltartásáról is gondoskod
ni méltóztassék.

Az 1899. év ót
ság által foganatosított
mint munkavezető az 191

Juszkó Béla

festő

U. 4056.

Magyarság. 1925. jun. 26.

(J. kiállitása.)

az Erzsébetvárosi Keresztény Kaszinóban 1925. januárban

AZ ARANY ÉRDEMKERESZTTEL KITÜNTETVE

MOLNÁR ÉS GALAMBOS

KATONAI ÉS POLGÁRI SZABÓSÁGA

BUDAPEST, V, EÖTVÖS-TÉR 2 SZ.

DUNAPALOTÁVAL SZEMBEN. TELEFON: 82-5-35.

Önkéntesi árjegyzék

K. P. V. I. Társasági egyenruháról

Alanti áraink elsőrendű anyag és munkára vonatkoznak. — Nem dolgozunk hangzatos címekkel. Szolid áraink közismertek, amelyeknél ajánlhatnak Önnek talán olcsóbbat, de végeredményben az általunk nyujtottakkal nem kelhetnek versenyre.

1 Köpeny előírásos posztóból, cloth béléssel --- --- --- --- --- ---	P		100.—	120.—	135.—
1 Köpeny extra posztóból --- --- ---	„			150.—	160.—
1 Köpeny camgarnból, seidenia béléssel	„			160.—	180.—
1 Zubbony camgarnból --- ---	„	60.—	75.—	88.—	110.—
1 Lovagló-breeches nadrág diagonál v. strux camgarnból - - ---	„		50.—	60.—	70.—

XVI. TEREM.

KÖVÉR GYULA.

647 Édesanyám. Olajf. Eladó.

TOLNAY ÁKOS.

648 Adagió. Olajf. Eladó.

GÁBOR LAJOS.

649 T. J. szobrász arcképe. Olajf. Magánt.

KALLÓS ÁRPÁD.

650 Női képmás. Olajf. Magánt.

MIKLÓSI MUTSENBACHER ÖDÖN.

651 Zöldben. Olajf. Eladó.

UFERBACH JENŐ.

652 Dr. Gopcsa László arcképe. Olajf. Magánt.

GALÁCSY LAJOS.

653 Francesca da Rimini. Olajf. Eladó.

~~DEMETER RÓBERT~~.

654 Arcképtanulmány (Bíró Ákos). Olajf. Magánt.

~~BEŐDI BALOGH GÁBOR~~

655 Páris ítélete. Olajf. Eladó.

PAPP LAJOS.

656 Kávéházban. Olajf. Eladó.

~~ERDŐSSY BÉLA~~.

657 Holt Garam mellett. Olajf. Eladó.

~~BÉLI-VÖRÖS ERNŐ~~.

658 Tavaszi korzó. Olajf. Eladó.

MATHIÁSZ OSZKÁR.

659 Báró Szweteney Györgyné arcképe. Olajf. Magánt.

~~BÉLI-VÖRÖS ERNŐ.~~

660 Szeptember. Olajf. Eladó.

~~ERDŐSSY BÉLA.~~

661 Olvadásos időben. Olajf. Eladó.

KÜMMERLE PÁL.

662 A kastély parkjában. Olajf. Eladó.

~~VLADIMIR FILAKOVAC.~~

663 Önarckép. Olajf. Eladó.

LENGYEL-REINFUSS EDE.

664 Kurucz vitéz. Olajf. Eladó.

SZÜLE PÉTER.

665 Félakttanulmány. Olajf. Elado.

JUSZKÓ BÉLA.

666 Szent László megmenekülése. Olajf. Eladó.

MADARÁSZ VICTOR.

667 II. Rákóczy Ferenc. Olajf. Eladó.

~~FERENCZY JÓZSEF.~~

668 Matyó gazda. Olajf. Eladó.

~~CZENCZ JÁNOS.~~

669 Műcsarnok. Olajf. Eladó.

KALLÓS ÁRPÁD.

670 Magyar menyecske. Olajf. Eladó.

SZIRMAI ANTAL.

671 Virágzó orgonabokrok. Olajf. Eladó.

KMT. 1913. tav. Eladó.

Jeszkó Béla és Párizs

1940.

1./ Bényi László dr	"Zebegényi kanyar"	300.-
2./ " " " "	Magyar Szinház előtt	120.-
3./ Kenedi Andor	Idegenforgalom I.	50.-
4./ " " " "	" " " " II.	50.-
5./ Monostori-Moller Pál	Szobros csendélet	400.-
6./ Nádasdi Sárközy Elemér	" Havas Kárpátok "	400.-
7./ nádasdi Sárközy Elemér	" Balatoni est "	80.-
8./ szörényi Reichl Karoly	" Erdő széle "	400.-
9./ Cz. Udvardy Flóra	"Karátsonyi palota részlet	180.-
10./ Sz. Lám Ilona	" A dáma "	300.-
11./ Sz. Lám Ilona	" Madonna "	180.-
12./ Hatvani Szabó Miklós	" Erdőrészlet "	200.-
13./ Soós Elemérné br. Korányi A.	Erdélyi táj	150.-
14./ L. Kokesch Kató	" Tihanyi udvar "	120.-
15./ L. Kokesch Kató	" Mályvás udvar "	120.-
16./ L. Kokesch Kató	" Tabán"	80.-
17./ Demjénné Zsiga Irén	" Dunai táj "	180.-
18./ " " " " " "	" Téli táj "	140.-
19./ Szőllősy János	" Hófoltok "	350.-
20./ Szekeres Béla	" Diósjenői utca "	100.-
21./ Barinszky E. László	" Budai erdőrészlet "	280.-
22./ Juszkó Piroska	" Kacsák "	100.-
23./ Juszkó Piroska	" Régi holmi "	140.-
24./ Juszkó Béla	" Török nő "	250.-
25./ Juszkó Béla	" Szántás "	160.-
27./ Csupor László	" Kéklő messzeség "	320.-
28./ Csupor László	" Közelgő vihar "	200.-
29./ Demeczkyné Volf Irma	" Tavaszi táj "	70.-
30./ Demeczkyné Volf Irma	" Őszi kertrészlet	80.-
31./ Korpács Lajos	" Istálló belseje "	230.-
32./ Korpács Lajos	" Delelőn "	300.-
33./ Korpács Lajos	" Istálló belseje "	300.-
34./ Gyimes Lajos	" Virágcsendélet "	320.-
35./ Gyimes Lajos	" Őszi hangulat "	600.-
36./ Hatvani Perlusz Gyula	"Bazaltkövek a Szt.György hegyen"	300.-
37./ Hatvani Perlusz Gyula	" Téli erdő "	240.-

43/Fg

Párizs 1940 szept. 12-ig kiállítva

38./ ~~Hatvani Perlusz Gyula~~	" Tároló a Hortobágyon"		200.-
39./ ~~Förstner Dénes~~	" Téli táj "		280.-
40./ ~~Förstner Dénes~~	" Négy rovü "		75.-
41./ Kássa Gábor	" Alföldi táj "		250.-
42./ Kássa Gábor	" Tanya széle"		300.-
43./ Szlóczy Szini Zoltán	" Akt "		200.-
44./ Szalóczy Szini Zoltán	" Virágzó utca "		200.-
45./ Pilényi Pillitz Oszkár	" Csendélet"		250.-
46./ ~~Aradi Nagy Illés~~	" Öreg udvar "		450.-
47./ ~~Aradi Nagy Illés~~ "	" Virág "		250.-
48./ ~~Szabai Ékes~~ Lajos	" Tájkép "		120.-
49./ ~~Bendéné~~ K. Friderika	"Kilátás a Kissváhegyre"		280.-
50./ Pándi Kiss János	" Gyermekfej "		350.-
51./ ~~Csucs~~ Ferenc	" Női fej"		200.-
52./ ~~Csucs~~ Ferenc	" Férfi fej "		150.-
54./ Mátéka Sándor	" Számadó juhász "		100.-
55./ Mátéka Sándor	" Matyó asszony "		120.-
56./ Pikszai Rudolf	" Merengő "		350.-
57./ Pikszai Rudolf	" Kösés asszony "		800.-
58./ Pikszai Rudolf	" Aggodó "		800.-
59./ Pikszai Rudolf	" Kitagadott "		800.-
60./ ~~Csor Károly~~	" Táncolók "		120.-
61./ Kóbor G. Elek	" Viharban "		100.-
62./ Kobor G. Elek	" Furulyás "		160.-
63./ ~~Cs.~~ Farkas Lőrinc	" Alföldi tanya "		300.-
64./ ~~Bényi László dr~~	" Vérmező "		120.-
65./ Hatvani Perlusz Gyula	" Erdőrészlet "		150.-
66./ Hatvani Perlusz Gyula	"Vadászház a Pop Iványon "		60.-
67./ Hatvani Perlusz Gyula	" Rahói részlet "		60.-
68./ Kássa Gábor	" Parasztfej "		150.-
69./ Pikszai Rudolf	" Fürdés előtt "		450.-
70./ Zichyné Jull Erika	" Őszi erdő "		100.-
71./ Poór Lilly	" Táncosnő "		300.-
72./ Markup Béla	" Molnárlás		500.-
73./ " "	" Neptun "		400.-
74./ " "	" Huszár "		500.-
75./ ~~Csor Károly~~	" Menekülő "		120.-

Juszkó Piroska

Kiáltó a Téli Tárlaton

N. M. 1939. I. 28.

MDK

Juszkó Béla,

a konzervatív akadémizmus irányadó és a kiállítás hangulatát meghatározó tényezők közül való.

-z-: A kormányzó nyitotta meg a Képzőmüv. Társ. jubileumi kiállitását.

Magyar Nemzet. 1941.febr. 28. 6.l.

MDK

Juszkó Béla, sz. 1877.

Bika az istállóban

Ernst Muz. aukc. XVII. 1921.

19 1.

MDK

Juszkó Béla

Huszárok, of.

Szántás, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

27 l.

MDK

Juszkó Béla

A ménes, of.

Huszárok, "

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 22 l.

MDK

Juszkó Béla

Itatás, of.

Szántás, "

Árv. Közl. 1937. 7.rk.sz. 84.sz. 22 l.

MDK

Jurkó Béla, festő.

Mértalás, of

Négyes fogat "

Alk. Művészház, - XIX. Kiáll. - 1943 okt. - Magy. Mesterek

jegyz.

MDK

Juszkó Béla, festő.

Vágtató kocsi, Of.

Usztatás, "

Alk.-Műcsarnok-ház. - XVI. Kiáll. - 1943 aug. - Magy.

Mesterek. Jegyz.

14DK

Jurkó Béla, festő; n. 1877

Este a folyónál. Vászon.
Zalerve.

Ernst Múz. aukc. 54. n. – Kiáll. 1936 nov. 22-29.
Jegyz. 13. l.

MDK

Juszkó Béla

Trén Volhiniában, of.

Hadviselt művészek kiáll. Műcs. 1919. márc.
12 l.

Juszkó Béla

Lóitató, of.

Árv. Közl 1935. 2.rk.sz. 74.sz. 25 l.

MDK

Juszkó Béla, sz. 1877.

Aratás, festm.

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. ápr.

18 1.

MDK

Juszkó Béla, festő.
Tatai táj.

Kassa, V. Nemz. Képzőm. Kiáll. a V. és Közölt. Min-
által megvás. képek.
Képzőműv. Közl. 1939, 3-4 sz.

MDK

Jurkó Béla, festő

Nemz. Szal. II. parc. – 16. l.

MDK

Juszkó Béla, festő.

Szántás a hajdúságban. Of.-

OMKT - Vándorkiáll. 1910 nepl. 8 - dec. 27 - íg.
Tm. - Hornyánszky V. könyv. 78. l.

MDK

Juszkó Béla, kül. 1877.

Ménes Vákon.

Jelz. l. b.: Juszkó

Ernst Anz. aukciói, XXV - XXV. - 27. l.

MDK

Juszkó Béla, festö

jól megfigyelt tehenei tüntek fel.

Dr. Márffy Oszkár:
Tárlat. K: A Balatoni Társaság Tárlata.
"Képzömüvészet" 1928. 10.sz. MDK 132. l.

KDK

Juszkó Béla

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1979. Kassa 26 l.

MDK

Juszkó Béla, festö

Véres kard. Olf.
Csipös szélben.

Tavaszi Tárlat. 1923 ápr.-máj. [illegible] Kat. 12.1.

MDK

Juszkó Béla

Képzőművészet 1931. 141.l.

MDK

Juszkó Béla

Esthangulat, of.

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll.kat. 46.l.

Juszkó Béla

"Csernoch János hercegprimás arcképe" Gábor Lajos festménye.
"Szent László megmenekülése" c. képet festette Juszkó Béla.
" A levél" c. kép hollandi viseletben a levelet olvasó fiatal párt ábrázol, Polnay Ákos munkája.
Repr.-ók, melyeket bemutat a lap a Nemzeti Szalon tárlatáról.

ÉLET, Bp. 1913. május 11. V. évf. 19. sz.
603, 605, lap " 18. " " 20. sz.
647. lap.

Juszkó Béla

"Szántás hármasban" három lóval szántó parasztember. Juszkó Béla festménye

"Régi metszetek" metszeteket nézegető fiatal leány. Bruck Lajos festménye.

"Patak partján" tájkép kis házakkal, domboldali fákkal. Szepesi Kuszka Jenő festménye.

Bruck Miksa "Rági aranyzuzó" c. tájkép épületekkel. festmény.

ÉLET, Bp. 1910. ápr. 24. II. évf. 17. sz. 554, 555, 558,559. lapokon.

Juszkó Béla

"Ötös fogat" c. festményét hozza a lap a Könyves Kálmán szalonjának kiállitásáról.
Parasztudvart ábrázol, a fogat egyik lován fiatal parasztlegény a gyeplővel.

ÉLET, Bp. 1909. nov. 14. I. évf. 47. sz.
637. lap.

Juszkó Béla

A genre festészetben a legkiválóbbak: Glatz Oszkár, Krusnyik, Kunffy Lajos, Nagy Vilmos, a kitünő Peske és Csolány, valamint a mindig magyar motivumokkal dolgozó Juszkó Béla és Pállya Celesztin, mondja dr. Szemess Miklós: "A Képzőművészeti Társulat 60 éve a Mücsarnokban" c. kritikájában, a jubiláris tárlaton résztvevő művészek munkájáról. Az állatfestők közül a kiváló "macska-piktor" Heyer Arthurt és néhai Pállik Bélát emeli ki, aki „haláláig büszkén viselte a birka-piktor nevet!

A tárlaton szereplő teljes művésznévsort lásd: Stróbl Alajos nevénél.

Élet, Bp.1922. május.28.XIII.évf. 11.sz. 269-270. lap.

Juszkó Béla

Rajzai:

"Az olasz tüzérség lövi Borgot"

"Olasz pergőtüz füstje Borgonál"

"Tatárkonyha a dobrudzsai Haszandzsában"

"Tatárszoba " " "

"Akna robbanás az orosz lövészárkokban"

Repr.-ók.

Élet, Bp. 1917. juli 15. IX. évf. 28. sz. 678,679,680,681 lap

Élet, Bp. 1917. juli. 29. IX. évf. 30. sz. 723. lap.

Juszkó Béla

A Mücsarnok "Tavaszi tárlat"-án bemutatott művek értékelése az egyes nevek feltüntetésével folyamatosan szerepel a cédulákon:

Juszkó Béla: "Bajban a pajtás" c. "kiváló lovasképe"-t lásd: a 381.-oldalon.

Merész Gyula festménye "a tárlat legszebb "Akt"ja

Zala György: "Életkép" c. "kisméretü, de hatalmas erejü szoborcsoportja a legkülönlegesebb a tárlaton"

Kunffy Lajos: „Dr. Gieswein Sándor prelátus arcképé"-t a Tavaszi tárlatról, lásd: 430. lapon.
A Margitay-kritikában szereplő teljes müvésznévsort lásd: Rudnay Gyula nevénél.

Élet, Bp. 1917. ápr. 8. IX. évf. 14. sz. 347-348. lap.

Juszkó Béla

"Olasz repülőgép lelövése a tiroli fronton"
c. festményét hozza a lap.
Repr.

Élet, Bp. 1916. nov. 19. VIII. évf. 47.sz.
493. lap.

Juszkó Béla

Az ÉLET c. lap felkérésére készitett harctéri vázlatokat:
"Orosz támadás" és "Kozák járőr" cimmel.
Repr.

Élet, Bp. 1916. juli. 2. VIII. évf.
27. sz. 10, 11. lap.

Juszkó Béla

Festményét bemutatja a lap. Cime: "A Kamaljhegy támadása.
Repr.

Élet, Bp. 1916. május 7. VIII. évf. 19. sz.
451. lap.

/1/

Juszkó Béla

"Kiállitások" cimmel általános problémákról beszél m. sign.-val /Margitay Ernő/ A Nemzeti Szalonban résztvevők közül, egyedül Roskovics Ignác művészetét méltatja. Közben a "Hetek"-kel összehasonlitva mondja: "A fiatalok és Roskovics Ignác kerültek egy fedél alá, a Hetek "modernsége" és Roskovics "maradisága" /idézőjel a kritikustól/ majd ironikus megjegyzéssel folytatja: "a Hetek munkáj a unalmas klisé, amelyet nememkára csak házi használatra lehet kalendáriumokban lenyomatni.
Folytatás a /2/-sz. cédulán.

Élet, Bp. 1916. ápr. 16. VIII. évf. 16. sz. 379-380. lap.

/21

Juszkó Béla

Roskovics Ignác munkájáról -szemben a többi kiállitóval- elmondja, hogy "becsületes tudás és szeretet árad minden foltból, minden vonalból... oltárképeket fest, amelyhez az embernek, a müvésznek lelke is megnyilvánul."
Juszkó Béla müvészetét ugyanitt emliti meg: akinek munkájáról itélve csak annyit lehet mondani, hogy háborut látott, de harcteret nem.
Végül azt is megjegyzi, hogy a Képzőművészeti Társulat a Szépmüvészeti Muz eumban szorong.
"Kultura" c. rovat.

Élet, Bpp 1916. ápr. 16. VIII. évf. 16.sz. 379-380. lap.

Juszkó Béla

"Roham közben" c. rajzát az ÉLET számára rajzolta, a lap felkérésére.
Repr.

"Idegenben", "Oroszország" címmel halálosan fáradt katona ugyanolyan fáradt lóval botladozik a hóban.

Élet, Bp. 1916. febr. 27. VIII. évf. 9. sz. 205. lap.
Élet, Bp. 1916. ápr.2. VIII.évf. 14. sz. 325. lap.

Juszkó Béla

"Háborus kiállitás" cimmel Margitay Ernő felsorol négy művészt:
Mednyánszky László, akiről csak annyit ir: "művészetéről megemlékezni kötelesség"
Horthy Béla: "Bukovinából" c. müve
Juszkó Béla: "Kozákfogás" " "
Vaszary János: "Szurmai trénje az Uzsoki Táborhegy előtt", "Orosz foglyok" c. alkotásai bemutatja a lap.
Repr.-ók.
A kiállitást a Nemzeti Szalonban rendezték.

Élet, Bp. 1916. jan. 24. VIII. évf. 4. sz. 78, 80, 84, 91. lapokon.

Juszkó Béla

Képe parasztlegényt ábrázol, aki vödör vizzel locsolja meg a fiatal leányt.
A festmény cime: "A kutnál".
Repr.

Élet, Bp. 1919. márc. 16. XI. évf.
11. sz. 251. lap.

Juszkó Béla

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat "Téli kiállitás"-át ismerteti és méltatja Margitay Ernő:
A következő müveket „feltétlenül meg kell jegyezni" -mondja a kritika:

Bednár János, szinben érdekes két vásznát,

Körösfői Kriesch Aladár, "háborus két tem-temperáját."

Juszkó Béla: "Emlék Pátriámból" c. magyar levegőjü szántó-képét, /129.old.repr./

Endrey Sándor kiváló önarcképét.

Élet, Bp. 1919. jan. 26. XI. évf. 4. sz. 89-91. lap.

Juszkó Béla

Mihalovits Miklós: "Krisztus sirbatétele" komoly munka, Kövesdy Géza: szépen halad, de szinei még nem elég átlátszóak, Zombory Lajos és Juszkó Béla: kiváló állatfestők, Bosznay István: igazi, magyaros, aranyfényü napsütéses munkái kiválnak, Orbán Antal és Damkó József: elsőrangu portré-szobrászok, Berán Lajos finomérzésü plakett-müvész Karlovszky Bertalan, Hosszu Márton és Sándor Béla arcképfestők közül kiemelkednek, Glatter Gyula és Kiss Rezső: inkább külsőségekkel hatnak, Márk Lajos munkái gyöngék. Ez a kritika véleménye a Tavaszi Tárlaton szereplő müvészek alkotásairól. A teljes müvésznévsort és a kiállitásról szóló részletes beszámolót lásd: Barabás Miklós nevénél.

Élet, Bp. 1923. május 6. XIV. évf. 9. sz. 213-214. lap.

Juszkó Béla, [illegible]

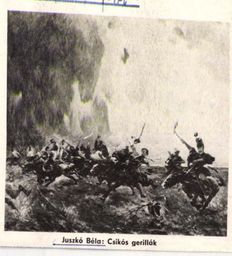

Juszkó Béla: Csikós gerillák

[illegible]

Nagyon! Csoszor úgy akart, mint a szemének. Minden lövedéke a céltábla közepén ütött lyukat... Nagyon boldog volt. Sikerrel vizsgázott a kollektíva és önmaga előtt.

A MEDICOR Művek „Vorosilov" nevű aranykoszorús szocialista brigádjának tagját, a nagyüzem KISZ-bizottságának kultúrfelelősét egyik kolleganője ösztönözte a fegyveres szolgálat vállalására. Nem kellett sokat biztatni. Szülei munkások, s négy testvérével együtt sokat köszönhetett az új társadalmi rendszernek. Emellett a „Kilián György" munkásőregység közismerten jó közösségi légköre is vonzotta. Úgy érezte, köztük a helye. S nem csalódott. Olyan kollektívába került, ahol a legnehezebb feladatokat is szívesen vállalja az ember, mert tudja, hogy elvtársaira bármilyen bonyolult, kritikus helyzetben is bízton számíthat. Munkahelyén sok a munkásőr, s örül, hogy ő is közéjük tartozhat.

Természetesen kezdetben voltak nehézségei is a beilleszkedésben. A fegyveres szolgálat sajátosságai, a fegyelem, a szigorú kötöttségek eleinte nagyon szokatlanok voltak. Azelőtt, ha valamivel nem értett egyet, nyomban megmondta a véleményét, érvelt, vitatkozott álláspontja mellett. Büszke volt rá, hogy őszinte, szókimondó lánynak tartották környezetében. A parancsot viszont nem lehet

Juszkó Béla

Márvány tenger

C. képe repr.

Vas. Ujs. 1913. 933. l.

BUDAPEST

Jurkó Béla

Hajóvontatás Komárom vidékén c. képe

repr.

Vas. Ujs. 1904. 216. l.

(A Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításáról.)

Petőfi S: Trattner

790

Jurkó Béla

Lód

Sárosi Bella:

Művészünnep a Vigadóban. Vas. Ujs. 1904.

259. l.

Calvin – utca

193 –
202 képek

Juszkó Béla

"Terelés" c. festményénkarikás ostorral vágtató lovas a gulyát tereli.
Repr.

ÉLET, Bp. 1909. aug. 29. I. évf. 35. sz.
266. lap.

Juszkó Béla,

Zádor István, Plány Ervin, Kiss Rezső, Királyfalvi Károly, Vészi Margit, Cserna Rezső, Kandó László, Littkei Antal, Kádár Béla, ifj. Lechner Ödön, Pap Emil müvészek mutatták be müveiket a Mücsarnok tárlatán.
Tövis: "A téli kiállitás" cimmel, a Müvészet c. rovatban ir az itt felsoroltakról, akiket "nagy kegyesen bebocsátottak, mert "hóbortos"-nak nem talált tagjai a legujabb nemzedéknek, /idézet a szöveg között, a kritikusé/s éppen ezért megérdemelnék, hogy szebb miliőben, kongeniális" müvészekkel együtt mutatkozhassanak a nyilvános tárlatokon.
A HÉT, Bp. 1909. nov. 21. XX. évf.
47. sz. 778-779. lap.

Juszkó Béla

Három művész nevét említi meg Kázmér Ernő: "A Műcsarnok Tavaszi Tárlata" című kritikájában, de csupán annyit mond róluk, hogy alkotásaikkal szerepelnek a kiállításon: Frank Frigyes, Juszkó Béla és Bachmann Károly.

A HÉT, Bp. 1918. március 31.
XXIX. évf. 13. sz. 201-202. lap.

Juszkó Béla

"Hajóvontatás"-ában nem mindennapi erőt mutat, -irja Gozsdu Elek: A tavaszi képkiállitás c. kritikájában, majd méltatja izmos tehetségét, bátorságát, sőt vakmerőségét, amivel korrigálni meri a természetet.

A HÉT, Bp. 1904. ápr. 3. XV. évf.
14. sz. 223-225. lap.

Juszkó Béla

"Kegyelmet kapott a müvész is"-irja Marco: "A téli tárlat"-ról szóló kritikájában,- célozva a "független zsüri" méltatlan eljárására, amivel kizárta a legtehetségesebb fiatal müvészeket és a saját tehetségtelen embereit engedte be a kiállitásra.
Juszkó Béla "egy lócsoporttal, a hortobágyi puszta szineiből svindlizett be egy keveset, a tárlat nagy szintelenségébe."

A HÉT. Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 774-775. lap.

Juszkó Béla festőművész

a kiállítást, melyet a zrenjanini képtárban Vukica Popović művészettörténész szervezett, 16 műalkotás a múzeum gyűjteményéből, a többi mű magángyűjtők tulajdonából származik. – Staglschmidt Margit gyűjteményéből van: Patkó Károly „Fürdés" c. műve /említve/, Juszkó Béla „Tóvárosi részlet" c. mű /említve/. – A gyűjtőnek 26 képe van összesen.

Ács József: Magyar festőművészek Bánátban.
Magyar Szó, 1980. I. 29.

1. Az Arany-kapu, melyen a szultánok diadalmas hadjárat után be szoktak vonulni. — 2. Arab fegyveres a seik-ül-izlam kiséretéből. — 3. Kurd. — 4. A hadügyminiszterium kapuja. — 5. A Szt. Iréne-templom (hadi múzeum). — 6. Mohamedán albán.

KONSTANTINÁPOLYI KÉPEK. — Juszkó Béla rajzai.

SZINHÁZAK.

Műsorok. *Daudet* «Sappho»-ja a Nemzeti Szinházban.
Bernstein «Az ostrom»-a a Vigszinházban.

Most még csak a sztratégiai felvonulás folyik az összes szinházakban, akár tőlünk délre az igazi harcztéren: előre küldött csapatok, egy-egy darab, próbálgatják, merről, hogyan lehet megközelíteni a kitűzött czélt, a közönség kegyét s vele a sikert. Itt-ott már holttestek is hevernek, egy-egy a műsorról lemaradt darab, mely sohasem fog többé feltámadni, — itt-ott már komoly ütközetek is fejlődtek ki, de még egyik fél sem bontotta ki egész erejét. Volt már egy jelentékeny eredmény is, az egész saison-hadjáratra kiható: a Vígszinház már megtalálta az egyik slágert, a melylyel bizvást kihúzhatja a saison végéig.

Körülbelül november közepéig szokott nálunk az elő-saison tartani. A mi addig történik, az sokszor csak előkészület a nagyobb dolgokra, a hangulat kitapogatása, időnyerés addig, a míg a saison tetőpontjául beállított darabokkal elkészülnek. Legjobban ezt a Magyar Szinházban látni. A döntő darabokat még tartogatja, de már néhány egy s más tekintetből érdekes újdonság van a műsorán. A horvát *Voinovich* Ivó *Napraforgós hölgy*-e gyökértelen, eredeti iz nélküli, különböző külföldi hatások szineit váltogató voltával érdekesen illusztrálja nekünk, hogyan nézhetik a nagy külföldi szinházi kulturákban a mi exportra dolgozó drámairodalmunkat. Úgy jött hozzánk ez a darab, mint a miéink külföldre: egy előttünk, sajnos, teljesen ismeretlen irodalomból, egy a miénkénél is kisebb és önállótlanabb kulturából — s valóban, nagyjában ugyanazt is mondhatjuk róla, a mit miéinkről mondanak a németek. Ebben a tükörben nézve kissé lehül nagy hűhós büszkélkedésünk külföldi sikereinkkel. *Nagy* Endre darabja, *A miniszterelnök* nagyobb és főleg melegebb sikert aratott. Egy időre odavarázsolt valamit a szinpadra a kabaré levegőjéből, egyetlen, de jó ötlet kacsalábán forgó meséjével, anekdotikus ötleteken tipegő menetével, friss szemmel látott és jól beállított alakjaival, melyek egyenesen onnan vannak kikapva, a hol a budapesti élet mindenki számára látható része lezajlik. Az alakok jönnek-mennek, elmondják a maguk kedves mondani valóit, azután eltűnnek nyom nélkül s az egészet Nagy Endre nyájas, elmés, vidám egyénisége fűzi együvé, — olyan ez, akár egy estére való kabaré-műsor.

A Vigszinházban a bécsi Felix *Salten* már lemaradozik az *Erős lánczok*-kal s *Flers és Caillavet* sem tartják nagyon erősen magukat a *Primrose kisasszony*-nyal. Budapest ezúttal nem hitelesítette Páris véleményét, a már-már szinte csalhatatlan sikerünek tartott francziák új darabja körül a csendes unalom nyomott levegőjét érezzük. A szentimentalizmus nem kenyere a mi közönségünknek, a hol a párisi nyárspolgár könnyzacskói megeresztik zsilipjeiket, — ott minálunk diszkrét ásítást takar el a hamar előrántott zsebkendő.

A Nemzeti Szinházban egészen letűnt az első eredeti darab és *Pinero* angoljaival is aligha soká találkozunk már. Az elsőnek jóravaló irodalmi sikerét a közönség, hogy hogy nem, — de nem szentesítette, a másikkal a kritika is elbánt s a közönség se nagyon kap rajta.

*

Az eddigi két legjelentékenyebb szinházi esemény meggyőzően mutatja, hogy a franczia dráma — akármennyire detronizálta a német kritika s a magyarnak is az a része, mely azzal akar eredeti lenni, hogy a német után indul — mégis csak uralkodik ma is a szinpadon. Évszázados tradicziókon alapuló technikai készsége, a szinpaddal való organikus összekapcsoltsága, egész szellemének a franczia géniuszt jellemző kiegyensúlyozottsága, mértéktartása a konzervativizmusban és az aktualitásra törekvő újításban egyaránt, hozzáértve még a franczia íróknak a közönséggel való kontaktus iránti páratlan érzékét — ma is elevenen tartják hatását.

A kik Daudet hires regényét, a *Sappho*-t ifjuságunk legkedvesebb emlékei közt hordjuk emlékezetünkben, bizakodva mentünk a Nemzeti Szinházba, mely e bűbájos szépségü, melancholiával teli iróniáju regényt igérte Adolphe Belot által szinpadra alkalmazott formában. És mindjárt az elején meg kell vallanunk: ha bizakodva mentünk, elkedvetlenedve jöttünk haza a szinházból. A darabban épen azt nem találtuk meg, a mit legjobban szerettünk a regényben: azt a hangulatot, a mely az egészet összefogja, azt a meleg érzést, a melyet ironizáló hangja takar, azt a visszakivánkozást az ifjuság hevületeibe, szilárd tengely nélküli ingadozásaiba, adakozó kedvü buzgásába, forró pezsgéseibe, a melyeken az ifjuságból kilépve túlfejlődtünk, de érzelmileg elszakadni sohasem tudunk tőle. Daudet a regényben itéletet mond az ifjuság könnyű, szédülettel teli szerelmeiről, de mindig érezteti, hogy ennek az itéletnek ellentmond a saját szive. A drámában ebből nem találunk semmit: az itéletnek, melyet Sappho története a szinpadon magában rejt, van valami kemény, szivtelen, nyárspolgári ize, a mely ellen tiltakozik az érzésünk.

A *Sappho* is a hetvenes-nyolczvanas éveknek abból a csaknem egyetemes irodalmi mozgalmából került ki, a mely a bukott nőnek a tiszta szerelem által való felmagasztalását tűzte programmjára. A regény és a szinpad megtelt viharos multú hölgyekkel, a kiket csak a körülmények kényszere sodort a bűnös életbe, a kik folyton vágynak a megtisztulásra s valósággal meg is tisztulnak, a mint egy férfi igazi szerelmet tud támasztani könnyű szerelmeskedésre berendezett szivükben. Dumastól egész Tolsztojig kipréseltek ebből a motivumból mindent, a mit csak lehetett — míg egyszerre csak az egész elvesztette minden aktualitását és érdekességét. Sappho is a maga idejében friss, új és eleven volt, ma már a sablon betanultságát érezzük rajta. A mai gondolkodás számára a bukott nő problémája egész másutt van, mint a hol az előttünk járt nemzedék irói keresték s kevéssé hat meg az ilyen nőknek vágyakozása a polgári élet felé. Sapphóban így kiéleződnek azok a vonások, melyekben az öregedő courtisane nyilvánul, a ki siet beevezni a nyugodt révbe, egy fiatalember karján, mielőtt még késő. Ez pedig senkinek sem rokonszenves kép s jellemző, hogy kivált az előadás hölgy-közönségén erősen lehetett látni, hogy rokonszenve egyáltalán nem áll Sappho pártján. A darab megcsinálása sem enyhitette ezt, az egész cselekvény a mesterségét csak félig tudó, mert lélek és meggyőződés nélküli mesterember kezével van összeácsolva, — itt nyilván Belot az, a ki közénk és Daudet közé állt és eltakarta előlünk a költőt.

Már a mi a szinpadi mesterséget illeti, azt szinte tökéletes biztosságában látjuk *Az ostrom*-ban, Henry *Bernstein* darabjában, mely a Vigszinházban legyőzte az összes eddigi Bernstein-darabok sikereit. Egy már csaknem a genialitásig jutó ügyességü számitót láttunk, a ki úgyszólván első szavától fogva meg tudja ragadni a közönséget, aztán mind jobban belelovalni és vinni magával, a hova ő akarja. A szuggesztiónak ezt a teljességét pedig merőben azzal éri el, hogy a darab minden izében szinpadi mű, a szinpadon és csak a szinpadon él, mindenből van benne, a mi a szinpadon kell és mindenből annyi, a mennyi épen kell: a teatrálisból, az érzelmesből, az erőből, az aktuálisból, a banálisból, — még a hazugból is. Egy pillanatra sem enged magunkhoz térni, reflektálni, mert akkor észrevennők az egésznek csinált, hatásra dolgozott voltát, észrevennők, hogy itt nem valami organikus történik, hanem egy pompásan konstruált és csalhatatlanul kezelt gépezet működik.

Ha volna gondolkodási időnk, nem hinnénk a nagynevű politikusban, a ki harmincz évi nemes és az emberiség boldogulását előmozdító nyilvános munkájával tette jóvá egyetlen ifjúkori botlását. Nem hinnénk abban, hogy ennek a botlásnak orv módon való nyilvánosságra hozatala s egy gaz maffia izgatása felszítja a nagy ember ellen a tömeg dühét és összeomlással fenyegeti élete pompás épületét. Nem hinnénk a fiatal lány odaadó szerelmében az öreg politikus iránt, mert észrevennők, hogy ez a sajátságos motivum a franczia irodalom viseltes kellékes raktárából van idehurczolva. Még kevésbbé hinnénk el a panamázó gaz czinkost, a kit végül a saját hálójában fognak meg, meglátnók, hogy csak élettelen maszk. A fiatalkori botlás története pedig, mely körül az egész darab forog, a princzipálistól ellopott négyezer frank históriája olyan közönségesnek tűnnék fel, hogy lehetetlen volna el nem émelyedni tőle. Mindezek azonban utólagos elgondolások, a melyek utólag, a szinházból hazamenet, vagy talán csak másnap jutnak eszünkbe, — a míg ott pergett le előttünk, egészen hatalmában voltunk a darabnak. Hogy mennyire minden a megcsinálás módján fordul meg az irodalomban és különösen a drámában, azt ilyenkor látni legjobban, a mikor a kivitel tökéletessége miatt nem juthat tudatunkba a mondanivaló jelentéktelensége. Ebben az esetben talán belejátszik a hatásba az is, hogy Bernstein ebben a darabjában szimpatikusabb, mint eddigi más darabjaiban, lágyabb és halkabb, brutalitása csaknem teljesen hiányzik, ridegsége mintha fölengedett volna s eszközeiben is válogatósabb, dikcziójában elmésebb.

*

Minden más dráma fölött van a franczia drámának egy nagy előnye: pompásan tudja kihasználni a maga czéljára a szinész művészetét. Egészen rábizza magát, de ad is neki mindent, a mi a sikerhez kell, kisajtol belőle mindent, a mit képessége csak nyujtani tud, az utolsó cseppig. Nem terheli semmiféle ballaszttal, nem dobál elébe — mint a modern német dráma csaknem mindig — megoldhatatlan, vagy csak rendkívüli eszközökkel megoldható feladatokat, nem akadályozza, sőt segítve-segíti sikere elnyerésében, még önmagát is háttérbe szorítja, csakhogy a szinész álljon teljesen előtérben s ő rajta keresztül sugározzék ki minden hatás. Ily értelemben a dráma szinte úgy tűnik fel, mintha csak kerete volna az előadásnak, ürügy arra, hogy a szinész művészete hathasson a közönségre. Ezért szeretik a szinészek a franczia darabokat: ezekben lehet legjobban kimutatni, hogy mit tudnak. S épen ezáltal a jelleme által lett a franczia dráma a szinpadi művészetnek irányitójává, — az egész világ szinészete a franczia dráma kényszerítő irányitása alatt vált olyanná, mint a milyen. Épen azzal, hogy látszólag a háttérbe vonúl és a szinész szolgálatába adja magát, magához hasonitotta a szinész művészetét. Annyira magához hasonitotta, hogy csak ritkán és nehezen tudja a másfajta — pl. az ibseni — drámába beleélni magát.

A *Sapphó*-ban is, *Az ostrom*-ban is egyaránt érvényesül a franczia drámának ez a jelleme. Mind a kettő fényes alkalmakat ad a szinészeknek az érvényesülésre. A *Sappho* teljesen a czímszerep személyesitőjére van alapitva s *Márkus* Emilia művészete egész teljességében kinyilatkoztathatja magát benne. A szenvedély egész regiszterén játszhatik: a duruzsoló csábitástól egész a hisztérikus, görcsös vonaglásig. Mintegy bele van zsúfolva ebbe a szerepbe mindaz, a mit Márkus Emilia a legjobban tud. Mindig is ő tölti be a szinpadot, a többiek csak utána jutnak tekintetbe, pedig mind kitünően oldja meg feladatát: *Odry*, *Rákosi* Szidi, *Pethes*, *Gál*, *Horváth* s a fiatal *Rákos* Alice. Ha a darabnak mégis volt valamelyes sikere, a mely legalább ideig-óráig műsoron tarthatja, — a Márkus Emilia sikere az.

Bernstein darabja három fényes szerepet is ad: *Hegedüs*-nek, *Fenyvesi*-nek és *Varsányi* Irénnek. S mind a hárman fényes dolgokat művelnek, életet, szint, realitást adnak szerepeiknek és az egész darabnak. Hegedüs és Fenyvesi nagy páros jelenetükben tetőpontjára jutnak minden eddigi sikerüknek, — ezért magáért érdemes végig nézni a darabot.

Schöpflin Aladár.

gyar bikája, és *Korányi Anna bárónő* porcellán csendélete értékes képei a tárlatnak.

A többiek közül kiválók: *Csabai Rott Margit:* „Suhanc", *Joachim József:* „Olvasó lány", *Kontulij Béla:* „Önarckép", *Dukai Takách:* „Kuruc nóta", *Ádámffy László:* „Körmenet", *Bodollói Martinidesz* „álló női akt", *Kelemen Emil:* „Tutyikötés", *László Pál:* „A pálvölgyi régi temető", *Schön Géza:* „Zulu lány", *Hóman Károly:* „Borza bácsi", *Pataky Ferenc:* „Feljáró a Gellért szoborhoz", *Kern Andor:* „Félakt" c. képe.

Meg kell még emlékeznünk, *Barta Mária* régebben készített vízfestményeiről, *Fenyves Edit* „Cigány fiú" vásznáról, *Csillag József* „Felhők" pasztelljéről, *Dongó György* tabáni tollrajzairól, *Idrányi Tibor, Gömöri Raidl Ida, Horváth G. Andor, Leon Lajos, Kásás Tibor, Sz. Lámm Ilona, Platrer Ottilia, Guzsik Ödön, Soós Elemérné, Somogyi István* és *Zajtai Szabó Lucy* és *Kapussy György, Rónay Kynga* képeiről.

A szobrászok közül sikerült munkával szerepel: *Dúl Lajos* (Báthory István), *Varga Ferenc* (Istennő), *Guhrauer Frigyes* (Antonió) és *Kóbor G. Elek.*

Füleky József.

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Rovatvezető: SZÁSZ KÁROLY

Juszkó Béla ismert név. A Műcsarnok állandó kiállítója, több díj nyertese. A háború nem tudta letörni, sőt új célok elérésére ösztönözte.

A műterem falát bőven díszítik szebbnél-szebb képei: „Legelő csordák", „Vágtató mének", stb. . . A friss színekkel festett képeken meglátszik az impresszionista festő komoly művészete.

Komoly programmja van, amelynek eléréséhez évek kellenek. Nagy vásznak állnak a sarokban, festékre várnak. Szinte látom a mester kedvenc témáit: a kurucvilág és a történelem kimagasló alakjait megelevenedni, teljesen új felfogásban, elhagyva a megszokott merevséget.

És ha ez sikerül . . .

Sikerülni fog! . . .

*
**

Hollós Endre: „Szt. Borbála a bányászok védőszentje"

Cser Jolán: „Ave Mária"

Az Izsó uccai műtermében dolgozik *Scholler Rezső* festőművész.

Fehér köpönyegben, ecsettel a kezében fogad.

Egy interieuron dolgozik.

Belesülyedünk a kényelmes bőrfotőjökbe. Megkérem, hogy beszéljen munkáiról. Egy körmozdulatot tesz. Tényleg kár a szóért. A falon hangulatos tájképek, virágcsendéletek, balatoni tájak. Főtémája az interieur. A színhatások nagyszerű kiaknázása és rajztudása teszik képeit értékessé. Munkái: a Műcsarnok, Nemzeti Szalon, sőt a külföld több kiállításán is nagysikerrel szerepeltek.

A jövőben mik a tervei? . . .

Egy sokatígérő mosollyal felel.

Az eddigi munkái után ítélve sokat is várhatunk tőle.

**
*

Hollós Endre óbudai műtermében.

Meglepő a sokoldalúsága. Nem csökönyösködik egy témánál. Mindent megfest, amin művészi tudását érvényre juttathatja.

Mint plakáttervező tíz díj nyertese. Mint szentképfestő a jászberényi és váci ferencrendi templom oltárképeinek megfestésével tűnt ki. A Műcsarnok, Nemzeti Szalon kiállítója. Meglepően jók a bányászképei, melyekből a közeljövőben kollektiv kiállítást akar rendezni. Tájképek, aktok, portrék, mind, komoly művészetről tesznek tanuságot.

Közelebbi programja: a „Munka dicsőítése" c. sorozat, melyhez — bányászképein — már hozzá is fogott.

*
**

Cser Jolán

Ellensége a *„formázott"* technikai kényszerűségű — sorozatos sokszorosításnak, mert hite szerint: csak egyes darabokban lehet a valóban művészi mintázás őszinteségét visszaadni. Kerülni a szemkápráztató porcellánszerűséget, ami a keramikus szobrok halála.

Egészséges felfogásától távol áll a *divat* iparos-groteszk-hajszolása; az anyagszerűség azonban szerves velejárója művészi felfogásának. Ezért modernek művei.

Cser Jolántól — aki a római egyházművészeti kiállításon Madonna szobrával nagy sikert ért el — továbbra is a legkomolyabb és legegyénibb mintázott-kerámiákat várjuk.

Merényi Rudolf festőművész a Műcsarnoknak, Nemzeti Szalonnak. Ernst Múzeumnak állandó kiállítója. A Nemzeti kiállításon egy férfi portréval szerepel.

Főtémája a női-akt. Ezeken a jó rajztudással festett képeken meglátszik, hogy sokat foglalkozott grafikával. Emellett szól az a sok rézkarc is, ami szobáinak falát díszíti.

Célja: a női szépség kultuszát ápolni. Aktképei, úgy szépség, mint művészet tekintetében igen magas színvonalúak.

Modern festő. Világos színekkel festett képeibe egy kis franciás értelemben vett érzékiség vegyül. Szorgalmasan dolgozik, ősszel egy kollektiv kiállítást készül rendezni.

A „*Nemzeti Kiállitás*"-sal kapcsolatosan felkerestem *Fenyves Edith* művésznőt, Wesselényi uccai műtermében.

Friss, impresszionista képei jól fejlett színérzékről tanuskodnak. 1932-ben a tavaszi tárlaton szerepelt először képeivel és azóta gyakran állít ki úgy a Műcsarnokban, mint a Nemzeti Szalonban. Egy-két csendélet kivételével alkotásai főleg figurálisak. A fiatal művésznő először ifj. Glatter Gyula, majd Áldor János tanítványa volt. Most Glatz Oszkár keze alatt folytatja tanulmányait. Jólrajzolt portréin meglátszik a nagymesterek tanítása. Jövőbeni tervei: egy önálló kiállítás, amihez sok szerencsét kívánunk.

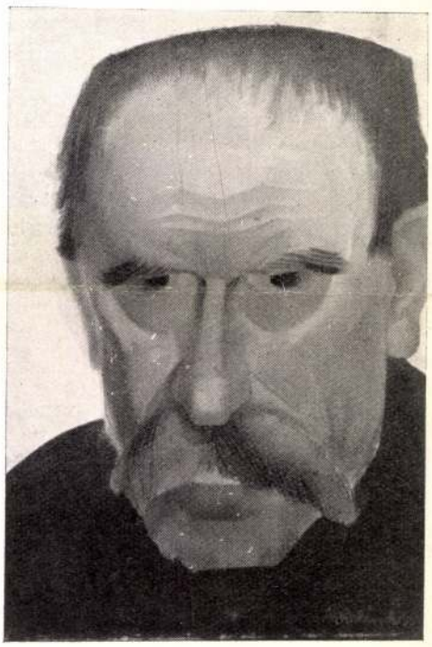

Aikelin Lajos: „Tanulmányfej"

Aikelin Lajos.

A Szinyei M. P. Társaság legutóbbi kiállitásán szerepelt fiatal festő, Olaszországi tanulmányútján Rómában, Firenzében az olasz sajtó osztatlan elismerését vonta magára képeivel.

Már a mult év őszén, a Nemzeti Szalónban rendezett gyüjteményes kiállitásán megmutatta tehetsége komoly fejlődését. „*Tanulmányfej*"-pasztelljével beigazolta, mily erővel tudja ezt a festési módot is robusztus viziói eszközéül felhasználni.

**
*

Hómann Károly műteremkiállitása.

A nyugodtan szemlélődő, emberi gyöngéket szeretteljesen — tréfálva — megbocsájtó, egészséges lelkű művészt ismerjük meg Hómann Károly festő műveiben.

Tény az, hogy nem handabandázik, nem különcködik, de csendes nyugalma mögött — ott ég tehetségének tüze.

Cser Ján: „Madonna"

A „*Kritika*" finom műteremhangulata, a „*Mikulásesti vásár*" formákat egybefoglaló meleg puhasága, az „*Eötvös tér*" csupa levegős, leegyszerűsített komoly színei, arcképeinek kiváló lélekanalizise, a színes karikaturák — derült humora — magabiztos úton haladó művész életszemléletét jelentik.

Karle István

A budai Anna templomban találtuk *Karle Istvánt*, ahol legújabb készülő Madonna-szobrához tanulmányozta a környezet hatását.

A „*Hegedümüvész*" és „*Gordonkás*" zeneiséget ötletesen megoldó fejei; a „*Dannidák*" ernyedt-fáradtságba vetett görnyedő alakjai; a „*Griger Miklós képviselő*" karakterfeje; régebbi magyar zsánerszobrai után, az egyházművészet sok hitet és elmélyülést kívánó irányába fordult fiatal művész csöndes magábanérzésel magyarázza:

— Közel két éve csaknem kizárólag egyházművészettel foglalkozom. Az egyházművészet nem elmélkedő szobrokat, de a hitnek művészileg megjelenitő valóságát kívánja. Óvakodni kell a prófán elvtől, valamint az olasz gyári szentszobrok érzelgősségétől. Álhitatot kelteni, vonzóvá tenni a megjelenített vallási személyt — nehéz kérdés.

— A kecskeméti *Lonradi-Grotta*, a *Manréza* főoltárának *Krisztus*-szobra és két mellékoltárának kompoziciója, mind ebbeli keresésem lépései.

És ahogyan égő arccal beszél, úgy kell éreznünk: *Karle István* valóban megtalálta művészlelkének valódi alkotási területét.

Az árúmintavásár magyar udvara

Iparművészeink és a népművészettel foglalkozó háziiparosaink oly nagy számmal és gazdag anyaggal vonulnak fel az *Árumintavásár* pavillonjaiban, hogy a „*Művészélet*" külön rovatban fogja méltatni a kiállitókat. (Május 15-i számunkban bőven számolunk be a látottakról s a vásár tanulságairól.) Lapunk egyik munkatársa állandóan a kiállítás területén fog tartózkodni. (—)

Fizessen elő a „Művész Életre"

A történelem legérdekesebb szakaszában

katasztrófálisan elhatalmasodott a giccselő „művészek" és ponyva-„írók" kártékony hada.

Ma, amikor szerte a világon érezhető a képzőművészet, a színház, az irodalom egyre erőteljesebb hatása a közvélemény kialakulására,

ma, amikor a világ nagy részét inkább a lelki-válság, mint a gazdasági válság züllesztí,

ma a levelezőlap-pingáló „művész" uraknak és a limonádé históriákat gyártó „író" uraknak a legkisebb hozzászólásuk sincs az eseményekhez.

A művész ott kezdődik, hogy hirdet valamit. Rendszerint emberszeretetet, megértést, hitet. Ha pesszimista, hirdessen pesszimizmust! De hirdessen valamit.

Meg kell érteniök, hogy az ecset ügyes kezelése, a toll ügyeskedő forgatása ma már nem elegendő az üdvösséghez.

Ma már nem elegendő fotografálni, (a multban sem ez volt a művészet), nem elegendő huncut históriákat gyártani, ma művész-lélekkel, zsenialitással, hozzáértéssel, fantáziával elő kell segíteni a kibontakozást.

Mindnyájan nagyon szeretjük Tabánt, de annak örökös lefotografálását hagyják meg a kezdők gyakorlati témájának.

Ha a nagyközönség visszahúzódik és nem lelkesedik: ne csak a gazdasági válságban keressük a hibát! A legnagyobb hiba az, hogy a közönségnek nincs miért lelkesedni!

A közönség mindig szívesen áldoz, ha lelkesedik valamiért. Ma már lassan ott tartunk, hogy csak azok vesznek képet, akik egy-egy „Nagy Név" birtoklásával reklamirozzák lakásukat. Azt hiszem ennél egészségtelenebb állapotot nem lehet elképzelni!

A ponyvairodalom is azért virágzik, mert a közönség szeretne lelkesedni. Keres, kutat, vásárol és a végén megfogadja, hogy soha többé nem vesz könyvet.

A közönség feje felett ott berregnek a század csodái, lakásokban szól a rádió — a művészektől nem levelezőlapokat vár.

Tévedés ne essék! A közönséget azzal sem lehet becsapni, hogy ezentúl a tehenet zöldre festik. Sőt azzal sem, hogy a lovat háromlábúnak pingálják, vagy az ugorkákat hatszögletűnek. Nem! A közönség új témákat, új meglátásokat vár! Nem elég új tálalásban feltálalni a régi modelt.

Mert: ha zöldre festik a tehenet, az továbbra is csak tehén marad. Ezért kár erőlködni.

Tónus, színkeverés, nagyszerű távlatérzék, rajztudás, finom vonalak, mind szépen hangzanak, de

a zseni fantáziája, harcos meggyőződése nélkül mindez csak: szépen kifejlődött iparosmesterség. Másolás, vagy fotografia.

Új témákat, új meglátásokat!

A művész ne csak annyit lásson, mint a fényképész lencséje.

Nálunk többet lásson! Lássa meg azt, amit mi nem látunk meg.

Akkor: művész!

Hozzászólást, belekapcsolódást, új utakat várunk a művészettől.

Az egész világ átalakulás alatt áll.

Ezt is meg kell látni.

A közönség már észrevette.

Folkmann Ferenc.

NEMZETI KIÁLLÍTÁS

A nagyon sokszor csöppet sem magasabb ideálokért vívott harcban, — három valóban nagy egyéniség teremtett békét.

Magyarország kormányzója tette az első lépést felhívásával: —„Művészeink bármely művészeti irányt kövessenek, a mult nagy hagyományainak tiszteletében *egyesülve*, változatos erővel, *hittel*, bizalommal vegyenek részt a *nemzeti élet és kultúra korszerű fejlesztésének munkálásában* és megértő együttműködésben haladjanak a nemzeti művelődés nagyobb célja felé".

Hóman Bálint miniszter valóra váltotta e felhívást. —„A közhatalom nem szorítkozhatik bármely irány egyoldalú támogatására, de keresnie kell a nemzeti művészet új és egységes stilusa felé vezető utat, céltudatosan kell az irányok szabad versenyének előmozdításával az egészséges — nemzeti kultúrfejlődés útját egyengetnie".

Ezt mondotta a miniszter és megtette az eddig lehetetlennek látszó csodát: megrendezte a legkülönbözőbb iskolák, irányok, nézetek együttes kiállítását.

Nem hatalmi szóval, nem is befolyásával, de a magyar lelket s így a magyar művészlelket is ismerő — szeretetével. Békét hirdető szava nem a kitűnő szónok, nem is az állását jól betöltő közéleti férfi diplomatikus fogása, de a nemzeti és emberi közösség egyetemességét látó — költői lélek vatesi megnyilatkozása.

Művészeink megláthatták *Hóman Bálint* személyében: hivatott vezetőjüket, akiben remélhetnek, bízhatnak s akit szerethetnek. Mindannyian. Mert, aki enynyire meg tudja érteni lelkük válságos óráit, hogy személyében odaáll békehirdetőül, az megérdemli a legnagyobb bizalmat és szeretetet.

A rendezés nehéz munkáját, — mert valljuk be, ezen feldülhetett volna minden jószándék, — a harmadik nagy *egyéniség: Petrovics Elek* végezte.

Úgy és oly elhelyezéssel, amit nem lehet csak tudással, gyakorlattal elérni, de amihez szív kell.

Sokszor merész, de mindig biztos látása megtalálta módját a legkülönbözőbb irányú művek, magas ízlést jelentő egységes összhangolásának. Szempontja a legnehezebb volt, mindent úgy elhelyezni, hogy mindegyik megkapja a lehető legjobb, legelőnyösebb helyet.

A képek és szobrok pedig szép együttesét adják mai művészetünknek s minden bizalmunk meg van hozzá, hogy ezen kiállítás különösen fiatal művészeinket hatalmas erőfeszítésre fogja ösztönözni.

Mert a fiatalok szerető magukhoz-fogadása teheti teljessé *Hóman Bálint* szélestávlatú programmját s ebben a *mestereknek kell* segítségére lenniök. A nemzeti stilus jövőjeért.

És ne haragudjanak a művészek, ha ez egyszer nem soroljuk fel neveiket, pedig rengeteg név volna vastag betűvel írandó, akik hallgattak a hívó szóra és magyar lelkük bánatos eszmélésére — és elindultak hatalmas falanszként — előre hirdetni az egységet.

Azon az úton százezrek várják lépteiket, azok tömege, akik eddig árván ődöngve senyvedték a vezetők hiányát.

A nemzeti kiállítást elindította három nagy egyéniség, minden magyar művész vessen számot a lelkével és kövesse.

Egy valóban *művészfaj* áldása fogja kísérni útjokban.

Vajna Géza.

Juszkó Béla: „Vágtató kurucok"

Kiállítás a Nemzeti Szalónban

A *Szalón* legújabb, tavaszi tárlata meglehetősen egyhangú és semmi új értéket nem hozott felszínre. A közepes képek garmadával találkozhatunk itt, hiszen száznál több kiállító művész, közel mégegyszerannyi képpel szerepel az öt kis teremben. A kevésszámú igazán jó kép szinte oázisként hat a gyenge és középszerű képek sivatagában. Ilyen oázisok a modern törekvésű fiatalok kis csoportjának a vásznai — és az egyik legöregebb magyar festőnek, *Spányik Kornélnak* a kiváló genre festőnek a régi irányú képei is.

Szóvá kell tennünk, hogy a fiatal művészek egynémelyike egészen jelentéktelen „*skiccel*" szerepel a falakon. Még nem tart ott a magyar művészetet szerető és pártoló közönség, hogy kezdő művészek gyenge vázlataiban keressen itt művészi kielégülést, amikor kiváló művészek robusztus erejű műveiben is gyönyörködhet másutt. A régebbi művészek sokkal komolyabban készültek egy-egy kiállításra és ilyen jelentéktelen dolgokkal sohasem mertek volna jelentkezni a nyilvánosság előtt. A sok felszínre dobott név közül alig lesz egy-kettő, akik a tavaszi palántából erőteljes sudárba szökkennek.

A régebbi kiállító művészek közül a virág csendéletek kiváló mesternője: *Demeczkyné Volf Irma* cinerariái, *Büttner Helén* ma-

Művész-Élet
1933. 8-12.

Ime, bármily furcsának tetszik is, a mi nagy tehetségeink (mert a magyar a legtehetségesebb népek egyike a világon, nemcsak katonai értelemben, de a művészi teremtőképesség és fogékonyság tekintetében is), ezért mennek külföldre. Mert ez a százötven, sőt ez a háromszáz esztendő sötétlik mögöttük s ezzel együtt mindaz, amit ez a három század elvett tőlünk kulturális és anyagi fejlődésben s néperőnk elpusztításában, amivel elvette a magyar zseník mögül a nagy német, angol, vagy francia társadalmak gazdagságát, nagy tömegekre támaszkodó kulturális igényeit s derékba törte és elsöpörte az erős és gazdag magyar városi élet, az erős és gazdag magyar városi polgárság kifejlődését, amellyel műemlékeinket összezúzta, feldúlta, semmivé tette, amellyel Nagyváradot, Temesvárt, Szolnokot, Székesfehérvárt, Komáromot és a többieket Budával együtt a földig rombolta s amellyel, az egész magyar politikai élettel együtt, művészi és műveltségi fejlődésünk nemzeti önállóságát alapjában megrendítette s gyarmati, utánzó vegetációra kényszerítette.

A magyar művészzseník mögül ennek a háromszáz esztendőnek szerves fejlődése hiányzik a maga fokozataival, zavartalan állomásaival, a korok, az egymást követő művészeti és műveltségi irányzatok nyugodt kiérésével

JUSZKÓ BÉLA: RÉPAHORDÁS.

Évk KMT. 1928.

EÖLVEDI GACHAL JÓZSEF: FALUROSSZA.

Juszkó Béla

K.

amely a Nemzeti Szalon e célra átalakított termében november 4-én nyilt meg. A kiállításon több mint háromszáz művel vett részt az egyesület tizennégy művésztagja, akik közül egy — Szőri József — posthumus képekkel volt jelen: még a háború elején halt hősi halált az uzsoki szorosban. Négy esztendös munkásság eredményeit mutatták be a «Kéve» művészei, akik még mindig a fialal gárdához számítanak, sőt a két új tag: Bokros Birman Dezső és Haranghy Jenő jóformán most indulnak biztató jövő felé. A kiállítás majd mindegyik résztvevőnek erös fejlődéséről tanuskodott, bár közülük Remsey Jenő és Remsey Zoltán, Lénárd Róbert, Tichy Gyula és Tichy Kálmán, Bokros Birman Dezső katonai szolgálatot teljesítenek. Mint annak idején a «Kéve» nem kötött művészi

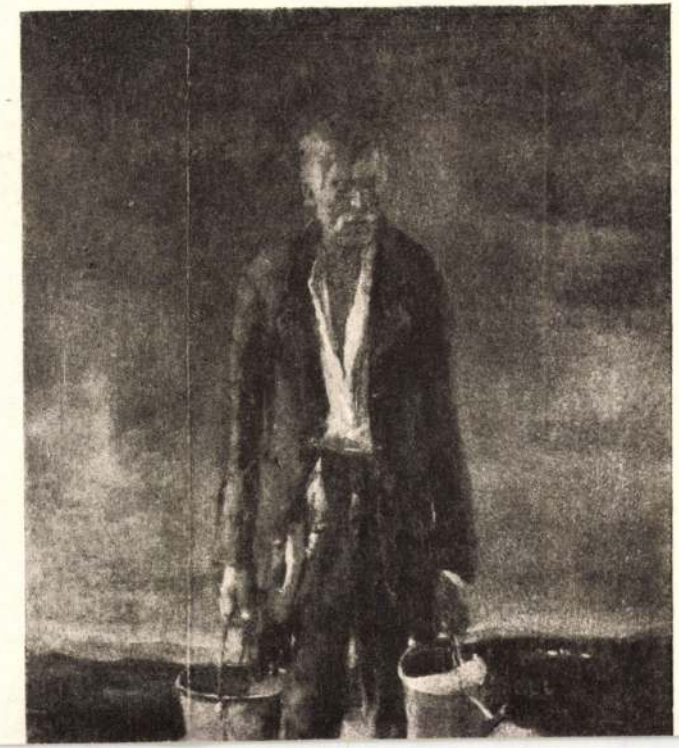

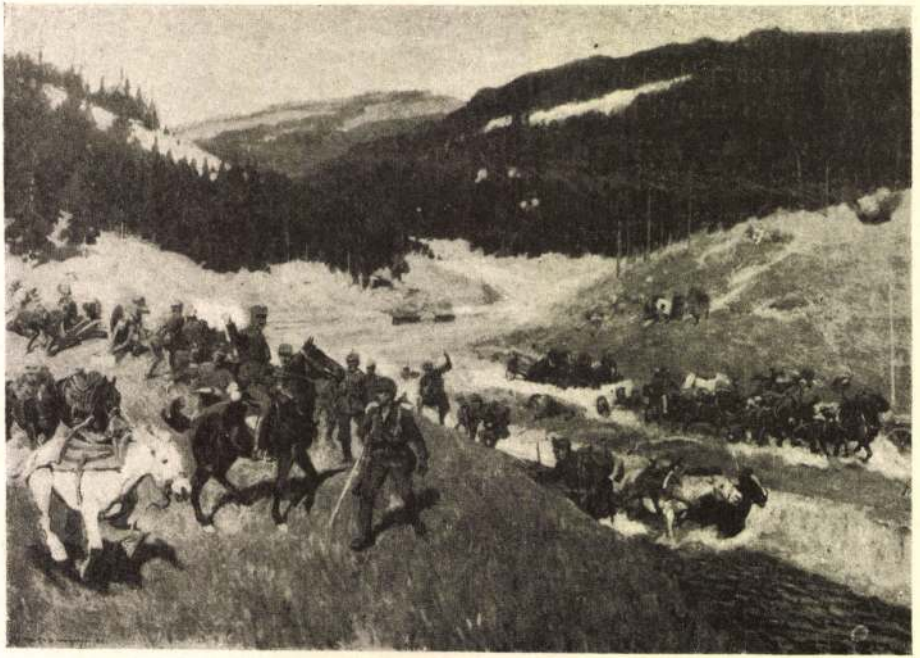

JUSZKÓ BÉLA

A 30. HONVÉD GYALOGEZRED FÖLTARTJA
AZ OROSZ TÚLERŐT KIRLIBABÁNÁL

Műcsarnok 1917. 70.1.

SPORT

Gróf és Kuhinka bejutott az 1500 méteres gyorsuszás döntőjébe

A 100 méteres hátuszás vigaszversenyben Erdélyi győzött

Magyarország—Belgium 4:1 (2:1)

Londonból jelentik: Pénteken délután uszták az uszó Európa-bajnoki verseny 1500 méteres gyorsuszásának első előfutamát, amelyben *Gróf* Ödön harmadik helyen ütött be és igy tovább jutott a döntőbe. Idejét óra-üzemzavar miatt nem hirdették ki. Eredmény:

1500 méteres gyors I. előfutama: 1. *Leivers* (angol) 20 perc 08.2 mp., 2. *Borg* (svéd) 20 perc 08.6 mp., 3. *Gróf* Ödön (magyar) (időt nem hirdettek), 4. *Fereese* (német) 20 perc 31.2 mp., 5. *Costoli* (olasz) 21 perc 18.6 mp., 6. *Neumann* (luxemburgi) 22 perc 07.8 mp.

Pénteken este uszták az 1500 méteres gyorsuszás második előfutamát, amelyben a német *Arendt* győzött 20 perc 58.8 mp. idővel. 2. *Gajári-Kuhinka* (magyar) 21 perc 10.4 mp. 3. *Deane* (angol) 22 perc 25 mp.

Kuhinka nagy iramban kezdett, de a hajrában leszakadt.

A vembleyi uszóstadionban pénteken este a 100 méteres hátuszás vigaszversenyben *Erdélyi* (magyar) győzött 1 perc 13.7 mp. idővel, 2. *Baeth* (dán) 1 perc 14 mp., 3. *French-Williams* (angol) 1 perc 14.4 mp. Erdélyi karcsapással előzte meg ellenfelét a célban.

100 méteres hátuszás, döntő: 1. *Schlauch* (német) 1 perc 09 mp., 2. *Nüsske* (német) 1 perc 10.8 mp., 3. *Lengyel* Árpád (magyar és *Schäffer* (holland) holtversenyben 1 perc 12 mp., 5. *Taylor* (angol) 1 perc 12.4 mp.

A pénteki első vizipóló Európa-bajnoki mérkőzést *Hollandia* nyerte *Olaszország* ellen 4:3 (1:1) arányban.

Vizipóló: *Magyarország—Belgium* 4:1 (2:1). A közönség nagy meglepetésére az első gólt a veszélyes belga csapat érte el. A magyar csapat ezután erősen küzdött és rövidesen *Németh* éles dobásából egyenlitett is, sőt ismét *Németh* révén vezetéshez is jutott. A belga védelem azonban kitünően látta el feladatát és ujabb gól csupán a második félidőben esett *Bozsi*, majd ismét *Bozsi* dobásából.

Az Európa-bajnoki uszóverseny nemzetek pontversenyének állása (Európa-serleg, védő: Németország) a csütörtöki eredmények beszámitásával: 1. *Németország* 61 ponttal, 2. *Magyarország* 36 ponttal, 3. *Anglia* 28 ponttal, 4. *Franciaország* 20 ponttal, 5. *Hollandia* 17 ponttal, 6. *Svédország* 13 ponttal, 7. *Délszlávia* 1 ponttal.

() **Magyarország 1938. évi atlétikai bajnokságai vasárnap és hétfőn kerülnek megrendezésre.** A bajnoki verseny joggal tarthat számot a közönség érdeklődésére, mert a 400, 800, 1500 és 10.000 méteres sikfutás, a 400 méteres gátfutás, gerelyvetés és a női magasugrás eredményei európai viszonylatban is elsőrangunak igérkeznek. 400 méteren *Görkói* és *Vadas* harca *48 másodperchez* közeli időeredményt hozhat. 800 méteren *Szabó, Istenes, Harsányi, Temesvári, Iglói* és *Vadas* taktikai küzdelmében a győztes előreláthatólag *1 perc 53 mp.* körüli időt érhet el. Az 1500 méteres sikfutásban *Szabó, Harsányi, Iglói, Rátonyi, Hires* és *Prohászka* küzdelme biztositja a sikert, ebben a versenyszámban valószinüleg *Szabó* győz *3 perc 53 mp.* körüli idővel. A 400-as gátfutásban *Kovácstól 53 mp.-en belüli* időeredményt várunk. A gerelyvetésben *Várszegi* kitünő formában van, amit legjobban az a tény bizonyit, hogy a londoni versenyen elért *72 m. 30 cm.-es* eredményével a finn világnagyságok közelébe küzdötte fel magát. *Csák* Ibolya a női magasugrás világbajnoka ujra kitünő formában van, ami nála ujabb világrekord eredményt jelenthet. A verseny többi számai ugy eredmény, mint külsőségek tekintetében kielégitik a legkényesebb igényeket.

() **Egy különös yachtszövetségi válogatáshoz.** A napokban kerül lefutásra a *Berlin* melletti *Wannsee*-n az idei *Öttó-verseny*, amelyen három magyar 22 négyzetméteres yolle is résztvesz *Heinrich* Tibor, *Kovács* Béla és *Tuss* Miklós vezetésével. Az ilyen külföldi versenyekre való kiküldetés sohasem szokott simán menni, de idén különösen kirivó példáját láthatták a magyar vitorlázók a szövetségi válogatás körüli helytelen eljárásnak. A szövetségi kapitány, aki a válogatást végezte s akinek jogában áll tetszése szerint kiválasztani a versenyzők közül a kiküldendőket, julius 17-én válogató futamokat tartott Balatonfüreden *Tuss* Miklós dr., *Uhl* Raoul és *Göllner* László közt. *Az első futamban Tuss dr. hajója az első bójánál felborult.* Első lett *Uhl* Raoul. A második futamban *Tuss* Miklós — vizes vitorlájára hivatkozva — nem indult. Első ismét *Uhl* Raoul lett. A harmadik futamot a sötétség beállta miatt nem tartották meg, hanem a következő szombatra halasztották. Ezen a napon két futam indult, a kiesett *Göllner* László nélkül, *Tuss* Miklós és *Uhl* Raoul közt. Mind a két futamban *Tuss* Miklós lett első. Ezek szerint Tuss dr.-ra esett a választás. Kiderült azonban, hogy a második két futam felesleges volt, mert *közben, julius 19-én a szövetségi kapitány már feladta a nevezést Tuss* Miklóssal. Mármost attól eltekintve, hogy a megtartott futamok nem döntötték el valójában a válogatást, *mire való volt egyáltalán megtartani a második két futamot, amikor a nevezésre nézve az teljesen felesleges volt és mikor mindenegyes verseny a résztvevőknek meglehetős anyagi áldozattal (vasuti költség, ellátás stb.) jár?* Nem ártana, ha illetékes tényezők az ilyen esetekkel behatóbban és eredményesen foglalkoznának. Itt rendre, objektivitásra és nem utolsó sorban pénzre megy a játék.

A magyar válogatott vizipólócsapaté a dicsőség

hogy a londoni uszóstadion győzelmi árbocára mégis csak felrepülhetett a háromszinü magyar lobogó. Elkeseredett és kemény volt a küzdelem, amelyben a magyar csapat ujra megvédte immár évtizedes felsőbbségét a világ vizipólósportjában, hiszen még maguk a németek sem tagadták, hogy legelsősorban és mindenekfelett a magyar vizipólócsapat legyőzése volt Európa-bajnoki vágyaik netovábbja. Most sem sikerült nekik és hiába akarják kimagyarázni ujabb vereségüket azzal, hogy egy strandard-játékosuk hiányzott, minden hozzáértő előtt még értékesebbé válik a magyar győzelem, ha tudjuk, hogy a magyar csapatban is két olyan tartalék szerepelt a csütörtökesti mérkőzésen, akiknél, adott körülmények között, lényegesen erősebb játékosokat is szerepeltethettünk volna. A magyar csapat győzött és cseppet sem lepődünk meg azon, hogy a németek többek között olyasmit is hangoztattak — tiz esztendő óta hangoztatják ugyanezt! —, hogy csak a mérkőzést vezető biró segitségével tudott győzni a magyar csapat, viszont ugyanekkor bölcsen elhallgatják, hogy őket meg minden birónál is jótékonyabban segitette a — *kapufa*. Mert a *2-0-ás* eredményből csak azt olvashatja ki a távolabb álló érdeklődő, hogy a magyar csapat két gólt dobott a német kapuba, de vajjon hányan vesznek tudomást arról, hogy *Kánássy, Halasy és Brandi védhetetlennek látszó lövéseit nem kevesebbszer, mint négyszer védte ki a kapufa?* A németek erre a reménybeli győzelemre készülődtek és rendezkedtek be már az 1932. évi féltucat-gólos olimpiai vereségük óta, mint akik már mitsem veszithettek, ezzel szemben a magyar csapat már mitsem nyerhetett a mostani Európa-bajnoki mérkőzésen, viszont az 1926. évi budapesti *Európa-bajnokság* óta szerzett temérdek babérját tette kockára. Nem kétséges tehát az sem, hogy még az ilyen pördöntő mérkőzéseket megelőző izgalmakban kialakult lélektani diszpozició is inkább a németek küzdőképességét növelte és ugyanakkor talán bénitólag hatott a magyar játékosok akcióképességére. Mindezekből pedig kétségbevonhatatlanul megállapitható minden elfogultság nélkül, hogy a londoni Európa-bajnokság magyar—német vizipólómérkőzésén ezuttal is a *jobbik* győzött. Mi több: ezuttal is a *klasszis* győzött. És hogy győzött, mindeneknek ellenére ugy, ahogyan győzött, abban, a nagyobb tudáson, a klasszison kivül nagy része, talán döntő szerepe volt annak a *szellemnek* is, amelyet a mindenkori magyar válogatott csapatok ugy mentettek át mérkőzésről mérkőzésre, mint a magyar vizipólósport világhirnevét megalapozó első „nagy" magyar válogatott csapattól rájuk maradt értékes *örökséget.*

A wembley-i uszóstadionból

Ki hitte volna?... Ki hitte volna?... Hogy az *Amerika* ellen kiállitandó *Európa-stafétába* egyetlen magyar kétszázas uszót sem fognak beválogatni? Mert *Londonból* ugy jelentik, hogy a csütörtökön eszközölt csapatösszeállitás szerint, a svéd *Borg*, a német *Plath*, a francia *Talli* és az angol *Leivers* fogják *képviselni Európa* uszósportját a *Berlinben* eldöntésre kerülő *Amerika* és *Európa* közötti négyszer 200 méteres stafétauszásban. Egy *svéd*, egy *német*, egy *francia*, egy *angol* gyorsuszó és *egyetlen magyar sem!?* Abból a magyar stafétából, amelynek a *„világrekordjait"* egy időben olyan hangosan harsonázták világszerte, hogy ha már le nem dőltek volna, mostan dőltek volna le *Jericho* falai. Eddig ámitották a nyilvánosságot és önmagukat, a londoni döntés után most remélhetően mégis csak a rideg valóság tudatára fognak ébredni: A magyar uszósport csufosan lemaradt a nagy nemzetközi versengésben. Pedig *Amerika* és *Japán* uszói nemis szerepelhettek a londoni versenyen!

*

Arne *Borg* utódja egy másik *Borg*, az is *svéd:* Björn *Borg*. Ez a Björn *Borg* a csütörtöki 400 méteres gyorsuszásban *4 perc 51.6 mp.-es* idővel ugy verte ellenfeleit, ahogyan akarta. Jól esik tudni, hogy *Európa* és a világ uszósportjában megint szerepet fog játszani a *„Borg"* név, amelynek első viselője a maga fénykorában a világ legjobb uszója volt.

*

Ez a hir nem tartozik szorosan véve a londoni uszóversenyekhez, de mert a „nagy" *Borg* egykori dicsőségét idéztük, érdemesnek tartjuk megemliteni, hogy az 1927. évi bolognai Európa-bajnoki versenyen meguszott és mostanig verhetetlennek hitt 1500 méteres *19 perc 07.2 mp.-es* világrekordját a japán bajnokságok során *18 perc 58.8 mp.-re* javitotta meg egy *Tomikocsu Amano* nevü japán uszó.

*

Azok számára pedig, akik még mindig az „egykori dicsőséget" idézgetik az „éji homályból", egy az előbbinél is rövidebb kis hir: *a japán Arai 2 perc 09.6 mp. alatt nyerte Japán 200 méteres gyorsuszó bajnokságát! 2 perc 09.6 mp.!!*... Pedig erről a kis japán uszóról olyan régen nem hallottunk és *Tokióban* talán a képét sem közölték a lapok!...

Magyar Lovaregylet aug. 14, 15-én délután 3 órakor **versenyt tart**

() **Győzött a Kispest.** *Varsóból* jelentik: A Kispest FC vándorcsapata pénteken a varsói Polonia ellen igen szép játékkal, 8000 főnyi közönség előtt 3:1 (2:0) arányban győzött. A Kispest góljait *Olajkár II., Németh* és *Déry* lőtte, a lengyelek becsületgólját *Navrat* szerezte.

VÁRBÖRTÖNBŐL A KANCELLÁRI SZÉKBE

Irta: FARKAS ISTVÁN

(16)

8.

KÉSZÜL A FORRADALOM!

Most néhány mondattal szószerint ismételjük azt, amit Hitler a harctereken megállapitott. Ennél tisztábban, érthetőbben és egyszerübben ugy sem lehetne megirni a történteket.

1915: Az ellenséges propaganda, melyhez fenntartás nélkül odacsatlakoztak a Németországban élősködő nemzetközi elemek, *megkezdte bomlasztó munkáját.* Ebben az esztendőben a német nép szivóssága és egészségessége teljes sikerrel ellentállott a kiértéseknek. De

1916-ban a felállitott lelki csapdákba *mind többen és többen szédültek bele* azok közül, akik a háboru által érintve voltak. Természetes, hogy a harctereken a németek is *irtózatos veszteségeket szenvedtek* s ha az elesettek lelkei megjelenhettek volna otthon, akkor százezerszámra kisértették volna azokat, akik emlékezetükkel annyira visszaéltek.

„A német hadsereg hovatovább teljesen ugy kezdett gondolkozni, ahogy az ellenség akarta" — jajdul fel ezekben a hónapokban Hitler és számtalan katonatársa.

A befészkelt sajtó igy dolgozott!

Mikor 1918 nyár derekán a németeket visszaszoritották a Marne-folyótól és *Foch* marsall végre egy tényleges győzelemről beszélhetett: akkor a német sajtó oly szomoruan, annyi lemondással, oly kedvét vesztetten és a gazemberségig bután viselkedett, mint még soha! Noha a németországi idegen sajtókukacoknak éppen elegendő idejük volt arra, hogy megfigyeljék, mi történt Franciaországban, amikor 1914-ben a németek szinte sétálva hatoltak át Belgiumon és már ott tartottak, hogy *egyik napról a másikra Páris falai alatt teremnek?* Mit tettek az olaszok, amikor az *Isonzo-fronton a magyar katonák megállitották őket* és kemény, felőrlő állóharcra kényszeritették? Semmiesetre sem deprimálták és vették el a katonák lekesedését, hanem éppen ellenkezően ujabb ellenállásra tüzelték őket minden lehető módon.

Ezzel szemben a német sajtó, melyet már megmételyezett az idegen szellem, *lélektani tömeggyilkosságot* követett el.

„Ezekben a hónapokban nem egyszer éreztem a sorsnak szeszélyes játékát abban — irja Hitler —, *hogy engem a harctéren olyan helyre állitottak, ahol bármely néger egyetlen ujjránditása elpusztithatott, mig más helyen nagyobb szolgálatot tehettem volna hazámnak!"*

Röpcédulákkal és levelekkel kezdődött

1915 nyarán jutottak el a frontra az első röpcédulák, amelyek a kiéheztetést és rettenetes bosszut helyezték kilátásba a német népnek, ha nem enged. Titokzatos kezek nem egyszer elfogták a német katonáknak hazulról irt leveleket és ezeket a panaszkodó sorokat a röpcédulákhoz mellékelték, bizonyságul arra, hogy Németországban óriási belső bajok vannak.

A német csapatoknál a poroszok elleni hangulat egyre erőteljesebb lett. De a német parancsnokságok, kiváltképpen pedig otthon a hatóságok az ujukat sem mozgatták a lázitás ellen. Katonák állapitották meg, hogy *othon a propagandisták husz márkát fizettek szegény hadi asszonyoknak egy-egy lázitó tartalmu, sirónkozó levélért, amelyben megirták uruknak, nincs mit enniök s a hatóságok nem törődnek velük.*

Hitler Adolf ezekben a hónapokban, vagyis 1916 március—szeptember között a sommei ütközetek részese. Ez már nem is háboru volt, hanem dühödt, esztelen mészárlás. A rohamozások percre sem szüntek s volt nap, mikor ugy a németek, mint a franciák az állások fölé nehezedő lőporgázban fuldokoltak óra számra. De a legnagyobb, legveszettebb csatákban is eljutottak a katonákhoz a lázitó röpcédulák és levelek, lelkét eladta német nők tudattalan szerzeményei!

Gránátszilánk...

1916 október tizenhatodika az a nap, amelyet tulajdonképpen Hitler élete fordulójának lehet hivni. Eszeveszett rohamban ugyanis nem messze Hitlertől levágott egy kiskaliberü gránát. Hitler éppen arra készült, hogy egy sáros, esőáztatta lyukból kiugorva, csatlakozzék az előrecsuszó társaihoz, akik a füstben már csak elmosódott alakoknak látszottak. Abban a pillanatban, amint felugrott és elhagyta a lyukat, *a gránát két szilánkja a combjába furódott.* Hitler azonnal összeesett, de szerencsére megsebesülését többen látták a második hullámból és értesitették a szanitéceket. Ezek ugyancsak elcsodálkoztak, mikor Hitlerért mentek. Ez a különös ember ugyanis már szabaddá tette sebeit, *szuronyával kikotorta saját husából az egyik szilánkot,* de a másik behatolt két csont közé és ahhoz nem tudott hozzáférni.

A legveszettebb pergőtüzben is hátravitték a sulyosan vérző embert és a legközelebbi sebesültszállitmánnyal a német határ felé irányitották. Hitler amugyis holtfáradt volt már, elvégre több mint két esztendőt töltött egyhuzamban a legszörnyübb harctéri szakaszon. Saját bevallása szerint *hetvenegy rohamban és tizenkilenc pergőtüzben* vett részt. A német katonák is tele voltak tetvekkel és minden más harctéri borzalommal, amit mi magyarok annyira ismertünk. Nagyszerü érzés volt tehát, mikor a vonat hazafelé röpitette. Látni az egyre rendesebb házakat s olyan vidékeket, amiket nem szántottak fel a gránátok... enni rendes, meleg ebédeket és hófehér ágyban feküdni... Istenem, akkor ezek voltak a vágyak netovábbjai!

De *Hitler Adolfot egy uj német világ fogadta.*

Általános levertség, szomoruság és kétkedés lógott a levegőben s a lázitók hatalmasan megsokasodtak mindenfelé. Megszünt a sebesültek iránt érzett nagy lelkesedés. Maguk a sebesültek között nagyon sokan nem csináltak titkot abból, hogy *öncsonkitást végeztek,* csak hogy egyszer tisztességesen kialudhassák magukat. Ezek azt kezdték hangoztatni, ők a hősök, mert a háboru mielőbbi befejezését szorgalmazzák!

És az orvosok, a kórházigazgatók, a többiek nem ütötték szájon ezeket a gyáva gazembereket! Egyizben, mikor egyik orvos helyeselt is, Hitler nem állhatta meg, felemelkedett ágyában:

— Önt nemdebár az állam fizeti? — szólitotta meg az orvost.

— Igen. Mit akar ezzel mondani?

— Azt, hogy magánál gyávább alakot soha életemben nem láttam. S vegye tudomásul, az első napon, mikor fölkelhetek, a tenyeremmel fogom önt megtanitani, mi a kötelessége!

Természetesen a nagy sodródásban a megtorlásból semmi sem lett soha.

De a tények érthetően beszéltek. *Berlin népe éhezett.* Münchenben a katonákra már csak bizonyos megvetéssel néztek. A kezelés gyalázatos volt. Csak egy, egyetlen valami élt és nőtt embrióból óriássá: *a lázitás!* Az emberek a lapulást, szökést, lógást hősiességnek látták és egyszerüen az arcába nevettek Hitlernek egy társaságban, ahol a hazafiasság végső céljairól és kötelességeiről kezdett szólani. Igy álltak az ügyek Németországban ugyanakkor, amikor a tengeralattjárók népe nevetve fogadta a halált a nagy vizeken és a gyalogság még mindig állta az összeborulni készülő, lángban álló Európának antant részéről amerikai segitséggel alátámasztott pokoli támadásokat!

*

Következik:

„Szemeim izzó szemgolyókká váltak!"

Megtakaritja előfizetésének diját ha a Magyarság kiringószelvényével vásárol!

— **Tizenkét pályázat érkezett a jánoshegyi vendéglő bérletére.** A jánoshegyi vendéglő bérlete lejárt és a polgármester uj pályázatot irt ki a bérlemény hasznositására. A pályázat nagy sikerrel járt, amennyiben nemcsak szép számban érkeztek be ajánlatok, hanem összegszerüen is jelentős bért kinálnak a pályázók. Eddig évi 3000 pengő bért fizetett a régi bérlő. Az uj pályázók közül a legkevesebbet Patat Lajos ajánlja, aki 3200 pengő évi bért kinál, de ezzel szemben nagyszabásu átalakitásokat eszközölne és huszszobás szállodát épitene a vendéglő mellé. Spolarits György és Sági István 16.500 pengőt ajánlott fel évi bér fejében és 60.000 pengőt ruházna be az épület modernizálásába. A többi pályázók szintén kisebb-nagyobb szabásu átalakitásokat, modernizálásokat terveznek. A főváros a legközelebbi napokban vizsgálja meg a beérkezett ajánlatokat és a realitás figyelembevételével tesz majd javaslatot a legkedvezőbb ajánlat elfogadására.

— **Valótlan hir koholásáért fogházra ítéltek egy nyomdai munkást.** Nemzetgyalázás és valótlan hir koholásának sajtó utján elkövetett vétsége cimén emelt vádat az ügyészség *Gulogi* Ádám nyomdai segédmunkás, rákosszentmihályi lakos ellen. A vád szerint e két büncselekményt Gulogi a *Népszavában leközölt Rockebauer* cimü cikkével követte el. A büntetőtörvényszék ötöstanácsa *Szüts* Jenő dr. tanácselnök vezetésével pénteken tartott ez ügyben főtárgyalást. A vádlott tagadta bünösségét. Védekezésében azt adta elő, hogy annakidején olvasta a lapokban azt, hogy nyilaskeresztesek a Svábhegyen megtámadtak több békés sielő polgárt és amikor a rendőrség előállitotta a verekedőket, kiderült, hogy köztük van *Walter Rockebauer* nevü német ember is. Ennek hatása alatt irta aztán meg a cikkét, amellyel azonban nem volt szándékában a magyar nemzetet megrágalmazni és szerinte a valótlan hir koholásának vétségét sem követte el. Az ügyészségi alelnök mind a két vádat fenntartotta, ezzel szemben a védő felmentést kért. A törvényszék *Gulogi* Ádámot a nemzetrágalmazás vádja alól felmentette, de *bünösnek mondta ki őt sajtó utján elkövetett valótlan hir koholásának vétségében és ezért egyhónapi fogházra itélte el. Az itélet nem jogerős.*

— **Szándékos emberölés vétségéért háromévi fogház.** A kalocsai ügyészség vádat emelt egy fiatalkoru gazdalegény ellen, szándékos emberölés vétsége cimén. A vádirat szerint a fiatalkoru 1937 november 25-én, a késő éjszakai órákban, a dunapataji nagyvendéglő közelében lesbe állt, hogy két haragosát, a *Bévárdi*-fivéreket meglesse és megverje. A fiatalkoru merénylő *Bévárdi István* mögé került s egy alkalmasnak tetsző pillanatban zsebkéssel, *teljes erőből, mellbeszurta és hónaljba döfte. Bévárdi István a kettős szurás után holtan rogyott össze.* A vádlott a kalocsai törvényszék előtt megtartott főtárgyaláson jogos önvédelemmel próbált védekezni, de a tanuk és a szakértők ellene vallottak. A törvényszék ezért *bünösnek mondta ki a fiatalkorut a terhére rótt szándékos emberölés vétségében és kétévi fogházbüntetésre* itélte. A budapesti tábla a büntetés mértékét három évre emelte fel s a Kuria *Töreky*-tanácsa most — a semmisségi panaszok egyidejü elutasitása mellett — a *táblai itéletet jogerősen helybenhagyta.*

HALÁLOZÁS

Simor Miklós, a *Nemzeti Ujság* segédszerkesztője és az *Uj Nemzedék*-nek sok éven át munkatársa, augusztus 10-én, életének 33-ik évében, ujságirói kötelesség teljesitése közben, hősi halált halt. Temetése szombaton, augusztus 13-án délután 4 órakor lesz a Kerepesi-ut melletti temető halottasházából.

Soós József nyug. főgimnáziumi igazgató életének 71-ik évében meghalt.

Szondy Lajos, Gödöllő nyug. főjegyzője, életének 90-ik évében elhunyt. Pénteken délután 5 órakor temették el nagy részvét mellett a gödöllői Munkácsy-utcai gyászházból az ottani temetőbe.

Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes **„Ferenc József"** keserüviz használata által gyakran és alaposan kitisztittassanak. Kérdezze meg orvosát.

— **A balatoni üdülőhelyek fodrászüzleteinek zárórája.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy a balatoni gyógy- és üdülőhelyeken a fodrászüzletek szeptember 15-ig — szombat kivételével, amikor este fél 10-ig tarthatók nyitva — köznapon este 8 óráig legyenek nyitvatarthatók.

— **Vonat elé ugrott egy pápai szerelmespár.** Pénteken hajnalban egy mezőőr a *pápa—celldömölki* vasutvonal mentén borzalmasan megcsonkitott emberi holttestet talált. A férfinak mindkét lábát töből leszakitotta a vonat, mig a leánynak jobb lábát vágták le a kerekek. A fiu: *Ács* István 19 éves fonógyári munkás, már halott volt, mig a leányt: *Ihász* Teréz, 24 éves fonógyári munkásnőt eszméletlen állapotban, sulyos, életveszélyes sérülésekkel szállitották kórházba. A leány munkatársnői elmondották, hogy a két fiatal *közös elhatározással akart megválni az élettől, mert szüleik nem adták beleegyezésüket ahhoz, hogy házasságot kössenek. A vizsgálat megindult.*

SZINHÁZ

* **Hétfőn befejeződnek a szegedi szabadtéri játékok.** A sikerekben gazdag szegedi szabadtéri szezont hétfőn, *Nagyboldogasszony* napján fejezik be. A záró előadás *Herczeg* Ferenc: *Bizánca* lesz. Szombaton harmadszor játsszák *Kodály* Zoltán *Háry* Jánosát, amelynek főszerepeit *Palló* Imre, *Nagy* Izabella, *Kiss* Ferenc, *Sebeők* Sári és *Budanovits* Mária alakitják. Vasárnap megismétlik az *István király népé*-nek előadását. A történelmi darab főszereplőit *Tőkés* Anna, *Timár* József, *Kiss* Ferenc, *Táray* Ferenc, *Lehotay* Árpád játsszák. Hétfőn délelőtt tiz órakor előadják a szegedi Dómban *Liszt* Ferenc *Esztergomi miséjét*. A szabadtéri játékok végéig vannak érvényben a különleges utazási kedvezmények. Féláru jeggyel 15-én, hétfőn estig lehet Szegedre utazni, ugyancsak hétfőn lehet utoljára vizummentesen átlépni a magyar határt. Az utazási kedvezmény a visszautazásra belföldieknek augusztus 17-ig, külföldieknek augusztus 20-ig tart.

* **Európa és Amerika kedvencei a Scala őszi müsorán.** A napokban nyitó Scala filmszinház a francia és amerikai filmgyártás remekeivel indul. A változatos, nagy szakértelemmel összeválogatott őszi müsort a Fox Film 15 millió pengő költséggel előállitott filmje, az *Old Chicago, (Csikágó, a bünös város)* vezeti be, amely az 1871-es emlékezetes csikágói tüzvész megrázó filmváltozata Alice *Faye*-jel és Tyrone *Powerrel* a főszerepben. A *Suez* cimü történelmi drámát Tyrone *Power*, Loretta *Young* és *Annabella* mesterhármasa jeleniti meg, a szezon legremekebb vigjátékát, a világhirü *Ritz Brothers, Nevetés végkimerülésig* cimü kacagtató vigjátékában kaptuk. Tyrone *Power* és Alice *Faye* játsszák az *Uj világ hajnalán* cimü zenés dráma főszereplőit is, mig mindnyájunk kedvence, a kis *Shirley*, bübájos zenés vigjátékkal lepi meg hiveit: *Shirley, A falu tündére* cimü zenés vigjátékban. A felsorolt Fox-filmeken kivül a Scala filmszinház mutatja be Irene *Dunne* első vigjátékát, a *Theodorát*, amely 3 hónapig futott Páris legelőkelőbb filmpalotáiban, s nálunk előreláthatólag szeptember 8 és 11-ike között kerül bemutatásra. A francia filmgyártás, a *Tobis* grandiózus nagyfilmje, *(La kermesse héroique)*, Danielle *Darleux* ragyogó vigjátéka *(Mlle. ma mére)* és Jean *Gabin* párisi életképe *(La belle equipe)*, képviselik a *Scala* uj müsorán, amely a jelek szerint az ősz legnagyobb produkciót nyujtja.

* **Somlay Artur uj filmszerepe.** *Somlay* Artur esütörtökön aláirta a megállapodást, amely a *Rozmaring* egyik főszerepének eljátszására a Harmonia Filmhez köti. A Rozmaring előkészületeit különben már teljesen befejezte a producer *Pless* Ferenc és az uj magyar film most már csak a terminust várja, hogy mikor vonulhat müterembe. Miután *Békeffi* István már hetekkel ezelőtt elkészitette a Rozmaring forgatókönyvét, a már eddig leszerződtetett főszereplőknek: *Turay* Idának, *Páger* Antalnak, *Rózsahegyi* Kálmánnak és *Kabos* Gyulának bőven nyilott alkalom arra, hogy szerepét gondosan áttanulmányozhassa, sőt *Turay* Ida már az utolsó szóig pompásan fujja is uj szerepét. Az első próbákon, a Rozmaring irója, *Harsányi* Zsolt, akinek kis regényéből készül az uj magyar film, szintén résztvesz.

* **Rónai Béla, a Magyar Szinház tagja, meghalt.** Szerdán délelőtt a győri kórházban meghalt *Rónai* Béla szinművész, a *Magyar Szinház* tagja. A 30 éves szinész legutóbb a *III. Richárd*-ban lépett fel.

* **A világ legmodernebb fegyházának,** a Sing-Sing-nek az életébe nyer bepillantást a közönség Victor *McLaglen* és Peter *Lorre* monumentális bünügyi drámájában. Amit az emberi kultura és humanizmus Amerikában kitremelt, a modern higiéniát, a fehérkenyeres kosztot, az emberi bánásmódot és emellett a tökéletes biztonságot a rabok szökése ellen, az összes európai fenyitőintézetek magukévá tették. Ebben a környezetben játszódik le az emberi indulatoknak, szenvedélyes kitöréseknek, a bün és a büntudat keresztjét viselő raboknak megrázó drámája. A nálunk *Két fegyenc* cimmel rövidesen bemutatásra kerülő film Amerikában a *Motion picture academy of art and slence* kék szalagját nyerte el.

* **Harc a rendőrgyilkosok ellen.** Az elmult hetekben több izben keltett nagy megdöbbenést Budapesten, hogy az alvilág gonosztevői egyenesen a rend katonái, a derék, becsületes rendőrök ellen követtek el merényleteket. Amerikában, ahol minden eseménynek az arányai sokkal nagyobbak, mint nálunk, egyidőben százával fordultak elő rendőrgyilkosságok. A titkosrendőrség tagjainak még fegyverük sem volt. Ezek a titkosrendőrök voltak a G-man-ek, a Gouvernement (kormányzat) emberei. Akkor vált félelmes eszközzé az állami rend megvédésében a G-man, amikor megkapta a fegyverviselés és használat jogát és sikerült is felgöngyölitenie az alvilágot, a gonosztevők frontját. *A rend katonái* cimü hatalmas *Warner—First National* film, az amerikai rendőrség támogatása mellett készült és az alvilág és a G-manek küzdelmeit mutatja be. Soha ilyen tökéletesen még a gengszterek és a rendőrség munkáját nem látta a nagyközönség.

MOST JELENT MEG!
A napfürdőzés és a napfény gyógyhatása
Vásárolja meg BUDAYI GYULA dr. nagyszerü müvét. Ára csak 2.60.
Kapható a „Magyarság" könyvosztályában, Eskü-ut 6

* **Gyöngyös Bokréta a Városi Szinházban.** A közeledő Szent István-heti ünnepségek alkalmából ismét megjelenik a fővárosban legkedvesebb vendégünk, a Gyöngyös Bokréta. A Magyar Bokréta Szövetségbe tömörült helységek földmivescsoportjai ez alkalommal az ország népmüvészeti szempontból legérdekesebb vidékeinek népdalait, táncait és népszokásait fogják bemutatni *Paulini* Béla rendezésében. A bokrétások öt csoportban érkeznek és öt teljesen különböző összeállitásu előadás keretében mutatkoznak be. A bemutató előadások napjai: augusztus 14., 16., 19., 21. és 23-ika. A játékok iránt, amelyeket augusztus 14-től 25-ig este fél 8 órai, illetőleg augusztus 20-án délután 3 órai kezdettel a Városi Szinházban rendeznek, az idén fokozódó érdeklődés nyilvánul meg.

* **Tévedés egy mulató müsorában.** *Felkértek az alábbi sorok közlésére:* „A *Jardin de Paris* junius havi képes müsorába tévedésből egy tánccsoport régi fényképe került, amelyen *Téri* Tibor is látható. *Téri* Tibor már *nem tagja* a tánccsoportnak s igy azzal nem lépett fel s a tánccsoportban nem müködik."

MŰVÉSZET

Magyar müvészeti kritikát követeltek a Turul müvészek táborán

A Turul Szövetség különböző tagegyesületeiben lévő, ismertnevü képzőművészek és filmszakemberek a *Pátria Klubban* jólsikerült vitával egybekötött kulturtábort tartottak. *Szabó* Gyula dr. országos vezér megnyitója után *György* István Magyarország egyik legnagyobb filmrendezője tartotta meg az első előadását *A magyar filmszakma uj utjai* cimen.

Magyar filmgyártás hosszu éveken keresztül azért nem fejlődhetett ki — mondotta —, mert a némafilm nemzetközi volt. Ma azonban, amikor a film már beszél is, csak a nemzeti nyelv filmje arat tartós sikert. Ezzel a film a nemzetnevelés egyik legfontosabb eszközévé vált. Magyar filmgyártás ennek ellnére még sincs és ha igy haladunk tovább, még igen sokáig nem is lesz. Azok, akik esetről-esetre felveszik a harcot, rendszerint érdememberek, akik azért harcolnak, hogy alkalomadtán a megijedt zsidók nehéz pénzekért munkát adjanak nekik. Az pedig komolytalanná teszi a harcot, ha a nagyhangu vezérek zsidó rendezővel, zsidó szereplőkkel készült filmekhez tehetségtelen forgatókönyveket irnak. Ezután arról beszélt, hogy a legutóbbi hetekben nagy buzgalommal keresnek zsidó vállalkozók keresztény *strohmannokat*, akik párszáz pengőért szivesen vállalkoznak arra, hogy a készülő filmeket nevükkel márkázzák.

György István előadását tomboló taps követte, majd *Papp* Domonkos tartott előadást a képzőművészet jelentőségéről és nemzetnevelő feladatáról. A művészet — mondotta —, az anyag és a szellem egymásrahatásának csodálatos terméke. Feladata az, hogy a nép fajiságát tükrözze vissza. Ha nem ezt teszi, inproduktiv és bár lehet, hogy szórakoztat, de nem tanit. A kiváló festőművész és esztétikus előadását nagy taps követte, majd *Juszkó* Béla a magyar művészvilág régi harcos vezetője szólt hozzá.

A magyar művészet elszidósodásának az oka az — mondotta —, hogy nincs *független* kritika. A mai kritikusok jelentős része olyan, aki festőnek nem volt jó, tehát esztétikus lett.

Több értékes hozzászólás után az egybegyültek elhatározták, hogy *nagyarányu* szervezést inditanak a magyar müvészvilág összefogására.

* **Képtári hirek.** A *Szépmüvészeti Muzeum* Szent István hetében — augusztus 16-tól 22-ig bezárólag — naponként reggel 9 órától délután 5 óráig lesz nyitva a közönség részére. Ugyanez a nyitási rend lesz érvényben a *Magyar Történelmi Képcsarnokban* is (bejárat a Magyar Tudományos Akadémia főkapuján), mig az *Uj Magyar Képtár* (VI., Andrássy-ut 69.) csak augusztus 20-án lesz 9—5 óráig nyitva, egyébként pedig a rendes nyitási rend szerint látogatható. *Augusztus 16-tól 22-ig* a Szépmüvészti Muzeumba és az Uj Magyar Képtárba szóló belépő jegyek ára *20 fillér*. A Magyar Történelmi Képcsarnok látogatása ezuttal is dijtalan.

* **Megalakult a Szittya Szövetkezet irodalmi és müvészeti osztálya.** A szakosztály célja, hogy a nemzeti és szociális erkölcsi alapon álló magyar irókat és müvészeket az önállósitás és szövetkezés utján hozzásegitse ahhoz, hogy megélhetésük, érvényesülésük biztositva legyen. Evégből megszervezi a szükséges kereteket, időszerü tanfolyamokat, müsoros estélyeket, hangversenyeket, képző és iparmüvészeti vándorkiállitásokat rendez; szak- és egyéb könyvtárakat, továbbá a könyvkiadó és terjesztő vállalatot állit fel. Felhivjuk ezért a fiatal magyar irókat, irónőket, müvészeket, müvésznőket, hogy csalatkozásukat saját érdekükben is mielőbb jelentsék be központi helyiségünkben: Budapest, Damjanich-utca 30. II. udvar I. 5. Jelentkezni lehet irásban a származási személyadatok közlésével, vagy személyesen is naponta 10—1-ig. Irodalmi és müvészeti osztályunk üléseit mniden hónap első és harmadik szerdáján délután négy órakor tartja.

* **Simone Simon amerikai távozásának hiteles története.** Simone *Simon*-ban az amerikai publikum is, mint az európai közönség legnagyobb része, a leányosság, ártatlanság megtestesitőjét szerette látni. Amikor az ismert aranykulcsbotrány kipattant, az amerikai publikum egy rombadőlt bálványt látott Simone *Simonban* és ártatlansági eszményképét megsértve látta már a legutolsó amerikai Simone *Simon* filmben is, a *Josette*-ben, ahol bizony Simone *Simon* pikáns kis démont alakit. Simone *Simon* nagyon a lelkére vette a közvélemény támadását és felvette szomoru, drámai arckifejezését, amidőn elhajózott hazájába, hogy ismét visszatérjen drámai szerepköréhez, ahonnan pályafutása elindult.

ZENE

* **Hangverseny.** A *Nemzetközi Klub* a Budapesten időző külföldi vendégek tiszteletére nagysikerü hangversenyt rendezett. A fényes estélyt *Furka* Gizella kiváló fiatal zongoramüvésznő száma nyitotta. *Moszkowszki* E-dur keringőjét adta elő brilliáns készséggel. Utána *Albert* Ferenc, az európai hirü hegedümüvész játéka következett, akit már a belépéskor hatalmas taps fogadott. Igen nagy sikere volt minden számával, de mégis ki kell emelni *Geszler, Gajáry, Albert* és *Kazacsay* egy-egy kompoziciójának szenzációs előadását; a nagy sikerre Albert kénytelen volt még két ráadást is adni. A hangverseny harmadik szereplője *Liontas* Constantin kiváló görög operaénekes volt, aki olasz és görög áriákat és dalokat adott elő. Rengeteg tapsot kapott, két kiváló partnerével együtt. A müvészesten jelenvoltak közül megemlitjük a következőket: *Richthofen* báróné (Berlin), Miss A. *Hueston* (Canada); Mrs. *Struan Robertson* (Ausztrália); Mrs. N. *Basedow* (Ausztrália); Miss Ada *Wight*, az edmontoni zenemüvészeti főiskola igazgatónője; Else *Michelsen* dán ujságirónő (Kopenhága); Anni *Müller* (DEN Hága); Mrs. *Cleva* (London); Mrs. *Allison* (Montecarlo); *Guilleaume* Árpád altábornagy és neje és még sokan mások.

* **Templomi hangverseny Érden.** Az érdi *református* egyház augusztus 14-én, vasárnap délután 6 órakor az érdi református templomban templomi hangversenyt rendez, amelyen közreműködik *Simonyiné Groh* Klára hegedümüvésznő. Bevezető *Hegyi* Dezső ny. miniszteri tanácsos mond. Előadást tart *Kulifay* Gyula segédlelkész.

* **A kettős ünnep egyházi zenéje.** Augusztus 14-én vasárnapon [illegible] augusztus 15-én, Nagyboldogasszony ünnepén a budapesti templomok népénekes szentmiséi kötelező énekrendje a Szent vagy Uram [illegible]nyből a következő: Vasárnap: 220. [illegible]tal járul hozzád, 129. Szent vagy Uram és [illegible]7. Igaz hitnek plántálója; hétfőn: 174. Boldogasszony édes, 136. Üdvözlégy Oltáriszentség és 287. Angyaloknak királynéja. — *A budavári koronázó főtemplom* ének- és zenekara vasárnap délelőtt 10 órakor Vavrinecz c-moll miséjét adja elő, a Graduale Romanum szerinti változó részekkel. Hétfőn délelőtt 10 órakor a templom bucsuja alkalmából Vavrinecz c-moll miséje van müsoron, ugyancsak a Graduale Romanum szerinti változókkal. A magánszólamokat B. Szabó Ilona, Lenhardt Aranka, Harangozó János és Mézey Zsigmond éneklik. Vezényel Sugár Viktor karnagy, orgonál Várhelyi Antal. — *A belvárosi főplébánia templom* ének- és zenekara vasárnap délelőtt 10 órakor Bibl F-dur miséjét adja elő, korális változókkal, Goller offertóriumával (Ad te Domine) és befejező orgonaszámként Tobaldini Ave maris stella-jával. Vezényel Berg Ottó karnagy, orgonál Kereszty Jenő. A déli 12 órai szentmise müsordarabjai: Hassler Assumpta est Maria-miséjéből a Kyrie, Sanctus, Benedictus és Agnus Dei miserészek, valamint Liszt Ave Maria-ja. A dirigensek mindkét misében ugyanazok, mint a vasárnapiban. — *Az esztergomi bazilikából* hétfőn délelőtt 10 órakor a primási mise egyházi zenéjét és a herceprimás ünnepi szentbeszédét közvetiti a rádió az országos ünnepségek és a templom bucsuja alkalmából. — *A kir. udvari és várplébánia templomban* vasárnap délelőtt 11 órakor a felsőkrisztinavárosi Keresztelő Szent János egyházközség Harmonia Sacra vegyeskara énekel Jurassa Endre karnagy vezényletével. Szólisták: Ritz Gabriella és Balogh Szendrő, orgonál Szücs Miklós. Előadják a következő énekeket: Christus vincit (vatikáni dallam), Bárdos L.: Zeng a harang, Harmat: Ah, hol vagy magyarok, Deák-Bárdos György: Ave Maria, Sanctus, Benedictus, Goller: Agnus Dei, Franck Cézár: Panis angelicus és Erkel: Himnusz. Ezt az egyházi zenét Hóka Imre érseki tanácsos, dorogi bányalelkész, az A. C. egyházmegyei titkára misealatti szentbeszédével a rádió közvetiti. — *A Ferdinánd-téri plébániatemplomban* vasárnap délelőtt 10 órakor az Árpádházi B. Margit vegyeskar Haller G-dur miséjéből ad elő részleteket az előirt népénekekkel. A fél 12 órai szentmise alatt Somkuti Gyula énekel szólót. Hétfőn délelőtt 10 órakor a vegyeskar Griesbacher C-dur miséjéből ad elő részleteket a kötelező énekrenddel. A fél 12 órai szentmise alatt Richter Emilia énekel szólót. — A szentmargitszigeti *Mihálykápolnában* vasárnap 11.30 órakor szentmise lesz. Az énekszámokat előadja a Szent Margit-kórus. Vezényel és orgonál: Vidor József tanár. Hétfőn 11.30 órakor csendes szentmise.

Juszkó Béla

Magyar gyógyszerészek a szépművészetekben

Érdekes előadást tartott dr. *Horváth* Jenő igazgató azokról a magyar gyógyszerészekről, akik a szépművészet különböző ágaiban tevékenykedtek s igy gazdagitották a magyar kulturát.

Az ismert festőművészek közül az európai hirü impresszionista, *Rippl-Rónai* József, továbbá *Kubányi* Lajos és a nagyméretü vásznaival annakidején országos feltünést keltett *Kosztka-Csontvári* Tivadar gyógyszerészek voltak. Ugyancsak gyógyszerész *Hüvös* László, a szobrász.

A beérkezett irók közül *Tömörkény* Istvánt, *Donászy* Ferencet kell megemliteni. Gyógyszerész volt B. *Fehér* Jenő, a nótaköltő. A zene-kultura területéről *Juszkó* Gyula tárogatóművész, *Schmidthauer* Lajos orgonaművész, a Zeneművészeti Főiskola tanára, *Meák* Gyula gordonka-virtuóz, *Thegze-Gerber* Béla hegedűművész stb. érdemel emlitést. Az ujabb dalszerzők közül *Temesváry* Lászlót kell emliteni. A szinházi világból *Kardos* Géza, a debreceni szintársulat egykor ünnepelt igazgatója szintén gyógyszerész volt, de azok voltak *Kenedich* Kálmán, *Klenovich* György, *Nárcisz* Gyula, a régi szinházi világ ismert szereplői is. *Németh* Gyula, a volt Népopera magánénekese, *Rónaszéky* Gyula, a Vigszinház egykori tagja és *Stéger* Ferenc, korának hires baritonistája szintén gyógyszerészek voltak. Az elsoroltakon kivül se szeri se száma annak a sokirányu tevékenységnek, amit egyes gyógyszerészek a szépművészetek terén és irodalmi téren is kifejtettek.

Dr. *Horváth* Jenő külön csoportositotta azokat a szépművészeket, irókat, akik gyógyszerész-családból származtak. Tudvalevően *Déryné* ifjasszonynak, *Herczeg* Ferenc irónak és az európai hirü nagy magyar festőnek: *Benczur* Gyulának gyógyszerész volt az édesapja. Gyógyszerészgyermek *Follinus* Aurél, *Juszkó* Béla, a festő, *Lengyel* Gabriella hegedűművésznő, Szöllösy Adrienne hegedű-virtuóz, *Muraközy* László festőművész stb. A patikusfeleségek között külön rangot ért el M. Katona Ilona, a keresett és termékeny irónő.

NEMZETI UJSÁG
1943 december 16. Csütörtök

Tavaszi tárlat

Mindig a *tavaszi tárlat* volt a képzőművészeti idény csattanója, a festők, szobrászok végső irama a pálmáért. A festői és szobrászi *kompozíciók* jegyében születtek ezek a tárlatok; ebben kellett megmutatni, kinek van alkotó fantáziája és hozzá kifejező készsége? A Műcsarnok termeit végig nagy felkészültséggel festett, műteremtitkokként készült hatalmas történelmi tablók, magyar életképek és szoborcsoportozatok díszítették és tömérdek művásárt és díjazást jelentő tábla volt a falakon. A verniszázson megjelent a társadalmi élet elitje. A görögös homlokzat lépcsősorán cilinderes urak között I. Ferenc József sietett fel frissen, katonásan. A levegőben a firnisz édes illata keringett és a szoborcsarnokban Bachó dirigálta a honvédzenekart. Az esztétikai viták nem voltak szenvedélyesek. A vélemények képről, szoborról kis nüanszokban tértek csak el nagyjából mindenki ugyanazt tartotta szépnek.

Aztán minden megváltozott. A futurista kiáltvány mintha az eljövendő világkataklizmának előszeléből sivított volna ki: „Fel kell gyujtani a képtárakat!" — ezt hirdették Leonardo da Vinci hazájában 1909-ben. Nálunk is hasonló szólamok kaptak lábra. Esztéták és kritikusok levitatták a kiállítások faláról a *történelemfestést,* amelynek „a művészeten kívüli céljai vannak" és a *magyar zsánert,* amely alig egyéb „néprajzi sallangnál", Helyüket titokzatos színfoltok, festettmintázott rejtvények foglalták el. A közönség régi szépségeszményében megingatva, de az új elméletektől meg nem győzve, lassankint elvesztette a kedvét, rájött, hogy „nem ért hozzá" és elmaradozott a tárlatokról. És vele együtt elmaradoztak a művásárt jelző táblácskák is az elnéptelenedett kiállítási termekből. A művészet és a közönség szakadása nyomán példátlan *sivárság* köszöntött a tárlatokra, amelyek a korlátlan merészség és a kiszerű feladatok lerakodóhelyeivé lettek. E szakadás következményeit sinyli a művészeti élet még ma is, amikor pedig a stílusválság nagy viharai már elültek, a látóhatár kitisztult és az elcsendesülő hullámverésből előtünedeznek a megujhodott művészet maradandóságának időálló sziklaszirtjei. Azt a feladatot, hogy ezeket az új értékeket a régi nemzeti eszmény és művészi erkölcs szolgálatába állítsák, sokáig nem vállalhatta senki. A polgári kismecenás erejét felülmulta ez a szerep; de az állam sem tehetett elhatározó lépést az „irányított művészet" gyanuja és vádja nélkül.

*

A holtpontra jutott helyzetben egy művészet- és tudománypártoló magyar főúr, *Esterházy* Pál herceg nyult a gazdátlanná vált problémához és meghirdetett fejedelmi összegü díjainál csak programjában adott többet és nagyobbat a magyar művészet számára. Felhivásában sképen szólt: *„A pályázatok célja a méltatlanul elhanyagolt magyar történelmi kompozíciófestés ujjáélesztése, a művészek figyelmének felhivása a nagymultú magyar életképfestésre, a tárlatokon mind ritkábban jelentkező több alakos szobrászati kompozíciókra és az eszményi felfogású akt-szobrászatra és ilyen nagyobb felkészültséget igénylő feladatokra ösztönözni őket."* A herceg által e díjakra csak az elmult évben és az idén felajánlott összeg — 50.000 pengő — sokszorosa az egykori jubileumi királydijnak. Be kell ismerni, hogy az első pályázat a művészeket többé-kevésbbé készületlenül találta, ami az elmult évtizedek általános stagnálása után nem is volt csodálható. A Műcsarnok idei tavaszi tárlata azonban már azt mutatja, hogy a magyar képzőművészet a lelkiismeretvizsgálat és a felemelkedés útján jár.

Pályázatokról lévén szó, amelyeknek sorsa nem dőlt el, tekintsünk el az érdemi bírálattól; lássuk, milyen témakörök ragadták meg a festők képzletét? A *történelmi kompozíciók* sorából Juszkó Béla száguldó lovasaiban a magyar őstörténelem levegője él benne épúgy, mint Viski János pihenő harcosaiban. Szánthó Mária „Hunor és Magyar" cimü kompoziciója derekas felkészültséggel festett, nőies lágyságú, meseszerű felfogású csoport-aktkép. Az Árpádok korából vett témák sorában szerepel Feszty Masa áhitatosan szép Boldog Margitja, Mihalovits Miklós ünnepi Szent István Asztrik jelenete, Jeges Ernő gobelinszerű, stílusos városalapító Szent Istvánja, Döbrentey Gábor diszitményes felfogású, szövetséget kötő Szent István-képe és Teleki—Vámossy Árpád III. Béla Barbarossa-kompoziciója. A Hunyadiak korával Heintz Henrik foglalkozott nagy festőiséggel és zordon erővel megoldott vérpad-jelenetén. Mohácsy A. Győző színes, dekorativ képet festett a vajdahunyadi bevonulásról, Rakssányi Dezső pedig Lajos királyfi lovagi esküjéről. Megragadóan szép szinfantázia Istokovics Kálmánnak a Szent Korona ellopását ábrázoló hármasképe. Haranghy Jenő a mohácsi vész gyászát fejezte ki nagy munkáján komor tónusokban. Annál üdébb Kacziány Aladár költői Csongor és Tünde képe. Ruzicskay György Eger ostromát örökítette meg bravuros mozgalmassággal. Basilides Barna a kurc idők romantikáját tolmácsolja derüs epikával. Meglepetés Garay Ákosnak a huszárság fénykoráról festett pompás csataképe, amely frissességével és részletgazdagságával az öreg mestert redivivussá avatja. Szopos Sándor a lármafát gyujtó csiki székelyek Rákóczikori háborujáról festett drámai epizódot. A *magyar életképek* sorában nem ilyen nagy a választék, ami, tekintve a témaválasztás teljes szabadságát, nem eléggé érthető. Friss és dekorativ Udvardy Pál felvidéki körmenete és megállítanak egyéni művészi kvalitásukkal Gaál Ferenc falusi keresztelője, Radnóti Kovács Árpád „Landate pueri" cimü plasztikus és színes fiúkórusa, Kássa Gábor festői Májusfá-ja, Mihalovits Miklós mesélő honvédje, Bors Károly balatoni halászai, Szabó Dezső templomozói, Czene Béla cséplése, Merész Gyula aratása, Mazán László illusztrációszerű humoros kocsmaképe, Azbej Imre „III. osztály" cimü vasúti jelenete. De Krusnyák Károly, Darvassy István, Pálnagy Zsigmond, Takács István, Csupor László és Vizkeleti Wittmann Eta is magyar lelkü életképeket állitottak ki. A *szobrászati kompoziciók* között kiérlelt szerkezeti felépitésével és plasztikai megoldottságával kitünik pankotai Farkas Béla „Kiüzöttek" cimü kettős aktja. Nemes György „Szomjazó Hortobágy" cimü zsánere, Dózsa Farkas András kettős aktja, Cser Károly Attila lovasszobra, Markup Béla és Maugsch Gyula bacchansnői, Kovács Mária Tavasz-kompoziciója, Halmágyi István kútszobra mellett Kalotay Ottó, Gách György, Füredi Richárd, Borsodi-Bindász Dezső, Siklódy Lőrinc, Liszkai Kováts Zoltán, Andrejka József, Vörös János és Sz. Darabos János állitottak ki még kiemelkedőbb szobrászati kompozíciókat. Az *akt-szobrok* sorában Sóváry János, Ungvári Lajos, Jálics Ernő, Gády Lajos, Turáni Kovács Imre, Bory Jenő, Martinelli Jenő, Jankó János, Dabóczy Mihály és Dréher Anna művei a jelentősebbek.

*

A *kiállitás általános anyagában* az *arcképek* között meglepetés Györffy Istvánnak elmélyedő művészi-séggel megoldott színes önarcképe. *Boldizsár István a kormányzóhelyettes hitvesének üde, dekorativ hatású portréját állitotta ki.* A szép és nemesvonalú portré a tárlat eseménye. Erőteljes Szemerey Zoltán arcképe Glattfelder püspökről, Müller Ágostáé Csáky Adorján grófról és Burján Lászlóé Edelsheim-Gyulai Lipótné grófnéről, továbbá Feszty Masa, Zombory-Moldován Béla, Pap Domokos, Dömötör Margit, Belányi Viktor és Sárkány Gyula ilynemü munkái. A *figurális képek* között Lerberer Anna, Szendy Arisztid és Prohászka József alakos kompozíciói, továbbá Czencz János, Szabó Béla Leó és a vízfestést páratlan rutinnal kezelő Horváth József aktjai emelkednek ki. A *tájképek* végtelen sorából Barkász Lajos, Kárpáthi Jenő, Horváth Béla, Boksay József, Áldor János László, Komáromi Kacz Endre, Chiovini Ferenc, Szlányi Lajos, Benkhard Ágost, Major Jenő, Sárdy Bruts, Gulyás Sándor, Kubass Árpád, Kóbor Henrik, Farkas Lőrinc, Rácz László, Halasi Horváth István, Páris Erzsi, Juszkó Piroska, Pádly Aladár, Kunffy Lajos munkáit emlitjük. Kitünőek Vidovszky Béla előkelő *interieurjei* az eszterházai hercegi kastélyból. A legszebb *csendéleteket* Romek Árpád, Morinyi Ödön, Aradi Edvi Illés, Gyelmis Lukács, Vigh Bertalan, Benczur Ida, K. Kacz Endréné, Telkessy Valér és H. Deák Adrien festette. Az *akvarelt* Hende Vince, Diósy Antal, Demeczkyné Wolf Irma, Juhászné Ráth Olga, Biczó András, csebi Pogány István, gy. Takách Béla, Lehoczky György, Makoldy József, Beron Gyula, Jeney Zoltán és Fazzi Hugó, a *ceruzarajztechnikát* Pfanni Egon képviseli kiemelkedően. *A szobrászati részben* karakteres, finom *fejeket* látunk Fülöp Elemér, Matzon Frigyes, Marjanovics György, Stricker Gina, Istók János, Siklódy Lőrinc, Palotai Gyula, Farkas Aladár, Zsákodi Csiszér János, Szamosi Soós Vilmos és Kallós Miklós Elek műterméből, komoly *kompozíciókat* Damkó Józseftől, Matéka Sándortól, Buzi Barnától, Petri Lajostól és Villám Rózsától. A *kisplasztikában* Mátrai Lajos, Hiesz Géza, Markup Béla, Rubleczky Géza, Szoljár Károly, Molnár Gyula, a *plakettmintázásban* Poór Lili, Farkas Béla, Fekete József, Kóbor Elek és Ormay Gyula tünnek ki.

Pipics Zoltán

*

Szombaton délben mutatta be előkelő meghivott közönség jelenlétében a Műcsarnok tavaszi tárlatát. Az érkező előkelőségeket a képzőművészeti társulat vezetősége élén *Rakovszky* Iván elnök, *Nékám* Lajos alelnök és *Petrovácz* Gyula igazgató fogadták. Megjelent a bemutatón a kultuszminiszter képviseletében *Fáy* István államtitkár, továbbá *Wlassics* Gyula báró államtitkár, a főváros részéről *Homonnay* Tivadar főpolgármester, *Morvay* Endre alpolgármester, *Némethy* Károly tanácsnok és *Pécsely* Béla főjegyző. Az ünnepélyes bemutató közönsége megtöltötte a Műcsarnok kiállítási termeit és soká gyöngyörködött a magyar képzőművészet legújabb termésében.

magyar filmújdonság kerül a közönség elé, amelyben bizonnyal mindenki megtalálja majd a kedvére való szórakozást. „Bolondos játék a pénzzel és a szerelemmel", mondja az előzetes hírverés, — igen találóan. Mulatságosabb helyzetekre, vidámabb fordulatokra, bolondosabb jókedvre — mint amilyent ebben az Objektiv-filmben találunk, valóban aligha készült mostanában filmvígjáték. A mesét nehéz volna elmondani olyan bonyolult a cselekmény és annyi váratlan meglepetés éri a nézőt. Fiatal, nyakig eladósodott földbirtokos (Szilassy László) és egy elragadóan bájos, erélyes és talpig „férfi" ügyvédbojtár-hölgy (Tolnay Klári) a hőse a történetnek. Körülöttük és főleg egy tizmilliós

örökrög a jókedvű játék. A gyakorlott Asztalos Miklós dr. ötletes forgatókönyve bőven markolt a filmmulattatás gazdag kellékstárából. Egymást érik benne a leleményes, vidám mókák és amikor a pénz komédiájáról beszél, a finom csipkelődés hangját szólaltatja meg. A két főszereplő a sok bonyodalom után természetesen is révbe jut és ugyanígy egymásra talál a játék másik két hőse, a hazai filmek legmulatságosabb szerelmespárja: Vaszary Piri és Mály Gerő is. Kívülük különösen Makláry Zoltánnak, Pethes Sándornak, Misoga Lászlónak, Pethes Ferencnek és Köpeczi-Boócznak jutott nagyon hálás feladat. Az ujdonságot a Décsi- és a Casino-filmszínház tüzi műsorára.

Új Magyarország 1942. IV/19

A második Nyirő-film az erdélyi havasokban kölcsönkért felvevőgéppel készült

Szombaton reggel 8 órakor megkezdték az „Emberek a havason" című második *Nyirő* József-film belső felvételeinek forgatását a Hunnia műtermeiben, miután *a film nagyobbik része a mult · ősszel és a télen Kolozsváron és az erdélyi havasokban viszontagságos körülmények között már elkészült.* Szövegkönyvét ketten írták: *Nyirő* József és *Szőts* István, aki a filmet rendezi. Alakjait a „Jézusfaragó ember", a „Kopjafák" és a „Havasok könyve" című könyvekből válogatták össze s teljesen modern, egységes mese keretébe helyezték azokat.

A filmregény küzdelmes életsorsát mutatja

szerű kifejezést ad az arcnak. Azt hiszem, hogy az élesen kikent „szív-szájak" a közönség jórészére riasztó hatással vannak.

— Rengeteg viszontagságban volt részünk — folytatja. — Kis mokány ló vitte a gépeket, a többi kelléket mi magunk cipeltük. Volt olyan nap, hogy 1000—1500 m-es hegyeket másztunk meg. Egyszer előfordult, hogy Görbe János fél bajusza leszakadt, amikor 1600 m-es magasságban jártunk s egy fél napba került volna, hogy a faluból masztixot hozzanak számára. Erre az egyik székely a fenyőfa gyantájából bravúrosan pótolta a hiányt. *Egy fülesbagoly, néhány öz és szarvas annyira odaszoktak hozzánk, hogy rövid idő alatt minden nehézség nélkül együtt dolgozhattunk velük.* Az őszi felvételek után télen folytattuk a felvételeket. *A szörnyű hidegben és hóviharokban elég sokat szenvedtünk. Nagy tüzeket kellett raknunk, hogy munkánkat végezhessük.* A szereplőknek az utasítások szerint is gyakran övig kellett süppedni a hóban. Azt a sok viszontagságot, amin mi keresztülmentünk, divatos sztárjaink aligha tudták volna elviselni.

A film belső felvételei, amelynek forgatását most kezdték meg, körülbelül egyharmadát teszik ki majd az egész filmnek.

Kállay István

*** Maria Benedetti győri hangversenye.** Maria Benedetti, a római operaház tagja a győri olasz lektorátus rendezésében nagysikerű hangversenyt adott. A kultúrház nagytermét előkelő közönség töltötte meg és rendkívül meleg ünneplésben részesítette a világhírű művésznőt, aki gyermekéveit Győrben töltötte. A zongorakíséretet Mario Ceccarelli olasz zongoraművész látta el, aki néhány külön műsorszámmal is szerepelt.

*** Nagy sikere volt a székely estnek.** A Hargitaváraljа jelképes székely község a pesti Vigadóban nagysikerű székely estet rendezett, amelynek tiszta jövedelmét a budapesti „székely ház" építési költségeire fordítják. A megnyitóbeszédet a jelképes község főbírája, Veress Gábor dr., az ünnepi beszédet pedig rugonfalvi Kiss István dr. debreceni egyetemi tanár tartotta. Az est műsorán a következő székely művészek szerepeltek: Érsek Mária énektanárnő, Jodál Gábor zongoraművész, P. Horváth Gizella színművésznő, Köpeczi-Boócz Lajos színművész, Németh Anna, Palló Imre, Sárdy János, az Operaház tagjai és Z. Farnos Eszter zeneszerző.

*** A „Kölcsönkért férjek" a Pátriában.** A „Kölcsönkért férjek" című vidám filmet nemrégiben az Uránia mutatta be sikerrel. Az újdonság, amelynek főszerepeit Simor Erzsi, Vaszary Piri, Szilassy László, Bilics Tivadar és Pethes Ferenc játsszák, hétfőtől kezdve a Pátria műsorára kerül.

*** Jubileum a Vidám Színházban.** A napokban a rádió ir közvetítette a Vidám Színház előadását, amelyben a főszerepeket Kiss Manyi, Somogyi Nusi, Kertész Dezső, id. Latabár Árpád, Somló Valéria, Bihari Nándor és Szentgyörgyi Tamás, a pécsi öregdiákok játsszák. A Nagymező-utcai színház „Leány a talpán" című zenés vígjátéka most érkezett el huszonötödik előadásához.

*** A magyar művészet és a magyar közönség.** A magyar nemzetpolitikai társaság a magyar élet régóta vajudó kérdéseivel, így a magyar művészet és a magyar közönség egymáshoz való viszonyával is kíván foglalkozni. E cél szolgálatában előadássorozatot rendez, amelyne
előadást
Operahá
címmel,
Dékány
László,
löje „Ké
a zeneal

Legkisebb hirdetés (10 mm) 4 P

Csak **Halász kabátot, ruhát** viseljünk! Magas nivó! OLCSÓ SZABOTT ÁRAK! **HALÁSZ DEZSŐ** női divatháza, VII. Rákóczi-út 54

Foglalkozás

Egyetemi képzettségű, diplomált közgazdász, perfekt magyar, német, szerb, horvát és francia, délvidéki őskeresztény, nagy ismeretséggel bíró, volt községi hivatalnok, komoly cég képviseletét egész Bács-Bodrog vármegye területére vállalná, a cég megbízásából utazna, a vevők látogatása és a követelések behajtása céljából. Szíves ajánlatokat „Svájci közgazdász 4891" jelige alatt kérem a lap kiadóhivatalába.

KÉTTAGÚ kis háztartásunkba KERESEK JÓL FŐZŐ, megbízható, középkorú nőt jó bizonyítványokkal. Cím: M. E. Mátyásföld, Emma-út 11.

Vaskereskedő segéd

irodai munkában jártas, kellő gyakorlattal bíró, budapesti előkelő vállalathoz nyugdijas állásba felvételetik. Ajánlatok „Keresztény 711 sz." jeligére a kiadóhivatalba.

Textilszakmában jártas, saját iparigazolvánnyal rendelkező

őskeresztény nő textilgyári ügynökséget keres

alkalmazás keretében is. Ajánlatokat „Textilgyári ügynökség" jeligére Dr. hadusfalvi Spillenberg Imre hirdetőjébe, XIV., Szigligeti-u. 18/A sz. alá kérünk.

Vidékiek

szép keresetre tehetnek szert folyami és tavi kagylóhéjak (békatekNők) gyüjtésével, vagy gyüjtésének megszervezésével. — Jelentkezés levélben, lehetőleg pár darab frissen szedett mintakagyló beküldése mellett: Gombgyár, Budapest 3. Postafiók 16.

Fiatal őskeresztény **mérnököt, technológust** és **müszaki rajzolót** felvesz nagy iparvállalat. Részletes ajánlatok életkor és fizetési igény megjelölésével „Üzemi 612" jeligére Blockner J. hirdetőirodába, IV., Városház-u. 10.

Most induló bor-, sörkereskedői, rum- és likörgyári vállalkozásnál elsőnek felvehető szakember, aki jelentős eredményt igazolni tud, állását változtatná. Megkeresést „Borszakember" jeligére Boros hirdetőbe, Andrássy-út 54. kérek.

60 éven felül vagyok, szeretnék elhelyezkedni mint **konyhavezető.** A háztartás minden ágában jártas vagyok és jól főzni is tudok. Jelige „Otthon 4893", vagy cím a kiadóban.

Előkelő vidéki iparvállalat **mérlegképes könyvelőt** keres. Német nyelvtudással bírók előnyben. Ajánlatok „Őskeresztény 710" jeligére a kiadóhivatalba.

Butor

LÁSZLÓ BUTOR MEGBIZHATÓ ÉS OLCSÓ JÓKAI U. 6 BEJÁRAT AZ Ó UCCÁBÓL

Ne vegyen **FOTELÁGYAT** amig nem látta készitményeimet! Závodszky kárpitos, Sip-utca 4. Rekamiék.

UJ LA UJ BU Ebn VIII. KARPFEN

Nagy Sá Károly

Győnyörű új é rok, márkás bú szobák, bőrgarn nok, irodabútor nált berendezés Károly-körút 26

SZINES komb KISIPARI BUTO NAGY

BUTOR bútorüzletében mos császár-út val szemközt) hálók ebédlők

Használ

biztosan jó! kombinált beren óriási választé berendezésekbe csóbb. Bútorm 48. Rés

ÚJ RENDSZER Közalkalmazotti véglegesitett neti harmine e tetre, azaz mi navi P 3.33 éven belül tör tokat visszatérí vérek. Wes

Király-u. 112. meglátja, érde új márkás m ebédlők, úris kombinált szob ÜZLET, Kirá kettő. (L

BUTOR keresk. rt., L Egy helye Hálók, ebédlők, jes lakberende függönyök, ke mes, hosszú fo Vidékre díjtala tot k

Hálók, k nagy vá Bodon Sándor a Péterffy Sándor

BUTORT Hungária Bú Nagymező-utca

ROYAL Bute Bar. ruhaszobák et kombinált szob óriási! Áraink o garantálunk.

BUTOR RÉSZLETRE I LEGJOB EICHLERNÉL NAGYM

ORI- ÉS KOM rekamiék, st újak haszn Semmelweis

Modern, szines leányszoba-, k villaberendezés desnél. Nagy Ferenc-templom

Szines a készitőnél asztalos, József Nap-utca.

Már heti konyhák re bútorok, iro Bányafalvinál Telefon

HOSSZU JÓ BÚTOR BERTALANNÉ torszalon: Rák 3 Vidékre ára

Has setleg 3.0-as ezkrény és há 10-től 5 órá I. 10.

Juszkó Béla

Juszkó Béla: „Csaba utja"

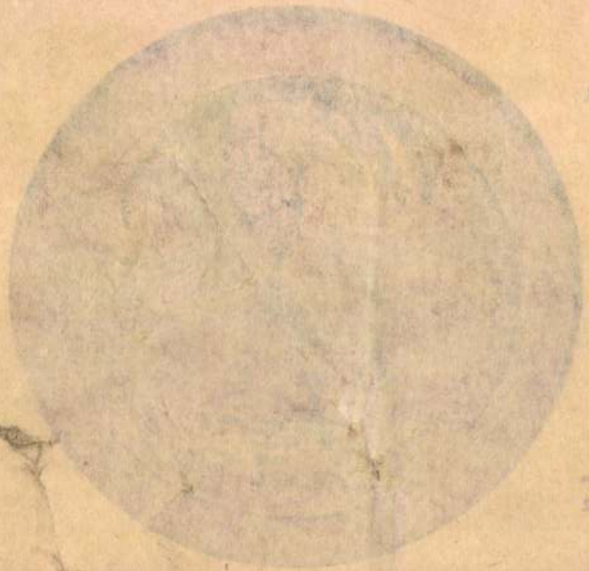

Juszkó Béla

Magyarság képes múlt.
1938. dec. 4.

Juszkó Béla: „Ősmagyarok fődolata"

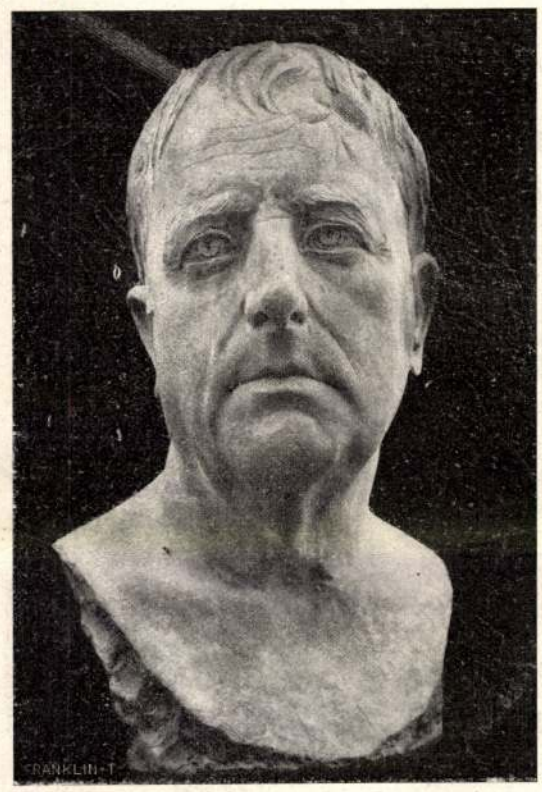

7. ISMERETLEN RÓMAI. (Boston, Museum of Fine Arts.)

8. AUGUSTUS. (Róma, Museo Nazionale.

9. CLAUDIUS FEJE A VATIKÁNBAN LEVŐ SZOBRÁRÓL.

nek a Kr. e. I. században beáramlott hellenisztikus hatás vetett véget.

A késői görög és a kora római arczképszobrászat a művészi látás szempontjából egyenesági rokonságban áll egymással. A megkülönböztető jegyeket a rómaiban, a más népfajhoz tartozó modell és az etikai tartalom hangsúlyozása szolgáltatja. Az erkölcsi tartalom kiemelése a római arczképszobrászatnak mindvégig főtörekvése, s e tekintetben a művészettörténet egyetlen más korszakának portréművészete sem versenyezhet vele. Ez adja meg igazi nagyságát. A rómaiaknál a kortársak elismerő szeretete a lelki nagyokkal szemben épp oly erőteljesen szólalt meg, mint a mily igazságos volt birálatuk a született nagyságokkal, a hatalmasokkal szemben. A firenzei quattrocento szobrásza az arczképben kérlelhetetlenül hű másolatot ad, a mohó természeti megfigyelés mellett a jellemzés csak másodsorban érdekli. A barok-kor szobrásza — mondjuk egy Vittoria, egy Bernini — már módosit modelljén, jelentőségét erősen fölfokozza, többnek, hatalmasabbnak, fölényesebbnek akarja láttatni, mint a milyen, patétikus pózba helyezi. A római szobrász, mikor arczképet farag, *ítél*, s itéletét mélyen szántó jellemzéssel indokolja; hogy itéletében mily igazságos, sőt kiméletlen tud lenni, annak beszédes példái az elpuhult és erkölcsileg sülyedt császárok portréi.

A korai köztársasági arczképszobrászat legkedveltebb modellje a tősgyökeres római pór. A kitörülhetlen fajiság erős bélyege ül a drezdai Albertinumnak 6. képünkön közölt mellszobrán. Ilyen parasztokkal ma is találkozunk Itália földjén, ezt a ránczos képű birrocciaio-t már láttuk valahol a római Campagnában. A késői republikánus arczkép lassankint elveszti e népi kapcsolatú nyomokat, s előkészíti az Augusztus korának nagy portré-művészetét, mely arisztokratikus jellegű, a politikai és szellemi előkelőségeket, a világhódító hadvezéreket mintázza. A női arczképnek nagy szerep jut, előkelő társadalmi állású nőket faragnak márványba, s nem a szellemi előkelőket (költőnők, stb.), mint a görögök. Augusztusnak a görög műveltségért való rajongása és tartózkodó előkelősége rányomta bélyegét kora művészetére, igy nemesen idealizáló arczképszobrászatára is. Az epigon-császárok korában az arczképplasztikának fő erénye a jellemzés ereje és az a kérlelhetetlen igazmondás, melylyel az eltunyult uralkodók léha életét ostorozzák, s melylyel a birodalom sorsának világtörténeti tragikumát sokszor megrázóan fejezik ki. Nincs az a történetiró, a ki igazabban tudná e kort jellemezni, mint a brutális, tüdőbeteg Caligula sötét tekintetű portréja, vagy az állatiasan szenvedélyes, korlátolt Claudius arczképszobra, homlokba fésült hajával, duzzadt apró szemeivel, elálló füleivel. A kor női portréi külsőlegesek, lélek nélküliek. Száraz eleganczia, blasirt arczok, hatalmas, bonyolult frizurák, (nem ritkán paróka), melyek divatja gyorsan változott (12. kép). A Flaviusok lüktető, új életet vittek a római portréba, mikénthogy mások voltak ők maguk is, egészségesen nyersek, nem gonoszan petyhüdtek, mint a Juliusok és Claudiusok. Az ábrázolásban élénkség, mozgalmasság, nem ritkán nyugtalanság lép föl. A formákat a pillanatnyi benyomások határozzák meg. A szobrász a fény és árny festői hatását is fölhasználja, finom félárnyékos átmenetekkel dolgozik, amellett anyagi megmunkálása lágy és virtuóz. A Hadrián-korát hideg, akadémikus klaszsziczizmus jellemzi (11. képünket). A görög arczképszobrászat világos hatása nyilatkozik meg, gyakori az egyes emlékek egyenes fölhasználása. Phidias az ideál. Hadrián az első császár, a ki szakállát megnövesztette, s ezzel a görög filozófus viseletet udvarképessé tette. A szakálviselés lesz századokra a divat, ép úgy mint azelőtt a csupasz arcz volt az. A nők egyszerűbb hajfésületet viselnek. A római portré utolsó nagy virágzási korszaka Caracalla uralkodásával esik össze; e kor férfiarczképeinek a rövidre nyirt szakáll egyik főismertetőjele. A Kr. u. III. sz. közepétől kezdve föltartózhatlanul hanyatlik a portré. A Nagy Konstantin utáni időkben a római arczkép már valósággal anti-individuális, tipusokat ad, a mikor egyéneket kellene adnia. Az ó-kori arczképszobrászat visszatért oda, a honnan kiindult: a tipikushoz. A fejlődés bezárult. Egész volt. *G.*

10. TITUS FEJE A VATIKÁNBAN LEVŐ SZOBRÁRÓL.

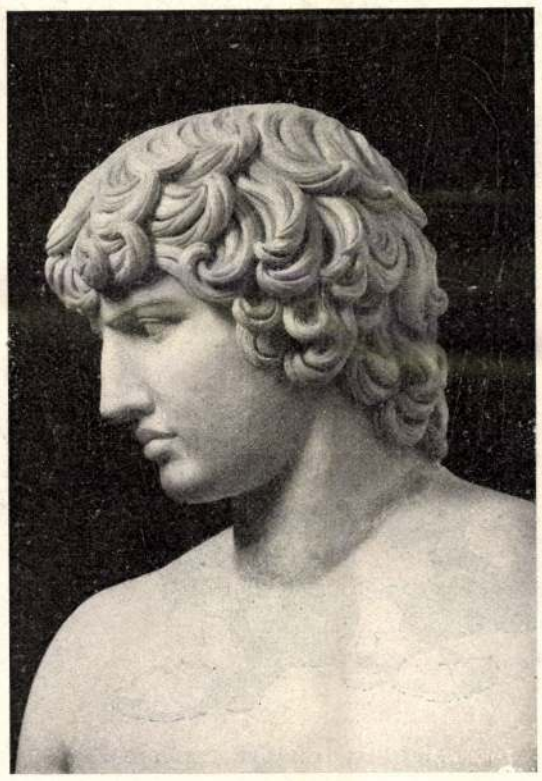

11. ANTINOUS. (Delphi-i múzeum).

12. JULIA. (Róma, Capitolium.)

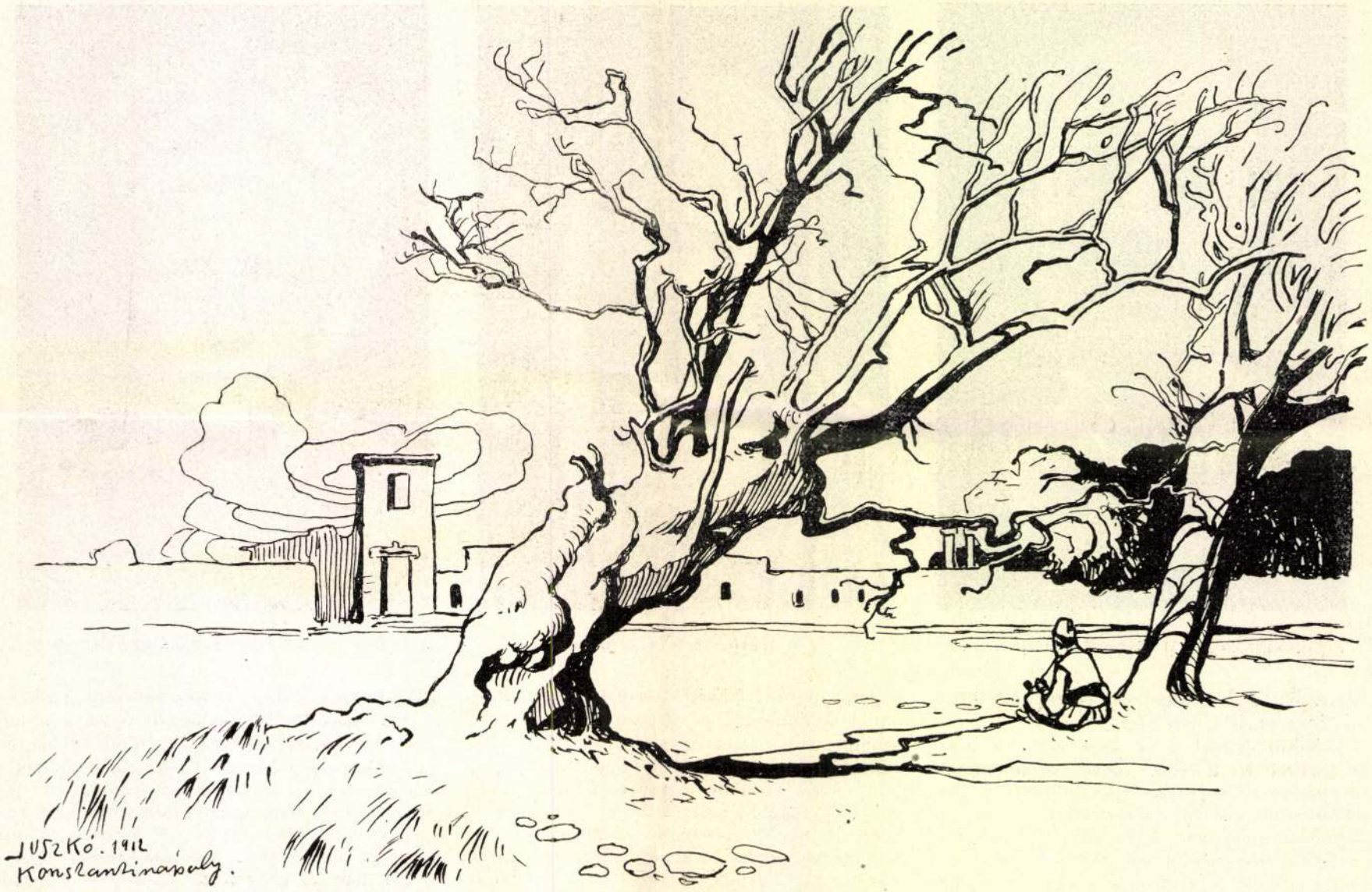

A «JANICSÁROK FÁI». (Ezekre akasztották föl a lázadó janicsárokat.)

KISÁZSIAI TARTALÉKOS KATONÁK.

A TÖRÖKORSZÁGI FÖLDRENGÉS SZÍNTERÉRŐL. — Juszkó Béla rajzai.

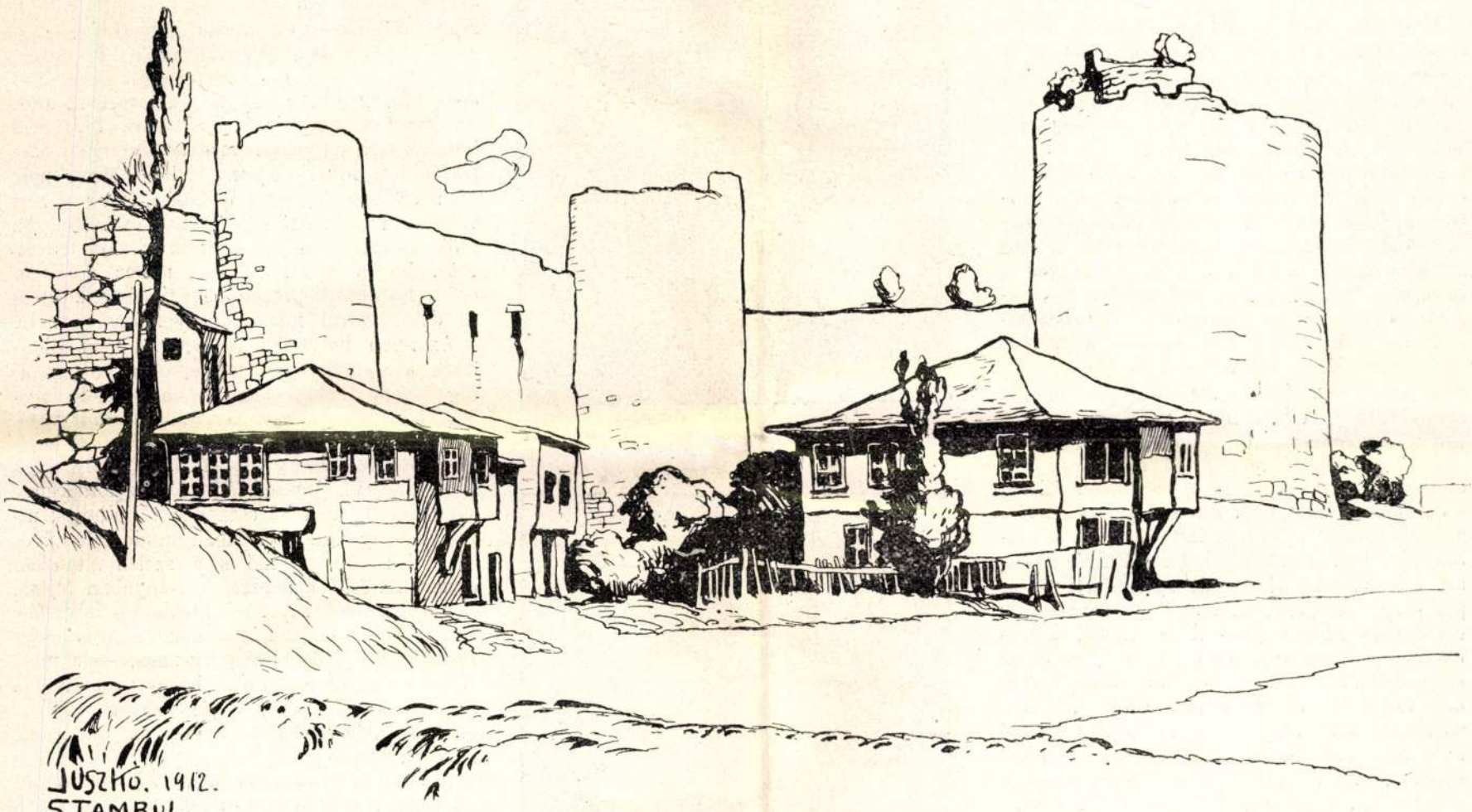

A HÉTTORONY.

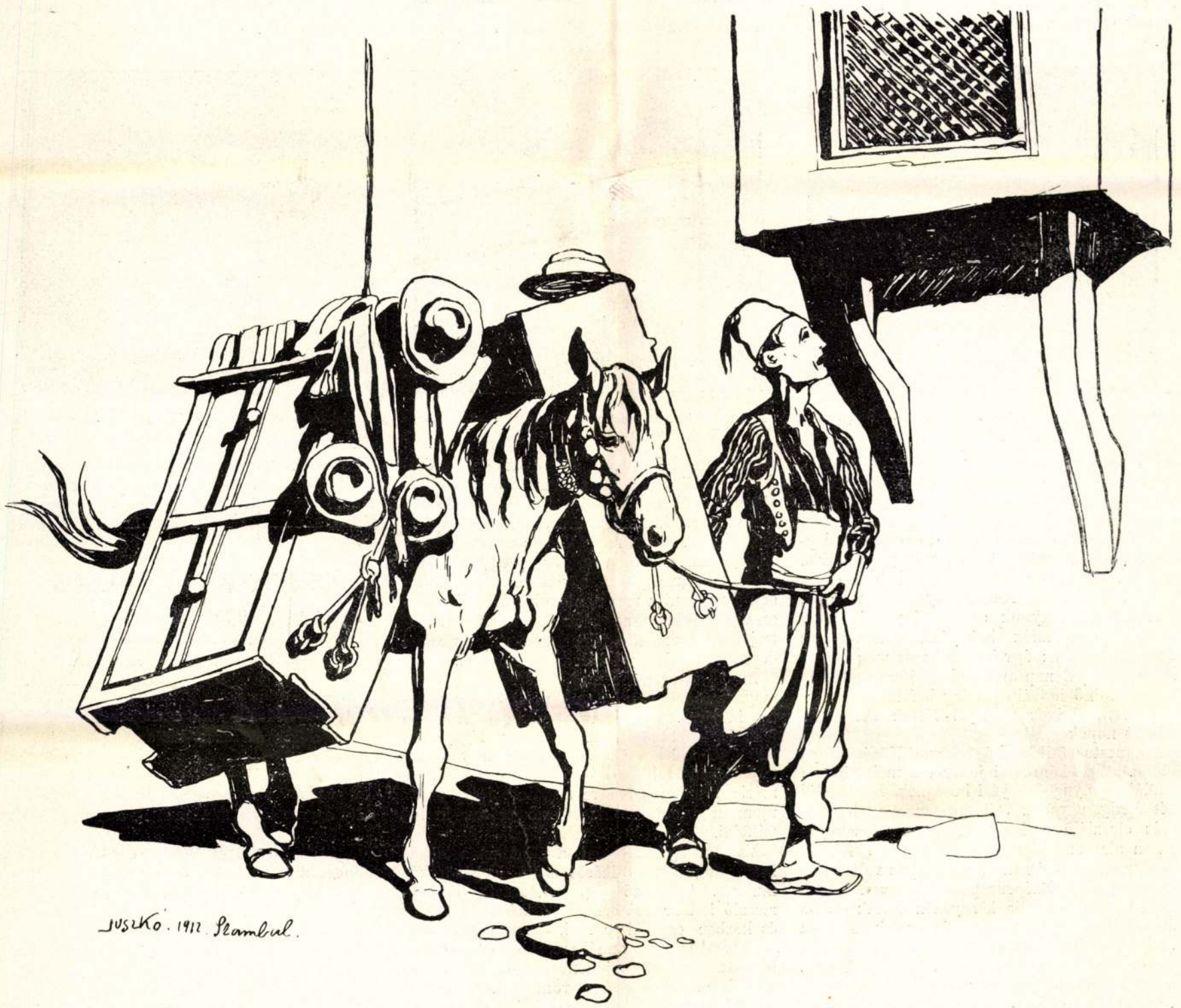

VÁNDORLÓ SZATÓCS KONSTANTINÁPOLY GÖRÖG NEGYEDÉBEN.

A TÖRÖKORSZÁGI FÖLDRENGÉS SZÍNTERÉRŐL. — Juszkó Béla rajzai.

HIRTELEN IDŐVÁLTOZÁS.

A hetekig tartó kánikula után, a mikor egész Középeurópában állandóan száraz és meleg idő uralkodott, augusztus 7—8-ikán szinte egyik napról a másikra egyszerre őszieszre fordult az időjárás. Nagy zivatarok vezették be az időjárásnak emez új alakulását s a zivataros periódust napokig tartó állandó borult, esős és szeles idő váltotta fel. A milyen gyorsan következett be a meglepetésszerűen ható hűvös idő, ép olyan érdekes is volt a tudományos meteorológia szempontjából a változás lefolyása, a melynek minden mozzanatát nagyon szépen figyelemmel lehetett kisérni és előre látni, úgy hogy az augusztus első tiz napjának időjárását klasszikus példaként lehet bemutatni arra, hogy az időjárás alakulásában mindenkor milyen döntő szerepe van a légnyomás változásának.

A meteorológiai megfigyelő állomások naponként közlik egymással a barométer állását s ezekből az adatokból minden napra meglehet állapítani a légnyomás eloszlását a szárazföld felett. Az áttekinthetőség kedvéért ezeket a légnyomás eloszlását megmutató térképeket úgy szokás készíteni, hogy összekötjük vonalakkal azokat a helyeket, a hol a légnyomás egyenlő volt. Tekintsük meg p. o. az ide mellékelt 2. számú, 1912 augusztus 6-ikának megfelelő ábrát. Anglia felett egy szabálytalan zárt vonalat látunk, a mely mellé 745 van irva. Ez a vonal azt jelenti, hogy Anglia fölött azokon a helyeken, melyeket e vonal érint, augusztus 6-ikán reggel 7 órakor mindenütt 745 milliméter higanyoszlopnak felelt meg a levegő nyomása. Ugyanígy a 750-el jelölt vonal azokon a helyeken megy át, melyeken a légsúlymérő e nap 750 millimétert mutatott. E vonalakat izobároknak nevezik a meteorológiában. Ha valamely helyen, (mint ez esetben Angliában) a légnyomás igen alacsony, s zárt területet képez, úgy ezt depressziónak szokás nevezni.

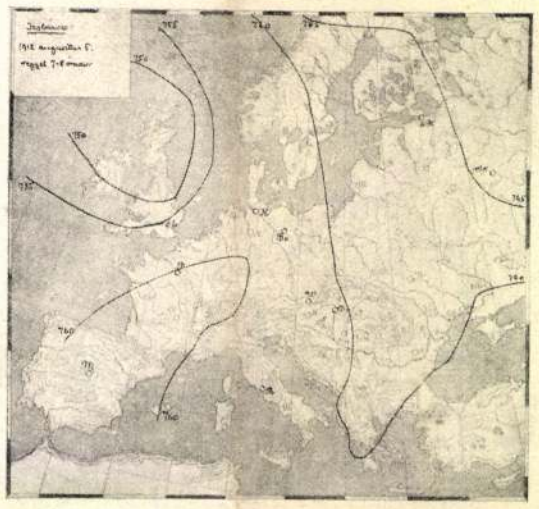

Izobárok 1912 augusztus 5-én reggel 7—8 órakor

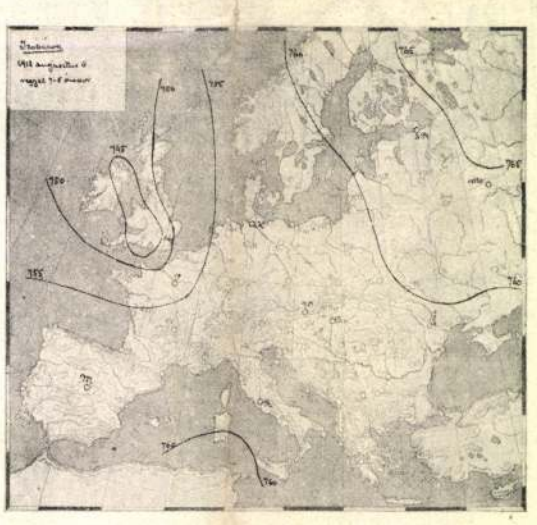

Izobárok 1912 augusztus 6-án reggel 7—8 órakor.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a depressziók nem maradnak egy helyben állva, hanem rendszerint kelet felé haladnak egyik helyről a másikra. Ha ezt figyelembe vesszük, s tekintettel vagyunk arra a tényre is, hogy az ily depressziók befolyással vannak az egész időjárásra: úgy igen sokszor meg tudjuk előre is (1—2 napra) mondani, hogy valamely helyen minő időváltozás fog beállani.

Igen tanulságos példáját láttuk ennek az elmult napok alatt.

Augusztus 5-ikén még megvolt Középeurópa időjárásának kánikulai jellege, a mely tipusos példája a nyugodt nyári hőségnek. Körülbelül két hétig ugyanaz volt mindennap a légnyomás eloszlása a kontinens felett: északnyugaton alacsony légnyomás, depresszió feküdt, délnyugaton és északkeleten magas volt a légnyomás, míg Középeurópában közepes. Ennek következtében Anglia környékén voltak csak a depressziót jellemző esők és szelek, Európa többi részeiben száraz és derült idő volt, a mikor csak itt-ott fordult elő egy-egy kisebb, helyi zivatar, a melynek hatása azonban kevés volt ahhoz, hogy a légnyomás eloszlásában változást idézzen elő.

Ez az állandó jellegű helyzet 6-ikára virradó éjjel már észrevehető változást szenvedett. Az északnyugati depresszió megerősödött, a délnyugati maximum, vagyis magas légnyomás délebbre tolódott el, az északkeleti északabbra, úgy hogy erősen lehetett sejteni azt, hogy mélyebbre ható változások vannak készülőben, habár a száraz, meleg idő még mindig megmaradt. A következő napon valóban megjelent a várt új alakulás. 7-ikén Olaszország északi része felett egy újabb, kis kiterjedésű depresszió jelent meg, míg az angol depresszió valamivel keletre tolódott el.

Az új depresszió megjelenésével egyszerre megzavarodott a minálunk uralkodó egyenletes időjárás. Magyarország nyugati részében jelentkezni kezdtek az alacsony légnyomás felé fujó szelek s Olaszországban nagyobb kiterjedésben fordultak elő zivataros esők s máris minden jel arra mutatott, hogy ez az ujonnan jelentkező depresszió erősen ki fog fejlődni.

Valóban úgy is történt, a mint azt a következő, augusztus 8-ikáról szóló izobár-térkép mutatja. Az előző nap keletkezett kis depresszió hatalmassá erősödött, kelet felé vonult és közben egyesült a régi, északnyugati depresszióval is, hogy annál erősebben éreztethesse hatását. Utjában mindenütt erős zivatart és esőt hozott magával s vonulásának irányát mindenfelé csaknem viharszerű szelekkel jelezte, a miknek erősségét csak fokozta az, hogy a depresszió csaknem szokatlan sebességgel vonult északkelet felé.

A depresszió zivatarai és hűvös szelei mindenfelé rohamosan lehűtötték a levegőt s 8-án reggel az ország különböző helyeiről beérkezett megfigyelések nyilvánvalóan mutatták, hogy az alacsony légnyomás magja körülbelül épen Magyarország közepe felett tartózkodott. Nyugat felé ugyanis 11—13 fokra hült le a hőmérséklet s nyugati meg északnyugati szelek fújtak, mig Erdélyben, a hová ekkor még nem ért el a depresszió hatása, még derült volt az idő, keleti és délkeleti szelekkel. Az időjárás ezen a napon tipusos példája lett az esős, hűvös nyári időnek, mikor csaknem egész Európát depresszió boritja északkeletről és délnyugatról magas légnyomással övezve.

Az ilyen helyzetek rendszerint nem állandóak s a délnyugati magas légnyomás mindig tovább szokott terjedni, maga előtt tolva északkelet felé a depressziót. 9-én már valóban láthatjuk, hogy az egész légnyomási helyzet eltolódott északkelet felé. A minimumok Dánia, illetve Oroszország fölött oszlottak meg s mindenütt igen bő csapadékot hullattak utjukban, míg Középeurópában mindenfelé hűvös és szeles volt az idő s a szelek általában északkelet felé, a depresszió irányában fujtak. A délnyugatról közeledő maximum olyasféle eloszlást mutat ezen a napon, mintha bezárulni és kiterjeszkedni igyekeznék, — a mely esetben megint hamarosan bekövetkezett volna az erős felmelegedéssel járó száraz idő — azonban még sem történt meg, a mit várni lehetett.

A következő napokon ugyan egy kevéssé elsimultak a légnyomásbeli ellentétek, de a déli maximum nem erősödött meg azonnal és ezzel az időjárás egyelőre megtartotta hűvös és szeles jellegét, szórványosan előforduló esőkkel. A helyzet ilyenformán az időjóslás számára rendkivül nehéz volt, mert hiszen a légnyomás eloszlása olyan változékony és bonyolult alakot öltött, hogy úgyszólván lehetetlenség volt valamilyen határozott tendenciát megállapitani.

Sztrokay Kálmán.

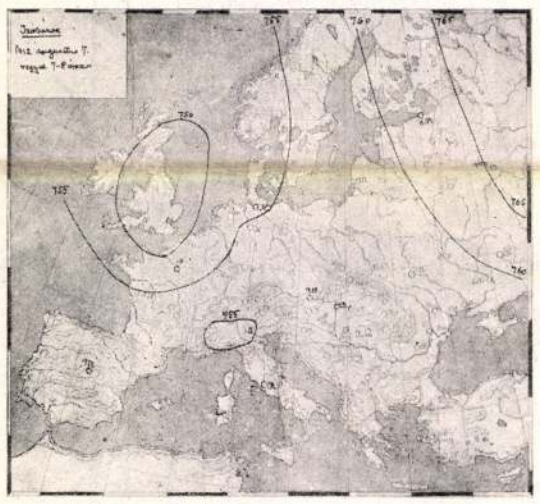

Izobárok 1912 augusztus 7-én reggel 7—8 órakor.

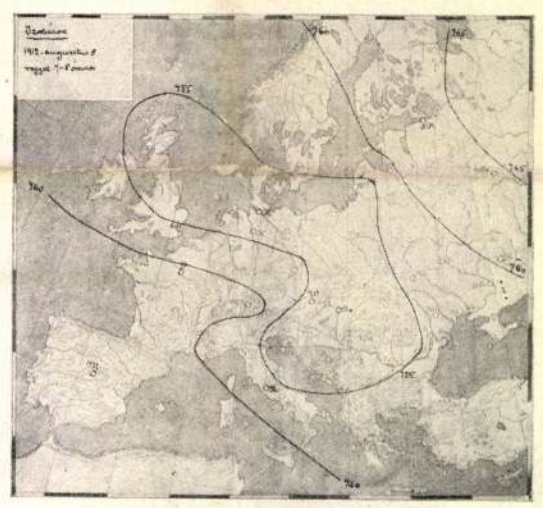

Izobárok 1912 augusztus 8-án reggel 7—8 órakor.

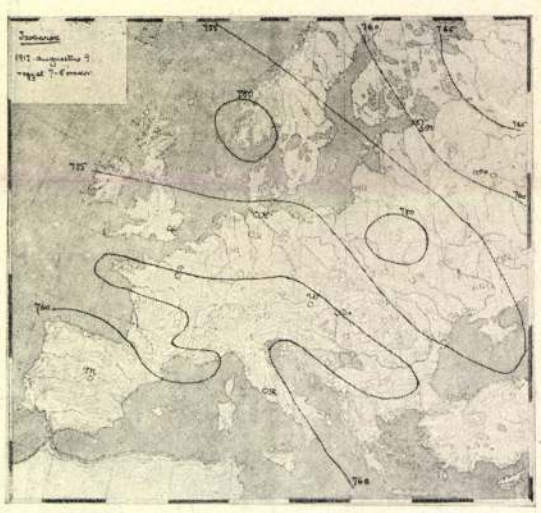

Izobárok 1912 augusztus 9-én reggel 7—8 órakor.

AZ EGYSZERŰ DOLGOK.

Engem lesujtnak az egyszerű dolgok . . .
Hogy rád gondolok és a szemem boldog,
Hogy rólad álmodom s meleg az álmam . . .

Így élek, e kis dolog mámorában,
Oly egyszerűen s minden titok nélkül,
Mint asszonyok sokan, százan és százan!

Hogy elmém már lassanként belebékül
E gondolatba és mondom: Hiába!
Ily egyszerűen s minden titok nélkül

Megérett bennem az alázat vágya!
Megérett bennem a tűrés, a várás,
S a magam halk és titkos szolgasága . . .

Én s az Alázat! Egy messzi kiáltás
És meghallom . . . Egy intés — és mosolygok!
És sietek — és a karom kitárom . . .

Engem lesujtnak ez egyszerű dolgok . . .
Nem merem hinni, hogy ez a — Boldogság!
Tünődöm, félek s azt hiszem, csak álom . . .

Erdős Renée.

Juszkó Béla

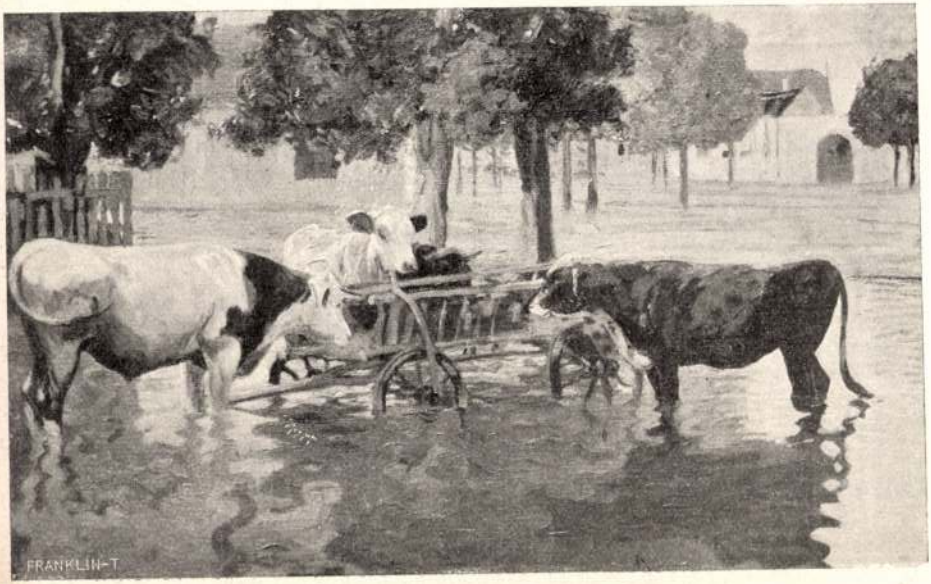

Juszkó Béla: Tóvárosi részlet.

A ROCKLAND

ELBESZÉLÉS. IRTA

A Rockland Lake (tó) New-Yorktól három-négy órányi út a Pennsylvania-vasuton. Ez egy óriási darab csendes, hullámtalan, mozdulatlan viztömeg, télen befagy és onnan hozzák a jeget New-Yorkba. Édes vizü, sással, náddal szegélyezett óriási tó, fölötte nyáron millió a moszkitó és nincs ember, a kinek kezét, arczát dagadtra ne csípnék. A házak ajtait, ablakait tüllel vonják be, hogy be ne férkőzzék a csunya szunyog-féle. Az egyik szélén a kis Rockland falu áll, a tó északibb partjain pedig elszórtan indián-telepek, apró wigwamok vannak. Az indiánok nagyrészt halászattal élnek itt. Ezt úgy kell érteni, hogy halat esznek. Vadászni is szoktak és olykor elvándorolnak a Raatskil-hegyek lábáig egy kis vad után. De a mi halat fognak, vagy vadat leterítnek, azt megeszik és soha eszükbe

háborúban sinylődő kato
nyíteni, azt az ember
indián vagy bármi más,
ről, hogy nyoma se ma
— Halál reájuk, —
ben forgó szemekkel.

Bill Hardy pedig fo
gadtan, mint mindig, r
ről volt szó.

— A második utcza
embere harczol most I
bogó alatt, tehát elha
reggel elindul Rockla
diánokat megfékezi. H
gukat, kiirtjuk őket e
utczai banda csak dics
Ha utolsó szálig ott v
irtjuk őket.

LEGENDA A KÉT RÉZPÉNZRŐL.

Elbeszélés.

Irta KASSÁK LAJOS.

Az óriás hegy lábánál, egy gödrös-dombos kertecske közepén állt az özvegyasszony háza. Az egész épület alig volt nagyobb néhány arasznál és tornyos, palaköves tetejéről valami csodálatos csigaházhoz hasonlított. A gondos épitő valamikor négy keskeny részt hagyott a vályog között, négy kis ablak részére, de a hogy a gazda meghalt az özvegy még aznap hármat betapasztott közülük.

— Így kevesebb tüzelő kell majd télire — okoskodott. — Nyáron meg ugyis a kertben lakunk, semmi szükség hát a sok lyukra.

— Igen, bizony, — mondta rá az apátlan Vizsu, a ki még csak tiz éves volt, de már emberes komolysággal élt és nagyszerűen értett az anyja nyelvén beszélni, az anyja szemeivel látni.

És minden úgy történt, a hogy ők azt előre elgondolták.

Télen alig is lépték át a ház küszöbét, tavaszszal pedig, a hogy a keletre vágott ablakocskát bearanyozták az első langyos napsugarak, egyszerre ők is megelevenedtek, a nagyhasú, hideg kemencze mögül előkotorták rozsdás szerszámaikat és hangos jókedvvel álltak neki a nehéz földturó munkának. S a fölásott, bevetett talajból csakhamar kiütköztek a zöld saláták, csipkés fejű, tarka virágok. Vásár idején az özvegy kerek vesszőkosárba rakta az érett holmit és kora hajnalban elindult a város felé.

Vizsu a sövénykerítésre dülve tekintetével messzire elkisérte a hegyi uton lefelé ballagó asszonyt s csak mikor azt már teljesen elnyelte a távol, állt ő is munkába. Körülötte édes, jó szagot leheltek a törpe gyümölcsfák, a sövényen madarak fütyültek s néha Vizsu is dalba kezdett és hangja pajkos csilingeléssel futotta be a meredek hegyhátakat.

Estére csörgő krajczárokkal megjött az anyja és boldogan egymás mellé bújva a szabad, csillagos ég alatt álmodták át az éjszakát.

Rokon vagy ismerős soha nem látogatta meg őket; országjáró vándor is csak nagyon ritkán tévedt erre a tájra.

Így virágzott el fölöttük a nyár s az első dér leszálltával szomorúan visszabújtak a kunyhóba. Az ajtó, ablak részeit gondosan betömködték, friss olajat öntöttek a kiszáradt mécsbe s szelid, bubánatos szóval a korán elhunyt apáról és a jövő gondjairól beszélgettek. Vizsu megállás nélkül pergette a nyelvét, de az özvegy, csak néha, néha kezdett hosszabb mondókába. A sok városi út ez esztendőben igen elnyűtte öreg lábait s minél erősebb lett a tél, annál fájóbb hasogatások nyilaltak beteg csontjaiba. Naphosszat alig mozdult el a sarokból, halk, panaszos hangon tanácskozott Vizsuval, a ki híg, zsírtalan levest habart a tűzhelyen és fanyar, zöldhéjú almákat sütött a finom hamuban.

Esténként Vizsu az ágyba támogatta betegét és magasra tornyozta fölötte a vörös, nagykoczkás czihákat . . .

Egy reggel Vizsu szokatlanul sokáig bujkált a kemencze mögött s mikor végre megmutatkozott, ijedt, csodálkozó szemekkel mondta az anyjának:

— Nincs több almánk! Egy szem sincs, az egész szurdik üres.

Az özvegy szomorúan mosolygott:

— Ne ijedj meg, kis nyulacskám, egy hét múlva itt a karácsony s megint lesz harapni valónk. Éjféli mise előtt lemész majd a városba kántálni, madarkám s a pénzen veszünk egy új zsák almát.

Vizsu ettől a naptól kezdve csodás, lehetetlen tervekkel gondolt a karácsonyra. Napközben hunyt szemekkel gondolatokba merülve ült anyja zsámolya előtt s ha éjszaka az csöndes szuszogásba aludta magát, ő tovább virrasztott: szemeit a szuvas gerendákra meresztve, vad fantáziával nyargalt a kék semmiségbe.

Igy ért be hozzájuk a bőjt utolsó napja és Vizsu pirosra hevült a nagy tevés-vevésben.

Kint már alkonyodott. Az egész napi havazás után kissé kitisztult az ég és éles, kemény szinek foszforeszkáltak a levegőben. A kert bundás, ragyogó sövényén ijesztőn feketélltek a hazakészülő varjak, károgásuk gyötrő, aggodalmas taktusban szürődött be a szobába.

Vizsu vidám, beszédes kedvvel készülődött. Fölkötötte rengeteg kenderszakállát, nagy rongypúpot tömött a hátára; aztán hóna alatt a czifra betlehemmel, kezében a kis falámpással, mint valami száz esztendős, csupaszőr törpe pöndörödött az anyja elé.

— Vigyázz, kis bogarkám, — figyelmeztette még utoljára az özvegy — az utakat betemette a hó s a ragyogó, egyforma mezők könnyen elvakítják a vándor szemét.

A kis öreg vigyori, szélesre huzott szájjal bólogatott, de alig is értett meg valamit az okos tanácsokból. Még várt kicsit, aztán nehéz, zuhogó csizmáiban kicsoszogott a szobából.

A varjak már elröpültek a kerítésről, a bántó alkonyati szinek egységes kék-fehér foltban ragyogtak a végtelen határ fölött és Vizsu otromba csizmái harsogva törték a friss, érintetlen havat. Megfeszitett gyors lépésekkel iparkodott a lejtőn lefelé, néha-néha kedvesen hátratekintett s szemeit egész a kunyhóig vezették vissza az elhagyott széles lábnyomok.

Mintha az egész világ kihalt volna, a hosszú gyaloglás alatt egy lélekkel nem találkozott.

Nyolcz órát harangoztak, mikor a városba ért. Itt már elevenebb, hangosabb volt az élet s ő új erővel koczogott végig a csuszós gránitkoczkákon. Előbb úgy gondolta, magányosar jár majd ajtótól-ajtóig, de most, hogy egymás után akadtak elé kántálók, a kik négyötös csoportban házaltak, hirtelen ő is mást határozott. Az egyik utczában ismerős gyermekekkel találkozott, örömmel közéjük szegődött. Titokzatos sugdolódzással kezdték meg pénzthozó mesterségüket. Nem volt ajtó, a mit meg ne kopogtattak volna s a hova sikerült bejutniok krákogó, összevissza rendben énekelték el bemagolt, lelketlen dalaikat.

A hogy az éneket ledarálták, szilaj ujjongással vetették rá magukat Vizsu hegyes rongypúpjára. Az sziszegve tűrte a zuhogó ütlegeket, majd meg nagyokat sikoltott fájdalmában és az egész ház nevetett szomorú bohóczságán.

A többiek már kint jártak, mire ő nagynehezen összeszedte magát.

— Mennyit kaptatok? — kérdezte türelmetlenül gyanúsan együttgombolyító pajtásaitól.

A pénzt egy nyurga, gyorslábú gyerek zsebelte be, a ki mindig a csapat élén járt s onnan beszélt vissza Vizsunak:

— Ötöt, nyolczat — mondta s máris másik ajtón dörömbölt.

Hosszú, fárasztó utczákon loholtak végig, de alig eresztették be őket valahova. Késő volt már. Az emberek bezárták meleg otthonukat és a sötét égből csillagos, nagy pelyhekben ismét szitálni kezdett a hó.

— Nem megyünk tovább! — mondta a nyurga pénzszedő, mikor az egyik küszöbről durván visszaszorították őket.

— Hiszen még nincs elég pénzünk — rimánkodott Vizsu. — És még annyi ház van, a hol be sem kopogtattunk.

— Nem megyünk tovább! — pöröltek a többiek sértődötten és szitkozódva tértek át az utcza lakatlan felére.

Elsőt harangoztak a misére, mikor a város végén megálltak.

Ügyesen közbe szorították a pénzes pajtást és türelmetlen kiváncsisággal várták a nekik járó részt.

A gyerek sapkájába forditotta zsebe tartalmát; aztán hangos számolással osztogatta társai reszketős tenyerébe a gömbölyű, drága holmit.

— Egy, kettő, három, négy! — mondották utána valamennyien hangosan. Torkuk szárazon reszelt, szemeik, mint apró, vörös tűzkövek égtek ki a bundás sapkák alól.

A beláthatatlan égből egyre hullott a hó és a gyerekek kapzsi, nyitott tenyere lucskosra kékült-zöldült a megolvadt víztől. De egyikük sem panaszkodott. Halálos türelemmel állták a munkát.

Az osztó utoljára nyult az áldott sapkába és merész elhatározással ezt mondta:

— Két rézpénzt találtam még a bélésben, de ez már egyedül az enyém marad.

— Mi? — kérdezte Vizsu ijedten. — Oszd el azt is, az nem igazság, hogy neked maradjon!

Amaz vigyoroga zsebre dugta a krajczárokat:

— Talán csak nem fogom négy felé harapni, buta!

— Akkor hát add nekem! — követelődzött most már Vizsu is elszántan. — Hiszen nektek semmitek se volt, a betlehemet is én hoztam.

— Ne! — mondta a másik és gúnyosan kiöltötte a nyelvét. — Az meg épen jó lesz czigarettára. Mi? — kérdezte két városi pajtásától.

— Persze — kaptak azok is az ajánlaton s most mindhárman összefogtak.

— De nekem köll, nekem másra köll a pénz, nekem az édes anyám is beteg — sipitotta Vizsu és dühösen elsirta magát.

Amazok ingerkedőn nevettek.

— Add ide, add ide a pénzt! — hörögte Vizsu és lapát körmeivel eszetlenül a vigyorgó gyerek arczának ugrott.

— Üsd! — vezényelte az rémülten. A másik pillanatban az egész társaság összegabalyodott.

Nem sokáig tartott a harcz.

Vizsu nyekkenve vágódott el a puha havon. Mire nyöszörögve föltápászkodott, a három gyerek diadalmas kurjongatással fordult be a sötét utczasarkon.

— Kutyák! — sirta utánuk Vizsu fulladozva. Aztán megtépett, vizes szakállával, berugdált, nehéz betlehemével nekivágott az úttalan határnak, csakúgy gondolomra hazafelé.

Lihegve feszült előre. Vad deczemberi szél dudált körülötte, a hideg minden kis hézagot megkeresett a ruháján és sós, ragyogó könnyeket csipett a szemébe. A betlehembe állított falámpácska vékony, piros fényszalagokat szórt el roggyanó lábai előtt.

Még alig járt néhány ölnyire a várostól, a környékbeli parasztokkal találkozott. A jámbor templomjárók megismerték.

— Vigyázz, kis öreg, vigyázz — mondták — mert beleveszel ebbe a roppant nagy fehérségbe.

Vizsu alázatos köszönéssel haladt el mellettük.

A parasztok még egyszer utána szóltak

— Vigyázz öreg, hogy el ne tévedj! A táblácskánál térj jobbra, az az irány vezet hozzátok.

Aztán ők is megindultak és egetkérő, áhitatos zsoltáraik mind halkabban zengtek az éjszakában.

Vizsu még két-három ilyen dalos csoporttal találkozott; aztán megint egyedül lábolta a harsogó, ropogó világot.

Időnként meg-megállt pihenni, melléből vastagon szakadt a meleg pára s mindjárt a szája szélén szúrós jégcsapok fagytak rá kuszált szakállára. Halálos fázás rázta minden porczikáját, de nem tudta sajnálni magát. Zsebében megtapogatta a csörömpölő garasokat, aztán megint tovább vánszorgott.

Nagysokára az útjelző táblához ért, bágyadt, jóleső érzéssel kuporodott föl a magas határkőre. A betlehemet szépen a lába elé állitotta, előkotorta pénzét és halk mormolással újra, egyenként a sapkájába olvasta. Mennél üresebb lett a marka, annál kétségbeejtőbb szomoruság takarta be a szivét.

— Épen az a kettő, csak az a két rézpénz hiányzik — mondogatta mélységes panaszszal, mikor az utolsó krajczár is a sapkába koppant és fagyos orczáin végig gurultak a szakadó könnyek.

Most véletlenül a hóra állitott betlehemre tévedt a szeme és csodálkozva látta, hogy nyomorúságos lámpácskája vakító, igazi napfénynyel világit és egy mosolygós, fehérruhás gyerek áll a ragyogó kiszniház ajtajában.

— A Jézuska — gondolta Vizsu s még a lélegzete is elakadt az ámulattól.

— Jól gondoltad, — szólalt meg édes, muzsikáló hangon a fehérruhás gyerek. — Én a kis Jézus vagyok a te betlehemedből és azt is láttam, hogy pajtásaid gonoszul elcsentek vagyonkádból.

— Pedig csak épen az a két rézpénz hiányzik, — szepegte Vizsu kissé megnyugodva.

— Ne sirj, drága testvérkém, — mondta a fehérruhás gyerek. — Add a kezed és én elvezetlek a stáczióhoz, a hol egy hires, jószivű úrtól mindenki megkapja vágyai netovábbját.

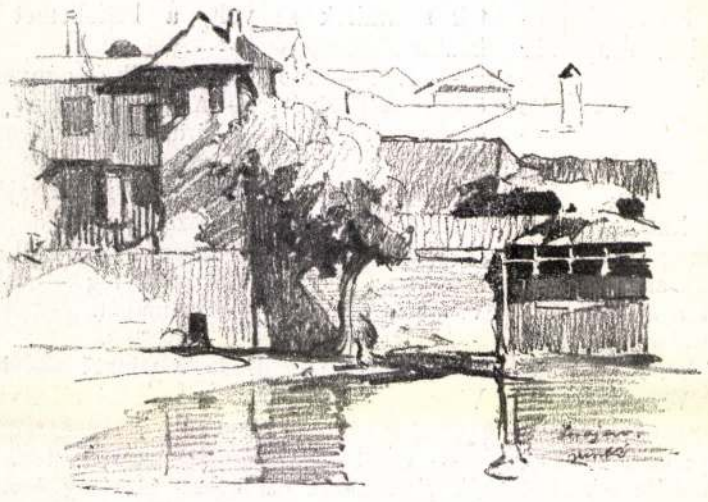

A Boszna partja Szerajevónál.

Boza-árus.

Bosnyák parasztok.

Faárus.

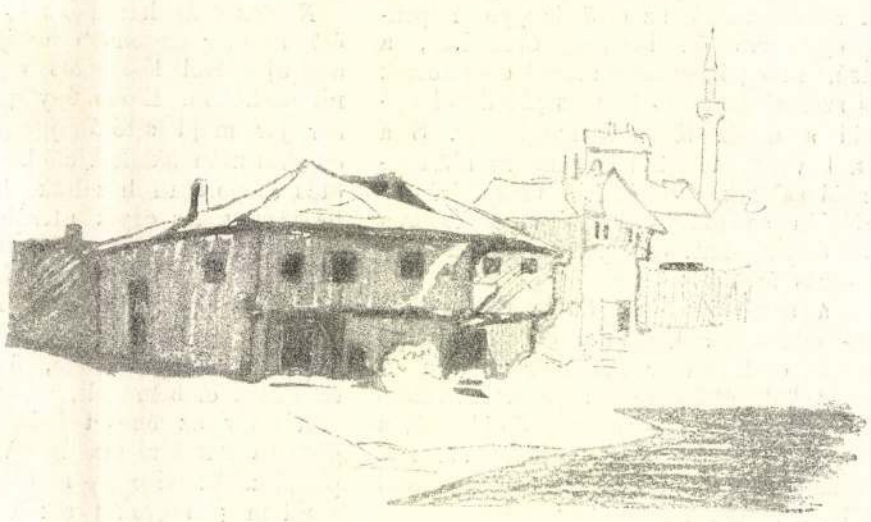

Szerajevói pékműhelyek.

Kávéházban. (Szerajevo.)

Mosztári mohamedán nők utczai öltözete.

Régi templom Mosztárban.

A Narenta régi hídja Mosztárban.

Szerajevói régi várkapu.

A mosztári római híd erődítvénye.

JUSZKÓ BÉLA RAJZAI BOSZNIA ÉS HERCZEGOVINÁBÓL.

Juszkó Béla

Az Alduna vidékéről,
fenti rajzai repr.
Vas. Ujs 1912. 9. l.

szélhetett tyúkokról és tojásokról, ha ő is jelen volt.

Ezen szorultságában elhatározta Örnerlou, hogy meg sem áll és nem is köszönti Sinclairet. Gyorsan elsiklik mellette, a hogy csak Fingal futni képes.

De balul ütött ki a dolog. A hámoros épen Karlstadban volt és új csengőket vásárolt, melyek oly nagyszerűen csilingeltek, hogy a kakas fölriadt és a találkozásnál elkezdett hangosan kukorékolni.

Örnerlou fölállott és a hol csak érte Fingalt, csapkodta erősen ostorával. A fődolog, hogy hamarosan elvágtasson innen.

De ez nem sikerült olyan könnyedén. Sinclaire Menyhért földühödött. Nem volt ideje észrevenni a ládát, de Örnerlout jól ismerte és azt hitte, hogy a hadnagy utánozta a kakaskukorékolást, csakhogy őt megbosszantsa.

Megfordította a lovát és Örnerlou után iramodott.

A hadnagy hallotta a mint közeledik és azt gondolta, hogy legjobb lesz, ha megáll és elmagyarázza a dolgot. Erre a kakas olyan nagyot kukorékolt, hogy az egész erdő visszhangzott bele. A hatalmas hámortulajdonos megint azt hitte, hogy a hadnagy volt, még dühösebb lett és úgy ordított, mint egy vadállat. Örnerlou erre nem merte megvárni, hanem tova iramlott.

Valósággal őrült hajsza keletkezett néhány perczig a Sundgard-hegyen. De míg a hámorosnak jó futója volt, addig Örnerlou Fingal-ja öreg és gyenge paripa volt, így a hadnagyot biztos, hogy hamarosan beéri. Mikor hátrafordult, látta, a mint a hámoros magasra emelte az ostornyelet, hogy a fejéhez vágja.

Erre elbucsúzott Örnerlou a szép ieményektől, Maja Lizától és Lövdalától. Előre hajolt, fölemelte a kakasos ládát és Sinclaire Menyhért útjába dobta. Ily módon megmenekült. Különben az erős hámoros agyonütötte volna, mert nem azok közé tartozott, a ki meghallgatná a magyarázatot, ha már egyszer fölbőszítették.

Midőn a hadnagy megérkezett Ilbergbe a vendéglőhöz, teljesen ki volt merülve. Azt hitte, hogy sohasem jön helyre ezen út után.

Sokáig élt még, de még öreg korában is nagyokat káromkodott, mikor erről beszélt.

Lövdalában többé nem mutatkozott. Ez volt a leggonoszabb kalandja, a mi egész életében érte. Ezer ördög! Még emlékezni sem akart rá többé.

Hétköznapon.

Megindult Lövdalában teljes erővel a munka, reggel és este kihallatszott a konyhából a kilencz rokka karatolása, olyan erősen, mint a malom zúgása. De napközben sem lehetett lustálkodni, hanem föl kellett használni a napvilágot a varráshoz és a szövéshez.

Egy darabig úgy látszott, mintha a tiszteletesné teljesen megfeledkezett volna Csöppségről. Nem adott neki más munkát, mint takarítani és füteni a kis szobában. De azon a napon, mikor a hadnagy eltávozott, bejött a konyhába és intett neki, hogy jöjjön egy kicsit a nagyszobába.

Csöppség fölugrott, de annyira megijedt, hogy egyedül kell majd ülnie a tiszteletesnével, alig lehet azt elbeszélni. Nemcsak hogy félt tőle, hanem még a háta is borsódzott, valahányszor meglátta.

Soha egy emberfiától sem irtózott annyira Csöppség; sokat gondolkozott magában, hogy mi is lehet ennek az oka. Mert hogy valami különös személyiségnek kell ennek a papnénak lennie, ezt a gondolatot nem tudta a fejéből kiverni. Mert senkinek sem volt fiatal arczához olyan fehér haja és az sem volt természetes, hogy egy asszonynak olyan öblös hangja legyen, mint valami vizesésnek. És egy közönséges ember nem is lenne képes annyi bosszúságot és keserűséget okozni.

Mindig arra gondolt, a mit egyszer az anyja mesélt neki Svartsjöről és arról a három lényről, a kik megmaradtak, miután a viz kiszáradt. Maja Liza kisasszony sohasem akart erről hallani, de Csöppség tudja jól, ki az a harmadik, és a lövdalaiaknak is volt már vele egy párszor dolguk.

Ha a papkisasszony nem akart ilyesmiről beszélgetni, volt elég a tanyán, a ki szivesen tette. Csöppségnek csak egy estére kellett leszöknie a béresházba, hol Lange-Bengt, Gam-

Dr. Gerlóczy Gyula miniszteri tanácsos, az államvasutak pénzügyi főosztályának új igazgatója.

mal-Bengta, az anyja és Munter-Maja, a felesége, üldögéltek a tűz körül és mesélgettek.

Ekkor mesélte el Gammal-Bengta, hogy a «tó-szellem», miután a viz kiszáradt, hontalanná lett — és azt csak nem lehet kívánni, hogy ilyen finom asszonyság a nyomorúságos kis patakban jól érezze magát — tehát szeretett volna bejutni valami szép udvarházba. Belopódzott ide-oda, de mindenütt észrevették, hogy kicsoda és elűzték, mielőtt valami gonoszságot elkövethetett volna.

Munter-Maja tudott egy történetet az első svartsjöi papnak, Olavusnak a fiáról, a ki egy tavaszi estén lement a patakhoz és belefúlt. Világos, hogy a «tó-szellem» csábította el, különben nem fúlhatott volna bele egy olyan kis patakba.

Lange-Bengt elbeszélte azt a reggelt, midőn kiment a két béressel füvet kaszálni a déli rétre. Mind a hárman azonnal megismerték, hogy ki az, a ki előmászik a fűből. Olyan vizes volt, hogy csak úgy csurgott ruhájából. Ez már eléggé megmutatta, hogy mifajta. És a szeme olyan zavaros volt, mint egy boszorkányé.

Hármójuk közül egyik sem kételkedett, hogy ki légyen az új svartsjöi papné és biztosra vették, hogy addig el nem megy innét, míg tönkre nem teszi az egész házat.

Csöppség ép úgy hitte ezt, mint ők, különösen esténkint a sötétben. De nappal már sehogy sem fért a fejébe, hogy mikép rendezheti a hontalanná lett viziszellem Lövdalában a fonást és a szövést. De azért a gyanujából mindig megmaradt annyi, hogy összeborzongott, ha meglátta.

Természetesen nem segíthetett azon, mikor bejött a tiszteletesné a konyhába, hogy ne kövesse őt a kisszobán át, a hol Maja Liza varrogatott egy ágyterítőn, a nagyszobába, abba a szép tágas helyiségbe a sárga nyirfabutorokkal és kékkoczkás szőnyegekkel. Két ablaka volt a nagyszobának. Az egyik előtt magas zöld «kalla» állott, a másik előtt pedig egy kis varróasztal. A födele ki volt nyitva és látni lehetett az egyes apró szakaszokat, melyek tele voltak czérnával, selyemmel, viaszszal, tűvel, mintakönyvecskével, szalagokkal, kapcsokkal és sok más mindennel, a mi jó, ha a varrásnál rögtön kéznél van.

A tiszteletesné mindent megmutogatott Csöppségnek és neki ki kellett találnia, hogy mit mire használnak. Annyira barátságos volt, hogy nevetett is olykor, mikor a leányka nem talált el valamit, pedig ez olyan szokatlan volt nála, hogy a szájszöglete merevnek látszott.

Minél barátságosabb lett, annál jobban összeszorította Csöppség az ajkát és annál jobban figyelt ragyogó két szemével. Csak megint ki ne csaljon belőle a tiszteletesné olyasmit, a mi bajt hoz a papkisasszonyra!

De most úgy látszik, nem volt semmi ravasz szándéka. A tiszteletesné leült a varróasztalhoz és Csöppséget maga mellé ültette. Most majd megtanítja varrni, mert az anyjának megígérte, hogy jó nevelésben részesíti.

Először megmutatta, hogyan kell a czérnát a tűbe fűzni.

Ez többnyire nehéz próba egy gyermeknek, de Csöppség egyszerre könnyedén befűzte.

A tiszteletesné egészen elcsodálkozott. Azt mondta, hogy ez már derék dolog. Ha minden így fog menni, akkor még nagy varrónő lehet belőle. **(Folytatása következik.)**

PIROS TOJÁS.

Öröm, kedvesség, szépség, mély értelem — mind megvan ez husvét ünnepének sejtelmes ajándékában, a piros tojásban. A tojás az ébredő élet jelképe, s a kapcsolat, melyet megleltek közte és az ébredő tavasz ünnepe közt, oly naiv s oly kinálkozó, hogy nem lepi meg az embert, mikor megtudja régi irásokból hogy a tojásnak ez a kultusza régibb, mint a kereszténység, s talán van oly régi, mint az emberi gondolkozás története.

A legősibb följegyzés e kultuszról alighanem az, a melyet a khinai évkönyvekben lelni. A khinaiak tavaszi ünnepén már kétezer évvel Krisztus születése előtt hímes tojással ajándékozták meg egymást az emberek. A keményre főtt tojás volt a főtáplálékuk az ünnep három napján, mert vétett a vallás ellen, ki e napokon tüzet gyújtott. Valószinű, a tojás héjára festett képekből is következtetni lehet, hogy a khinaiak is meglelték már a tojásban minden keletkező élet jelképét. Az, hogy a régi egyiptomiak, az asszirok, a fönicziabeliek, a zsidók, a rómaiak, az ó-germánok ily szimbolumot láttak a tojásban, egészen bizonyos. Tavaszi ünnepeiken ismert és félreérthetetlen szerepe van a hímes tojásnak. A germánok Donarnak szentelték a piros tojást; azt tettek az elhúnyt hősök koporsójába is, nyilván útravalóul a megdicsőülés útjára, mely Walhallába vitt. A kereszténység nem bolygatta meg a régi népszokást, hanem bölcsen átvette. S a husvéti tojás Krisztus követőinek a feltámadás jelképe lett. A keresztény korszak nem egy régi festett és faragott képén látni a tojásalakú sirt, melyből Krisztus, zászlós keresztel a kezében, feltámadott.

A hímes tojás pedig most is elválaszthatatlan a feltámadás ünnepétől. Most talán még inkább, mint valaha. Régi, kiirthatatlan hagyományok teszik elképzelhetetlenné a husvétot piros tojás nélkül. A középkorban, mikor a bőjti tilalmak jóval kérlelhetetlenebbek voltak, mint most, (a keleti egyház máig megőrizte ezt a szigort) sokáig tartották bűnnek, tojást is enni a bőjt idején. Az emberek hát kétszeres vágyakozással várták husvét ünnepét s a tojással bőven kavart szép husvéti kalácsot. A nagy nap reggelén elvitték a templomba a tojást s a pap megáldotta. A szentelt tojásból aztán a jó keresztény család juttatott egyet-egyet a jóbarátainak meg az ismerőseinek. Ez a szokás megmaradt akkor is, mikor a bőjt szigora lassan-lassan enyhült és szabad volt már tojást enni bőjtben is. Csak épen hogy utóbb már nem nyersen adták a tojást, a tizenhatodik századtól fogva pedig, a régi pogány népek példája szerint, szinesre is festették a héját. Idő múltával a régente szerény és egyszerű husvéti tojás a legpazazabb fényüzés tárgya lett, s azokat a piros tojásokat, melyeket XV. Lajos franczia király osztott szét hívei közt, nagy művészek szebbnél-szebb miniatürképekkel ékesítették. Egy Watteau és Lancret sem tartották méltatlannak önmagukhoz, hogy a tojás törékeny héján csillogtassák művészetüket. Versailles gyüjteményeiben még most is őriznek két husvéti tojást, melyre Watteau festett képet mme Victoirenak, XV. Lajos leányának tiszteletére.

Utóbb divatja múlt a természetes tojásnak s a czukor- és csokoládé-tojás kelendősége hihetetlenül megnövekedett. A francziák statisztikát készítettek róla, hogy Páris népe évente két millió frankot ad ki csokoládé-tojásra s feleannyit czukor-tojásra. De a nép, az igazi nép, hű marad a régi idők hímes tojásához. A falusi leány azzal váltja meg most is a husvéti locsolást. Költészet van e népszokásban s a poézis nehezen szakad el a hagyománytól. —*a.*

HUSVÉT KEDDI ÖNTÖZÉS. — Juszkó Béla rajza.

LILJECRONA OTTHONA.

Regény. *(Folytatás.)*

Irta *Lagerlöf Selma.* — Svéd eredetiből fordította *L. B.*

Na, Örnerlou nem ezt akarta a leánykéréssel. De miért ne? Nem is olyan rosz, ha megkapja Maja Lizát. És hogy megkaphatja, ez már világos, mint a nap. A leendő anyós annyira megkedvelte, és azt se tudja, hogy járjon a kedvében.

De akkor igazán elkomolyodott, ha arra gondolt, hogy fogja majd körüljárni egész Värmlandban azokat a régi jó helyeket, a hol annyi vendégséget élt át. Ha megházasodik és lesz felesége meg tanyája, természetes, hogy otthon kell maradni. Így most nem maradhat Lövdalában annyi ideig, mint máskor, hanem minél hamarább útnak indul. Persze minél gyorsabban fog majd visszatérni.

Midőn másnap reggel kijelentette, hogy elutazik, észrevehette, hogy úgy a tiszteletesné, mint a papkisasszony elszomorodtak. Rá akarták venni, hogy maradjon még, de ő hajthatatlan volt. Feltétlenül ma estére Karlstadtban kell lennie.

Persze nem mondta ki nyiltan, hogy most azért megy el, hogy majd mint házigazda térjen vissza, de ez magától értetődött. A tiszteletesné, a ki nem akármilyen asszonyszemély, megértette a szándékát.

Úgy érezte, hogy máris vágyódik vissza, mielőtt elment volna. De nemsokára itt lesz az ő otthona.

Már épen a bundáját vette föl, midőn hozzáment a tiszteletesné és megkérdezte, hogy nem tenne-e néki egy kis szolgálatot. Tudniillik, a méltóságos asszony Lökenében megkérte, hogy vásároljon neki egy kakast és most, ha nem esnék nagyon terhére, magával vihetné. Mivel Karlstadba igyekszik, Lökenét úgyis útba ejti.

A hadnagy örömmel elvállalta a megbizást. Először, mert szivességet tehet a leendő anyósának, másodszor mert így alkalma nyílik Lökenében látogatást tenni és egy jó ebédet végig enni.

Midőn a hadnagy igent mondott, még nem tudta, hogy a kakas, a mit magával kell vinni, eleven.

A hadnagynak csak olyan nyomoruságos kis szánkója volt. Így hát kénytelen volt a kakasos ládát az ülésre tenni, maga pedig hátul a bakra ült.

De azért mindvégig megtartotta jókedvét. Hadd lássa az öreg Raklitza, hogy sehol nem kaphatna még egy ilyen vőt, a ki ilyen udvarias és engedelmes.

Pompás derült januáriusi idő volt. A nap úgy ragyogott, mint márczius végén és alig volt hideg.

Egészen más embernek érezte magát, mint tegnap. Lövdala és Maja Liza! Ezer ördög! Lesz majd saját otthona, fogadhatja a barátait, a mikor akarja, ez már egészen más, mint egész éven át egyik udvarházból a másikba menni és sohasem lehet egész biztos, hogy fogadják-e, mikor a lépcsőn fölfelé indul.

Nagyszerű szánút volt és Örnerlou hamarosan Lobybe érkezett. Egy parasztgazda jött szembe nagy szénás szekérrel. Hindriksson Björn volt az maga.

«Derék, gazdag ember ez a Hindriksson Björn.» A hadnagy megrántotta a kantárszárat, hogy egy-két szót válthasson vele. Lövdalának szomszédja és minthogy ott nemsokára Örnerlou lesz az úr, illő egy kis barátságot mutatni.

De mi az? Mi kukorékolt oly kegyetlenül, mikor megállott? Majd leesett ijedtében a keskeny bakról. Egészen megfeledkezett a kakasról.

Örnerlou «Fingál»-ja meg se moczczant. Már annyira elnyűtt paripa volt, hogy a világon semmi meg nem ijeszthette. De Hindriksson Björn «Bruning»-ja már nem volt ilyen kemény szivű. Elragadta a kocsit és a széna bedült az árokba.

Hát ez nem volt a legalkalmasabb pillanat megkezdeni a szomszéd-barátságot. A hadnagy bosszúságában rávágott az ostorral Fingalra. Alig indult el a szán, azonnal elhallgatott a kakas.

Gyorsan siklott tova az uton és Örnerlou ismét Maja Lizára gondolt. Olyan szép, alig tizenhét éves és övé a fél Lövdala. Csak olyan ficzkót, mint ő, érhetett ilyen nagy szerencse, midőn már túl van az első ifjúságán.

Messze az úton ismét jön valaki. Egy úr és egy hölgy lovon. És pedig nem más, mint Dohna grófnő, a ki kijött az útra lovagolni.

Hej, finom egy asszonyszemély ez a brogi grófnő! Nagyszerű ilyen lovaglónővel találkozni, a ki így tartja magát a nyeregben. Csak az a kár, hogy mindig vele van ez a kis barna emigráns, a kit most védelmébe fogadott.

Örnerlou megállt, leszállt a bakról és sipkával a kezében hódoló állásba vágta magát. Erre egyet kukorékolt a kakas. A grófnő megrántotta a kantárt és csodálkozva körülnézett. Honnét jöhet a kukorékolás? Hogy kerül ide az országútra olyan messze a tanyáktól egy kakas?

Sehogysem találta volna el, ha csak egyszer kukorékolt volna a kakas. De aztán megértette. És a milyen intrikus volt, beszédbe elegyedett Örnerlouval és kényszerítette, hogy három perczig csendben álljon az országuton.

A kakas folyvást kukorékolt, minden szó után, a mit mondtak, rikkantott egyet.

És a derék Örnerlounak mindezt tűrnie kellett! Värmland legelőkelőbb gavallérjának el kellett viselnie, hogy így bolondot űztek belőle.

A grófnő csöndben ült lován és csak beszélgetett. Nem is vett tudomást a kakasról. Mintha nem is venné észre, hogy minden szót érthetetlenné tett a kakaskukorékolás.

Örnerlou azonban tűkön állt és hideg verítéke gyöngyözött ki a homlokán. Végül nem birta ki tovább. Fölugrott a bakra és tova hajtott.

Erre rögtön elcsitult a kakas, de helyébe hallotta Örnerlou a grófnő jóizű csengő kaczagását. Ez a kaczagás üldözte egész a határig, az egész útjában, ez üldözte egész életében. Soha sem tudta többé elfelejteni.

Olyan csábító volt kinyitni a ládát és kibocsátani a kakast. De azután eszébe jutott Örnerlounak Maja Liza és Lövdala, erre mégis elhatározta, hogy kitartja. Nem akart kegyvesztett lenni az anyós előtt. Csak elhagyja a svartsjöi templomot, onnan az út puszta erdőn visz keresztül és ott már nem igen találkozik valakivel.

De az idő szerencsétlenségére nagyon is szép volt. Mindenkinek kedve támadt épen ezen a napon hosszabb kirándulást tenni. Alig múlt el egy kis idő, máris az ezredparancsnok jött szembe a hadnagygyal. Örnerlou már rég otthagyta a szolgálatot, de azért mindig olyan előkelőséggel és komolysággal lépett föl, olyan férfiúhoz méltóan, a ki ott volt a dicsőség mezején.

Abban a pillanatban, midőn Örnerlou merev üdvözlő állásba húzta ki magát, a kakas természetesen kukorékolt.

Igazán kétségbeejtő volt. Egyik szerencsétlen találkozás a másik után. Semmi más, mint szerencsétlenség.

Legvégül Sundgardsbergennél találkozott az új bjőrnei hámorossal, Sinclaire Menyhérttel.

Na, még csak ez hiányzott. Ez a leggonoszabb valamennyi között. A nép «kakas»-nak csúfolta Sinclairet, mert büszke és lármás, folyton beszél, veszekszik és verekszik.

Sinclaire tudta a gúnynevét és nem épen örült neki. Annyira, hogy az ember alig be-

Jurkó Béla

kúriai bíró előtt rehabilitálni a bárót. Pedig, folytatta a magánbeszédet, — a báró megneheztelne érte, ha tudná. Micsoda makacs lélek! Lemondani arról, hogy méltányolják, hogy elismerjék azt, ami benne jó és nemes. Mennyi fenséges és ostoba vonás együtt!

Az augusztusi nap hanyatlóban volt, s a levegő nyomott. A művészt hirtelen menydörgés riasztotta föl merengéséből. Körülnézett s látta, hogy az égbolt nyugoti részén sötét, ónszinü felhők kavarognak. Lassan visszament a kastély felé s betért a vesztibülbe. Egy kakukos óra ötlött a szemébe. Nem közönséges óra volt. Igazi díszmunka. A kakuk egy faágon épp akkor lépett ki hétszer egymásután. A nagy bonviván gyermekes örömmel hallgatta a kakukszót. Eszébe jutott, hogy nekik otthon a kántorlakban is volt kakukos órájuk. Apja, az öreg kántor, tanította őt meg kisgyerekkorában a kakukos órát fölhúzni. Milyen öröme telt abban. Néha össze is veszett nővérével azon, hogy ki húzza föl a lelogó körtéket.

— Ah, — mondotta, — épp ideje fölhúzni. Majdnem egészen lejárt. Tegyük magunkat hasznossá.

És óvatosan, lassan, mint hajdan gyermekkorában, fölhúzta a lelogó láncon a két körtét. Megvárta, amíg ingásuk eláll, aztán ismét leereszkedett egy karosszékbe, abba, amelyikbe az imént Kornélia ült.

— Alapjában véve, — mondotta magában, — Kornéliának tökéletesen igaza van, abban, hogy az öreget úgy kezelik, mint valami félkegyelmüt. Szegény öreg. Egy csöppet se csodálnám, ha Kornélia valakinek a kontyát megtépázná, mint annak idején Kovácsnéét.

Nevetett ezen a gondolaton. Künn erősen kezdett menydörögni, sűrü esőcsöppek hullottak s verték az ablakot. Dénes Gyula fölkelt. Épp akkor toppant be az öreg buffó. Roppant jókedvünek látszott.

— Gyula! — kiáltotta, — ide nézz! Olyan embert az erdőben hál, mert összes készpénze húsz krajcár. Egyelőre, — mondta, — ezzel az összeggel keringek a világürben. Nem tudta, hogy mi a színpadtól megváltunk, hogy én egy földesasszony apja vagyok. Amikor meghallotta, hogy az az erdő, amelyben találkoztunk, a mienk, tréfának vette. Folytatta a tréfát.

— Úgy, — mondta — ez a ti erdőtök? Helyes. Akkor én ma éjjelre a ti vendégetek leszek, mert itt hálok.

... És jóizűen nevetett. Kérdezősködött Kornéliáról, rólad s én bevittem lassacskán a kocsmába. Nem voltam éhes, de rendeltem egyet-mást, hogy velem egyék. Aztán koccintgattunk. Az öreg nyelve megoldódott. Elmondta, hogy neki is van egy lánya, akit megátkozott, mert rossz lett. — Épp oly rossz, mint amilyen az anyja volt! — mondta és könyek lepték el két szemét. ... Te, Gyula, neked megmondom, te nem fogsz kinevetni, a te szived vaj, én is sírtam.

— De hát mért nem hoztad ide? — kérdezte Gyula, aki nagy érdekkel hallgatta sógorát. — Én ismerem a leányát, nagyon jól ismerem.

— Igazán rossz leány?

Gyula vállat vont.

— Amilyen a legtöbb, könnyelmü, ostoba egy ideig. Volt egy csomó szeretője. Sem több, sem kevesebb, mint a többinek. De az a leány férjhezment Budapesten. Egy derék színházi muzsikus vette el, aki ismerte multját. Képzeld, én voltam a násznagy. Tavaly decemberben volt az esküvő. Dehát hol van az öreg?

Az öreg Könyves titkolódzva felelt.

— Pszt, — mondta, — elhelyeztem a vendéglőben. Azt hazudtam neki, hogy egyik ismerős színigazgatóm súgót keres. Ezzel az ürügygyel lefüleltem. Mondtam, hogy írni fogok annak a színigazgatónak, az öreg Baloghnak. Ide nem akartam elhozni.

— Értem.

A Műcsarnok téli tárlatából

A Könyves Kálmán jogosításával

JUSZKÓ BÉLA: MÉNES A HORTOBÁGY FOLYÓNÁL

ötödik pohárnál úgy elérzékenyült. Hiába a kor, a nyomor... Vállamra tette kezét és elgondolkozva rámfüggesztette zavaros szemét.

— Ahogy jó esik, — mondotta az öreg buffó.

Amikor a kocsi kifordult a kastély udvarából, Gyula hangosan kiáltotta:

Juszkó Béla

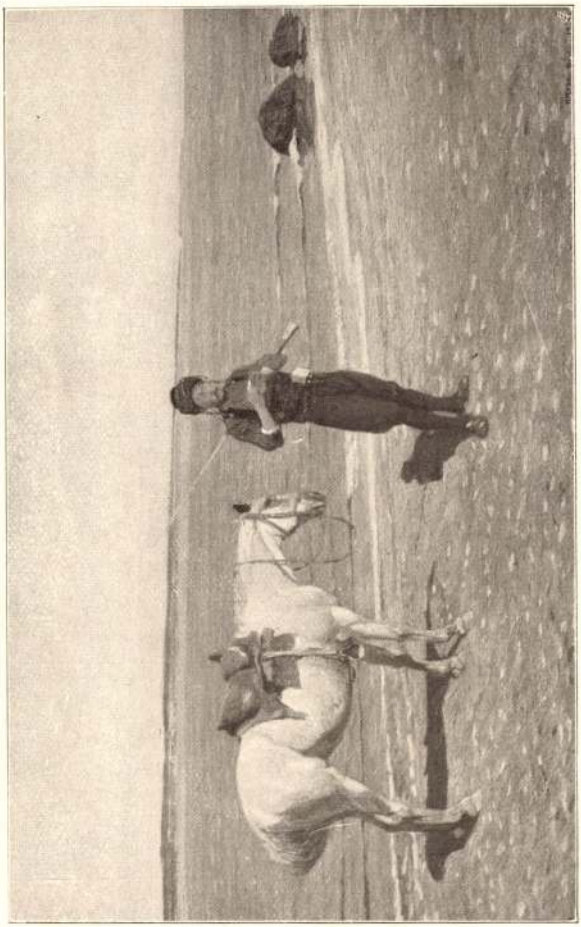

Juszkó Béla: A Márvány-tenger.

Műcsarnok 1913/14. téli kiáll.

E R E M L Á T O G A T Á S

Juszkó Béla: Szdll a Turul

Olyan elszántan, istentelenül
Magammal és maradt erőmmel,
Mint most, hogy súlyos veszedelme űl
Nyakamon a vénségnek.

Minden kétségem : a csak=azért=sem,
Minden gőg=gondom : megmutatom
S rohanok mohó szilajsággal
Illetlenül fiatal utakon
Vissza az ifjuságba.

Áldott kifacsarása a szívnek,
Luciferi megszegülés : mohón,
Akarón, ifjakat alázva,
Frisst=dobogva az Élet=dobogón :
Élet, állok elébed.

Juszkó Béla

Juszko Béla, szül. (geb.) 1877.
240. „BAJBAN A PAJTÁS" (Der Freund in Gefahr). Jelezve (Bezeichnet): Juszko hdngy. 1916.
Vászon (Leinwand). 78×120 cm.

Ernst – Museum aukciói
78. m. Nest. 1928.

A Műcsarnok tavaszi kiállításából. Juszkó Béla: Förgetegben

és csak egyben különbözik tőlük: hogy kerüli a vasat, — azt bizony sehol a világon nem fogják gentlemannek elismerni. Egy barbár társadalomnál, ahol szabadon gázolnak az emberek egymás önérzetében, még mindig különb az a barbár társadalom, ahol szabadon gázolnak egymás vérében.

Jó volna azonban, ha végül nálunk is kialakulna olyan kaszinói fölfogás, amely a lelki durvaságot épp oly összeférhetetlennek tartaná a kaszinói tagsággal, mint a személyes bátorság hiányát. Ha ez a fölfogás kötelezővé lenne, akkor a polgári életben hamarosan fölöslegessé válnék a személyes bátorság demonstrálása.

Évfordulón

Jövök elédbe csókkal és virággal,
E tiszta napsugáros hajnalon,
Jövök szerelmem néma himnuszával
Forrón imádkozó, bús ajkamon.

Szótlan', remegve állok im' előtted,
És mintha félnék tőled botorul,
Szilaj vérem fejembe száll s szememre
Színesen csillogó fátyol borul.

Könnyezve nézek bársonyos szemedbe,
S borús tekintetem reád tapad,
Lassan megyek feléd és gondolatban
Megcsókolom mosolygó ajkadat.

S e tiszta csók szédítő mámorában
A messze múltba visz a képzelet,
Mikor az ifjuság derüs tavaszán
Jártam a kéz a kézben te veled.

Régmult idők tengerszemén, libegve
Mint ködbefoszló, bűvös látomány,
Úgy állsz előttem a virágözönben
Amely fakadt a lábaid nyomán.

Ajkam remeg s köszöntlek elfogódva,
Úgy, mint mikor először láttalak,
S emlékezés szelíd zsarátnokától
Fáradt szivem mohón új lángra kap.

E láng mutatja az utat s világít
Sötét, csillagtalan ösvényemen,
Te égi láng, boldogságnak, örömnek
Tüzes forrása oh maradj velem!

S maradj velem te is örök időkre,
Aki e láng hevét élesztgeted,
Maradj... hiszen egész pazar világom,
Az életem' köszönhetem neked!

Maradj... s ha a halál reámköszönti
Álombaringató, hűs serlegét,
Engedd, hogy égő ajkadon keresztül
A lelkem hadd suhanjon át beléd!

Engedd, hadd éljek ott tovább te benned,
Míg rád kerül a hűs kehely sora,
S aztán jer oh velem a végtelenbe,
Ahol reánk borul csapongva, zengve
Az üdv örök, aranyszín' mámora...!

Ambrozovics Dezső.

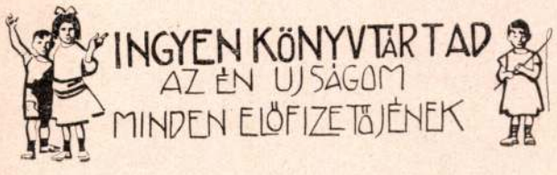

Uj Idők 1914. XX. 29 sz.

Ez azonban csak papiron van így. A valóságban a tisztességes ember társadalmi kvalifikációja teljesen negativ természetü. Ha valakiről azt mondom, hogy gentleman, az száz eset közül kilencvenben nem azt jelenti, hogy az illető bátor, becsületes és előkelő gondolkozásu férfi, hanem csak azt, hogy az illető a mai napig még nem adta tanujelét az ellenkezőnek. Az átlagos gentleman olyan férfiú, akire még nem tudtak rábizonyítani semmiféle komiszságot. Ő az ellenbizonyítékok hiányára építi föl a maga társas pozicióját.

Ebből a szempontból a kaszinói tagság csak akkor jelentene valamit, ha előzetes erkölcsi próbának vetnék alá a tagokat, mint teszem Cooper indiánjai az ifjú harcosokat; akiknek rettenetes kínokat kellett elszenvedniök, hogy bebizonyítsák az edzettségüket és önuralmukat. A kaszinókban ez nem szokás, de bajos is volna divattá avatni. Valakinek fizikai bátorságát talán még próbára lehetne tenni, de az anyagiakban való becsületességét már aligha. A született milliomosról például nehéz kideríteni, hogy valóban becsületes-e, mivel a vagyona megóvja a legerősebb kisértésektől. A szegény embernek egészben véve igaza van, amikor azt tartja, hogy a pénz: becsület.

Kaszinói körökben még ma is hisznek valami egységes és oszthatatlan gavallér-becsületben és gyakran tiltakoznak az ellen, mintha volna külön katonai és külön polgári becsület. Ez a kaszinói fölfogás egy különös tévedése, mert igenis van külön katonai becsület. Sőt nemcsak a katonai, hanem minden más élethivatás is kifejleszti a maga speciális fölfogását a becsületről. A katonai becsület acéltengelye a férfibátorság. A bíróé az igazságszeretet. A papé a vallásosság. A közfelfogás szerint a vallástalan bíró, a félénk természetü pap vagy az igazságosságon erőszakot tévő katona lehet igen kiváló gentleman. Az atheista pap vagy a gyáva katonatiszt azonban nem tisztességes exisztencia, mivel hazugsággal szerzi meg az állásával járó erkölcsi és anyagi privilégiumokat.

Az egységes és oszthatatlan gavallér-becsületről szóló kaszinói elmélet nem is azt jelenti, hogy a katonának is magáévá kell tennie a nagy polgári társadalom fölfogását, hanem ellenkezőleg azt jelenti, hogy nálunk a civil-társadalom a magáévá tette a speciális katonai fölfogást, midőn a fizikai bátorságot és a harcképességet fogadta el a gentleman kvalifikációjának alapjául. Ez azt bizonyítja, hogy a mi polgári társadalmunk a régi nemzetes és vitézlő rendi fölfogásban nevelkedett.

Az állami élet különös és kivételes céljai szolgálatára tenyésztett harcos kaszt lovagiasságának kiterjesztése az egész békés polgári társadalomra igen furcsa virágokat termelt. Ha valaki azt állítja rólam, hogy becstelen vagyok, akkor válaszképpen nem arról kell meggyőznöm a nyilvánosságot, hogy tényleg becsületes ember vagyok, hanem arról, hogy van bennem fizikai bátorság. Az erkölcsi reputációnkon ejtett sebet meg lehet gyógyítani egy testi sebesüléssel. Pedig nyilvánvaló dolog, hogy a bátorságnak nincs köze a becsülethez és a világ legbátrabb férfiait a gentleman-társadalom antipódjai, a nagy brigantik közt kell keresni.

Az alföldi haramia, akit egy egész katonai század ostromolt a csárdában és aki, midőn megadásra szólították föl, kevélyen odakiáltotta a vezénylő tisztnek: a megadást nem tartja a betyárártikulusom! — bizonyára nagyon bátor legény volt, de azért egyik kaszinó sem óhajtaná őt tagjának. A kaszinó a férfibátorságon kívül *még valamit* követel azoktól, akiket gentleman-számba vesz. De éppen ennek a *még valami*-nek esküdt ellensége az a túlságosan nagy szerep, ami a párbajképességnek a mi társas-életünkben még mindig jut. A kaszinói fölfogás nem bocsátja meg a férfinak a fizikai bátorság hiányát, ahol azonban ez a bátorság megvan, ott hajlandó sok mindent megbocsátani. És így a bátorság nem egy esetben gentlemanné avatja a lelkileg durva és romlott embert is.

A kaszinói fölfogás száz okból követelheti meg tagjaitól a párbajképességet, csak egyre ne hivatkozzék: hogy a lovagias cerimóniának valami komoly és belső köze volna a becsülethez. Minden gondolkozó férfi tudja, hogy a becsületén csak ő maga ejthet csorbát, senki más. Az ember olykor bosszuvágyból párbajozik, gyakran opportunitásból, a legtöbb esetben gyávaságból. Opportunitásból, mivel a nyilvános sértésért nem elégedhetik meg azzal az elégtétellel, amit a mi törvényünk adni tud. Verekszik ut aliquid fieri videatur. Gyávaságból, mivel nem akar a manchai lovag módjára szembeszállani az egész ferdén nevelt társadalommal.

Egy francia rokokó hercegről följegyezték, hogy midőn párbajban megölt egy jelentéktelen kis embert, aki őt gazembernek nevezte, ezeket mondta:

— Lehet, hogy gazember vagyok, de nem szeretem, ha a szemembe mondják.

Ezt a mondást mint az ancien régime cinikus romlottságának emlékezetes példáját szokták idézni. Pedig a hercegnek alighanem igaza volt. A független és önérzetes férfinak egészben véve mindegy, hogy közömbös emberek hogyan itélnek róla, de az már nem mindegy neki, ha valaki gorombáskodik vele. A gazember szó nem sértette a herceget becsületében, csak fölbosszantotta. Ő a párbajával nem magát rehabilitálni, hanem ellenségét megbüntetni akarta.

Ma már vannak az országban olyan kaszinók is, amelyek a vérmes katonai érzékenységet és bátorságfitogtatást nem tartják a férfitisztesség alapföltételének. Másszóval: nem követelik meg tagjaiktól a párbajképességet.

Ez az állásfoglalás őszinte és becsületes, azonban logikus és hasznos csak akkor lesz, ha nem annyira a párbaj intézménye, mint inkább a párbajt előidéző okok ellen irányul. A mi meggyőződésünk szerint az ember lehet kifogástalan gentleman akkor is, ha soha sem vesz fegyvert a kezébe, de csak abban az esetben, ha egész viselkedésével fölöslegessé igyekszik tenni ezt a barbár önvédelmi intézményt. Aki a régi divatu lovagias vasgyúrók kihivó és kiméletlen modorát adoptálja

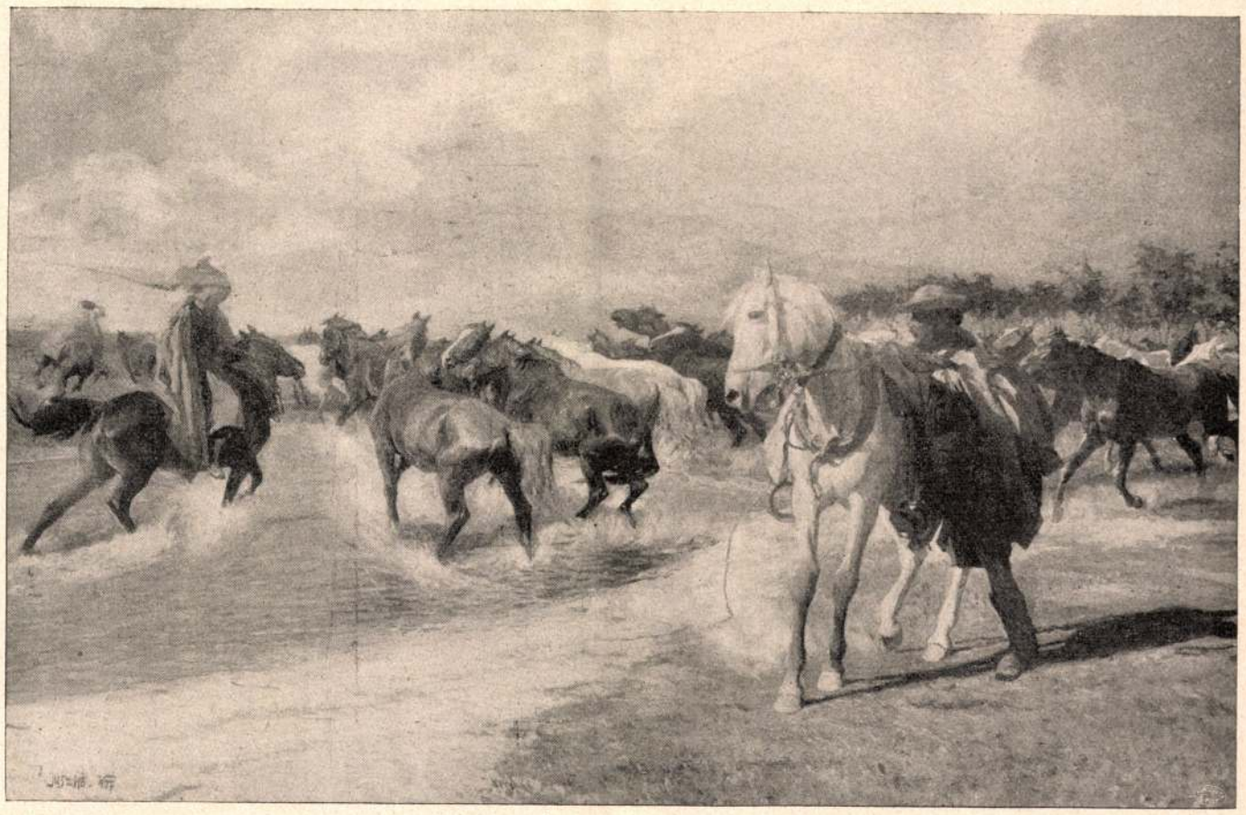

A Műcsarnok tavaszi tárlata

A Könyves Kálmán jogosításával

JUSZKÓ BÉLA: LÓRA CSIKÓS, LÓRA, ELSZALADT A MÉNES

Tavaszi tárlat

I. Festmények

Régi idők és a legfiatalabb jövő kerültek egymás mellé a Műcsarnokban. Itt van a nyolcvanas évek magyar festészete, a galeria-tónusra épített képek rég ösmert sorozata, formás keretekben, s mindjárt mellettük egy olyan festészet, amely még csak ezután fogja megmutatni, hogy mit tud s mi a mondanivalója. Két nemzedék, amelynek nincs közös érzése, közös ötlete. Annyira, hogy már nem is ellenfelei egymásnak.

Az a nemzedék, amely nekünk megmutatná, hogy miért alakultak a dolgok így, távol maradt. A jelenidő hiányzik. Akik személyes bélyegüket sütik az 1907-re, azok a szezón sok kisebb-nagyobb kiállításán mindenüket bemutatták: a tavaszi tárlatra semmijük sem maradt. Pedig éppen ez az itt hiányzó nemzedék a természetes összekapcsolója e két rétegnek, betöltője a negyedszázados résnek. Nehéz és bátor munkájával ez segítette ki a magyar festészetet az iskolaiasságból. Neki köszönhető, hogy Egry, Márffy, Czigány, Kővári, Halász, Kiss most megjelenhettek a Műcsarnokban s hogy a közönség nem tekint ezekre az új nevekre mint megannyi vad idegenre.

A közönség régi ösmerősei közt is talál olyanokat, akik — mindegyik a maga módjára — egy lépéssel előbbre jutottak festési programmjukban. Elég ha itt Brunningeni Flesch Ludmillára, Hegedüs Lászlóra, Wellmann Róbertre, Tull Ödönre, Bosznayra, Kacziányra hivatkozunk. Nagyon különböznek egymástól, nem is egyfelé igyekeznek, mégis elmondható, hogy nem állapodtak meg útjukon. Boruth, Katona, Szlányi, Mihalik, Magyar-Mannheimer, Nádler, Klammer M., Pentelei Molnár J., Hadzsy Olga, Pongrácz, Herrer, Boemm Ritta, Déry ugyanebbe a sorba tartoznak. A közönség tőlük egészen mást, mint eddig adtak, nem kaphat, csupán azt mérlegelheti, ki mennyivel korrigálta eddigi kezeirását. S ez némelyiküknél jelentékeny foku, például Boemm Rittánál vagy Tull Ödönnél. Az újság ízével inkább a fiatal gárda hat. Oly képek, mint Egry Józseféi, például a „Menhely előtt" cimü, egyszeribe lekötik figyelmünket azzal, hogy itt egy alapjában véve robusztus tehetség s az erő keresője a kép minden súlyát a tónus finomságára látszik helyezni: egy sajátságos világítási hatást adott, amely csupa derengő fakó szín, de azért mégis könnyed, mégis telistele levegővel és színességet szuggerál. Márffyt már multkor méltattuk, most intérieurjeinek egyik legszebbike látható itt, ezt is, mint Egry képeit is, az jellemzi, hogy minden szín könnyed, szinte nem festék, valami, ami immár nagy fokban dematerializálódott. Más dolgokban fáradozik Czigány Dezső: embereket mutat be, oly előadásban, amely arra helyezi a súlyt, hogy a karakter biztos erővel aláhúzva uralkodjék az egészen: sötét környezetben egy-egy sápadt arc, amelybe szinte duhaj erővel húzza a bozontos szemöldököt, az égő szemcsillagot, majdnem félelmessé téve a megjelenését, csak egy kis dramatikai póz bántja ott az embert. Minden a sápadt arc és a mély-sötét árnyak és erők előadásán alapul itt, a színnek e hatás elérésében alig akad föladata. Egy másik festő, Kővári Szilárd, az ő primőrjeiben ennek éppen ellentétjét adja, minden képe úgy született meg, hogy az első szó a frissen kikapott színé legyen: izzó viola, csattanó zöld és piros — ebből áll az orkesztruma és kísérletének javára irandó, hogy ezek a színek így egymás mellé állítva, egymásba futtatva mégsem nyersek, hanem intenziv erejüek. Halász-Hradil is inkább a szín embere, Horvát-Handelt talán a hirtelen s kevés eszközzel való jellemzés tünteti ki, Börtsök, Kiss Rezső, Augusztin Mariska, kivált pedig Pogány Margit előadása talán lassúbb járatu, de mélyebb tanulmányokra induló.

Szó sincs róla, az ifju gárda még nem öregedett

Ujság 1907. XIII. 32.

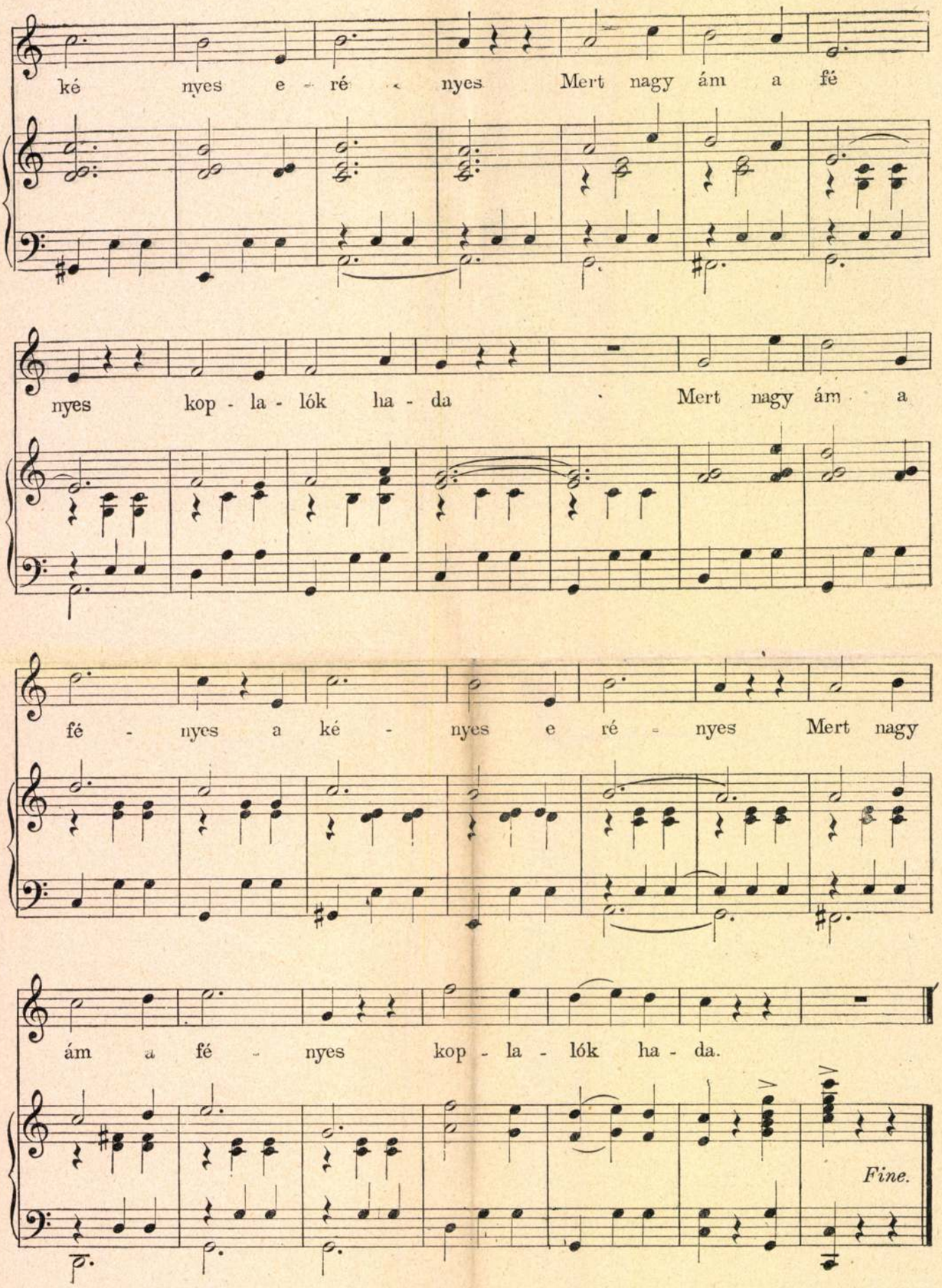
ké nyes e - ré - nyes Mert nagy ám a fé
nyes kop - la - lók ha - da Mert nagy ám a
fé - nyes a ké - nyes e ré - nyes Mert nagy
ám a fé - nyes kop - la - lók ha - da.
Fine.

Juszkó Béla

MAGYARSÁG

Melléklet a Magyarság 1934 szeptember 16-i számához. (37.)

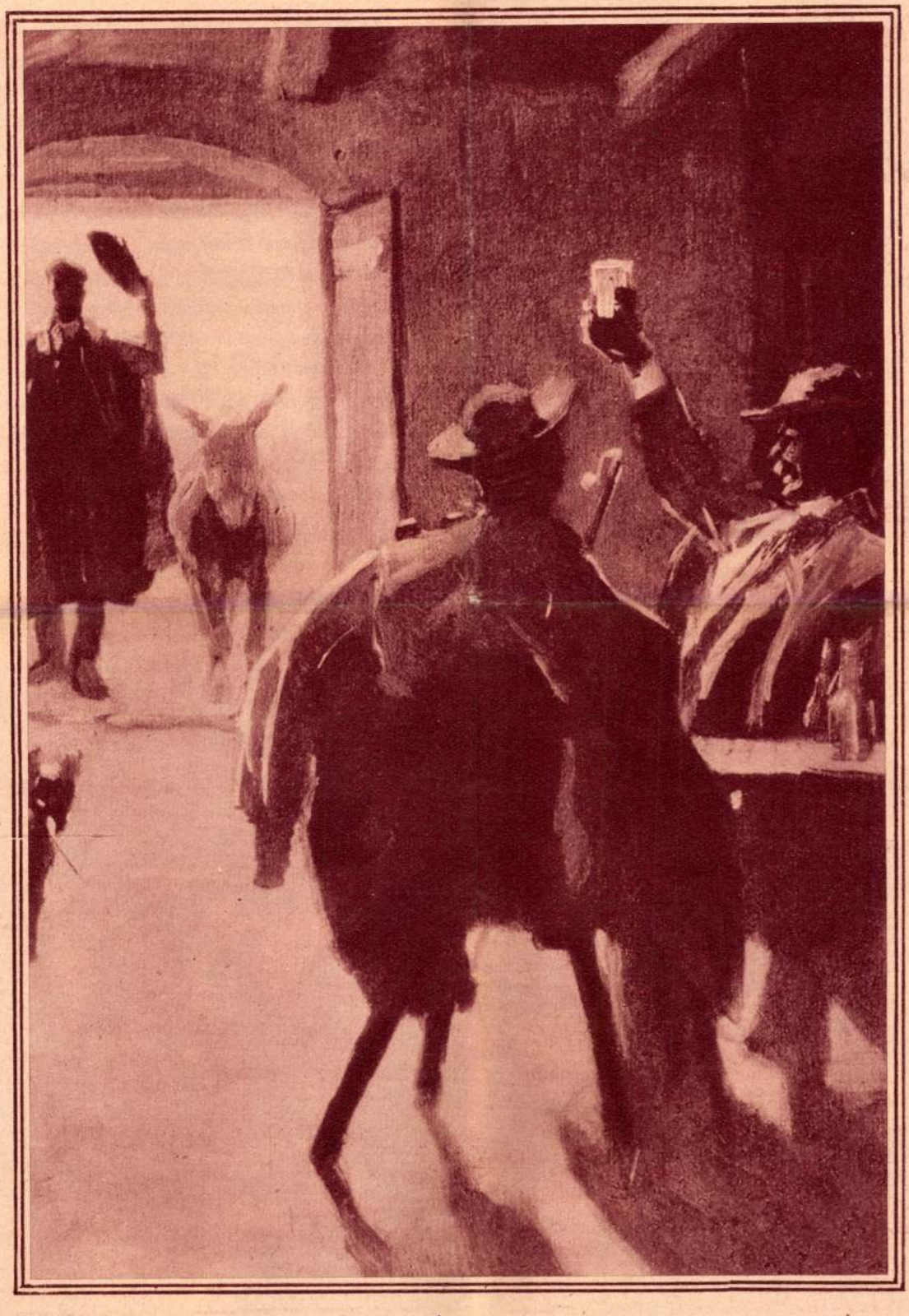

MULATÓ JUHÁSZOK

Juszkó Béla festménye

A Magyarság galériája

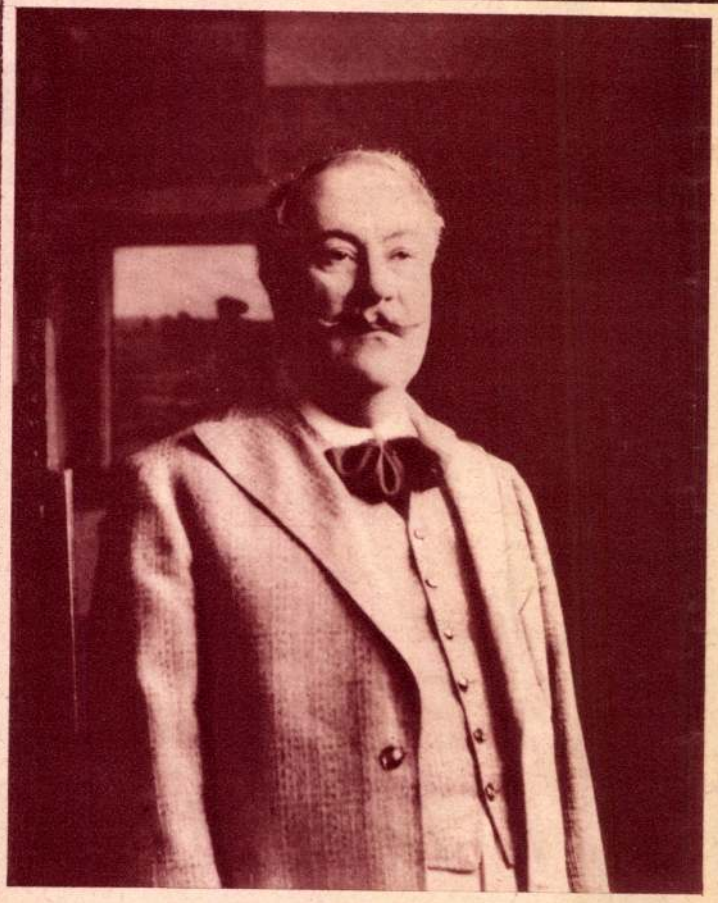

Juszkó Béla

JUSZKÓ BÉLA

Tatatóvároson született 1877-ben. Művészetének mesterségbeli részét a budapesti rajztanárképző intézetben sajátította el, amelynek elvégzése után sokat utazgatott s a Balkánon számos zsánert és állatképet festett az ott lakó népek festői témákat igérő szinpompás világában. Talán ebben az egzotikus, hittegékkel átszőtt miliőben ébredt fel érdeklődése a magyar föld népéletének, ősmondavilágának témái iránt, amely alkotó munkásságának ma is fő tárgyköre. A Kecskeméten töltött évektől kezdve a magyar puszták pásztoréletének nagyszerü benyomásai s a magyar mitológia misztériumai foglalkoztatják, amelyekhez egy magyar müvész hüségével, egy impresszionista festő problémáin át közeledik. Elmondhatni róla, hogy soha mást, mint magyart nem fest és soha másképp, mint ahogy müvészetének őszinte magyarsága, temperamentuma diktálja

(P. Z.)

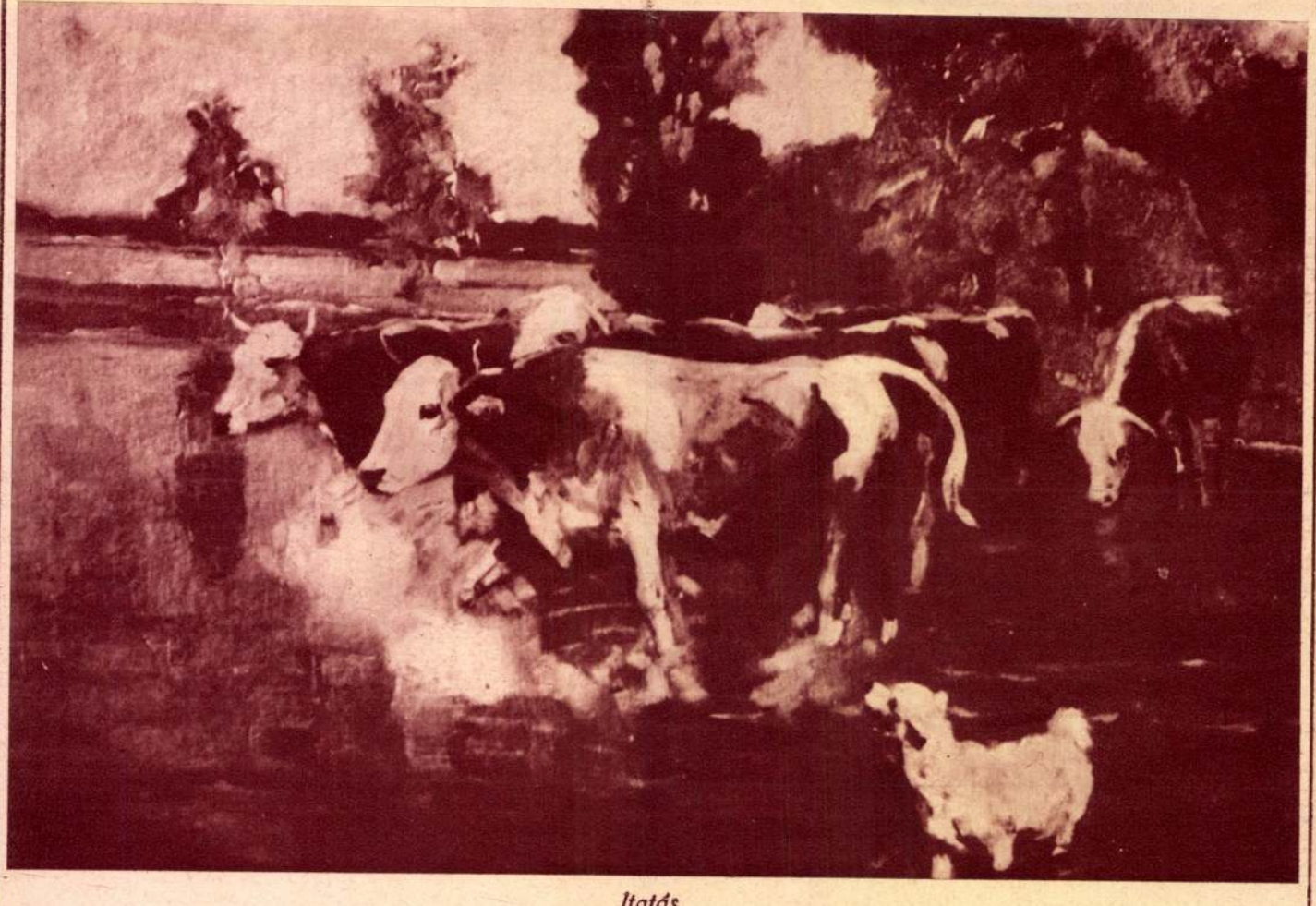

Itatás

A Magyarság galériája

Juszkó Béla

Repül a pánzva

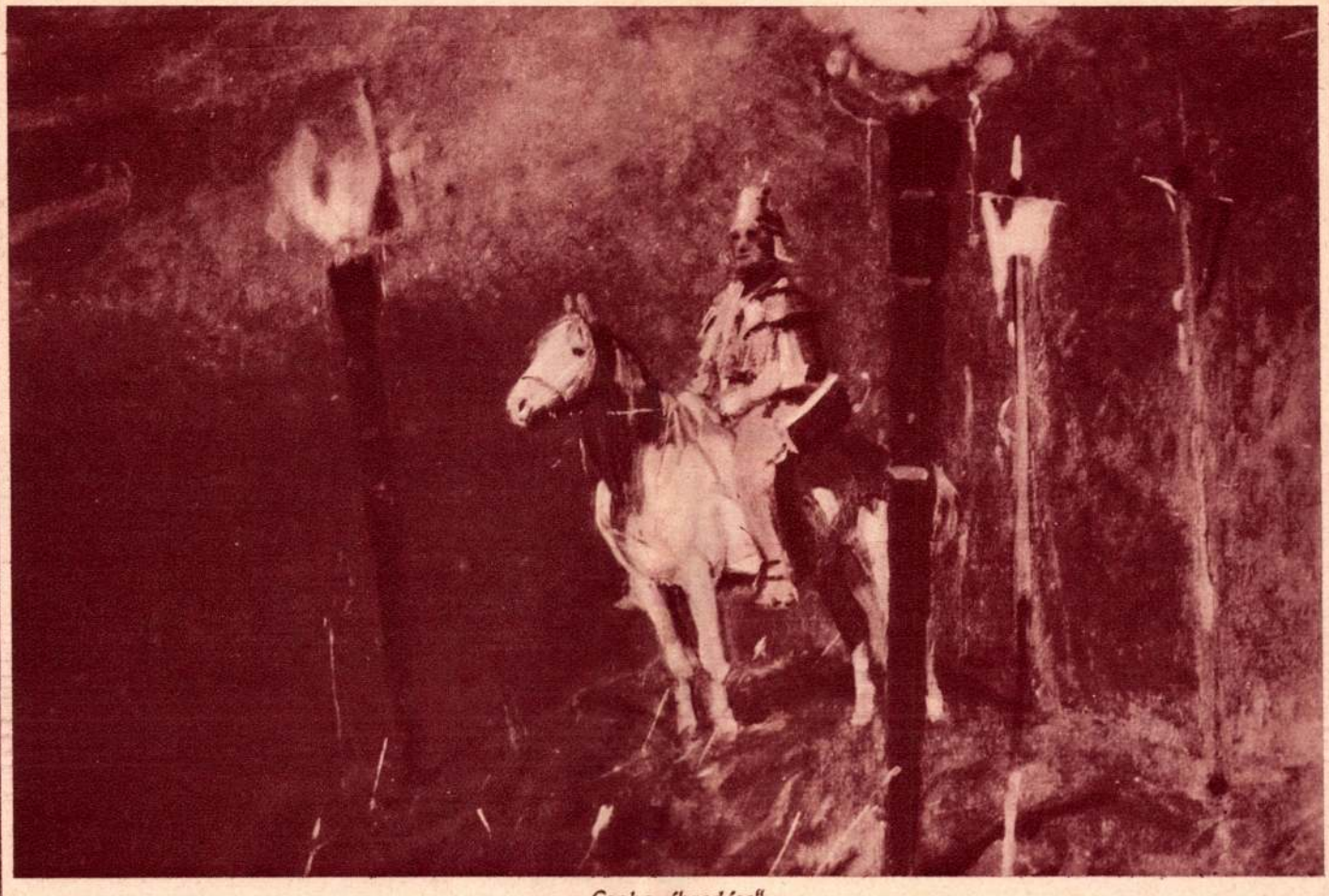

„Csaba ébredése"

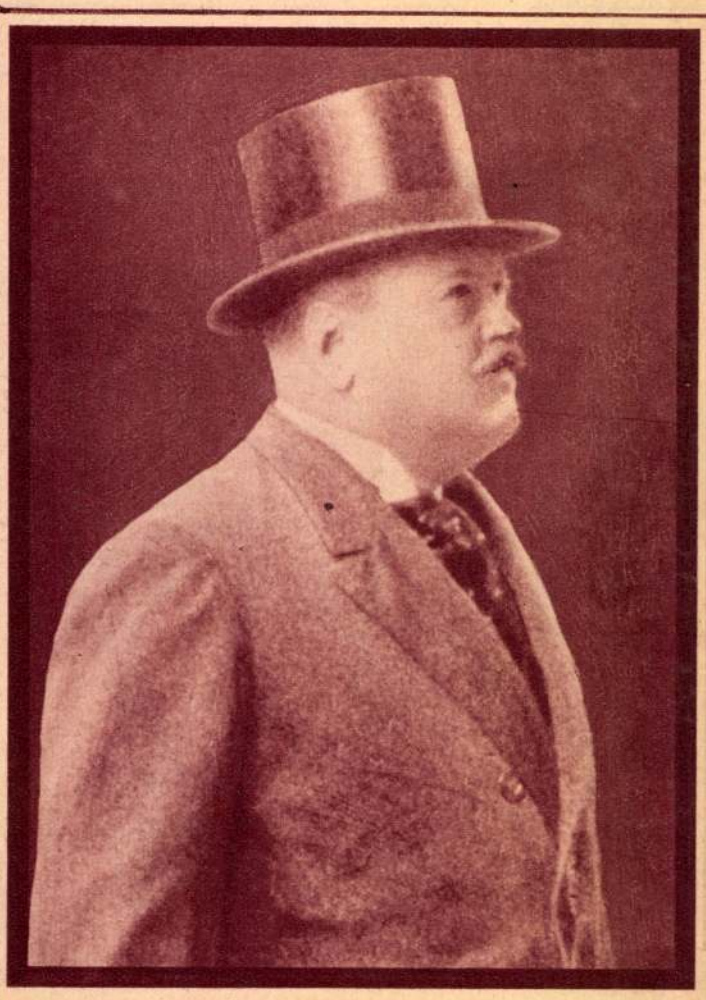

KÁROLYI JÓZSEF GRÓF
Ottó király teljhatalmu magyarországi megbizottja, stb. f. hó 10-én hosszu szenvedés után meghalt

A bécsi kancellári palotában, azon a helyen, ahol Dollfuss kancellár kiszenvedett, madonnaszobrot és örökmécset állittatott most a Schuschnigg-kormány. A szobor alatt tábla, rajta felirás: „Itt halt meg Dollfuss Engelbert kancellár 1934 julius 25-én

A chikagói egyetem keletkutató expedíciójának tanárai érdekes leletre bukkantak Persepolis romjai közelében. Kőkorszakbeli falut találtak, mely a 4000 évvel Krisztus előtti időkből származik. Az ásatások eddigi eredményét az alacsony, szük, egymásba épitett helyiségek maradványait fenti képen látjuk. Az expedició jelentése szerint kilátás van rá, hogy tovább kutatva, legközelebb ép edényeket, eszközöket is fel fognak mutatni tudni, miután ezeknek apró töredékei már mutatkoznak

ájult. Szinházban ezt a jelenetet sokszor megujrázták volna.

No de — kivételképen — még az a bizonyos hév is konstatálható. Egy bájos barátném félczipőben járta egyizben áprilisi tavasszal a gyönyörű gólyahíres mocsár szélét, a hol már sneffeztem. Sárga barázdabillegetőt akart lőni, hogy kitömesse. (Ilyen czélra még ez is szabad egy szép asszonynak.) Egyszer aztán hallom, hogy pukkan a puskája. Az ér innenső partján, a hol én voltam, egy kis billegető vergődött. Hiába kiabáltam, hogy tessék nyugodtan várni, majd én odamegyek a nagy bagariámban s felemelem a szegény «áldozatot», semmit sem használt az. Őnagysága beleszaladt csak úgy félczipőben, a czuppogó sárba s lihegő lelkendezéssel maga ragadta fel ártatlan kis halottját.

A mikor egyszer megkorholtam, mert a puskája csövét egy pillanatra a kocsiba fogott lovak felé tartotta, ezzel békített a lovak humoros tulajdonosa: «ej, egy sárgával több vagy kevesebb! hadd passziózzék őnagysága!»

Füllenteni? No, azt ők is tudnak: a vadászó asszonyok. Egy kezdőnek közülök meg volt tiltva, nehogy mind a két csövet megtöltse, minthogy egy töltött csővel sokkal kevésbbé veszélyes a puska. Egyszer feltünő gyors egymásutánban hallok két lövést a fák között. Odasiettem. — Megkérdeztem:

— Nagyságos asszony szót fogadott? — Nem töltötte meg mind a két csövet?

— Ó nem, dehogy! hogy is gondol olyat? méltatlankodott az én Dianám.

Szó nélkül nyúltam a puskájáért, s felnyitottam. Belenéztem a csövekbe. Mind a kettő be volt futtatva puskapor-korommal.

— De iszen ebből mind a két csőből lőttek; itt a nyoma benne.

Ott állt előttem szótlanul, lesütött szemmel és pirulva; még a kis ujját is szopta, mint a csinyen ért gyerek szokta.

Ilyen bizonyítékra persze nem is gondolt.

*

Magam pedig, — száz szó mint egy, — nem tehetek róla, — de a hol nő is vadászik a társasággal, ott legszivesebben ő benne gyönyörködöm.

Macska vigyen olyankor minden vadászatot.

A PRAKOVY-KISASSZONYOK HOZOMÁNYA.

Elbeszélés. — Irta **Krúdy Gyula.**

Nemrégiben dolgom akadt a Nyirségben és miután valamennyi régi nótát végig hallgattam Benczi Gyulától a nyiregyházi Koronában, eszembe jutott Prakovy és a Prakovy-kisasszonyok, a kiknek ide s tova tiz esztendő előtt igértem meg, hogy legközelebb ismét meglátogatom őket. Talán épen a régi nóták hozták eszembe Prakovyékat... Vajjon mit csinál Prakovy bácsi? Termeli még az óriási tököket? Hát a lengyele — a büszkesége — megvan-e még? És a kisasszonyok? Valami magyar atyafiság révén rokonuknak tekintettek a lányok és sokat elbolondozgattunk «anno dazumall», mint Prakovy bácsi mondaná a dátumra, a mely nem jut az eszébe.

Másnap tehát kiutaztam Prakovyékhoz a viczinálison, a mely azóta kiépült és a kis falusi állomáson leszállva, már messziről megpillantottam a jegenyefákat, a melyek sok mindent susogtak nyári estéken — «anno da zumall.» A falu felé ballagva, észrevettem, hogy a toronynak új bádog sisakja van. Meghalt tehát özvegy Simkóné, a ki egész életében a halála utáni időre igérte a toronysisakot. A parasztházak garádjai mögött épen úgy ugattak a falusi kutyák, mint akkoriban és a boltajtó csengetyüje megszólalt. A Prakovyék kúriája sárga volt; nem régen meszelhették és a kapubálvány mellett, a hol azelőtt a lengyel szokott leselkedni az átutazó ismerősökre, most is álldogált valaki. Egy zömök, szürkeszakállas, magyarruhás férfiú, a ki hosszúszárú pipából pöfékelt és a fején piros házisapka volt. Már messziről figyelni kezdett reám és a tekintetében az óvakodó gyanakvás egyformán váltakozott a barátságos érdeklődéssel.

— Itthon van Prakovy úr? — kérdeztem.

— Itthon... Azaz hogy nincs itthon, — felelt félig ijedten, félig mosolyogva a szürkeszakállas emberke.

— Attól függ, hogy milyen ügyben méltóztatik. Irodalmi vagy művészeti ügyekben nem található, ezt előre is bocsátom.

— Rokonilag jövök, — nyugtattam meg az öregecskét, a ki erre kivette a hosszú szárat szájából és fürgén, vidáman kezdett befelé tessékelni a házba.

A nyitott ámbitusról, a hol idáig egy terjedelmes szekrény mögé rejtőzködött a házigazda, vidám halló-zás hallatszott:

— Kutya a macskával! Meg se ismertelek, kedves öcsém. Ejnye, disznó-teremtette, gyengülnek már a szemeim. Pedig már szinházi üvegen is néztünk, a mióta az állomásról kijöttél. Mi van ma, Laczi bácsi? Miféle sátorosünnep van ma? Husvét vagy pünkösd?

— Semmiféle ünnepnap nincs ma, — felelt örvendezve a furcsa öreg uracska.

— Szamár kend, Laczi bácsi, — kiáltozott Prakovy és előlről-hátulról megölelt és végigtapogatta a vállamat, — sátorosünnep van, mert meglátogatott az én kedves öcsém, Laczi bácsi. Hamar csak, gyerünk csak... Azaz hogy fusson előre Laczi bácsi a kisasszonyokhoz a jelentéssel.

A kis öreg elszáguldott a ház belsejébe, Prakovy pedig még egyszer végignézett tetőtől talpig, mint a ki nem akar hinni a szemének.

— Hát hogy van, Józsi bátyám? — kérdeztem.

— Megvagyok... Már hogyne is volnék meg. Öregnek se érzem magam valami túlságosan. Egészségem van, jó étvágyam van... Kutyabajom van, öcsém. Azaz hogy a könyvek... Azok az átkozott könyvek. No de most ne beszéljünk a bajokról. Isten hozott nálunk. Kár, hogy nem irtál előre. Csak egy kis czédulát. Elég lett volna egy kis czédula... Itt tartottuk volna akkor Hajnal Margitot, most már Bráczynét... A múlt héten volt itt a gyerekeivel... No, csak emlékezel a Margitkára?

Prakovy József annyit sem változott a tiz esztendő alatt, mintha az a tiz esztendő csak egy napig tartott volna. Nagy vidám szeme és tótos metszésű nevető szája a régi. Csak a szürkés szakállában támadt egy ezüstfehér jókora sáv. Mikor erre tréfás czélzást tettem, Prakovy röviden válaszolt:

— A könyvek!... De hagyjuk a szomorúságokat. Hogy mért is nem irtál előre? Margitka még most is emlegette a tiszai kirándulást, a mikor a vizbe pottyantatok. Kicsit elhízott Margitka. No de ez asszony-szokás. Négy gyereke van, négy leány. De hát mért nem irtál? Biztosan megvárt volna.

A házban minden régiben. A Prakovy-család tagjai, rokonai, ismerősei integettek felém a fotografiákról és bizonyára rám ismert a paraván is a kályha előtt, a melyet a kisasszonyok bélyegekkel ragasztottak tele. A szekrény tetején a ládikó, a melybe a szivarvéget gyüjtik az öreg honvédeknek és a szalon-asztalon a «Moderne Kunst» kötete talán ugyanazon a lapon van kitárva, a hol tiz év előtt abbahagytuk a képek nézegetését. A csibukok katonásan tisztelegnek felém a pipatóriumról és biz' Isten, levendula-illat szállong a levegőben. A sarokban a Prakovy nagyapjának a kardja és a földön egy kis kötőkosár, a melynek gombolyagjával egy piros-szallagos kis czicza játszadozik. Egy-két percz múlik el és már jönnek a Prakovy leányai is. (Mindig hiresek voltak arról, hogy gyorsan öltözködnek.)

Leányfélén inkább meglátszik a változás, a mit az idő okoz, de azért a kisasszonyok elég takaros, derék leányok voltak még most is. Miczi, az idősebb, Mária-Terézia-alakjával, szenvedélyes, lobogó tekintetével alaposan megbolondithatna sok férfiembert, kár, hogy olyan erősen rizsporozza az arczát. Anikó viszont a szomorúságra hajló férfiút boldogithatná. Olyan karcsú, hogy szinte a dereka eltörésétől fél az ember és kék szemében, merengő arczában egy egész álomvilág tükröződik. («Ugyan miért nem is mentek férjhez ezek a leányok?» — vetem

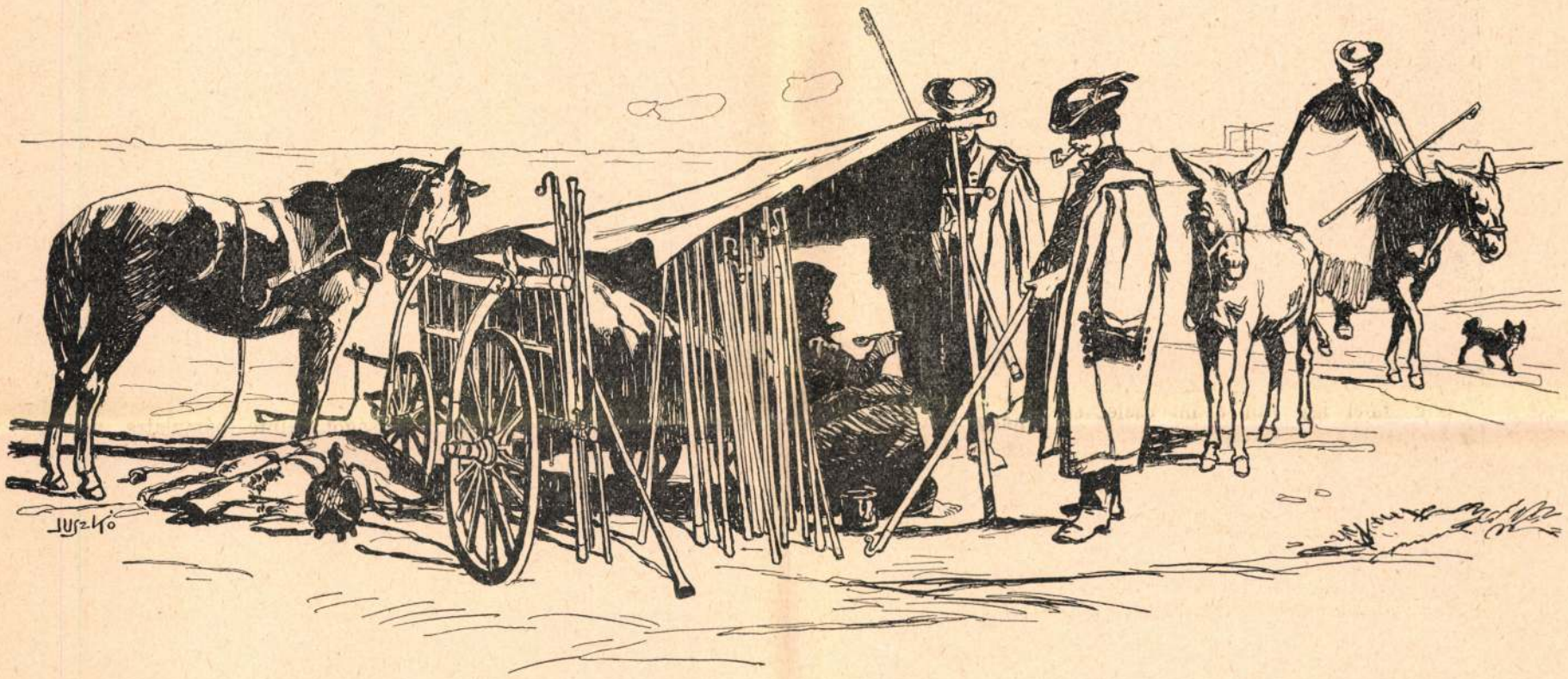

KAMPÓ-ÁRUS A HORTOBÁGYON. — Juszkó Béla rajza.

A PERZSA SAH TÖMÖR ARANYBÓL VERT TRÓNUSA.

fel magamban a kérdést. Aztán nyomban eszembe jut a felelet is: mindig másba voltak szerelmesek, nem abba, a ki megkérte őket. Tragédia ez; szegény, szivükre hallgató leányok tragédiája.)

— Szervusz, — mondja a Miczi és férfiasan megrázza a kezem. — Szép, hogy eszedbe jutottunk.

— Isten hozott, rokon, — szólt Anikó. — Mi sokat gondoltunk rád.

— Az úrfi a pesti kisasszonykák lovagja lett, — gúnyolódik Miczi, — a kivattázott, kitömött hölgyeké.

Anikó bús mosolylyal néz a szemembe:

— Hát igazán olyan semmit nem érők a falusi kisasszonyok, rokon? A tiszta szív, a nemes gondolkozás és az ideálizmus csak a falusi leányok erénye manapság, a kik semmi roszat nem látnak maguk körül.

— A pesti nőknek csak a ruhájukra van gondjuk, — vélekedik Miczi. — Egész nap a kávéházban ülnek és az ebédet a szolgáló kotyvasztja össze helyettük. Gyermekeiket az utcza neveli.

Anikó aranybarna hajában megigazítja a fésűt:

— Igaz, hogy mi nem festjük a hajunkat és egyszerűen öltözködünk. De vajjon van-e illata a csinált virágnak?

Prakovy, a ki egy perczig megdöbbenve hallgatta a leányait, — persze neki nem beszélgettek soha ilyesmiről, — hirtelen összeszedte magát és harsány hangon felkiáltott:

— Kutya a macskával! Fellázadnak a hölgyek? A Csokonai Dorottyáját csináljuk tán végig? Egy-kettő, az ebéd után nézzetek. Kérdezzétek meg, hogy mit szeret az én kedves öcsém, aztán olyan legyen az ebéd, hogy a király is megnyalja az újját utána.

— A mi konyhánkra még senki sem panaszkodott, — vetette oda gőgösen Miczi.

Anikó lágy mosolylyal sóhajtott fel:

— Én pedig igen jól emlékezem, hogy kedves rokonunknak mi volt a kedves étele.

— Hát csak okosan azzal a kis észszel, — rendelkezett Prakovy. — Laczi bácsi pedig üssön csapra egy új hordót.

A kisasszonyok elviharzottak, miután Miczi jelentőségteljesen megfenyegetett a mutatóujjával, Anikó pedig a fülembe súgta:

— Ne hidd ám azért, hogy nekünk nincs divatos nagy kalapunk.

— Abtretten! — kiabált Prakovy és szivaros-ládát vett elő a fiókból. — Tengersok bajom van ezekkel a leányokkal, pajtás. Felforgatnák az egész házat, ha nem állnék a sarkamra. De hát mit is csinálnék nélkülük? Vajjon mit is csinálnék?

Jókedvűen pipázgattunk egy darabig. Prakovy néha nyugtalankodva nézegetett az üvegajtóra.

— Soká jön az a Laczi bácsi! — dünnyögte többször, míg végre megkérdeztem, hogy ki légyen voltaképen az a Laczi bácsi?

— A lengyelem! — felelt odavetőleg, de igen nagy önérzettel Prakovy. — A régi lengyelem meghalt, sokat ivott szegény. Hát új lengyel után kellett nézni. Nem maradhattam lengyel nélkül. Hisz addig is az én házam volt az utolsó a vármegyében, a hol lengyelt tartottak. Kár, hogy nincs fiam. Mert annak is meghagynám, hogy mindig tartsa a lengyelt a házánál. Ne veszszen ki ez a szép magyar úri-szokás. No de majd hozományba adom valamelyik lányomnak.

— Hiszen Laczi bácsi nem is lengyel? — vetettem közbe.

— Az mindegy. A régi lengyelem se volt már valódi. Nem lehet már igazi lengyelt kapni. Elpusztultak azok, mint a vitézkötés. De hát mégis csak lengyel Laczi bácsi, mert erre szegődtetem.

— Hát azelőtt mi volt?

— Irnok volt a vármegyénél, de a keze reszketni kezdett, hát beállott hozzám. Jeles ember, nagyon jeles ember. Kár, hogy ritkán józan. De már épen ezért jó ő lengyelnek.

Prakovy jó darabig magasztalta még a lengyelét. Előadta szokásait, mondásait, tréfáit. Jóizű nevetéssel regélte egy nemrégen megtörtént keresztelő lefolyását, a hol a lengyel szakállát az asztalhoz pecsételték . . . S így telt csendesen az idő.

Ekkor eszembe jutott nekem a fogadtatás a kapunál, a lengyel gyanakvása az irodalomra és művészetre és szóba hoztam ezt Prakovy előtt.

Prakovy nevető arcza elkomorodott.

— A könyvek, — mormogta szomorúan. — A könyvek miatt kell megválogatnunk a vendégeket. Rosz idők járnak Magyarországon, nem lehet mindenkit vendégül látni. A könyvek miatt.

— Miféle könyvek miatt? — kérdeztem.

— Ej, hát az irók könyvei miatt. Az íróknak mostanában nagyon roszúl megy a dolguk. A legtöbb éhezik, nyomorog. Hallom, hogy még a legelsőknek sincs rendes lakása. Hát ezen a példátlan állapoton akarnak segíteni a szerkesztők, a kik a hazafias magyar közönséget felkeresik. Ők eladják az irók könyveit csekély havi részletfizetésre, a nélkül, hogy maguknak a legcsekélyebb hasznot lehúznák. Még az útiköltséget is a saját zsebükből fedezik.

— Nos és a szerkesztők elől bújt Józsi bácsi a szekrénybe?

Prakovy megzavarodva simogatta a szakállát.

— Megvallom, hogy egy kicsit félek a szerkesztőktől . . . Igaz, a mi igaz, mulatságos, jókedvű fiúk egytől-egyig. Én már csaknem valamennyit ismerem, mert azért, hogy itt a világ háta mögött lakom, Prakovynak a híre messzire eljut. Tudják azok a szerkesztők, hogy egy Prakovynak a nemes szivére, a hazafiasságára mindig lehet számítani, ha a hazai irodalom megmentéséről, az irók felsegélyezéséről van szó. Egy Prakovy mindig tudja, mivel tartozik a nevének. Bár csak egyszerű köznemes vagyok, de a szerkesztők odavették a nevemet a főpapok és főurak neve közé.

Hát így volt ez sokáig. A szerkesztők jöttek, mindig más szerkesztők jöttek és én segítettem, a meddig lehetett a hazai irodalmon. Megrendeltem mindenféle könyvet, a mit csak elibém adtak. Igaz, hogy magam nem igen olvasgatok, gyengék a szemeim. De a szerkesztők erre azt felelték, hogy jók lesznek azok a könyvek még a lányaim hozományának is. No, mondtam, ez már igaz. Aztán oly csekélység az a részlet. Havonkint alig egy pár korona. Egy Prakovy csak nem fog megrémülni néhány koronányi áldozattól!

És én nem is rémültem meg évekig. De most már nem merek a szerkesztők elé kerülni. Annyi részletet kell fizetnem, hogy a fejem beleszédül, midőn reá gondolok. Pajtáskám, ha azok a könyvek nem volnának, bizony boldog ember volnék. Egy Prakovy is kidől, a mikor nem birja tovább . . . Pajtáskám, szelid ember vagyok, de őszintén megvallva, kicsit haragot tartok a hazai irókkal. Sok kellemetlenséget okoznak a könyveikkel. Gyere, megmutatom a könyveimet.

Prakovy felállott és az ámbituson végig egy kamara-féle helyiségbe vezetett. Ott voltak könyvek, szépen bepakkolva, a mint a posta meghozta őket. Tele volt könyvekkel az egész kamara, a por belepte őket.

Prakovy a legközelebb fekvő csomagra mutatott.

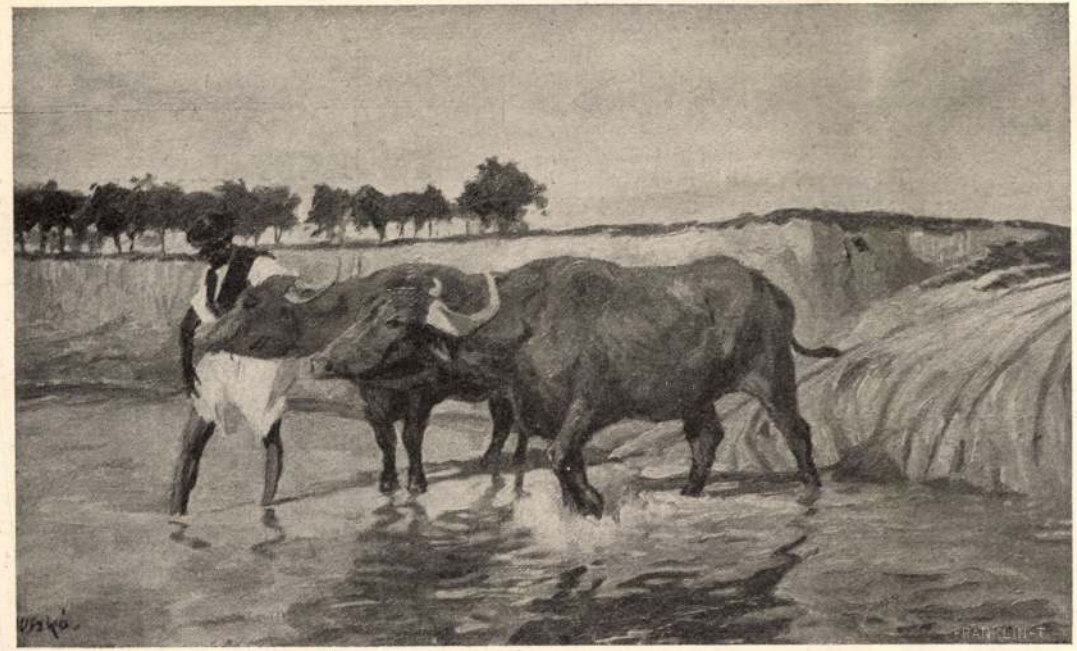

BIVALYOK. — Juszkó Béla festménye.

Felső-erdősor-utcza 5.); ára 1 korona.

A posvány. Amerikai regény, írta *Upton Sinclair*. Fordította *Baross* Károlyné. Budapest, Pátria részv. társ.; ára 4·50 korona. Kapható a «Borászati Lapok» kiadóhivatalában. (Budapest Üllői-út 25.),

EGYVELEG.

* **A gyümölcs Angliában.** Angliában 214 ezer holdon kizárólag gyümölcsöt termesztenek, de azért évenként 100 ezer tonna almát visznek be külföldről, leginkább Kaliforniából. Nincsen város Európában, hol oly jó gyümölcsöt lehetne kapni, mint Londonban.

Az Anker élet- és járadékbiztositó-társaság Bécsben április 13-án tartotta rendes közgyülését. A jelentésből kitünik, az 1906-ban 8734 ajánlatot nyujtottak be 58,462.515 korona tőkére és 54.069 korona járadékra és 7016 szerződést 46,500.106 korona tőkére és 46.603 korona járadékra létesitettek. Az év végén volt 86.738 szerződés 528,283.329 korona tőkére és 634.213 korona járadékra, melyből Magyarországon 24.395 szerződés 102,410.000 korona tőkére volt érvényben. A haláleseti, vegyes- és meghatározott lejáratu biztositás a tavalyi állományhoz viszonyitva 3142 szerződéssel 24,398.447 korona összegben szaporodott. Az 1906. évben a társaság bevételei 25,585.665 koronára rugtak, a kiadások 9,298.479 koronára, tartalékba helyeztetett 15,257.688 korona. A biztositási szerződésekből kitolyólag kifizetésre került 18.728.712 korona

megfelelően történik és bécsi és budapesti ingatlanokból, pupilláris értékpapirosokból és jelzálogkölcsönökből áll. Az 1,065.283 korona tiszta nyereségből a biztositéki és tőketartalékokra 295.000 korona fordittatott és a biztositottak nyereményosztalék-kiegészitési alapjára 125.000 korona utaltatott át. Az 1906. évi részvényszelvényét a társaság bécsi és budapesti pénztárainál április 13-tól 200 koronával váltják be.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napokban: Kűry Lajos, a Heves—Szolnok—Jászvidéki Tisza- és Belvízszabályozó Társulat nyug. pénztárosa, 48-as honvédszázados 78 éves korában Jászkiséren. — Hálán György 48-as honvédhadnagy, ki Bem táborában szolgált, Öregfalun. — Gerő János 48-as honvédtizedes, 82 éves korában Kecskeméten. — Winkler József püspök, a nagyváradi római katholikus káptalan nagyprépostja, 87 éves korában, Nagyváradon. — Kerekes Géza szolnoki ügyvéd, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye tb. főügyésze, Szolnokon. — Keppich Emil nagybirtokos, Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye törvényhatósági bizottsági tagja, 58 éves korában, Budapesten. — Verőczei gróf Pejacsevich Gábor cs. és kir. kamarás, aranysarkantyús vitéz 67 éves, Marseilleben. — Hevesi Jenő dr. gimn. tanár, 26 éves korában Budapesten. — Schönfeldi és alten-

Szonyeghy Alajosné, szül. André Gizella, Szonyeghy Alajos főszolgabiró felesége 58 éves korában Zirczen. — Nemes Disztinger Erzsébet 77 éves korában Budapesten. — Kaiser Lászlóné szül. Frank Katalin 36 éves korában Budapesten. — Pásztory Jánosné, szül. Juhász Borbála 104 éves korában Bikszádon. — Serly Jenőné, szül. Schönpflug Irén, 20-ik évében, Meránban. — Özv. Fehér Györgyné, szül. Esztergályos Terézia 71 éves korában Kolos-Némán. — Özv. Widder Bertalanné 60 éves korában Budapesten. — Pasteiner Jenőné szül. benedekfalvai Detrich Alexia életének 53 évében Rozsnyón. — Ifj. Környey Edéné szül. szigeti Barthos Mariska 46 éves korában, Budapesten. - Kapuvári Vargyas Jenőné, szül. Sulgan E. Anna 24 éves korában Budapesten. — Özv. Gaál Imréné, szül. ónodi Szabó Ágnes 87 éves korában Bánffihunyadon.

SAKKJÁTÉK.

2533 számu feladvány. Spóner Andortól, Nagylomnicz

meszetü dolog, bármennyire elővigyázatos is az ember, még a világ egyetlenegy sakk-organumánál sem volt elkerülhető.

R. B. *Budapest.* Legutóbbi számunkban megjelent feladványunk négylépéses. Az ön háromlépéses megfejtése rosz, mert 1. ... ... Kc4×c5-re hogy ad ön mattot?

KÉPTALÁNY.

A 13-ik számban megjelent képtalány megfejtése: *Az ember gyűlöli önmagát s azt mondja, hogy ez világgyűlölet.*

Szerkesztői üzenetek.

tam: «A kémkedés terén más nemzetek fölényben vannak fölöttünk. A kémkedés a valóságban nem más, mint felderítő szolgálat, a melynél a felderítő álruhát visel. A kémkedésnek pedig oly nagy a jelentősége, hogy a legtöbb országban halállal büntetik.»

Ebben a könyvben, a mely a katonai felderítő szolgálatról szól, külön fejezetet szenteltem annak a kérdésnek: hogyan kémkedik az ember és hogyan fog el kémeket?

Kémek elfogása.

A kémfogás szolgálati kötelességeim közé tartozik és talán ez úton lehet a legjobban megtanulni magát a kémkedést is. Abban a szerencsében részesültem, hogy három kémet foghattam el és egy napon egy idősebb vezérkari tiszt kivánt szerencsét ehhez a sikerhez. Együtt lovagoltunk haza egy nagyobb diszszemléről jövet, a mikor a következő kérdéssel fordult hozzám:

— Ugyan mondja meg, hogyan fog el egy kémet?

Megmagyaráztam neki eljárásomat és hozzátettem, hogy működésemben a szerencsének is nagy szerepe van.

Az előttünk robogó kocsik között, a melyek épen a diszszemléről érkeztek, egy nyitott bérkocsiban megpillantottam egy urat, a kiről már távolról is meglátszott, hogy külföldi. Kijelentettem kisérőmnek, hogy például ez az úr is ahhoz az emberfajtához tartozik, a melyet figyelemmel szoktam kisérni. Nyugodtan követném ezt az embert, a míg kikutatnám, hogy hol lakik, és azután egy titkos rendőrrel figyeltetném meg.

Eközben észrevettük, hogy a szorosan előttünk haladó kocsiban ülő idegen utmutatót tart a kezében és időről-időre vizsgálódó pillantást vet egy térképre, a mely épen azokat az erősítéseket ábrázolta, melyek utunk mentén készültek. Az idegen egyszerre csak odaszólt a kocsisnak, hogy álljon meg, mert czigarettára akar gyujtani. A kocsis megállott és megállottunk mögötte mi is. Az idegen gyors pillantással meggyőződött arról, hogy a kocsis nem néz hátra, az ülés-takaró alól fényképező gépet vett elő és pillanatfelvételt készített a tengerészetünk számára újonnan épült töltényraktár bejáratáról.

Azután ismét elrejtette a készüléket, czigarettára gyujtott és tovább hajtatott.

Mögötte maradtunk, a míg egy rendőr került elénk. Előre lovagoltam és elláttam a szükséges utasításokkal. A rendőr megállította a kocsit és megkérte az idegent, hogy mutassa meg neki a hatósági engedélyt, a mely fényképezésre jogosítja. Az idegen ezt az iratot megmutatni nem tudta. A rendőr azonnal elkobozta a fényképező készüléket, felirta a tulajdonos nevét és lakását és bejelentette neki, hogy a «további lépések is meg fognak történni».

Akkoriban, — ez az esemény sok év előtt történt, — a kémek elfogatását és megbüntetését szabályozó törvényeink, sajnos, nagyon tökéletlenek voltak. A helyi rendeletek ugyan megengedték, hogy a tilalom ellenére készült fényképfelvételeket elkobozzuk és megsemmisitsük, — de ez volt minden.

A «további lépések» különben ebben az esetben czéltalanok lettek volna, még akkor is, ha a törvény jogot adott volna rájuk. A gyanus ur ugyanis a legközelebbi hajóval visszautazott a kontinensre.

Különben nem is volt olyan könnyü dolog tiszttársamat meggyőzni arról, hogy az egész jelenetet nem az ő számára rendeztem!

Kémek utáni kémkedés.

Az embert talán semmi sem bántja jobban, mint a másik ember fölénye. És talán ebben van annak a magyarázata, hogy a kémeket még jobban gyülölik, mint azokat, a kik repülőgépről vetnek bombákat asszonyokra és gyermekekre, vagy templomokat lövöldöznek pokolgépekkel.

Senkisem mondhatja, hogy Grootboom Jan, az én délafrikai fekete kémem, aljas és megvetésre méltó ficzkó volt. Valaki, a ki ismerte, azt mondta róla: «feketebőrü fehér ember«, és ezt az itéletet én is szivesen aláirom.

Grootboom Jan, mint tábori kém, a következőket vitte véghez:

A zúlukaffer eredetü fiú, mint vadász és vezető sokat érintkezett fehérbőrüekkel, megszokta az európai öltözködést és megtanult folyékonyan angolul beszélni. Ő is, mint minden fajtájabeli, merész és ravasz volt. A matabelék* ellen nagyobb osztagokban felderítő szolgálatra indulni nem volt tanácsos, mert bizonyára észrevették volna. Ha azonban az ember például Grootboom kiséretében egyedül próbálkozott, könnyü dolog volt vonalaikon átjutni, és szinte az ő körükben észrevétlenül megmaradni, állásaikat megfigyelni és a legnagyobb csöndben tájékozódni csapataik erősségéről, harczi felszerelésükről, asszonyaik, jószágaik tartózkodási helyéről és más dolgokról.

Ezt a felderítő szolgálatot végeztük éjszakáról-éjszakára, azaz éjszaka odacsúsztunk állásaikhoz és napközben megfigyeltük őket. Ez természetesen nem történhetett meg a nélkül, hogy lábunk nyomot ne hagyott volna. Kémeik éles pillantását ez persze nem kerülte el, és a mikor észrevették, hogy valaki megfigyeli őket, állandóan résen voltak, hogy elfogják a hivatlan kutatót.

Egy éjjel Grootboom és én, az ellenséges tábor közelébe lovagoltunk és itt vártuk meg a pirkadást.

Az ellenség, szokás szerint, egy órával napfelkelte előtt tüzet gyujtott, hogy elkészítse reggelijét. Ekkor pontosan lehetett látni az ellenséges állásokat és ennek megfelelően kiválasztani azt a helyet, a honnan napközben az ellenséges mozdulatokat zavartalanul lehet megfigyelni.

Az első tűz kigyulladt, nem sokkal utóbb fellángolt egy második, rövid szünet után egy harmadik. Felgyujtották már az ötödik tüzet is, a mikor Grootboom haragosan sugta a fülembe:

— A disznók — csapdát állítanak.

Az első pillanatban nem értettem, hogy mit akar ezzel mondani.

— Maradjon itt egy darabig, én majd utána nézek a dolognak — szólalt meg ismét.

És e szavakkal levetkőzött, s anyaszült meztelenül eltünt a sötétségben. Nyilván meg akarta látogatni az ellenséget, hogy lássa, mit forral ellenünk.

A kémkedés, sajnos, az embert legjobb barátaival szemben is bizalmatlanná teszi. Alig távozott el Grootboom, óvatosan az ellenkező irányba csúsztam és megpróbáltam egy kis magaslat sziklái közé elrejtőzni, arra az esetre, ha Grootbom megcsalna és néhány ellenséges katonával jönne vissza, hogy elfogjon.

Talán egy-két óra hosszat feküdtem igy, a mikor megpillantottam Grootboomot, a ki a fűvön csúszott felém. Egyedül jött.

Szégyeltem bizalmatlanságomat és előbújván rejtekemből, visszatértem arra a helyre, a hol az imént elhagyott. Grootboom felöltötte ruháit és a megelégedés mosolya sugárzott az arczáról. Kijelentette, hogy nem csalódott, — csakugyan csapdát állítottak számunkra. Gyanuját az keltette föl, hogy az egyes tüzek nem egyszerre keletkeztek a domblejtő valamennyi pontján, hanem rövid időközben, egyik a másik után; a tüzeket valószínüleg egy ember gyújtotta föl, a ki egyik helyről ment a másikra. Ez gyanus volt előtte és ezért támadt az a gondolata, hogy az ellenség közelebb akar bennüket csábitani, és tanúja akar lenni annak, hogyan vizsgáljuk meg a területet.

* Délafrikai zulukaffer-törzs.

Grootboom kerülő úton csúszott a táborhoz és megállapította, hogy a matabélék egy egész osztaga várt bennünket azon az ösvényen, a melyet használnunk kellett volna; ott feküdtek, a füben rejtőzve, azzal a szándékkal, hogy ránk rohannak és elfognak bennünket.

Grootboom, hogy meggyőződjék arról, menynyire alapos a gyanuja, az ellenséges erősítések közelébe csuszott, közéjük keveredett, beszédbe ereszkedett velük és megtudta tőlük, hogy mit akarnak velük kezdeni, és mik a terveik a jövőre nézve. Azután elhagyta őket, visszaszaladt az erősítésekig és a sziklák között visszakuszott hozzám.

Ime, ez az igazi tábori kémkedésnek szép példája. Mert bár az alattomosságnak és az ámításnak nagy szerepe van benne, mindenekelőtt mégis csak ravaszsággal párosult bátorságot követel. És ez a vakmerőség talán még nagyobb, mint annak a katonának a bátorsága, a kit a mellette előre rohanó katonák lelkesedése ragad magával, a ki a vezető tisztnek feltétlen engedelmességgel tartozik és a kit ösztökél a becsvágy, hogy kitüntesse magát, és kivívja társai csudálatát.

Annak a férfiúnak a rettenthetetlensége, a ki egyedül vonul ki és a nélkül, hogy figyelnének rá, a nélkül, hogy dicsérettel buzdítanák, koczkára teszi az életét, mindenesetre méltó, hogy ne becsüljék kevesebbre.

A délafrikai harczokban a burok sok tábori kémet alkalmaztak ellenünk.

Az egyik angolul beszélő bur azzal dicsekedett, hogy a háború alatt gyakran megjelent Johannesburgban egy elesett angol őrnagy egyenruhájában. Hidegvérüen lovagolt el őrszemeink előtt, a melyek tisztelettel köszöntötték, a helyett, hogy agyonlőtték volna, és gyakran meglátogatta a klubbokat és a tiszti összejövetelek egyéb helyiségeit, a hol a legjobb forrásból tudta meg mindazt, a mire szüksége volt. És mikor az este elérkezett, ismét visszalovagolt csapataihoz.

Kémek a háborúban.

A japánok az oroszok ellen vívott háborúban természetesen rengeteg sok kémet alkalmaztak és a japán vezérkar egyetlen egy ágyúlövést nem tétetett Port-Arthurra, a mig a vár megerősítésének és felszerelésének hiányait kivül-belül meg nem ismerte.

A tábori kémkedés elismert és hatásos fegyver.

Nagy Frigyes állitólag a következőképen nyilatkozott: «A mikor Soubise marsall hadbavonul, száz szakács kiséri, mig az én oldalamon száz kém áll.»

A német hadsereg mai vezére is bizonyára ugyanezt mondhatja el magáról, csakhogy őt valószinüleg nem százával, hanem ezrével szolgálják a kémek.

Sokat beszélnek arról, hogy a kémek parasztruhában járnak, szines lámpák és a kéményekből felszálló füst segítségével adnak jeleket és a toronyóra mutatóit használják semaphornak.

Gyakran fogtak el papokat, a kikről kiderült, hogy álruhában dolgozó kémek; ezeket agyonlőtték. Egy német gépkocsivezető franczia egyenruhát öltött és ebben az álruhában franczia vezérkari tiszteket szállított. Később azonban rájöttek a csalásra és a kémet természetesen azonnal agyonlövették.

A most folyó háború kitörésekor a német tábori kémek titkos irásjelekkel érintkeztek egymással. A közellévő ellenséges csapatrészek erejéről és mozdulatairól kapukra s egyéb helyekre rajzolt, különböző szinü és nagyságu állatok utján tudósították egymást.

Ezek leginkább helybeli kémek voltak, a kik már hónapok vagy évek óta laknak a harcztérhez tartozó városokban és falvakban. A német sereg betörésekor krétával irták fel a kapuikra: «Ne pusztítsatok! Itt jó emberek laknak!» és hogy semmi gyanut ne ébreszszenek, egyik-

másik szomszédjuk kapuját is hasonló felirással látták el. Honosított lakos létükre természetesen abban a helyzetben voltak, hogy a csapatparancsnokoknak a taktikai viszonyokról becses adatokkal szolgálhattak és a mód, a melyen jelentéseiket elküldték, nagy találékonyságra mutat.

A kémek és a katonai parancsnokok bizonyos esetekben kis négyszögekre osztott térképeket használnak. Ha az éber kém például azt jelenti parancsnokának: «Az ellenséges lovasság az erdő mögött pihen az E/15 négyszögben», rövid idő mulva a megjelölt helyet valóságos gránátes árasztja el. Elfogtunk egy kémnőt, a midőn épen egy villamoslámpa segítségével adott jeleket. Két kémnél (az egyikük egy sánta kőtörő volt, a ki az országuton dolgozott) tábori telefonkészülékeket találtunk; a hozzá való drótot a testük köré csavarták. tak tudomásunkra az ő távirati jelentései. A kémet csakhamar elfogtuk.

Egy másik állomásfőnök, a ki a mi országunkban működött, még a háború kitörése előtt olyan módon kémkedett, hogy ellenséges nemzetek alattvalóit alkalmazta vasuti munkák elvégzésére. Ezeknek az volt a feladatuk, hogy a háború kitörésekor a vasuti hidakat és a vasuti átjárókat elpusztítsák. Az állomásfőnök szobájában egy jegyzőkönyvre akadtunk, a melyben katonai fogalmak építési eszközök neveivel voltak megjelölve, ő is e szerint tette titkos távirati jelentéseit. A kulcs szerint: küszöb = dandárt, építő állvány = ütegeket, tuskó = ágyút, létra = zászlóaljat, gerenda = lovasszázadot, deszka = gyalogosszázadot jelentett.

---

mos járművek hiánya és mindenekfölött a mértéktelen drágaság!

Ha jól megfigyeljük, a gyászruhák sokasága is feltünik, megállapíthatjuk, hogy sok az egyenruha s tömérdek nyomorékot látunk útonutfélen, de e szomorú jelenségek hamarosan el is tünnek az életkedvtől harsogó világváros mozgalmasságában.

Az üzletekben szinte szokatlanul nagy a forgalom. A félvilág hölgyei most is szórják a pénzt a divatáruházakban, a párisi nő elegánsabb, mint valaha. A fiatalság távolléte sem tünik fel. Mennyi éptestü, egészséges fiatal férfi! Vajjon idegenek-e, vagy «felmentettek»? Az ujságárusok most nem kinálják portékajukat az utvonalakon, de azért minden járókelő kezében ujság van ökölnyi, hangzatos betükkel, czimfeliratokkal:

— Orosz győzelem! A németek hátrálnak!

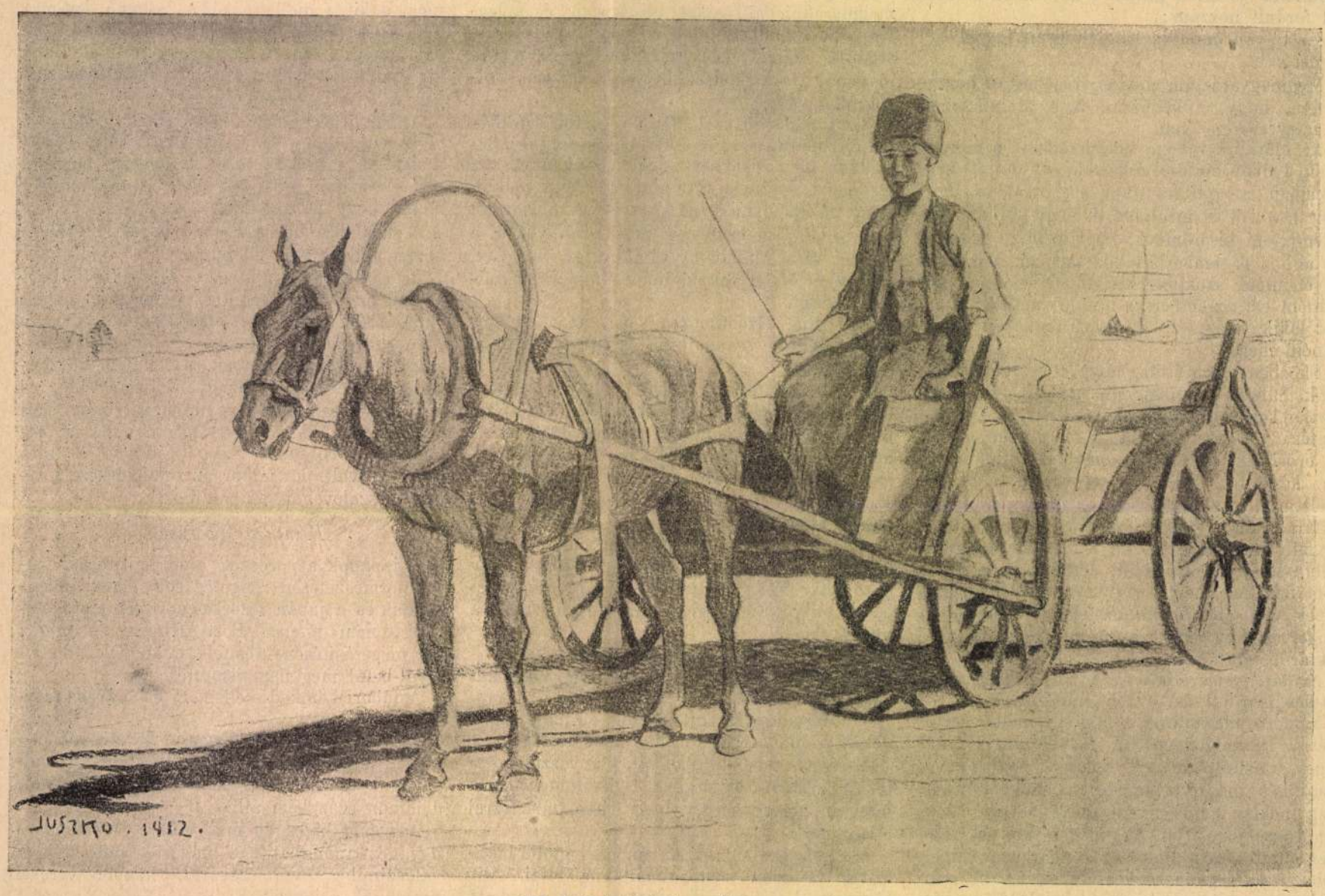

Képek Bulgáriából. — Fuvaros.

Éjszakának idején kézilámpással felszerelt pásztorok bolyongtak a harcz területén és lámpásaikat különböző módon lengették ideoda, a mi a juhok őrzésére aligha volt feltétlenül szükséges. Sőt még drótnélküli távirók is készültek, a melyek olyanok voltak, mintha csak vaskémények lettek volna.

A délafrikai hadjáratban egy hollandi állomásfőnök kémkedett rövid ideig a burok javára. Működése azonban nagyon rövid ideig tartott. Városát és vasuti állomását csapataink csakhamar megszállották. Az állomásfőnök, hogy gyanusnak ne lássék, elvágta az összes táviródrótokat, de persze gondja volt rá, hogy egy drót sértetlenül maradjon. Azt remélte, hogy nem fogjuk észrevenni ravaszságát. Az egyetlen ép drótot használta fel azután arra, hogy a burok főhadiszállására távíratozza meg mindazt, a mit hadseregünk erejéről és terveinkről megtudhatott. Szerencsétlenségére azonban a velünk lévő táviró-osztag belekapcsolta drótját az ő távirati összeköttetésébe s így jutot-

Páris szeptember havában.

Egy semleges lapban olvassuk a következőket:

A párisi szállodák, már a melyeket nem alakítottak át kórházakká, nagyobbrészt túlzsufoltak. Az utast a szobapinczér fontoskodó mosolylyal fogadja: «Kérem, nincsen szobánk, s a mi van, annak is duplajára emeltük fel az árát«. Párist, akarmilyen különösen hangzik is, ellepték az idegenek. Nemcsak az angolok, a kik utazási szenvedélyüket most alig elégíthetik ki egyebütt, hanem a semleges államok polgárai, részben üzleti ügyekben járó kereskedők, részben magánosok, a kik a háborus Párisra kiváncsiak. Az utóbbiak persze csalódottan távoznak, mert Páris alig változott meg a háborúban. Az utczák népesek, a vendéglőkben alig kapni helyet, a szinházak pénztárai előtt életveszélyes a tolongás. Mégis, mi emlékeztet a most dúló, rettenetes világháborúra? Az autobuszok, a gépkocsik, a villa-

Nagyon kapósak a svájczi franczia lapok, a Journal de Genéve és La Gazette de Lausanne. A német nyelvü svájczi lapok árusitását betiltották, de magánházakhoz még mindig jár a Baseler Nachrichten, vagy a Bund egynéhány példánya.

Délután négy órakor nagy a tolongás a boulevardokon. Az egyenruhák tarkabarkaságában bajos kiigazodni. A tisztek és a legénység öltözéke rendes, tiszta és jóminőségü. A franczia tisztnek elegánciája feltünő, de az angolok daliásabb legények. Ezek úgy elnek Párisban, mint a hal a vizben, nem csoda, hogy nem kivánkoznak a harctérre. Elvétve sebesült vitézek csoportja tünik fel az aszfalton, ezek a lábadozók. A francziák úgy bánnak velük, mint a himes tojással.

Alkonyodik. Aeroplánok röpdösnek a boulevard hosszában. A párisiak már annyira megszokták ezt, hogy nem is megy attrakcziószámba. A Zeppelineknek persze több bámulója volna.

A hirdetőoszlopok hamarosan meggyőznek arról, hogy a háborús Páris nem fogyott ki a látványossogból és szórakozásokból. Az opera, a Gymnase és az Odeon nem nyiltak meg s számos kisebb szinház és mulatóhely is beszüntette üzemét, de a többi annál zsúfoltabb, a czirkuszok is telt ház előtt játszanak, a mozgószinházak jövedelme pedig megsokszorozódott.

A szinházak előadása félnyolczkor kezdődik, a magazinok viszont nyolczkor leeresztik redőnyeiket. Az éjszakai élet ellanyhult, Páris kilencz után álomra tér, vagy legalább is elsötétül. Az utczai lámpások fényét sürű lámpaernyő tompítja. A kávéházak nagy üvegtábláit gondosan elfüggönyzik, a reklám-ivlámpák üvegét pedig sötétszinüre festették.

A mulatóhelyeken és szinházakban nagyobbrészt revüket játszanak, így a Theatre Marignyben, a Royalban és a Folies Bergéreben. A revük egy kaptafára készültek: gyalázzák a boche-okat és a győzelem apoteózisával végződnek. A közönség alig lelkesedik, s a nyugalma, józansága fölöttébb szembetünő. Tumultusokra, tüntetésre alig kerül a sor. Még csak a németet sem szidalmazzák nyilvánosan.

A tisztek és katonák viselkedése mintaszerü. A háborús képeken elmosolyodnak s kicsit r estelkednek is a festett hazugságokon. A valóságban mégis csak más a háború.

A Montmartre kihalt és csendes. A Moulin Rouge leégett, a Le Ciel, a l'Enfer és a Chat Noir ki se nyitottak, a tánczermeket pedig augusztus másodikán a rendőrség záratta be.

Tizenegy órakor a szinházi előadások is véget érnek, a vendéglők becsuknak, a korlátolt számu autót hamarosan lefoglalják: mindenki hazafelé menekül. Mert nincsen szomorúbb és kietlenebb látvány, mint Páris háborús éjszakája.

Fent a magasban aeroplán kering és őrködik. A csillagos égbolton élesen kirajzolódik a légi jármü. Páris mély álomba merül és «victoire»-ról álmodik.

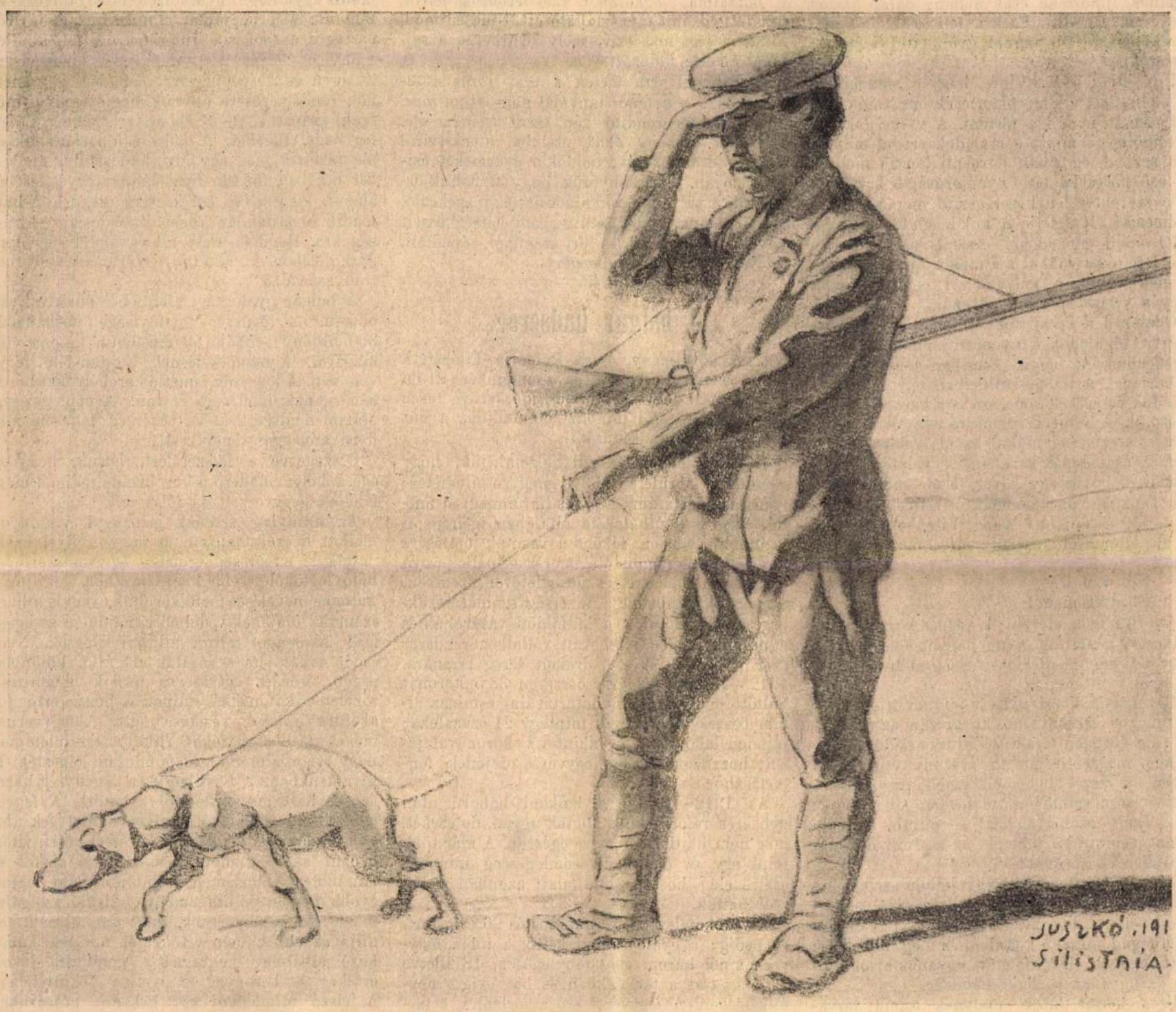

Képek Bulgáriából. — Határőr.

Bulgária mozgósít.

— Képeinkhez. —

A bolgárok országa, mely a balkáni háborúban tanusított vitézségével annyi rokonszenvet keltett maga iránt, különösen nálunk, most ismét nagy dologra szánta magát: mozgósította hadseregét. Egyelőre úgy mondják ez nem jelenti a bolgárok beavatkozását a háborúba, csak a fegyveres semlegességet, — de mindenütt a világon a legnagyobb érdeklődéssel figyelik a bekövetkezendő eseményeket, a velünk ellenséges államokban pedig nagy aggodalmat keltett Bulgária elhatározása.

Kitünő festőmüvészünk, Juszkó Béla egy-két év előtt hosszabb időt töltött Bulgáriában s több jellemző, szép rajzot kapott onnan magával a bolgár föld és nép érdekesebb jeleneteiről. Néhányat ezek közül bemutatunk mai számunkban.

Menekültek Moszkvában.

A «Frankfurter Zeitung» nyomán közöljük egy moszkvai lapnak «A szenvedés tábora» czimmel megjelent czikkét.

Már messziről hallani, a mint a Miklóspályaudvar rendező-vágányai felől sokhangú gyermeksirás jajgat bele a csöndes reggelbe. Hozzáfogtak a menekülők vonatainak kirakodásához és ezzel egyszeriben benne vagyunk a mérhetlen tompa szenvedés táborában. A földön mindenfajta nyomoruságos holmi hever. A vasuti kocsikból még mindig kihallatszik a gyerekek sirása. A gyerekek sorsa a legkeservesebb. Tej nélkül, betegen, kiaszott, sápadt arczocskával lassan elhervadnak, mint a mezei virágok . . .

Messziről megpillantunk egy imént fölépitett barakkot. Körülötte százával tolonganak a menekültek, kezükben csészékkel, tálakkal, hogy valamicske meleg ételhez jussanak. Ifju lányok és fiatal emberek — a segitő bizottságok tagjai — az üstökből nagy kanállal levest merítenek az elébük tartott edényekbe. A leves

sűrű és tápláló, de ez aztán az egyetlen étel is, a mely egész napon át jut a menekülteknek. Ezen az étkezőhelyen minduntalan megrendítő jelenetek játszódnak le. A hosszu várakozásban kimerült, egész vagyonuktól megfosztott menekülők nyugtalankodni kezdenek, ha az étel fölszolgálásában valamelyes késedelem történik, vagy hogyha történetesen nem elegendő az eledel. Sokan egyáltalában hijján maradnak, mert csak ama menekülteket élelmezik, a kiknek vonatai a barakk elé kerülnek. A legtöbb vonat azonban künn marad a legtávolabbi rendező-vágányokon, a hol a szerencsétlen menekültek néha napokig is vesztegelnek, jóformán csak néhány darab száraz kenyéren rágódva. Ezek a félig éhenhalt emberek persze tele vannak gyűlölettel és elkeseredéssel.

Úgy gondolták eleinte, hogy a menekültek az élelmezési állomásokon csak ennivalót kapnak. Ámde nem így történt. A városi lakások túltömöttsége miatt a családok százai tanyáztak szabad ég alatt, a vasuti kocsik mellett. Az eső pocsékká tette nyomoruságos batyuikat és a szerencsétlenek seregestül menekültek az élelmezési állomásra, a hol legalább az üvegfedél adott menedéket. Asztal, szék, minden tele lett a batyukkal s a menekültek így kénytelenek voltak a pályaudvari előcsarnokban, vagy a vasuti kocsiban étkezni.

Odalépek a kocsikhoz és lépcsőről-lépcsőre ugorva elhaladok a nyomoruságnak ebben az országában. Az egyik kocsiban tehén fekszik a borjával, a tetőn, kalitkában egy madár és a padok és székek roncsain egy karcsu macska játszódik. A butorok egymásra hányva, de rendszer és óvatosság nélkül az első sietség lázában. A családapát keresem és valamelyik sarokból előbuvik egy kövér, fekete kabátos gyerek, sapkáján az elemisták jelvényeivel.

— Ez a mieink! Papa Vilnában maradt! Ő az állomáson maradt; mi a mamával jöttünk!

— Hol van ő?

— Ebédért ment!

Az ifju igen eleven. A vasuti kocsiban berendezett háztartás olyan nagyon tetszik neki, hogy teljesen megfeledkezett az átélt szörnyüségekről.

Egy másik kocsi nyitott ajtaján öreg, kövér és rongyos asszony néz ki, arczán az erőtlenség és a végtelen fáradság. Mintha zsidóasszony lenne; megszólítom. Az asszony egy lépést hátrál, a kezét maga elé emeli, meghajtja a fejét és lassu, szinte büntudatos hangon mondja:

— Igen, zsidó vagyok! — mintha mondta volna: semmit se tehetek, ez a szenvedés már a nyakamba szakadt!

Minden kocsi mellett egy halom szemét hever, a melyet reggelenként a kocsiból söpörnek ki. Fojtó büz árad belőlük és ugyanez a szag fogad minden kocsiban és még több kocsi előtt megyek el. Mindenütt ugyanaz a sóhajtozás és ugyanaz a tönkrementség.

Üres kocsit látok, melynek ajtaja tárvanyitva van. Az egyik sarokban egy elgyötört, alélt, látszólag súlyosan beteg fiatalember fekszik. Élesztgetem, faggatom, mi a baja, de a a láz rohamaiban csak összefüggéstelen szavakat mormol. Megyek, megyek, de a süppedő homokban hamar elfáradok . . . A szememet is bántja a véget nem érő borzalmak látása.

Zsidó menekültek vesznek körül. Tekintetük nélkülözésükről és borzalmakról beszél.

— Mi lesz velünk? — kérdik. — Moszkvában nem maradhatunk . . . . hová meneküljünk? Nem birjuk a fáradalmakat. A feleségem beteg, a gyermekem haldoklik, segítsen rajtunk, engedje meg, hogy itt maradjunk.

Sajnálkozva magyarázzuk, hogy nem rajtunk áll a dolog, hogy mi nem engedhetünk meg semmit, de a zsidó nem ért meg, nem akar megérteni. A segítőbizottság egyik embere így szól a menekültekhez:

— Utazzatok Kostromába, ott hitsorsosaitok segitőbizottságot szerveztek, az majd segít rajtatok.

De a zsidók nem hiszik el, hiszen azt sem tudják, hol van Kostroma. Azt hiszik, Szibériában van, s ott megfagynak, mert nincsen meleg ruhájuk.

— Nem maradhatnánk Moszkvában? — nyöszörögnek. — Nem birjuk a fáradalmakat.

Segítségért könyörögnek, fáj a szivünk mondhatatlan szenvedéseik láttára.

Megkérdezem a zsidóktól, kapnak-e enni, s azt mondják, hogy most valahára rituális konyhát létesítettek. Hogy mit főznek ott, senki sem tudja. Menekültem az emberi nyomoruság e borzalmas légköréből. Lehetetlenség leirni, mit láttam, mit tapasztaltam ott. Nincsen mód, nincsen irgalmas sziv, mely segíthetne a sajnálatraméltó üldözötteken.

A pályaudvarra sietek s utat török a tolongásban. A nyomor tanyáját nem látom már, de itt is megrendítő kép tárul szemem elé. Egy lett asszony akad utamba, s messziről hallom siránkozását; haldokló gyermekét czipeli karján. Kér, könyörög, hogy kerítsünk orvost, de a pályaudvaron nincs orvosi inspekczió. És még most is látom a szegény kétségbeesett anyát, a mint vörösre sirt szemmel, sápadtan, tétován könyörög segítségért.

A bolgár hadsereg.

Az a körülmény, hogy Bulgária kilépett a tétlen semlegességéből és szeptember 21-én mozgósította fegyveres erejét, időszerüvé teszi, hogy hadseregéről mindazt elmondjuk, a mit róla nyilvánosan tudunk.

Hatalmi tényezői közül megemlítjük, hogy az ország területe 96.345 négyzetkilométer; lakosságának száma négy és háromnegyed millió. Vasuti és úthálózata általában igen jó; a legutóbbi években főként a vasutak építésére fordítottak nagy gondot. Az ország lóállománya elégtelen a hadsereg szükségletével szemben, a miért is, de főként a tüzérség számára szükséges nehéz lovakat a külföldön vásárolják és a nálunk is igen jól bevált vállalkozórendszer szerint biztosítják a hadrakelt sereg számára. 1912—13-ban Bulgária összesen 38·5 koronát költött hadseregének föntartására, a mi az állam összes kiadásainak mintegy 21 százaléka; minden lakó tehát évenkint tiz koronával járult hozza az ország fegyveres erejének fentartásához.

Az 1912—13-ik évi balkáni háború után gyökeres reformokhoz fogtak ugyan, de ezeket, még nem hajthatták végre egészen. A már több mint egy év óta tartó semlegesség mindenesetre elég hosszu ideje alatt azonban sokat pótolhattak.

A védőkötelezettség általános és 26 évig tart, és pedig: a gyalogságnál kettő, a többi fegyvernemnél három évig ténylegesen, 18 illetve 17 évig tart a tartalékban és hat évig a népfölkelésben. A fegyveres erő a sorhadra, a tartalékra és a népfölkelésre tagozódik. Az első kettő alkotja a tábori, vagyis a hadbavonuló haderőt. A besorozottak száma évenkint eléri az 50—60.000-et. Ennek megfelelőleg a békeállomány létszáma, beleértve a tiszteket is, eléri ugyancsak a hatvanezret.

Háborúban a sorhad 5000 tiszttel, 280.000 emberrel, 50.000 lóval, 20.000 málhás állattal és körülbelül 12.000 járóművel vonul ki; a hadsereg tartalékának állománya ezerötszáz tiszt, 100.000 ember, 7000 ló, 2000 málhásállat és 1500 kocsi; a népfölkelés erejét kereken hatvanezer emberre becsüljük. A hadakozásra képes és megfelelően képzett emberek száma tehát a legrosszabb esetben is eléri a 450,000 főnyi létszámot. Ez a szám azonban az önként és idő előtt belépő idegen állambeli polgárok révén még gyarapodhat.

Leszámítva a megszállásokra kijelölt csapatokat, háború esetén a verekedésre hivatott bolgár haderő 216 zászlóaljjal, 58 gépfegyver-századdal, 37 lovasszázaddal, 158 üteggel, 12 müszaki, 3 vártüzérzászlóaljjal, vagyis kereken 250,000 lövőfegyverrel, 6000 karddal és 722 ágyúval vonul ki az ellenség elé. A népfölkelés állitólag 72 zászlóaljat alakíthat.

Hadrendjére nézve, még pedig figyelembe véve a béke elhelyezést és beosztást, csak annyit tudunk, hogy három egyforma hadsereget alakít 3—3 hadosztállyal. Utóbbiakat azonban hadtesteknek tekinthetjük, mert a 16 zászlóaljas első vonalbeli hadosztályhoz még egy 6 zászlóaljas tartalékdandár tartozik. Ehhez járul 2 lovasszázad, 9 gyorstüzelő és 6 tábori ágyúüteg, 1 gyorstüzelő tábori taraczk- és 2 gyorstüzelő hegyiüteg, 2 utászszázad, táviróosztag s a szokásos intézetek. A teljes állomány e szerint 24 zászlóalj, 2 lovasszázad, 84 ágyú és 24 gépfegyver. A hadseregparancsnok rendelkezésére állanak még ezenkívül müszaki csapatok, 2—3 nehéz taraczküteg s esetleg hegyi tüzérség A hadseregfőparancsnokság alá tartozik még egy lovashadosztály, mely a két békében önálló lovasdandár egyesítéséből alakul, kiegészítve két kocsizó üteggel. A harmadik lovasdandár fölosztlik hadosztály-lovasságokra. Rendelkezésre áll ezenfelül egy dandárköteléken kívül álló testőrlovasezred (három század).

A bolgár gyalogsági Manlicher puskával van ellátva. A lövőszer mennyisége puskánként 300 töltény: ebből 150 darabot a katona visz magával. A népfölkelésnek Berdan-féle fegyvere van. A lovasság ismétlő karabélyokat hord; a gárdának lándzsája is van. A gépfegyverek Maxim-rendszerüek. A tüzérség teljesen modern anyaggal rendelkezik.

Összegezve a fölszerelést, látjuk, hogy az egész bolgár haderő a kor kivánalmainak megfelelően fegyverzett és fölszerelt.

Az aránylag szerény pénzügyi viszonyok mellett is czéltudatosan és nagy erővel használták ki az ország erejét a fegyveres erő lehető legtökéletesebb kialakításához. Az ifjuság katonás nevelését is fölkarolták, vagyis a haza szentelt földjének védelmére majdnem az egész férfi lakosságot talpra állítani képesek. Nem csoda tehát, ha a zászlók alá álló, különben is ép, erős és egészséges férfiak hamarosan tökéletes katonákká válnak a hozzá értő jóakaratu oktatók vezetése alatt. A fegyvernemeket és a csapatokat ritka szakértelemmel, nagy szorgalommal és gondosan képezték ki hivatásukban. A tisztikar és a legénység hazafias és harczias szellemtől áthatott. A fegyelem kitünő. Jellemző a sulyos büntetések alacsony száma. A közkatona kevéssel beéri, vitéz, győzni akar minden körülmények között és fanatikus. A hadsereg, mint az állam legnagyobb népnevelő intézménye, kiváló szolgálatokat tesz a nemzetnek, mert írni olvasni tanítja az ehhez nem értőket és minden kínálkozó alkalmat megragad a gondjaira bizott értékes emberanyag művelése tekintetében. A jelszó mindenkor az: hasznos polgárokká nevelni a katonákat!

A nemrég lezajlott balkán háborúban az egész bolgár hadsereg hadi tapasztalatokra tett szert, a mi igen értékes dolog. Ebben a háborúban tünt ki az, hogy a bolgár fegyveres erő valóban elit részét alkotta a hadjáratban részt vett összes hadseregeknek. A hadjárat második szakaszában folytatott szerencsétlen politika következtében ugyan nagy csapások érték a hadsereget, ma azonban minden tekintetben megint az első helyen áll a többi összes balkáni államokkal szemben.

Egy hollandus Olaszországban.

Egy hollandus, ki nemrég távozott a czitrom hazájából, ezeket írja az impresszióiról:

Már a római vezető körök is belátják, hogy az Ausztria-Magyarország ellen való háború

Juszkó Béla

Az Andrássy Dénes gróf és felesége, Franciska grófnő által alapított 4200—4200 koronás művészeti ösztöndíjat a kultuszminiszter a Képzőművészeti Tanács javaslatára Simay Imre és Juszkó Béla festőművészeknek adományozta. Simay Ceylon szigetére utazik és ott marad nyolc hónapig, Juszkó Münchenben fogja folytatni tanulmányait.

Művészet 1904. 130. l.

mincs ced

Ung magyar VII. 289

Juszkó Béla

Új Magyarság Vasárnapja
1935. dec. 8.

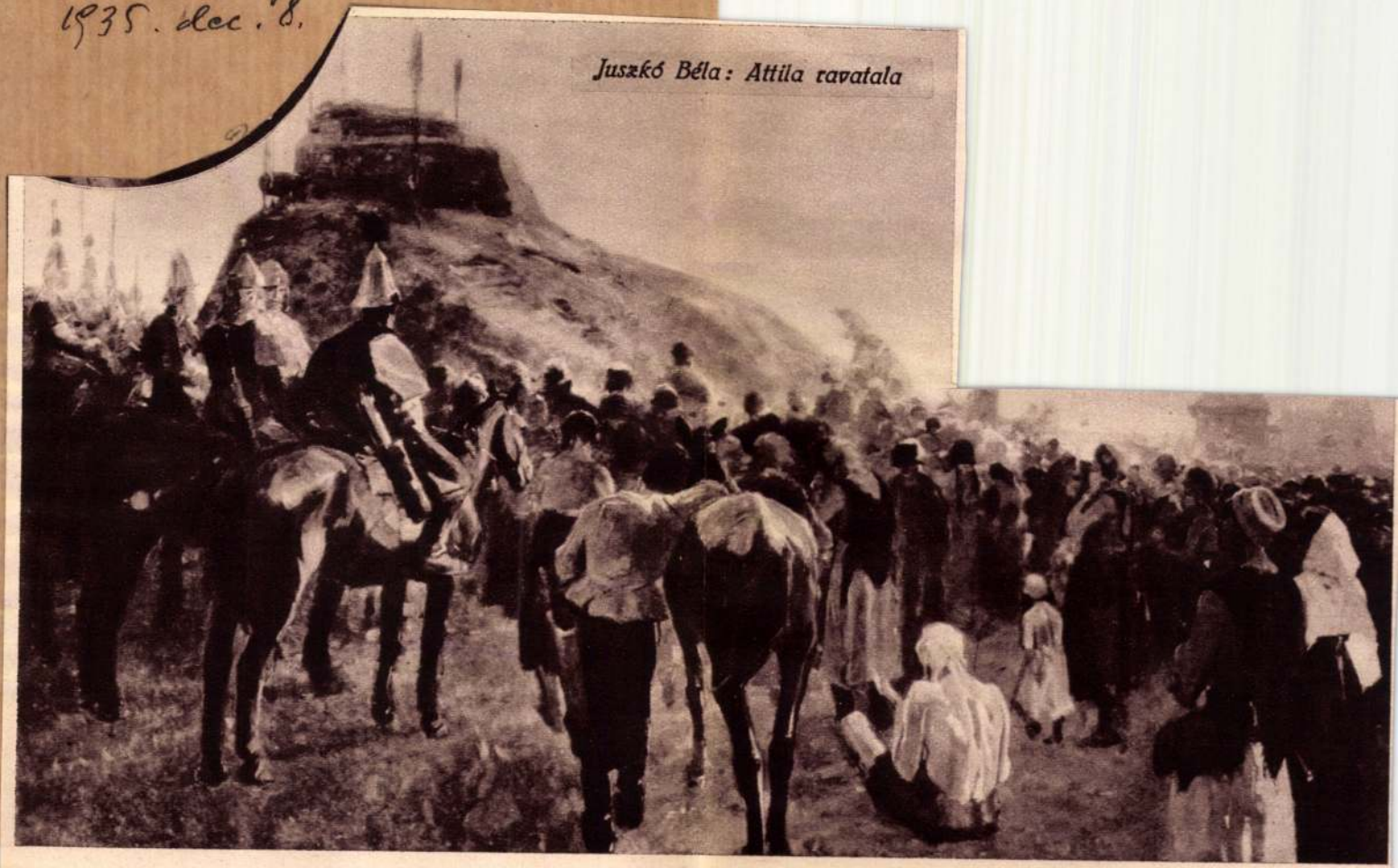

Juszkó Béla: Attila ravatala

Fekete előőrs táborhelye

Juszkó Béla

Esteli harangszó c.
rajza repr.

Művészet 1908, 372. l.

T. József megkoronáztatása:

Balra az emelvényről h
mig jobbra az oltárszerű s czim
köst elhelyezett két-fejű sasból s a
ki, mit a közönség kalapokkal
két kenyér fióró teljesíti köteles
az elösérben, a kalapjából bort sz
kép alatt hasábosan két-két sorban

„men worpt broodt, en
vloeyen onder het volk"

„on laisse ici couler m
blanq et on iette du pain p
s középütt a keretén belül: „6

Rézkarc, méretei a vonalke

Ltfa 7666

PARASZTLEGÉNY
JUSZKÓ BÉLA RAJZA

nem tér ki a konfliktus elől, hanem megvívja a harcot a döntésig. Az erős indulatok, ha moraliter összeférhetetlenek, tragédiát hoznak létre. Az indulat alanya vagy önmagát töri le, vagy az ellenfelét. Ellenben a tudatba csak homályosan behatoló sejtés nem jut odáig, hogy konfliktust tudjon felidézni, kiszorul. Azonban a harc így sem szünik meg, csak kitolódik a tudattalanba és hogy nem valami ártatlan ügyről van itt szó, azt a hisztéria sok súlyos formája eléggé bizonyítja. A konfliktusnak itt is be kell fejeződnie, különben itt is életképtelenségnek kellene az illetőre nézve bekövetkezni. E befejeződés azonban itt nem történik autonóm módon, önmagától, hanem orvosi beavatkozás útján. Akinek azonban az összeférhetetlen képzet nem szorul ki a tudatából, az a konflikust csak maga fejezheti be. Ezért mondottuk, hogy a művész az a beteg, aki önmaga orvosa. Az alternativának ilyen megoldása kétségtelenül forrása lehet a legnagyobbnak, amire ember képes.

Hogy fog alakulni ezen elemzés után a Freud által adott meghatározás, hogy a művész a saját lelkében levő tudattalanra irányítja figyelmét, míg az orvos a páciensére? Annyiban kell módosulnia, hogy a művész lelkében a kiszorítás a tudattalanba legalább is azokban az esetekben, amiket ábrázol, leír, megfest, zenébe önt, tényleg nem következik be. Maga Freud is mintegy sejti ezt a tény-

Művészet 1911.

állást, mikor azt mondja: a tudattalan törvényei, melyekről a művésznek nem kell tudnia, az „intelligenciája tűrése következtében" műveiben testesülnek meg. Szóval egyes egyének intelligenciája az alapja annak, hogy az összeférhetetlen elemek nem szorulnak ki, hanem szóhoz jutnak, művekben testesülnek meg. Emellett nem kell azt gondolni, hogy az ilyen „az intelligencia tűrése alapján" a tudatban bennmaradt képzetek ott okvetlen csak tragikus megoldást és mint művészi alkotások, csak tragikus ábrázolást engednek meg. Itt végtelen skála halad a bájosig, amilyen a Gradiva is, amelynek közbeeső fokait, sajnos, egy szóval a lelki élet tüneményeivel oly igen nem foglalkozó Ember nyelvével nem tudjuk kifejezni. Néha nem is nagy szenvedélyek összecsapásáról van szó, hanem szégyenkezés okozta kiszorításról. Néha félelemről, hogy felfedezik érzelmeinket és csak ritka esetben oly szenvedélyekről, amelyek már túllépik a szégyenkezés szűk ösvényeit és az egész világgal, az egész társadalmi helyzettel és alkalmi morállal is fel akarják venni a harcot.

Jelentékenyen módosul tehát ez az eredetileg betegségteória. A művész nem érzi magát betegnek, az összeférhetetlen elemek csak a társadalom többségére nézve azok, rája nézve csak konfliktus-ágensek és lelki problémák, ő nem akarja őket titkolni sem maga, sem mások előtt, mert nem is szégyeli őket. Azért is fordul elő oly gyakran, hogy a műélvező közönség orvosért kiált ott, ahol a művész keblét büszkeség dagaszthatja, hogy valami „konfliktusosat" sikerült az emberek közé vágnia. Persze nem lehet oly könnyen megértésről ábrándozni ott, ahol a többség a konfliktus elől kitér egy kis halk kiszorítással ugyanakkor és ugyanabban, amit a művész utcára visz és amivel büszkélkedik. Azonban a jövő az övé, mert minden korban a művészek voltak azok, akik egy-egy csomó konfliktus-elemet kimarkoltak a saját lelkükből és pőrén az utcára kijöttek vele. A kortársak ezt mindig felháborodással vagy nevetéssel, vagy közömbösséggel fogadták. De mindig is akadtak egyesek, akik apostoloknak csaptak fel az új konfliktus mellett és ezek lettek az új érzelmek tanítómesterei. A művészek e tekintetben teleológikus szerepet töltenek be, amikor az emberiség pathogén hatású elemeit kiemelik a tudattalanból (amelyek náluk voltaképp nem is merültek a tudattalanba!) és bátran a tudatcentrumba állítják, ez által konfliktust ugyan, de egyszersmind elintézést is segítenek létre hozni. Ők azok a kémiai reágensek, amelyek a lelkeket a betegségektől dezinfekcionálják.

Egybe foglalva az eddig mondottakat, úgy lehet módosítani Freud felfogását, hogy a művész önérzéseinek nagyobb intenzitása miatt ezeket az összeférhetetlen képzeteket nem tudja kiszorítani, ezek a tudatban maradnak és ott a többi képzettel: a szociális képzetkomplexummal konfliktust hoznak létre. Ezzel a művészetben is nagy lelki megrázkodásokat okoznak, mert a konfliktus nem mesterséges, hanem véres jelentőségű harc, és főleg az új érzelemfelfedezők igen sok lelki kínnal és válsággal fizetnek. Azonban épp ez az ő teleológiai jelentőségük. Amint hogy születnek racionalista fejek, akik több gondolatot bírnak el, több és bonyodalmasabb következtetést tudnak szerkeszteni, mint a normális emberek, épp úgy vannak hősei az érzelmeknek, akik több szenvedélyt és indulatot bírnak el, mint más emberek, akár kellemes, akár kellemetlen legyen is azok hangulata. Csak ily nagyobb érzelemkapacitásból érthető meg az, hogy bírják a konfliktust és hogy nem kénytelenek előle a tudattalanba való kiszorításba, azaz a neurózis valamelyik fajába menekülni.

Ha már most le akarnók írni azt a pszichogenézist, amelyben ez az eredmény előáll, akkor persze már lelépünk a biztos ténymegállapítás ösvényéről és kénytelenek vagyunk „matter of fact" helyett hipotétikumokkal beérni. Freud e téren nem igen nyujt felvilágosítást, mindössze az infantilis sexualitás gondolatát hozza fel, mint amelynek különböző irányú fejlődéséből értelmezhetők az egyes tipikus karakterek. A művészi karakter a következő fejlődési irányzatot mutatja. Freud felfogása szerint a kis gyermek, a csecsemő eredetileg egy differenciálatlan érzelemvilágban él, ez az érzelem lényegében véve — a

Juszkó Béla

Bptaób - 1940. szept

Juszkó Béla festőművész, VI.
Podmaniczky-u. 67. 327-952

BUDAPEST
JUIN 28 25

Juszkó Béla

adhatnának hitelt szavamnak. Elég világos a kép: alsótest nélküli, rongyoacsavart, nagyszakállú emberfej, hajában gyöngysor. Ujságot olvas! Sipákoló embertelen hangon. Az éppen közelgő szenttehén érdeklődve hallgatja...

Hivatalos kimutatásban olvastam, hogy Indiának vagy egymillió leprása közül nyolcszázezer szabadon jár. Akadálytalanul terjeszti a szörnyű kórt. Vajjon a véresnyelvű istennő ad-e sebeikre enyhülést?

A templom mögötti szűk udvarban zöldül a »szentfa«. Alacsony, görbetörzsű, húsoslevelű fácska. Ágai, akár a jól megrakott karácsonyfa rongybagöngyölt, apró titokzatosságokkal teleaggatva. Kálighati karácsonyfa!...

Odahaza most javában díszítik a jószagú fenyőket! Csomagokkal megrakott bundás emberek hópelyhek kavargásában sietnek hazafelé...

Hanem most ide tessék figyelni! Hallgassuk csak kopasz vezetőnket, mit is magyaráz a szentfáról:

— A fán lógó furcsaságok hajcsomók, meghallgatott anyák hálaajándékai. Gyermektelen anyák idejárnak Kálihoz, áldozati adományt hoznak, kérik az istennőt, ajándékozná meg őket fiúgyermekkel. A meddőség istenverés. Szörnyű átok. A fiúgyermek nélküli feleséget mindenki lenézi. Szégyent hoz urára.

— Amelyik anyának kérése meghallgattatik, az hálából újabb áldozatot hoz Kálinak. És egyúttal elhozza újszülöttjének hajfürtjét is. A hajcsomót, rongyba csomagolva, felakasztja a szent fára.

Hallom, — ezt azonban már nem tarlejű vezetőm mondja — hogy a gyermekáldásért könyörgő anyának ott kell töltenie az éjszakát is, a templom udvarában. Ez lényeges. Mert a brahmin papok, válogatott, jó erőben lévő férfiak, csak ezzel a feltétellel vállalják a kérelem közvetítését. A könyörgéskor és hálaadáskor felajánlott áldozati tárgyak a templombeli papságot illetik. Méltányos, hiszen az ő jóvoltuk nélkül aligha segíthetett volna a fekete istennő.

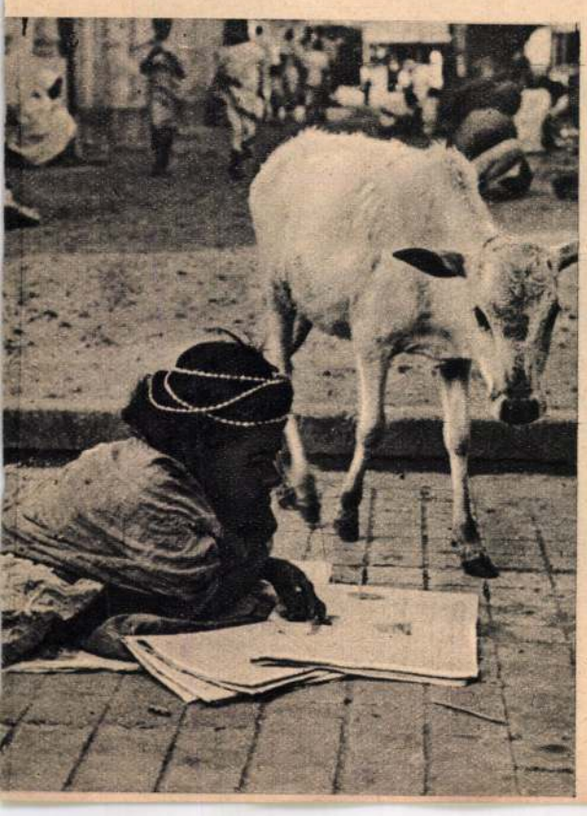

A testnélküli fej

— Ezekután megtekinthetjük a *Ghat*-ot, — jelenti a kopaszfejű — a folyópartot és a halottégetőt.

Pedig már azt reméltem, hogy végeztünk, hogy menekülhetek innét. A piszok, a szag és a látottak undorától ugyancsak émelygek. De ha már itt vagyunk, nyeljünk egy nagyot és nézzük meg gyorsan a Ghat-ot is.

Hamarosan odaérünk. Sekély, mocsokszínű, iszapos folyócska: *Adi-Ganga*, a Ganges-delta legrégibb, legszentebb ága. És nyilván a legmocskosabb is. A Ganges kétezerhétszáz kilométer hosszúságban szállítja India szennyét a tenger felé. Mire ideér, érthetően összesűrűsödik.

Széles lépcsősor vezet le a vízre, ez a Ghat, a szent mosakodások helye. Jókora embertömeg álldogál az alig térdigérő, áporodottszagú folyóban. Szorgalmasan öblögetik ösztövér testüket a gangesi szenteltvízzel. Tisztálkodásuk végeztével pedig nagyot isznak a varázserejű, minden-sebre-ír folyadékból. A fürdőzők tetemes része beteg, bélpoklos is akad köztük szép számmal. A mosakodók közt jönnek-mennek a kecskeáldozatra készülődők is: a lenyakazandó gödölyét előbb itt, a szentfolyó testet-lelket tisztító vizében kell megfürösztení, csak aztán lehet belőle áldozati kecske.

A folyóparton alacsony, viskószerű kápolnák sorakoznak, mindegyikben más-más istenség lakozik. Az indiai pantheon sokezer istene közt eligazodni még a brahmin papoknak is nehezükre eshet. Az idegen látogató legalább a lépten-nyomon ábrázolt főistennek mibenlétével szeretne tisztába jönni, de még ez is bonyodalmas türelmi játék. A nehézség ott kezdődik, hogy ugyanazon isten százféle formában, sok különböző inkarnációban mutatkozik. Káli például, többek közt a himlő és kolera istennője is, ahogy az alkalom éppen megkívánja. Azonban mint kolera-istennő egész másképpen öltözködik, nyelvét sem öltögeti, lehetetlen ráismerni. Családi körben is áhorázoljuk, férjével, Sivával és ölbenülő fiacskájával, a nagyhasú, elefántfejű *Ganesh*-sel. Ilyenkor Káli korántsem szörnyeteg, hanem szépséges, manduiaszemű királyné, Siva szerelmes hitvese. Ilyenkor nem is hívják Kálinak, hanem *Parvati*-nak.

Sivával is — a családi csoportképen feketebajuszú, ékszerdíszes fiatalemberrel — a lehető legkülönbözőbb formákban találkozunk. Hol ötfejű szörnyeteg, hol pedig háromszemű démon — egyik szemével a multba, másikkal a jelenbe, harmadikkal a jövőbe néz. Hol pedig a férfierő szemérmetlen megtestesítője.

A három főisten, a hindu szentháromság *(trimurti)*, a sokoldalúság netovábbja. Valóságos ezermester. Nyilván szószerint az, mert *Brahma, Vishnu* és *Siva* állítólag ezerféle néven szerepel a hindu hívők ajkán.

Kalighati-kálváriám utolsó stációja a halottégető. Sajnos, itt nincs olyan szerencsém, mint multkor a bombay-i égetőben. Itt javában folyik a munka, négy-öt helyen is tüzelnek. Kozmás, égetthúszag terjeng a kőfallal körülzárt udvarban. Alig lépünk be, máris két újabb hullát hoznak. Csontvázzá zsugorodott anyókát és fiatal lányt. Lerakodnak az udvar közepébe, aztán tüzelő után néznek, rakni kezdik a máglyát. A részvét, a szomorúság legkisebb jele sem látszik a hozzátartozókon. Komáznak, tereferélnek, kérődzve rágják a bételt, nagyokat és vöröseket köpnek tőle. Rühes kuvaszok is mászkálnak az udvarban, ide oda szaglásznak az elhamvadt máglyák közt, maradékok után kutatnak.

Káli istennő által meghallgatott anya

Itt nemcsak hiszik, nyiltan be is vallják, tüntetően ki is mutatják, hogy a test csak átmeneti, értéktelen tokja a léleknek. Mihelyt a lélek elköltözött belőle, nincs már rajta tisztelni való, nem egyéb ócska tűzrevalónál.

Nekem azonban elég a karácsonyi kirándulásból. Kavarog a gyomrom. Gyerünk innét. De gyorsan. A kopaszfejű kap az alkalmon: amint a várakozó taxinál elbúcsúzunk, lehetetlenül magas borravalót követel. Tudja, hogy mindenáron menni akarok. Hogy már alkudni se tudok...

*

Esteledik. A hőség mégsem enyhül, változatlanul fülledt, nedves, hágyasztó a levegő. Ha a naptár nem mutatná, valóban nehéz lenne elhinnem, hogy ma karácsonyeste van. Itt a szállodában sincs nyoma az ünnepnek, hacsak az nem, hogy a tegnapinál még lármásabban szól az éttermi zene. S a mulatozók zajongása, ami tegnap csak éjfélután kezdődött, máris javában áll.

Odahaza nálunk most gyujtják fel a gyertyákat...

DÉLIBÁB

IRTA P. ÁBRAHÁM ERNŐ

Égette, perzselte a tűző nyári nap a tágas, szikes pusztát. Rezgett a levegőben a rekkenő forróság. A gulya szétszórtan álldogált az összehasadozott, kopár legelő földön s a jószágnak eszébe se jutott, hogy legeljen a ritkás füvön, pirosra sült mezőn.

Az ég peremére habosan fénylő bárányfelhők lankadtak. Jóska, a gulyásbojtár, kémlelte őket s búsultan gondolta:

— Na, ebből se kerekedik eső . . .

Aztán arra gondolt, hogy ha így tart, a kutakból is kiapad a víz s mit iszik a jószág?

Bezzeg, ha valóság lett volna a körös-körül hullámzó tenger! Már tíz lépésnyi távolságra levegőbe emelte s óriási állatokká nagyobbította a puszta délibábos álma a gulyát. Távolabb pedig víz hátára vett mindent. Jobbra a nádudvari kerteket emelte a levegő ég magasságába, szembe pedig a szoboszlai kertek fáit. Vízben úszó erdővé sűrítette őket, tükörképük pedig tótágast állt a víztengerében. Balra meg, mintha kiáradt volna a Hortobágy a nagy híd alól s a csárdát akarná elnyelni. Az újvárosi torony irányában a Szálkahalom nőtt vízben tükröző hatalmas heggyé.

Jóska nem törődött a délibábbal. Látta eleget. Egykedvűen, lomhán ballagott a gulyakút felé, hogy déli itatásra vizet merjen a jószágnak a vályúba.

De alig húzott fel két vederrel, abbahagyta s nézett egy látomást.

A zámi puszta felől a cifra ménes kelt át a kiáradt Hortobágyon. A levegőben üzetett a ménes, délibábos magasságban. Kétölesnek tetsző hatalmas paripák. A patáik alatt porzó szik tajtékzott a délibábos képben, mint a tenger habja. A ménes mögött két rémség nagynak tetsző lovas. Két látomás, az ázsiai térségek szittya hazájában pusztázó két ős lovas magyar révülete, évezredek messzeségéből, álmából.

S az egyik révület lovas egyszerre csak kiválik a mesebeli ménesből s tíz ölesnek tetsző óriási ugrásokkal vágtatni kezd, egyenesen a gulyakútnak. Ahogy közeledik, egyre fogy a lovas is, a ló is s mire elfogy alóluk a habzó, tajtékzó víztenger, csikósbojtár s lova lesz az ős szittya lovas révületéből.

Jóska kitalálja, hogy elapadt a szárazságban a méneskút vize s a gulyakút vizéből akarja megitatni a ménest a csikósbojtár. Megint munkához lát s húzza fel egyik vedret a másik után, lassan, tempósan. De még az ötödik veder után is csak az alján mutatkozik valami víz az óriási vályúnak. Akkorra már oda is ért Pista, a csikósbojtár.

— Adjon Isten! — köszön s már le is ugrott a lováról.

— Adjon Isten! — köszön a gulyásbojtár is.

— Itatni jöttem Kiszáradt a kutunk! Jóskát forralta a nagy hang.

— Sorjára, öcsém! Elébb a gulya! S ha jut, a ménes!

Pistának vérrel fordul a szeme. Különben is régóta számolni valójuk van egymással. Elszántan, fenyegetően tör ki belőle:

— Nem várok! Napok óta szomjazik a ménes!

— Nem az én gondom! — indulatosan hangzott, de gőgösen. S a gulyásbojtár eresztette megint a vedret vissza a kútba, vízért.

Pista rettenetes indulattal odaugrott s elkapta az ostorfát:

— Neked beszéltem, hé!

Megtorpadtak, farkasszemet néztek, pusztai, fékezhetetlen, elszánt indulattal.

S már támadtak volna egymásnak, mikor csak megakasztja a csikósbojtár felemelt öklét egy látomás. A másik pillanatban már lova hátán vágtat a látomás felé.

A Borcsrét szélén négy paripa féktelen vágtába ragad egy hintót a levegő égben. Háromszoros nagyságban tükrözi az elragadt fogatot a délibáb. Kantár, istráng összetépve. A bakon senki. Csak a hátulsó ülésen két sikoltozva kapaszkodó nő. Egy asszony s egy lány. S a paripák a sikoltozástól még jobban megriadva csak vadabbul ragadják a labda módra ugráló hintót. A lány levegőben úszó kibomlott haja, lengő, hullámzó aranyos felhőfoszlány.

Egyenesen a ménes közepébe ragadja a négy paripa a hintót, száguldásukkal, hangos nyerítésükkel megvadítva azt is s a ménes ágaskodva, fúva, éles nyerítéssel együtt rohan a hintóval. A ménessel maradt kis bojtár erőlködik megvadult paripáján, hogy elfogja a kocsit, de csak annyit tud elérni, hogy kitéríti az egyenesből a vágtató ménest s az most, közepében a hintóval, torony irány helyett nagy, hatalmas körbe száguldozik.

Pista hangos karikáskongatással vágtat elibe a ménesnek. Egyenesen a közepének. Ágaskodik alatta a hirtelen visszafogott paripa, mikor orra alá kongat a gyors vágtájukban megtorpasztott, visszahorkant lovaknak. Ágaskodik, kapál, vadul a ménes a középre szorult hintó körül, a bojtár karikása pedig dolgozik, rést vág, két hatalmas ugrás s a bojtár biztos fogással elkapja a két hátulsó lábára horkanó gyeplős lónak a kantárát.

Mire erős, biztos kézzel megfékezte a négy megvadult állatot, megérkezett a kocsis is valami kölcsönkért lovon, s kezdte tákolni az összetépett istrángot. A kis bojtár a ménest csendesíti, Pista a kocsisnak segít. Közben össze-össze akad a szeme a lány pillantásával, akinek arcán még egyre váltogatja a színt a kiállott ijedtség riadalma. Olyan volt a bőre, mint a harmat.

Tizenhat esztendős lehetett s kibomlott szőke haja úgy hullott vállára, mint a komló. Két nagy kék szeméből melegen sugárzott Pistára a hála és a csudálat.

Zihált, vert a legény szíve. Hónap számra nem lát a Hortobágyon asszonyfélét s most alig pár lépésnyire tőle a hintón egy délibáb álmodta harmatos káprázat.

Remegett a keze, míg kötötte a hámot s azt se tudta, mit kérdeznek tőle, azt se, mit felel.

Mire elkészült a szerszámmal, a nők is rendbehozták magukat.

A kocsis felült a bakra.

Még egyszer összevillant a bojtár s a lány tekintete s a következő pillanatban indult a hintó vissza a csárda felé. A délibáb már kis távolságban szárnyára emelte s Pista nézte, hogy nő egyre jobban révületté, látomássá.

— Pista bátyám, — figyelmeztette a tanyás — menjen már a kúthoz, mert mind kimeri a vizet előlünk Jóska bátyám!

Pillanatra a gulyakút felé fordult Pista. Csak a kezével legyintett. Más indulat dúlt már benne. De azért odakiáltott a gulyásbojtárnak:

— Hallod-e, hé! Azér haggyál a ménesnek is valamit! . . .

— Hagyok, ne félj! — hangzott az engesztelődött kiáltás.

Pista pedig megint megfordult s nézte mozdulatlanul, hogy hullámzik, hogy nő a tenger az égen úszó látomásos hintó körül . . .

Reggel a Hortobágyon.
Juszkó Béla olajfestménye.
Műcsarnok, Őszi Tárlat.

Ősz a művészetben.
(Budapest, 1940.)

VÉGIMA

Vihar után, a mámorszülte
örömújjongás dalba szökkent
és kurjant a lüktető vérben,
vagyok az egyensúly a térben!
S ha olykor, olykor mégis zökkent,
a hepe-hupás életúton,
visszanézek, a katonásan
díszoszlopokban váró multon
és új imára nyílik ajkam,
Uram a neved szenteltessék,
én akaratod betöltöttem,
mert úgy éltem, hogy neked tessék,
hogy örüljön a szemed rajtam.
Soha más nem akartam lenni,
csak az, akinek teremtettél.

— — — — — — — — — — —

Arasd le, amit elvetettél.

Megkörnyékeztek kísértések,
apostolok és puritánok,
hogy éljek szűzi fehérségben,
a liliomos kevélységben.
Jöttek héroszok és titánok,
hogy legyek hős, hogy legyek bátor,
hogy tagadjam a volt, a multat,
ne féljek holnap és a mától,
de imára nyílott az ajkam,
Uram a neved szenteltessék,
én akaratod betöltöttem,
mert úgy éltem, hogy neked tessék,
hogy örüljön a szemed rajtam.
Soha más nem akartam lenni,
csak az, akinek teremtettél.

— — — — — — — — — — —

Arasd le, amit elvetettél.

Mert a hím-vágyat belém adtad,
parázna volt az ifjúságom
és mea culpát most sem mondok,
mint a megtört, szegény bolondok,
ha túlestek az ifjúságon.
Megalkúvó és gyáva voltam?
tudod, a sors te magad voltál
s előtted, a porba omoltam.
Most végimára nyílik ajkam,
Uram a neved szenteltessék,
én akaratod betöltöttem,
mert úgy éltem, hogy neked tessék,
hogy örüljön a szemed rajtam.
Soha más nem akartam lenni,
csak az, akinek teremtettél.

— — — — — — — — — — —

Arasd le, amit elvetettél.

FEHÉR FERENC.

Nagyvárad

Óh, könny és mosoly városa, Várad!
A Kőrös hídja némán int felém,
Az utca csendes, hűs levegő árad
S a Bémer-téren Ady lép elém.

Megyünk tovább, tompán kong a lépés,
Hol Juhász sétált s buján borongott,
Lédát idézzük, Anna szőkeségét,
S az ifjúságot, e zöldfülű bolondot,

Ki régen meghalt s mégis visszajár,
S mint tavasszal a Kőrösön az ár:
Az emlékezés mindent elsöpör,

De hol van Anna s hol van Léda már?
Vele is suhan a szellembatár,
S éjfélt dudál egy toronyban az őr.

Halász Iván.

Rohanás.
Juszkó Béla olajfestménye.
Műcsarnok, Őszi Tárlat.

Béke-háza

Irta: Kőváry Margit

Az asszony színes papirzacskókból apró virágmagvakat hintett a termékeny, sötét földre. Könnyű gereblyével összekuszálta a magokat a földdel, öntözőkannából vizet permetezett rájuk, azután megelégedett, fáradt sóhajjal a kútnak támaszkodott.

— Készen vagyok — mondta mély hangon és jólesőn végignézett a kerten.

A férfi nyeste a rózsafákat, a szőlőtőkéket, a bokrokat. Hittel, akarással dolgozott a maguk kis földdarabján, amelyik átölelte küzdelmes életük gyümölcsét, a családi házat. Lopva nézte az asszonyt és lelke örült a másik embernek, az élettársának, akivel összedolgozva megszerezték otthonukat. Béke-házának nevezték, puhára bélelték, beosztották, kényelmesítették Aztán a kertet is. Nyugodt, boldog otthont akartak, s gondtalan életet. Mindent elrendeztek, mindenre gondoltak, csak a gyerekre nem. Az asszony büszke szeme a ház elé tévedt:

— Jenő — mondta gondoskodón — a ház elé mégis csak diófát ültetünk, mert a rózsafák nem adnak árnyékot.

— Nem bánom Klára — vonta vállát a férfi — ültessünk diófát. De a diófa nagyon terebélyes lesz, elfogja a napot, semmit nem ültethetsz a ház elé.

— Nem baj, sokára lesz az... még semminek sem árt és később, jó lesz nekünk, ha már nem tudunk a kertben dolgozni, csak ülünk a hűvös verendán és nézzük a termő kertet.

A férfi beleegyezőn mosolygott. Letette a nyesőollót, cigarettára gyujtott. Az asszony hirtelen meghökkent:

— Jenő... mondd... mi lesz a kerttel, ha mi már nem tudunk dolgozni...

— Csacsi vagy — nevetett a férfi — sokára lesz az. Különben is nagyszerűen megoldunk mindent. Bevezetjük a vízvezetéket, hogy ne kannával locsoljunk. Később villanytűzhelyet veszünk, hogy ne kelljen fát vágni, csinálok központi fűtést a pincéből, hogy ne kelljen szenet felhozni, aztán fogadunk valakit.

Már az asszony is nevetett, arra gondolt, milyen jó

Jurkó Béla

a Magyar Képzőmű-
vészek Egyesületének
egyik alapító tagja 1938-ban.

Magyar Nemzeti Mű-
vészet - 1938. 1. sz. 12. l.

ett viz leolvasásának, elszámolá-

iós költségét, a magántüzivezeté-

vizvezetékek tömitetlensége és a

ztás kivizsgálásának, valamint a

erelésének költségeit.

m kaliberü vizmérő átalakitását

ők harminc évvel ezelőtt készült

zerkezete már nem felelt meg a

zelők, végrehajtó- és segédsze-

se stb.

zám

Jön a tatár. Juszkó Béla olajfestménye.
Műcsarnok, Jubileumi Kiállítás.

lozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely, Szatmárnémeti, Nagybánya, Kassa, Ungvár, Komárom stb. mind, mind elküldték legjobb művészeiket, hogy a megnagyobbodott ország szíve minél jobban megteljen örömmel, minél egyöntetübb, minél teljesebb legyen a dobogása.

És amikor háláról és köszönetről beszélünk, első helyen kell megemlítenünk, a Társulat tiszteleti tagját, Esterházy Pál herceget, a Társulat első védnökének dédunokáját, ki példátlanul nemes bőkezűségével lehetővé tette, hogy ez a jubileumi kiállítás, a tervezettnél is ünnepélyesebb keretek között írja be naplójába a nyolcvanas évszámot. Régebben alapított jubileumi emlékdíja mellett egy történelmi festészeti nagydíjat, egy magyar életkép nagydíjat és egy szobrászati kompozició nagydíjat és ezek kiegészítéséül még kilenc jutalomdíjat tűzött ki a legjobb e nembeli alkotások jutalmazására, összesen 27.000 pengő értékben.

Teremről-teremre járva egy kis csalódással és hiányérzettel hagytuk el a Műcsarnok épületét, mert ha ez a ki-

Juszkó Béla

Csaba utja c.
képeinek repr.

Művész Kurír

1937. 1. 4. 6. l.

BUDAPEST
1941 DEC. 13.
18

Juszkó Béla

Juszkó Béla (Műcsarnok): Bujdosó táltos

Képes Krónika

1940. 44. sz.

Vilmány, tgl

3

Juszkó Béla

Muníció-szállító bosnyákok c. rajza repr.

Vas. Ujs. 1916. 294 l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Juszkó Béla

koll. kiáll.
(A Műcsarnokban)

Az „öregektől" a fiatalokhoz *Juszkó Béla* vezet át bennünket 70 kisebb-nagyobb képével a magyar népnek, ménesnek, gulyának életéből.

Siklóssy László

Három kiállítás.

Pesti Hirlap

1940. okt. 15.

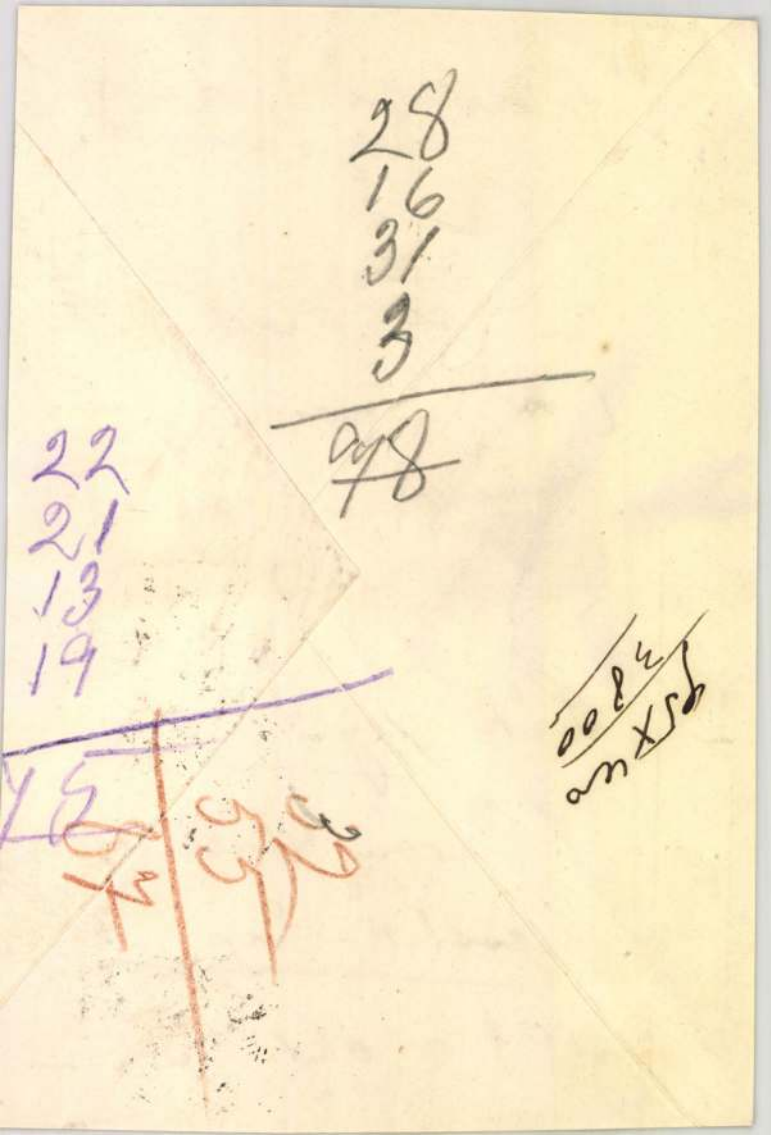

Jurkó Béla

Jurkó Béla hadnagy:
Hadi piktor naplója
Vas. Ujs. 1916. 326,
327. l. Jenti tollrajzai
val

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Juszkó Béla

Képes Krónika

1941. márc. 6.

Pasztel.

Juszkó Béla:
„Jön a tatár"

309. VITEZ PATAKY FERENC: Tatras, Tempel

uache.
DOR ISTVÁN: Hótakaró a Dunán. Gouache.
CK SCHWARTZ ELZA: Orvosi várószobában.
nes rajz.
DOR ISTVÁN: A korzón kigyúltak a lámpák.
uache.
INER-ISTVÁNFFY GABRIELLA: Tél. Vízf.
MECZKYNÉ VOLFF IRMA: Reggeli hó. Vízf.
NDE VINCE: Mátyáshegyi táj. Vízf.
HÁSZNÉ RÁTH OLGA: Havas Tabán.
4. NAGY SÁNDOR: A pestszenterzsébeti temp-
n freskó-tervei. Vízf. Mgt.
NDE VINCE: Óbuda. Vízf.
NDE VINCE: Pesti tavasz. Vízf.
ZZI HUGÓ: Narancs-csendélet. Vízf.
ZZI HUGÓ: Csendélet.
ULAY DEZSŐ: Arácsi kilátás. Pasztel.
LYÁS SÁNDOR: Erdei tisztás. Vízf.
LYÁS SÁNDOR: Tanya. Vízf.
LYÁS SÁNDOR: Tavasz. Vízf.
LYÁS SÁNDOR: Napsütésben. Vízf.
ZICSKAY GYÖRGY: Scheweningen. Pasztel.
DELÁSZ KÁROLY: Temesvár. Vízf.

Juszkó Béla

Szent László c.
kópe repr. –

KMTárs. Szent István
kiáll. 1938.

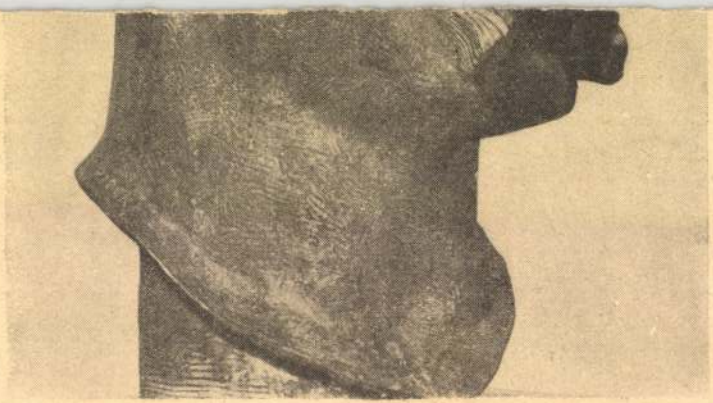

LENGYEL KIÁLLÍTÁS

A MŰCSARNOKBAN

Juszkó Béla

Bevonulás Fülekre
c. képe repr.

V. Nemzeti képröm. Eiáll.
1939 Kassa.

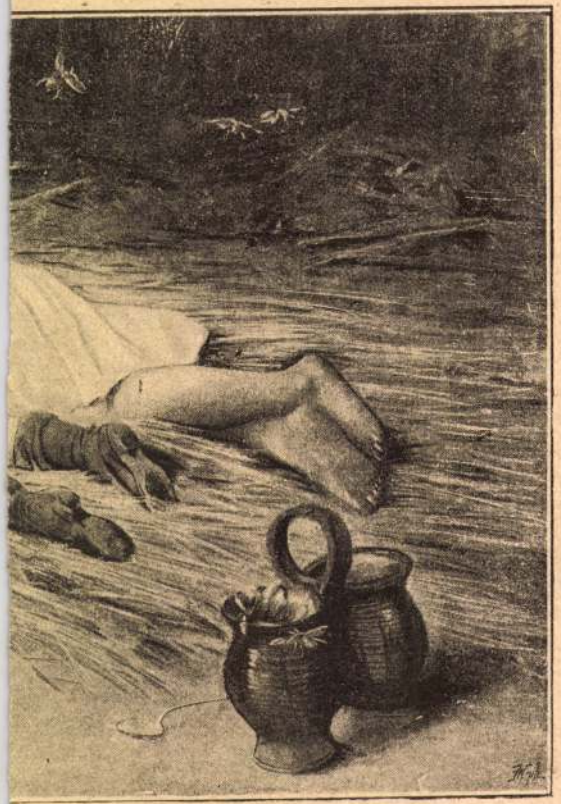

JÖN A DONGÓ.

Huszkó Béla

Tatai piac, olf.

Folyóparton, olf.

Műcsarnok 1931 Művészcsoportok kiállítása

A HÉTRŐL.

A bécsi katekizmus. A kit sokan szeretnek, mondotta Gambetta, annak jó sora van, de a kire sokan acsarkodnak, annak se lehet oka panaszra. Igazán nem tudom, mi hangzik szebben és büszkébben, az-e, ha azt mondom: minden tisztességes ember a barátom, vagy ez-e, hogy: minden tisztességtelen ember ellenségem. — Ha a Gambetta Leon lelke szerint gondolkozunk, igazán nem vagyunk hiján annak, hogy — büszkén emeljük föl a fejünket. Annyi az ellenségünk és olyan alantas a mód, a hogyan, olyan hitványak a fegyverek, a melyekkel ellenünk csatáznak és földalatti hadjáratokat folytatnak, hogy a keserűséggel egy szinte kellemes érzés kél birokra a szivünkben. Mégse lehetünk mi olyan szegények, olyan gyöngék, olyan esendők, a milyennek háborgó szívű feketén látók énekelnek és tajtékos szájú ellenségeink hirdetnek bennünket, mert ha ilyenek lennénk, akkor vagy őszintén mulatnának rajtunk vagy álszenteskedve szánakoznának. A valóság azonban az, hogy se nem mulatnak, se nem sopánkodnak, hanem toporzékolva dühöngenek az ellenségeink, ádázabbul, mint valaha és — mint a gyalázatos bécsi «katekizmus» mutatja, — eljutottak már odáig, hogy az álarczos brávók maszkját se szégyellik, mikor tőrös «kirándulásra» indulnak ellenünk. Bizonyos formáknak a felöltése, a mi egyben bizonyos formáknak a mellőzése is, már magában lemondást jelent minden méltóságról, tiszteletről és respektusról, a mi még az igazság vagy bölcseség nélkül való egyszerű jóhiszeműségnek is kijár. A ki álarczban jár, bizonyára nem számit az őszinteség dicsére, a ki tolvaj-kulcscsal nyitja ki az ajtót, maga se várja el, hogy becsületes látogatónak tiszteljék. A bécsi «katekizmus» bűnszerzői és czinkosaik legalább annyit okvetetlenül kell, hogy tudjanak és mikor mégis ezeket a «formákat» vették használatba, egyrészt harmóniát teremtettek a czéljaik és az eszközeik között, másrészt a dühöngésük kétségbeesett voltát árulták el. Valóban ezek az emberek ott tartanak, hogy még leleplezni őket is csak maguknak lehet kedvük. Az bizonyos, hogy ha magunk válogathatnók meg őket, még ellenségnek is valamivel különbet választanánk magunknak, de még mindig jobb szeretjük így, mintha ezek az urak már — a barátaink lennének.

*

Hatalom. Vajjon csakugyan az-e az egyetlen és vajjon az-e valósággal a legnagyobb hatalom, a melynek ezer ágyuja van meg millió szuronya, vagy — mondhatjuk így is — ezer ágyura meg millió szuronyra van szüksége, hogy hatalom legyen? A muszka czár bizonyára az egész világ legelső ilyen hatalmasai közül való. Annyi a hajója, ágyuja, katonája, hogy egy egész országot elboríthat vele. Egy rab pedig, a ki még oda se mehet, a hová akar, bizonyára nem nevezhető hatalmasnak. Még magának se parancsolhat, nem hogy más engedelmeskednék neki. *Muromzew* Vladimir pedig rab és nem kisebb hatalmasnak rabja, mint a minden oroszok czárjáé. Ő volt az első duma elnöke és mint ilyen azok közül való, a kik a vyborgi kiáltványt aláirták. Azt, a melyben a szétkergetett duma tagjai a czári önkény ellen tiltakoztak és szabadságot követeltek az orosz nemzetnek. Ez tette rabbá Muromzewet és társait, a kiket most fegyveres börtönőrök kisértek biráik elé. És ime, mikor a tárgyalóterembe lépett a fővádlott, hogy sorsán a biró döntsön, ki a minden oroszok czárja nevében mond róla ítéletet, a teremben zúgás támad és az egész hallgatóság, mint egy ember áll föl, hogy némán tisztelegjen — a vádlottnak. Ki ne érezné, hogy a nagy pör sorsa már e pillanatban eldőlt. A biró, a minden oroszok czárjának képviselője, dühösen leültetheti, ki is kergettetheti, akár be is zárathatja az egész tüntető publikumot, de azt éreznie kell neki is, hogy a mi a hatalomból a kezében maradt, immár semmi más, csak vas, börtönkulcs, bilincs vagy hóhérbárd. Az igazságtevés hatalmának erkölcse, az kisiklott a kezéből. És e nélkül, a mit tehet, szinte semmi. Oszthat szenvedést és halált: de ezek a vádlottak se a szenvedéstől, se a haláltól nem félnek. És mennél több vasat raknak rájuk: a tömeg, mely sápadt arczczal, viharzó lélekkel tiszteleg nekik, annál sürübb, annál nagyobb, annál végeláthatatlanabb lesz. Mennél mélyebben dugják őket a föld alá, alakjuk annál magasabbra emelkedik. Mennél inkább elnémítják őket, a szavuk vagy a némaságuk annál dörgőbben hallatszik. Ezeket nem lehet úgy elnémítani, hogy ne beszéljenek, nem lehet úgy eldugni, hogy ne látszassenak és nem lehet úgy megölni, hogy tovább ne éljenek.

*

Almok. Egy gyöngyvirágos ablak alatt, éjféli órán megölte magát egy gyermekifjú, alig husz esztendős. Megölte magát, mint áldozata egy amerikai párbajnak, a melyet nem vívott meg és miután tulélt hét öngyilkos kisérletet, a melyet nem követett el. Csupa hazugság volt, a mit a szegény Berend Pál összebeszélt, összeirt, versbe, levélbe és naplóba foglalt, hazugság volt bizonyára a szerelme is: de a sok hazugság végén mégis volt valami félelmetesen igaz, az, hogy — meghalt, megölte magát. És ez az egy igaz dolog, a legrettenetesebb minden között, a mire az ember elszánhatja magát, egy sajátos szint, egy különös ragyogású zománczot ád minden hazugságának. Ezeknek a hazugságoknak muzsikájuk van, misztikus muzsikájuk, a mely a legnagyobb mélységből zeng föl, egy világból, a melyet mindnyájan magunkban hordozunk, a melynek titkait az emberiség legnagyobb elméi fürkészik szakadatlanul és a mely mégis mindmáig tele van valamennyiünk számára rejtelmekkel, ködděl, homálylyal. Ez a világ: az emberi lélek. Csakugyan egy egész világ és egy külön világ, a melyben valamennyien egy külön életet élünk, egészen más alakban, mint a milyenben itt a valóság földjén az utunkat rójjuk. Ismertem egy öreg urat — ma már a sirban pihen — a ki naplót vezetett erről az ő külön életéről. A napló egy kincsekben duskáló hatalmas nagyúr cselekedeteiről

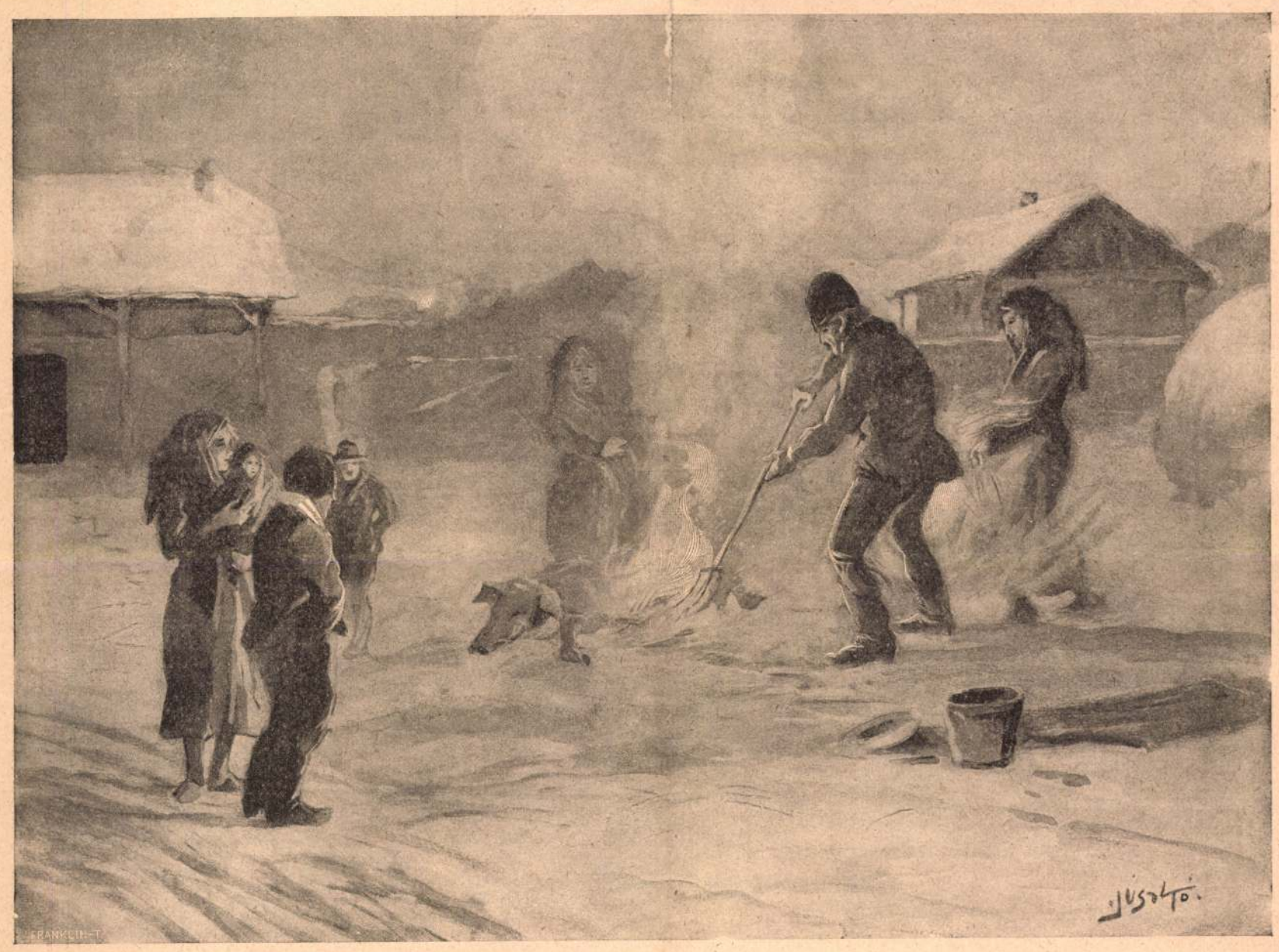

DISZNÓ-PÖRKÖLÉS. — Juszkó Béla rajza.

FERDINÁND BOLGÁR FEJEDELEM ÉS MENYASSZONYA, ELEONORA REUSSI HERCZEGNŐ.

számolt be, holott a valóságban az, a ki irta, egy küzködő, szegény öregember volt. Berend Pál még nagyobb fantaszta volt. Ő nemcsak leirta, de belé is élte annak a másik énjének az álmait a külső élete valóságába. Ez a husz esztendős fiatal lélek a szerelem hősének és vértanujának az alakját kivánta magára. Ebben az alakban élt, szenvedett és vivta meg romantikus, képzelt csatáit. Álom volt, romantika volt bizonyára a szerelme is, és hogy véletlenül csakugyan él a leány, a ki köré a maga regényes álmait rajzolta: ez igazán mellékes. Az ilyen Berend Páloknak nincs rá szükségük, hogy valóban éljen az, a kit szeretnek, a kiért nem létező versenytársakkal meg nem történt párbajokat vívnak és a kiért — igazán sziven lövik magukat. Kár ezért a fiatal életért, de azért azoknak, a kiknek erről a másik életről sejtésük sincsen, a kik soha se sirtak minden megmondható ok nélkül, azoknak se okuk, se joguk, hogy sajnálkozzanak rajta. Mert ime: ez a másik világ, az álmok világa olyan szép, hogy — még meghalni is érdemes érte annak, a ki benne bolyongott.

*

A köpenickiek. Voigt mesternek, a hires köpenicki kapitánynak a börtön homályos magányában megmozdulhat a szive a büszkeségtől. Ő ugyan, hogy szépen szóljunk, most a martiriumát szenvedi merész gondolatának: de azért nem mert és nem alkotott hasztalanul. A stiklije nem volt a pusztába kiáltott szó, a köpenicki kapitány nem maradt sereg nélkül való vezérnek. Ha kiszabadul a börtönből, ő is irhat egy *Mein System* cimű könyvet, mint a hogyan ez most Németországban pár esztendő óta divatos. Az első, a kit a mester megihletett, tudvalévőleg az elegáns Strassnoff Ignácz, a zágrábi protektor volt: de hogy a köpenicki szisztéma vonzó erejében meg nem csökkent, és hogy egy szenzáczió muló dicsőségénél az idő tartósabb jelentőséget szánt neki, az már bizonyos. Ime most megint két új köpenicki héroszról énekelnek az ujságok. Egy osztrákról, meg egy magyarról. Az osztráknak szerencsésen sikerült kifosztani egy katonai pénztárt Bécsben, a magyar, a ki hatósági segedelemmel akart bankókat «elkobozni», már nem volt ilyen szerencsés. A mi sok egyéb között azt is bizonyitja, hogy Bécsben könnyebben lehet bankókhoz jutni, mint minálunk, a hol jobban féltik ezt a becses nyomtatványt, mert kevesebb van belőle. A magyar hatóságoknak bizonyára becsületükre válik, hogy nem ültek föl a mi köpenicki kapitányunknak: de a kifosztott bécsi katona-pénztár őrzőinek se kell szégyenkezniük a... hogy is mondjuk: — jóhiszeműségükön. A Voigt mester ötlete sokkal különb, semhogy egy robbanásban minden erejét elveszíthette volna. Rövid pár esztendő alatt még nem kophatott annyira frázissá, hogy minden hitele elveszszen. A bécsi kapitány még korántsem volt az utolsó, a ki ezzel a szisztémával csapott be embereket és ürített ki pánczél-szekrényeket. Az ördög se olyan találékony, hogy minden gaztett elkövetésére új ideát tudjon produkálni. Nézzük csak meg a büntettek cselekvényes statisztikáját és menten látni fogjuk, hogy ebben a mesterségben is vannak úgynevezett «*kipróbált, biztos hatások*» sokkal egyszerűbbek is, mint a Voigt suszteré volt és mégis nemzedékek egész során át alkalmazásban tudtak maradni. Ezek az urak igen szolid bázisra épitenek: a tisztességes emberek jóhiszeműségére, a mi ha elfogyna, nagyobb baja lenne a becsületnek, mint a bünnek.

LORD KELVIN.

1824—1907.

Az angol tudósoknál szinte szabályszerű hosszú élet után halt meg Anglia fizikusainak egyik legnagyobbika, Lord Kelvin, családi nevén *Thomson* William. Fizikus volt, a glasgowi egyetem tanára 22 éves kora óta, s tudományos munkásságával jelentékenyen tovább vitte a fizikai jelenségek elméleti megismerését. Vizsgálódásai főleg a hő mechanikájára s a villamosságra, főleg pedig a tengeralatti táviratozásra s a hajózásra vonatkoznak. Hőtani vizsgálatainak olyan hatalmas eredményei vannak, mint az energia szétszóródásának törvénye, a melylyel bebizonyította, hogy minden munkakifejtésnél az energia egy része hővé változik át, vagy a testek hőmérsékének megállapítására vonatkozó tanúlmányok, melyeken a cseppfolyós levegő gyári előállítása alapszik. A villamosságra vonatkozó vizsgálataival pedig ő tette lehetővé a kábelen való táviratozást bármely nagy távolságra s a hajózást is számos hasznos találmánynyal mozdította elő.

Ez volt benne az igazi, utánzásra méltó angol sajátság: elméleti kutatásaival nemzeti czélokat is segített elő, egyszerre tudta szolgálni a tudományt és Anglia világhatalmát. Hálából ezért már életében a legnagyobb tiszteletben és minden képzelhető megtiszteltetésben részesitette, hamvait pedig legnagyobb fiai közt, a Westminster Abbeyben helyezte el nemzete.

KIS EMBEREK RÉGI VILÁGA.

REGÉNY.

Irta **Fogazzaro Antonio.** — Fordította **Bezerédj István.**

I. RÉSZ. I. FEJEZET.

Rizotto és szarvasgomba.

A tavon hideg szél fújt, mintha dühében el akarná kergetni a szürke felhőket, melyek a hegyek sötét csúcsaira nehezedtek. Csakugyan, a mikor Pasottiék, Felső-Allogasióból lejövet Casaricóba értek, még nem esett az eső. A hullámok dörögve csapkodták a partot, rázták a lelánczolt hajókat s itt-ott, egészen a Doi túlsó meredek partjáig, fehér tajtékot szórtak. De lenn nyugaton, a tó végében világosság látszott a szélcsendnek kezdete, a szélnek elnyugvása; s a sötét Caprin-hegy mögött az eső első oszlopa mutatkozott. Pasotti, fekete parádés kabátban, fején czilinderrel, kezében vastag bambusz-bottal, idegesen járt a parton, ide-oda tekintgetett, megállott és erősen kopogott botjával a földön, hangosan szólítván azt a szamár hajóst, a ki nem mutatkozott.

A kis fekete csónak piros vánkosaival, fehérpiros ernyőjével, keresztbe helyezett dísz-ülésével, a hajó farán keresztbe tett evezőivel, a hullámoktól dobálva hánykolódott két szénnel megrakott nagy bárka között, melyek alig inogtak.

— Piu! — kiáltá Pasotti mind haragosabban. — Piu!

Csak a hullámok folytonos, egyenletes dörgése, az egymáshoz ütődő hajók csattogása volt a felelet szavaira.

Úgy látszott, mintha egy élő lény se volna egész Casaricóban. Csak egy panaszos öreg hang, egy fátyolozott hang, mint a hasbeszélőé, jajgatott az ivboltozat sötétjében.

— Menjünk gyalog! Menjünk gyalog!

Végre megjelent Piu San-Mamette felől.

— Halló! — kiáltott neki Pasotti, karjait felemelve.

Erre Piu futni kezdett.

— Barom! — ordított Pasotti. — Nem ok nélkül adok neked állat nevet!

— Menjünk csak gyalog, Pasotti, — siránkozott a panaszos hang. — Menjünk gyalog!

Pasotti még a hajóssal pörölt, a ki sietve oldotta el hajójának lánczát a parthoz erősített gyűrűtől. Majd parancsoló arczkifejezéssel fordult a boltozat felé s fejével intett valakinek, hogy jöjjön.

— Menjünk gyalog, Pasotti, — siránkozott ismét a hang.

Pasotti vállat vont, kezével rövid, parancsoló mozdulatot tett s leszállt a hajóba.

Erre megjelent a boltozatok egyik ive alatt egy öreg asszonyság. Sovány alakja indiai sálba volt szorosan beburkolva, mely alól kilátszott fekete selyem szoknyája; fején városi kalap, feltűnő magas, sárga rózsácskákkal és fekete csipkékkel diszítve. Két fekete hajfürt foglalta be ránczos arczát, melyből két szelid, nagy fekete fátyolozott szem tekintett ki. Nagy száját könnyed bajuszpehely árnyékolta.

— Oh, Piu! — mondá kanárisárga keztyűs kezeit összekulcsolva s megállva a parton, miközben részvéttel nézte a hajóst. — Csakugyan elinduljunk ilyen háborgó tavon?

Férje még parancsolóbb kézmozdulatot tett, még mogorvább arczot csinált, mint előbb. Szegény asszony hallgatagon lecsúszott a hajóba.

— A caravinai Szűz Máriának ajánlom magamat. Kedves Piu! — mondá. — Mily förtelmes a tó.

A hajós mosolyogva rázta fejét.

— Hát aztán — kiáltott fel Pasotti, — van-e vitorlád?

— Otthon van a házban, — felelt Piu. — Elhozzam? Az asszonyság talán félni fog. De meg ime, már a viz is bevet.

— Eredj! — intett Pasotti.

Az asszony, ki süket volt, mint egy öreg ágyú, egy szót sem hallott ebből a párbeszédből, s nagyon elcsodálkozott, hogy Piu elfutott. Megkérdezte férjét, hová megy?

— Vitorláért! — kiáltott Pasotti a fülébe.

Az asszony előre hajolva, tátott szájjal igyekezett a hangot felfogni, de hasztalanúl.

— Vitorláért! — ismétlé férje még erősebben, kezeiből tölcsért formálva.

Most érteni vélte az asszony, ijedtében felugrott s ujjával kérdőjelet rajzolt a levegőbe. Pasotti feleletül egy képzeleti ivet rajzolt és belefújt; azután szótlanúl bólintott fejével. Felesége réműlten felkelt, hogy kiszáll.

— Kiszállok! — szólt aggodalmasan. — Kiszállok! Gyalog megyek!

Férje megragadta karját, lehúzta az ülésre és dühös szemeket meresztett reá.

Közben visszatért a hajós a vitorlával.

A szegény asszony görnyedezett, sóhajtozott, szemei könnybe lábadtak, könyörületért esengő tekinteteket vetett a partra, de hallgatott. Az árboczot felállították, a vitorla két alsó sarkát megerősítették s a hajó indulásra készen állott, a mikor egy erős hang ordított az ivezet alól:

— Lám, lám, az ellenőr úr! — és előtűnt egy vastag, vörösképű, nagyhasú pap, nagy

JUSZKÓ BÉLA

Nr. 5. Olajfestmény. Ekhós szekér. Jelz."Juszkó 1916 nov. harctér."
25 x 40 cm

Veszélyeztetett Magángyüjtemények Miniszteri Biztossága. LVII. számu leltár. A székesfehérvári pénzügyigazgatóságtól átvett javak. 1949. /Iparmüvészeti Muzeum, A[D]attár/

JUSZKÓ BÉLA

Nr. 99. Olajfestmény. Pihenő katonák lóval. 4 32 x 40 cm

Budapest I. ker. Tárnok u. 7. Esterházy palota.
Veszélyeztetett Magángyűjtemények Miniszteri Biztossága.
LX. számu leltár. 1949. (Iparmüvészeti Muzeum, Adattár)

MUSEUM BOLIA

51. JUSZKÓ BÉLA
Született Tatán 1877-ben. – Itatónál. – Tulajdonosa: Dr. Alföldi Dávid úr.
52. JUSZKÓ BÉLA
Juhász a vízben. – Tulajdonosa: Hevesi Gusztáv úr.

KISS Péter: Gyűjtemények és múzeumok Egerben 1951-ig. IV. + Függelék: Az Egri Kaszinó által...Egerben, magántulajdonban lévő műtárgyakból rendezett retrospectiv kiállítás katalógusa, 1924. aug. 30 - szept.8. = Agria, XXV/XXVI. (1990) 707

KÓ Béla

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár, 1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre. Tata, 1987

Bev.

6. **Juszkó Béla (Boromisszáné Trojko Carla tulajdona)**
   - **Híd a Pötörke malomnál**
     olaj vászon **35 x 25 cm**
   - **Harangláb**
     olaj fa **24 x 32 cm**
   - **Híd a Miklós malomnál**
     olaj vászon **29 x 42 cm**
   - **Tatai várkanyar**
     olaj vászon **26 x 41 cm**

(1877-1969)

1990. évi CII. törvény

a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló törvény módosításáról*

Az Országgyűlés a magánszemélyek jövedelemadójáról szóló 1990. évi XX. törvénnyel és az 1990. évi LVIII. törvénnyel módosított 1989. évi XLV. törvényt (a továbbiakban: tv.) a következők szerint módosítja:

1. § A tv. 3. §-ának *c)* és *e)* pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek, továbbá a következő *f)* és *g)* ponttal egészül ki:

(Nem minősül bevételnek:)

c) a vállalkozásba befektetett vagyoni érték a vállalkozásból történő kivonásakor, kivéve, ha ezt az összeget a befektetéskor az összjövedelemből levonták (35. §) vagy a befektetett összeg után az adót az átalakuláskor vagy az 1988. évi XIII. törvény 11. § (2) bekezdése, vagy a 43. § (2) bekezdése, illetve a módosított 1971. évi III. törvény 47/A. § (3) bekezdése, vagy 48/A. § (3) bekezdése alapján nem kellett megfizetni, továbbá a részvénytársaság által térítés

---

* A törvényt az Országgyűlés az 1990. december 30-ai ülésnapján fogadta el.

Juszkó Béla — Harangláb

tech Alajos — Festő a műtermében

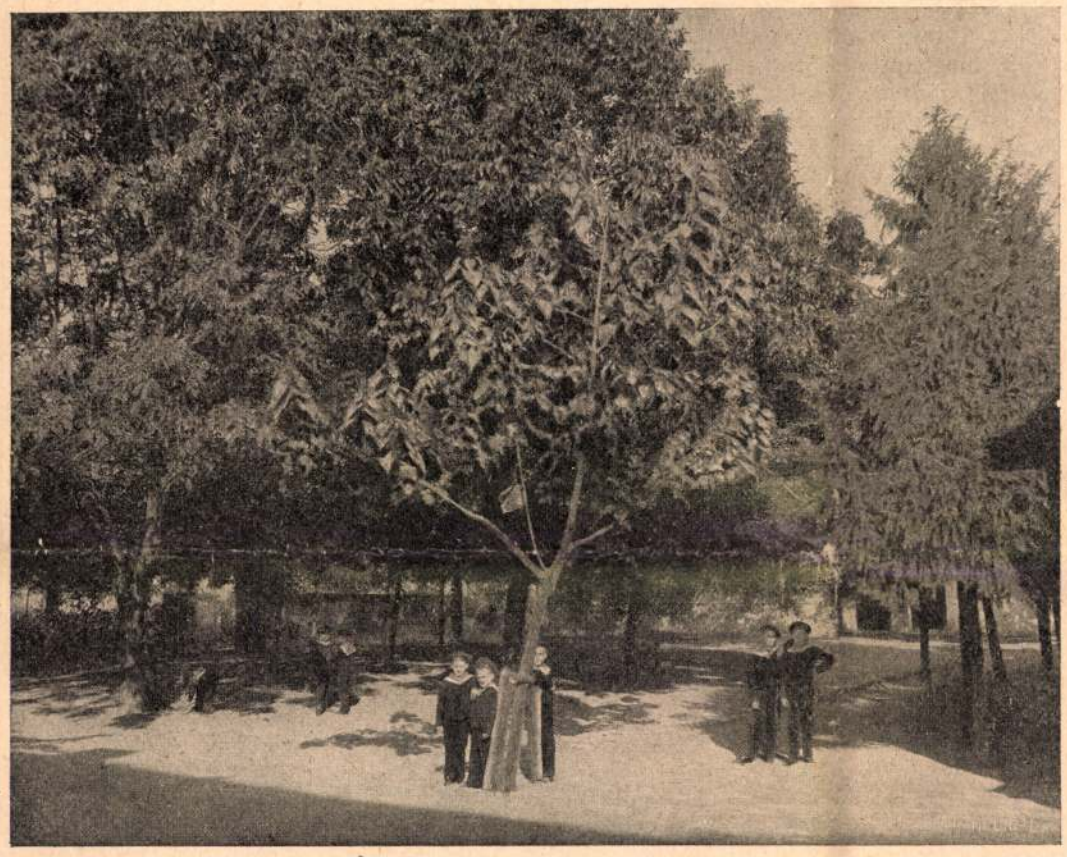

AZ UDVAR.

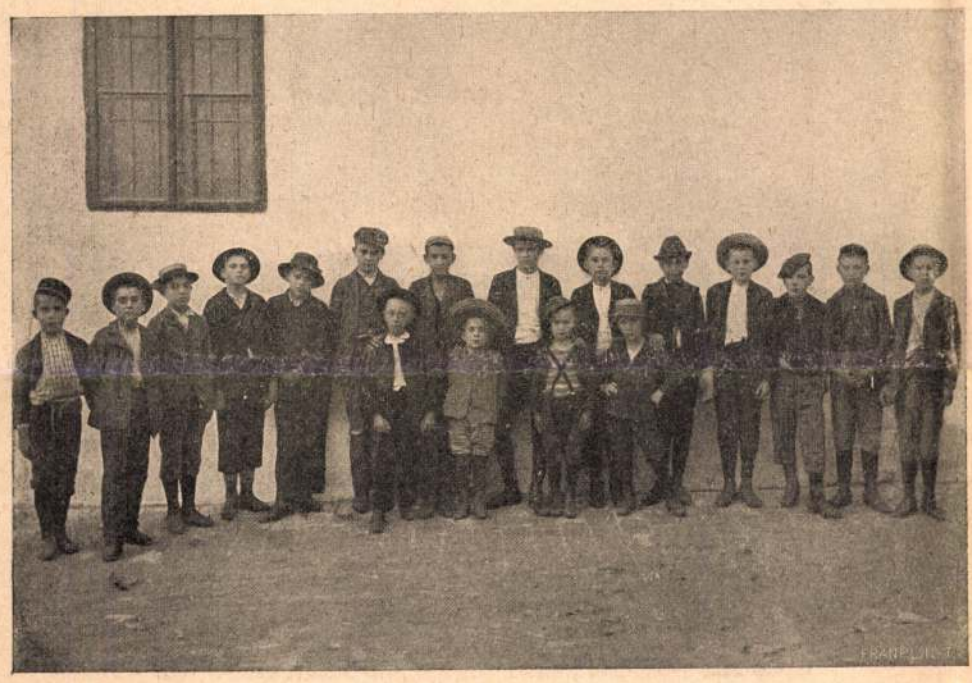

A NÖVENDÉKEK AZ INTÉZETBE VALÓ FÖLVÉTEL ELŐTT.

A NÖVENDÉKEK AZ INTÉZETBEN.

mértékben volt rabja a XVIII. század legáltalánosabb két nyavalyájának: a világfájdalomnak s az ábrándozásnak. Ráadásul, bár tagadhatatlanul filozófus szellem, módtalanul félt a haláltól. Az elmulás gondolatával nem tudott megbarátkozni soha, hiába próbálkozott meg vele számtalanszor. Minden élvezetét, bármi fajta élvezet volt az, megrontotta, izétől megfosztotta a halál. S talán ez a módtalan félsz volt az inger arra, hogy hajszolja a gyönyört, hogy fenékig ürítse az élvezetek kelyhét, a hol és a mikor csak kinálkozott. Természetesen, hogy az következett be, a mi ilyenkor rendszerint be szokott következni, hogy a rövid és erőszakolt mámort sivár petyhüdtség váltotta föl. Ilyen lelki állapotokban írta Ráhelhez kétségbeesett leveleit vadul peszszimisztikus hangon és tartalommal. Szó sincs róla, hogy fájdalma olyan feneketlen, a minőt fitogtat, hogy olyan közömbös, a minőnek teszi magát. A valóság csupán annyi, hogy ilyen alkalmakkor a halál, fantáziájának örökös kimerája, még a szokottnál is fogvaczogtatóbb formában látogatott el hozzá. Azt sem szabad felednünk, hogy a XVIII. századbeli ember, épen mert játszta a fásultat, az érzéketlent, mindig túloz egy kicsit szándéktalanul is. A szakadatlan, pihenést nem tartó gyönyörhabzsolás csömörrel járt s az ideigóráig tartó jóllakottság szeretett úgy viselkedni, mintha bőjt, mintha akaratos magasanyargatás volna.

Szinte önként értetődik, hogy az e fajta temperamentum nem gyúl szenvedélyre és nem gyújt szenvedélyt. A Gentz viszonyai gondosan stilizált szerelmi históriák többnyire Werther modorában. Szinte mindenikben több része van a gyönyörvágynak, a beteges érzékenységnek, a mit manapság szentimentálizmusnak hivunk, az üresen légies ábrándozásnak, mint a szenvedélynek s a szívnek. E kis románokat az egyhanguságtól még az sem menti meg mindig, hogy a bálványok igen változatosak, fölölelik az egész társadalmi hierarkiát, a magas arisztokrácziától le a névtelen kis grizettekig. Csak a nevek változnak s az a külsőség, a mi a névvel jár: a história mindig ugyanaz marad. A tónus is mindig ugyanaz, a melyben a kedves ábrándot, s nyomában a keserű csalódást megírja Ráhelnek, a kiről egyébként erős a gyanunk, hogy a Gentz haláláig tartó barátsága nem volt mindig platonikus. És — a mi szinte hihetetlenül hangzik, Gentz, bár úgy látszott, hogy nem született szenvedélyre, nem értette és nem is kereste soha a szenvedélyt, még sem szállhatott úgy a sírba, hogy vele meg ne ismerkedjék. Történt pedig ez a furcsaság abban a korban, a midőn a szenvedély már fehér holló életünkben, a mikor, hogy Othelló frázisát idézzük: «az erekben a vér már halkan csörgedez.» Túljárt már a hatvan esztendőn; a római észjárás szerint jól benn volt már az aggság felében, egy tuczatnál is többször, a túlterheltség lethargiájában lemondott már a

AZ OTTHON ÉPÜLETE.

AZ ORSZÁGOS HAJÓS SZÖVETSÉG PALÁNKAI GYERMEKOTTHONA.

a kereskedelmi, közoktatási és földmivelésügyi kormány képviselőinek jelenlétében. Huszonkét hajósgyermek talált otthont abban a házban, a melyet Palánka község nemeslelkü képviselőtestülete a gyermekotthon czéljaira bocsátott az Országos Hajós Szövetség használatára s ez a huszonkét hajósgyermek magyar hajósnak nevelődik ezen otthonában.

Az Országos Hajós Szövetség az ország kulturális haladásának nagy szolgálatot tett s fog tenni a jövőben, ha a Duna vizén született s egész életüket ott töltő gyermekeknek a tanulás és serdülés idejére otthont ad és őket hivatásos, művelt hajósokká képezteti.

Dr. H. I.

LEÁNYOK VIVÓISKOLÁJA.

Eddig csak elvétve fordult elő nálunk, hogy egy-egy nő megtanult vívni, s ezt a szép és nemes testgyakorlatot úgy tekintette mindenki, mint a férfiak kizárólagos terrénumát. Most érdekes kisérletet tett Budapesten báró Proff Kocsárdné a maga vívóiskolájában arra, hogy kis lányokat is bevonjon a vívás gyakorlásába. Az egészen kis lánykák együtt vívnak a velük egykorú fiukkal, a nagyobbacskák külön. Kedves látvány a kis lány-kacsókban látni a vívótőrt, ügyesen forgatják s nagy szorgalommal gyakorolják magukat. Mindenesetre javára válik testi fejlődésüknek, mozdulataik ügyességének, ha a vívást okkal-móddal gyakorolják.

GENTZ ÉS ELSLER FÁNNI.

A napokban Párisban egy könyv jelent meg, *Ehrhard* Ágoston irta, a mely a múlt század első felébe, a szent szövetség korába vezet vissza. A könyv biografia, Elsler Fánni, a híres tánczosnő életrajza. A ma élő ivadék sorából még az aggastyánok közül is igen kevesen ismerhették ezt a világszerte ismert, csodás teremtést, Gautier Theofil szerint *a testbe szökkent ritmust, a szemmel látható és kézzel tapintható muzsikát;* mert hatvan esztendeje, hogy letűnt a szinpadról és negyedszázada, hogy meghalt. Csak negyedszázadon át taposta a szinpadot, azalatt azonban bálvány volt, meghódította Európát és Amerikát. Ideje-korán, szépsége és művészete teljes virágzásában tudott visszavonulni. A midőn visszavonult a csöndes, szürke polgári életbe, még a világ első, legünnepeltebb tánczosnője volt, a kiről himnuszokat zengettek. És lemondván a diadalokról, az ünneplésről, nem a reichstadti herczeg, Napoleon és Mária Lujza korán elhúnyt fia emlékét ápolta szivében, a kit alig ismert, a kihez nem kötötte semmiféle kapocs, hanem az aggastyán Gentz emlékét, a kivel ragyogó pályája hajnalán pár esztendeig a legbensőbb, a legmeghittebb viszonyban élt.

A Berlintől elhódított Gentz Frigyes, Metternich jobb keze, a múlt század első felének legnagyobb osztrák zsurnalisztája szellemben, erkölcsben, izlésben a XVIII. századhoz tartozik, a melynek derekán Boroszlóban született. Harmincz éven át szolgálta az osztrák császárt, harmincz évig lakott Bécsben s azalatt nevezetesség volt. Nevezetességét egyaránt köszönhette zseniálitásának, óriás munkabirásának, valamint szibarita és czinikus életmódjának. Udvari tanácsos, telivér bürokrata, a kinek a hivatalos hierarkia sérthetetlen szentség és még sem szürke beamter, mint a többiek, a kik a Ballplatzon Metternichhel, Metternich kommandójára csinálták a nagy politikát. Mind a mellett, hogy komolyan vette és használta azt a *parva sapientiá*-t, a mely köztudomás szerint kormányozza a világot, Gentz originális szellem. Tudása széleskörű és mély; judicziuma erős és logikus. Nem a meggyőződések embere, merőben hijával volt a lelkiismeretnek. Sokban hasonlított Katona *Bánk bán*-jának Biberachjához. Ő is vallotta és hirdette, hogy a hol a haszon, ott a haza. A XVIII. század kalandor hajlamai, gyáva magaszeretése, gyönyörhajhászata másban aligha fogtak kezet hasonló nagy és értékes talentummal. Brosürái, hirlapi czikkei, diplomata jegyzékei nagy politikust és nagy gondolkozót revelálnak. Aztán nem volt merő szakember, a kit egészen elnyel a politika s a hivatal. Szerette az irodalmat, a művészetet, a jó társaságot és kivált az asszonyt. Egészen fiatalon pár évig volt házas; azután haláláig legény-ember, a legény-emberek kikapós fajtájából, a ki gondtalanul száll virágról-virágra. Leveleiben egész sereg viszonyáról olvasunk. Színésznők, mágnásasszonyok, grizettek váltakozva ejtik tőrbe szívét, igázzák le érzékeit. A mikor Napoleon feleségül vette Mária Lujzát s rövid ideig Európa nyugodtan lélekzett, Salm herczegnővel két hetet töltött Töpliczben s az a két hét *maga a paradicsom* volt. Pokoli módon fásult és mégis szenvedélyes; nincsenek illuziói és mégis álmodozik. Abban az esztendőben, a mikor Napoleont a hármas, utóbb szent szövetség letiporta és Elba szigetére internálta, szinte agonizált a testi és lelki kimerültségtől. Akkor irta Ráhelnek, a berlini zsidó bankár leánynak: «Mindent tudok, a mit ember tudhat, a világhistóriát úgy ismerem, mint senki más, mert korunk főszemélyeivel olyan meghitt, olyan benső viszonyban voltam, a minőben rajtam kívül senki. Sajnos, hogy egész tudásom velem száll a sirba, mert hogy irásba foglaljam, arra nincs időm, nincs kedvem és nem vagyok elég ifjú már». Aztán pár hónap múltán Badenbe utazott Fuchs grófnéval, *a csöppentett angyal*-lal, egy időre hátat fordított a politikának, a melyet huszonnégy év óta szolgált, hadd csinálja a dolgát úgy, a hogy épen tudja. Erre az epizódra a bécsi kongresszus következett, a mikor Gentz fontos személyiség volt. Diplomata kalmárkodásával mesés jövedelmet csinált, Lukullushoz méltó lakomákat adott világfias, kaczér lakásán, a melyben szembekápráztató volt minden, csupán a lépcső volt gyalázatos a kongresszus élvsóvár, gyönyörű asszonyainak. A kongresszus eloszlásakor a komoly, méltóságos Humboldt Vilmos ráhagyta örökségül a formás kis Szüzont, a kivel egy órácskát eltölteni... Ezt a mondatot bevégzetlenül kell hagynunk, mert Gentz nem irta meg, hogy Szüzettel miként töltött el naponta egy órácskát s mert kitalálni nem épen ördögség.

Az elmondottakból kiderül, hogy Gentz nagy

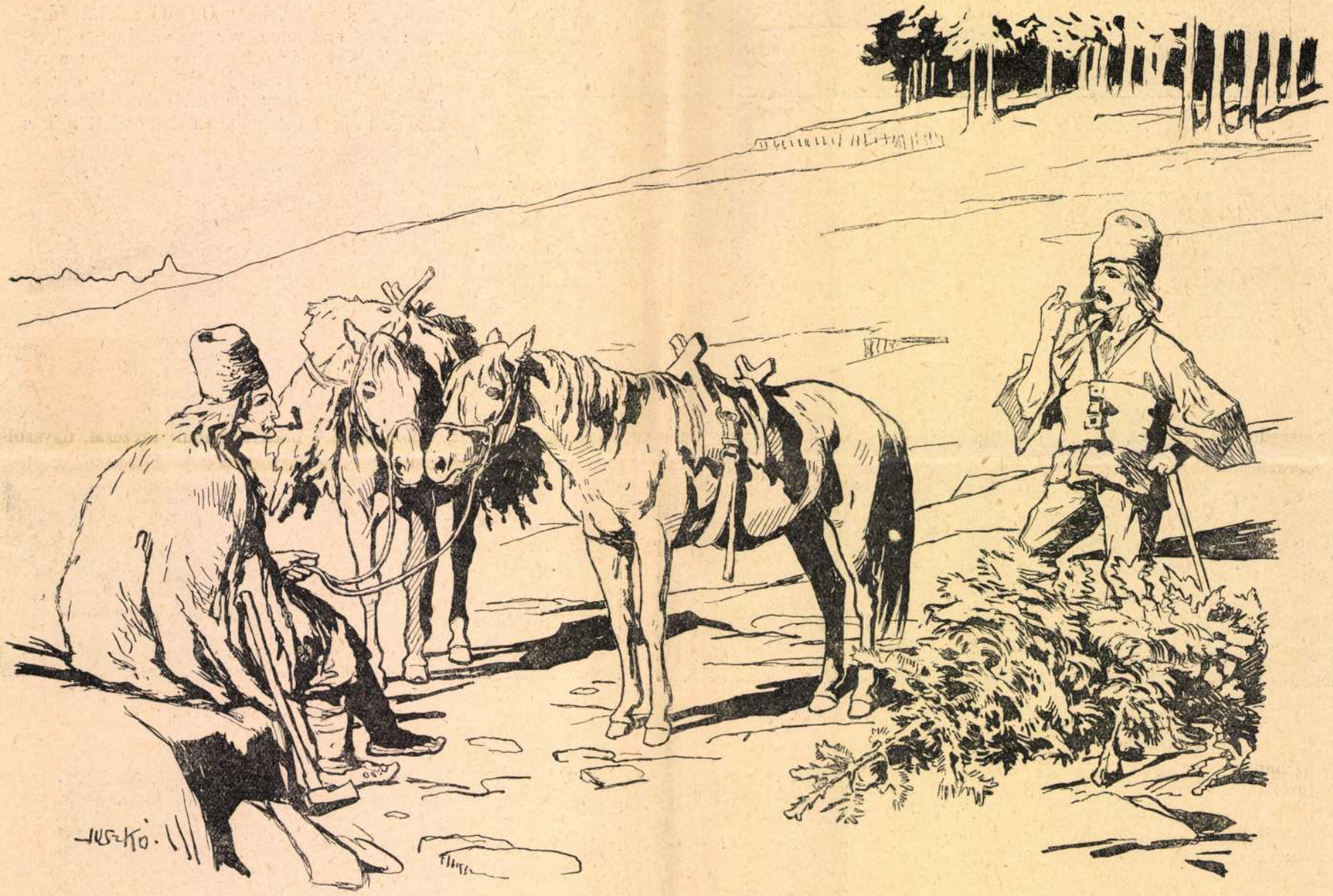

ÚTKÖZBEN. — Juszkó Béla rajza.

SZINHÁZAK.

Műsorok. *Daudet* «Sappho»-ja a Nemzeti Szinházban.
Bernstein «Az ostrom»-a a Vigszinházban.

Most még csak a sztratégiai felvonulás folyik az összes szinházakban, akár tőlünk délre az igazi harcztéren: előre küldött csapatok, egy-egy darab, próbálgatják, merről, hogyan lehet megközelíteni a kitűzött czélt, a közönség kegyét s vele a sikert. Itt-ott már holttestek is hevernek, egy-egy a műsorról lemaradt darab, mely sohasem fog többé feltámadni, — itt-ott már komoly ütközetek is fejlődtek ki, de még egyik fél sem bontotta ki egész erejét. Volt már egy jelentékeny eredmény is, az egész saison-hadjáratra kiható: a Vigszinház már megtalálta az egyik slágert, a melylyel bizvást kihúzhatja a saison végéig.

Körülbelül november közepéig szokott nálunk az elő-saison tartani. A mi addig történik, az sokszor csak előkészület a nagyobb dolgokra, a hangulat kitapogatása, időnyerés addig, a míg a saison tetőpontjául beállított darabokkal elkészülnek. Legjobban ezt a Magyar Szinházban látni. A döntő darabokat még tartogatja, de már néhány egy s más tekintetből érdekes újdonság van a műsorán. A horvát *Voinovich* Ivó *Napraforgós hölgy*-e gyökértelen, eredeti íz nélküli, különböző külföldi hatások szineit váltogató voltával érdekesen illusztrálja nekünk, hogyan nézhetik a nagy külföldi szinházi kulturákban a mi exportra dolgozó drámairodalmunkat. Úgy jött hozzánk ez a darab, mint a miéink külföldre: egy előttünk, sajnos, teljesen ismeretlen irodalomból, egy a miénkénél is kisebb és önállótlanabb kulturából — s valóban, nagyjában ugyanazt is mondhatjuk róla, a mit miéinkről mondanak a németek. Ebben a tükörben nézve kissé lehül nagy hűhós büszkélkedésünk külföldi sikereinkkel. *Nagy* Endre darabja, *A miniszterelnök* nagyobb és főleg melegebb sikert aratott. Egy időre odavarázsolt valamit a szinpadra a kabaré levegőjéből, egyetlen, de jó ötlet kacsalábán forgó meséjével, anekdotikus ötleteken tipegő menetével, friss szemmel látott és jól beállított alakjaival, melyek egyenesen onnan vannak kikapva, a hol a budapesti élet mindenki számára látható része lezajlik. Az alakok jönnek-mennek, elmondják a maguk kedves mondani valóit, azután eltűnnek nyom nélkül s az egészet Nagy Endre nyájas, elmés, vidám egyénisége fűzi együvé, — olyan ez, akár egy estére való kabaré-műsor.

A Vigszinházban a bécsi Felix *Salten* már lemaradozik az *Erős lánczok*-kal s *Flers és Caillavet* sem tartják nagyon erősen magukat a *Primrose kisasszony*-nyal. Budapest ezúttal nem hitelesítette Páris véleményét, a már-már szinte csalhatatlan sikerünek tartott francziák új darabja körül a csendes unalom nyomott levegőjét érezzük. A szentimentalizmus nem kenyere a mi közönségünknek, a hol a párisi nyárspolgár könnyzacskói megeresztik zsilipjeiket, — ott minálunk diszkrét ásítást takar el a hamar előrántott zsebkendő.

A Nemzeti Szinházban egészen letűnt az első eredeti darab és *Pinero* angoljaival is aligha soká találkozunk már. Az elsőnek jóravaló irodalmi sikerét a közönség, hogy hogy nem, — de nem szentesitette, a másikkal a kritika is elbánt s a közönség se nagyon kap rajta.

*

Az eddigi két legjelentékenyebb szinházi esemény meggyőzően mutatja, hogy a franczia dráma — akármennyire detronizálta a német kritika s a magyarnak is az a része, mely azzal akar eredeti lenni, hogy a német után indul — mégis csak uralkodik ma is a szinpadon. Évszázados tradiczión alapuló technikai készsége, a szinpaddal való organikus összekapcsoltsága, egész szellemének a franczia géniuszt jellemző kiegyensúlyozottsága, mértéktartása a konzervativizmusban és az aktualitásra törekvő újításban egyaránt, hozzáértve még a franczia iróknak a közönséggel való kontaktus iránti páratlan érzékét — ma is elevenen tartják hatását.

A kik Daudet hires regényét, a *Sappho*-t ifjuságunk legkedvesebb emlékei közt hordjuk emlékezetünkben, bizakodva mentünk a Nemzeti Szinházba, mely e bűbájos szépségü, melancholiával teli iróniáju regényt igérte Adolphe Belot által szinpadra alkalmazott formában. És mindjárt az elején meg kell vallanunk: ha bizakodva mentünk, elkedvetlenedve jöttünk haza a szinházból. A darabban épen azt nem találtuk meg, a mit legjobban szerettünk a regényben: azt a hangulatot, a mely az egészet összefogja, azt a meleg érzést, a melyet ironizáló hangja takar, azt a visszakivánkozást az ifjuság hevületeibe, szilárd tengely nélküli ingadozásaiba, adakozó kedvü buzgásába, forró pezsgéseibe, a melyeken az ifjuságból kilépve túlfejlődtünk, de érzelmileg elszakadni sohasem tudunk tőle. Daudet a regényben itéletet mond az ifjuság könnyü, szédülettel teli szerelmeiről, de mindig érezteti, hogy ennek az itéletnek ellentmond a saját szive. A drámában ebből nem találunk semmit: az itéletnek, melyet Sappho története a szinpadon magában rejt, van valami kemény, szivtelen, nyárspolgári ize, a mely ellen tiltakozik az érzésünk.

A *Sappho* is a hetvenes-nyolczvanas éveknek abból a csaknem egyetemes irodalmi mozgalmából került ki, a mely a bukott nőnek a tiszta szerelem által való felmagasztalását tüzte programmjára. A regény és a szinpad megtelt viharos multú hölgyekkel, a kiket csak a körülmények kényszere sodort a bűnös életbe, a kik folyton vágynak a megtisztulásra s valósággal meg is tisztulnak, a mint egy férfi igazi szerelmet tud támasztani könnyü szerelmeskedésre berendezett szivükben. Dumastól egész Tolsztojig kipréseltek ebből a motivumból mindent, a mit csak lehetett — míg egyszerre csak az egész elvesztette minden aktualitását és érdekességét. Sappho is a maga idejében friss, új és eleven volt, ma már a sablon betanultságát érezzük rajta. A mai gondolkodás számára a bukott nő problémája egész másutt van, mint a hol az előttünk járt nemzedék irói keresték s kevéssé hat meg az ilyen nőknek vágyakozása a polgári élet felé. Sapphóban így kiéleződnek azok a vonások, melyekben az öregedő courtisane nyilvánul, a ki siet beevezni a nyugodt révbe, egy fiatalember karján, mielőtt még késő. Ez pedig senkinek sem rokonszenves kép s jellemző, hogy kivált az előadás hölgy-közönségén erősen lehetett látni, hogy rokonszenve egyáltalán nem áll Sappho pártján. A darab megcsinálása sem enyhitette ezt, az egész cselekvény a mesterségét csak félig tudó, mert lélek és meggyőződés nélküli mesterember kezével van összeácsolva, — itt nyilván Belot az, a ki közénk és Daudet közé állt és eltakarta előlünk a költőt.

Már a mi a szinpadi mesterséget illeti, azt szinte tökéletes biztosságában látjuk *Az ostrom*-ban, Henry *Bernstein* darabjában, mely a Vigszinházban legyőzte az összes eddigi Bernstein-darabok sikereit. Egy már csaknem a genialitásig jutó ügyességü számítót láttunk, a ki úgyszólván első szavától fogva meg tudja ragadni a közönséget, aztán mind jobban belelovalni és vinni magával, a hova ő akarja. A szuggesztiónak ezt a teljességét pedig merőben azzal éri el, hogy a darab minden izében szinpadi mű, a szinpadon és csak a szinpadon él, mindenből van benne, a mi a szinpadon kell és mindenből annyi, a mennyi épen kell: a teatrálisból, az érzelmesből, az erőből, az aktuálisból, a banálisból, — még a hazugból is. Egy pillanatra sem enged magunkhoz térni, reflektálni, mert akkor észrevennők az egésznek csinált, hatásra dolgozott voltát, észrevennők, hogy itt nem valami organikus történik, hanem egy pompásan konstruált és csalhatatlanul kezelt gépezet működik.

Ha volna gondolkodási időnk, nem hinnénk a nagynevü politikusban, a ki harmincz évi nemes és az emberiség boldogulását előmozditó nyilvános munkájával tette jóvá egyetlen ifjúkori botlását. Nem hinnénk abban, hogy ennek a botlásnak orv módon való nyilvánosságra hozatala s egy gaz maffia izgatása felszitja a nagy ember ellen a tömeg dühét és összeomlással fenyegeti élete pompás épületét. Nem hinnénk a fiatal lány odaadó szerelmében az öreg politikus iránt, mert észrevennők, hogy ez a sajátságos motivum a franczia irodalom viseltes kellékes raktárából van idehurczolva. Még kevésbbé hinnénk el a panamázó gaz czinkost, a kit végül a saját hálójában fognak meg, meglátnók, hogy csak élettelen maszk. A fiatalkori botlás története pedig, mely körül az egész darab forog, a princzipálistól ellopott négyezer frank históriája olyan közönségesnek tűnnék fel, hogy lehetetlen volna el nem émelyedni tőle. Mindezek azonban utólagos elgondolások, a melyek utólag, a szinházból hazamenet, vagy talán csak másnap jutnak eszünkbe, — a míg ott pergett le előttünk, egészen hatalmában voltunk a darabnak. Hogy mennyire minden a megcsinálás módján fordul meg az irodalomban és különösen a drámában, azt ilyenkor látni legjobban, a mikor a kivitel tökéletessége miatt nem juthat tudatunkba a mondanivaló jelentéktelensége. Ebben az esetben talán belejátszik a hatásba az is, hogy Bernstein ebben a darabjában szimpatikusabb, mint eddigi más darabjaiban, lágyabb és halkabb, brutalitása csaknem teljesen hiányzik, ridegsége mintha fölengedett volna s eszközeiben is válogatósabb, dikcziójában elmésebb.

*

Minden más dráma fölött van a franczia drámának egy nagy előnye: pompásan tudja kihasználni a maga czéljára a szinész művészetét. Egészen rábizza magát, de ad is neki mindent, a mi a sikerhez kell, kisajtol belőle mindent, a mit képessége csak nyujtani tud, az utolsó cseppig. Nem terheli semmiféle ballaszttal, nem dobál elébe — mint a modern német dráma csaknem mindig — megoldhatatlan, vagy csak rendkivüli eszközökkel megoldható feladatokat, nem akadályozza, sőt segítve-segíti sikere elnyerésében, még önmagát is háttérbe szorítja, csakhogy a szinész álljon teljesen előtérben s ő rajta keresztül sugározzék ki minden hatás. Ily értelemben a dráma szinte úgy tűnik fel, mintha csak kerete volna az előadásnak, ürügy arra, hogy a szinész művészete hathasson a közönségre. Ezért szeretik a szinészek a franczia darabokat: ezekben lehet legjobban kimutatni, hogy mit tudnak. S épen ezáltal a jelleme által lett a franczia dráma a szinpadi művészetnek irányitójává, — az egész világ szinészete a franczia dráma kényszerítő irányitása alatt vált olyanná, mint a milyen. Épen azzal, hogy látszólag a háttérbe vonúl és a szinész szolgálatába adja magát, magához hasonitotta a szinész művészetét. Annyira magához hasonitotta, hogy csak ritkán és nehezen tudja a másfajta — pl. az ibseni — drámába beleélni magát.

A *Sapphó*-ban is, *Az ostrom*-ban is egyaránt érvényesül a franczia drámának ez a jelleme. Mind a kettő fényes alkalmakat ad a szinészeknek az érvényesülésre. A *Sappho* teljesen a czímszerep személyesitőjére van alapitva s *Márkus* Emilia művészete egész teljességében kinyilatkoztathatja magát benne. A szenvedély egész regiszterén játszhatik: a duruzsoló csábitástól egész a hisztérikus, görcsös vonaglásig. Mintegy bele van zsúfolva ebbe a szerepbe mindaz, a mit Márkus Emilia a legjobban tud. Mindig is ő tölti be a szinpadot, a többiek csak utána jutnak tekintetbe, pedig mind kitünően oldja meg feladatát: *Odry, Rákosi* Szidi, *Pethes, Gál, Horváth* s a fiatal *Rákos* Alice. Ha a darabnak mégis volt valamelyes sikere, a mely legalább ideig-óráig műsoron tarthatja, — a Márkus Emilia sikere az.

Bernstein darabja három fényes szerepet is ad: *Hegedüs*-nek, *Fenyvesi*-nek és *Varsányi* Irénnek. S mind a hárman fényes dolgokat művelnek, életet, szint, realitást adnak szerepeiknek és az egész darabnak. Hegedüs és Fenyvesi nagy páros jelenetükben tetőpontjára jutnak minden eddigi sikerüknek, — ezért magáért érdemes végig nézni a darabot.

Schöpflin Aladár.

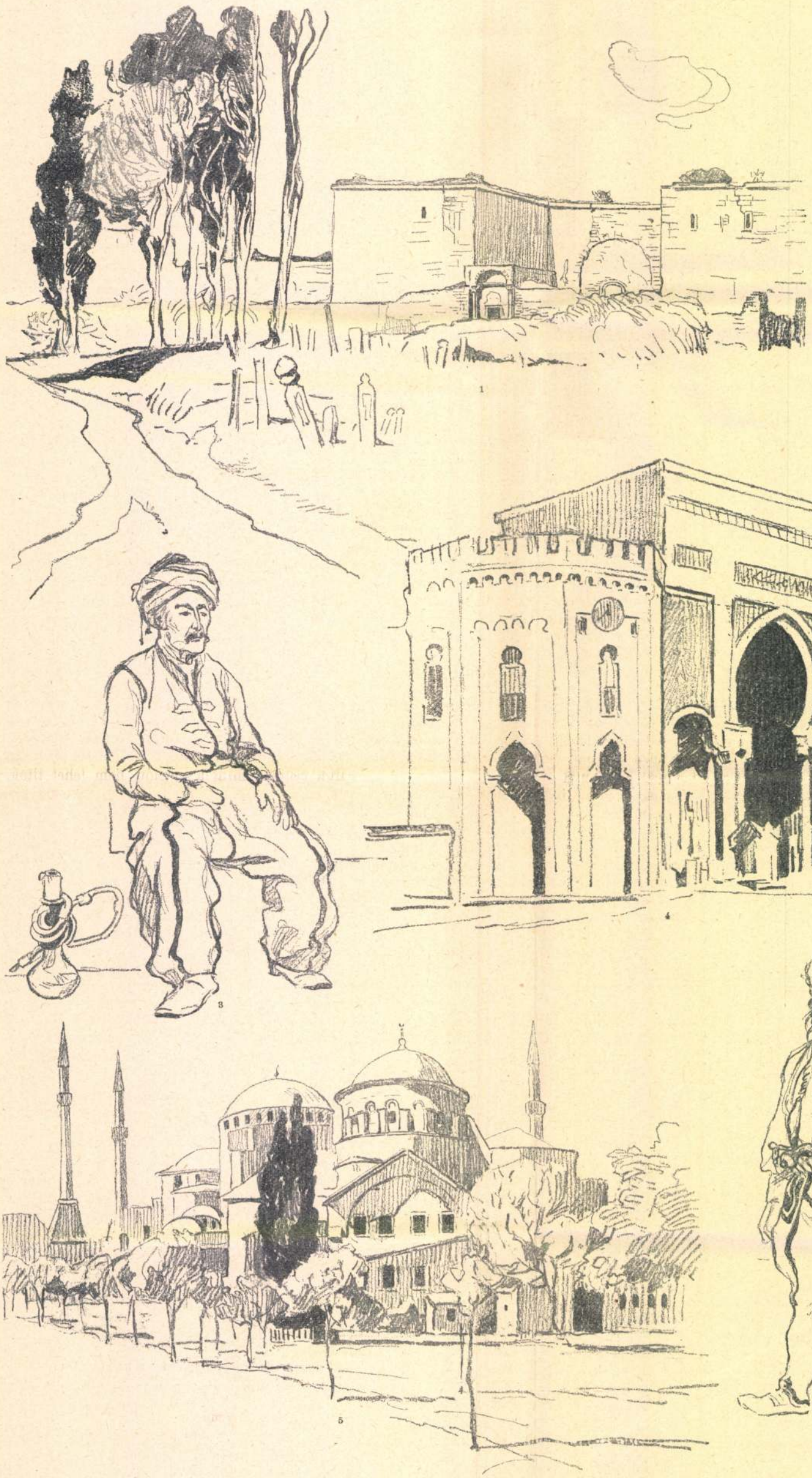

1. Az Arany-kapu, melyen a szultánok diadalmas hadjárat után be szoktak vonulni. — 2. Arab fegyveres a seik-ül-izlam kiséretéből. — 3. Kurd. — 4. A hadügyminiszterium kapuja. — 5. A Szt. Iréne-templom (hadi múzeum). — 6. Mohamedán albán.

KONSTANTINÁPOLYI KÉPEK. — Juszkó Béla rajzai.

A LEVÉL.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZŐLLŐSI ZSIGMOND.

I.

A táviratban, a melyet Kolozsvárra kapott Vándor Miklós, csak ennyi volt:

«Jőjjön tüstént haza. *Szekeres.*»

Püspök-Ladányban azonban már beszállott a vonatba a főnökéhez Szekeres is. Eléje utazott. A két férfi sápadt arczczal nézett egymásra és görcsösen egymásba fonódva maradt a kezük, mikor némán üdvözölték egymást. A mérnök szivét majd szétvetette a remegő, gyilkos aggodalom tüzes lávája; a kérdések úgy fojtogatták a torkát, mint a könnyek, a melyek nem tudnak előtörni, de képtelen volt rá, hogy csak egy szót is kiejtsen.

Az irodavezetője is csak állt, némán, a szája vonaglott és láthatóan kétségbeesett erőfeszítéseket tett, míg végre — hangot tudott fogni. Akkor aztán remegve, igen halkan, de mohó gyorsasággal mondta:

— Tulajdonképen . . . tulajdonképen vigasztaló hirt hozok. . . . A professzor azt mondta, hogy van remény! . . . Van remény! . . . A seb mindenesetre súlyos . . . nagyon súlyos, de van remény . . .

Lihegett a fáradságtól, mire ezt a nehány szót elmondta és szinte könyörögve, sürgetve nézett a főnökére, hátha segít rajta azzal, hogy — kérdez valamit. De Vándor egy szót se szólt, csak halotthalvány arczából kidüledt szemmel sürgetve, égő tekintettel nézett rá.

Szekeresnek megrándult a válla és szinte minden szó után szünetet tartva folytatta:

— Hét órakor épen távozni akartunk az irodából . . . akkor történt . . . Csudálatos, de én semmit sem hallottam . . . Abszolute nem hallottam semmi dörrenést . . . Csak mikor a Mari sikoltott . . . Akkor rohantunk be Lengyellel meg Ladicscsal a szalonba . . . Már akkor ott hevert a nagyságos asszony a szoba közepén véresen, kezében a revolver . . . Csudálatos, hogy mi a harmadik szobában semmit, de semmit sem hallottunk . . . A Mari mondta később, hogy ő se hallott nagyobb zajt, mint a mikor egy szék elesik . . . Nem is tudja, hogy a lövés hangját hallotta-e vagy . . . a zuhanását, a mire beszaladt . . . A szalonban égett a csillár . . . A nagy kék szőnyeg csupa vér . . . A nagyságos asszony eszméletlen volt . . . Lengyel telefonált a mentőkért, mi Ladicscsal bezártuk az ajtókat, mert természetesen a Mari sikoltozására . . . jöttek az emberek . . . Nem telt bele tiz percz, hogy a mentők megérkeztek . . . Addig mi vizes ruhát szorítottunk a sebre . . . de egy pillanat alatt merő vér volt az is . . . Én mondtam a mentőknek, hogy a szanatóriumba szállítsák . . . Mérnök úr! . . . Az Istenért! . . .

Vándor Miklós megtántorodott, mintha menten összeroskadna. Az arcza olyan lett, mint a viasz. De ez csak egy szempillantásig tartott. Azután megint mereven állt és a tekintetével sürgette Szekerest, hogy folytassa.

Ez karonfogta a főnökét és a kocsi folyosójáról, a hol odáig állottak, bevezette a szakaszba. Szerencsére egyedül voltak. Szemben ültek le egymással.

Szekeres most a zsebébe nyult és egy levelet vett ki onnan.

— Ezt a levelet az asztalon találtam és magamhoz vettem, még mielőtt a mentők megérkeztek. Azt hiszem senki se vette észre. Más levél nem volt . . .

A mérnök mohón kapott a levél után, de mikor már a kezében volt — mintha mázsás súlya lett volna a halványkék, hosszúkás borítéknak — valósággal leesett a karja.

Így maradt leeresztett karral, mereven, mozdulatlanul nézve maga elé.

Szekeres úr abban a hiszemben volt, hogy a főnöke az ő jelenlétében nem akarja fölbontani a levelet. Várt egy perczig, nincs-e valami kérdezni valója még a princzipálisának és mikor ez tovább is szótlan maradt, fölkelt a helyéről és csöndesen kiment a folyosóra.

Vándor Miklós egyedül maradt a fülkében. Lassan, mint valami nagy terhet, emelte föl a levelet, a világosságnak tartotta és elolvasta a czimet. Csodálatos lassan és nehezen ment ez a művelet. A betük elestek egymás mellől és meg kellett feszítenie a gondolata erejét, míg szavakká tudta összefoglalni őket. Irtózatos kábulásában nem értette meg a jelentésüket. Végre is fakó, elfuladó, tompa hangon, fönszóval olvasta:

Az én áldott, szerencsétlen jó uramnak.

A mint aztán elolvasta ezt a sort, furcsa, siró hang csapott föl a torkából és forró nedvességet érzett a szemén. A két karját fölemelte és úgy érezte: be kell ordítania a világba:

— A feleségem öngyilkos lett! . . . A feleségem mellbe lőtte magát! . . . A feleségem! Az én szép, fiatal, gyönyörű feleségem, a ki drágább nekem az egész világnál és a kiről én azt hittem, a legboldogabb asszony a világon.

Csak most értette meg egészen, hogy mi történt. Az egész lehetetlen borzasztóságot, a minél se rettenetesebb, se váratlanabb, se érthetetlenebb nem történhetett vele.

Kilencz esztendeje éltek együtt és soha egy futó felhő nem homályosította el szivük fölött az eget. Vagy legalább is — ő nem vette észre soha. Olyan szépen, olyan boldogan, csöndesen, derűsen teltek az esztendők és most ime . . .

Összecsapta a két kezét:

— Miért? . . . Én édes Istenem: miért? Mi ez? . . . Mi történt itt? . . .

A mi mindenre meg tudott volna felelni: a levél, ott hevert előtte a szemben lévő ülésen . . . Nyult feléje: de a mint megérintette — visszakapta a kezét. Csak nézett rá, olyan tekintettel, a milyennel a czirkuszba dobott szerencsétlenek nézhettek a tigrisek ketreczére, aztán borzalommal fordította el a fejét.

Nem . . . Csak azt ne! . . . Csak ne a bizonyosat . . .

A két tenyerébe szorította az arczát, erősen behunyta a szemét és gondolkozott vagy inkább — menekülni igyekezett egy gondolattól, a mely minduntalan kiemelkedett fájdalma és kétségbeesése fekete hullámaiból és feléje fordította hideg, kegyetlen arczulatát.

Egy férfi képe jelent meg előtte lehorgasztott fejjel és a földre sütött szemmel. Egy férfi képe, a kit legjobb barátjának ismert és a kit maga követelt háza mindennapi vendégének, hogy az asszony ne legyen sokat egyedül. Mert neki sokat kellett utaznia, ez a hivatásával járt és ebben az emberben megbizott határtalanul.

— Lehetetlen . . . suttogta magának, mialatt a fogai összevaczogtak. Lehetetlen . . .

De ez a látomás megint és megint a lelke elé tolult . . . És eszébe jutott valami más is, a mi akkor föl se tűnt neki, a miről rögtön egészen meg is feledkezett és a mi most mintha ezer villám fényében égne a szeme előtt.

Egy hónapja lehetett. Az asszony átfonta a nyakát és szinte gyermekes siránkozással mondta:

— Ne hagyj már annyit magamra! Ne utazz annyit . . . Vagy, vigyél magaddal engem is mindig . . .

Megtagadta a kivánságát.

— Hogyis ne! Az én utam nem kéjutazás. Nem birnád te azt ki: azt a sok kényelmetlenséget.

— Inkább azt, mint hogy hétszámra elvagy.

— Hát unatkozol?

— Igen. Unatkozom.

Ő akkor tréfásan, nevetve mondta:

— Le fogom szidni Bélát, ha nem teljesíti jobban azt a megbizásomat, hogy szórakoztasson . . .

Ekkor az asszonynak felhős lett a homloka és egy szót se szólt többé.

— — — — — — — — — —

— Nem . . . Nem . . . lihegte a vergődő ember . . . Ez lehetetlen . . . Lehetetlen . . .

Az öklével gyúrta verejtékes homlokát és úgy nézett a levélre, mintha egy ellenség állna ott, a kivel élet-halálra készül összecsapni.

E pillanatban az ajtót benyitották. Szekeres úgy vélte, hogy a főnökének már elég ideje volt, a levél elolvasására és visszatért.

Vándor Miklósnak az ajtó megmozdulásakor épen csak annyi ideje volt, hogy fölkapja és zsebre vágja a levelet.

Úgy, a hogy kapta. Fölbontatlanul.

A fiatalember helyet foglalt és elpalástolhatatlan kiváncsisággal nézett a főnökére. Vándor Miklós érezte, hogy végre mondania kell valamit. De sejtelme se volt róla, mit beszélt, mikor megszólalt egész gépiesen:

— És egyéb ujság nincsen Szekeres úr?

A fiatal embert mintha mellbe vágták volna erre a kérdésre. Megrökönyödve nézett a főnökére és csodálkozó hangon ismételte:

— Egyéb ujság? . . .

A mérnök megrázkódott és úgy emelte föl a fejét, mint a ki álomból ébred. A kezét nyujtotta az irodavezetőjének és tompa hangon mondta:

— Köszönöm a fáradozását barátom. Köszönöm.

A keze hideg volt, mint egy halotté. A fiatalember csöndesen mondta:

— Lengyel a pályaudvaron fog várni bennünket a legújabb hirrel a . . . a szanatóriumból . . . A professzor azt mondta . . . van remény . . .

Vándor Miklós az ablaknak fordította a fejét és belemeredt a sötétségbe.

II.

A mérnök behurczolkodott a szanatóriumba. Az asszonyt nem láthatta. A tanár ezt mondta neki:

— Minden órával nő a reménységünk, hogy megtarthatjuk. De elég lehet egy percz, hogy mindent romba döntsön. Egy percz . . . A legkisebb izgalom . . .

— Köszönöm, tanár úr. Nem lépem át addig a küszöböt, a mig ön nem biztosit róla, hogy többé a legnagyobb izgalom se lehet veszedelmes. De itt akarok maradni ebben a házban és egy perczre se akarok távozni innen, a mig együtt nem mehetünk . . . És ha más hely nem lesz számomra, megleszek addig akár a padláson vagy a pinczében is.

A professzor megszorította a kezét és a szemébe nézett:

— Értem önt. Gondoskodom róla, hogy itt maradhasson.

Látogatók jöttek szinte szakadatlan sorban. Ijedten, részvéttel és — kiváncsian. A beteghez természetesen egyiket se bocsátották, de Vándor fogadta valamennyit és akár elhangzott az a bizonyos kérdés, akár nem, ő elmondotta mindeniknek

— Az én hibám, az én szerencsétlen hibám . . . Összezördültünk . . . Először és egyetlenegyszer kilencz esztendő alatt . . . És ezt az egy kemény szót nem tudta elviselni . . . Az első haragos tekintetemet nem akarta túlélni . . .

Ezt elmondotta száz embernek, a kik jöttek, jöttek folyton és a száz között az az egy — nem volt. Az nem jött és Vándor Miklós immár biztosan tudta, hogy oda, a hol ő van, nem is fog többé jönni soha. Az el fogja kerülni, hogy soha az életben ne találkozzanak és ha véletlenül mégis megpillantaná valahol, sápadtan, megbújva fog menekülni az ellenkező irányban . . .

Erről már nem volt kétsége a férjnek, bár irtózott tőle, hogy — bizonyitéka legyen rá.

Az a levél még most is ott volt a zsebében fölbontatlanul és most már biztosan tudta azt is, hogy sose fogja fölbontani.

Soha. Semmi körülmények között. Akármi is történjék. Soha.

Öt nap mulva a professzor így szólt hozzá:

— Hála Istennek, — most már bemehet a betegéhez. De kérem, ne igen beszéljen vele.

Szilárdan felelt:

— Egy szót se fogok szólni.

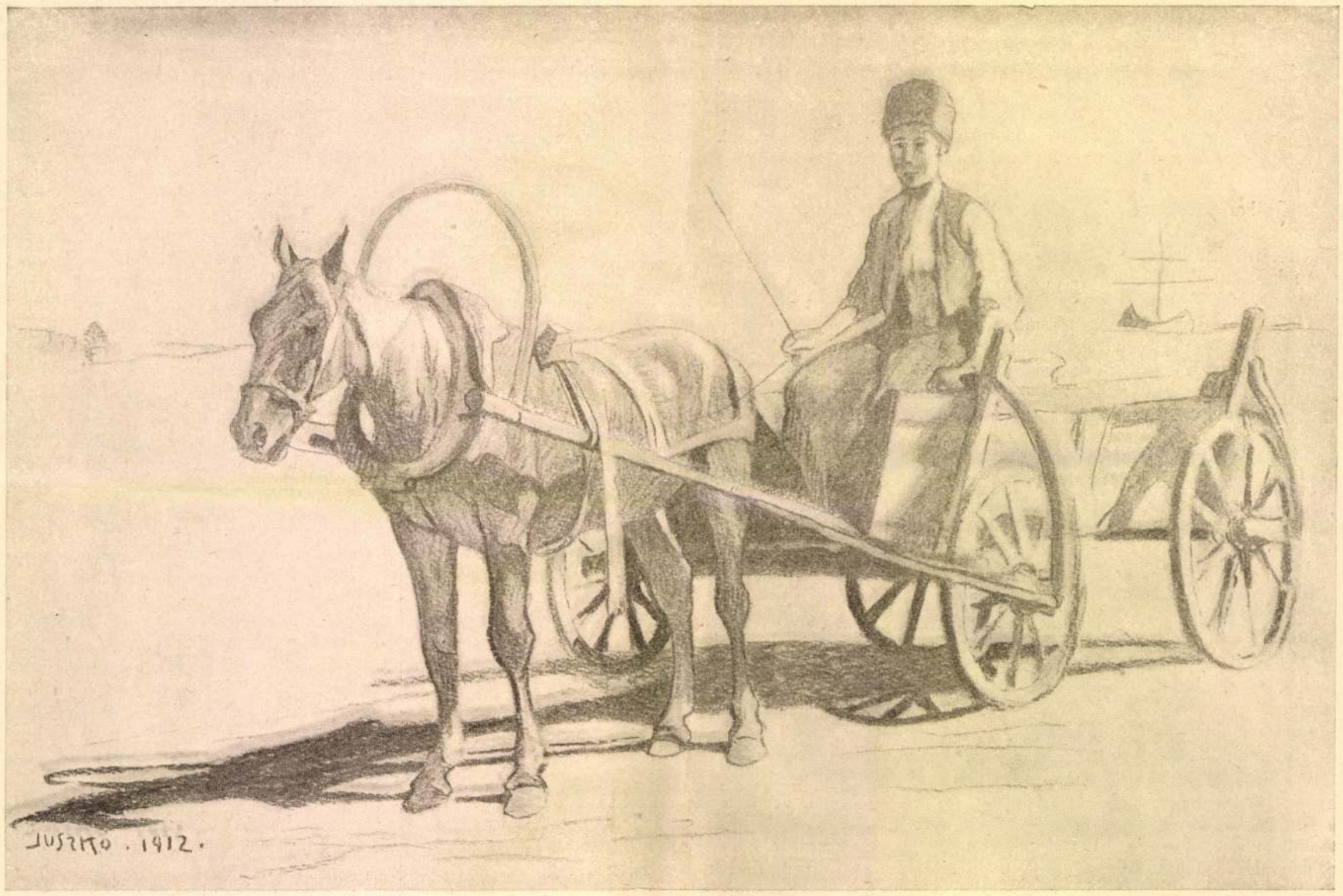

FUVAROS.

HATÁRŐR.

Juszkó Béla rajzai Bulgáriából.

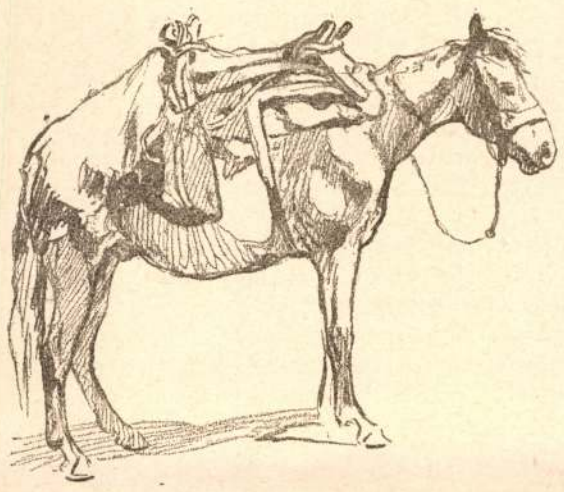

HEGYVIDÉKI LÓ.

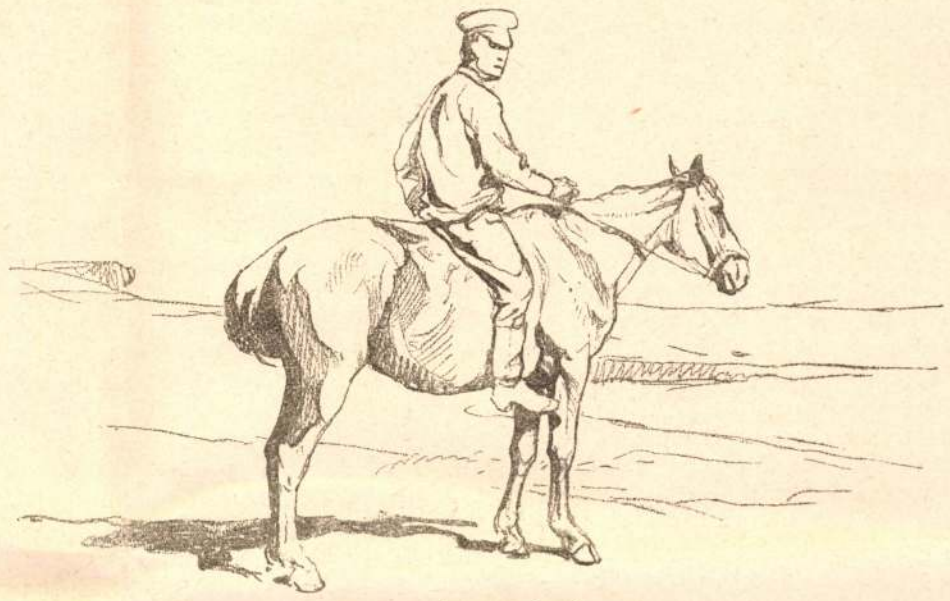

BOLGÁR HUSZÁRLÓ.

TÖRÖKORSZÁG HÁBORÚJA.

«A Haemus ormán s a Dunánál, ím, óriások harcza dúl», — zengette Arany János a plevnai diadalnap után, mely életének megaranyozta alkonyát. Ennek most harminczöt éve mult. Az egész ország lázban égett s a közhangulatot az elégitette volna ki legjobban, ha a török segitségére megy hadseregünk, az orosz ellen. Rokonszenvünk a török iránt a vérrokon faj természetes érzése, melynek kitöréseit forróbbá tette az emlékezés Világosra. A rokonérzés Törökország iránt most sem halt ki belőlünk. A háborúban, mely most tört ki közte és ellenfelei közt, a padisah országa az oroszlán, melyet egyszerre négy ádáz ellensége támadott meg. Az oroszlán erősebb mind a négynél, de egyszerre négy felé kell védekeznie, támadnia, ki tudja melyik s mely pillanatban teszi harczképtelenné.

A török rokonszenves, mert rokonszenvünk iránta régi, hagyományos, a nemzet érzelmeiből folyó. Rokonszenves azért is, mert látjuk, hogy az életére törnek. Ez érzelmet nem ronthatja le egészen az, hogy nem hajtotta végre a reformokat, melyekre harminczkét év előtt kötelezve volt európai tartományaiban. E reformoktól függött, hogy a törökországi keresztény fajok emberhez méltó életet élhessenek. Mert kereszténynek lenni Törökországban, kegyetlen sors mindaddig, míg azok a vérbe és húsba vágó intézkedések, melyeket reformok néven emlegetünk, meg nem történnek. De hogy ez eddig nem történt meg, csak a vallás és faj tekintetében idegen törököt marasztaljuk el? A kik ismerik azokat a rugókat, melyek a konstantinápolyi diplomácziát néha mozgatni szokták, nem egy példára emlékezhetnek, mikor egy-egy szállítás a török hadsereg számára, vagy egy-egy engedélyokirat egyszerre levette a napirendről a berlini kongresszuson megparancsolt reformokat. S az örmény vérfürdők meg-megujultak, az európai vilajetekből áthallatszottak hozzánk a keresztények jajkiáltásai.

Áthallatszottak ugyanakkor a határszéleken a törökkel szomszéd négy balkáni országba is. A nép szive ez országokban csakugyan megdobbant a határokon túl élő testvérek sorsa miatt, — a balkáni kormányok, királyok és fejedelmek szive a szép török földért, melyen e testvérek laknak. Ki akarja terjeszteni a határait mind, Ó-Szerbia, Maczedónia, Albánia és a novibazári szandzsák felé. A szerb a szerb testvérekkel akar egyesülni, birni akarja Ó-Szerbia legnagyobb részét, s az utat a tengerig; a czernagorcz, ki ha beszélhet a goszpodárjával, úgy is mindig csak azt kérdezi tőle, mikor lesz már egy kis háború a hitetlenekkel, egy kicsit tágabbnak szeretné látni határait; a görög Krétát kivánja s a határnak talán némi kitolását Janina és Elasszona irányában, a bolgár nagyobb s hatalmasabb akar lenni, mint a minő lett Keletrumélia bekapcsolása óta. Ez a legerősebb a négy szövetséges közt. Tehetséges, nagy jövőjű faj a bolgár, nemzetfája szerencsés: magyar, görög és török vér egyesül e fajban.

A négy ország szövetkezése az egy birodalom ellen s a háború, mely patakokban kivánja a vért, megrázza az egész világrész békéjét. Az izgalom láza fogja el az országokat és a nemzeteket. A török európai létéléért küzd; Albánia szétdaraboltatásától retteg s inkább akar Törökországé maradni vagy a mienk lenni, mint konczokra szaggatva Szerbiáé, Montenegróé, Görögországé. Franczia-ország sziriai nagy érdekeit félti, Németország kisázsiai terveit, Anglia 70 milliónyi indiai s az egyiptomi mohammedánjainak nyugalmát. Ausztria-Magyarország Novibazárt s a török birodalom, különösen Albánia és Maczedónia területi épségét nem engedheti. A szerződés, melyet Bosznia és Herczegovina bekapcsolásakor, 1909 február havában kötöttünk Törökországgal, jogot ad nekünk, hogy megint megszálljuk a novibazári szandsákot, ha fenyegetné Szerbia vagy Montenegró. Ez a lehetőség most megjelent a szemhatáron, — s Oroszországban egyszerre kitört az izgalom láza.

A balkáni háború javában dúl, de világrészünk békéje még mindig a novibazári kérdésen fordul meg. Kellett történnie e kérdésben valamiféle megegyezésnek köztünk s Oroszország közt; annak egyik jele az igéret, melyet Szerbia, nyilván orosz befolyás következtében tett, hogy a szandsákban csak operálni akar, nem foglalni. Szaszonov, Oroszország mostani külügyminisztere, a béke barátjának mutatkozik, nyilván abból a belátásból is, hogy Oroszország még nem heverte ki a japáni háborúban szenvedett vérveszteségét s nincs felkészülve még a nagy leszámolásra. Ám a hivatalos Oroszország a japán háborút sem akarta, a háború mégis kitört.

A balkáni háború egyetlen nagy veszedelemmel fenyegeti világrészünk békéjét — Oroszország felől. S hiába emlegetnek békés szándékot és semlegességet, mikor a czár öcscse Czetinjébe megy tüntetni s orosz tiszteket küldenek hadiszolgálatra Szerbiába. A «Szláv társaság» pánszlávjai Oroszország rögtönös beavatkozását követelik s tervezgetéseikben elmennek az őrületesség határáig, mikor egész komolyan orosz részre akarják csábitani Magyarországot a független és önálló magyar királyság igéretével. Ezt a gondolatukat el fogják ejteni. De az orosz háborúpárt még nagy megpróbáltatások elé fogja állítani a békére vágyó Európát a most következő napokon. —*a.*

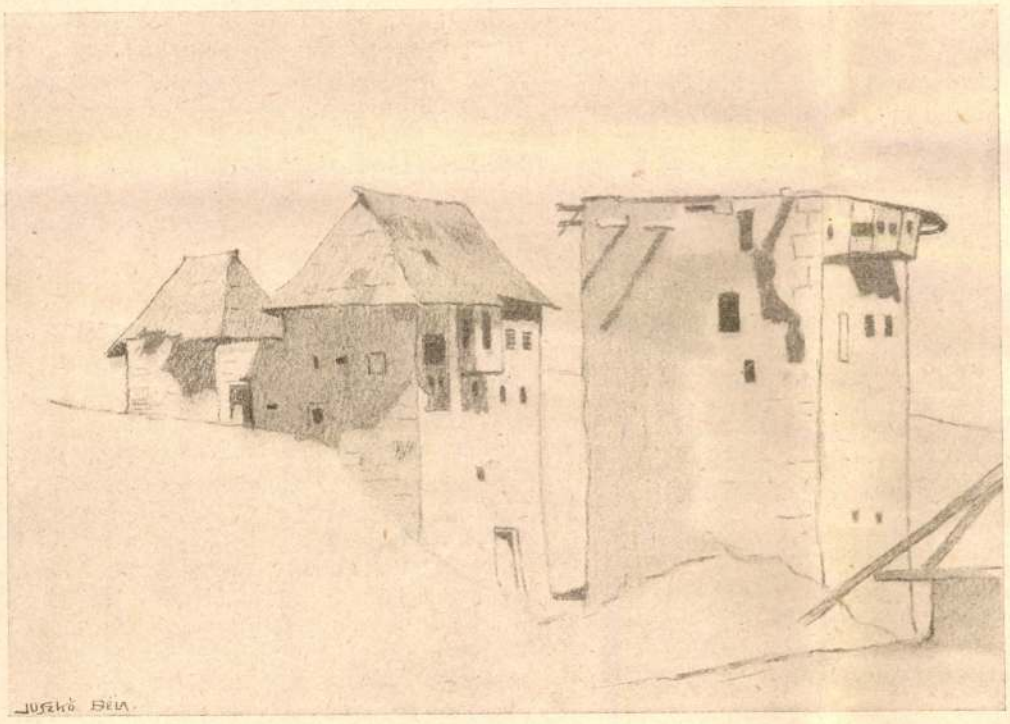

KÚLÁK SZÓFIA KÖRNYÉKÉRŐL.

Juszkó Béla rajzai.

SZERB ÉS BOLGÁR NISBŐL.

halni. Nem is volna érdemes gyászjelentéseket nyomatni . . .

Szerencséjére nem sokáig mélyedhetett el borús gondolataiba, mert Denneburgné, mihelyt kipihente a beszállás és elhelyezkedés izgalmait, rögtön megint csevegni kezdett. Ezerféle kérdést intézett hozzá, kínálta ezzel, azzal, s buzgón szorgoskodott körülötte.

Mintha csak szerepet cseréltek volna. Előbb Flóra néni sápítozgatott mindig százféle holmi után s ápolgattatta magát, akár volt baja, akár nem volt, főleg azért, mert az ő ósdi előkelőségi fogalmai szerint az utazó úrinő nélkülözhetlen kellékei a migraine és az illatszeres üvegecske.

Most egyszerre azt találta, hogy a gyengéd nagynéni szerepe igen jól áll neki. A szép, sápadt unokahug, a ki elegáns elefántcsontnyelű fekete botjára támaszkodva bágyadtan járt, mindenütt feltűnést keltett.

Flóra néni azt találta, hogy Rita úgy fest, mint egy érdekes regényhősnő. Felfedezte azt is, hogy a szép szőke leánynak gyönyörűen illik a fekete szin. Ezért nem is idegenkedett többé tőle, sőt még ő ajándékozta meg fekete csipke átvetőkkel, fátyolokkal, legyezőkkel. Ő maga pedig az ellentét kedvéért fehérben járt.

Rita, bár sejtette, hogy nagynénjénél ezen szorgoskodás nagyrészt csak pose és szeszély, mégis igen hálásan fogadta kedveskedéseit.

Örömmel érezte, hogy kezdi lassankint megszeretni ezt a különös, üreslelkű lényt. Sőt még üreslelkűségére is talált mentséget.

Tudta, hogy mint dúsgazdag szülők későn született egyetlen gyermeke, mindig és mindenkor azt tette, a mit akart. Később is, midőn szülei elhúnyta után hozzáment a csinos, csendes, kissé korlátolt Denneburg Willibaldhoz, akkor is csak az történt, a mit ő akart.

A jó Denneburg annyira örült annak a bolond szerencsének, hogy egy csinos, dúsgazdag leány, még hozzá rangjabéli, beleszeretett, hozzáment, s ezáltal azon kellemes helyzetbe hozta őt, hogy megválhatott a reá nézve már kissé terhes katonai szolgálattól s élete hátralevő éveit kényelemben és a kulturális örömök korlátlan élvezetében tölthette — hogy bizony soha eszébe sem jutott felesége kívánságaival ellenkezésbe jutni.

Igaz ugyan, hogy Flóra néni akkoriban még gömbölyded bájainak teljes birtokában volt s az ezen réven aratott számos apró szalonsikerek és hódítások annyira jókedvben tartották, hogy nem volt sem ideje, sem alkalma a szeszélyeskedésre. Így hát a derék Denneburg Willibald, túltáplálkozás szerezte bajai folytán, aránylag korán sírba dűlve, azt a mélységes meggyőződést vitte magával, hogy az ő hitvese egy valóságos angyal volt. Tényleg csak azon bizonyos gyomorbaj után, a mely aránylag oly soká megőrzött fiatalos üdeségének alaposan véget vetett, fejlődtek ki jellemének kellemetlen oldalai.

Szegény nem tudta magát beletalálni, sem pedig a különbséget felfogni, a mely egy csinos, kövérkés eleven asszony és egy teljesen elvirult, beteges sovány nő között van.

Nem tudta megérteni a férfivilág teljesen megváltozott magatartását. Megtartotta gyermekesen játszi modorát, mert nem volt ideje reá, hogy szerepet cseréljen — és csodálkozva duzzogott, ha látta, hogy senki sem siet felvenni a tréfásan odadobott keztyűt.

Hiányos, felületes volt a műveltsége is, hát egyéb dolgokban lelt kárpótlást. Olvasni nem szeretett, a zenéhez nem értett. A művészetnek semmi ága sem érdekelte. Így hát unatkozott s unalmában elsavanyodott. Elfogta valami nagy nyugtalanság, hyppochondriás lett s elvesztett kilóit és eltűnt ifjúságát hajszolva utazott és kurálgatta magát szakadatlanul.

Nagynénje életének ezen fázisait Rita részint már tudta, részint lassanként összekombinálta s mostani lágy hangulatában mindenre talált mentséget.

Tevékenységre szomjazó, tétlenségre kárhoztatott eszében megfogamzott a gondolat, hogy megkisérli nagynénje lelkének kimüvelését. Elhatározta magában, hogy igyekezni fog érdeklődést kelteni benne az irodalom, a művészet, az emberiséget foglalkoztató nagy problémák iránt.

Hát ez bizony nem volt valami könnyű feladat. Rita fellelkesülve a benyomástól, melyet a bűvös-bájos Velencze reá gyakorolt, képtelen volt elviselni azt a szórakozott közönyt, a melylyel Flóra néni végigfutkosott ezen a vér, méreg, sóhaj és szerelem által szaturált talajon.

Igyekezett egy kis érdeklődést ébreszteni benne Velencze története és múltja iránt. Megkisérlette egy keveset belécsöpögtetni abból a rajongó, poetikus mámorból, a mely őt fogva tartotta, a mióta borzongó áhitattal járt Velencze fekete-fehér kőkoczkáin.

Este, ha a feltűnően langyos őszi estéken kint ültek a Márkus-téren a café Quadri előtt, szalmaszálakon át valami hűsítő italt szürcsölgetve, akkor Rita Velencze történetéből részleteket adott elő nagynénjének.

A zene, a meseszép környezet, a sok zsibongó ember, melyek mint egy óriási szalonban mozogtak a téren, mindinkább mesélő kedvre hangolták Ritát. Egész novellisztikus lendülettel domborította ki Dandolo, Tiepolo, Catharina Cornaro és a szerencsétlen Marino Falieri alakjait.

Flóra néni igen komoly arczczal hallgatta unokahuga előadásait. Szemeivel sűrűn pislogva, fejével megértően bólogatott, s koronként úgy tett, hogy «ehem-ahá», «aoh», de egyszerre csak felkapta lorgnonját s majd kicsavarta a derekát, valami szokatlanul kötött fátyolos vagy elegáns ruhás alak után nézve. Vagy pláne felugrott s napernyőjével hadonázva intett valamely futólagos, véletlenül felismert fürdői ismerősének. Végleg azonban azzal hűtötte le Rita buzgalmát, hogy egyszer, egy elnyomott kis felásitás után odavetette: «Aoh igen, ez mind nagyon érdekes . . . Mikor először voltam itt, akkor a boldogult Willibald egész nap valami kiéhezett alakot czipelt magával . . . a hôtelben adták velünk . . . az is ilyesmiket mesélt.

Rita felhagyott tehát azzal, hogy a múlt iránt keltse fel nagynénje érdeklődését. Megpróbálta tehát a jelen komolyabb kérdéseiről folytatni vele eszmecserét. Meglepetve vette azonban észre, hogy minden, a mi nem függött szorosan össze az ő mindennapi életével és szükségleteivel, oly távol állott az ő gondolatvilágától, mint egy paraszt gyerekétől a sanskrit.

A világ folyásáról, a nevezetesebb eseményekről csak annyit tudott, a mennyi az illusztrált lapok lapozgatásánál rövidlátó szemeibe ötlött.

Rita, bár már nem remélte, hogy akárminő módon fel fogja ébreszthetni nagynénje lelkében esetleg szunnyadó nemesebb érzések csiráit, sőt kételkedni is kezdett azoknak bárminemű embrióformájában való létezésében is, mégis azon vette magát észre, hogy mindjobban vonzódik nagynénjéhez. Talán mert ösztönszerűleg érezte, hogy ez a furcsa öregasszony az egyetlen élőlény széles e világon, a kihez őt vérbeli kötelék fűzi. A vérbeli összetartozóság szava volt-e, vagy a klinikán töltött hosszú, magányos órák lelket egyensúlyozó hatása, de Rita sokkal türelmesebb és elnézőbb volt nagynénje gyengéi iránt.

Denneburgné viszont önkénytelenül becsülni kezdte unokahugának nyugodt, büszke, öntudatos, mindig egyforma, csendes viselkedését, különösen ha szembe állította azt rokonai számító hizelkedéseivel.

Azáltal, hogy szeszélyből felvette a gondos, aggodalmas nagynéni szerepét, száraz kedélyében lassanként egy kicsiny kis rügy kezdett nyiladozni, mely napról-napra jobban fejlődött és erősödött. Lelke lassanként átmelegedett s ő meglepetve érezte, hogy ez a melegség jól esik neki. Csak egyetlenegyszer lobbant fel benne a régi bizalmatlanság. Rita egyszer egész gyanutlanul a halotthamvasztásról kezdett beszélni s megkérdezte Denneburgnét, hogy vajjon mi az álláspontja. A földbe temetés vagy a halotthamvasztásnak-e a hive? Melyik gondolattal tud inkább kibékülni?

Denneburgné haragosan felfortyant. «Hagyjál békét nekem az ilyen dolgokkal. Hogy is beszélhetsz rólok? Én nekem semmi kedvem sincs a temetésemre gondolni», — jelentette ki durczásan.

Hirtelen azonban átvillant agyán az a gondolat, hogy Rita csak azért hozta elő az egész halotthamvasztási diskurzust, hogy lassan reáterelhesse a végrendelet, örökség, stb. témákra.

Bizalmatlanul kémlelve nézte a leány arczát, de az oly nyugodtan dolgozott valami kis csipkebodron s oly meglepetve pillantott fel nagynénje haragos arczába, hogy az szinte egy kis megszégyenülésfélét érezve, gyorsan tréfásan odavetette: «A fődolog, hogy az ember meg ne haljon, hogy aztán hova és hogyan temetik el, az aztán már egészen mindegy.»

Rendkívül kellemes, nyugodt napokat töltött a két egymástól annyira különböző nő, a most különösen a langyos, őszi napokon megvesztegetően bájos, kedves Velenczében. A napi programmot mindig Rita csinálta. Denneburgné mindenbe beleegyezett. Csak egy dologgal nem tudott kibékülni. Nem kapott sehol sem osztrigát. Sem a szállóban, sem máshol. Az interpellált maitre d'hôtel a vállait vonogatta s valami bonyolult feleletet adott, hogy nem igen kivánják, nem alkalmas időszak, de úgy gondolja, hogy a napokban érkezni fog egy nagyobb szállítmány, stb.

Ha azonban Flóra néni valamit a fejébe vett, nehéz volt azt onnan kibeszélni. Ő az osztrigáknak őrült még Münchenben, tehát ő most osztrigákat akart enni.

— Egy különösen szép, verőfényes reggel Rita gyalogsétát proponált Velencze kis utczáin keresztül-kasúl.

— Eddig mindig csak a központot láttuk. Azokat a helyeket, a melyeket az idegenek számára kitisztogatnak, kitataroznak és rendbehoznak. Az ember az első napok meglepetése és megilletődése után úgy érzi magát, mintha múzeumban járkálna. És az a sok Bädekkeres, az orrát a levegőbe tartó idegen már szinte nervozussá tesz . . . Én most már egyszer népet szeretnék látni. Valódi Velenczét. Azt hiszem, piszkot is fogunk látni eleget, de hát azon túltesszük magunkat Flóra néni, úgy-e? Feltéve, hogy velem tartasz.

Flóra néninek tetszett a terv. Egyszerűen felöltözve. nekiindultak és bevágtak az első szűk calleba.

Pompás hangulatban tartottak neki a legszükebb sikátoroknak. Kiváncsi érdeklődéssel mustrálták a keskeny, magas házakat, az ablakokból kilógó tarka rongyokat. Begyepesedett kicsiny tereken felállított gyümölcs és zöldségárú állványokat, melyeknek az elrendezésén, a mindenféle papirdíszen az olasz nép veleszületett dekoráló tehetsége nyilvánult.

Kényes orrukat bántotta ugyan egy kissé az a különös, félig édes, félig savanyú, kissé erjedt, halillattal kevert zöldségszag, a mely minden olasz külvárosnak a tipikus illata.

Mindig kevesebb és kevesebb nyoma lett annak a bizonyos, az idegenforgalom tiszteletére történő tisztogatásnak, kikészítésnek, piszoksávok húzódtak a mesztelen ablakok alatt végig a repedezett falakon. Narancshéj, zöldséghulladék hevert a piszoktól csúszós járdákon. Elhanyagolt külsejű borzas gyerekek nyújtották feléjük maszatos tenyerüket. Sovány, sárga bőrű asszonyok bizalmatlan tekinteteket vetettek az elegáns signorákra.

Megjelenésüknél az utczán tanyázó piszkos, rongyos nép tereferéje megszűnt egy perczre, hogy aztán a hátuk mögött annál hangosabbá váljon. Rita konyított kissé az olasz nyelvhez s meg volt lepve, hogy mennyi rosszakarat nyilvánult az utánuk kiabált, néha egész elmés megjegyzésekben. Meglehetősen ki volt ábrándulva felfedezési útjának eredménye által a velenczei népéletből.

Ő a Blaas-féle festmények bájos, gracziózus leányait, peczkes, kihivóan deli legényeit kereste s nem talált mást, csak mocskos, lármás, rosszindulatú, rongyos alakokat, a kik kissé barnább bőrüktől, s elevenebb szemeiktől eltekintve, semmiben sem különböztek s nem voltak érdekesebbek akár az ó-budai partokon dolgozó munkásnépnél.

Flóra néni jókedve is megcsappant. Ellátta volt magát aprópénzzel, melyet a képzeletében előre látott, Murilló angyalkáihoz hasonlító gyönyörű göndör gyermekek közé akart szórni, a kik viszont majd mint valami túlvilági jótékony tündérre fogják emelni fényes, fekete szemeik áhítatos tekintetét.

Az elétalált szurtos, ellenséges magatartású nép között nem is merte volna pénztárczáját előhúzni.

(Folytatása következik.)

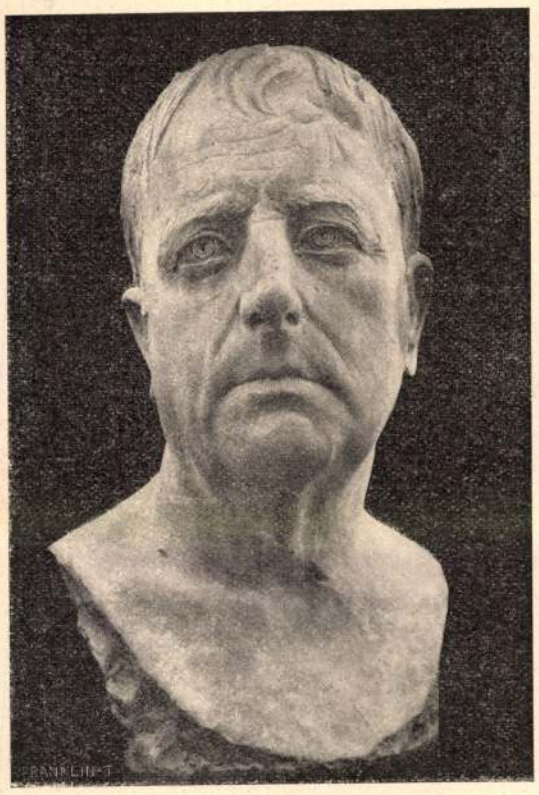

7. ISMERETLEN RÓMAI. (Boston, Museum of Fine Arts.)

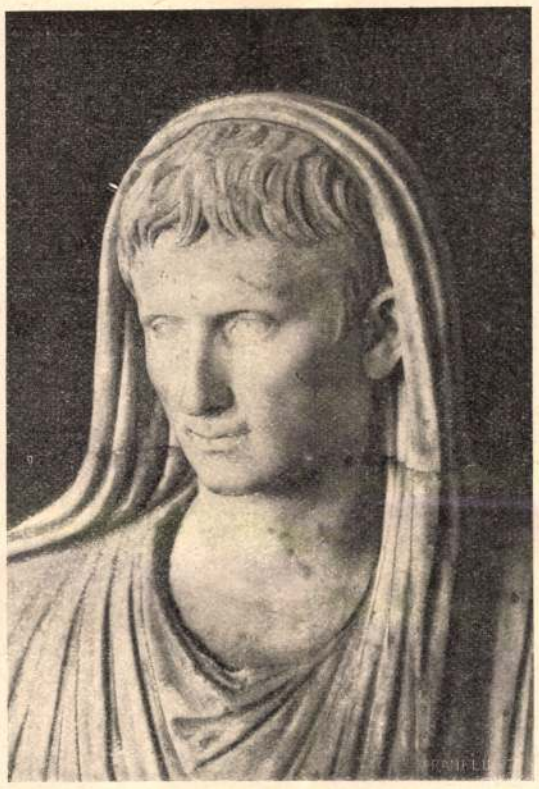

8. AUGUSTUS. (Róma, Museo Nazionale.

9. CLAUDIUS FEJE A VATIKÁNBAN LEVŐ SZOBRÁRÓL.

nek a Kr. e. I. században beáramlott hellenisztikus hatás vetett véget.

A késői görög és a kora római arczképszobrászat a művészi látás szempontjából egyenesági rokonságban áll egymással. A megkülönböztető jegyeket a rómaiban, a más népfajhoz tartozó modell és az etikai tartalom hangsúlyozása szolgáltatja. Az erkölcsi tartalom kiemelése a római arczképszobrászatnak mindvégig főtörekvése, s e tekintetben a művészettörténet egyetlen más korszakának portréművészete sem versenyezhet vele. Ez adja meg igazi nagyságát. A rómaiaknál a kortársak elismerő szeretete a lelki nagyokkal szemben épp oly erőteljesen szólalt meg, mint a mily igazságos volt birálatuk a született nagyságokkal, a hatalmasokkal szemben. A firenzei quattrocento szobrásza az arczképben kérlelhetetlenül hű másolatot ad, a mohó természeti megfigyelés mellett a jellemzés csak másodsorban érdekli. A barok-kor szobrásza — mondjuk egy Vittoria, egy Bernini — már módosít modelljén, jelentőségét erősen fölfokozza, többnek, hatalmasabbnak, fölényesebbnek akarja láttatni, mint a milyen, patétikus pózba helyezi. A római szobrász, mikor arczképet farag, *ilél*, s itéletét mélyen szántó jellemzéssel indokolja; hogy itéletében mily igazságos, sőt kiméletlen tud lenni, annak beszédes példái az elpuhult és erkölcsileg sülyedt császárok portréi.

A korai köztársasági arczképszobrászat legkedveltebb modellje a tősgyökeres római pór. A kitörülhetlen fajiság erős bélyege ül a drezdai Albertinumnak 6. képünkön közölt mellszobrán. Ilyen parasztokkal ma is találkozunk Itália földjén, ezt a ránczos képű birrocciaio-t már láttuk valahol a római Campagnában. A késői republikánus arczkép lassankint elveszti e népi kapcsolatú nyomokat, s előkészíti az Augusztus korának nagy portré-művészetét, mely arisztokratikus jellegű, a politikai és szellemi előkelőségeket, a világhódító hadvezéreket mintázza. A női arczképnek nagy szerep jut, előkelő társadalmi állású nőket faragnak márványba, s nem a szellemi előkelőket (költőnők, stb.), mint a görögök. Augusztusnak a görög műveltségért való rajongása és tartózkodó előkelősége rányomta bélyegét kora művészetére, így nemesen idealizáló arczképszobrászatára is. Az epigon-császárok korában az arczképplasztikának fő erénye a jellemzés ereje és az a kérlelhetetlen igazmondás, melylyel az eltunyúlt uralkodók léha életét ostorozzák, s melylyel a birodalom sorsának világtörténeti tragikumát sokszor megrázóan fejezik ki. Nincs az a történetiró, a ki igazabban tudná e kort jellemezni, mint a brutális, tüdőbeteg Caligula sötét tekintetű portréja, vagy az állatiasan szenvedélyes, korlátolt Claudius arczképszobra, homlokba fésült hajával, duzzadt apró szemeivel, elálló füleivel. A kor női portréi külsőlegesek, lélek nélküliek. Száraz eleganczia, blasirt arczok, hatalmas, bonyolult frizurák, (nem ritkán paróka), melyek divatja gyorsan változott (12. kép). A Flaviusok lüktető, új életet vittek a római portréba, mikénthogy mások voltak ők maguk is, egészségesen nyersek, nem gonoszan petyhüdtek, mint a Juliusok és Claudiusok. Az ábrázolásban élénkség, mozgalmasság, nem ritkán nyugtalanság lép föl. A formákat a pillanatnyi benyomások határozzák meg. A szobrász a fény és árny festői hatását is fölhasználja, finom félárnyékos átmenetekkel dolgozik, amellett anyagi megmunkálása lágy és virtuóz. A Hadrián-korát hideg, akadémikus klaszsziczizmus jellemzi (11. képünket). A görög arczképszobrászat világos hatása nyilatkozik meg, gyakori az egyes emlékek egyenes fölhasználása. Phidias az ideál. Hadrián az első császár, a ki szakállát megnövesztette, s ezzel a görög filozófus viseletet udvarképessé tette. A szakálviselés lesz századokra a divat, ép úgy mint azelőtt a csupasz arcz volt az. A nők egyszerűbb hajfésületet viselnek. A római portré utolsó nagy virágzási korszaka Caracalla uralkodásával esik össze; e kor férfiarczképeinek a rövidre nyirt szakáll egyik főismertetőjele. A Kr. u. III. sz. közepétől kezdve föltartózhatlanul hanyatlik a portré. A Nagy Konstantin utáni időkben a római arczkép már valósággal anti-individuális, tipusokat ad, a mikor egyéneket kellene adnia. Az ó-kori arczképszobrászat visszatért oda, a honnan kiindult: a tipikushoz. A fejlődés bezárult. Egész volt. *G.*

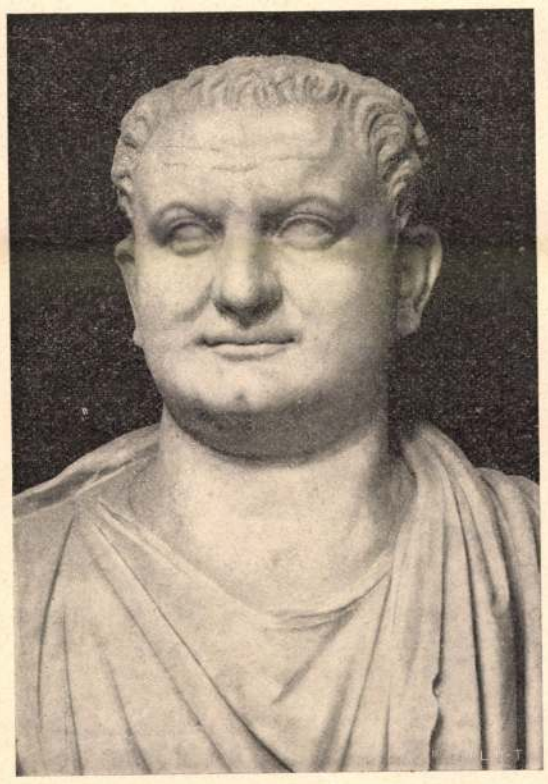

10. TITUS FEJE A VATIKÁNBAN LEVŐ SZOBRÁRÓL.

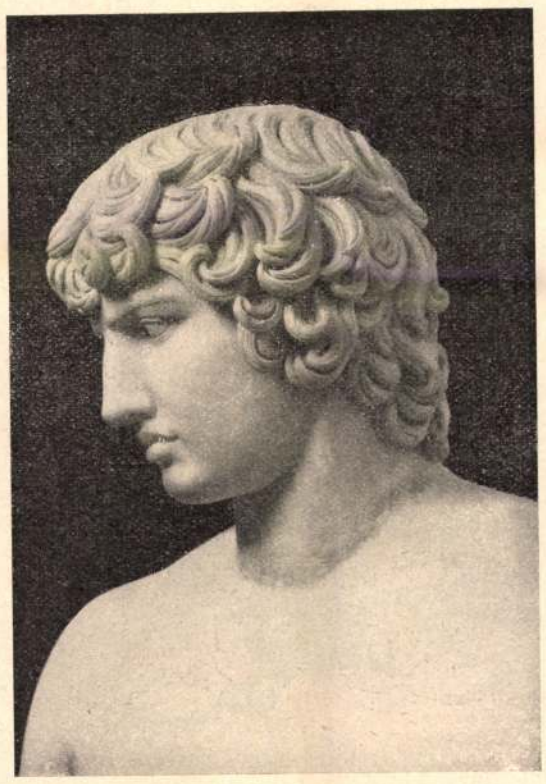

11. ANTINOUS. (Delphi-i múzeum).

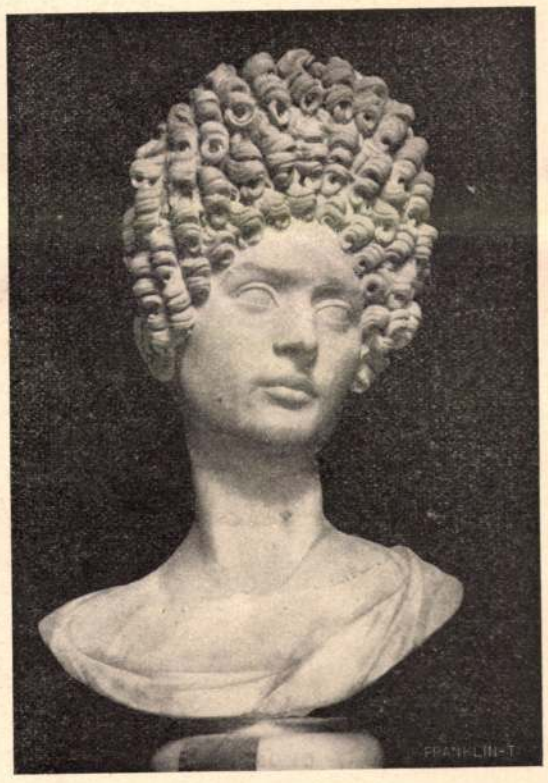

12. JULIA. (Róma, Capitolium.)

A «JANICSÁROK FÁI». (Ezekre akasztották föl a lázadó janicsárokat.)

KISÁZSIAI TARTALÉKOS KATONÁK.

A TÖRÖKORSZÁGI FÖLDRENGÉS SZÍNTERÉRŐL. — Juszkó Béla rajzai.

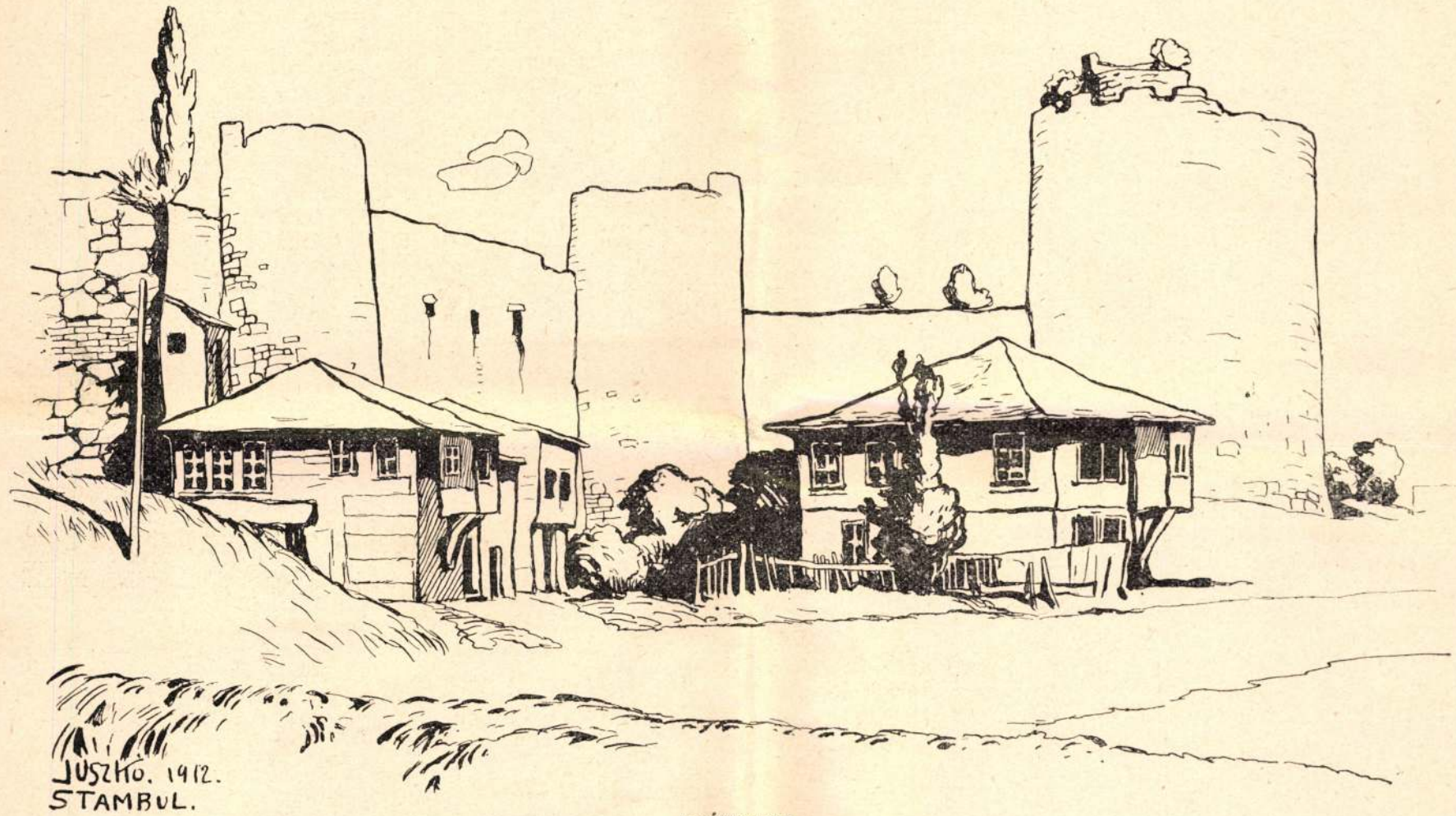

A HÉTTORONY.

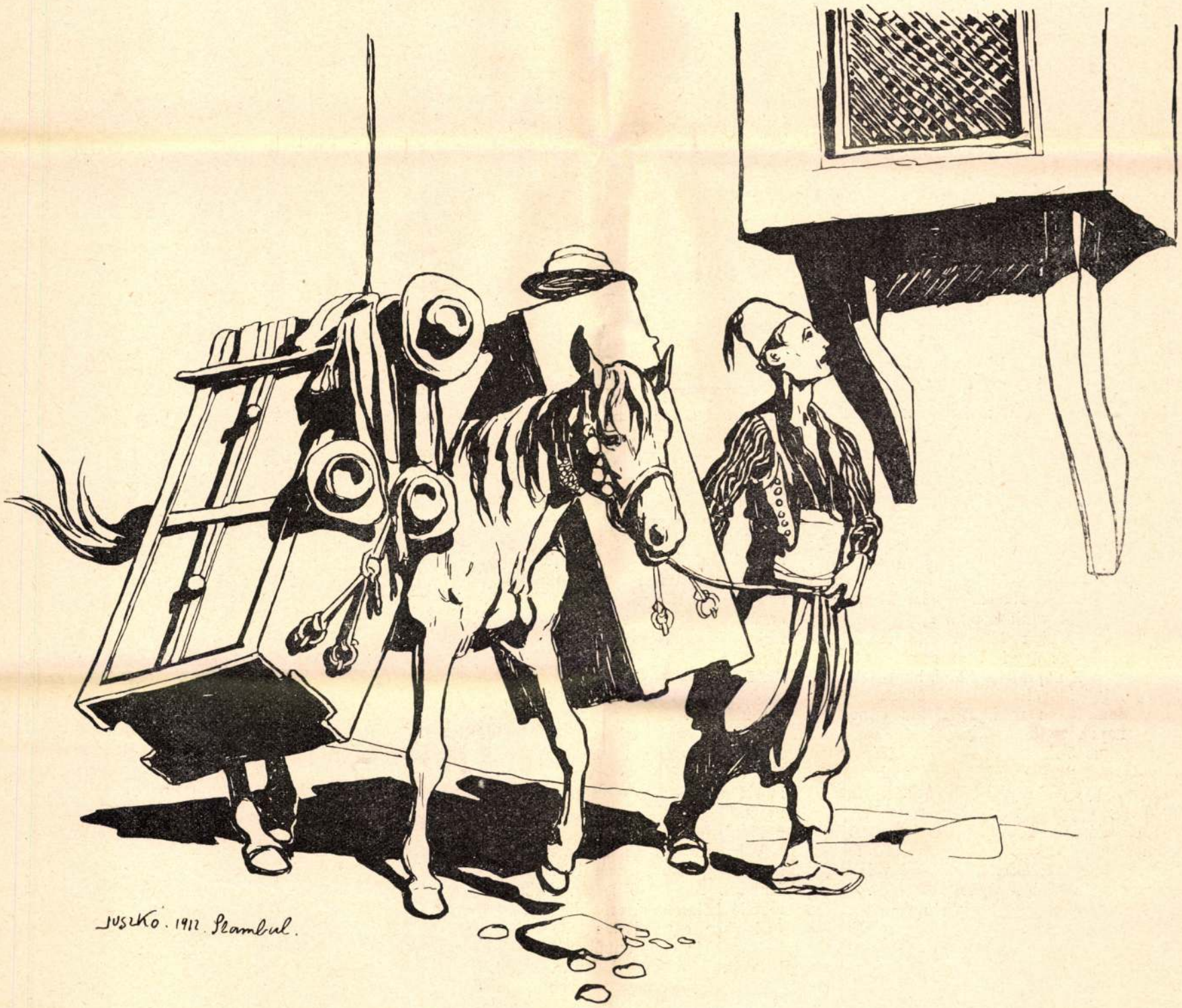

VÁNDORLÓ SZATÓCS KONSTANTINÁPOLY GÖRÖG NEGYEDÉBEN.

A TÖRÖKORSZÁGI FÖLDRENGÉS SZÍNTERÉRŐL. — Juszkó Béla rajzai.

HIRTELEN IDŐVÁLTOZÁS.

A hetekig tartó kánikula után, a mikor egész Középeurópában állandóan száraz és meleg idő uralkodott, augusztus 7—8-ikán szinte egyik napról a másikra egyszerre őszies re fordult az időjárás. Nagy zivatarok vezették be az időjárásnak emez új alakulását s a zivataros periódust napokig tartó állandó borult, esős és szeles idő váltotta fel. A milyen gyorsan következett be a meglepetésszerűen ható hűvös idő, ép olyan érdekes is volt a tudományos meteorológia szempontjából a változás lefolyása, a melynek minden mozzanatát nagyon szépen figyelemmel lehetett kisérni és előre látni, úgy hogy az augusztus első tiz napjának időjárását klasszikus példaként lehet bemutatni arra, hogy az időjárás alakulásában mindenkor milyen döntő szerepe van a légnyomás változásának.

A meteorológiai megfigyelő állomások naponként közlik egymással a barométer állását s ezekből az adatokból minden napra meglehet állapitani a légnyomás eloszlását a szárazföld felett. Az áttekinthetőség kedvéért ezeket a légnyomás eloszlását megmutató térképeket úgy szokás készíteni, hogy összekötjük vonalakkal azokat a helyeket, a hol a légnyomás egyenlő volt. Tekintsük meg p. o. az ide mellékelt 2. számú, 1912 augusztus 6-ikának megfelelő ábrát. Anglia felett egy szabálytalan zárt vonalat látunk, a mely mellé 745 van irva. Ez a vonal azt jelenti, hogy Anglia fölött azokon a helyeken, melyeket e vonal érint, augusztus 6-ikán reggel 7 órakor mindenütt 745 milliméter higanyoszlopnak felelt meg a levegő nyomása. Ugyanígy a 750-el jelölt vonal azokon a helyeken megy át, melyeken a légsúlymérő e nap 750 millimétert mutatott. E vonalakat izobároknak nevezik a meteorológiában. Ha valamely helyen, (mint ez esetben Angliában) a légnyomás igen alacsony, s zárt területet képez, úgy ezt depressziónak szokás nevezni.

A tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a depressziók nem maradnak egy helyben állva, hanem rendszerint kelet felé haladnak egyik helyről a másikra. Ha ezt figyelembe vesszük, s tekintettel vagyunk arra a tényre is, hogy az ily depressziók befolyással vannak az egész időjárásra: úgy igen sokszor meg tudjuk előre is (1—2 napra) mondani, hogy valamely helyen minő időváltozás fog beállani.

Igen tanulságos példáját láttuk ennek az elmult napok alatt.

Augusztus 5-ikén még megvolt Középeurópa időjárásának kánikulai jellege, a mely tipusos példája a nyugodt nyári hőségnek. Körülbelül két hétig ugyanaz volt mindennap a légnyomás eloszlása a kontinens felett: északnyugaton alacsony légnyomás, depresszió feküdt, délnyugaton és északkeleten magas volt a légnyomás, míg Középeurópában közepes. Ennek következtében Anglia környékén voltak csak a depressziót jellemző esők és szelek, Európa többi részeiben száraz és derült idő volt, a mikor csak itt-ott fordult elő egy-egy kisebb, helyi zivatar, a melynek hatása azonban kevés volt ahhoz, hogy a légnyomás eloszlásában változást idézzen elő.

Ez az állandó jellegű helyzet 6-ikára virradó éjjel már észrevehető változást szenvedett. Az északnyugati depresszió megerősödött, a délnyugati maximum, vagyis magas légnyomás délebbre tolódott el, az északkeleti északabbra, úgy hogy erősen lehetett sejteni azt, hogy mélyebbre ható változások vannak készülőben, habár a száraz, meleg idő még mindig megmaradt. A következő napon valóban megjelent a várt új alakulás. 7-ikén Olaszország északi része felett egy újabb, kis kiterjedésü depresszió jelent meg, míg az angol depresszió valamivel keletre tolódott el.

Az új depresszió megjelenésével egyszerre megzavarodott a minálunk uralkodó egyenletes időjárás. Magyarország nyugati részében jelentkezni kezdtek az alacsony légnyomás felé fujó szelek s Olaszországban nagyobb kiterjedésben fordultak elő zivataros esők s máris minden jel arra mutatott, hogy ez az ujonnan jelentkező depresszió erősen ki fog fejlődni.

Valóban úgy is történt, a mint azt a következő, augusztus 8-ikáról szóló izobár-térkép mutatja. Az előző nap keletkezett kis depresszió hatalmassá erősödött, kelet felé vonult és közben egyesült a régi, északnyugati depresszióval is, hogy annál erősebben éreztethesse hatását. Utjában mindenütt erős zivatart és esőt hozott magával s vonulásának irányát mindenfelé csaknem viharszerű szelekkel jelezte, a miknek erősségét csak fokozta az, hogy a depresszió csaknem szokatlan sebességgel vonult északkelet felé.

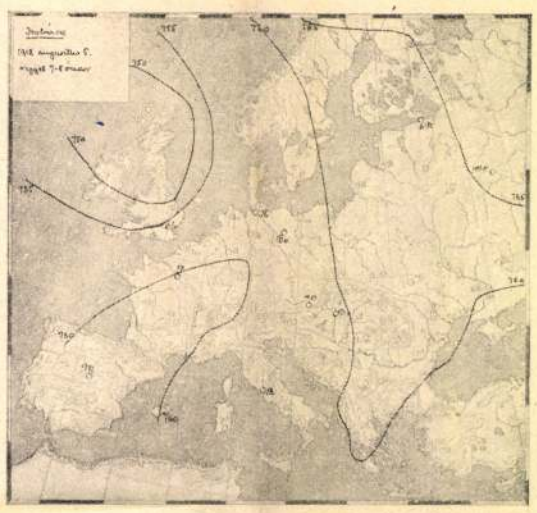

Izobárok 1912 augusztus 5-én reggel 7—8 órakor

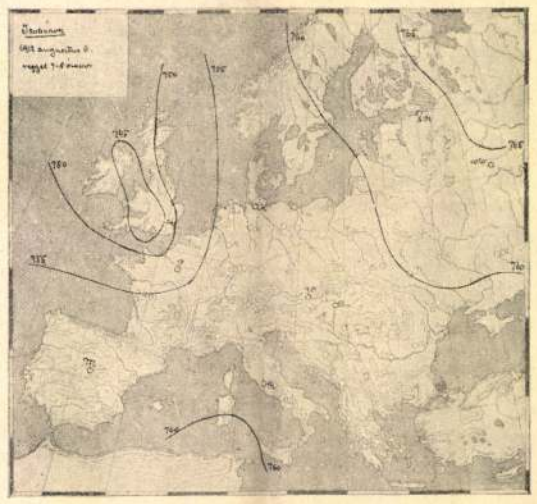

Izobárok 1912 augusztus 6-án reggel 7—8 órakor.

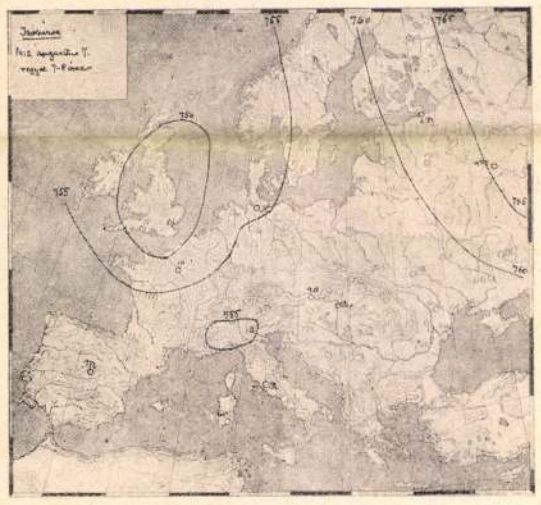

Izobárok 1912 augusztus 7-én reggel 7—8 órakor.

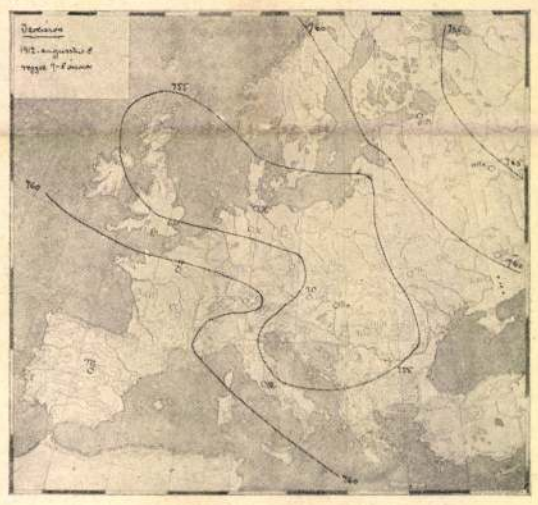

Izobárok 1912 augusztus 8-án reggel 7—8 órakor.

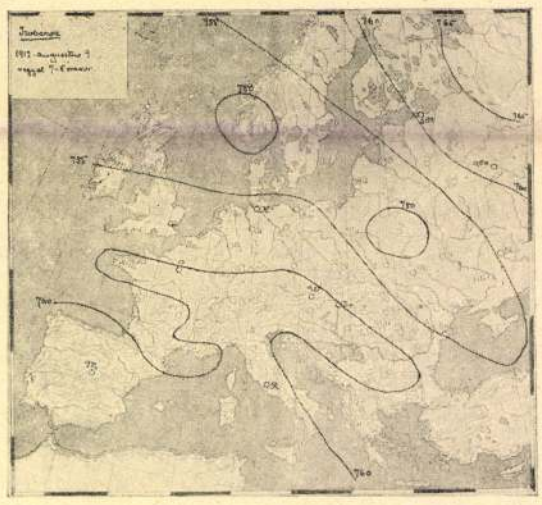

Izobárok 1912 augusztus 9-én reggel 7—8 órakor.

A depresszió zivatarai és hűvös szelei mindenfelé rohamosan lehűtötték a levegőt s 8-án reggel az ország különböző helyeiről beérkezett megfigyelések nyilvánvalóan mutatták, hogy az alacsony légnyomás magja körülbelül épen Magyarország közepe felett tartózkodott. Nyugat felé ugyanis 11—13 fokra hült le a hőmérséklet s nyugati meg északnyugati szelek fújtak, mig Erdélyben, a hová ekkor még nem ért el a depresszió hatása, még derült volt az idő, keleti és délkeleti szelekkel. Az időjárás ezen a napon tipusos példája lett az esős, hűvös nyári időnek, mikor csaknem egész Európát depresszió borítja északkeletről és délnyugatról magas légnyomással övezve.

Az ilyen helyzetek rendszerint nem állandóak s a délnyugati magas légnyomás mindig tovább szokott terjedni, maga előtt tolva északkelet felé a depressziót. 9-én már valóban láthatjuk, hogy az egész légnyomási helyzet eltolódott északkelet felé. A minimumok Dánia, illetve Oroszország fölött oszlottak meg s mindenütt igen bő csapadékot hullattak utjukban, míg Középeurópában mindenfelé hűvös és szeles volt az idő s a szelek általában északkelet felé, a depresszió irányában fujtak. A délnyugatról közeledő maximum olyasféle eloszlást mutat ezen a napon, mintha bezárulni és kiterjeszkedni igyekeznék, — a mely esetben megint hamarosan bekövetkezett volna az erős felmelegedéssel járó száraz idő — azonban még sem történt meg, a mit várni lehetett.

A következő napokon ugyan egy kevéssé elsimultak a légnyomásbeli ellentétek, de a déli maximum nem erősödött meg azonnal és ezzel az időjárás egyelőre megtartotta hűvös és szeles jellegét, szórványosan előforduló esőkkel. A helyzet ilyenformán az időjóslás számára rendkivül nehéz volt, mert hiszen a légnyomás eloszlása olyan változékony és bonyolult alakot öltött, hogy úgyszólván lehetetlenség volt valamilyen határozott tendenciát megállapítani.

Sztrokay Kálmán.

AZ EGYSZERŰ DOLGOK.

Engem lesujtnak az egyszerű dolgok . . .
Hogy rád gondolok és a szemem boldog,
Hogy rólad álmodom s meleg az álmam . . .

Így élek, e kis dolog mámorában,
Oly egyszerűen s minden titok nélkül,
Mint asszonyok sokan, százan és százan!

Hogy elmém már lassanként belebékül
E gondolatba és mondom: Hiába!
Ily egyszerűen s minden titok nélkül

Megérett bennem az alázat vágya!
Megérett bennem a tűrés, a várás,
S a magam halk és titkos szolgasága . . .

Én s az Alázat! Egy messzi kiáltás
És meghallom . . . Egy intés — és mosolygok!
És sietek — és a karom kitárom . . .

Engem lesujtnak ez egyszerű dolgok . . .
Nem merem hinni, hogy ez a — Boldogság!
Tünődöm, félek s azt hiszem, csak álom . . .

Erdős Renée.

LEGENDA A KÉT RÉZPÉNZRŐL.

Elbeszélés.

Irta KASSÁK LAJOS.

Az óriás hegy lábánál, egy gödrös-dombos kertecske közepén állt az özvegyasszony háza. Az egész épület alig volt nagyobb néhány arasznál és tornyos, palaköves tetejéről valami csodálatos csigaházhoz hasonlított. A gondos építő valamikor négy keskeny részt hagyott a vályog között, négy kis ablak részére, de a hogy a gazda meghalt az özvegy még aznap hármat betapasztott közülük.

— Így kevesebb tüzelő kell majd télire — okoskodott. — Nyáron meg ugyis a kertben lakunk, semmi szükség hát a sok lyukra.

— Igen, bizony, — mondta rá az apátlan Vizsu, a ki még csak tiz éves volt, de már emberes komolysággal élt és nagyszerűen értett az anyja nyelvén beszélni, az anyja szemeivel látni.

És minden úgy történt, a hogy ők azt előre elgondolták.

Télen alig is lépték át a ház küszöbét, tavaszszal pedig, a hogy a keletre vágott ablakocskát bearanyozták az első langyos napsugarak, egyszerre ők is megelevenedtek, a nagyhasú, hideg kemencze mögül előkotorták rozsdás szerszámaikat és hangos jókedvvel álltak neki a nehéz földturó munkának. S a fölásott, bevetett talajból csakhamar kiütköztek a zöld saláták, csipkés fejű, tarka virágok. Vásár idején az özvegy kerek vesszőkosárba rakta az érett holmit és kora hajnalban elindult a város felé.

Vizsu a sövénykerítésre dülve tekintetével messzire elkisérte a hegyi uton lefelé ballagó asszonyt s csak mikor azt már teljesen elnyelte a távol, állt ő is munkába. Körülötte édes, jó szagot leheltek a törpe gyümölcsfák, a sövényen madarak fütyültek s néha Vizsu is dalba kezdett és hangja pajkos csilingeléssel futotta be a meredek hegyhátakat.

Estére csörgő krajczárokkal megjött az anyja és boldogan egymás mellé bújva a szabad, csillagos ég alatt álmodták át az éjszakát.

Rokon vagy ismerős soha nem látogatta meg őket; országjáró vándor is csak nagyon ritkán tévedt erre a tájra.

Így virágzott el fölöttük a nyár s az első dér leszálltával szomorúan visszabújtak a kunyhóba. Az ajtó, ablak részeit gondosan betömködték, friss olajat öntöttek a kiszáradt mécsbe s szelid, bubánatos szóval a korán elhunyt apáról és a jövő gondjairól beszélgettek. Vizsu megállás nélkül pergette a nyelvét, de az özvegy, csak néha, néha kezdett hosszabb mondókába. A sok városi út ez esztendőben igen elnyűtte öreg lábait s minél erősebb lett a tél, annál fájóbb hasogatások nyilaltak beteg csontjaiba. Naphosszat alig mozdult el a sarokból, halk, panaszos hangon tanácskozott Vizsuval, a ki híg, zsírtalan levest habart a tűzhelyen és fanyar, zöldhéjú almákat sütött a finom hamuban.

Esténként Vizsu az ágyba támogatta betegét és magasra tornyozta fölötte a vörös, nagykoczkás czihákat . . .

Egy reggel Vizsu szokatlanul sokáig bujkált a kemencze mögött s mikor végre megmutatkozott, ijedt, csodálkozó szemekkel mondta az anyjának:

— Nincs több almánk! Egy szem sincs, az egész szurdik üres.

Az özvegy szomorúan mosolygott:

— Ne ijedj meg, kis nyulacskám, egy hét múlva itt a karácsony s megint lesz harapni valónk. Éjféli mise előtt lemész majd a városba kántálni, madarkám s a pénzen veszünk egy új zsák almát.

Vizsu ettől a naptól kezdve csodás, lehetetlen tervekkel gondolt a karácsonyra. Napközben hunyt szemekkel gondolatokba merülve ült anyja zsámolya előtt s ha éjszaka az csöndes szuszogásba aludta magát, ő tovább virrasztott: szemeit a szuvas gerendákra meresztve, vad fantáziával nyargalt a kék semmiségbe.

Igy ért be hozzájuk a bőjt utolsó napja és Vizsu pirosra hevült a nagy tevés-vevésben.

Kint már alkonyodott. Az egész napi havazás után kissé kitisztult az ég és éles, kemény szinek foszforeszkáltak a levegőben. A kert bundás, ragyogó sövényén ijesztőn feketélltek a hazakészülő varjak, károgásuk gyötrő, aggodalmas taktusban szürődött be a szobába.

Vizsu vidám, beszédes kedvvel készülődött. Fölkötötte rengeteg kenderszakállát, nagy rongypúpot tömött a hátára; aztán hóna alatt a czifra betlehemmel, kezében a kis falámpással, mint valami száz esztendős, csupaszőr törpe pöndörödött az anyja elé.

— Vigyázz, kis bogarkám, — figyelmeztette még utoljára az özvegy — az utakat betemette a hó s a ragyogó, egyforma mezők könnyen elvakítják a vándor szemét.

A kis öreg vigyori, szélesre huzott szájjal bólogatott, de alig is értett meg valamit az okos tanácsokból. Még várt kicsit, aztán nehéz, zuhogó csizmáiban kicsoszogott a szobából.

A varjak már elröpültek a kerítésről, a bántó alkonyati szinek egységes kék-fehér foltban ragyogtak a végtelen határ fölött és Vizsu otromba csizmái harsogva törték a friss, érintetlen havat. Megfeszített gyors lépésekkel iparkodott a lejtőn lefelé, néha-néha kedvesen hátratekintett s szemeit egész a kunyhóig vezették vissza az elhagyott széles lábnyomok.

Mintha az egész világ kihalt volna, a hosszú gyaloglás alatt egy lélekkel nem találkozott.

Nyolcz órát harangoztak, mikor a városba ért. Itt már elevenebb, hangosabb volt az élet s ő új erővel koczogott végig a csuszós gránitkoczkákon. Előbb úgy gondolta, magányosar jár majd ajtótól-ajtóig, de most, hogy egymás után akadtak elé kántálók, a kik négyötös csoportban házaltak, hirtelen ő is mást határozott. Az egyik utczában ismerős gyermekekkel találkozott, örömmel közéjük szegődött. Titokzatos sugdolódzással kezdték meg pénzthozó mesterségüket. Nem volt ajtó, a mit meg ne kopogtattak volna s a hova sikerült bejutniok krákogó, összevissza rendben énekelték el bemagolt, lelketlen dalaikat.

A hogy az éneket ledarálták, szilaj ujjongással vetették rá magukat Vizsu hegyes rongypúpjára. Az sziszegve türte a zuhogó ütlegeket, majd meg nagyokat sikoltott fájdalmában és az egész ház nevetett szomorú bohóczságán.

A többiek már kint jártak, mire ő nagynehezen összeszedte magát.

— Mennyit kaptatok? — kérdezte türelmetlenül gyanúsan együttgombolyító pajtásaitól.

A pénzt egy nyurga, gyorslábú gyerek zsebelte be, a ki mindig a csapat élén járt s onnan beszélt vissza Vizsunak:

— Ötöt, nyolczat — mondta s máris másik ajtón dörömbölt.

Hosszú, fárasztó utczákon loholtak végig, de alig eresztették be őket valahova. Késő volt már. Az emberek bezárták meleg otthonukat és a sötét égből csillagos, nagy pelyhekben ismét szitálni kezdett a hó.

— Nem megyünk tovább! — mondta a nyurga pénzszedő, mikor az egyik küszöbről durván visszaszorították őket.

— Hiszen még nincs elég pénzünk — rimánkodott Vizsu. — És még annyi ház van, a hol be sem kopogtattunk.

— Nem megyünk tovább! — pöröltek a többiek sértődötten és szitkozódva tértek át az utcza lakatlan felére.

Elsőt harangoztak a misére, mikor a város végén megálltak.

Ügyesen közbe szorították a pénzes pajtást és türelmetlen kiváncsisággal várták a nekik járó részt.

A gyerek sapkájába fordította zsebe tartalmát; aztán hangos számolással osztogatta társai reszketős tenyerébe a gömbölyű, drága holmit.

— Egy, kettő, három, négy! — mondották utána valamennyien hangosan. Torkuk szárazon reszelt, szemeik, mint apró, vörös tüzkövek égtek ki a bundás sapkák alól.

A beláthatatlan égből egyre hullott a hó és a gyerekek kapzsi, nyitott tenyere lucskosra kékült-zöldült a megolvadt víztől. De egyikük sem panaszkodott. Halálos türelemmel állták a munkát.

Az osztó utoljára nyult az áldott sapkába és merész elhatározással ezt mondta:

— Két rézpénzt találtam még a bélésben, de ez már egyedül az enyém marad.

— Mi? — kérdezte Vizsu ijedten. — Oszd el azt is, az nem igazság, hogy neked maradjon!

Amaz vigyoroga zsebre dugta a krajczárokat:

— Talán csak nem fogom négy felé harapni, buta!

— Akkor hát add nekem! — követelődzött most már Vizsu is elszántan. — Hiszen nektek semmitek se volt, a betlehemet is én hoztam.

— Ne! — mondta a másik és gúnyosan kiöltötte a nyelvét. — Az meg épen jó lesz czigarettára. Mi? — kérdezte két városi pajtásától.

— Persze — kaptak azok is az ajánlaton s most mindhárman összefogtak.

— De nekem köll, nekem másra köll a pénz, nekem az édes anyám is beteg — sipitotta Vizsu és dühösen elsirta magát.

Amazok ingerkedőn nevettek.

— Add ide, add ide a pénzt! — hörögte Vizsu és lapát körmeivel eszetlenül a vigyorgó gyerek arczának ugrott.

— Üsd! — vezényelte az rémülten. A másik pillanatban az egész társaság összegabalyodott.

Nem sokáig tartott a harcz.

Vizsu nyekkenve vágódott el a puha havon. Mire nyöszörögve föltápászkodott, a három gyerek diadalmas kurjongatással fordult be a sötét utczasarkon.

— Kutyák! — sírta utánuk Vizsu fulladozva. Aztán megtépett, vizes szakállával, berugdált, nehéz betlehemével nekivágott az úttalan határnak, csakúgy gondolomra hazafelé.

Lihegve feszült előre. Vad deczemberi szél dudált körülötte, a hideg minden kis hézagot megkeresett a ruháján és sós, ragyogó könnyeket csipett a szemébe. A betlehembe állított falámpácska vékony, piros fényszalagokat szórt el roggyanó lábai előtt.

Még alig járt néhány ölnyire a várostól, a környékbeli parasztokkal találkozott. A jámbor templomjárók megismerték.

— Vigyázz, kis öreg, vigyázz — mondták — mert beleveszel ebbe a roppant nagy fehérségbe.

Vizsu alázatos köszönéssel haladt el mellettük.

A parasztok még egyszer utána szóltak

— Vigyázz öreg, hogy el ne tévedj! A táblácskánál térj jobbra, az az irány vezet hozzátok.

Aztán ők is megindultak és egetkérő, áhitatos zsoltáraik mind halkabban zengtek az éjszakában.

Vizsu még két-három ilyen dalos csoporttal találkozott; aztán megint egyedül lábolta a harsogó, ropogó világot.

Időnként meg-megállt pihenni, melléből vastagon szakadt a meleg pára s mindjárt a szája szélén szúrós jégcsapok fagytak rá kuszált szakállára. Halálos fázás rázta minden porczikáját, de nem tudta sajnálni magát. Zsebében megtapogatta a csörömpölő garasokat, aztán megint tovább vánszorgott.

Nagysokára az útjelző táblához ért, bágyadt, jóleső érzéssel kuporodott föl a magas határkőre. A betlehemet szépen a lába elé állította, előkotorta pénzét és halk mormolással újra, egyenként a sapkájába olvasta. Mennél üresebb lett a marka, annál kétségbeejtőbb szomorúság takarta be a szivét.

— Épen az a kettő, csak az a két rézpénz hiányzik — mondogatta mélységes panaszszal, mikor az utolsó krajczár is a sapkába koppant és fagyos orczáin végig gurultak a szakadó könnyek.

Most véletlenül a hóra állított betlehemre tévedt a szeme és csodálkozva látta, hogy nyomorúságos lámpácskája vakító, igazi napfénynyel világít és egy mosolygós, fehérruhás gyerek áll a ragyogó kiszniház ajtajában.

— A Jézuska — gondolta Vizsu s még a lélegzete is elakadt az ámulattól.

— Jól gondoltad, — szólalt meg édes, muzsikáló hangon a fehérruhás gyerek. — Én a kis Jézus vagyok a te betlehemedből és azt is láttam, hogy pajtásaid gonoszul elcsentek vagyonkádból.

— Pedig csak épen az a két rézpénz hiányzik, — szepegte Vizsu kissé megnyugodva.

— Ne sirj, drága testvérkém, — mondta a fehérruhás gyerek. — Add a kezed és én elvezetlek a stáczióhoz, a hol egy hires, jószivű úrtól mindenki megkapja vágyai netovábbját.

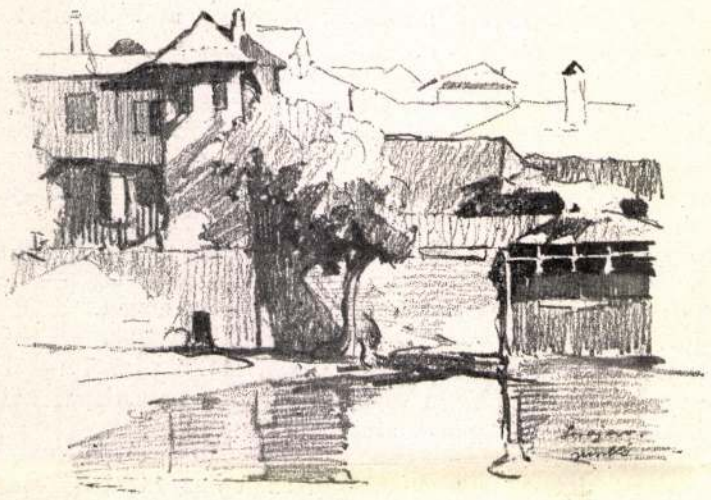

A Boszna partja Szerajevónál.

Boza-árus.

Bosnyák parasztok.

Faárus.

Szerajevói pékműhelyek.

Kávéházban. (Szerajevo.)

Mosztári mohamedán nők utczai öltözete.

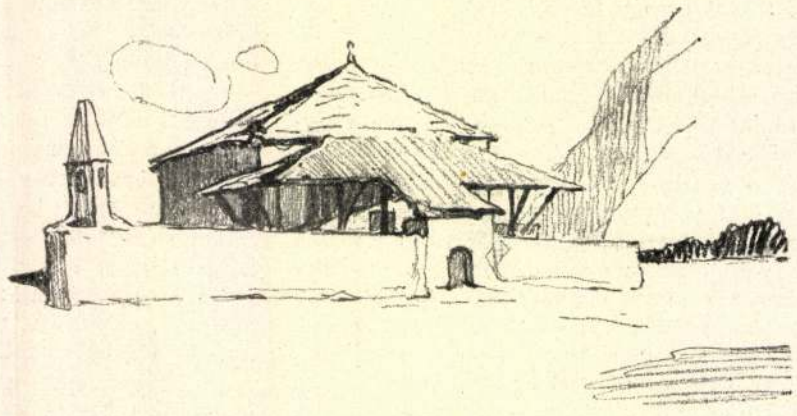

Régi templom Mosztárban.

A Narenta régi hídja Mosztárban.

Szerajevói régi várkapu.

A mosztári római híd erődítvénye.

JUSZKÓ BÉLA RAJZAI BOSZNIA ÉS HERCZEGOVINÁBÓL.

A GYÜJTŐ · DER KUNSTSAMMLER

IV. ÉVFOLYAM. SZERKESZTI: DR. SIKLÓSSY LÁSZLÓ. IV. JAHRGANG.

MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT. A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE KIADÁSA ÉS TAGILLETMÉNYE.

ILLUSTRIERTE ZEITSCHRIFT. / HERAUSGEGEBEN DURCH DIE SANCT-GEORGS-INNUNG VEREINIGUNG UNGARISCHER KUNSTLIEBHABER.

DIREKTOR: LADISLAUS v. SIKLÓSSY, BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-UT 14.

4—5. szám. 1915. ÁPRILIS—MÁJUS. No. 4—5.

A SZENT=GYÖRGY=CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK
ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE

XXII=IK MŰVÉSZETI AUKCIÓJA

Ennek keretében jótékony aukció a háboruban megvakult kato=nák és az inségbe jutott művészek javára.

Megtekintés: április 24—30=ig, d. e. 10=től este 9=ig.

Árverés: május 1=én, szombaton d. u. 3=tól este 9=ig; május 2=án, vasárnap d. e. 10=től este 9=ig; május 3=án, hétfőn d. u. 3=tól este 9=ig, esetleg a következő napokon délután.

A kiállitás és árverés helye, a Szent=György=Czéh egyesületi helyisége: VIII., Üllői=ut 14. Telefon: 152—32.

Belépőjegy az aukció egész tartamára egy személy részére 1 korona. Tagoknak a tagsági jegy felmutatása ellenében két személy részére a belépés dijtalan.

Ilusztrált katalógus ára 1 K. Egy példány szabad megtekintésre ki van függesztve. A pénztárnak szigoruan tilos katalógust kölcsönöznie.

Az aukciót megelőző kiállitás alkalmat nyujt a közönségnek, hogy a kiállitott tárgyak minőségéről és állapotáról meggyőződjék, miért is az aukción történt megállapodás (leütés) után utólagos felszólalások figyelembe nem vétetnek, annál kevésbé, mert a Czéh a katalógus adatainak valódiságáért — az élő művészék szerzőségére vonatkozóknak kivételével — szavatosságot nem vállal. Katalógus nélkül az aukción résztvenni nem lehet.

A tárgyak elárverezésének sorrendjét a Czéh állapitja meg és fenntartja a jogot, hogy egyes tételeket szétválasszon, másokat egyesitsen. A rendszerint követett gyakorlat az, hogy a tárgyak a személyes jelentkezés sorrendjében árvereztetnek el. Igy elérhető az, hogy mindenki különös időveszteség nélkül hozzájut a kivánt tárgyhoz. Viszont az aukció vezetősége nem tartóztathatja fel senki kedvéért a mások által kivánt tárgyak árverését.

Aki tehát az árverésen személyesen nem vehet részt, vagy ideje korlátozva van, helyesen cselekszik, ha érdekeinek állandó képviseletét — akár az aukció előtt, akár annak tartama alatt — megbizás utján biztositja. Megbizásokat elfogad a Szent=György=Czéh igazgatósága. Megbizási blanketták a kiállitási termekben találhatók. A kitöltött blanketták beküldhetők postán (VIII., Üllői=ut 14., I. em. Telefon 152—32), de méginkább átadhatók a helyszinén.

A tárgyak a legtöbbet igérőnek kikiáltási ár alatt is eladók. A vevő az elért vételár 10% árverési vételi jutalékot fizet; a Czéh tagjai e jutalék fizetésétől mentesek; hasonlóképen mentesek e jutalék fizetésétől mindazok, akik vételüknek jegyzőkönyvbefoglalása előtt a jegyzőkönyvvezetőnél Czéh=tagul irásban jelentkeznek; e célra szolgáló blanketta a helyszinen kapható.

A megvett tárgy azonnal a vevő rendelkezésére áll, általa azonnal átveendő, kifizetendő, elszállitandó. Az átvétel és fizetés az aukció jegyzőkönyvvezetőjének és pénzkezelőjének közbejöttével akként történik, hogy a leütés után a vevő azonnal jelentkezik, nevét jegyzőkönyvbe mondja, a vételárt elismervény ellenében kifizeti s a tárgyat az emlitett funkcionáriusoktól átveszi. Két egyenlő ajánlat vagy a leütés pillanatában felmerült kétség esetében az illető tárgy tovább árvereztetik. A Czéh fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valakinek viselkedése által az aukció kulturális célját és szinvonalát veszélyeztetve látja, az illetőt megokolás nélkül az aukcióteremből kiutasithassa.

A Szent-György-Czéh február hóban rendezett ***grafikai kiállitásának tagilletményrésze*** *a XXII. aukció-kiállitás tartama alatt is megtekinthető. Tagtársaink tehát április 24-ike és május 4-ike között még átvehetik a nekik dijtalan tagilletmény fejében járó eredeti grafikai művet.*

< Juszkó Béla >

< > Hadipiktor naplója. Vas. Ujs. 1917. 784. l. (Kepjel)

ıfordult. Mind a két kezé-
art. Prémkucsmáját tollak
na, szemöldöke és bajusza
Piros kabátja szűk ujjú,
derekát öv szorítja. A hát-
tetejét egy vár foglalja el,
azt a jelenetét szemléljük,
ıegmentése után kezeiben
egy törökkel tánczol a
ırkányzaton három sorban:
sium Praefectus praecaeteris
1479-no 100000 Turcarum
s portentum, Artis militaris
uinis Vindex acerrimus, et

n. — Lelt. sz. 857. — Vétetett
ól 25 K-án (175–898). — Kifizet-
számoltatott 1899 április 21-én
óváhagyta az 1899 április 28-iki
9).
ó adatok. 1997: I. 31. *Ismeret-*
bán, országbíró.

< Juszkó Béla >

< 7 Hadijaktor
naplója. Vas.
Ujs. 1917. 229. l.
képekkel

Torquesek X. 57.

Juszkó Béla

Jön a kozák körös-
körül c. képe
repr.

Vas. Ujs. 1917. 208 l.

Tragor Józef X. 157.

4., 9., 12., 35., 36., 55., 62., 80., 87—89., 95. Felvidéki fayence-korsók. — Cruches en fayence du haut-pays de la Hongrie. — Vente XIX. de la Guilde-Saint-Georges Société des Amateurs et Collectionneurs Hongrois.

minden tizedik képén adhat tul, ez nem is lehet máskép.

S a műtermekben halomra gyül a temérdek el nem kelt kép s mint lidércnyomás nehezedik nem egy kiváló talentum lelkére, megbénitva erejét és alkotókedvét. Ennek tudatában karoljuk fel aukcióinkon egyre nagyobb mértékben a modern művészi alkotások eladását. S eddig elért eredményeink késztetik a Szent-György-Czéh vezetőségét, hogy ily irányu akcióját a vidékre is kiterjessze, még pedig a fővárosban is igen szerencsésnek bizonyult aukció formájában. Kicsiben akarjuk kezdeni s mellőzni fogunk minden költséges kütsőséget.

Vidéki tagtársaink önzetlen érdeklődéséhez fordulunk. Álljanak mellénk! Felszólitásukra a fővárosi aukcióinkra összegyüjtött anyagból bárhová küldünk olcsó és művészi szinvonalon álló, modern festményekből és szobrokból álló kisebb, egyelőre 10—20 darabos gyüjteményt, amelyet ösmerőseik körében aukcióra bocsáthatnak. Fáradozásukat lesz módunkban viszonozni. A legméltóbb jutalma ennek azonban bizonyára annak tudata lesz, hogy művészi kulturánk apostolaivá szegődnek igy s művészeink alkotásait a viszonyainknak megfelelő olcsó árban terjesztve, egy jobb jövő protagonistái lesznek.

Ahol pedig nagyobb érdeklődésre van kilátás, ott szivesen rendezünk fővárosi aukciókiállitásainkhoz hasonló aukciót, melyen 300—400 tárgy a régi és modern művészet, valamint iparművészet minden ágát képviselni fogja.

Kérjük tehát vidéki tagtársainkat, hogy itt közölt fejtegetéseinkhez hozzájárulni szi-veskedjenek. Mindennemü felvilágositással szivesen szolgál, egy-egy vidék közönsége speciális igényeinek szivesen fog megfelelni a Czéh igazgatósága.

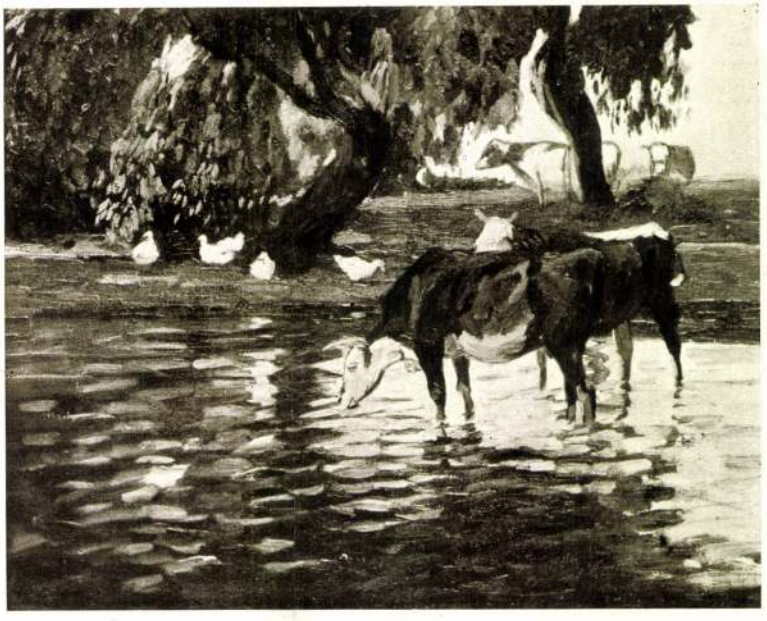

764. JUSZKÓ BÉLA: Tájkép tehenekkel. — Paysage avec vaches. — A Szent-György-Czéh XIX. művészeti aukciójából.

763. BÉLA JUSZKÓ: Labourage. — Szántás. — Vente XIX. de la Guilde-Saint-Georges Société des Amateurs et Collectionneurs Hongrois.

A Gyűjtő 1914. 5-6. sz.
XIX. aukció.

Kandó László: Férfiképmás.

Karlovszky Bertalan:
Odry Árpád arcképe.

Katona Kleinberger Pál:
Tiroli táj.

Karlovszky Bertalan: Arckép.

Juszkó Béla: Délben a Hortobágyon.

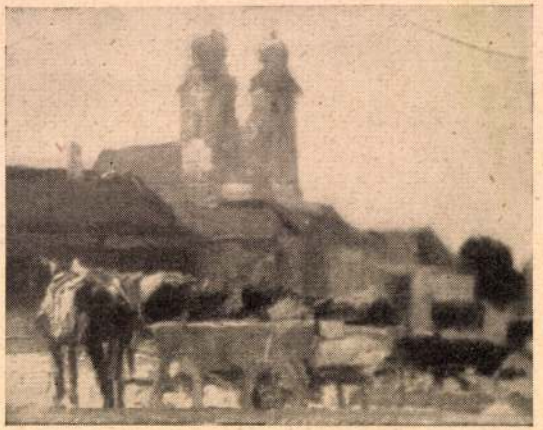

Juszkó Béla: Déli pihenő.

Juszkó Piroska: Malomárok.

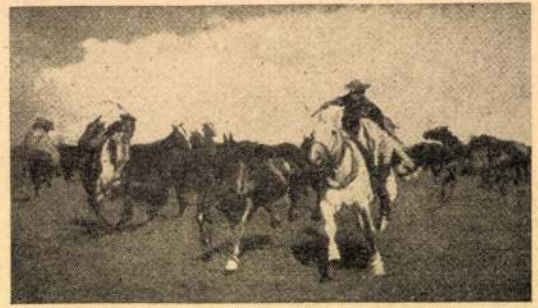

Juszkó Béla: Förgetegben.

Rátsz.

Juszkó Béla

K.

egyes Országzászlóknál nagy erővel folyik.

— **A Műcsarnok téli tárlatának kitüntetett művészei.** A Magyar Képzőművészek Egyesülete vasárnap ülést tartott, amelyen kiváló alkotásaikért *Juszkó Béla* festőművészt, dr. *Medgyessy Ferenc* szobrászművészt és *Thomas Antal* építőművészt az egyesület aranyérmével tüntették ki. A *Neuschloss-Knüssli*-bronzérmet *Pap Domokos* és *Kolos Henrik* festőművészek, ditrói *Siklódy Lőrinc* szobrászművész és *Szivessy Tibor* építőművész kapták. Az egyesület százpengős díját pankotai *Farkas Béla* szobrászművész nyerte el.

re

ka
va

mucsced

Pesti Hirlap

1938 febr. 15.

~~48~~

~~08~~

~~94~~

~~08~~

~~94~~

8 Juszkó Béla: 1917. Út a Tagliamentó felé.

284 Magyar-Mannheimer Gusztáv: Kora tavasz.

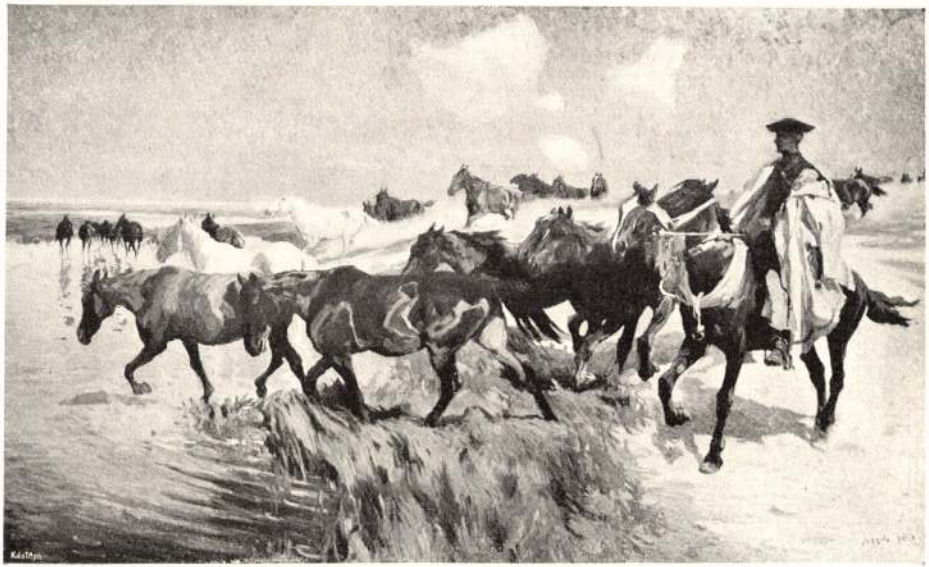

11. Juszkó Béla: Ménes a Hortobágy folyónál.

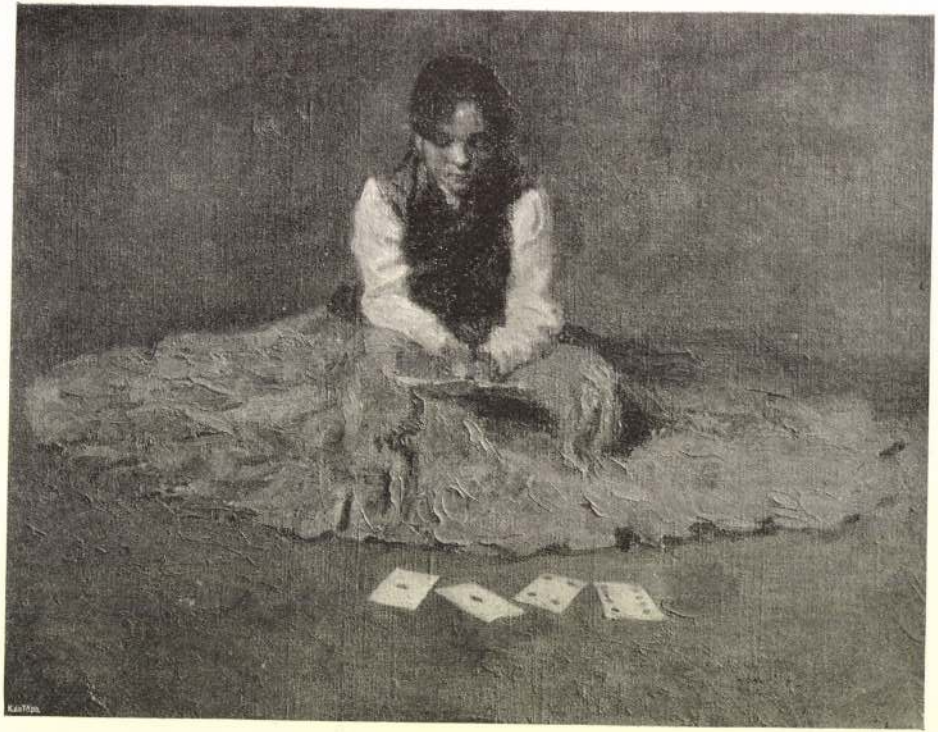

268. Nagy Vilmos: Kártyavető.

JUSZKÓ BÉLA: 1914

POLL HUGÓ: LIBAPÁSZTORLÁNYKA

Juszkó Béla MDK

Csikós, olf.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Magyar ökrök

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Juszkó Béla

MDK

1914., olf.

Micsarnok 1928/29 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Gulya a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tatai piac, olf.

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Tuscio Béla

Tatai piac, oit.

Juszkó Béla MDK

Ménes a Szikes tónál, olf.

Műcsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

1914., Nepr.

Mücsarnok 1128/29 téli kiállitás

Juszkó Béla

Attila temetése, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállítás

Juszkó Béla MDK

Lófogás a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1929/30 téli kiállitás

Szüle Péter: Leány korsóval.

Juszkó Béla: Attila ravatala.

421 Juszkó Béla: Jön a kozák köröskörül.

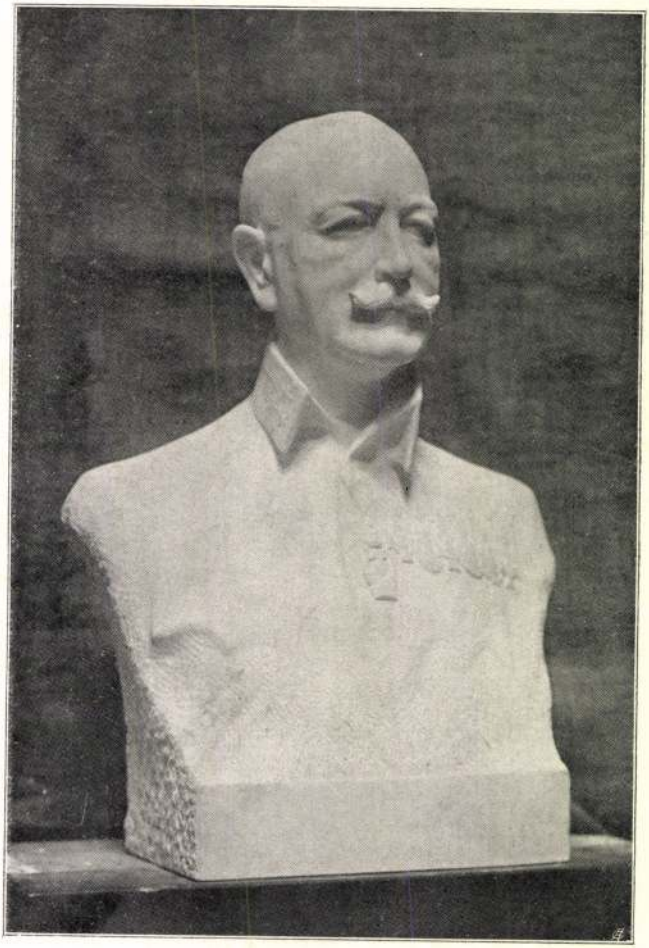

452 Siklódy Lőrinc: Schieb ezredes.

Juszkó Béla

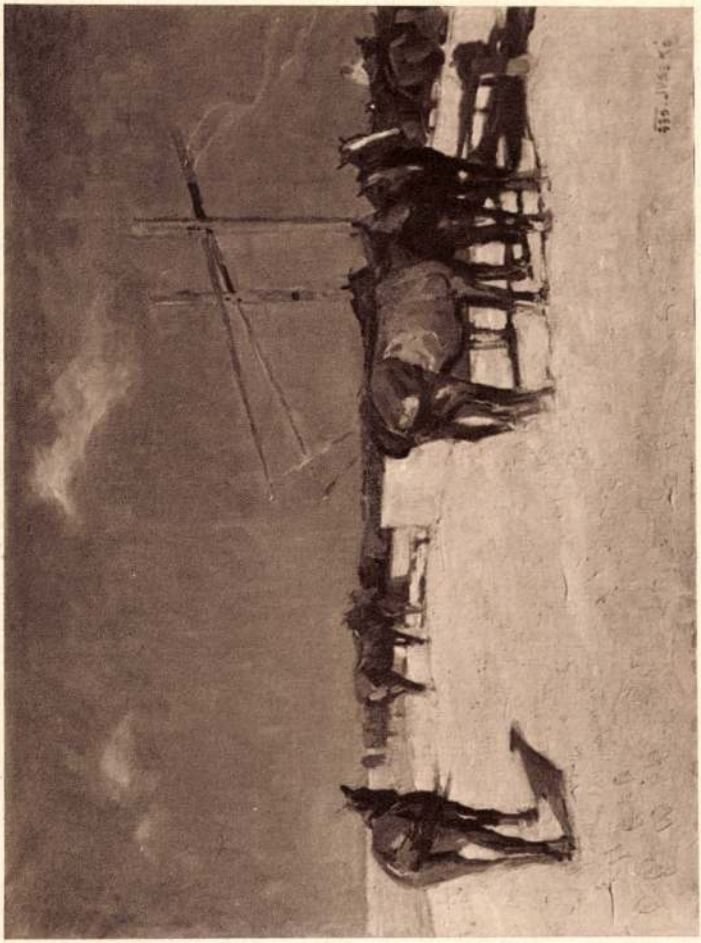

JUSZKÓ BÉLA : DELELŐ

Művészet 1930/31 pub. Kiadó

K.

CZIGÁNY DEZSŐ: NŐI AKT KORSÓVAL

<Juszkó Béla>

< > Hadipiktor
naplója: Vas. Ujs
1916. 404. l. képekkel

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

< Juszkó Béla >

< > Hadipiktor naplója. Vas. Ujs. 1916. 470. l. Zepekkel

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Juszkó Béla

Táborii lóvasút ellenséges tűz alatt c. rajza vepr.

Vas. Ujs. 1917. 59. l.

MARIANUM
TÁRNOK-LIGETVÁROS
Postatakarékpénztári csekkszla: 47745.

D. a J. Kr.! KEGYELEM ÉS SZERETET ! Ü. M.!

Magyar Testvérünk!

A kettős szentév méltó emlékét örökiti meg a MARIANUM nevelőintézet, a Szűzanya tiszteletére szánt kápolnával Tárnok-Ligetvárosban, e főváros környéki településen, melynek iskolát és templomot nélkülöző szomoru állapotára az UJ NEMZEDÉK 1939. julius 29. és augusztus 13.-i száma terelte a figyelmet.

Szent István évében, Magyarok Nagyasszonya ünnepén kezdődtek a Gondviselés kegyelméből a tárgyalások az elszakitott országrészek sorsa felett s ekkor kelt fel ujra a nap a REGNUM MARIANUMBAN. Növendékeim ebből a gondolatból formálemlékérmet, melyet az egyházmegyei hatóság és 8180/1939. sz. engedélye alapján dtem. Amikor őszinte hálával

Juszkó Béla

A 30-ik honvéd
gy. ezred tartja az
orosz tulerőt Kisli-
babánál

c. képe repr.

Vas. Ujs. 1917. 740 l

kút csöve alá rézedényt tettek, a melynek párja a lócza mellett látható. Jelzése alól balra: »*P. Joris.*«

Fa, méretei 15 : 22·3 cm.

1889: V. 243. — 1890: V. 243. — 1891: IV. 189. — 1892: IV. 189. — 1893: IV. 229. — 1894: IV. 16. — 1895: IV. 16. — 1896: IV. 16. — 1897: IV. 16. — 1898: IV. 16.

~~Vételett 1887-ben. — Magy. Képt. 470. — Ltsza 325.~~

— 1900: IV. 16. — 1901: IV. 16. — 1903· IV. 16. — 1904: IV. 16. — 1905· IV. 16.

— Magy. Képtár 470. — Uj lelt. sz. 325. — 1905. átv. jegyz. 280. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1925.és a leltárban 2903. — Vételett 1887 deczember 12-én 600 frton (1200 K).

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemz. Muzeumban.

Mk. 470.
Ujl. 325

Vét 1887.

263

< Juszkó Béla >

< > Hadipiktor naplója. Vas. Ujs 1916. 677. l. képekkel

A RÉGI MAGYAR FESTŐMŰVÉSZET

Jurkó Béla

Tutrakáni képek,
rajzok repr.
Vas. Ujs. 1916. 595. l.

P (Dobrudzsa)

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Juszkó Béla

1917. Út a Tagliamento felé c. képe repr.
Vas. Lip. 1918. 200 l.

870.

é balra fordulva s ~~[illegible]~~ ülve van ábrázolva.
sztalra könyökül s vele fejét támasztja meg. Előtte
kréta szorító fekszik. Haja s szemöldöke barna,
~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~ Lehajtott gallérú inge a
ielőjé szűk s vállon átvetve körülcsavaro köpenyege
l jobbra: „A. Heckler."

retei 51·5 : 45 cm.
. Heckler
98. jun. 20-án ösz. Balatoni Lajosné ~~[illegible]~~ utján
~~[illegible]~~ (331/98), a 30 frt vételár elszámoltatott 1899.
), az elszámolást Andrásul vette ~~[illegible]~~ 1899.
4. szosz. hirat (516/99. 597/99)
Napló száma 776/98.

Jurszkó Béla

festő

Műcs. kiáll. 1901 tól
Pipics 115. l.

Juszkó Béla

Medvey Lajos:
A járör. Juszkó Béla
rajzaival. Vás-
zéj. 1917. 306,
307. l.

Óbuda VII. 259

Juszkó Béla

rajzai az északi harc-
térről

repr.

Vas. Lgs. 1916. 168,
169. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

1894 in Cannes, lebte in Budapest und Paris, wo er ein gerne gesehener Gast der Pariser Salons war. Werke: *Páris elemei* (Die Elemente von Paris), *Káprázatok* (Blendungen, Erz., 1887), *Művész-szerelem* (Künstlerliebe, Roman, 1888), *A puszta könyve* (Das Buch der Puszta, 1891), *Gányó Julcsa* (1893), *Delelő* (Mittagsrast, Erz., 1894), *Pénz legendája* (Die Legende des Geldes, 1893), *Fuimus* (1894). Sein letztes Werk: *A kiválás genezise* (Die Genesis der Evolution) blieb unvollendet.

Justus, Jakob, mediz. Schriftsteller, Primarius für Hautkrankheiten im Hospitale der Pester isr. Gemeinde, geb. 1866 in Mohács, promovierte 1890 in Budapest, war Coassistent am Lehrstuhle für allgemeine Pathologie, an der internen Klinik und 7 Jahre lang Assistent Professor Ernst Schwimmers am Lehrstuhle der Dermatologie und Syphilis. J. wurde 1897 zum Professor für Dermatologie in Kolozsvár kandidiert und erhielt eine Berufung in die vereinigten Staaten von Amerika als Professor für Dermatologie. Er ist seit 1898 Primararzt und Besitzer einer Heilanstalt für Hautkrankheiten. J. schrieb zahlreiche Arbeiten über allgemeine patholog., physiolog. und dermatolog. Themata und ist Redakteur des Sammelwerkes *Therapia*. Selbständiges Werk: *Therapie der Hautkrankheiten* (1911).

Juszkó, Béla, Maler, geb. 7. März 1877 in Tatatóváros, absolvierte seine Kunststudien an der Budapester Musterzeichnenschule und unternahm hierauf eine längere Studienreise nach Deutschland, Italien und dem Balkan, wo er sich aus eigener Kraft vorwiegend in der Pleinair-Malerei ausbildete. Mit besonderer Vorliebe befasste J. sich mit der Tiermalerei, in der er es zu besonderer Vollkommenheit brachte, so dass er heute als Tiermaler in der vordersten Reihe der ungar. Künstler steht. Bekanntere Werke: *Der Csikós* (1901), *Eintreibung in die Hürde* (1902), *Ein Gestüt im Herbstwinde* (1902), *Schiffsschlepper in der Gegend von Komárom* (1904), *Tränkung in der Hortobágy* (1905), *Dämmerung in der Hortobágy* (1905), *Ochsenfang in Baja* (1906), *Szoboszlóer Wagen* (1906), *Der Csikós zu Pferde* (1907), *Magyaren auf dem Streifzuge* (1908), *Selbstportrait* (1908), *Flucht des Kalbes* (1909), *Herbstsonne* (1909), *Das Kigyósthal* (1909), *Szoboszlóer Fünfer-Gespann* (1909), *Bei der Tataer Brücke* (1910), *Rastende Erdarbeiter* (1910), *Hortobágyer Gestüt* (1911), *Das Kind mit dem Hunde* (1911), *Auf verbotenen Wegen* (1911), *Sandausfuhr in Stambul* (1913), *Reiter in Kleinasien* (1912).

Jüngling, Karl, Chemiker, geb. 1852 in Kőhalom, absolvierte an den Universitäten Wien, Jena und Leipzig die theolog. und naturwissenschaftl. Studien, besonders Chemie, und wurde 1878 als Professor an das evang. Lehrerseminar und die evang. Realschule in Brassó berufen, wo er auch gegenwärtig wirkt. Im Jahre 1891 gründete er mit ausländ. Unternehmern die Brassóer Portlandcementfabrik, bisher einzige des erdélyer Landesteiles Ungarns. Selbständige Werke: *Über Kohlenhydrate* (1881), *Chemische Analyse des Trinkwassers aus der Umgebung von Kronstadt* (1887), *Chemisch-mineralogische Mitteilungen* (1889), *Fortschritte auf dem Gebiete der Naturerkenntnis im Zeitalter der Reformation* (1898), *Der Wahrheitsgehalt des Darwinismus* (1903) und verschiedene Zeitungsaufsätze.

Novellen. K. war seit 1909 in der Hauptstadt als Mitarbeiter angesehener Tageblätter, dann wieder in der Provinz als Redakteur tätig. Seit 1912 gehört er dem Redaktionsverbande des

K

Kaán, Karl, Forstschriftsteller, geb. 12. Juli 1867 in Nagykanizsa, trat, nach Absolvierung seiner Studien im In- und Auslande, 1889 in den Dienst des Forstärars und wurde 1908 in das Ackerbauministerium beordert, wo er als Oberforstrat an der Spitze der Abteilung steht, welche die wirtschaftl. und Verwaltungsangelegenheiten der ärar. Waldungen leitet. Er entwickelt eine sehr fruchtbare literar. Tätigkeit, welche, ausser in kleineren selbständigen Werken, in zahlreichen Artikeln in der Fachpresse zu Tage tritt.

Kaas, Ivor, Baron, Publizist und Politiker, geb. 24. Jan. 1842 in Lontó, gest. 29. Dez. 1910 in Budapest, lebte, nach Absolvierung seiner Rechtsstudien, eine Zeit lang in Holland, kehrte aber 1866 wieder nach Budapest zurück, trat erst in die Redaktion des polit. Tageblattes *Hon*, dann des *Hazánk* ein. 1870 war er Mitglied des Pressbureaus des Grafen Julius Andrássy. Dann arbeitete er bei verschiedenen Blättern, bis er Leitartikler des *Budapesti Hirlap* wurde. Seit 1903 arbeitete er aber hauptsächlich für das Organ der Volkspartei *Alkotmány*. Er war mehrmals Mitglied des Parlamentes. 1907 wählte ihn die Petőfi-Gesellschaft zu ihrem Mitgliede.

580.l

Selbständige Werke: *A keletázsiai expedició* (Die ostasiat. Expedition, 1869), *Itélet napja* (Der Tag des Urteils, Trauerspiel, 1876).

Kabai Bodor, Gerhard, ref. Kirchenschriftsteller, geb. wahrscheinlich 1640 in Kaba, gest. 1681 in Debrecen, studierte in Leiden. Heimgekehrt, wurde er Pastor in Kassa. 1673 von dort vertrieben, zog er sich nach Debrecen zurück und wurde 1674 hier zum Pastor gewählt. Werke: *De fide* (1667), *Lelki flastrom* (Seelenpflaster, 1677), *Traditionum humanarum flagellatio* (1677), *Hegyes ösztön* (Spitzer Instinkt), *A sátánnak angyala* (Der Engel des Satans, 1678).

Kabdebó, Julius, v. Talpas, Architekt, geb. 9. Feb. 1874 in Budapest, war Assistent an der Polytechnik, später trat er in den Dienst der Hauptstadt und seit 1909 leitet er als technischer Rat die Investitions- und Schulbauten der Hauptstadt. Selbständige Werke: *Az építészet története* (Die Geschichte der Architektur, 3 Bde, Altertum, Mittelalter und Neuzeit, 1907), *Az építőszabályok* (Die Baustatute, Budapest, Wien, München, Paris, 1908), *A szobrászat története* (Geschichte der Bildhauerei, 1909), *Helyreállított műemlékeink* (Unsere restaurierten Denkm[illegible], 1909/11), *A reneszánsz-építés kezdete Magyarországon* (Der Beginn der Renaissancebauten in Ungarn), *A gyulafehérvári székesegyház* (Die Kathedrale von Gyulafehérvár). K. ist überdies Redakteur einer Monographiensammlung, die den Titel: *Építőművészet Története* (Geschichte der Architektur) führt.

Cifra Szőttes

Néhány nappal ezelőtt, ugyanezen a helyen megjósoltuk, hogy a készülő székely matinénak sikere lesz. Örömünkre szolgál, hogy jóslatunk bevált, mert ezzel igazolódik az általunk állandóan hangoztatott álláspontunk is:

nem a közönség lett hűtlen a szinházhoz, hanem a szinház lett köznapivá, érdektelenné.

A szinház olcsó *cselekménydarabokkal* traktálja még ma is azt a közönséget, amelynek élete tele van minden *„írói"* fantáziát meghaladó cselekménnyel. Ez a közönség, amely átélte a világháborút, a forradalmakat, amely éli a küzdelmes mát, (a mát, amelynek minden órája dráma, tragikomédia, vagy ha tetszik vigjáték,) ennek a közönségnek nem lehet a kávéházi asztal mellett, vagy a strand homokjában *„érdekfeszítő"*, avagy *„érdekes"* olyan cselekményt, ördöngős fordulatot kiagyalni, amely őt valójában érdekelje is. A kiagyalt trükkös históriák, a szalóndarabok unalomig elcsépelt figurái nem érdeklik az egyébként szívesen áldozó, lelkes magyar intelligenciát. Nem kell. Nem kell a kártyahős, nem kell a bár-tündér (azelőtt kaszirnő), nem kell a tizennyolcévesek szerelmi históriája, (mikor legyenek szerelmesek ? ?) nem kell egy véletlen levél, amely elárulja a viszonyt, nem kellenek a szellemes „abgang"-ok, a jól előkészített viccek, mert azt a villamoson ingyen kapják... Nem kell ! Még akkor sem kell, ha még egy-két évig próbálják ezt tőkével forszírozni. A közönség a szinpadtól többet vár, mint amennyit ő is tud.

A lovastudományok a cirkuszban azért vesztettek érdekességükből, mert a háború alatt minden harmadik ember utánuk tudta csinálni.

A szinpadnak hivatása van. Ez talán soha ennyire igaz nem volt, mint ma. Ma a szinház: fórum, szószék. A közönség hatalmas rétege legalább is annak tekinti.

Az a réteg, amely a szinházat nem tekinti katedrának, ma már nem képes a szinházakat hatalmas aparátusokkal eltartani.

A *„Cifra Szőttes"* a *korszerü* szinpadirodalom új útjai közül elindult az egyiken.

Nem utánozta le a kék madarat, nem is hozott ostoba meséket, hanem az *ősi eredetiségükben meghagyott* székely balladák és románcok scenirozásával a rövid szinházi est alatt megismertette a közönséggel azokat a székelyeket, akiket eddig kificamitott kabaréjelenetekből félreismert a közönség. Az utóbbi időkben nálunk a székely paraszt, épúgy mint az alföldi magyar paraszt, csak a szájába adott naiv *kiszólásaival*, vagy *elszólásaival* szerepelt a szinpadon. Ők adták a piros harisnyás cselédet, akinek otobaságain nagyszerüen lehet mulatni, vagy ők adták azokat az epizódfigurákat, akiknek hülyesége — jobb hijján — alkalmas helyzetkómikumot teremtett.

Elég volt belőle. Csordultig elég !

A *Cifra Szőttes* a népies műfajnak új irányát szabta meg.

A közönség őszinte lelkesedéssel fogadta az egyes jeleneteket. Nagy, átütő, *téli és régi* sikerekre emlékeztetett az a szívből jövő tapsvihar, amellyel a szinházat zsufolásig megtöltő közönség adózott a szereplőknek.

Az előadás szereplői, egytől-egyig művészit produkáltak. Feltünő volt az együttes kitünő összjátéka, nagyszerü székely kiejtése. Nem bántjuk meg őket külön-külön jelzőkkel, hanem összjátékukhoz méltóan felsoroljuk neveiket: Ignácz Rózsi, Medgyaszai Vilma, Laurisin Irén, Laurisin Miklós, Róbert Mária, Sándor Böske, Köpeczi Boóc Lajos, Bereczky Ernő, Zentai Károly, Veres Gyula, Bihari József és Köpeczi Boóc Mihály.

Igen sokszor szólitották lámpák elé a balladák gyüjtőjét Ignácz Rózsit, és a rendező-scenirozó Köpeczi Boóc Lajost.

A zenét a kitünő Laurisin Miklós szerzette. Mélyen átérzett, nagyszerü muzsikája igen nagy hatást váltott ki. Egy-egy számát percekig tapsolták. A felvonás végén sokszor szólitották őt is a lámpák elé.

A rendezés igen nehéz feladat elé állitotta Köpeczi Boóc Lajost. Egészen egyéni módszerrel, tökéletesen leegyszerüsitett eszközökkel, újszerü felfogással oldotta meg feladatát.

Meg kell emlékeznünk a két kitünő erdélyi iróról: Tamássy Áronról és Szentimrey Jenőről, akik egy-egy egyfelvonásossal szerepeltek a műsoron. Mindkét darabot sok tapssal jutalmazta a közönség. *F. F.*

Külön dicséretet érdemel Gondos mester, a székely parókák készitője. Ugy látszik ő is gondosan ügyelt a stilszerüségre és merész ujitóként szakitott a sablon-bajuszokkal. Igen jó munkát végzett, mert ez egyszer a székely fejek — tényleg székely fejek voltak.

A nagysikerü *„Cifra Szőttes"* harmadik előadását a *Színészszövetség* egy eléggé el nem itélhető lépése botrányosan megzavarta. Az történt ugyanis, hogy a Szövetség néhány száz pengős gázsihátralék miatt közvetlen az előadás előtt megtiltotta tagjainak, hogy az esti előadáson fellépjenek. A kinos helyzetet *Köpeczi Boóc* Lajos találékonysága mentette meg, aki *Medgyaszay* Vilma és *Laurisin* Miklós közreműködésével szórakoztatta mindaddig a nagyszámu közönséget, mig a műsor testvérdarabja, az *Aranyásó* — amelyben vendégművészek szerepelnek meg nem kezdődhetett. Páratlan tiszteletlenség volt a Szövetség lépése a közönséggel szemben. Ezek a terrorisztikus lépések nem a Szövetség erejét igazolják, hanem arra alkalmasak, hogy antipátiát keltsenek a szimpátiára szoruló tagokkal szemben. Mert az az igazgató, aki *rendkivüli áldozatkészséggel*, lelkes önfeláldozással a sziniévad alatt 80.000 pengőt meghaladó összeget fizetett ki gázsikra, az az igazgató nem érdemli meg, hogy 900 pengő késedelmes fizetése miatt ilyen eljárásban részesüljön színészei részéről. Ha egy szinház nem pontosan fizet, annak nem mindig az az oka, hogy az igazgató nem rendelkezik kiapadhatatlan folyószámlával, lehet annak oka az is, hogy a színészei nem birnak elég vonzerővel. Előfordulhat. Nagy hiba volt elhamarkodni a lépést, mert ez nem szolgálta az amúgyis nehezen elhelyezkedő tagok ügyét. A türelmetlenség nem ártott annyit a kapuzárás előtt álló szinháznak, mint amennyit ártott azoknak a tagoknak, akik azt a hajót akarták megfúrni, amelynek maguk is utasai voltak. A *Szinigazgatók Szövetsége* szolidárisan *Alapi* Nándor igazgató mellé állott, aki viszont szerződésszegésre hivatkozva a Szövetség tagjait azonnali hatállyal kizárta szinházából és a *„Cifra Szőttes"* sikeres előadásait új tagokkal folytatta.

Értesülésünk szerint eddig több Szövetségi tag — akik

„Cifraszőttes": Köpeczi Boóc Lajos, Egyed Lenke, Laurisin Irén, Kédly Gyula, Vágóné, Ignátz Rózsi.

A színházirodalom fordulópontja

Ha az elkövetkező idők régésze és történetbuvára jelzőt keres a huszadik század számára, valószinüleg a válságok századának fogja elkeresztelni. Mert az uccai bölcsek szerint minden válságban van, akár szellemi, akár anyagi téren. De különösen a szellemet fenyegeti válság, a szellemet, mint egységet és mint alosztályok összefoglalóját. Igy beszélnek az irodalom, a civilizáció válságáról, az egyiket a lövészárok levegőjétől féltik, a másikat a rejtélyes és kifürkészhetetlen sárga Kelettől, melyre ezeket a jelzőket éppannyira jogtalanul huzzák rá, mint kulturánkra az „európai" meghatározást. Legtöbbször vaklármát csapnak a válság-hirdetők és nem veszik észre, hogy tulajdonképpen ők maguk vannak válságban, nem a szellem, amelynek kardhordozói, de nem tulajdonosai.

Egy azonban kétségtelen: a színház mint irodalom válságban van.

Helyesebben: nem válságban, *hanem fordulóponton*. Hisz minden válság tulajdonképpen *fordulópont*, egyensúlyváltás. Az embernek is megvan a maga fizikai válsága hétévenként, amikor átcserélődik teljes szervezete. Persze, hogy ilyenkor mulál a hangja, kiütköznek az első szőrszálak az állán, megszünik tovább nőni, vagy pedig az első szédüléssel jelentkezik az érelmeszesedés. Igy van a színház is. Ötödször váltja a bőrét. Az ötödik a naturalista dráma és a vele együttjáró naturalista szinjátszás elkopott, s most kell jelenkezni az új színháznak és az új játékmodornak.

A naturalista, vagy inkább realista színház legvadabb kinövéseit és legbujább tenyésztését még a most élő közönség is látta, és talán emlékszik az „Egyenlőég" vigszinház előadására, amikor a szinpadot, hogy dzsungelt ábrázolhassanak élő pálmákkal és egyébb élő rekvizitumokkal népesitették be. De láttuk ennek a modornak és ennek a színháznak a teljes leegyszerüsödését, egyben utolsó fölángolását a hauptmanni „Naplemente előtt"-öt, ami után valahogyan azzal az érzéssel jött ki mindenki, hogy: remekmű, igazi és vérbeli színház, csak éppen elkésett. A mának már más kell. A ma számára ez a színház történelem és az utolsó láncszem abban a sorban ami az antik szinjátszással kezdődött.

És ezért beszélhetünk a szinház válságáról. Mert még nem érkezett meg az utánpótlás, nem a drámairásbar mint irodalomban, hanem a drámairásban mint szellemi fejlődésben.

Mert mit kaptunk eddig az új szinházból?

Nálunk Magyarországon egyelőre semmit. A láthatatlan kék ceruza gondosan óvja a kiskoru közönséget a szellemi túltáplálkozástól.

Magyarországon ha ujitásokról van szó, mindig a boldog külföldre szokás hivatkozni. Ebben az esetben is, bár az új szinház még külföldön se alakult ki. A dráma és a szinjátszás a gyermekbetegségeket szenvedi még: kisérleteznek. Ezek a kisérletezések még a rendezők kisérletezései elsősorban. Az anyag még itt is silány, s mint minden ujitásnál a dilettánsok nyomják rá bélyegüket, vagy pedig politikai szócsőnek használják. Mert az biztos, hogy az új dráma kicsucsosodását nem szabad az „Ordits Kinában" vagy valamelyik hasonló szinpadi termékben látni. Ami irodalmi nivójú kisérletezés történt, az Németországban volt, s mint darabokat, amelyekben az új drámairás csirája látszik növésnek indulni, megemlithetjük az elmult évek három darabját: Ödön Horváth „Történetek a bécsi erdőből", Anna Gmeyner „Automatabüffe" és Richard Bilinger „Die Rauchnacht". Franciaországban egy ujabb szinpadirodalmi törekvést mutatnak Giraudoux drámái, különösen az utolsó, az „Intermezzó". Egyes jelenségeket a többi országban is fel lehet mutatni.

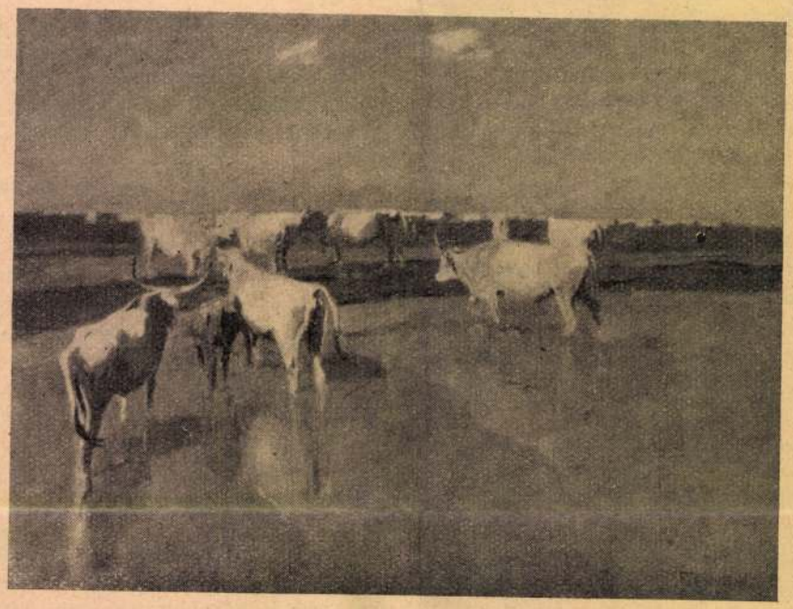

Juszkó Béla: „Gulya"

Egyelőre merészség lenne belőlük az új szinház ars poétikáját megirni, de az út a szinház válságából a szinház megujhodása felé valószinüleg belőlük és társaikból fog kiindulni.

És egyet nem szabad elfelejteni: a közönség jóakaratu és könnyen szegődik majd ennek a szinházi ujjászületésnek bábájává.

Thurzó Gábor

Forgó művészfesték:
Olcsó, jobb mint a külföldi!
Minden elsőrendű szaküzletben kapható!!

Művész-Élet
1933. 9-14.

Jurkó Béla
festő

M.D.V.

A Művészeti Lexikon kéri
a művész adatait az
olvasóktól -

— : —

Művészet, 1966. január - 48 lap

Juszkó Béla

A szent madár;
oláff.

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

94. l.

Juszkó Béla

festő

Ukmin Kiáll. 1943

állami vásárlás,
nem volt kiállítva

Terelő, alap –

MEGHIVÓ

a MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

f. évi április 27-én,
szombaton délután 6 órakor
az Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—37.) díszteremében

és

f. évi április 29-én,
hétfőn délután 6 órakor
a TESz (V., Falk Miksa-utca 1.) díszteremében tartandó

NYILVÁNOS ÜLÉSEIRE,

amelyeken

P. FACCHINETTI VITTORINO
a milánói Szent Szív egyetem tanára

tart előadást

szombaton:

„DUE FULGIDE GLORIE DELLA SANTITÀ ITALIANA"

címmel (vetített képekkel),

hétfőn: **„LA RADIO IN VOLO"** címmel.

AZ ELNÖKSÉG

Vendégeket a Társaság szívesen lát.

Juszkó Béla

Lovak c. Épe
repr. -

Csáky Ung Mal

Jurakó Béla

Pferde és
Rosshirt c. képei
Kiáll.

Csánky Ungvárral

32. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

Yuszkó Béla

festő

élete

l.

Karczagmagyállam

610, 611, 612 h.

2034-909-1
Renessaince-udvar.

558. Villamos lámpatokok.

11 darab villamos-vetitő-lámpatok szürkére festett bádogból, két párhuzamos rúdra felerősitve, fölül pedig bádogrózsával diszitve.

Becsértéke 10 darabnak per 42 K.....420 K
és a mintának..... 46 K

összesen.....,466 K

Szállitotta az 1909:VIII. 9-iki számlával Steiner Ármin és Ferencz czég (1288-909).-- Kifizettetett 1909:IX.4-én a 733 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1909:XII.6-án 2000 szám alatt.

Juszkó Béla

festő

archéje repr.

Karczagmagyállam

586. l.

s visszanézve. Középütt elválasztott s oldalt
yba vannak fogva s szemöldöke fekete, s szeme
kendőt fogja, fülbevalója hosszúkás gyöngy s
ruhája mélyen ki van vágva. Alól jobbra:

méretei 79: 64 c/m.

düsné ajándéka 1852. szeptber 11.

Yuszkó Béla

Tatár rabság és

Huszárzsármány c

képei repr. -

Gyöngyösy 57. l.

379. Ismeretlen mester
A ... századból

379. Mária Lujza.

Mellig, jobbra fordul, tanés arcz
kettős babérkoszorú ~~tünik szemünkbe~~ képer díszt, h
nyakán kettős gyöngyfüzért visel, ~~kiss~~
~~csipkefodor~~, vállra vetett palástja p

Dombormű kelheimi kőből, mé
A régiségtárból.

MDK

Juszkó Béla

Szoboszlai ötös fogat, of.

Képzőm. Társ. 1909/1o. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Juszkó Béla

Magyar ökrök, of.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 4.l.

Jurkó Béla
festő

l.

Szépművészet
1940. 90. l.

Juszkó Béla

Kózákfogás, olaj.
Egy vál huszár, olaj

Nemzeti Szalon 1916 jan.
Sajtóhadi vállás
munkiállitása.

Juszkó Béla

Ernst Múzeum aukciói

XIII–XIV (1920) 183, 184. sz.

Gyuszkó Béla

Nyári délután, olaj.

Művészeti Hotek Komárom

1941

Juszkó Béla

Bevonulás Zselizre,

olajt

Müvészeti Hotek Pécs

1941 -

(1263-tól 1629-ig.)

Juszkó Béla

Árverési Csarnok Kat. aukció

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jun.
34. sz. 1926. okt.
36. sz. 1927 febr.
38. sz. 1927 máj.
40. sz. 1927. dec.

Kecskemét város Könyvtár

VII. 288.

JUSZKÓ BÉLA :

104. Egri nők. - Olajf., v., 70.5 x 95.7 cm.
Jelz.l.b. "1938. Juszkó".

Juszkó Béla

Kopp 1939/40. szám II

X.

FÉNYKÉPEZŐGÉPEK, LÁTCSÖVEK, MŰSZEREK, FEGYVEREK

Juszkó Béla

Bugaci lovak

Ciupe Cat

Krenner József dr. VIII. 229

Juszkó Béla

KMTÁRS művcsoptok
1931. febr-márc. kiáll.

I. 46, VIII. 14, 15.
1931. tav. tárl. 69, 88, 289
1931/32. téli kiáll. 284, 298.
1932. tav. tárl. 372
1932/33. téli kiáll. 224, 667, 701.
1933. nemz. képzm. kiáll.
286.

Aranyosmed
várkastély
tartandó
lékvek nyi
ja Nin. 1917
70.081-III/19

Yuszkó Béla festő

Podmaniczky-utca 67. Műcsarnok
1930. tav. kiáll. 52.
1930. ht Imre kiáll. 189.
1930/31. jub. kiáll 367, 432, 489

1934. téli kiáll. 343. 357
1934. nemz. képzm. kiáll. 289, 302.

WGY, SzE, PB, TV.

3818.

Sz. Münchenben

Hegyes táj.

Berchtesgaden vidék
latban és gyepes előtérrel,
középütt pedig két szikla
kanyarodó keskeny gyalo
különféle lombos fák kép

rozsdásodó levelekkel. A h
a fenyőfák közűl jobbról k
A középtérben sűrű köd ere
a hótól borított Hoher Göl
jobbra: »*K. Haider 1902.*«.

Fa, méretei 114·5 : 120·5
az 1908 június 20-iki 67184
(1106–908). — Kifizettetett 1
tatott 1908 augusztus 8-án (1
jóváhagyta az 1911 márczius
rozat (911–911).

111

Vei 1908

Juszkó Béla.

Thieme_Becker
XIX. 355. l.

(Lyka)

Juszkó Béla

XXII. aukció
A Gyűjtő 1915. 112. l

221. JUSZKÓ BÉLA: Delelő tehenek 150
222. —: Lovak . . . . . —
223. —: Tatai Fényes-forrás . . . 120

JUSZKÓ BÉLA:
519/a Huszárpatrouille, akvarell . . 70
519/b Huszárpatrouille, akvarell . . 70
519/c Pihenő, akvarell 70
519/d Meglepett muszkák, akvarell . 70

XXIV. aukció
A Gyűjtő 1915. 172 l.
* Egyből kiáll.

XXVII. aukció
M. O. 1916. 44. l.
M. ar

KISNÁNA

Várvan

Kép VL 1860, 480 l.

avon, wieviel Arbeit, Ärgernis, Bauverzögerung und Geld

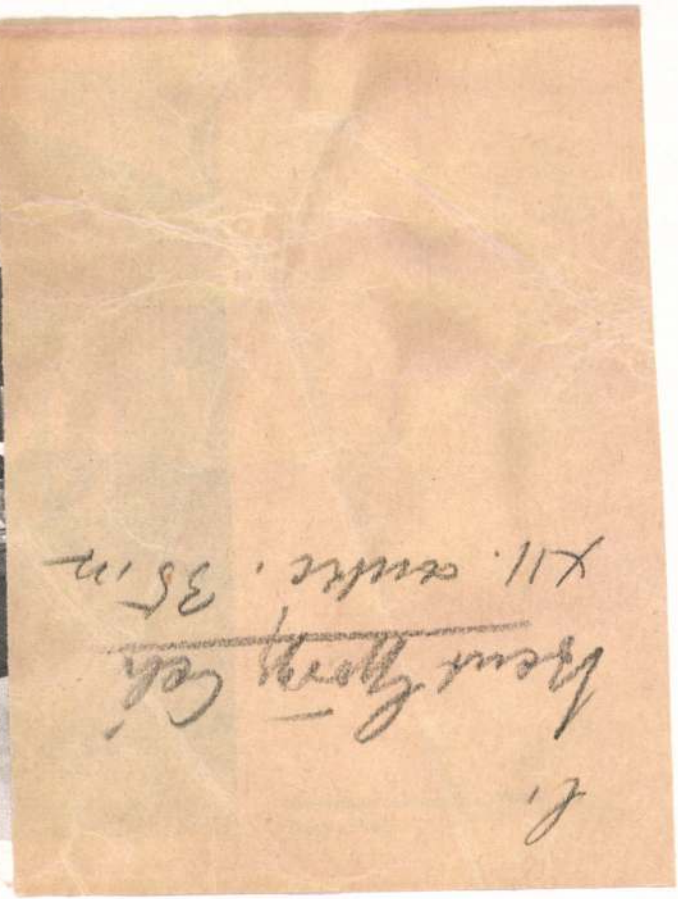

folgt dann wieder die Auseinandersetzung mit der dritte Dimension, er malt absolute Plastik. (Gute Lehrbeispiele f manchen „zeichnenden" Bildhauer.) Für seine Malerei sin das Experimente, voll von unübertrefflich reifen Forme aus denen besonders im letzten Jahre als Ergebnisse ein Anzahl schlechtweg vollendeter Bilder entstanden ist. D sind z. B. „Die eingeschlafene Leserin" oder „Das Mädche mit Gitarre", und später „ein Stilleben am Fenster", in dene die Natur, möchte man sagen, „natürlich erfühlt" ist, nich „als ob" sondern so oder gar nicht. Weitere Beispiele die ser hohen Resultate, erschütternd einsam in ihrer Voller dung, sind: „Fruchtschale und Gitarre", ein „Akt vor blauer Vorhang" und eine „Frau mit Blumen".

Jede Station in diesem Werk, jedes Experiment und Teil stück äußerer Vollendung wird von einer dem Romaner eigenen Farbkultur mit höchstem Geschmack vorgetragen Das ist die Synthese, daß hier die äußerste Konsequenz des Ausdrucks, der expressiven Auflösung bis ins Nichts, mit einer geschmackvollen und reinen Farbigkeit vereint wird die weder einseitig „reizvoll" noch auch virtuos hervor tritt. Das radikalste Experiment, das sich statt jegliche Schönheitsformeln nur primitivster, fast grober (sogenannter barbarischer) Mittel bedient, wird subtiles Zeugnis zarte ster Empfindsamkeit.

Und darin tut sich der eigentlich künstlerische **Inhalt** die ser Kunst, ihr seelischer Gehalt dar. Ein Inhalt, der sich nicht, wie schon erwähnt, im Gegenständlichen erschöpft, sondern in jenem Geistigen aufspüren läßt, das wir aus der Formanordnung sichtbar nachzuweisen suchten. Am greifbar sten glauben wir das geistige Profil des Künstlers in der „Überwindung" von Paris zu sehen. Ein in der Zeichnung sowohl, als in der kultivierten Malerei überlegenes Kön nen — man denke an die akademisch vollendete Darstel lung der Gattin des Künstlers — wird einfach negiert, um auf die ganze Künstelei und falsche Einstellung der euro päischen Kunst seit der Renaissance, die ihre größte Gel tung bekanntlich in Paris gefunden haben, mit einem Sprung zu verzichten. Picasso zeigt, daß nicht die „Fertigkeit", die

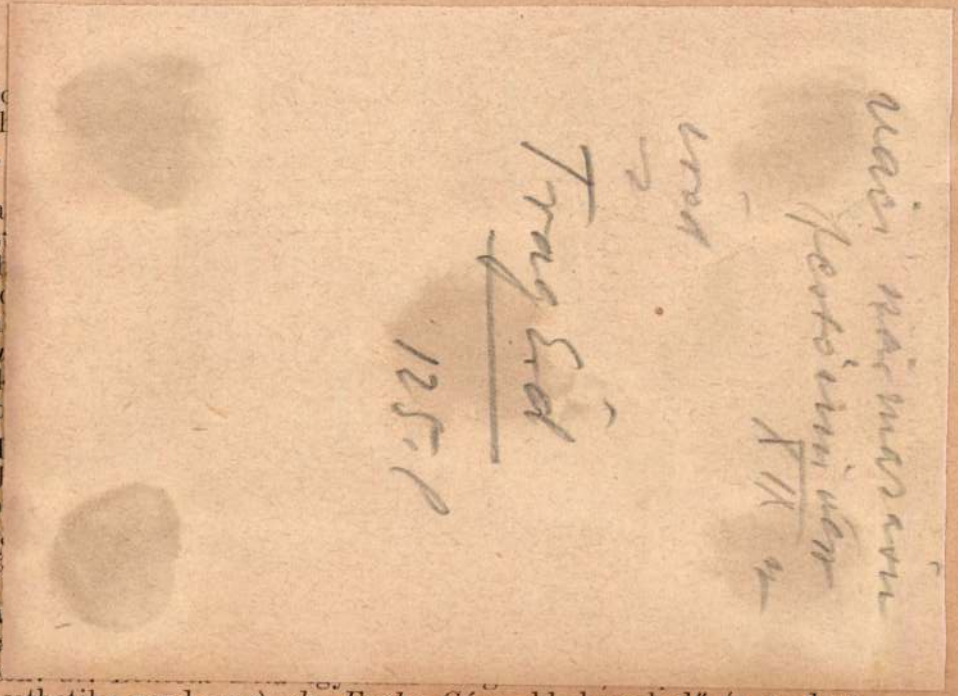

nek kiadása folyamatban van. Mint meteorológus elsősorban a német meteorológia szervezési kérdéseivel foglalkozott.

Dr. Geőbel László (1913, Komárom, ref.) kir. törvényszéki titkár Budapestről (Magyary professzor), féléves ösztöndíjat kapott a német közigazgatási bíráskodás tanulmányozására. Átnézte az erre vonatkozó német irodalmat, meglátogatta a különféle közigazgatási bíróságokat, elsősorban az új birodalmi közigazgatási bíróságot. Foglalkozott a bíró helyzetével a harmadik birodalomban. Tanulmányutat tett Lipcsébe, ahol a Reichsgerichtet és a Deutsche Büchereit tekintette meg, Nürnbergbe, Münchenbe, ahol a Reichsfinanzhofot látogatta meg és Bécsbe, ahol a közigazgatási bíróságot kereste föl. Résztvett a lipcsei egyetem délkeleteurópai intézete által rendezett délkeleteurópai nyári egyetemen.

Dr. Halasy Nagy Endre (1911, Kiskúnhalas, ref.) műtőorvos a budapesti II. sz. sebészeti klinikán (Bakay professzor), féléves ösztöndíjat kapott sebészeti tanulmányok folytatására. Gohrband professzor klinikájára járt be a R. Koch-kórházba és résztvett a professzor privátklinikáján végzett műtéteknél is. Később Sauerbruch professzor műtéteit is látogatta, kozmetikai műtéteket pedig Rode doktornál volt alkalma tanulmányozni. A német orvosi és társadalombiztosítási kérdések is érdekelték.

Juszkó B.

"Terelés a szélfogóba" c. képét bemutatja a lap.
Repr.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. ápr. 19.
XXV. évf. 16. sz. 253. lap

JUSZKÓ BÉLA, rajztanár

A Néprajzi Nuzeum Adattárában, a rajzraktár leltárában kevés müvével szerepel, de ezek igen értékes tollrajzok a magyar befogási módokról. 292.old

CS. SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ, Nemzeti Muzeum, Néprajzi Muzeum Évkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

JUSZKÓ BÉLA,grafikus

A Népr.Muz.Adattárában van egy ige n érdekes rajzsorozata,a magyar lóbefogási módokról,ugylátszik Debrecen vidékéről. 288.old

CS.SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NEPRAJZI ERTESITÖ,Nemzeti Muzeum,Néprajzi Muzeum Evkönyve. XXXVI. 1954. Bpest. 1954

Jurszky Béla

u. 1879

Kossuth-Képek II. 163.

— iratok II. 163.

Juszkó Béla

Békásmegyer

Múcsarnok
1901-2 téli Szalk

Jászberény V. 265.

Juszkó Béla

Művészet 1904

130

leiras
6
dotació

Jurkó Béla

Művészet 1905

227, 281, 291. 386

231/907.

ntal

vasmunkák-

lés.

Juszkó Béla

Művészet 1906

302

Juszkó Béla.

Művészet 1907

100

Jurkó Béla

Művészet 1908.

87, 372

Juszkó Béla

önélet

~~Bronzkarika, római VIII. 126.~~

Juszkó Béla

Szilisztriai vázlatok, rajzok, repr.

Vas. Ujs. 1913. 333. l.

gyzék

ryula

úrnak

H.

IX. Högyes Endre-utca 10.

emlékek Országos Bizottsága

Juszkó Béla

Biskafejés c. Éfe
repr.
Vas. Ujs. 1908. 229-1.

A sokszorosítási jog a «Könyves Kálmán» társaságé.

Juszkó Béla : Lóra csikós, lóra ; elszaladt a ménes !

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs 1907. 332 l.

— Mit tudom én? Miska majd kigondol valamit.

A hadnagy léhának találta a választ és nem állhatta megjegyzés nélkül:

— Meg kell gondolnod, pajtás, hogy Miska keze munkájával, keservesen szerzi a pénzt.

— Ej, — vágott közbe Miska, megrestelve, hogy ilyen kényes irányban indul a szó, sietett elejét venni. — A míg nekem van, van neki is. Ez a regula nálam. Csak az a baj persze, hogy nem sok van. De mindegy, nem halt még meg a pénzek anyja!

Koczczintottak, ittak rá, de a hadnagy csak tovább nyomorgatta a fölvett témát:

— Reménylem, teljes erővel nekidőlsz a félbenhagyott studiumoknak.

— Majd még gondolkozom erről. Egyelőre pihenek egy kicsit.

— Persze, nagyon elfáradtál, — gúnyolódott Stromm hadnagy.

E naptól fogva újra a régi élet kezdődött. Miska gondoskodott szobatársa minden szükségletéről, az ő nagy türelmével és gyöngéd előzékenységével. Csakhogy ez most már terhesebb feladat volt, mint annakelőtte. Gyuri azelőtt szerény volt, most követelő lett (Stromm hadnagy szerint: szemtelen). Nem akart többé eljárni a kis vendéglőkbe: «nem veszi be — úgymond — gyomrom a közönséges kosztot.» Minden nap előállott egy-egy bohókás kívánsággal, most új kalapot kivánt, majd valami különös peniczilus tetszett meg neki a kirakatban.

Stromm hadnagy, a ki eleinte sokszor volt velük, kijelentette, hogy ő már ezeket nem nézheti tovább.

— Gyuri szivtelen ficzkó. Teljesen jóllaktam vele.

utánom lesz.

— Mit akarsz velem?

— Attól függ, — mondá Gyuri fürkésző tekintettel, — mennyi pénzed van?

— Bizony nem sok. Ha most az ebédet kifizetem, marad még két forintom.

— Összesen? — kiáltá Gyuri szinte szemrehányón, majd csak nem megbotránkozva.

— Sajnos, de úgy állok, — dadogta Miska elpirulva, de a mikor látta, hogy a Gyuri homloka elborúl, fojtott hangon tette hozzá: Mire kellene?

— Szerettem volna egyszer mulatni. Tudod együtt, kettecskén. Valami ellenállhatlan vágy ösztökél már napok óta, hogy egy kis «kirohanást» csináljunk.

— Ezért kérettél velem szabadságot?

— Megvallom, ezért.

— No és mit neveznél te kirohanásnak?

— Hogy először is egy fiakkert fogadnánk és kihajtatnánk úri módon a Zugligetbe, például a «Szép juhászné»-hoz.

— Hisz azt még talán meg lehetne tenni két forinttal, de miből vacsorálunk ezután? Nem, nem, ilyen őrültséget mégse tehetünk.

— Hát nem tudnál valahol pénzt szerezni? — kérdezé Gyuri lágy, rábeszélő hangon. — Gondolkozz rajta, kis öregem.

— Most? Igazán nem tudnék; de holnap előleget kérek Nagy uramtól.

— Nincsenek valami ékszereid?

— Sem aranyom nékem, sem ezüstöm, — idézett Miska egy Szecsényben ismeretes követválasztási zsoltárból.

— Hát az az óra mit vétett a zsebedben?

A mesterlegény kemény, szigorú pillantást vetett barátjára, de biz az kiállta minden szemöldökrezgés nélkül. Nem látszott egy csöpp

ropitette őket. A «Szép juhászné»-nál Gyurit csodálatos szomjúság fogta el.

— Mihálykám, fiacskám, tudod-e mit indítványozok. Csináljunk magunknak egy jó órát. Igyunk meg egy palaczk franczia pezsgőt.

— Félek, a vesztedet érzed, fiú, — intette Tóth Miska. — Mi lesz veled, ha ilyen szokásaid vannak? Sírni volna kedvem, nem pezsgőzni.

— Tedd meg csak ez egyszer. Sohasem kívánom többet.

— Becsületedre mondod?

— Arra. Csak a bizonyitékot akarom, hogy igazán jó szivvel vagy irántam.

— Hogyan kételkedhetnél ebben?

— Akkor hát hozasd meg a pezsgőt.

— Hiszen szivesen hozatom, nem a pénzt sajnálom, csak a saját gyengeségemet szégyenlem, hogy olyanban engedek, a mivel nem teszek veled jót és a mi mindenképen helytelen.

Denique, meghozatták a pezsgőt, nagyot durrant a dugó, Gyuri hurrah-t kiáltott hozzá s aztán összeütötték a habzó kelyheket s idogálás közben, a mint az a rózsaszinű köd ereszkedett lassan az agyukra, a fölséges panoráma helyett, a mit Pest nyújthatott, Szécsény ugrott ki, a kis sárga házikó, a hol éltek, a hímes rétek, mezők, a hol imitt-amott egy-egy madárfészket tudtak, szállt, szállt a képzeletük s fölturkálta a sok apró csinyt és minden egyebet. Milyen szép volt még akkor ez a világ!

Aztán ennek is vége volt, megitták az utolsó kortyot is.

— Minden órádnak leszakitsd virágát, — elmélkedett Gyuri, — de sajnos, nekünk minden óránk az a te órád volt s annak a virágát már leszakitottuk, menjünk hát haza.

Vidáman, virágos kedvvel hajtattak vissza a

Juszko Béla

Jestő

sz. 1877. márcz 7.

Tatatovaris

vrod

Kruck I. 579. l.

Rimaszombat II. 57.

1906. II. 27.

A v. és k. v. ministerhez: Felterjesztés a Dr Zehetbauer sopronni pécbánosnak a XVIII. záradbeli egyházi ruhákért küldött 45 o. kor. előleg jóváhagyólag tudomásulvetele és a műtárgyaknak a sopronomegyei és városi múzeumnak áll letétként való átengedése iránt. (84/906)

Juszko Béla

Nemzeti Szalon

1916 jan.

Brunn – Bruckmann: Denkmäler III. 201

Juszkó Béla

Művészet 1911.

135, 142, 325, 379

Sárospataki biblia, I. Rákóczy György

VI. 250 – 256.

Jurkó Béla

Művészet 1914

159

Sarajevói múzeum

VI. 185.

Juszkó Béla

U. 211.

Inszkó Béla

1904. 22004. sz. min. rendelet
a gróf Andrássy Jenő és neje Franciska grófnő által a magyar állam ezredéves fennállása alkalmából művészeti ösztöndíjakra tett alapítvány-ból 4200 K-t kapott az 1904 évre.
A szlakönyv 867 lapján.

Jurkó Béla

U. 1677
1679
1680
1687
1682

Építés.

Ringer

Vaska

(Hátsó

L. 62
L. 65

Juszko Béla.

A kozoktatásügyi minister a képzőművészeti tanács javaslata alapján Juszkó Béla festő művésznek adományozta azon állami nagy ösztöndíjak egyikét (4200 kor.) melyeket Gróf Andrássy Dénes és felesége Franciska grófnő alapitott.

Juszkó aki a lovaknak alapos ismerője, Münchenben fogja folytatni tanulmányait.

Pesti Hirlap, 1904. III. 23.

UJVIDÉKI MAGY. KIR. ADÓHIVATAL
ÉRK. 1902 NOV. 27
9497 szám.

II

1902.

jelentkezésig nyilván-
tartatik.

Magy. kir. Adóhivatal
UJVIDÉKEN 1902 XII/6

Szeszegy

Csagy

halni. Nem is volna érdemes gyászjelentéseket nyomatni . . .

Szerencséjére nem sokáig mélyedhetett el borús gondolataiba, mert Denneburgné, mihelyt kipihente a beszállás és elhelyezkedés izgalmait, rögtön megint csevegni kezdett. Ezerféle kérdést intézett hozzá, kínálta ezzel, azzal, s buzgón szorgoskodott körülötte.

Mintha csak szerepet cseréltek volna. Előbb Flóra néni sápítozgatott mindig százféle holmi után s ápolgattatta magát, akár volt baja, akár nem volt, főleg azért, mert az ő ósdi előkelőségi fogalmai szerint az utazó úrinő nélkülözhetlen kellékei a migraine és az illatszeres üvegecske.

Most egyszerre azt találta, hogy a gyengéd nagynéni szerepe igen jól áll neki. A szép, sápadt unokahug, a ki elegáns elefántcsontnyelű fekete botjára támaszkodva bágyadtan járt, mindenütt feltűnést keltett.

Flóra néni azt találta, hogy Rita úgy fest, mint egy érdekes regényhősnő. Felfedezte azt is, hogy a szép szőke leánynak gyönyörűen illik a fekete szin. Ezért nem is idegenkedett többé tőle, sőt még ő ajándékozta meg fekete csipke átvetőkkel, fátyolokkal, legyezőkkel. Ő maga pedig az ellentét kedvéért fehérben járt.

Rita, bár sejtette, hogy nagynénjénél ezen szorgoskodás nagyrészt csak pose és szeszély, mégis igen hálásan fogadta kedveskedéseit.

Örömmel érezte, hogy kezdi lassankint megszeretni ezt a különös, üreslelkű lényt. Sőt még üreslelkűségére is talált mentséget.

Tudta, hogy mint dúsgazdag szülők későn született egyetlen gyermeke, mindig és mindenkor azt tette, a mit akart. Később is, midőn szülei elhúnyta után hozzáment a csinos, csendes, kissé korlátolt Denneburg Willibaldhoz, akkor is csak az történt, a mit ő akart.

A jó Denneburg annyira örült annak a bolond szerencsének, hogy egy csinos, dúsgazdag leány, még hozzá rangjabéli, beleszeretett, hozzáment, s ezáltal azon kellemes helyzetbe hozta őt, hogy megválhatott a reá nézve már kissé terhes katonai szolgálattól s élete hátralevő éveit kényelemben és a kulturális örömök korlátlan élvezetében tölthette — hogy bizony soha eszébe sem jutott felesége kívánságaival ellenkezésbe jutni.

Igaz ugyan, hogy Flóra néni akkoriban még gömbölyded bájainak teljes birtokában volt s az ezen réven aratott számos apró szalonsikerek és hódítások annyira jókedvben tartották, hogy nem volt sem ideje, sem alkalma a szeszélyeskedésre. Így hát a derék Denneburg Willibald, túltáplálkozás szerezte bajai folytán, aránylag korán sírba dűlve, azt a mélységes meggyőződést vitte magával, hogy az ő hitvese egy valóságos angyal volt. Tényleg csak azon bizonyos gyomorbaj után, a mely aránylag oly soká megőrzött fiatalos üdeségének alaposan véget vetett, fejlődtek ki jellemének kellemetlen oldalai.

Szegény nem tudta magát beletalálni, sem pedig a különbséget felfogni, a mely egy csinos, kövérkés eleven asszony és egy teljesen elvirult, beteges sovány nő között van.

Nem tudta megérteni a férfivilág teljesen megváltozott magatartását. Megtartotta gyermekesen játszi modorát, mert nem volt ideje reá, hogy szerepet cseréljen — és csodálkozva duzzogott, ha látta, hogy senki sem siet felvenni a tréfásan odadobott keztyűt.

Hiányos, felületes volt a műveltsége is, hát egyéb dolgokban lelt kárpótlást. Olvasni nem szeretett, a zenéhez nem értett. A művészetnek semmi ága sem érdekelte. Így hát unatkozott s unalmában elsavanyodott. Elfogta valami nagy nyugtalanság, hyppochondriás lett s elvesztett kilóit és eltűnt ifjúságát hajszolva utazott és kurálgatta magát szakadatlanul.

Nagynénje életének ezen fázisait Rita részint már tudta, részint lassanként összekombinálta s mostani lágy hangulatában mindenre talált mentséget.

Tevékenységre szomjazó, tétlenségre kárhoztatott eszében megfogamzott a gondolat, hogy megkísérli nagynénje lelkének kimüvelését. Elhatározta magában, hogy igyekezni fog érdeklődést kelteni benne az irodalom, a művészet, az emberiséget foglalkoztató nagy problémák iránt.

Hát ez bizony nem volt valami könnyű feladat. Rita fellelkesülve a benyomástól, melyet a bűvös-bájos Velencze reá gyakorolt, képtelen volt elviselni azt a szórakozott közönyt, a melylyel Flóra néni végigfutkosott ezen a vér, méreg, sóhaj és szerelem által szaturált talajon.

Igyekezett egy kis érdeklődést ébreszteni benne Velencze története és múltja iránt. Megkísérlette egy keveset belécsöpögtetni abból a rajongó, poetikus mámorból, a mely őt fogva tartotta, a mióta borzongó áhitattal járt Velencze fekete-fehér kőkoczkáin.

Este, ha a feltűnően langyos őszi estéken kint ültek a Márkus-téren a café Quadri előtt, szalmaszálakon át valami hűsítő italt szürcsölgetve, akkor Rita Velencze történetéből részleteket adott elő nagynénjének.

A zene, a meseszép környezet, a sok zsibongó ember, melyek mint egy óriási szalonban mozogtak a téren, mindinkább mesélő kedvre hangolták Ritát. Egész novellisztikus lendülettel domborította ki Dandolo, Tiepolo, Catharina Cornaro és a szerencsétlen Marino Falieri alakjait.

Flóra néni igen komoly arczczal hallgatta unokahuga előadásait. Szemeivel sűrűn pislogva, fejével megértően bólogatott, s koronként úgy tett, hogy «ehem-ahá», «aoh», de egyszerre csak felkapta lorgnonját s majd kicsavarta a derekát, valami szokatlanul kötött fátyolos vagy elegáns ruhás alak után nézve. Vagy pláne felugrott s napernyőjével hadonázva intett valamely futólagos, véletlenül felismert fürdői ismerősének. Végleg azonban azzal hűtötte le Rita buzgalmát, hogy egyszer, egy elnyomott kis felsóhajtás után odavetette: «Aoh igen, ez mind nagyon érdekes . . . Mikor először voltam itt, akkor a boldogult Willibald egész nap valami kiéhezett alakot czipelt magával . . . a hôtelben adták velünk . . . az is ilyesmiket mesélt.

Rita felhagyott tehát azzal, hogy a múlt iránt keltse fel nagynénje érdeklődését. Megpróbálta tehát a jelen komolyabb kérdéseiről folytatni vele eszmecserét. Meglepetve vette azonban észre, hogy minden, a mi nem függött szorosan össze az ő mindennapi életével és szükségleteivel, oly távol állott az ő gondolatvilágától, mint egy paraszt gyerekétől a sanskrit.

A világ folyásáról, a nevezetesebb eseményekről csak annyit tudott, a mennyi az illusztrált lapok lapozgatásánál rövidlátó szemeibe ötlött.

Rita, bár már nem remélte, hogy akárminő módon fel fogja ébreszthetni nagynénje lelkében esetleg szunnyadó nemesebb érzések csiráit, sőt kételkedni is kezdett azoknak bárminemű embrióformájában való létezésében is, mégis azon vette magát észre, hogy mindjobban vonzódik nagynénjéhez. Talán mert ösztönszerűleg érezte, hogy ez a furcsa öregaszszony az egyetlen élőlény széles e világon, a kihez őt vérbeli kötelék fűzi. A vérbeli összetartozóság szava volt-e, vagy a klinikán töltött hosszú, magányos órák lelket egyensúlyozó hatása, de Rita sokkal türelmesebb és elnézőbb volt nagynénje gyengéi iránt.

Denneburgné viszont önkénytelenül becsülni kezdte unokahugának nyugodt, büszke, öntudatos, mindig egyforma, csendes viselkedését, különösen ha szembe állította azt rokonai számító hizelkedéseivel.

Azáltal, hogy szeszélyből felvette a gondos, aggodalmas nagynéni szerepét, száraz kedélyében lassanként egy kicsiny kis rügy kezdett nyiladozni, mely napról-napra jobban fejlődött és erősödött. Lelke lassanként átmelegedett s ő meglepetve érezte, hogy ez a melegség jól esik neki. Csak egyetlenegyszer lobbant fel benne a régi bizalmatlanság. Rita egyszer egész gyanutlanul a halotthamvasztásról kezdett beszélni s megkérdezte Denneburgnét, hogy vajjon mi az álláspontja. A földbe temetés vagy a halotthamvasztásnak-e a hive? Melyik gondolattal tud inkább kibékülni?

Denneburgné haragosan felfortyant. «Hagyjál békét nekem az ilyen dolgokkal. Hogy is beszélhetsz rólok? Én nekem semmi kedvem sincs a temetésemre gondolni», — jelentette ki durczásan.

Hirtelen azonban átvillant agyán az a gondolat, hogy Rita csak azért hozta elő az egész halotthamvasztási diskurzust, hogy lassan reáterelhesse a végrendelet, örökség, stb. témákra.

Bizalmatlanul kémlelve nézte a leány arczát, de az oly nyugodtan dolgozott valami kis csipkebodron s oly meglepetve pillantott fel nagynénje haragos arczába, hogy az szinte egy kis megszégyenülésfélét érezve, gyorsan tréfásan odavetette: «A fődolog, hogy az ember meg ne haljon, hogy aztán hova és hogyan temetik el, az aztán már egészen mindegy.»

Rendkívül kellemes, nyugodt napokat töltött a két egymástól annyira különböző nő, a most különösen a langyos, őszi napokon megvesztegetően bájos, kedves Velenczében. A napi programmot mindig Rita csinálta. Denneburgné mindenbe beleegyezett. Csak egy dologgal nem tudott kibékülni. Nem kapott sehol sem osztrigát. Sem a szállóban, sem máshol. Az interpellált maitre d'hôtel a vállait vonogatta s valami bonyolult feleletet adott, hogy nem igen kívánják, nem alkalmas időszak, de úgy gondolja, hogy a napokban érkezni fog egy nagyobb szállítmány, stb.

Ha azonban Flóra néni valamit a fejébe vett, nehéz volt azt onnan kibeszélni. Ő az osztrigáknak örült még Münchenben, tehát ő most osztrigákat akart enni.

— Egy különösen szép, verőfényes reggel Rita gyalogsétát proponált Velencze kis utczáin keresztül-kasúl.

— Eddig mindig csak a központot láttuk. Azokat a helyeket, a melyeket az idegenek számára kitisztogatnak, kitataroznak és rendbehoznak. Az ember az első napok meglepetése és megilletődése után úgy érzi magát, mintha múzeumban járkálna. És az a sok Bädekkeres, az orrát a levegőbe tartó idegen már szinte nervozussá tesz . . . Én most már egyszer népet szeretnék látni. Valódi Velenczét. Azt hiszem, piszkot is fogunk látni eleget, de hát azon túltesszük magunkat Flóra néni, úgy-e? Feltéve, hogy velem tartasz.

Flóra néninek tetszett a terv. Egyszerűen felöltözve. nekiindultak és bevágtak az első szűk calleba.

Pompás hangulatban tartottak neki a legszűkebb sikátoroknak. Kíváncsi érdeklődéssel mustrálták a keskeny, magas házakat, az ablakokból kilógó tarka rongyokat. Begyepesedett kicsiny tereken felállított gyümölcs és zöldségárú állványokat, melyeknek az elrendezésén, a mindenféle papirdíszen az olasz nép veleszületett dekoráló tehetsége nyilvánult.

Kényes orrukat bántotta ugyan egy kissé az a különös, félig édes, félig savanyú, kissé erjedt, halillattal kevert zöldségszag, a mely minden olasz külvárosnak a tipikus illata.

Mindig kevesebb és kevesebb nyoma lett annak a bizonyos, az idegenforgalom tiszteletére történő tisztogatásnak, kikészítésnek, piszoksávok húzódtak a mesztelen ablakok alatt végig a repedezett falakon. Narancshéj, zöldséghulladék hevert a piszoktól csúszós járdákon. Elhanyagolt külsejű borzas gyerekek nyújtották feléjük maszatos tenyerüket. Sovány, sárga bőrű asszonyok bizalmatlan tekinteteket vetettek az elegáns signorákra.

Megjelenésüknél az utczán tanyázó piszkos, rongyos nép tereferéje megszűnt egy perczre, hogy aztán a hátuk mögött annál hangosabbá váljon. Rita konyított kissé az olasz nyelvhez s meg volt lepve, hogy mennyi rosszakarat nyilvánult az utánuk kiabált, néha egész elmés megjegyzésekben. Meglehetősen ki volt ábrándulva felfedezési útjának eredménye által a velenczei népéletből.

Ő a Blaas-féle festmények bájos, graciózus leányait, peczkes, kihivóan deli legényeit kereste s nem talált mást, csak mocskos, lármás, rosszindulatú, rongyos alakokat, a kik kissé barnább bőrüktől, s elevenebb szemeiktől eltekintve, semmiben sem különböztek s nem voltak érdekesebbek akár az ó-budai partokon dolgozó munkásnépnél.

Flóra néni jókedve is megcsappant. Ellátta volt magát aprópénzzel, melyet a képzeletében előre látott, Murilló angyalkáihoz hasonlító gyönyörű göndör gyermekek közé akart szórni, a kik viszont majd mint valami túlvilági jótékony tündérre fogják emelni fényes, fekete szemeik áhítatos tekintetét.

Az elétalált szurtos, ellenséges magatartású nép között nem is merte volna pénztárczáját előhúzni. (Folytatása következik.)

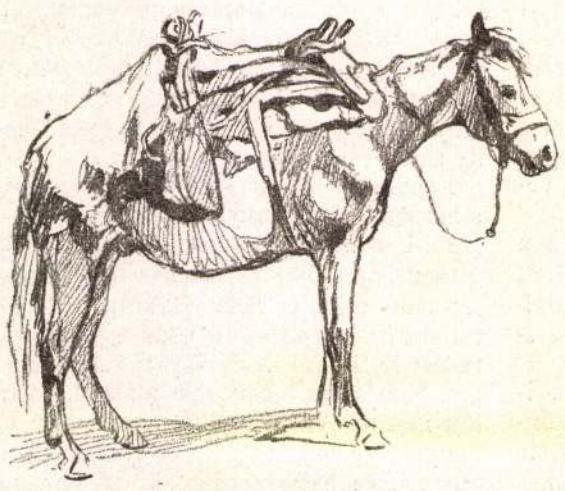

HEGYVIDÉKI LÓ.

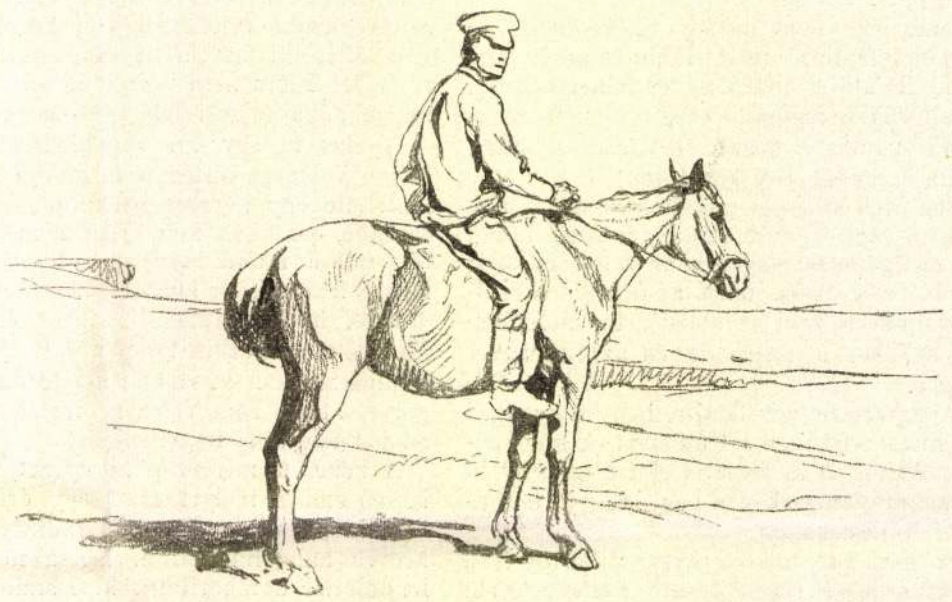

BOLGÁR HUSZÁRLÓ.

TÖRÖKORSZÁG HÁBORÚJA.

«A Haemus ormán s a Dunánál, ím, óriások harcza dúl», — zengette Arany János a plevnai diadalnap után, mely életének megaranyozta alkonyát. Ennek most harminczöt éve mult. Az egész ország lázban égett s a közhangulatot az elégitette volna ki legjobban, ha a török segitségére megy hadseregünk, az orosz ellen. Rokonszenvünk a török iránt a vérrokon faj természetes érzése, melynek kitöréseit forróbbá tette az emlékezés Világosra. A rokonérzés Törökország iránt most sem halt ki belőlünk. A háborúban, mely most tört ki közte és ellenfelei közt, a padisah országa az oroszlán, melyet egyszerre négy ádáz ellensége támadott meg. Az oroszlán erősebb mind a négynél, de egyszerre négy felé kell védekeznie, támadnia, ki tudja melyik s mely pillanatban teszi harczképtelenné.

A török rokonszenves, mert rokonszenvünk iránta régi, hagyományos, a nemzet érzelmeiből folyó. Rokonszenves azért is, mert látjuk, hogy az életére törnek. Ez érzelmet nem ronthatja le egészen az, hogy nem hajtotta végre a reformokat, melyekre harminczkét év előtt kötelezve volt európai tartományaiban. E reformoktól függött, hogy a törökországi keresztény fajok emberhez méltó életet élhessenek. Mert kereszténynek lenni Törökországban, kegyetlen sors mindaddig, míg azok a vérbe és húsba vágó intézkedések, melyeket reformok néven emlegetünk, meg nem történnek. De hogy ez eddig nem történt meg, csak a vallás és faj tekintetében idegen törököt marasztaljuk el? A kik ismerik azokat a rugókat, melyek a konstantinápolyi diplomácziát néha mozgatni szokták, nem egy példára emlékezhetnek, mikor egy-egy szállítás a török hadsereg számára, vagy egy-egy engedélyokirat egyszerre levette a napirendről a berlini kongresszuson megparancsolt reformokat. S az örmény vérfürdők meg-megujultak, az európai vilajetekből áthallatszottak hozzánk a keresztények jajkiáltásai.

Áthallatszottak ugyanakkor a határszéleken a törökkel szomszéd négy balkáni országba is. A nép szive ez országokban csakugyan megdobbant a határokon túl élő testvérek sorsa miatt, — a balkáni kormányok, királyok és fejedelmek szive a szép török földért, melyen e testvérek laknak. Ki akarja terjeszteni a határait mind, Ó-Szerbia, Maczedónia, Albánia és a novibazári szandzsák felé. A szerb a szerb testvérekkel akar egyesülni, birni akarja Ó-Szerbia legnagyobb részét, s az utat a tengerig; a czernagorcz, ki ha beszélhet a goszpodárjával, úgy is mindig csak azt kérdezi tőle, mikor lesz már egy kis háború a hitetlenekkel, egy kicsit tágabbnak szeretné látni határait; a görög Krétát kivánja s a határnak talán némi kitolását Janina és Elasszona irányában, a bolgár nagyobb s hatalmasabb akar lenni, mint a minő lett Keletrumélia bekapcsolása óta. Ez a legerősebb a négy szövetséges közt. Tehetséges, nagy jövőjű faj a bolgár, nemzetfája szerencsés: magyar, görög és török vér egyesül e fajban.

A négy ország szövetkezése az egy birodalom ellen s a háború, mely patakokban kivánja a vért, megrázza az egész világrész békéjét. Az izgalom láza fogja el az országokat és a nemzeteket. A török európai létéért küzd; Albánia szétdaraboltatásától retteg s inkább akar Törökországé maradni vagy a mienk lenni, mint konczokra szaggatva Szerbiáé, Montenegróé, Görögországé. Franczia-ország sziriai nagy érdekeit félti, Németország kisázsiai terveit, Anglia 70 milliónyi indiai s az egyiptomi mohammedánjainak nyugalmát. Ausztria-Magyarország Novibazárt s a török birodalom, különösen Albánia és Maczedónia területi épségét nem engedheti. A szerződés, melyet Bosznia és Herczegovina bekapcsolásakor, 1909 február havában kötöttünk Törökországgal, jogot ad nekünk, hogy megint megszálljuk a novibazári szandsákot, ha fenyegetné Szerbia vagy Montenegró. Ez a lehetőség most megjelent a szemhatáron, — s Oroszországban egyszerre kitört az izgalom láza.

A balkáni háború javában dúl, de világrészünk békéje még mindig a novibazári kérdésen fordul meg. Kellett történnie e kérdésben valamiféle megegyezésnek köztünk s Oroszország közt; annak egyik jele az igéret, melyet Szerbia, nyilván orosz befolyás következtében tett, hogy a szandsákban csak operálni akar, nem foglalni. Szaszonov, Oroszország mostani külügyminisztere, a béke barátjának mutatkozik, nyilván abból a belátásból is, hogy Oroszország még nem heverte ki a japáni háborúban szenvedett vérveszteségét s nincs felkészülve még a nagy leszámolásra. Ám a hivatalos Oroszország a japán háborút sem akarta, a háború mégis kitört.

A balkáni háború egyetlen nagy veszedelemmel fenyegeti világrészünk békéjét — Oroszország felől. S hiába emlegetnek békés szándékot és semlegességet, mikor a czár öcscse Czetinjébe megy tüntetni s orosz tiszteket küldenek hadiszolgálatra Szerbiába. A «Szláv társaság» pánszlávjai Oroszország rögtönös beavatkozását követelik s tervezgetéseikben elmennek az őrületesség határáig, mikor egész komolyan orosz részre akarják csábitani Magyarországot a független és önálló magyar királyság igéretével. Ezt a gondolatukat el fogják ejteni. De az orosz háborúpárt még nagy megpróbáltatások elé fogja állitani a békére vágyó Európát a most következő napokon. — *a.*

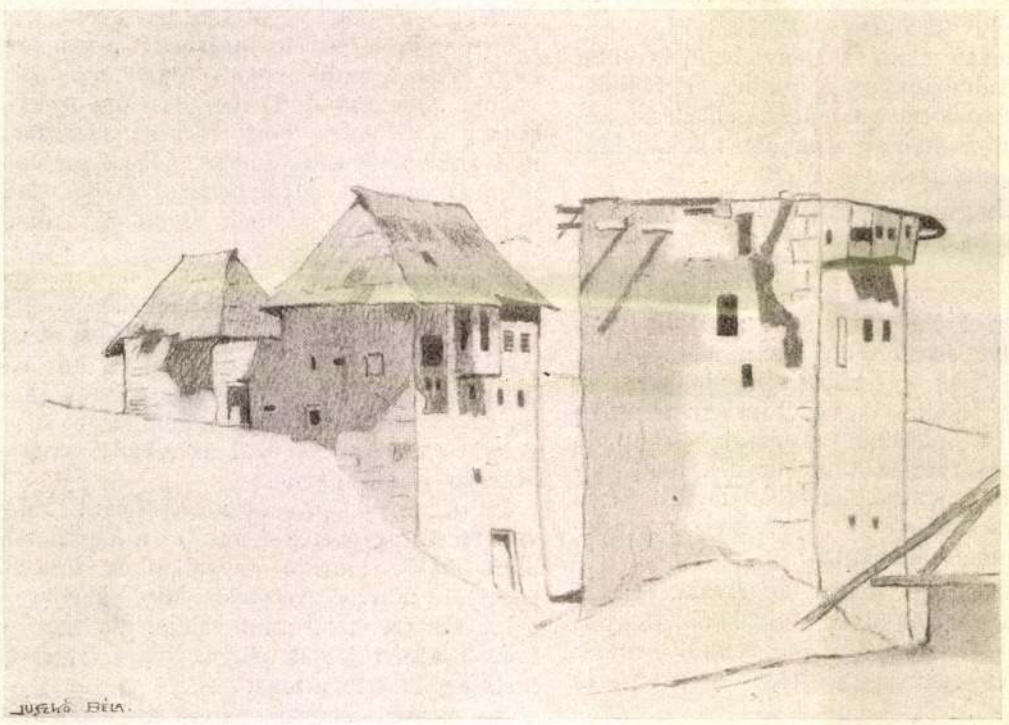

KÚLÁK SZÓFIA KÖRNYÉKÉRŐL

Juszkó Béla rajzai.

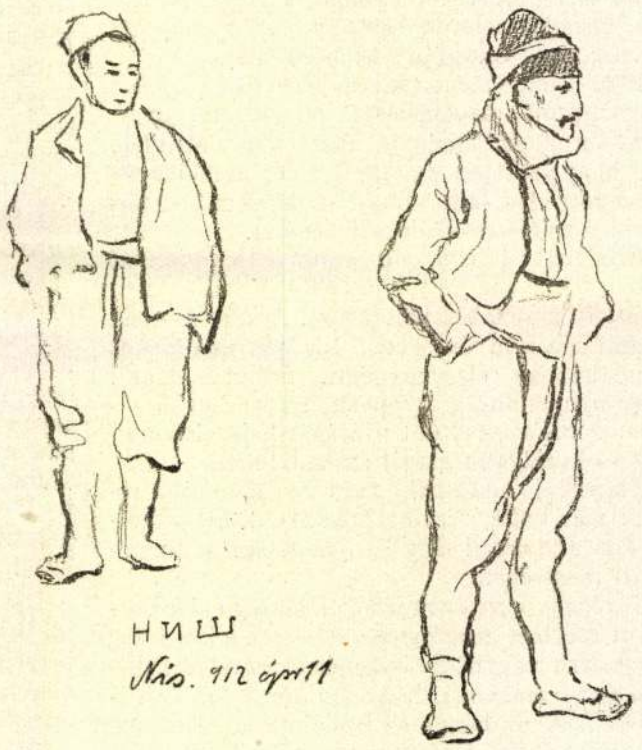

SZERB ÉS BOLGÁR NISBŐL.

FUVAROS.

HATÁRŐR.

Juszkó Béla rajzai Bulgáriából.

A LEVÉL.

ELBESZÉLÉS. IRTA SZŐLLŐSI ZSIGMOND.

I.

A táviratban, a melyet Kolozsvárra kapott Vándor Miklós, csak ennyi volt:

«Jőjjön tüstént haza. *Szekeres.*»

Püspök-Ladányban azonban már beszállott a vonatba a főnökéhez Szekeres is. Eléje utazott. A két férfi sápadt arczczal nézett egymásra és görcsösen egymásba fonódva maradt a kezük, mikor némán üdvözölték egymást. A mérnök szivét majd szétvetette a remegő, gyilkos aggodalom tüzes lávája; a kérdések úgy fojtogatták a torkát, mint a könnyek, a melyek nem tudnak előtörni, de képtelen volt rá, hogy csak egy szót is kiejtsen.

Az irodavezetője is csak állt, némán, a szája vonaglott és láthatóan kétségbeesett erőfeszítéseket tett, míg végre — hangot tudott fogni. Akkor aztán remegve, igen halkan, de mohó gyorsasággal mondta:

— Tulajdonképen . . . tulajdonképen vigasztaló hirt hozok. . . . A professzor azt mondta, hogy van remény! . . . Van remény! . . . A seb mindenesetre súlyos . . . nagyon súlyos, de van remény . . .

Lihegett a fáradságtól, mire ezt a nehány szót elmondta és szinte könyörögve, sürgetve nézett a főnökére, hátha segit rajta azzal, hogy — kérdez valamit. De Vándor egy szót se szólt, csak halotthalvány arczából kidüledt szemmel sürgetve, égő tekintettel nézett rá.

Szekeresnek megrándult a válla és szinte minden szó után szünetet tartva folytatta:

— Hét órakor épen távozni akartunk az irodából . . . akkor történt . . . Csudálatos, de én semmit sem hallottam . . . Abszolute nem hallottam semmi dörrenést . . . Csak mikor a Mari sikoltott . . . Akkor rohantunk be Lengyellel meg Ladicscsal a szalonba . . . Már akkor ott hevert a nagyságos asszony a szoba közepén véresen, kezében a revolver . . . Csudálatos, hogy mi a harmadik szobában semmit, de semmit sem hallottunk . . . A Mari mondta később, hogy ő se hallott nagyobb zajt, mint a mikor egy szék elesik . . . Nem is tudja, hogy a lövés hangját hallotta-e vagy . . . a zuhanását, a mire beszaladt . . . A szalonban égett a csillár . . . A nagy kék szőnyeg csupa vér . . . A nagyságos asszony eszméletlen volt . . . Lengyel telefonált a mentőkért, mi Ladicscsal bezártuk az ajtókat, mert természetesen a Mari sikoltozására . . . jöttek az emberek . . . Nem telt bele tiz percz, hogy a mentők megérkeztek . . . Addig mi vizes ruhát szorítottunk a sebre . . . de egy pillanat alatt merő vér volt az is . . . Én mondtam a mentőknek, hogy a szanatóriumba szállítsák . . . Mérnök úr! . . . Az Istenért! . . .

Vándor Miklós megtántorodott, mintha menten összeroskadna. Az arcza olyan lett, mint a viasz. De ez csak egy szempillantásig tartott. Azután megint mereven állt és a tekintetével sürgette Szekerest, hogy folytassa.

Ez karonfogta a főnökét és a kocsi folyosójáról, a hol odáig állottak, bevezette a szakaszba. Szerencsére egyedül voltak. Szemben ültek le egymással.

Szekeres most a zsebébe nyult és egy levelet vett ki onnan.

— Ezt a levelet az asztalon találtam és magamhoz vettem, még mielőtt a mentők megérkeztek. Azt hiszem senki se vette észre. Más levél nem volt . . .

A mérnök mohón kapott a levél után, de mikor már a kezében volt — mintha mázsás súlya lett volna a halványkék, hosszúkás borítéknak — valósággal leesett a karja.

Így maradt leeresztett karral, mereven, mozdulatlanul nézve maga elé.

Szekeres úr abban a hiszemben volt, hogy a főnöke az ő jelenlétében nem akarja fölbontani a levelet. Várt egy perczig, nincs-e valami kérdezni valója még a princzipálisának és mikor ez tovább is szótlan maradt, fölkelt a helyéről és csöndesen kiment a folyosóra.

Vándor Miklós egyedül maradt a fülkében. Lassan, mint valami nagy terhet, emelte föl a levelet, a világosságnak tartotta és elolvasta a czimet. Csodálatos lassan és nehezen ment ez a művelet. A betűk elestek egymás mellől és meg kellett feszítenie a gondolata erejét, míg szavakká tudta összefoglalni őket. Irtózatos kábulásában nem értette meg a jelentésüket. Végre is fakó, elfuladó, tompa hangon, fönszóval olvasta:

Az én áldott, szerencsétlen jó uramnak.

A mint aztán elolvasta ezt a sort, furcsa, siró hang csapott föl a torkából és forró nedvességet érzett a szemén. A két karját fölemelte és úgy érezte: be kell ordítania a világba:

— A feleségem öngyilkos lett! . . . A feleségem mellbe lőtte magát! . . . A feleségem! Az én szép, fiatal, gyönyörű feleségem, a ki drágább nekem az egész világnál és a kiről én azt hittem, a legboldogabb asszony a világon.

Csak most értette meg egészen, hogy mi történt. Az egész lehetetlen borzasztóságot, a minél se rettenetesebb, se váratlanabb, se érthetetlenebb nem történhetett vele.

Kilencz esztendeje éltek együtt és soha egy futó felhő nem homályosította el szivük fölött az eget. Vagy legalább is — ő nem vette észre soha. Olyan szépen, olyan boldogan, csöndesen, derűsen teltek az esztendők és most ime . . .

Összecsapta a két kezét:

— Miért? . . . Én édes Istenem: miért? Mi ez? . . . Mi történt itt? . . .

A mi mindenre meg tudott volna felelni: a levél, ott hevert előtte a szemben lévő ülésen . . . Nyult feléje: de a mint megérintette — visszakapta a kezét. Csak nézett rá, olyan tekintettel, a milyennel a czirkuszba dobott szerencsétlenek nézhettek a tigrisek ketreczére, aztán borzalommal fordította el a fejét.

Nem . . . Csak azt ne! . . . Csak ne a bizonyosat . . .

A két tenyerébe szorította az arczát, erősen behunyta a szemét és gondolkozott vagy inkább — menekülni igyekezett egy gondolattól, a mely minduntalan kiemelkedett fájdalma és kétségbeesése fekete hullámaiból és feléje fordította hideg, kegyetlen arczulatát.

Egy férfi képe jelent meg előtte lehorgasztott fejjel és a földre sütött szemmel. Egy férfi képe, a kit legjobb barátjának ismert és a kit maga követelt háza mindennapi vendégének, hogy az asszony ne legyen sokat egyedül. Mert neki sokat kellett utaznia, ez a hivatásával járt és ebben az emberben megbizott határtalanul.

— Lehetetlen . . . suttogta magának, mialatt a fogai összevaczogtak. Lehetetlen . . .

De ez a látomás megint és megint a lelke elé tolult . . . És eszébe jutott valami más is, a mi akkor föl se tűnt neki, a miről rögtön egészen meg is feledkezett és a mi most mintha ezer villám fényében égne a szeme előtt.

Egy hónapja lehetett. Az asszony átfonta a nyakát és szinte gyermekes siránkozással mondta:

— Ne hagyj már annyit magamra! Ne utazz annyit . . . Vagy, vigyél magaddal engem is mindig . . .

Megtagadta a kivánságát.

— Hogyis ne! Az én utam nem kéjutazás. Nem birnád te azt ki: azt a sok kényelmetlenséget.

— Inkább azt, mint hogy hétszámra elvagy.

— Hát unatkozol?

— Igen. Unatkozom.

Ő akkor tréfásan, nevetve mondta:

— Le fogom szidni Bélát, ha nem teljesíti jobban azt a megbizásomat, hogy szórakoztasson . . .

Ekkor az asszonynak felhős lett a homloka és egy szót se szólt többé.

— — — — — — — — — —

— Nem . . . Nem . . . lihegte a vergődő ember . . . Ez lehetetlen . . . Lehetetlen . . .

Az öklével gyúrta verejtékes homlokát és úgy nézett a levélre, mintha egy ellenség állna ott, a kivel élet-halálra készül összecsapni.

E pillanatban az ajtót benyitották. Szekeres úgy vélte, hogy a főnökének már elég ideje volt, a levél elolvasására és visszatért.

Vándor Miklósnak az ajtó megmozdulásakor épen csak annyi ideje volt, hogy fölkapja és zsebre vágja a levelet.

Úgy, a hogy kapta. Fölbontatlanul.

A fiatalember helyet foglalt és elpalástolhatatlan kiváncsisággal nézett a főnökére. Vándor Miklós érezte, hogy végre mondania kell valamit. De sejtelme se volt róla, mit beszélt, mikor megszólalt egész gépiesen:

— És egyéb ujság nincsen Szekeres úr?

A fiatal embert mintha mellbe vágták volna erre a kérdésre. Megrökönyödve nézett a főnökére és csodálkozó hangon ismételte:

— Egyéb ujság? . . .

A mérnök megrázkódott és úgy emelte föl a fejét, mint a ki álomból ébred. A kezét nyujtotta az irodavezetőjének és tompa hangon mondta:

— Köszönöm a fáradozását barátom. Köszönöm.

A keze hideg volt, mint egy halotté. A fiatalember csöndesen mondta:

— Lengyel a pályaudvaron fog várni bennünket a legújabb hirrel a . . . a szanatóriumból . . . A professzor azt mondta . . . van remény . . .

Vándor Miklós az ablaknak fordította a fejét és belemeredt a sötétségbe.

II.

A mérnök behurczolkodott a szanatóriumba. Az asszonyt nem láthatta. A tanár ezt mondta neki:

— Minden órával nő a reménységünk, hogy megtarthatjuk. De elég lehet egy percz, hogy mindent romba döntsön. Egy percz . . . A legkisebb izgalom . . .

— Köszönöm, tanár úr. Nem lépem át addig a küszöböt, a míg ön nem biztosit róla, hogy többé a legnagyobb izgalom se lehet veszedelmes. De itt akarok maradni ebben a házban és egy perczre se akarok távozni innen, a míg együtt nem mehetünk . . . És ha más hely nem lesz számomra, megleszek addig akár a padláson vagy a pinczében is.

A professzor megszorította a kezét és a szemébe nézett:

— Értem önt. Gondoskodom róla, hogy itt maradhasson.

Látogatók jöttek szinte szakadatlan sorban. Ijedten, részvéttel és — kiváncsian. A beteghez természetesen egyiket se bocsátották, de Vándor fogadta valamennyit és akár elhangzott az a bizonyos kérdés, akár nem, ő elmondotta mindeniknek

— Az én hibám, az én szerencsétlen hibám . . . Összezördültünk . . . Először és egyetlenegyszer kilencz esztendő alatt . . . És ezt az egy kemény szót nem tudta elviselni . . . Az első haragos tekintetemet nem akarta túlélni . . .

Ezt elmondotta száz embernek, a kik jöttek, jöttek folyton és a száz között az az egy — nem volt. Az nem jött és Vándor Miklós immár biztosan tudta, hogy oda, a hol ő van, nem is fog többé jönni soha. Az el fogja kerülni, hogy soha az életben ne találkozzanak és ha véletlenül mégis megpillantaná valahol, sápadtan, megbújva fog menekülni az ellenkező irányban . . .

Erről már nem volt kétsége a férjnek, bár irtózott tőle, hogy — bizonyitéka legyen rá.

Az a levél még most is ott volt a zsebében fölbontatlanul és most már biztosan tudta azt is, hogy sose fogja fölbontani.

Soha. Semmi körülmények között. Akármi is történjék. Soha.

Öt nap mulva a professzor így szólt hozzá:

— Hála Istennek, — most már bemehet a betegéhez. De kérem, ne igen beszéljen vele.

Szilárdan felelt:

— Egy szót se fogok szólni.

Juszkó Béla

Arad

Aradi Közlöny

1912. ápr. 5. (A Flor-
tobágy festője. Juszkó
Béla.)

Koll. kiállítása Aradon
a Solymosi kiállításon.
Ebből az alkalomból kö-
lött a fenti cikk.

U. 211.

Jurkó Béla

U. 1884

Kevenhüller Bertalan, frankenbergi gróf arczk.

II. 141.

Juszkó Béla (irodalom)

és a művész közlése nyomán.

Jurkó Béla

Isztambul falai alatt, olaj

Budapest székesfőv. tulaja.

V.

17. I. Mátyás az igazságos

tempera vázlat

Vojda Zigmond

37/52

Juszkó Béla, festő; szül. 1877 márczius 7-én Tatán (Komárom vármegye). 1893–98-ig a budapesti mintarajziskolában Balló Ede és Székely Bertalan vezetése alatt végezte tanulmányait. ~~[illegible] Dachau-ban dolgozott~~. ~~[illegible]~~ 1904-ben és 1905-ben ~~[illegible]~~ Nyerte ~~[illegible]~~ az Andrássy Dénes-féle állatfestők részére alapitott ösztöndijat, ~~[illegible] Bajorországban volt~~. melylyel két izben volt München mellett Dachauban, hol Hayech tanárnál képezte magát. De itt nem igen volt maradása, s csakhamar visszajött hazájába s a Hortobágyon és a Bugaczi pusztán végzett tanulmányokat a természet után.

elõisat benutudi

Juszkó Béla

gyűjt. kiáll.

műcsarnok 1921

élet.

4995.

Angol művész: a XVIII. századból:

Fiu arczképe.
Vászon, méretei 70.5:55.4 cm.

Értéke 2000 K.
Ajándék 1916.

Száma:
a leltnban 19956,
a szakleltban 6[illegible]-916.

Régi 6-916

Jurszko Béla

Wolfner Gyula díj
1922.

Juszkó Béla

1897/98 I. egyetemes

1897/98 II. " "

Kard, brownbol V. 200.

Juszkó Béla

szül. Tatatóváros 1877.

1896/97 IV. évés művésznő.

Müeml. Orsz. Bizottsága V. 308.

Juszkó Béla

Műcsarnok

1927. tav. Kiáll. 31, 97, 106

1927. magyar táj 614

1928. tav. Kiáll. 3, 7.

Izabella u. 23

1928/29. tél. Kiáll. 25, 288, 425
402

1929. tav. Kiáll. 231.

Kőszeghy Elemér Kinevezése Kassai
múzeumigazgatóvá

VIII. 67

Juszkó Béla

Műcsarnok

1914. tav. kiáll. – 17, 22, 498, 509, 574, 690

1915. tav. kiáll. 176

1915–16. téli kiáll. 289, 294, 325

1916. tav. kiáll. 278

1916–17. téli kiáll. 60, 112.

1917. tav. kiáll. 417, 421

1917–18. téli kiáll. 376, 386

1918. tav. kiáll. 8, 181

1918–19. téli kiáll.

1919. hadviselt műv. kiáll. 41. hareteren voll

1919–20. téli kiáll. 49, 287, 292

1921. szept. gyűjt. kiállítás a műcsarnokban. Katalogusban életrajza.

1922. jub. kiáll. 391.

1923. tav. kiáll. 120, 146, 574, 575, 578, 579, 583, 646.

1924. tav. kiáll. 118, 539

Székely János: A hódmezővásárhelyi
városi kőtkönyvtárról

VI. 295 – 299.

Juszkó Béla festő, szül.
1877 III. 7. Tatatóvárosban. Budapesten és Dachauban tanult, azután a Hortobágyon dolgozott.
Állatképeivel tűnt fel.

912. Német f

A XVII. század

Férfi képe.

A térdig, állva és
mes köntösének
könyvet tart, r
vísel; rövid haja,
Jobbról a köld tentő
szemüvege, emm
ket.

Fara vont vász
mére
A kama

511

Jeszkó Béla

21 dsból álló kollekciója a Szent György Céch 1914 évi 19-ik aukcióján.

A Gyűjtő. 1914. 184. 1.

~~Apor Gábor báró államtitkár könyvtá-~~
~~ra és levéltára~~ ~~VI. 174.~~ — ~~Gábor-~~
~~sá báróné, özv.~~ ~~VI. 174.~~

Juszkó Béla

hadi festő volt.

1917. sajtó hadi [illegible]

Kiatt

Sátoraljaújhelyi amateur kiállítás

VI. 230.

Juszkó Béla

1916. jan. sajtóhadiszállás
kiáll. N. Salon
Kozákfogás, olaff. 600.–
Egy nál huszár, olaff 600.–

Veszprém vármegye X. 161.

Juszkó Béla

Művészet 1904. 130
– 1905. 227, 281, 291, 386
– 1906. 302
– 1907. 100
– 1908. 87, 372
– 1911. 135, 142, 325, 379
– 1914. 159

Francia Fr. il Raibolini: K
tus a Kerefztfán 54(975), 58(1003), 4259(8

Francia Fr. állítólag: Már
a gyermekkel 31(1002), 55(975), 4232(867

Francia Fr. modora: Kris
tus zarándokkal és holt testtel 16
(613), 1084(82).

Tuszkó Béla, festő, stb. marad. — l.

369. old. —

Juszkó Béla

U. 4056

Szeky Mária levele 47. 12.

174/1917 + 531/1916 + 187/1916.

191/1917 + 327/1916 + 385/1916.

195/1917. + 488/1916 + 225/1916 + 116/1916

217/1917 + 156/1916.

228/1917.

232/1917 + 638/1916.

236/1917 + 128/1917.

Juszkó Béla

szül. Tata – Tóvárs

1877. RK. 6 polg.

1893/94 I. I. osztály

1894/95 II. " "

1894/95 I–II II. osztály

1895/96 III. " "

Tibolt Boldizsár, Könyvkötő

V. 305

257

1906.

3224. Juszkó Béla. zöld takarmánynyal telerakott
Sz. Tatán, 1877. márczius 7-én. galyakkal fedett

Bugaczi lovak.

Az ~~előtérbeli~~ ábrázolt tanyai épületen innen, a mely előtt ~~egy~~ ~~[illegible]~~ sátor van, három ló áll az etető mellett olyképen, hogy jobbról kettő helyezkedett el. ~~[illegible]~~ A fehérre meszelt ház körül, jobbról és a háttérben, lombos fák ~~[illegible]~~ diszlenek. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: JUSZKÓ 1905 BUGACZ.

Tar előtérben

Vászon, mér. 100.5:151.0 cm.

Vétetett 1905: XII.20-án a 104611 sz. leirattal 2000 Kán (1130-905).

Vét. 104611-905

Sz. n. 83-906

Lyukas

3224. Juszkó Béla.

Sz. Tatán 1877 márczius 7-én.

Bugaczi lovak.

Az ábrázolt tanyai épületen innen, a mely előtt galyakkal fedett sátor van, három ló áll a zöld takarmánynyal telerakott etető mellett olyképen, hogy jobbról kettő helyezkedett el. A fehérre meszelt ház körül, az előtérben jobbról és a háttérben lombos fák díszlenek. Az égbolt derült. Jelzése alól jobbra: »JUSZKÓ 1905 GUBACZ.«.

Vászon, méretei 100·5 : 151 cm. — Lelt. sz. 3224. — Vétetett az 1905 deczember 20-iki 104611 sz. leirat szerint 2000 K-án (1130–905). — Elszámoltatott 1906 június 5-én (786–906). — Az elszámolást jóváhagyta az 1910 május 11-iki 9458–909 szvsz. határozat (942–910).

III
426 (3224)
61q (240).

III : 426

Vétel
1905

Juszkó Béla

irod
= Juszkó Béla:
Hadipiktor naplója.
Pirigálás a rajvonalban.
Vasárnapi Ujság. 1916.
1677. l. Képekkel.

u. 1677 1681
1682
u. 1679
u. 1680

= 326, 327. l. 470, 471. l.

Juszko Béla

MAGYAR MUVESZET
1931. 492

Juszkó Béla

Mucsarnok Bekasmeyer

1901-2. téli kiáll. 461

1902. tav. kiáll. 103

1903. tav. kiáll.

1903-4. téli kiáll. 571, 572, 580.

1904. tav. kiáll. 117 Bpest.

1904-5. téli kiáll.

1905. tav. kiáll 230.

1905-6. téli kiáll. 265, 289

1906. tav. kiáll. 336

1906-7. téli kiáll. 457. 459, 462

Földmivelő eszközök, római

VI. 131.

Juszkó Béla

Műcsarnok

1907. tav. kiáll. 183

1907-8. téli kiáll. 170

1908. tav. kiáll. 117

1908-9. téli kiáll. 749

1909. tav. kiáll. 125, 388, 409, 411

1909-10. téli kiáll. 267, 277

1910. tav. kiáll. 9, 10, 355

1910-11. téli kiáll. 300, 301

1911. tav. kiáll. 285, 287, 504, 507

1911-12. jub. kiáll. 8, 462

1912. tav. kiáll. 201, 323

1912-13. téli kiáll. 124, 286, 773, 788.

1913. tav. kiáll. 666.

1913-14. téli kiáll. 579, 588.

1359

ngerpart.

gyek közül, a szemben lévő fehér mészkő,
ért elfoglaló különböző szikla alakza-
lzése alól jobbra bekarczolt betükkel

2·8 : 70·7 cm.
V. 26-án a 37857 sz. kirattal. (292/900)
. N. 372/900. — Elszám oltatott 1900 : IX.
molás elfogadtatott 1900 : XII. 17.
ttal (689/900).

Juszkó Béla

Kanizsay Dorottya
c. kepe repr.

KMTars. 80 éves jub. kiáll.
1941 febr. apr

Igen gyatra!

ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
BUDAPEST, HŐSÖKTERE, MŰCSARNOK

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
80 ÉVES FENNÁLLÁSÁT MEGÜNNEPLŐ
JUBILEUMI KIÁLLITÁS
KÉPES TÁRGYMUTATÓJA

Juszkó Béla

Gerő Ödön, London Elek

Modern magyar festőművészek. Budapest. é. n.

88. l.

Hajóvontatás c. képe

repr. 97. l.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Juszkó Béla

Csaba útja c.
képe repr.

~~Műcs. kiáll. tól~~
Pipics 204. l.

Fibula bronzból, római VI. 162

Juszkó Béla festő * 1877 Tatán.

Lásd a katalógust

Juszkó Béla

Münchsarnok
1918. Sajtóhadi szállásiak.

A tagliamentói hidfő, ceruza-rajz.

Zsákmányolt ágyúk a Tagliamentónál; szines rajz.

A tagliamentói hidfőnél, ceruzarajz

Zsákmányolt ágyúk Codroiponál, ceruzarajz

Skiczó h. n. V. 164.

Jurkó Béla

Művészeti lexikon

369 l.

Czobor Bálint:

Mellig s kissé jobb
köves forgó mellett
jusza barna; szak
vállára vetett prém
az utóbbin négy na
Sperandum
re littu
s a kép körül:
Valentinus
Reg. M. Cons
Vászon, méretei 18
Gr. Csáky László a

Juszkó Béla

Csaba utja c. képe

repr.

KUTars 1937. téli kiáll.

Eat.

Juszkó Béla

Jön a vihar c. Lépe
repr.

KMTárs tav. tárl. kat.
1942. ápr.–máj.

ADATGYÜJTŐ IV A VALLÁSO

/egyházi, egyháztársadal

stb./ munkájáról az 194

leg 1941. junius 1.-től

Név :.....

Gyülekezeti istentiszteleten sz

.....

.....

.....

hányszor és hol .....

.....

Vasárnapi iskolát vezetett, csop

.....

Temetett.....Esket

Csendesnapi előadást tartott :

.....

.....Előadást tartott : hol és miről

Yuszkó Béla

Szántás olaj

Tm. Bp. 1932.

Ribera Joseph.

3045

40. Kupferschmidt.

(Életrajzi adatai ismeretlenek.)

Tájkép.

A hegyes vidéket az előtér felé rohanó patak szeli itt-ott esése van. Partján, balról a rom előtti téren, pásztorok őrzik nyáját. Az egyik botjára támaszkodva áll és jobbra mutat; a másik pedig a földre heveredve fekszik és hallgatja amannak beszédét. Jobbról a kosara mellett térdelő s visszanéző asszonynyal, férfi ereszkedett szóba, ki jobb kezével hosszú botot tartva balját kissé felemeli. Az asszony főkötője sárga és kivágott ruhája piros. A férfi öltözete: piros sapka, vállra vetett köpeny és kék köntös a derékon megkötve. Hátrább, a hegyoldalban vezető úton, sárga ruhát viselő nő közeledik fején korsóval. Az út mentén dús koronájú fák diszlenek. Az égbolt felhős.

312

Vászon, méretei 21 : 26·3 cm.

1873: V. (II. 18.) — 1876: IV. 44. — 1878: V. 44. — 1880: V. 44. — 1881: V. 44. — 1883: V. 192. — 1884: VII. 297. — 1885: VII. 297. — 1886: VII. 297. — 1887: VII. 297. — 1888: VII. 297. — 1889: VII. 332. — 1890: VII. 332. —

Juszkó Béla

Piacon c. Épe-
repr.

Kultúr Horthy
jub. kiáll. 1939-40.

Juszkó Béla

„impresszionista szabadtéri festés"

~~Műcs. Kiáll,~~ tól

Pipics 50. l.

Gyurkó Béla.

a Balatoni Társaság kiállítá-
sán a Nemzeti Szalonban május
közepén.

Nemzeti Újság, 1928. ápr. 1.

Juszkó Béla

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban állitott ki régi, többször méltatott kvalitását mutató képet

Esti Kurir 1931, VI. 24.

Juszkó Béla

Tavaszi Szalón - Nemzeti Szalonban képével szerepel

/"Mennykőcsapás" c.müve/

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

Juszkó Béla

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban képével szerepel

Pesti Napló 1931.VI.21.

Juszkó Béla

MDK

Idegen istenek

Pest 194o telén

Miccarnok 194o Tavaszi tárlat

Juszkó Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

NM 1931. II. 22.

Jurkó Béla

szerepelt a „Derű a művészetben" c.

kiállításon.

V. M. 1939. III. 25.

Juszkó Béla

Vásároltak tőle a kassai Nemzeti Képző-
művészeti kiállításon

NM 1939 XI 15.

Juszkó Béla

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Erősen magyaros Delelő-je

Pesti Hirlap
1930.XII.31.

Fuszkó Béla festő

Az Árverési Csarnok karácsonyi aukciójáu szerepelt.

M.930.XII.7.

Juvann Ireneuszné

ONE Volt Iskolatársak Szövetségének kiállításain (Veress Pálné u.36.) iparművészeti munkáival szerepelt.

M.930.XII.14.

Fuchs Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításain.

MU 1931. II. 22.

Fenyő Béla

Szerepelt a művészcsoportok műcsarnoki kiállításán.

PV 1931. II. 22.

Juszkó Béla

festőművész

Solymosi Képszalon kiállítása - Miskolcon a Negay cukrászda helyiségében - képével szerepel.

Solymosi Képszalon
meghívója 1931.

Juszkó Béla

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Ködös estje.

Magyarság
1930.XII.21.

Juskó Béla

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállítása – a Műcsarnokban – képével szerepel.

[illegible]
[illegible]

Juszkó

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

8 órai Ujság
1930.XII.21.

Juszkó

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubiláris kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyar Hirlap
1930.XII.21.

Juszkó Béla
festőművész

Téli Tárlat - Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Uj Nemzedék
1930.XII.21.

MDK

Juszkó Béla

Szántás a Hajduságban

M. táj- és életképkiáll. 19-20. sz.
Mucs. 1927. jan.

Juszkó Béla.

a Nemzeti Szalon 1924 óta a 3-ik balatoni kiállítását rendezi, melyen szerepel képe „tehenek a zátonyon". (említve.)

Pesti Hirlap, 1927. ápr. 1

Juszkó Béla

MDK

Örök harc

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Juszkó Béla

Kanizsay Dorottya, repr.

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállítás

Juszkó Béla

A tavaszi kiállításon a Bp. Tarcsék- és Vásárpénztár Pállik Béla-díját nyerte „Répahordás" c. művével.

M. 1927. IV. 12. (Magyarság)

Juszkó Béla

"Ukkon ótalmában"

Műcsarnok 1941 Téli k. Állitás

Juszkó Béla

Attila sirja

Műcsarnok 1941 Téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Öklelődző tinók, of.

Királyi vásárlások a Mücs. tárlatain. SzmKT 50-135.

Juszkó Béla MDK

Jön a vihar, repr.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Csodaszarvas

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

Jön a vihar

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Juszkó Béla MDK

Futár

Juliasnus barát

Mücsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Nyár, olf.

Mücsarnok 1942 [redacted]

A magyar művészetért c.kiáll.

Juszkó Béla MDK

Csodaszarvas

Káma partján

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Juszkó Béla

Idegen lovasok, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c. kiáll.

Juszkó Béla MDK

Ijedelem, olf.

Mücsarhok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

Juszkó Béla

festőművész

Képzőművészeti Társulat kiállitása - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság 1931.VII.12.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel - a tóvárosi juhász.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Juszkó Béla

Szerepelt a Képzőm.Társ. tav. tárlatán.

M.U.932.IV.24.

Dela Grego

Juszkó Béla

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

W. M. 1931. IV. 26.

Junkó Béla

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

P. H. 1931. IV. 25.

Juszkó Béla

MDK

Hunor és Magyar

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Hattyuk

Boldogasszony

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Attila ravatala, repr.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Juszkó Béla MDK

Szál a turul

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Attila ravatala, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan kiáll.

Juszkó Béla

---

művei aukción

PH. 1942. II. ii.

K é r d ő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

. . . . . .

Juszkó Béla MDK

Domboldalon

Műcsarnok 1933 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Jurkó Béla MDK

Bombolda Ion

Műcsarnok 1975 Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Juszkó Béla MDK

Szállongozó hó, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Juszkó Béla MDK

Repül a pányva, olf.

Műcsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Juszkó Béla MDK

Ősz, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

Magyarnok 1934 Nemzeti Könyvtárosok Kiállítása

Juszkó Béla MDK

Csaba ébred, olf.

Mücsarnok 1934 téli kiállitás

Juszkó Béla [redacted]

A ménes szárnyán, olf.

[redacted]

Juszkó Béla

Alkotásával szerepel az Uj Szalon tav. tárlatán.

M. 934. V. 27.

Juszkó Béla

Szerepel a Nemzeti Szalón tavaszi tárlatán

Mj Nemzedék 1927 VI. 16.

Fleischl Béla

Ökörfogat c. műve szerepel a Nemzeti Szalon tavaszi kiállításán (emlékezés)

Pesti Hirlap 1927 VI. 16.

Márkó Béla

Képeivel szerepelt a „magyar állatképek és állatszobrok" c. kiállításon a Mezőgazdasági Múzeumban

Magyarország 1927 IX. 8

Juszkó Béla

A vereckei szoroson bevonuló ősmagyarok lovascsapatja c. műve a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiáll.-án.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Juszkó Béla festőművész

A Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiállítá
sával kapcsolatban, ezüstéremmel tüntették ki.

N.U.934.XII.22.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.I.13.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1934.I.14.

Juszkó Béla

festőművész

A Magyar Képzőművészek Egyesülete közgyülésén a legutóbbi nemzeti képzőművészeti kiállitás zsürijének müködését tette kritika tárgyává.

Nemzeti Ujság
1935.VI.22

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyar festőnőzx méltó témakörben festette meg
Csaba királyfi geltámadásátc

Magyarság
1934.I.14.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Ősmagyaros tárgy Csaba ébred c.vászna.

Pesti Hirlap
1934.I.17.

Juszkó Béla festő

Ezüstérem kitüntetést nyert a Magy.Képzőm.
Egy.jub.k áll.-én.

P.H.934.XII.22.

Gaszkó Béla festő

Készült a Nemzeti Szalon
Nagy Tavaszi Tárlatán

Pesti Napló 1917. VI. 16.

Juszkó Béla

Szerepelt a chücsamok Tavasi tárlatán.

PH 1927. IV. 2.

Juszkó Béla festőművész

Kis ezüstérmet nyert a Műcsarnok kiáll.-án.

Magyarság, 934. XII. 22.

Junkó Béla

Szerepelt a nemzeti kiállításon.

PH 1933. IV. 20.

Juszkó Béla

Szerepel a Képzőművészeti Társulat ősi Tárlatán a Műcsarnokban

Nemzeti Ujság 1938 XI-9

Fuchs Béla

szerepelt a magyarság képzőművészeti kiállításán.

M. 1933. XI. 5.

Junkó Béla

A Műcsarnok jubileumi kiállításán Vanay-díjat nyert „Száll a turul" c. művével.

N. U. 936. V. 14.

Juszkó Béla

Résztvett a tatai képzőművészeti kiállitáson.

N.U.933.X.21.

Juszkó Béla

"Tehenek a vízben" c. műve

.....

szerepelt a műcsarnoki műtárgysorsoláson.

N.U.936.XII.23.

Fuszkó Béla

A II. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon a Műcsarnokban tájképe szerepelt.

M. 934. IV. 29

Fuszkó Béla

A II. Nemzeti Képzőművészeti Kiállításon a Műcsarnokban tájképe szerepelt.

M. 934. IV. 29

1912

XI. AUKCIÓ □ KATALÓGUSA

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYŰJTŐK EGYESÜLETE XI. MŰVÉSZETI AUKCIÓJÁNAK KATALÓGUSA.

A Szent-György-Czéh Magyar Amatőrök és Gyűjtők Egyesülete XI. művészeti aukciójának katalógusa.
Megnyitás: április 27-én d. u. 5 órakor a Nemzeti Szalonban.
Megtekintés: április 28-tól május 2-ig; d. e. 9-től este 7-ig.
Árverés május 3-án és 4-én d. u. 3-tól 8-ig, május 5-én d. e. 10-től d. u. 2-ig, d. u. 4-től 8-ig.
Belépőjegy a kiállítás és aukció egész tartamára egy személyre 1 korona.
Ugyanaz az illusztrált katalogus nagy kiadásával (A Gyűjtő 5., 6., 1. számával) együtt 2 korona.
Illusztrált katalógus nagy kiadása (A Gyűjtő 5., 6. száma) külön 2 korona. — Katalógus kis kiadása külön 1 korona.

AZ AUKCIÓN VALÓ VÁSÁRLÁS FELTÉTELEI: Tagoknak: A tagsági jegy felmutatása ellenében két személy részére díjtalan. Tagsági díjak a Czéh pénzkezelőjénél, Hörnyéky János úrnál (V., Nádor-utca 7. Jelzáloghitelbank. Telefon 73-31.) fizetendők be; ő küldi szét a tagsági jegyeket is. De befizethetők a tagsági díjak a megtekintési napokon a Nemzeti Szalon pénztáránál is, valamint az aukciónapokon az aukciópénztárnál. A megtörtént befizetés után a belépés ugyancsak két személyre díjtalan.

Az aukciót megelőző kiállítás alkalmat nyujt a közönségnek, hogy a kiállított tárgyak minőségéről és állapotáról meggyőződjék, miért is az aukción történt megállapodás (leütés) után utólagos felszólalások figyelembe nem vétetnek, annál kevésbé, mert a Czéh a katalógus adatainak valódiságáért — az élő művészek szerzőségére vonatkozóknak kivételével — szavatosságot nem vállal.

A tárgyak elárverezésének sorrendjét a Czéh állapítja meg és fenntartja a jogot, hogy egyes tételeket szétválasszon, másokat egyesítsen. A rendszerint követett gyakorlat az, hogy a tárgyak a **jelentkezés (előjegyzés) sorrendjében** árvereztetnek el. A jelentkezés úgy történik, hogy a jelentkező a kívánt tárgy katalógus-számát az árverés tartama alatt az árverési teremben közhasználatra kitett **papirtömbre** felírja, mire az e célra rendelt egyesületi alkalmazott az illető tárgyat az aukcionátorhoz juttatja. A jelentkezésnek e módja természetesen csak az árverés folyama alatt lehetséges.

A ki tehát az árverésen személyesen nem vehet részt, vagy ideje korlátolva van, helyesen cselekszik, ha érdekeinek állandó képviseletét — akár az aukció előtt, akár annak tartama alatt — **megbízás útján** biztosítja. Megbízásokat elfogad a Szent-György-Czéh igazgatósága. **Megbízási blanketták** a kiállítási termekben is találhatók, ezenkívül a Nemzeti Szalon pénztáránál díjtalanul kaphatók. A kitöltött blanketták beküldhetők postán, átadhatók a kiállítási teremben s a Nemzeti Szalon pénztáránál.

A tárgyak a kikiáltási ár alatt is eladók. **A vevő az elért vételár után 10% árverési vételi jutalékot fizet; a Czéh tagjai e jutalék fizetésétől mentesek; hasonlóképen mentesek e jutalék fizetésétől mindazok, akik vételüknek jegyzőkönyvbe-foglalása előtt a jegyzőkönyvvezetőnél Czéh-tagul írásban jelentkeznek; e célra szolgáló blanketta, a helyszínén kapható.**

A megvett tárgy azonnal a vevő rendelkezésére áll, általa azonnal átveendő, kifizetendő, elszállítandó. Az átvétel és fizetés az aukció jegyzőkönyvvezetőjének és pénzkezelőjének közbejöttével akként történik, hogy **a leütés után a vevő azonnal jelentkezik,** nevét jegyzőkönyvbe mondja, a vételárt elismervény ellenében kifizeti s a tárgyat az említett funkcionáriusoktól átveszi. Két egyenlő ajánlat esetében az illető tárgy tovább árvereztetik. A Czéh fenntartja magának a jogot, hogy amennyiben valakinek viselkedése által az aukció kulturális célját és színvonalát veszélyeztetve látja, az illetőt megokolás nélkül az aukcióteremből kiutasíthassa.

253

254

SZENT PÉTER és SZENT PÁL. Két faszobor, magyar, XVI. század.

I. BÚTOROK, APRÓBÚTOROK, ÓRÁK, TÜKRÖK, STB.

1. IMAZSÁMOLY, faragott. (Császka György kalocsai érsek hagyatékából) 80
2. DIVÁN, ládás, bőr. (Császka György kalocsai érsek hagyatékából) . 150
3. OLASZFAL, rekeszes üvegfestményekkel, magyar királyok alakjaival. (Császka György kalocsai érsek hagyatékából) 240
4. HÁLÓSZOBABERENDEZÉS, Biedermeier-stílű, fényezett kőrisfa, gazdagon berakva dió-, kőris- és jávorfával. Áll: 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és egy asztalból, együtt . . . 600
5. SECRETAIRE, empire, vörös tiszafa-borítással, madár-jávorbetétekkel és pácolt szalagkeretezéssel, restaurálva 280
6. FIÓKOS SZEKRÉNY, harcos alakokkal díszítve, XVII—XVIII. sz. 200
7. SZEKRÉNY, faragott, oszlopos, fekete, a német reneszánsz modorában. (165×81) 200
8. ÜVEGSZEKRÉNY, német, XVIII. század 300
9. FIÓKOS SZEKRÉNY, francia, berakott, márványlappal. (82×65×34) 100
10. SAROKSZEKRÉNY, mahagoni, bronzverettel 120
11. ÜVEGES SAROKSZEKRÉNY, Biedermeierkor. (210×93) . . . 50
12. KÖNYVSZEKRÉNY, diófa, üveggel, 1320—30 körül 120
13. POHÁRSZÉK, nyílt, tölgyfa, 1760. (195×173) 125
14. TÁMLÁS ÜLŐLÁDA, faragott, német, 1757. L. az illusztrációt . 200
15. KELENGYELÁDA, faragott, figurális díszsel, berakott táblákkal. (150×75×75) 200
16. LÁDA, fa, vasverettel . . . 30
17. PAMLAG, támláján 7 Wedgewood-modorú mithologiai relieffel, modern 100
18. ÍRÓASZTAL, berakott díszű, holland, XVIII. század. L. az illusztrációt 200
19. JÁTÉKASZTAL, berakott díszű, holland, XVIII—XIX. század . . 90
20. ASZTAL, tölgyfa, ovális, faragott, Florenz (74×116) 100
21. ASZTAL, reneszánsz-modorú, oszlopalakú lábakkal (73×61×50) . 90
22. ASZTAL, fekete tölgyfa . . . 40
23. SZALONASZTAL, mahagoni, berakott 45
24. SAKKASZTAL, kerek, berakott díszű táblával 40
25. VIRÁGASZTALKA, faragott tölgyfa 15
26. ASZTALKA, faragott, fekete tölgy, fiókokkal 10
28. KAROSSZÉK, fekete, német, párnával 30
29. TÁMLÁSSZÉK, összehajtható 10
30. KÉT TÁMLÁSSZÉK, fekete, faragott tölgyfa, darabja 30
31. DOHÁNYZÓSZÉK, faragott, bőrüléssel, ujságtartóval, fiókkal, Biedermeier-kor 40
32. SZÉK, Biedermeier, himzett üléssel 10
33—37. ÖT SZÉK, Biedermeier-korbeli, különböző, kárpitozott, együtt . 50
38—39. KÉT PAD, fekete, faragott tölgyfa, darabja 50
40. ELLENZŐ, háromszárnyú, tölgyfa, (egy-egy szárnya 170×55), minden szárnyban tükörüveg alatt egy-egy francia rézkarc 160

14. TÁMLÁS ÜLŐLÁDA, faragott, német, 175/. Rajta empire és biedermeier-poharak.

41. SAROKPOLC, csavart oszlopokkal, fekete 50
42. ETAGÈRE, barna, hat részből 25
43. ÉKSZERSZEKRÉNY, fali, fekete, faragott 30
44—45. KÉT ÁLLVÁNY, faragott, velencei, amorettel (90 cm), együtt 40
46. ÁLLÓ TÜKÖR, tölgyfa, faragványos kerettel és oszlopokkal . . . 100
47. ÁLLÓ TÜKÖR, oszlopos, fiókkal, berakott díszszel és képpel . . 40
48. TÜKÖR, fali, velencei, márvány keretben 25
49. ÁLLÓ ÓRA, áttört és vésett rézlemezekkel díszített, lámpás-alakú tokban, díszes számlappal, négy sarkán a négy évszakot jelző medaillonokkal, tetején két női alakkal, Selmec 500
50. ÁLLÓ ÓRA, Biedermeier-kori, zománc-képpel, „Johann GÄRTNER in RAAB" 40
51. ÁLLÓ ÓRA, tölgyfaházban, bronzverettel, XIX. század eleje . . 42
52. INGA ÓRA, Biedermeier-kori, „THALLER József, PÉCSETT" 50
53. FALI ÓRA, rámás, Biedermeier-kori 32
54. INGAÓRA, fayence-tokban, Bécs, (29 cm) 50
55. ÓRA, porcellán, talapzaton, Schlaggenwald, 1850 körül 90
56. ÁLLÓ ÓRA, alabastrom, XIX. század közepe 45
57. ÓRA, lámpásalakú tokban, zománcos dísszel, XVIII. század, erdélyi, szász munka, ütő és jól járó . 70
58. ÁLLÓ ÓRA, ismétlő, ütő és jól járó, hollandi 35
59. ÁLLÓ ÓRA, Biedermeier-kori angol 10
60. FALI ÓRA, aranykeretű . . 10
61. FÜGGŐLÁMPA, vertvas, fekete, színes üvegekkel 10
62. VILLANYLÁMPA, bronz, papagályval 25
63. GYERTYATARTÓ, hatágú, öntöttvas (60 cm) 25
64. GYERTYATARTÓ, ötágú, fekete, vas 10
65. TEMPLOMI ÖRÖKMÉCS, orosz, húzható, színes üvegekkel . . 20
66. TEMPLOMI GYERTYATARTÓ, csavart oszloppal, festett fa, német, XVI. század (?), (94 cm) . . 50
67. TEMPLOMI GYERTYATARTÓ, réz, (56 cm) 25
68. UGYANAZ, kisebb (27 cm) . 15
69. KÉT KAROS-GYERTYATARTÓ, márvány- és alabastromfaragás; együtt 60
70. KÉT GYERTYATARTÓ és egy kereszt, fémbe foglalt mozaik, Karlsbad, együtt 70
71. FALDÍSZ, kalapált, bronz, ovális. (Milán szerb király hagyatékából) 90
72. FALDÍSZ, kalapált, bronz, kerek, csatajelenetet ábrázol. (Milán szerb király hagyatékából) 90
73. FALDÍSZ, kalapált, réz, kerek, Szt. György alakjával. (Milán szerb király hagyatékából) 100
74. MÁRVÁNYOSZLOP, fehér, forgatható tetővel (108 cm) 30
75. ÉKSZERDOBOZ, fa, rézverettel, angol munka, 1850 körül . . . 25

76. IRÓSZEKRÉNYKE, mahagoni, két ezüst tintatartóval, fiókkal, felszereléssel, „D'Edwards London" . 60
77. IRÓSZEKRÉNYKE, rézveretekkel, úti, XIX. század eleje . . . 30
78. FALI ÁLLVÁNYKA, reneszánsz-stílusú 10
79. KAZETTA, modern, festve, rézverettel 20
80. IRATTARTÓ SZEKRÉNYKE, faragott fa 15
81. FALI SZEKRÉNYKE, fekete tölgy, fiókokkal 10
82. FALI POLC, faragott tölgyfa, (34 cm) 10
83—85. HÁROM FALI POLC, aranyozott, együtt 5
86. SAROKÁLLVÁNYKA, faragott 5
87. ÉKSZERTARTÓ, virág és gyümölcs ornamentikával 5
88—93. HAT SZÉKVÁZ, barok, 88—91. darabja 10 K, 92—93. darabja 6
94. RÉZDOBOZ, áttört, piros selyembéléssel (16×10×11) 15
95. DOBOZ, vas, modern . . . 5
96. DOBOZ, faragott fa, rekeszekkel 20
97. FÖLDGÖMB IRÁNYTŰVEL, mahagoni faállványon, Biedermeierkor 20
98. ROKKA, gúzsalylyal, német . 10
99—100. FUVOLA ÉS GITÁR, együtt 10

II. KÉPEK.

(A képek címei után zárjelben levő számok a belső méreteket jelentik cm-ekben.)

A) OLAJFESTMÉNYEK:

101. BAROCCI FREDERIGO: Erzsébet angol királynő. Br. Luzsénszky-féle gyűjteményből. (L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 68. l.) 500
102. BROUWER modorában: A vén pipás (22×14) 240
103. CRZELLITZER: Beethoven (36×26) 40
104. FLINCK, GOVERETO: A vén rabbi (23×20) 250
105. FRA ANGELICO után: Angyalfej, XVII. századbeli faragott rámában, (16×16) 40
106. FRA BARTHOLOMEO után: Savonarola (27×17) 30
107. GIACOMELLI F.: A franciák átveszik Velencét 1866 okt. 18-án, 1870. 800
108. GUDE HANS (szül. 1825. Krisztiániában): Tájkép (38×54). L. az illusztrációt 500
109. HILDEBRAND, EDUARD (szül. 1818, Danzig): Tájkép az északi tenger partjáról (48×60) . . . 1000
110. LEHMANN C.: Két tájkép. Darabja 20
111. LOTZE M.: Tájkép (30×34) 400
112. LUCA GIORDANO: Aranyborjú (60×42) 800

18. IRÓASZTAL, BERAKOTT díszű, holland, XVIII. sz. Rajta: 1214. VÁZA, Delft; Fölötte: REININGER N.: Canale Grande. Olajfestmény.

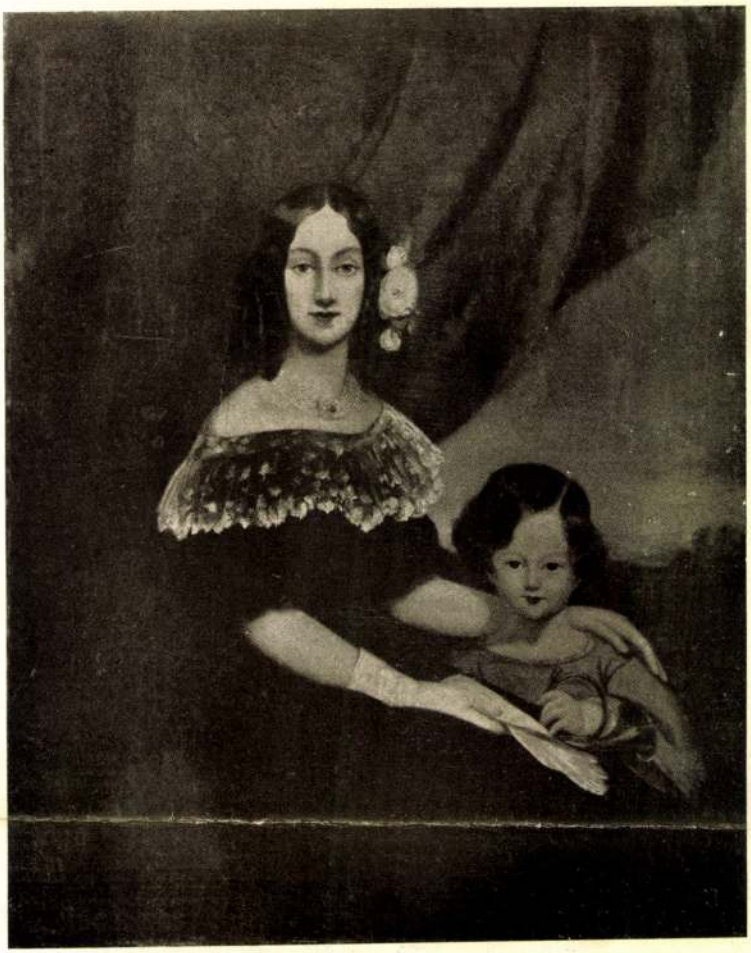

169. BÉCSI FESTŐ 1850 körül: Anya és gyermeke. Olajfestmény.

113. MAGASISS, BASIL: Sziklás tengerpart (29 × 24) 60

114. MENGS RAFAEL modorában: Szárnyasoltár a XVIII. század végéről, (Császka György kalocsai érsek hagyatékából) 2000

Középen Szt. György, a jobb szárnyon Szent Mihály arkangyal, fölötte két angyalfej; a bal szárnyon Szent Ágoston, fölötte három angyalfej. A felső középlunettában az Atya Isten. Az oltár vörös-barna fából való, a középkeret belső része ötvösmunka.

115. MOLYN PIETER: A hajótöröttek (90×72) 55

116. PATENIR JOACHIM (?): Krisztus keresztelése (45×40) 30

117. POSSART F.: A Como-tó partjáról (36×56) 100

118. REINIGER N.: Canale Grande (50×30) 120

119. REMBRANDT modorában: Ábrahám, XVIII. század. (89×71) . 400

120. RENI, GUIDO után: Krisztus, fán, régi keretben (22×29) . . . 30

121. RIBERA modorában: Apostol (33×25) 50

122—123. ROUGENDAS: Két kuruc tábort ábrázoló kép (54×57), együtt 1000

124. SCHERRES, KARL (szül. 1833): Ház, kivilágított ablakkal (21×14) 150

125. SCHNEIDER N.: Tájkép (14×12) 10

126. SCHUFRIED: A kedvenc (23×19) 40

127. SOLIMENA FRANCESCO (1657—1747): A királyok imádása . . 700

128—129. STEINACKER N.: Két fára festett kép (21×16) 100

146. FELEDI (FLESCH) TIVADAR: Kati néni. Olajfestmény.

130. STUNDER: Arckép, empire-kor, egykorú rámában (58×44) . . . 100
131. —: Fiú ostorral (70×55). . . 40
132. TENIERS ISKOLA: Paraszt táncmulatság (38×31) 800
133. VASARI modora: Mária Jézussal és Szent Jánossal (120×85) . . . 60
134. WEENIX, JAN (1644—1719): Madarak. Márványlapon (20×20) . 200
135. WEISZ ADOLF: Jönnek a komédiások (43×30) 500
Külföldön élő magyar származású jeles festő műve.
136. WENNEMANN: Zenepróba (70×53) 500
137. WOLFF, BETTY: Mosókonyhában (31×23) 25
138. WOLFF, SOPHIE: Gyermekfej (46×30) 50
139. ZURBARAN FRANCO iskolája: A vezeklő (100×80) 65
140. ACZÉL HENRIK: Erdőrészlet mocsárral (96×71) 150
141. BALLA BÉLA: Udvarunk (55×44) 60
142. BRUCK LAJOS: A falu szépe (93×66) L. az illusztrációt . . 2000
143. EGERVÁRI POTEMKIN ÁGOSTON: Baromfiudvar (29×22) 40
144. ENDREI SÁNDOR: Parkrészlet (35×25) 80
145. ERDEI VIKTOR: Tájkép (25×31) 50
146. FELEDI (FLESCH) TIVADAR: Kati néni (60×45). L. az illusztrációt 350

272. SCHWIND, MORITZ: Az ügyetlen kérvényező. Ceruzarajz.

147. GÓTH MÓRIC: Hollandi ház folyosója (40×24) 80
148. GULÁCSY LAJOS: Olasz táj 200
149. HORVÁTH ANTAL: Öreg asszony az erdőben (36×32) 10
150. HUZELLA PÁL: Csendélet. (42×34) 70
151. —: Jácintok. (48×36) . . . 60
152. JUSZKÓ BÉLA: Tájképvázlat (16×12) 15
153. MÜLLER MELANIE: Tavasz (32×47) 80
154. NÉMETH BERTALAN: Esti hangulat (20×17) 40
155. PACZKA KORNÉLIA: Parasztleány a rét előtt. (72×92). L. az illusztrációt 400
156. PÁLYA CELESZTIN: Hetivásár (17×12) 250
157. —: Szántás (22×12) 250
158. PAPP HENRIK: Műhely (50×64) 150
159. —: Virágcsendélet (27×28) . 80
160. SKUTECZKY DÖME: Csendes ájtatosság. Vázlat (205×160) . 500
161. TELEPY KÁROLY: Tájkép 35
162. —: Előtértanulmány 25
163. ANGOL FESTŐ, XVIII. század: Főúri női portrait (32×23) . . 100
164. BÉCSI FESTŐ, XVIII. század: Mária Terézia 30
165. BÉCSI FESTŐ, XVIII. század: Mária Terézia, rézlapon 30
166. BÉCSI FESTŐ, XVIII. század: Vénus és Ámor 15
167. BÉCSI FESTŐ, XIX. század eleje: Fiatal nő, sárga ruhában. (59×45) 20
168. BÉCSI FESTŐ 1850 körül: Tájkép. (24×21) 100
169. BÉCSI FESTŐ, 1850 körül: Anya és gyermeke. L. az illusztrációt 350
170. BIEDERMEIER-KORI FESTŐ: A kíváncsi gavallér (44×34). L. az illusztrációt 40
171. FRANCIA FESTŐ, XIX. század: Vadászkutya. (96×68) . . . 60
172. HOLLANDI FESTŐ, XVII. század: Gitározó (22×14) 240
173. HOLLANDI FESTŐ: Vadászat (38×24) 40
174. MAGYAR FESTŐ, 1800 körül: Díszruhás férfi (20×24) 50
175. MAGYAR FESTŐ, 1840 körül: Vérszerződés, rézlapon 30
176. NÉMETALFÖLDI FESTŐ: Éjjeli piac (150×118). L. az illusztrációt 1000
177. NÉMET FESTŐ, XVIII. század: Koldus és gyermek (90×70) . 40
178. NÉMET FESTŐ, XVIII. század: Krisztus a keresztfán (66×45) 28
179. NÉMET FESTŐ, XVIII. század: Krisztus Emausban (117×102) . 55
180. NÉMET FESTŐ, 1850 körül: Farkaslakoma (63×45) 100
181. OLASZ FESTŐ, XVI. század: Keresztelő Szent János feje (40×28) 200
182. OLASZ FESTŐ, XVIII. század: Bibliai tárgyú kép (42×33). . 60
183. OLASZ FESTŐ, XVII. század: Szent család, fára festve . . . 22
184. OLASZ FESTŐ, XVII. század: Napkeleti királyok hódolata (45×40) 26
185. OLASZ FESTŐ, XVII. század: Circumcisio 20
186. OLASZ FESTŐ, XVIII. század vége: Apostol (54×38) 14
187. OLASZ FESTŐ: Remete . . 10
188. OSZTRÁK FESTŐ: Zárdafőnöknő. 1794 (37×29) 160
189. SPANYOL FESTŐ: Cosimo II. de Medici. 1570—1621. Egykorú . 400
190. SPANYOL FESTŐ, 1600 körül: Angyalfej; új vászonra felhúzva (27×24) 250
191. SPANYOL FESTŐ, XVIII. század eleje: A szent család 80
192. ISMERETLEN FESTŐ, XV. század: Krisztus (40×32) . . . 100

193. ISMERETLEN FESTŐ, 1700 körül: Madonna, részlet egy nagyobb kompozícióból (32×29) 40
194. ISMERETLEN FESTŐ, 1700 körül: Angyal (19×16) 10
195. ISMERETLEN FESTŐ, 1700 körül: Szt. Ferenc, egykorú keretben, ovális, (20×17) 15
196. ISMERETLFN FESTŐ, XVIII. század: Férfiképmás, lemezre festve (12×10) 20
197. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század: Angyalok (19×25) . . . 20
198—199. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század: Nyáj pásztorral, két kép, együtt 120
200. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század: Zene, allegorikus kép . . 200
201—202. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század második fele: Két vadászjelenet; egykorú rámában, együtt 60
203. ISMERETLEN FESTŐ, Biedermeier-kor: Gyümölcsárús lány (78×65) 50
204. ISMERETLEN FESTŐ: V. Ferdinánd, 1837. 60
205. ISMERETLEN FESTŐ: Savoyai Eugen; fémlapra festve . . . 60
206. ISMERETLEN FESTŐ: Öreg zsidó. K. J. jelzéssel (14×18) . . . 40
207. ISMERETLEN FESTŐ: Genrekép 40
208. HÁROM KIRÁLYOK, oltárkép, XVII. század, a cserényi templomból (97×93) 50
209. SZÁRNYOLTÁRKÉP, XV. század, a dubravicai templomból (130×46) 60
210—211. BIBLIAI JELENETEK. Két ovális, rézlapra festett kép. Darabja 5
212. OLAJFESTMÉNY, Biedermeier, aranykeretben 5
213. VADÁSZ. Biedermeier-kor . . 3

B) AKVARELLEK, PASZTELLEK, RAJZOK, GRAFIKAI LAPOK, STB.

214. BÉLAVÁRY-BURCHARDT ISTVÁN: Esthangulat. Pasztell. (50×70) 120
215. BICZÓ ILONA: Vihar. Rézkarc 10
216. BUCHBINDER S.: Tanulmányfej. Ceruzarajz, szignálva 1903 (14×12). L. az illusztrációt 120
217. BUSCHE, FRANCOIS: Amorettek. Ceruzarajz (25×35) 100
218. CAILLOB ROSE: Itatás. Akvarell, 1800 körül, szignálva (43×55) 25
219. DECKER: Anya és gyermeke. Akvarell (36×26) 50
220. DRESCHER (pozsonyi festő): Rajzok. 28 lap, együtt 40
221. EIBE: Idősebb férfi. Pasztell, szignálva (70×50) 60
222. EIBE: Idősebb nő. Pasztell (75×55) 80
223—225. ERDEI VIKTOR: Három rajz, darabja 25
226. FECHERT: Idyll. Karc, szignálva 25
227. GARAY ÁKOS rajzai után: 10 darab reprodukció, együtt . . . 15
228. GRABAU C.: Juhnyáj. Akvarell (21×13) 40
229. HAHN: A vén rikkancs. Színes rajz (32×16) 20
230—232. HALÁSZ ANTAL: Három tájkép. Akvarellek. Darabja . 15
233. HERWIG, GERTA: Kert. Akvarell (33×27) 20
234—245. E. KARINTHY ADA: Akvarellek. 12 darab (l. az illusztrációt), darabja 30
246. KARINTHY FRIGYES: Tanulmányfej. Rajz (18×16) . . . 6
247. KEMENCZKY ÁRPÁD: Szikszay Fery arcképe. Rajz (18×11) . . 20
248. KERNSTOCK KÁROLY: Rézkarc 25
249. KÉZDI-KOVÁCH LÁSZLÓ: Éjjel. Pasztell 60
250. KLEPINSZKY, JAN: Őszi táj. Akvarell (20×12) 50
251. KOSTENTHAL, JOSEPH (Baron

170. BIEDERMEYER-KORI FESTŐ: A kíváncsi gavallér. Olajfestmény.

176. NÉMETALFÖLDI FESTŐ. Éjjeli piac. Olajfestmény.

de Rottern): Ábrahám feláldozza Izsákot. Rajz, 1789 6

252—255. LANGER: Mithológiai képek. Rézkarcok 1800 körül. Nyolc kép, négy rámában, együtt . . . 20

256. MARKÓ FERENC: Dombok. Akvarell, szignálva, 1853 (46×26) . 60

257—258. —: Két zsánerkép. Akvarell, szignálva, 1858 (28×20), darabja 60

259. —: Fej. Rajz (10·5×8·5) . . 25

260. MINGARDI J. B: Ecce homo. M. Pitteri sculp. (36×28) 15

261. MENZEL után EILERS: Friedrich der Grosse auf Reisen. Rézkarc 25

262. MÜLLER JÁNOS: Tájkép. Gouache, szignálva. 1817—20. 25

263. MICOLL, J. C.: Vitorlás. Eredeti rézkarc (41·30) 16

264. OLGYAI VIKTOR: Tél. Rézkarc 8

265. OPPEL MAGDA: Vadrózsák. Akvarell (20·18) 40

266. OSTADE A. után: Tekézők. Grave a leau forte par Ch. Jaque de cep. un dessin d'Ostade 1846. Fevrier (58 sz.) 40

142. BRUCK LAJOS: A falu szépe. Olajfestmény.

267. POCKLENBURG C. után: Két tájkép. Karc, francia, együtt . 15
268. PÓLYA TIBOR: Illusztráció. Rajz 6
269. PÓÓR BERTALAN: Rézkarc 25
270. RÓBERT HENRY: A kútnál. Színes rézkarc, szignálva (59×43) 30
271. SCHMIDT: Vágyakozás (40×30) 30
272. SCHWIND, MORITZ: Az ügyetlen kérvényező. Ceruzarajz, szignálva M. S. (11×9·5). L. az illusztrációt 70
273. STIGLER: Pásztorjelenet. Gouache (16 25) 40
274-284. SUNDERSTRÖM MARIETT: Kézi nyomások japán papíron, 11 darab, darabja 4
285. SUNDERSTRÖM M.: Kastély. Fametszet 10
286. —: Tájkép, tehénnel. Fametszet 10
287. VASKOVICS E.: Tavasz. Pasztell. (43×30) 30
288. —: Arlequino és Colombina. Pasztell. (43×30) 30
289. —: Kertrészlet. Színes fametszet. (35×26) 10

216. BUCHBINDER: Tanulmányfej. Ceruzarajz, 1903.

290—294. WAGNER JÁNOS: Öt tollrajz, darabja 10
295. WAGNER SÁNDOR: Csikós. Rajz. (18×16) 25
296. WINTER A.: Angyalok rózsafűzérrel. Akvarell 10
297. WOLLF, SOPHIE: Játszó amorett. Akvarell (18×10) 10
298. ZIELKE, JOHANN: Campagna. Akvarell, szignálva (31×19) . 100
299. MAGYAR FESTŐ, XVIII. század: A kuruc ébredése. Akvarell (32×42) 20
300. OLASZ FESTŐ, XVIII. század: Hajók. Pasztell (29×22) 25
301. ISMERETLEN FESTŐ, 1780 körül. Juhnyáj. Ceruzarajz 15
302—303. ISMERETLEN FESTŐ, XVIII. század: Jeromos és Magdolna. Két akvarell, egykorú keretben, együtt 50
304. ISMERETLEN FESTŐ: Fiatalleány. Akvarell. (25×18) 40
305. ISMERETLEN FESTŐ: Leányfej, hajában virágokkal. Gouache (39×29) 30
306—308. Három akvarell: 306. Kutya kosárral; 307. Kosztümkép; 308. Tehenek: darabja 10
309. Három akvarell: tájképek egy keretben 20
310. Freiburgi parasztleány. Akvarell 1840 körül 10
311. Spree. Akvarell 5
312—314. Három rajz: 312: 10 K, 313: 8 K, 314: 6

EX-LIBRIS CONVULATUMOK:

315. ADE MATHILD: Ex-libris . 10
316. Marquis FERY DE BAYROS: négy darab (l. az illusztrációt). 12
317. — : négy darab, együtt . . . 12
318. — : két darab, együtt . . . 8
319. — : egy darab 10
320. Négy ex-libris: CRANE Walter, KASSEL, John, HARSÁNYI Kálmán és BARKÁSZ Istvántól, együtt 8
321. GEIGER RICHÁRD és ismeretlen német művész: Három ex-libris, együtt 3
322. KOZMA LAJOS: Négy ex-libris, együtt 6
323. SASSY ATTILA: Öt ex-libris, együtt 7
324. — : Négy ex-libris, együtt . . 6
325. — : Három ex-libris, együtt . 5

CONVOLUTUMOK:

XVII—XIX. századi, jeles magyar férfiak képeit, látképeket, magyar nemesi családok címereit, ex-libriseket, bibliai tárgyú képeket stb. ábrázoló rézkarcok-, litografiák- és metszetekből. Az árak convolutumokként értendők.

326. 58 lap . 40
327. 56 lap . 25
328. 7 lap . 3
329. 13 lap . 13
330. 8 lap . 8
331. 4 lap . 4
332. 53 lap . 40
333. 14 lap . 10
334. 4 lap . 10
335. 7 lap . 10
336. 22 lap . 20
337. 15 lap . 15
338. 15 lap . 15
339. 11 lap . 10
340. 13 lap . 20
341. 4 lap . 5
342. 15 lap . 10
343. 6 lap . 5
344. 3 lap . 5
345. 3 lap . 3
346. 6 lap . 6
347. 4 lap . 10
348. 40 lap . 20
349. 12 lap . 10
350. 8 lap . 20
351. 14 lap . 10
352. CONVOLUTUM: tájképek, arcképek stb.; színes és egyszínű metszetek és karcok, főképen a XVII—XVIII. századból; együtt . . 30

353. NAGY LAJOS, Hunyadi János, Mátyás király, Mária Terézia. Rézmetszetek, együtt 5
354. ACÉLMETSZET, 26 darab, Schakespeare, Molière és Schiller illusztrációk. (E. Kovács Gyula hagyatékából) 20
355. NAPOLEON-metszetek, kisalakúak, 44 darab (32 lap) együtt . . 45
356. NAPOLEON és a reichstadti herceg. Metszet (26×45) 20
357. NAPOLEON Versaillesben. Metszet (45×58) 12
358. A MÁGUSOK IMÁDÁSA. Színes, francia metszet (24×18) . . . 40
359. KRISZTUS A KERESZTTEL, színezett metszet, lampionformában 15
360. JÓZSEF ÉS PUTIFÁRNÉ, színezett metszet 2
361—364. NÉGY METSZET, olajjal színezve, XIX. század eleje (44×34). Darabja 10
365—368. NÉGY METSZET, angol, empire, darabja 30
369—370. KÉT METSZET, színes, a XIX. század elejéről Bécsről, darabja . 20
371. III. GYÖRGY angol király bálimeghívója. Rézmetszet 6
372. 28 SZÍNES ANGOL METSZET, együtt 100
373. KÉT TESTVÉR, Biedermeier-kori litográfia 25
374. KOPEZKY pinx. Westermeyer sc.: Franciscus Ragoczy. In Wien bey der Artaria Compagnie. Rézkarc (48×31) 15
375. MURILLO: Férfiarckép. RAJON rézkarca (45×37) 8
376. TIEPOLO: Kath. Ferdinand király. UNGER V. rézkarca (61×48) 14
377—378. HÁROM SZENTKÉP. Színezett rézmetszetek. Kettő egy rámában 10
379. NOÉ, pittura di Gio. Benedeto CASTILGION, Domenico TIEPOLO del. Rézkarc (63×46) . . . 20
380—381. Két FRANCIA RÉZKARC. Együtt 10
382. TAJKÉP, rézkarc 10
383. KRISZTUS. Rézkarc 5
384. BÖCKLIN után: A remete. Színes reprodukció 20
385. BÖCKLIN után: Magdolna. Színes reprodukció 10
386. METSZET egy oltárkép után, XVIII. század (70×32) 12
387. REMBRANDT (valamely követője): Női arckép. RAAB D. rézmetszete (45×38) 8
388. REMBRANDT: Önarckép. Heliogravür (48×38) 20
389. RAPHAEL sixtusi Madonnája után készült heliogravür (50×36) . 6
390. Une Tigresse. Mezzotinto. Peint par P. P. RUBENS, gravé à Vienne par N. RHEIN 1700 (57×47) . . 50
391. Ötven fénykép régi mesterek képei után, fehér rámában, üveg alatt. Tízdarabonként 10
392. Huszonnégy fénykép régi mesterművek után, együtt 10
393. Harminckét, nagyobbméretű fénykép régi mesterekművei után, együtt 25
394. A Rajnavidék térképe 1689 . 5

III. MINIATÜRÖK.

395. GEDER FERDINÁND: Férfiképmás, elefántcsonton; szignálva, 1855. 60
396. GÉRARD: Idyll; elefántcsonton, tokban, szignálva 85
397. JOUNG TH.: A téli hadjárat; elefántcsonton, szignálva. L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 83. l. (9 cm) . . . 50

234. E. KARINTHY ADA: Akvarell.

108. GUDE, HANS: Tájkép. Olajfestmény.

398. PETER EMANUEL: Fiatal nő mellképe, köralakú elefántcsonton, szignálva, 1839, (7 cm). L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 83. l. 200
399. SARTO, ANDREA DEL, után: A szent család, elefántcsonton, megrepedezve (16×12). L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 81. l. 100
400. SEEMANN: Katonatiszt, elefántcsonton, 1823 20
401. OROSZ FESTŐ, a XVIII—XIX. századból: Kis leány képeskönyvvel, börtokban (10×8). L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 82. l. 200
402. ÜLŐ KUTYA, mozaik . . . 20
403. VADÁSZÓ KUTYA, mozaik . 30
404. TÁJKÉP TEHENEKKEL, elefántcsonton (6·5 cm) 100
405. SZŐKEHAJÚ FÉRFI, ovális (6 cm) 30
406. NŐI FEJ, barok arany keretben, (3 cm) 30
407. FEKVŐ AKT, aranynal kivert keretben (6×3) L. A Gyűjtő 1., 2. sz. 81. l. 100
408. RUBENS ARCKÉPE, elefántcsonton (9×7) 50
409. FEHÉRPARÓKÁS FÉRFI, ezüstkeretben, XVIII. század (3×2) 30
410. MADONNA JÉZUSSAL, elefántcsonton (5·5×4) 50
411. NŐI ARCKÉP, elefántcsonton, empire arany keretben, aranyozott ezüst hátlappal 100
412. LICHTENSTEIN (?) herceg vadászaton, elefántcsonton 80
413. NAGYSZEBENI ÚRI NŐ, pergamenten 35
414. FIATAL NŐ, elefántcsonton, ovális, 1800 körül 40
415. NŐ, fehér ruhában, rózsákkal. Rézkeretben, empire-kor (6·5×5) . 20
416. NŐI ARCKÉP, elefántcsonton, barok aranykeretben (sérült) . . . 45
417. FIATAL NŐ, empire-ruhában, elefántcsonton, bársonyos rézkeretben (15×9) 15
418. FÉRFI Biedermeier-gallérral, rézkeretben, elefántcsonton (5×3) . 10
419. NŐ, vörös kendővel, asztalra támaszkodva, elefántcsonton, empire (5 cm) 20

155. PACZKA KORNÉLIA: Parasztleány a rét előtt. Olajfestmény.

420. NŐ, fürtökkel, elefántcsonton, empire (6×4·5) 20
421. IDŐSEBB HÖLGY, kék szalaggal 20
422. A TÁNC. Női akt, elefántcsonton, (6·5 cm) 10
423. PÁPA arcképe, rézkeretben (17×11 cm) 5
424. JÉZUS, barok bronzkeretben . 4
425. MINIATÜR-akvarell, arany keretben, kolostor-munka 10
426. SZENT ALAJOS, selyemszalagból készített virágfüzérrel 15
427. NAPOLEON, ovális 24
428–431. Négy kis porcellán-miniatür, együtt 10
432–433. Két színezett miniatür-metszet, együtt 12
434. TUSRAJZ, elefántcsont lapocskába, mindkét oldalon bekarcolva . 10

IV. ZOMÁNCMÜVEK, SZELENCÉK, GYÖNGYHÁZ-, ELEFÁNTCSONTTÁRGYAK.

435. HÁRMASOLTÁR, limoges-i zománc, a középső részen: a három királyok imádása; a bal szárnyon: a szent család; a jobb szárnyon: Jézus körülmetélése; a felső dísz: aranyozott fafaragvány (30×28) 800
436. ZOMÁNCKÉPECSKÉK, 10 darab, együtt 20
437. NÉVJEGYTARTÓ, empire-stílusú, zománcos, ezüst szegéllyel, gyöngyökkel 40
438. HORDÓCSKA, zománcos . . 6
439. KERESZTELŐ-ÉREM, porcellán, ezüst foglalással 10

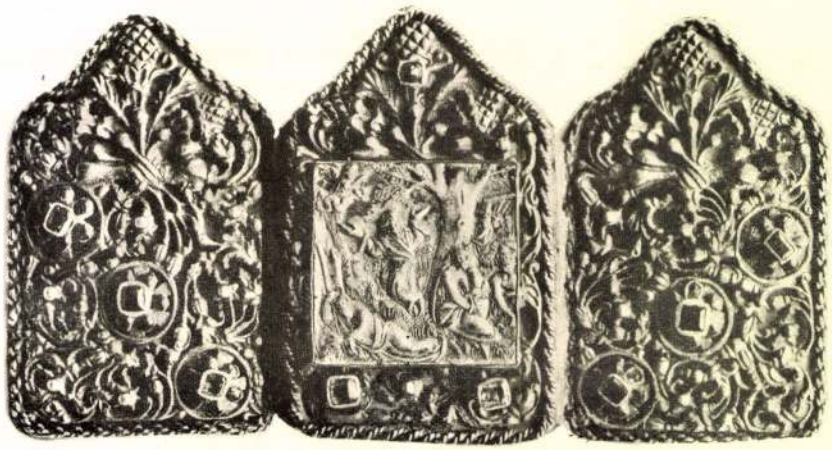

512. MELLDÍSZ, háromrészű, filigránművű, ezüst, közepén ezüst plakettel, 6 smaragd és 3 almandinnal díszítve; XVIII. század.

440. KERESZTELŐ-ÉREM, ezüst keretbe foglalt porcellán-zománc-kép. 1843 5
441. SZELENCE, kalcedon, ezüst foglalással, ovális (175 cm) . . . 20
442. SZELENCE, préselt gyökér, svéd, téglányalak (10 cm) 8
443. SZELENCE, fa, orosz, szarubetéttel, szent képpel, 1850 körül (7·5 cm) 10
443/a. UGYANOLYAN, ú. n. pont-pourri képpel. Német (6 cm) . . . 5
444. CSONTSZELENCE, faragott, mexiko, ovális (10 cm) . . . 20
445. CSONTSZELENCE, népies, német 12
446. SZELENCE, csont, tetején pipázó férfit ábrázoló olajminiatűrrel (7 cm) 100
447. BURNÓTSZELENCE, teknőcből, XV. Lajos képével, arannyal kirakva 60
448. BURNÓTSZELENCE, teknőcből, arany- és gyöngyházberakással 16
449. BURNÓTSZELENCE, teknőcből, carneol-medaillonnal 30
450. SZELENCE, szaruból, Beatrice Cenci zománcképével; belekarcolva: Páris, 1814, 31. märc. G. R. Schweinitz (9×6·5) 60
451. SZARUSZELENCE, mozaik-miniatür fedőlappal (8·5 cm) 200
452. SZARUSZELNCE, alján és tetején relief-képpel, francia, 1750 körül (5 cm) 30
453. SZARUSZELENCE, tetején és alján reliefképpel, XVIII. század . . 10
454. SZELENCE, réz, tetején a gyermek Jézus imádását ábrázoló relief képpel (8·5×5·5) 12
455. SZELENCE, réz, tetején reliefképekkel (16×5) 30
456. SZELENCE, bronz, Napoleont ábrázoló relief-képpel 22
457. EMLÉKTÁBLACSKA, faragott fa, elefántcsontból berakott feszülettel és oszlopon; 1647. (12 cm.) . . . 40
458. EREKLYEKÉP, aranypillangós hímzésű, ezüstölt fémkeretben . . 10
459. SZIVARTÁRCA, gyöngyhímzéssel, Biedermeier-kor, (15 cm) . . 3
460. GYÖNGYERSZÉNY, Biedemeier-kori 12
460/a. Ugyanolyan, kisebb 10
461. PÉNZESZACSKÓ, gyűrűvel, aranygyöngyökkel, Biedermeier kori . 6
462. BŐRTÁRCA, belül virágos selyemhímzéssel 5
463. OLVASÓ, üveg, antikmodorú kereszttel 10
464. EREKLYETARTÓ, keresztalakú, réz, gránátfűzérekkel (36 cm) . 4
465. FŐPAPI KERESZT, gránátkövekkel 40
466. BIZÁNCI KERESZT, gyöngyházfaragás 10
467. KERESZT, fa, Jézus és Mária gyöngyházból faragott alakjával (22×12) 6
468. KERESZT, fa, gyöngyházberakással (47×24) 2
469. OLVASÓ, gyöngyház, ezüst éremmel és ereklyékkel 8
470. SZINHÁZI LÁTCSŐ, női, foganytyúval, zománcdísszel, XIX. század eleje 15

471. LÁTCSŐ, elefántcsont, bőrtokban, «J. Neuhofer k. Hofoptiker, Wien» (Bulyovszky Lilla hagyatékából) 40
472. JEGYZŐKÖNYV, elefántcsonttáblával (11×6) 12
473. NÉVJEGYTARTÓ, elefántcsont (4·5 × 6·5) 12
474. JEGYZŐKÖNYV, ezüsttel berakott teknősbéka táblával (9·5×6) . 20
475. LEGYEZŐ, festett, faragott elefántcsontnyéllel, Biedermeier-kor . 50
476. LEGYEZŐ, ezüst, muszelínre festett rokoko-alakokkal 30
477. FÉSŰ, csont, német, 1750 körül 12

V. ÉKSZEREK, ARANY-, EZÜSTTÁRGYAK

478. NŐI ÓRA, arany, egyfedelű, kék zománcdísszel 28
479. ZSEBÓRA, ezüst, színes, zománcdísszel, 1800 körül 20
480. ZSEBÓRA, ezüst „Robin a Paris", 1800 körül 20
481. ZSEBÓRA, aranyozott tokban, „Romilly a Paris", XVI. Lajos kora 20
482. ZSEBÓRA, ezüst, „Bordier a Genève", 1800 körül 20
483. ZSEBÓRA, ezüst, „Cousins Girod, Fres Esquillion De Choudens", 1800 körül 20
484. ZSEBÓRA, ezüst, „Lardy du Bois", 1800 körül 20
485—486. KÉT EZÜST ZSEBÓRA, „Johann Riel im Stadt am Hof", 1800 körül, darabja 20
487. ZSEBÓRA, ezüst 20
488. ZSEBÓRASZERKEZET, tok nélkül, empire 10
489. ÓRATOK, ezüst, „Pateck, Genève", XIX. század eleje 10
490. EZÜSTÓRA, ütőszerkezettel, zománcos lánccal 50
491. EZÜSTÓRA, francia zománcdísszel, XIX. század eleje 30
492. ZSEBÓRA, ezüst, teknősbéka tokkal 8
463. ZSEBÓRA, ezüst 10
494. BRELOQUE, ezüst, órával . 30
495. ÓRALÁNCCSÜNGŐ, arany, 1 gyémánttal és 1 smaragddal . . . 40
496. ÓRALÁNCCSÜNGŐ, csont-plakett, ezüstkeretben 6
497. ÓRALÁNCCSÜNGŐ, arany, címeres karneolkővel 20
498. ÓRALÁNCCSÜNGŐ, réz, keleti írásjegyekkel vésett karneollal 10
499. NYAKÉK, gömbölyű smaragdokból, apró gyöngyökkel 180
500. NYAKÉK, aranyozott ezüst, ékkövekkel, zománcdísszel 150
501. NYAKÉK, aranyozott ezüst, drágakő- és zománcdísszel 45
502. NYAKLÁNC, teknőcből, arany- és gyöngyházberakással, XIX. század eleje 40
503. FÜLBEVALÓ, egy pár, arany, tobozalakú, apró gyöngyökkel . . 40
504. FÜLBEVALÓ, egy pár, ezüst, 3—3 nagy és több apró gyémánttal 80
505. FÜLBEVALÓ, egy pár, ezüst, levélalakú, gyémántokkal 66
506. FÜLBEVALÓ, egy pár, vöröskő- és opáldísszel 15
507. BROCHE, arany, gyémánttal és gyönggyel 80
508. BROCHE, arany, porcellánképpel, Biedermeier-kor 20
509. BROCHE, kagyló-cameo . . 10
510. BROCHETŰ, kagyló-cameo . 6
511. BROCHE és két függő, ú. n. schildpatt, svéd 10
512. KÉT MELLDÍSZ, háromrészű, filigránművű ezüst, közepén 2·5×2·5 cm nagyságú ezüst plakettel, mindegyiken 6 smaragd- és 3 almandinnal díszítve; XVIII. század. L. az illusztrációt, együtt 250
513. NYAKKENDŐTŰ, kígyóalakú, zománcdísszel, 1 nagy gyönggyel és 2 gyémánttal 60
514. MELLTŰ, ezüst, keleti férfit ábrázoló miniatűrrel 20
515. MELLTŰ, ezüst, Hadrianus-pénzzel 10
516. MELLTŰ, ezüst, bizánci pénzzel 10
517. EZÜST TŰ, korállal, XVIII. század 10
518. TŰ, kövekkel 4
519—524. HAT TŰ, szerb filigránművű, zománcdísszel, darabja . . . 10
525. ARANYGYŰRŰ, zöld kövekkel és gyöngyökkel 15
526. PECSÉTGYŰRŰ, lávakőbe vésett címerrel, ezüst 10
527. GYŰRŰ, arany, a Reichstadti herceg miniatűr képével 75
528. GYŰRŰ, arany, zafírral . . 60

561. MÁRIA, vert ezüst-plakett, fémkeretben; drágakövekkel kirakva. Mária Terézia kora.

529. GYŰRŰ, arany, arab, gyémántokkal 30
530. GYŰRŰ, arany, Dantét és Beatricet ábrázoló cameoval 20
531. GYŰRŰ, ezüst, gyémántkővel . 8
532. GYŰRŰ, ezüst, gyémánttal . . 4
533. GYŰRŰ, ezüst, óriási fejjel . . 8
534. GYŰRŰ, szaruból 1
535. KÉT GYŰRŰ, 1 ezüst, 1 vas, együtt 3
536. HÁROM GYŰRŰ, bronz, együtt 3
537. RÉZGYŰRŰ, kővel 1
538—540. HÁROM KARLÁNC, mult századbeli magyar ezüst pénzekből, darabja 10
541. KARPEREC, ezüst, Bosznia . 6
542. CSAT, egy pár, ezüst, filigránművű, gyöngyökkel, smaragdokkal és rubinokkal díszítve 50
543. CSAT, türkizekkel és almandinokkal kirakva 14
544. KIS CSAT, zománcos, arany . 14
545. CSAT, felnyitható 5
546. MEDAILLON, arany, kék zománcos 20
547. EZÜSTSZELENCE az apostolok domborművű képeivel (10×9×5) 80
548. BURNÓTSZELENCE, ezüst (9×4·5) 14
549. BONBONNIÉRE, ezüst, barokmodorú, zománcképpel . . . 20
550. BONBONNIÉRE, láncon, aranyozott ezüst (192 grm) 40
551. VITORLÁSHAJÓ, bonbonnière, ezüst (218 grm) 60
552. MENTEKÖTŐ, aranyozott ezüst, filigránművű 50
553. KALPAGFORGÓ, ezüst, filigránművű, számos gyönggyel, rubinnal és apró gyémánttal 200
554. KIS BOGLÁR, szívalakú, arany, rubinokkal 10
555. EZÜSTÖV, aranyozva, filigránművű és rekeszzománcmunka, számtalan gyöngygyel, smaragddal, türkizzel és almandinnal díszítve 120
556. NŐI ÖV, Kaukázus, filigránművű, részben aranyozott ezüst, tokban 220
557. ÖVLÁNC, fém, malachitkövekkel ékítve 40
558. MÁRIA JÉZUSSAL, ezüstrelief, türkizekkel és almandinokkal díszítve, (30×20) 120
559. MÁRIA MENNYBEMENETELE, vert ezüst relief, rézkeretben (35×30) 80
560. MÁRIA ÉS JÉZUS, vert ezüst relief, bronzkeretben (27×19) . . . 40
561. MÁRIA, plakett, vert ezüst, 9 gyöngy-, 2 smaragd-, 7 türkiz és 3 almandinnal díszítve, fémkeretben (33×21) Mária Terézia kora. (L. az illusztrációt.) 150
562. JÉZUS, plakett, vert ezüst (16×16) 28
563. SZENTET ábrázoló ezüst-plakett, csipkézett keretben (12×8) . . 12
564. PLAKETT, ezüst, ezüsttel díszített fekete fakeretben (13×13) . . 20
565. EREKLYEKÉP, görög keleti, ezüst, domborműves (14×10) . . . 20
Ugyanolyan (12×9) 15
566. ARANYKERESZT, sima . . 6
567. KERESZT, arany filigránművű, zománcdíszes, 5 brilliánssal és 9 rubinnal 200
568. KERESZT, ezüst, levéldísszel, öt vésettüvegbetéttel, XVI. század (?) 160
569. KIS KERESZT, 1 gyémánttal, 5 nagy és 4 kis rubinnal díszítve . . 44
570. FŐPAPI KERESZT, ezüst, XVIII. század 10

571. MÁLTAI KERESZT, ezüst, XVI. század 50
572. GÖRÖG KERESZT, ezüst . 6
573. AMULETT, Krisztus a keresztfán, ezüst keretben 5
574. AMULETT, ezüstveretű fafaragvány 7
575. MARGILEH, ezüst, filigránművű. (Milán szerb király hagyatékából) 500
576. BUZOGÁNY, ezüst, türkizekkel, rubinokkal és smaragdokkal gazdagon kirakva 320
577. EGY PÁR HÁROMÁGÚ GYERTYATARTÓ, ezüst, háromágú, barok, amorettel (33 cm) . . 120
578. CHANUKA-LÁMPA, héber, ezüst, figurális dísszel, XVIII.—XIX. század, (965 grm) 250
579. ÖRÖKMÉCS, ezüst, angyalokkal díszítve; „Conrad Kerstner Nürnberg, 1670" 400
580. JARDINIÉRE, ezüst, hattyúalakú. (Natália volt szerb királynő gyűjteményéből) 420
581. JARDINIÉRE, ezüst, filigránművű, gazdag zománcdísszel 220
582. KERESZTELŐTÁL ÉS KORSÓ, ezüst, 19 zománcminiatűrrel (Lásd A GYŰJTŐ 1—2. számának 93 oldalán.) 1000
583. MOCCAKÉSZLET, öt csésze, állvány- és cukortartó (9 db), zománcmunka, Augsburg, XVIII. század, tokban 3000
584—585. KÉT MOCCACSÉSZETARTÓ, ezüst filigránművű, darabja 7
586. SERLEG fedővel, domborművű vert ezüst 40
587. SERLEG, ezüst, 2 vadászatot ábrázoló domborművel (13 cm) 100
588. TEJESKANNA, ezüst, rokoko modorú, „Be fast" felírású címerrel 40
589. KEREK TÁL, ezüst, XVI. Lajos modora 50
590. LÁBAS TÁL, hosszúkás, ezüst, XVI. Lajos domború arcképével . . 60
591. TÁL, ezüst, aranyozva XVI. Lajos modora (561 grm) 75
592. TÁL, ezüst, rokokó-modorú, domború dísszel (786 grm) . . . 300
593. 12 ARANYOZOTT EZÜSTKANÁL, „Be fast" felírással (730 grm) 120
594. KÉT KANÁL, ezüst, domborművű dísszel (94 grm) együtt, . . . 30
595. NAGY KANÁL, ezüst, XVI. Lajos modorú, figurális díszű nyéllel (215 grm) 50
596. KÁVÉSKANÁL, ezüst, hat darab, a fogantyúk zenekari tagokat ábrázolnak (90 grm) 50
597. HAT KÁVÉSKANÁL, ezüst, domborművű nyéllel, együtt . . . 16
598. EVŐKÉSZLET, ezüst, 12 személyes, áll: 12 pár kés és villából, 12 nagy-, 12 kis kanálból, 1 merőkanálból és 13 zsámolyból 280
599. EVŐKÉSZLET, bőrtokban, 1819 20
600—601. KÉT VILLA, czüst, korall nyéllel, együtt 14
602. EVŐESZKÖZ, úti, tokban, XIX. század eleje 6
603. ECET-OLAJTARTÓ, XIX. század eleje, ezüstözött réz 10
604. FOGPISZKÁLÓTARTÓ, ezüst, sündisznót ábrázol 20
605. TEASZŰRŐ, aranyozott ezüst barok, (79 grm) 20
606 TOJÁSTARTÓ, ezüst . . . 10

645. FEJ, márványdomborm., XVII-XVIII. sz.

607. SÓTARTÓ, ezüst 4
608. GYÜMÖLCSTARTÓ TÁL, ezüst, szobordísz aljjal 30
609. ILLATSZERTARTÓ, ezüst, angol 6
610. TŰTARTÓ, ezüst, láncos, XVIII. század 10
611. VARRÓSZERSZÁM, ezüst, XVIII. század 4
612. PECSÉTNYOMÓ, arany . . 6
613. ZSEBKÉS, egy-ágú, ezüst . . 5
614. MINIATŰR-KARD, kevert ezüst 20
615. KÉT KÖNYVDISZ, áttört ezüst 10
616. OROMDISZ kehelyfedőről, aranyozott ezüst, ékkövekkel . . . 24
617. KEHELYGOMB, ezüst, a XVI. század elejéről 20
618. BOTNYÉL, vagy esernyő-fogantyú, cizellált ezüst, egy nagyobb, 17 kisebb smaragddal és 17 almandinnal. Wisinger M. munkája 80
619. KÉT DÍSZPATKÓ, vas, ezüst berakással, Bosznia, együtt . . 10

SOMOGYI J. kisalakú ezüst szobrai:

620. Drótostót (11 cm) (270 grm) . 40
621. Suszterinas (11 cm) (280 grm) 40
622. Üveges tót (11 cm), (225 grm) . 40
623. Muzsikus cigány (11 cm) (130 grm) 30

VI. KISPLASZTIKAI TÁRGYAK.

A) SZOBROK.

624. CRZELITZER, Beethoven, mellszobor 20
625. DEBUT M., Harlequin, bronz (52 cm) 150
626. MÈNE P. J., Szarvasvadászat, bronz (42 × 31) 150
627. MICHELANGELO után: Az egyik Medici-síremlék főalakja, bronz (28 cm) 45
628. KÖNYÖRGŐ IFJÚ, bronz, márványtalapzaton, Praxiteles után (34 cm) 75
629. VÍZHORDÓ LEÁNY, bronz, fatalapzaton (18 cm) 10
630. AZ Ú. N. NÜRNBERGI DUDÁS, bronz (18 cm) 25
631. MÁRIA, tűzben aranyozott bronz, fatalpon (16 cm) 50
632. NŐI ALAK, bronz, márványtalapzaton, görög stílusú 30
633. RÓMAI FÉRFI FEJE, talapzaton, színezett márvány, XVII—XVII. század (42 cm) 160
634. ISMERETLEN MŰVÉSZ, 1600 körül: Szent István vértanú, márvány, sérült (26 cm) 50
635. FRANCIA MŰVÉSZ: Gluck mellszobra, gipsz 30
636. MURÁNYI GYULA: Anyóka. Színes gipsz (50 cm) 60
637. PRAXITELES UTÁN: Hermes, gipsz, faoszlopon 15
638. SETTINIANO DESIDERIO modorában: Hercegnő, gipsz . . . 20
639. IMÁDKOZÓ GYERMEK, puszpángfa, 1800 körül 25
640. NAPOLEON, vas, öntött . . 3

B) DOMBORMŰVEK.

641. KRISZTUS A KERESZTTEL, színezett márvány-dombormű, XV—XVI. század (?), reneszánsz-stílusú keretben 80
642. VERONIKA KENDŐJE, márványrelief (32×24) 40
643. FŐPAP FEJE profilban, plakett, fehér márványból, fekete alapon (8×6·5) 10
644. FÉRFIFEJ, profilban, márványrelief, alabástrom és fakeretben, 1860 körül (13×10) 20
645. FEJ, háromnegyed profilban, márványdombormű, ovális, XVII—XVIII. század (26×20) L. az illusztrációt 160
646. KRISZTUS LEVÉTELE a keresztről, dombormű, Rubens festménye után, ovális, keretben (28×20) 40
647. JÁNOS EVANGELISTA, bronz 10
648. CAMEO, nagy, korallból, Napoleont ábrázolja 150
649. CAMEO, a tavasz allegoriája, arany keretben 22
650. CAMEO, angyalfej profilban, arany keretben 26
651. CAMEOK, 21 db, együtt . . 75
652. CAMEO, kagyló, Biedermeier-kori 10
653. SZENT MIHÁLY, vasrelief, 1800 körül 10
654. SZENT PÉTER, vasrelief, empire 2
655. FEKVŐ NŐ, vasrelief, empire 2
656. FÉRFIFEJ, viaszdombormű, keretben, üveg alatt, XIX. század első fele (15×12) 40

657. MADONNA JÉZUSSAL, agyagrelief, sérült 10
658. BEETHOVEN-MASZK . 5

C) VERT ÉRMEK ÉS PLAKETTEK.

659. BRANDT: Vilmos Ágost porosz herceg érme; bronz (4·5 cm.) . 6
660. GESAR I.: János főherceg érem, 1843 (5 cm) 4
661. JAUNER J.: Kempelen-érem (8 cm) 8
662. KRÜGER L.: Fasch-Frigyes-érem, vert bronz (5 cm) 5
663. MURÁNYI GYULA: Mikszáth, ezüst érem (4 cm) 20
664. —: Zichy János gróf, érem, bronz (7×3·5) 8
665. —: Ferrer-emlékérem, bronz (5 cm) 6
666. —: „Stella", érem, bronz . . 80
667. MENDELSSOHN. Plakett, bronz (4×5) 3
668. RADNITZKY: Bronzérem a bécsi egyetem 500 éves fennállására. 1865. (8 cm) 18
669. ROTY O.: Chevreul-érem, bronz (7 cm) 14
670. MADONNA, angyalokkal, szívalakú plakett, réz (37×28) 80
671. MÁRIA, kápolnaalakú, réz . 6
672. ÉREM, 1885 1

D) ÖNTVÉNYEK.

673. JUHÁSZ GYULA: A tánc és zene. Két plakett falapon, együtt . . 10
674. DANTE. Érem, bronz (10×13) 8
675. BEATRICE. Érem, bronz (10×13) 6
676. JÉZUS. Érem, bronz (9 cm) . 4
677. VII. KELEMEN. Érem, bronz (7 cm) 4
678. CLARICIA URSINIA. Érem, bronz (7 cm) 4
679. MACHIAVELLI ÉS ALFIERI. Érem, bronz, empire 20
680. TASSO ÉS ARIOSTO. Érem, bronz, empire 20
681. A GYERMEK JÉZUS IMÁDÁSA. Plakett, bronz, 1718-as évszámmal (38 cm) 100
682. XI. INCE PÁPA. Plakett, bronz (17 cm) 20
683. HARC. Plakett, bronz, XVIII. század (?) 40
684. AMORETTEK. Plakett, empire 10
685. PLAKETT, empire, ovális . . 7
686. LEVÉTEL A KERESZTRŐL. Galvanoplasztika XVIII. századi minta után (13×8) 10
687. SZENT JÓZSEF Jézussal. Ólomplakett rézkeretben (9×7) . . 6
688. JUHOK NYÍRÁSA. Ólomplakett, keretben (7×11) 20

E) PÉNZEK.

689. BIZÁNCI TALLÉR, arany, lyukas 13
690. IV. FRIGYES VILMOS porosz király érme, ezüst (6 cm) . . . 10
691. VESPASIANUS ezüst pénze, India felirással 15
692—694. HÁROM TALLÉR, ezüst, együtt 12
695. 24 darab VEGYES ÉREM, réz, együtt 1
696. 27 darab RÓMAI ÉREM, réz, együtt 3
697. 44 darab RÓMAI ÉREM, réz, együtt 4

F) ELEFÁNTCSONTFARAGVÁNYOK, VEGYESEK.

698. PUTTÓK, Elefántcsont dombormű (5×3) 20
699. HORATIUS COCLES. Elefántcsontrelief, XVIII. század (5×3) . 20
700. MUCIUS SCAEVOLA. Elefántcsontrelief, XVIII. század (5×3) . 20
701. DOBOZ FEDELE. Elefántcsont, nereidákat ábrázoló domborművel, XVIII. század (6 cm) 25
702. HÁROM FEJ. Elefántcsontfaragvány (3 cm) 20
703. NŐ HERMA ELŐTT. Elefántcsontplakett, empire-kor (14×9) . . 80
704. FEKVŐ NŐI ALAK. Elefántcsontrelief, XVIII. század (5×3·5) . 10
705. KERESZT, elefántcsontfaragás, ereklyetartóval, tokban 250
706. POSEIDON, elefántcsontfaragvány 10
707. KUTYA, elefántcsontfaragvány, levélnehezék 10
708. CSONTFESZÜLET, XVIII. sz. 40
709. JAPÁN NŐKET ábrázoló két darab elefántcsontlapocska (2·5 cm), együtt 20
710. JÉZUS, korallfaragvány, rézlapon 80
711. KERESZT, faragott szarv, XVIII. század (5×3) 5

712—713. KÉT TAJTÉKPIPA, figurális, domborművű dísszel, ezüst kupakkal, XVIII. század. Darabja . . . 40
714—716. HÁROM TAJTÉKPIPA, faragott. Darabja 5
717. TAJTÉKSZIPKA, Széchenyi István relief-képével, ezüst verettel, egykorú 10
718. TAJTÉKSZIPKA, figurális dísszel, tokban, „M. Capek Prag" . . 40
719. EGÉR A KÖNYVÖN, bronz, levélnehezék 12
720—721. ANDRÁSSY ÉS LISZT, két bronz pecsétnyomó, darabja . 4
722. V. FERDINÁND pecsétje, díszes réztokban 20

VII. FAFARAGVÁNYOK.

723. HÁRMASOLTÁR, faragott góthstílű szekrénykében; lucerni munka (100×50) 120
724. JÉZUS FELTÁMADÁSA, festmény figurális díszű faragott fán. XVII. század (65×60) 45
725. APOSTOLFEJ, VEIT STOSS (1445—1533) műve (?) 300
726. M. JUNIUS BRUTUS profilképe, XVIII. század (28 cm). Soparia gróf gyűjteményéből (1744) . . . 100
727. BARÁT, dombormű, keretben (12 cm) 20
728—729. KÉT FADOMBORMŰ, barok (46×42), együtt. 150
730. GYÜMÖLCSÖS ÁLLVÁNY KAKASSAL, színes, barok-modorú lépcsőállványdísz, Nürnberg, 1730 körül (75 cm) 100
731. FESZÜLET, fekete fa, Krisztus teste öntvény (67 cm) 20
732. FESZÜLET, fa, 1750. (46 cm) 30
733. NEP. SZENT JÁNOS, színes, cseh (25 cm) 10
734. ANGYAL, színezett, barok (54 cm) 25
735. SZENT FLÓRIÁN, színes (19 cm) 10
736. PÜSPÖK-SZOBOR, Cserény, XV. század (130 cm). 350
737. SZENT IMRE HERCEG, XVIII. század (68 cm) 40
738. SZENT GYÖRGY, dombormű, XVIII. század (28 cm) . . . 100
739. K. SZENT JÓZSEF, XVIII. század 60
740. MATER DOLOROSA, XVIII. század (57 cm). 40
740/a—b. SZENT PÁL és SZENT PÉTER, két festett faszobor (120 cm). Felsőmagyarország, XVI. század. (L. az illusztrációt és A Gyűjtő 3., 4. sz. 150. 215. sz.); együtt 400
740/c. SZENT FLÓRIÁN, festett faszobor, Felsőmagyarország, XVI. század (103 cm). (L. A Gyűjtő 3., 4. sz. 147. l. 165. sz.) . 200
740/d. SZENT GYÖRGY, faszobor, Felsőmagyarország, 1500 körül. A későbbi átfestések letisztítása utána a szobrocska eredeti szépségében áll előttünk. (L. A Gyűjtő 3., 4. számában a 121. oldalon közölt illusztrációt; l. ezenkívül u. o. 147. l. 166. sz.) 600
740/e—f. KÉT ANGYAL, színes fafaragvány, Felsőmagyarország, 1600 körül (47 cm), együtt . . 60
740/g. NEPOMUKI SZENT JÁNOS, faszobrocska, 1700 körül, Felsőmagyarország (26 cm). (L. még A Gyűjtő 3., 4. sz. 157. l. 359. sz.). 50
740/h. NEPOMUKI SZENT JÁNOS, színes faszobrocska, XVIII. század, Felsőmagyarország (26 cm) 10
740/i. OROSZLÁN, faszobrocska, Felsőmagyarország, 1700 körül (14 cm). (L. A Gyűjtő 3., 4. sz. 157. l. 355. sz.) 10
740/k. KRISZTUS A KERESZTTEL, népies fafaragvány, színes, XVIII. század (37 cm). 20
741. MÁRIA, XVIII. század (58 cm) 25
742. SZENTHÁROMSÁG, színezett, XVIII. század 30

SZÍNEZETT, XVIII. SZÁZADI, NÉPIES FAFARAGVÁNYOK:

743. Pieta 3
744. A szent család 5
745. Nep. Szent János 3
746. Szent Anna 3
747. Ecce homo 5
748. Szent Anna 4
749. Szent József 4
750. Madonna Jézussal 5
751. Krisztus báránya, aranyozott . 4
752. Szerecsen-király, betlehem-részlet 2

13. POHÁRSZÉK, tölgyfa, 1760. — Rajta 825—880 óntárgyak.

753. Tizenkét darab, egyrészt betlehem céljaira szolgált, másrészt gyermekjátékszernek készült fafaragvány, darabja 1
754. OROMDÍSZ, barok, vázaszerű, színes 3
755. UGYANAZ, aranyozott . . . 8
756. OSZLOPDÍSZ, empire, aranyozott 3
757. OROMDÍSZ, empire, aranyozott 4
758. KOSZORÚ-alakú fafaragvány, aranyozott, empire 2
759. KÉT BAROK-ANGYAL, gyertyatartóval, együtt 15
760. TIZENÖT VIRÁGALAKÚ fafaragvány, aranyozott, empire, együtt 30
761. Szentet ábrázoló, fára festett, passióalak, XVII—XVIII. század . . 10
762. Bányász, fehér, XVIII. század 5
763. FAPIPA, faragvány, négy alakkal, XVII. század 20
764—765. KÉT FAPIPA, faragott, dbja 15
766—767. Két lombdíszfaragású, betétes képkeret (50×36), együtt . . 8

VIII. NÉPRAJZI TÁRGYAK.

768. BABA, öcsényi parasztgyermekek által készített és díszített népies ruhában 40
769—771. HÁROM RAJZ, öcsényi parasztgyermekek munkája, darabja . 12
772. OLAJFESTMÉNY, kétoldalú, a zólyomi csizmadia-céh zászlójáról, 1734 12

773—782. Tíz üvegre festett népies szentkép, keretben, XVIII. század, darabja 3
783—787. BÁBSÜTŐMINTAK a XVIII. századból. 783: 10 K, 784: 6 K, 785—787: 4
788. DOBOZ, somogyi pásztorfaragás 4
789—790. TÁLASPOLC, népies, tót; 789: 15 K, 790: 5
791. A radványi fésűsök CÉHLÁDÁJA, 1795-ből, titkos fiókkal . . . 40
792. TULIPÁNOS LÁDA, festett . 80
793. UGYANAZ, kisebb 50
794—796. HÁROM SZÉK, faragott, festett, XVIII. század, darabja . 15
797—803. CSERPÁKOK, 797—800: darabja 3 K, 801—803: darabja . 2
804. BOTFOGANTYÚ, fafaragvány 4
805. FOKOS, sárgaréz, tiszafanyéllel 10
806. FABALTA, népies, berakott, Debrecen, 1911 20
807. HAVASI PÁSZTORKÜRT . 6
808. KÜRT, szaruból 5
809. DUDA, tót 20
810—822. KLISÉK, kékfestéshez, tizenhárom darab, darabja . . . 30

IX. ÓN-, BRONZ-, RÉZTÁRGYAK.

A) ÓNTÁRGYAK.

823 KÉZMOSÓKÉSZLET: víztartó és medence, XVIII. század . . . 40
824. CUKORTARTÓ, fedeles, empire 6
825/a b. SZENTELTVÍZTARTÓ két darab, domború, együtt . . . 5
826. CUKORDOBOZ, fedéllel, barok, modorú 5
827. TEATARTÓ, vésett, fedeles, 1774 30
828a—d. NEGY TEÁSKANNA, fedéllel Neuchatel, XVIII. század, darabja 10
829. TEÁSKANNA, Sheefield . . 5
830. KÁVÉSKANNA, fedéllel, empire, Neuchatel 10
831. KANNA, M. J. betűvel, XVIII. század (28 cm) 25
832. KANNA, XVII. század (24 cm) 20
833a—b. TERRINE, két darab, fedéllel, Neuchatel, XVIII. század, együtt 30
834. TERRINE, Neuchatel, XVIII. század 15
835. SZELENCE, ovális 1
836—847. 12 KANÁL, Neuchatel, 1700 körül, J. M. mesterjeggyel, együtt 25
848—849. KÉT MÉCSES, 1845, együtt 10
850. MÉCSES, 1810 5
851. EGY PÁR GYERTYATARTÓ, bronz, együtt 20
852. GYERTYATARTÓ, 1822 . . 8
753. TINTATARTÓ, I. Paulus Breitenbücher, 1812 12
854. TINTATARTÓ, barok-modorú 5
855. ÖT MÉRŐEDÉNY, táblán, J. B. Mürrle, Pfortzheim, XVIII. század, együtt 30
856. DOUBLE DECILITRE, Chaventre a Paris 4
857. SZENTELTVÍZTARTÓ, Jézus siratását ábrázoló domborművel, XVII—XVIII. század (20 cm) . . . 30
858. SZENTELTVÍZTARTÓ, 1850 körül 10
859. KÓKANCSÓ, ónfedéllel, 1710 25
860. KANCSÓ, ónfedéllel (34 cm) 15
861. NAGY TÁL, közepén klasszikus jelenetet ábrázoló domborművel (43 cm) 80
862. FÜLES TÁL, Brassó 12
863—864. KÉT TÁNYÉR, domborművű dísszel, együtt 20
865—880. 16 TÁNYÉR, darabonként: 865—878: 3 K, 879—880 . . 1

B) BRONZOK.

881. BEDUIN HARCOS, bronz (9 cm) 15
882. VAN DOME-oszlop, bronz (23 cm) 20
883. STRUC, struc-tojásból készítve, bronz kiegészítéssel 50
884. ASZTALI CSENGŐ, bronz, Napoleon-szoborral 22
885. CSENGŐ, bronz, reneszánsz-modorú 5
886. GYUFATARTÓ, bronz . . . 3
887. MELLDÍSZ, bronz, carneollal . 1
888. BRONZTÜKÖR, etruszk imitáció 6
889. AJTÓKOPOGTATÓ, Medici-címerrel, bronz, modern, olasz után zat 30
890. PECSÉTNYOMÓ-gyűjtemény, 95 darabból 120
891. PECSÉTNYOMÓ gemmával . 10
892. PECSÉTNYOMÓ, barok-modorú 5
893. DUGÓHÚZÓ, bronz, figurális dísszel, 1860 körül 5
894. KANÁL, bronz, figurális dísszel 1

C) RÉZ- ÉS EGYÉB FÉMTÁRGYAK.

895. FESZÜLET, sárgaréz, Selmec, XVIII. század 20
896. ATHOSZI FESZÜLET, réz . 5
897. HÁRMASOLTÁR, domborművű szenteltvíztartó, réz 60
898. EREKLYETARTÓ, gör. kel., réz, reliefképekkel, lánccal 15
899. VEDER, réz, domborműves . 5
900. KANCSÓ ÉS KANNA, vörösréz, svájci, együtt 15
901. KANNA, vörösréz 3
902. TÁL, vörösréz, reneszánsz-modorú, Andrea Grittí arcképével (33 cm) 20
903. RÉZMOZSÁR, törővel, virágdíszű 30
904. CSAT, sárgaréz 2
905. FÉMKERESZT, aranyozva (33 cm) 15
906. FÉMCSÉSZE, vert 7
907. FÉMTÁLCA, vert, ovális . . 20
908. SÓTARTÓ, fém 2
909–910. HAMUTARTÓ és KENDŐGYŰRŰ, domborműves, együtt 3
911. KOPPANTÓ, rugós, fém . . 1
912. SZENTELTVÍZTARTÓ, fém, domborművű 4
913. VASFESZÜLET, kicsi . . . 5
914. KEHELY, galvanoplasztikus másolat, XVI. századi minta után (25 cm) 20

X. KELETI IPARMŰVÉSZET.

915. HYDEJON KANO: Japán kert. Színes fametszet. 20
916. KIONAGA: Fametszet. Japán. XVIII. század vége 50
917. TOSA-ISKOLA: Sárkány. Festmény, XVI. század. Japán (32×25) 30
918. TOSA-ISKOLA: Könyv, színes kézifestéssel. Japán. 35
919. UDVARLÁS. Színes japán fametszet (22×19) 15
920. OROSZLÁNVADÁSZ. Színes japán fametszet (38×22) 16
921. TEKERCSKÉP, japán . . . 10
922. SELYEMHIMZÉS, keretben, japán 20
923. BONBONNIÉRE, tojásalakú, japán satzuma 60
924. BONBONNIÉRE, japán, satzuma 45
925. CSAT, japán, satzuma . . . 10
926. VÁZA, cloisonné, japán . . . 6
927. VÁZA, füles, cloisonné, japán 20
928. DOBOZ, cloisonné, japán . . 20
929. TÁL, cloisonné, japán . . . 50
930. VÁZA, fedővel, bronz, figurális díszszel, japán 20
931. VÁZA, bronz, domború dísszel, japán 10
932. MADARAK, 2 drb, japán, színes bronz, együtt 6
933. NŐ CSENGETYŰVEL, bronz, japán 15

978. CSÓNAKÁZÓK. Kakemono, kínai, XVIII. sz.

934. TEHÉN FIÚVAL, bronz, japán (20 cm) 12
935. GYERTYATARTÓ, bronz, japán (21 cm) 5
936. TINTATARTÓ, kacsát ábrázoló, bronz, japán 5
937. FÜSTÖLŐ, bronz, japán . . 5
938. KOSÁR, bronz, fonott, japán . 1
939. KOSÁR, bronz, fonott, levélalakú, japán 4
940—941. KÉT VÁZA, bronz, fonott, japán (21 cm), darabja 10
942. MADÁR, tintatartó, bronz, japán (11 cm) 5
943. CUKORSZÓRÓ, fém, japán . 2
944. SZELENCE, bronz, háromszögalakú, japán 6
945. FÉMVÁZA, domború dísszel, japán (15 cm) 5
946. UGYANAZ (13 cm) 10
947. FÉMTÜKÖR, reliefképpel, japán (24 cm) 15
948. UGYANOLYAN, nyéllel (23 cm) 15
949. TÖR, japán 1
950—952. HÁROM TÁL, kézifestéssel, színes szegéllyel, japán, darabja 12
953. TÁL, fehér, kék dísszel, japán 12
954—961. NYOLC TÁNYÉR, vörös-kék arany, japán, együtt 24
962. TÁNYÉR, nyolcszögletű, japán 7
963. TÁNYÉR, virágdísszel, japán 5
964—965. KÉT TÁNYÉR, japán, együtt 5
966—967. KÉT CSÉSZE, aljjal, japán, együtt 15
968. VÁZA, fedéllel, fayence, japán 12
969. VÁZA, kék-piros, japán . . 4
970. TINTATARTÓ, japán . . 5
971. TINTATARTÓ, barna, porcellán, fedővel, japán 1
972. KANCSÓ, fedővel, zsírkőfaragvány, japán 3
973. HAJDÍSZ, tömör teknőcből, baltaalakú, japán 15
974. KOPONYA, kígyóval, fafaragvány, japán 4
975. FADOBOZ, lakkozott, illatszertartó, japán (6×7) 2
976. LAKK-LAP, csont- és gyöngyházvirágokkal, japán (23×15) . . 5
977. ASZTALKA, japán, két lakktáblával 20
978. CSÓNAKÁZÓK. Kakemono, kínai, XVIII. század. L. az illusztrációt. 150
979—980. KÉT KAKEMONO. Kínai, XVIII. század, darabja . . . 150
981. TUSRAJZ, kínai, XVIII. század. L. az illusztrációt 100
982. HAJDÍSZ, ezüst, kínai . . . 4
983. ANYAISTEN. Vasszobor, kínai, XVI. század (24 cm) . . . 80
984. FABUDDHA, aranyozott, lakk házikóban bronzverettel, kínai (40 cm) 40
985. SAKKJÁTÉK, kínai, teljes, figurák, elefántcsont, tábla lakkmű . . 200
986. MÉHKAS, szőnyeggel leterítve, satzuma, kínai 80
987. CLOISONNÉ-TÁL, kínai . 20
988—989. KÉT ZOMÁNCTÁNYÉR, kínai, európai alakokkal, XVIII. század, együtt 200
990. TÁLACSKA, kínai zománc, XVII. század, sérült 10
991. NAGY TÁL, domború, figurális dísszel, kínai 200
992. SZELENCE, teknőcből, kínai, faragott (6 cm) 80
993—994. KÉT SZOBROCSKA, kínai, színes, csontfaragvány (10 cm) együtt 20
995—996. ÜLŐ KÍNAI PÁR, két porcellánszobrocska, együtt . . 6
997. DÍSZEDÉNY, porcellán, háromlábú, színes, kínai (26×18) 60
998. KANNA, porcellán, fedővel, kínai (24 cm) 10
999. KANNA, porcellán, fedővel és aljjal, kínai, piros 4
1000. KANNA, porcellán, zöld, kínai sérült 4
1001—1003. HÁROM FALDÍSZ, fém, vésett művű, indiai (Milán szerb király hagyatékából), darabja . 40
1004. INDIAI ISTEN, bronz . . 20
1005. MUSTÁRTARTÓ, kanállal, ezüst, domború dísszel, keletindiai . 40
1006. CIGARETTATÁRCA, ezüst. domború dísszel, keletindiai . . . 30
1007. PÚNJAB, (rézedény) fedővel, indiai (15×14) 30
1008. SERLEG, fedővel, réz, vadászjeleneteket ábrázoló áttört munka, indiai (35 cm) 50
1009. SERLEG, fedővel, indiai, réz (35cm) 30
1010. LÁBPEREC, indiai, réz . . 6
1011. INDUS ISTEN, puszpángfa-faragvány (3 cm) 25

981. TUSRAJZ, kínai; XVIII. század.

1012. FA-VÁZA, aranyozott, indiai 2
1013—1014. KÉT TŐR, ú. n. „Kríz", jávai, darabja 11
1015. LÁMPA, bronz, áttört, arab munka (Milán szerb király hagyatékából) 50
1016. KANNA, fedővel, arab, bronz (28 cm) 20
1017. ZENEKAR. Perzsa miniatür a XVIII. századból. A hátlapon perzsa írással (21×14) 100
1018. KALAMUSTARTÓ, réz, vésett díszű, perzsa 10
1019. TOPÁNKA, színes, török . . 2
1020. TŐR, török, bőrtokban . . 2
1021. Egy köteg NÁD HAJÍTÓ DÁRDA vasheggyel, egy ékítményes fejsze, Új-Guinea (Schmiele kormányzó hagyatékából) 50

XI. FEGYVEREK

1022. SZÉLPUSKA, hátultöltő, futtatott vontcsővel, arany-ezüst díszítéssel (állít. Wesselényi Miklós báró tulajdona volt) 200
1023. TÖLCSÉRES LŐFEGYVER, elefántcsont- és gyöngyházdíszítésű agygyal, XVII. század 80
1024—1025. KÉT VADÁSZPUSKA, dömöckölt csővel. Darabja . . 20
1026. MUSKÉTA, XVIII. század . 20
1027. SERPENYŐSPUSKA . . . 30
1028—1029. KÉT KAPSZLIS PUSKA, XIX. század. Darabja . . . 20
1030. KAPSZLISPUSKA, egycsövű, XIX. század 4
1031. BOTPUSKA, kovácsolt . . 15
1032. GOLYÓSPUSKA, kínai, rézsárkánynyal 12
1033—1035. Három ELŐLTÖLTŐ KATONAI FEGYVER és két szurony, együtt 20
1036. KOVÁSPISZTOLY, keleti, ezüsttel berakott, XVIII. század . . . 30
1037—1038. KÉT KAPSZLISPISZTOLY, darabja 10
1039. KOVÁSPISZTOLY 6
1040—1042. HÁROM PISZTOLYKÁPA, darabja 5
1043—1045. HÁROM FRINGIA, 1043: 20 K, 1044—1045 darabja . . 15
1046. TISZTVISELŐI KARD, osztrák, gyöngyházmarkolattal, 1849 . 10
1047. KARD, rézmarkolattal, katonai oldalfegyver, 1869 6
1048. KARD 4
1049. VASKARD, vésett díszű, . . 30
1050. KARD, szerb 4
1051. KARD, agancsmarkolattal . 2
1052. KÉS, faragott csontnyéllel . . 10
1053. HADIKÉS, török, markolata elefántcsontból faragott, mithologiai jelenettel, Mátyás király portraitjával 300
1054. VADÁSZKÉS, agancsmarkolattal 12
1055—1056. KÉT HANDZSÁR, keleti, arany és ezüst berakással díszítve 1043—1044 12
1057. TŐR, cizellált 5
1058. TŐR, tokban 3
1059. TŐR, ezüst hüvellyel . . . 12
1060. TŐR, acélmarkolattal . . . 5
1061. TŐR, vas, XVIII. század . . 12
1062. CSONTNYELŰ KÉS . . . 10
1063. SZERB KÉS 5
1064. KÉS 1
1065. FÜLES BUZOGÁNY, bronz, hétmezejű gombbal 20
1066. CSILLAGOS BUZOGÁNY, XVII—XVIII. század 10
1067. LÁNCOS BUZOGÁNY, vas 20
1068. TOLLAS BUZOGÁNY, vas 10
1069. MELLVÉRT, vas 10
1070. VASSISAK, XVI. század . . 40
1071—1073. ALABÁRD, három darab, XVIII.—XIX. század, együtt . 75
1074. BÁRD, vasnyelű, maratott dísszel 30
1075. CSÁKÁNY, XVIII. század . 30

1076—1079. NÉGY KARD, XIX. század első fele, darabja 8
1080. KARD, tokban, 1743, Ne me tirez pas sans raison felirással . . 40
1081/a—c. PÁNCÉLTÖRŐK, három darab, darabja 6
1082. NYÍLVESSZŐ, XV. század . 5
1083. LÁNDZSAVÉG (osztrolukai lelet) 3
1084. LÁBSZORÍTÓ VAS, XVII. század 15
1085. PUSKALAKAT, vas, XVII. század 15
1086. TÜZSZERSZÁM 6
1087. LÖPORTARTÓ, csont. magyaros díszű 20
1088. LÖPORTARTÓ, faragott, szaru, XVII. század 20
1089. LÖPORTARTÓ, szaruból . 2
1090. PUSKAPORSZARU, vésett dísszel, XVII. század 30
1091—1092. KÉT PUSKAPORSZARU, vésett alakkal, XVIII. század. Darabja 15
1093—1094. KÉT UGYANOLYAN, egyszerűbb, XVIII. század . . . 6
1095/a. PUSKAPORSZARU, XVIII—XIX. század 10
1095. PUSKAPORTÜLÖK, XVIII. század 10
1096. PALLOSJOG-JELVÉNY, Zólyom 20
1097. NYEREGTARTÓ 15
1098—1099. KÉT BOT, elefántcsontfaragványos fogantyúval, darabja . 20
1100—1101. KÉT BOT, elefántcsontfogantyúval 6
1102. BOT, rokokó-modorú . . . 30
1103. ZARÁNDOKBOT, XVI. század 10

XII. KÜLFÖLDI KERAMIKAI TÁRGYAK.

1104—1106. INGAÓRA ÉS KÉT KAROS GYERTYATARTÓ, az órán négy, a gyertyatartókon két-két gyermekszobrocskával, gazdag, plasztikus virágdísszel, Meissen. Szavatosság mellett. Az 1800 körüli időkből. (43 cm). L. az illusztrációt . 700
(Az egyik gyertyatartó egyik ága jelentéktelenül sérült, egyébként sértetlen.)
1107. VÁZÁCSKA, domború virágdísszel, Meissen, Marcolini. Szavatossággal. (11 cm) 40
1108. CSÉSZE, aljjal és fedővel, virágdísszel, ú. n. ombrée-technikával készítve; a fedő belső részén és az aljon 1—1 camaieux-képpel, Meissen, 1750 körül. (A csésze kissé sérült.) . . . 50
1109. CSÉSZE, kobaltkék és arany dísszel (alj nélkül), Meissen . . 10
1110. GAVALLÉR, KUTYÁVAL, szobrocska, Meissen, XVIII. század vége. Szavatossággal. (13 cm) . . . 250
1111. AMOR, színes, Meissen, XIX. század, kissé sérült. (20 cm) . . 20
1112. GYERTYATARTÓ, porcellán, máz alatti kék festéssel, Meissen . 20
1113. CSÉSZE, domború virágdísszel, aljjal, Meissen 8
1114. CSÉSZE, virágdísszel, aljjal, Meissen 10
1115. KISKANNA, kék dísszel, Meissen 2
1116—1119. NÉGY CSÉSZE, fayence, kék dísszel, aljjal, „L'Lebeuf et Thibault Montereuil", együtt 12
1120. BONBONNIÈRE, porcellán, virágdísszel, Sèvres-i jellel . . . 10
1121. FARNESI BIKA, szoborcsoport, fehérmázas, olasz (Velence vagy Capo di Monte). Szavatossággal. 1800 körül. (37×25×25) L. az illusztrációt 2000
1122. DÍSZVÁZA, színes, plasztikus dísszel, Capo di Monte, XIX. század. (45 cm) 200
1123. VÁZA, fedéllel, domborművű, mitológiai jelenetekkel, Capo di Monte-i jellel. Készült: G. Nocí-nál Rómában (23 cm) 100
1124. FEDELES VÁZA, imitáció Capo di Monte után, sérült. (29 cm) . 20
1125—1126. KÉT KANCSÓ, olasz fayence XVIII. század, darabja . . . 20
1127. DÍSZEDÉNY, olasz fayence, XVIII. század 30
1128. FAYENCE-EDÉNY, talppal és fedővel, olasz, XVII—XVIII. század 120
1129. KIS VÁZA, fayence, olasz . 8
1130. GÖRÖG NŐ, szobor, fehér, Bécs, 1816, sérült. (22 cm) 60
1131. UDVARLÓ GAVALLÉR, színes szobor, Bécs, 1848, (16×16) . . . 200
1132. VÁZA, zöld levéldísszel, Bécs, sérült 10
1133. VÁZA, piros virágokkal, Bécs, sérült 10

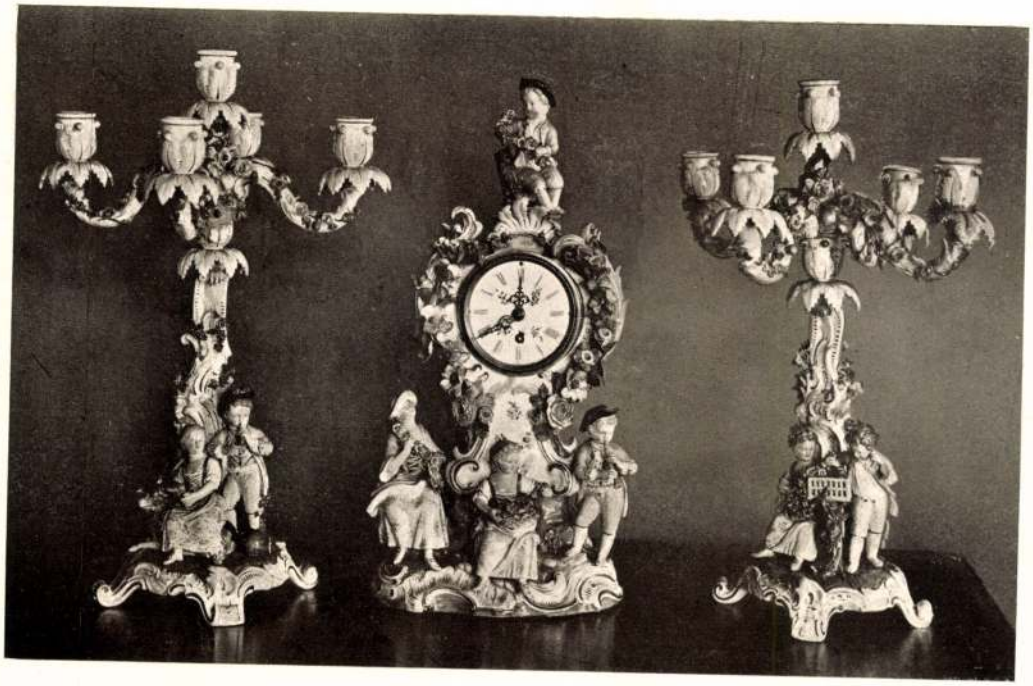

1104—1106. INGAÓRA ÉS KÉT KAROS-GYERTYATARTÓ, szobor- és plasztikus virágdísszel; Meissen. Szavatosság mellett. 1800 körül.

1134. VÁZA, magas, zöld levélmintával, Bécs sérült 10
1135. ALJAZAT, két darabból, Bécs 10
1136. TÁNYÉR, arany szegélydísszel, Bécs, kékjegyes 7
1137. IBRIK, Bécs, XVIII. század . 10
1138. KANNA, medaillonnal, Bécs, 1823 10
1139. TÁL, kékvirágos, hosszúkás, Bécs, 1830 5
1140. CSÉSZE, aljjal, virágdísszel, kékjegyes, Bécs 15
1141—1146. HAT CSÉSZE, aljjal, Bécs, darabja 5
1147—1148. KÉT KANNA, kékmintás, Bécs, darabja 2
1149. KANNA, szalagdísszel, Bécs 3
1150—1151. KÉT TÁNYÉR, virágos, Bécs, darabja 2
1152—1153. KÉT TÁNYÉR, kékjegyes, Bécs, darabja 4
1154—1156. HÁROM TÁNYÉR, áttört széllel, Bécs, darabja 5
1157—1158. KÉT VÁZA, fedeles, állványon, színes virágos és áttört díszszel, a fedélen puttóval, Berlin. Szavatossággal. 1830 körül (39 cm) 500
1159. CSÉSZE, domború, arany dísszel, aljjal, Berlin 25
1160. KANNA, fehérmázos porcellán, Berlin 5
1161. CUKORTARTÓ, fehér, aranydísszel, Berlin, 1850 körül . . . 10
1162. TINTATARTÓ, rokokó modorú, Berlin 15
1163. SAUCIÉRE, fedővel, Berlin . 5
1164—1166. HÁROM CSÉSZE, kék- és arany dísszel, aljjal, berlini jellel, együtt 15
1167—1169. HÁROM CSÉSZE, virágos díszű, német, együtt 15
1170. KŐCSERÉPKORSÓ, ónfedéllel, német. (22 cm) 25
1171. Ugyanolyan. (18 cm) . . . 20
1172. KÖEDÉNY, hosszúkás, német, 1583 40
1173—1174. KÉT VÁZA, fedővel, színes, plasztikus virágdísszel, XVI. Lajos modorában, német, modern, (28 cm), együtt 24
1175. TINTATARTÓ, fayence, Thüringia 1819, sérült 10
1176—1177. KÉT SERLEG, Gmunden, darabja 30

1178. OZSONNAKÉSZLET, tájképes dísszel, Klösterle (?); áll: 1 teás-, 1 tejes-, 1 kávéskannából, 1 cukortartóból, 1 tálból és 3 csészéből, együtt 80
1179. CSÉSZE, arany levelekkel díszítve, belül teljesen aranyozva, aljjal, Ellbogen 10
1180. CSÉSZE, aljjal, Ellbogen . . 6
1181 KANNA, Ellbogen 8
1182. HÖLGY, erdei padon ülve, XVI. Lajos korabeli öltözetben, igen finoman modellírozva; színes, höchsti jellel 100
1183. MÚZSA, színes, imitáció Ludwigsburg után. (24 cm) 30
1184—1185. FAYENCE-KOSÁR ÉS TÁNYÉR, zöld, Schramberg, együtt 6
1186—1189. NÉGY FAYENCE-TÁNYÉR, tájképes, osztrák . . 20
1190. TEJESKANNA, kék-fehér, mitológiai alakokkal, Wedgewood . 150
1191. TEJESKANNA, sárga-fehér, mitológiai alakokkal, Wedgewood . 150
1192. TÁNYÉR, Wedgewood . . 3
1193—1194. KÉT TÁNYÉR, barna képpel, Wedgewood, együtt . . 6
1195—1197. HÁROM TÁNYÉR, képes, Wedgewood, együtt 6
1198. TEÁSKANNA, vörös-barna, Worchester 5
1199. CSÉSZE, Davenport . . . 2
1200. KANNA, többszínű, Davenport 6
1201. TÁNYÉR, angol, „Cardiff & Swansea" 4
1202. TALPASTÁL, fayence, fekete szegéllyel, angol 5
1203—1204. KÉT TÁNYÉR, angol fayence, kék, imitáció japáni minta után, együtt 20
1205—1206. KÉT VÁZA, hollandi, kék tájképpel, (19 cm), együtt . . 25
1207. VÁZA, hollandi, kék tájképpel, figurális díszű fedővel. (26 cm) . 25
1208. FAYENCE-TÁL, svéd . . . 10
1209. KÉSZLET: 4 tányér, 5 csésze, 10 csészealj, 1 kanna, 2 tál, 9 tojástartó, Kopenhága, mázalatti kék festéssel, XIX. század első fele, együtt 30
1210—1211. KÉT AMPHORA, kicsi, cserép, Kopenhága, együtt . . . 10
1212. KORSÓ, fayence, színes alakokkal, Svájc, modern 5
1213. SÓTARTÓ, fayence, svájci . 2
1214—1215. EGY PÁR VÁZA, Delft, XVII—XVIII. század, kínai mintával, (29 cm), darabja . . . 500
1216. VÁZA, hosszúnyakú, Delft, XVII—XVIII. század, kínai mintával. (44 cm) 500
1217. VÁZA, cserép, dán, modern . 10
1218. VÁZA, dán, modern . . . 20
1219. PIHENŐ GAVALLÉR, színes szobor, Schlaggenwald. (14 cm) . . . 40
1220. ALVÓ HÖLGY, színes, részben máz nélkül (17 cm) 10
1221. BARÁT-FEJ, barna, Schlaggenwald. (6 cm). 5
1222. TINTATARTÓ: gyermek kutyával, színes, Schlaggenwald. (16 cm) 25
1223. KÉSZLET: 1 csésze aljjal, 1 kávéskanna, 1 tejeskanna, 1 cukortartó, szürke alapon arany dísszel, Schlaggenwald, 1832. (A Lanna-gyűjteményből). 100
1224. KÁVÉSKÉSZLET, tájképes dísszel, Schlaggenwald; áll: 1 kávés-, 1 tejeskannából, 1 cukortartóból, 2 csészéből (aljjal), együtt. 30
1225. KÁVÉSKANNA, tájképpel, Schlaggenwald 6
1226. UGYANAZ, kisebb 4
1227—1228. KÉT TÁNYÉR, Schlaggenwald, darabja 5
1229. KÁLYHACSEMPE keretben, Szilézia, XVII. század. (30×20) . 15
1230. TEA-SERVICE, Karlsbad, 1856, kék szegéllyel, apró rózsákkal díszítve; 2 kanna, 6 csésze, épek, 1 cukortartó, hibás 50
1231. DAJKA, bonbonnière, színes, cseh. (23 cm) 25
1232—1234. 3 DUGÓFEJ, cseh, együtt 3
1235—1236. KÉT KIS TÁNYÉR, cseh, XVI. Lajos modorában, együtt 2
1237. HARLEQUIN, színes, cseh . 10
1238. ÓRATARTÓ, szoborcsoport, színes, cseh. (31 cm) 40
1239. DOBOZ, festett, cseh . . . 10
1240. TÁNYÉR, virágos, cseh . . 4
1241. KÁVÉSCSÉSZE, aljjal, cseh . 6
1242. KÉZ KÖNYVÖN, levélnyomó, cseh 5
1243. LEÁNYKA VIRÁGGAL, fehér-kék. (16 cm) 10
1244. NAPOLEON, dobon ülve, fayence-korsó. (32 cm) 30

1245. BONBONNIÈRE, porcellán, bronz verettel, rokokó 5
1246—1247. KÉT BONBONNIÈRE, porcellán, arany és színes plasztikus virágdísszel, darabja 8
1248. ÓRAÁLLVÁNY, rokokó-modorú, kék, arany és virágdísszel, C. B. jellel. (31 cm) 20
1249. FURULYÁZÓ FÉRFI, fehér. (17 cm) 8
1250. 26 NAGY, 8 KISEBB TÁNYÉR, fayence rózsaszín és zöld dísszel, L & C jellel, együtt 25
1251. TÍZ FAYENCE-TÁNYÉR, 1800 körül, együtt 20
1252—1253. KÉT EMBERALAKÚ SÖRÖSKORSÓ, kőcserép. imitáció XVII. századi minta után, (42 és 32 cm), együtt 20
1254—1256. HÁROM KŐCSERÉPKORSÓ, imitációk XVII. századi minta után, együtt 15
1257. HAMUTÁLKA, szerpentin . 5

1110. GAVALLÉR KUTYÁVAL, Meissen. Szavatosság mellett. XVIII. század vége.

1258—1260. HÁROM FAYENCE-KORSÓ, imitációk reneszánszkori minták után 20
1261. SZELENCE, porcellán, régi bankókat ábrázoló fedéllel 12
1262. FLACON, porcellán, festett, Biedermeier-kor 10
1263—1266. NÉGY TÁNYÉR, virág- és arany dísszel, darabja . . . 5
1267. TÁLCA, kerek, 1842 . . . 10
1268. KIS KANNA, rokokó . . . 3
1269. CSÉSZE, kék-arany 8
1270. KANNA, ú. n. vasporcellán . 10
1271. KANCSÓ, lilaszínű 5
1272—1273. KANNA ÉS CSÉSZE, együtt 20
1274—1276. HÁROM TÁNYÉRKA, darabja 1
1277. KANCSÓ, agyag, plasztikus dísszel 20
1278—1282. ÖT FAYENCE-TÁL, a francia forradalom jelképeivel és 1789—1793. évszámokkal, XIX. század, együtt 50
1283. Egy pár görög stílusú terrakotta-váza, domborművű díszítéssel, 43 cm, XIX. század első fele, darabja . . 30
1284—1285. Egy pár cserép-maszk, olasz, darabja 15

XIII. MAGYARORSZÁGI KERAMIKAI TÁRGYAK.

1286. GYÜMÖLCSTARTÓ állvány, tetején figurális dísszel, Herend. (42 cm) 90
1287. TÁNYÉR, rózsamintájú füzérekkel, Herend 25
1288—1290. HÁROM TÁNYÉR, gyümölcsdísszel, Herend 1288: 10 K, 1289—1290: 8
1291. TÁNYÉR, színes, virágos, Herend 6
1292—1293. KÉT TÁNYÉR, gyümölcsös, rózsaszín széllel, Herend, együtt 8
1294. TÁNYÉR, kék, F. M. jellel, Herend 6
1295. LEVESESTÁL, fayence, Herend 25
1296. LÁBASTÁL (sérült), Herend 25
1297—1298. KÉT KANNA, Herend, 1297 30 K, 1298 10
1299. CSÉSZE, aljjal, kobaltkék, Herend 15
1300. CSÉSZE, aljjal, Herend . . 20
1301. KAKAS, Herend 35

1302. PAPAGÁLY, Herend . . . 25
1303. KECSKE, színezett, Herend (?) 50
1304—1308. PORCELLÁN-PLAKETTEK, HEREND: Néger-fej (9 cm) 12 K, Napoleon 10 K, Donatello (7·5 cm) 9 K, VIII. Kelemen (6 cm) 7 K, VII. Pius (5 cm) . . . 6
1309. LEVESESTÁL, Holics, sérült 20
1310. TÁNYÉR, Holics 7
1311—1314. NÉGY FAYENCE-TÁNYÉR, Körmöc, darabja 1
1315. CSÉSZE, Körmöc 2
1316. TÁNYÉR, Körmöc 1
1317. TÁNYÉR, a bécsi Tívoli képével, Murány 20
1318. TÁNYÉR, domborművű dísszel és színes festéssel, Murány . . . 5
1319. KÁVÉSKANNA tájképpel, Murány 1
1320—1321. KÉT TÁNYÉR, levéldísszel, Pápa, együtt 8
1322. KÁVÉSKANNA, „Bistritz" jellel 3
1323. ERNYŐGOMB, színes majolika, Zsolnay 8
1324. VÁZA, sárgás fényű, Zsolnay (28 cm) 20
1325. KÖEDÉNY-LÁBOS, K ♁ jellel 8
1326. TINTATARTÓ, fayence . . 10
1327. SAUCIER, vörös mázas fayence 6
1828. KANCSÓ, fayence 5
1329—1330. KÉT TÁNYÉR, fayence, áttört széllel, együtt 10
1331—1333. HÁROM TÁNYÉR, fehér, fayence, darabja 1
1334—1335. KÉT TÁNYÉR, vörös, mázatlan fayence, együtt . . . 2
1336—1340. ÖT TÁNYÉR, kék fayence, darabja 3
1341—1342. KÉT FAYENCETÁNYÉR, együtt 3
1343—1344. KÉT FAYENCE-KULACS, imádságoskönyv alakú, 1343: 3 K, 1344 1
1345. DOHÁNYTARTÓ, medvealakú, cserép 20
1346. CÉHKANCSÓ, fayence, nagy 10

ERDÉLYI NÉPIES FAYENCE BOROSKANNÁK, XVII—XIX. SZÁZAD:

1347: 100 K, 1348—1349: 80 K, 1350: 75 K, 1351—1353: 50 K, 1354—1355: 45 K, 1356—1358: 40 K, 1359: 35 K, 1360—1362: 30 K, 1363—1364: 25 K, 1365: 20 K, 1366: 16 K, 1367—1368 10

ERDÉLYI NÉPIES FAYENCE-KANCSÓK, TÁLAK, TÁNYÉROK. XVII—XIX. SZÁZAD.

1369—1378: 3 K, 1379—1388: 2 K, 1389—1398: darabonként 1

FELSŐMAGYARORSZÁGI NÉPIES FAYENCE-KORSÓK.

1399—1408: darabja 3 K, 1409—1433: darabja 2 K, 1434—1438: darabja 1
1439. KÉSZLET: kancsó, pohár és tálca, figurális zománcdísszel, együtt 200

XIV. ÜVEGTÁRGYAK.

1440. ÜVEGKEHELY, sárga, fedővel, vésett vadászjelenettel, 1850 körül 45
1441. ÜVEGSERLEG, vésett és maratott vadászjelenettel, aranyozott dísszel 50
1442. BOWLE-TÁL, fedővel, hat pohárral, maratott szőlőmintás dísszel, együtt 40
1443. TÁL, csiszolt 50
1444. TALPASPOHÁR, 15 db, csiszolt, együtt 30
1445. PEZSGŐKELYHEK, 12 db, köszörült talppal, együtt 25
1446. BOROSPOHÁR, 23 db, ú. n. Römer, együtt 23
1447. BOROSPOHÁR, 9 db, ú. n. Römer, maratott dísszel, együtt . . . 18
1448. BOROSPOHÁR, 10 db, zöld, fehér talpon, csiszolt 10
1449. BOROSPOHÁR, 12 db, fehér, csiszolt, együtt 24
1450. SILHOUETTE, üvegre festve (16 × 10) 10

EMPIRE ÉS BIEDERMEIER-KORBELI ÜVEGTÁRGYAK.

1451—1452: 20 K, 1453—1456: 10 K, 1457—1464: 8 K, 1465—1474: 6 K, 1475—1482: 4 K, 1483—1486: 2 K, 1487—1488 darabonként . . . 1

XV. TEXTILNEMŰEK.

1489—1490. E. KARINTHY ADA: Két festett és hímzett díványpárna, selyem, darabja 30

1121. FARNESE-BIKA, szoborcsoport, porcellán, olasz, 1800 körül.

1491. RETIKÜL, Biedermeier, vörös bársony, hímzéssel 18
1492. NAPERNYŐ, lila, Biedermeier-kori 15
1493. SHAWL, szövött, perzsa . . 50
1494. FÁTYOLKENDŐ, szövött selyem 30
1495. TERÍTŐ, arany-brokát, keleti 100
1496. VÖRÖS SELYEM TERÍTŐ 10
1497. DALMATICA, ezüstbrokát és színes, virágos, XVIII—XIX. század 50
1498. CASULA, piros-aranybársony, XVIII-XIX. század 20
1499. CASULA, sárgaszegélyű, vörös brokát, XVIII—XIX. század . . 20
1500. CASULA, díszes, lila brokát, aranyszegéllyel, XVIII. század . . 45
1501. CASULA, díszes brokát, aranyszegéllyel, XVI. Lajos-stílban . . 55
1502. MISERUHA, brokát, vörös-fehér, aranyszegéllyel 30
1503—1505. 3 KEHELYKENDŐ, brokát, együtt 3
1506—1507. KÉT KEHELYKENDŐ, barna, együtt 2
1508—1509. KÉT KEHELYKENDŐ, brokát, együtt 6
1510—1513. NÉGY STÓLA, brokát, együtt 10
CSIPKEKENDŐK a XIX. század első feléből. Darabonként: 1514: 20 K, 1515—1516. 18 K, 1517—1518 12 K, 1519—1520: 10 K, 1521—1522 . 8

1523. LILA SELYEMKENDŐ, 1830 körül 10
TIZENNÉGY PARASZTKENDŐ, színes, virágos selyem, a XIX. század közepéről; 1524—1531 darabja 12 K, 1532—1538 darabja 8
1539—1540. KÉT TÜLLKENDŐ, hímzett, darabja 10
1541. BATISZTKENDŐ, ajouros, hímzett 15
1542. MENYASSZONYI PÁRTA, aranynyal és üveggyöngyökkel hímzett, magyar, XIX. század eleje . . 30
1543. FEJKÖTŐ, sárga hímzéssel és csipkével, Felsőmagyarország . . 15
1544. FŐKÖTŐ, vászon, ezüsthímzéssel 6
1545. FŐKÖTŐCSKE, gyöngyökkel hímzett 10
1546. GYÖNGYHÍMZÉS, keretben 4
1547. SELYEMHÍMZÉS, színes, virágos, keleti 30
1548—1549. KÉT TÜLLHÍMZÉS, együtt 20
1550—1551. KÉT HÍMZÉS, üvegbatiszton, Biedermeier-kor, együtt . . . 20
1552—1554. HÁROM CSIPKEFŐKÖTŐ, darabja 6
1555. TÜLLKENDŐ, empire . . . 2
1556. KENDŐ, vászon, hímzett, csipkés 18
1557—1558. KÉT TERÍTŐ, hímzett, montenegrói, darabja 24
1559. SELYEMKÖTÉNY, hímzett, fekete 10
1560. KÖTÉNY, rózsaszín selyem, brüsszeli csipkeszegéllyel 40
1561—1562. KÉT KÖTÉNY, fekete, fehér hímzéssel, együtt 40
1563. IMASZŐNYEG, ú. n. ladik, XVIII. század 100
1564. DAMASZT-ABROSZ a XVIII. század végéről, Bécs város és I. Ferenc császár beszövött monogrammjával 10
1565. ABROSZ, színes, figurális dísszel, XIX. század eleje 10
1566—1577. Tizenkét színes, virágos pruszlik, darabja 5
1578—1581. Négy besztercebányai oplecko, darabja 4
1582. RECERÉSZLET lepedőből . 8

FELSŐMAGYARORSZÁGI VERTCSIPKÉK, RECECSIPKÉK, HÍMZÉSEK, LEPEDŐK, OPLECKÓK STB.
1583: 4 K, 1584: 4 K, 1585: 40 K, 1586: 25 K, 1587: 12 K, 1588: 60 K, 1589: 12 K, 1590: 24 K, 1591: 50 K, 1592: 80 K, 1593: 65 K, 1594: 45 K, 1595: 70 K, 1596: 25 K, 1597: 30 K, 1598: 30 K, 1599: 30 K, 1600: 45 K, 1601: 90 K, 1602: 50 K, 1603: 24 K, 1604: 28 K, 1605: 8 K, 1606: 6 K, 1607: 8 K, 1608—1612 darabja 4 K.
ERDÉLYI VARROTTASOK: 1613: 18 K, 1614—1616: 8 K, 1617: 7 K, 1618: 6 K, 1619: 5 K, 1620—1621 . . . 3
KÜLÖNFÉLE ERDÉLYI (KALOTASZEGI ÉS SZÁSZ) HÍMZÉSEK. Darabonként: 1622—1626: 20 K, 1627—1636: 15 K, 1637—1656: 6 K, 1657—1676 3

XVI. Ó-KORI RÉGISÉGEK.

1677—1686. RÓMAI MÉCSESEK. 10 darab. Dunapentelei, óbudai és kúnságileletek. Szavatossággal. Darabja 4
1687. RÓMAI AGYAGPOHÁR. Kúnsági lelet 5
1688. MÉCSES, üvegből, ó-kori . . 3
1689. KÉT SCARABEUS, 1 amulett, együtt 20
1690—1693. NÉGY ISTENSZOBROCSKA, egyptomi, együtt . 30
1694. URNA, bronz, bronzkori (15×13) 30
1695. EDÉNYFÜL, bronz, vésett és domború dísszel 3
1696. KARDMARKOLAT (?) bronz, kunsági lelet 10
1697—1698. KÉT BRONZKORI VÉSŐ, együtt 5
1699. FIBULA, bronz, 2 drb, együtt 5
1700—1703. NÉGY FEGYVER, ásatásból eredő, Pusztavár, együtt . . 10

AKI VÁSÁRLÁS ELŐTT A SZENT-GYÖRGY-CZÉH TAGJÁUL JELENTKEZIK, NEM FIZETI A 10% ÁRVERÉSI VÉTELI JUTALÉKOT JELENTKEZÉSI BLANKETTÁK A HELYSZÍNEN KAPHATÓK

XVII. KÖNYVEK.

1704. A. E. B. V. P.: Handgriffe des Zirckels und Linials, in 4, félbőrkötés. Augsburg, 1698. Számos magyarországi város látképével . . . 20

1705. AELIANI Varia Historia. Curante A. Gronovio, 1731. Bőrkötés. In 4. Címképpel és több szövegábrával 12

1706. AESCHINI ET DEMOSTHENIS Orationis. Oxonii 1715. Görög és latin szöveg rézmetszetű képekkel. Bőrkötés. Inx. 8 4

1707. ANTIQUI Rhetores Latini. Parisiis apud Ambrosium Drovart. 1599. In 4. Félbőrkötés . . . . . .

1708. ATHENAGORAE Legatio pro Christianis. Oxoniae 1706. In 8. Görög és latin szöveg. Pergamenkötés 5

1709. ARRIANI Nicomedensis Expeditionis Alexandri libri septem. Görög és latin szöveg. Amstelodami 1757. In 8. Címképpel. Bőrkötés . . . 4

1710. BABAI F.: Epigrammatum libri tres, Tyrnaviae, 1777. Félbőrkötés . 3

1711. BAKSAI SÁNDOR: M. A. Lucanus Pharsaliáia, Pest. 1869. Félbőrkötés 3

1712. BANDINI A. M.: Collectio veterum monimentorum ad historiam praecipue litterariam pertinentium, Arreti 1752. Pergamenkötés 2

1713. BECCARIA: Traité des Délits et des Peines, accompagnée des notes de DIDEROT et suivie d'une théorie des lois pénales par Jérémie BENTHAM. Paris an V. 1797. In 8. Félvászonkötés 8

1714. BIONIS et MOSCHI Idyllia graece et latine. Bőrkötés. In 16. Lipsiae 1793 3

1715. A. M. BOETHII de Consolatione Philosophiae libri V. Lipsiae 1753. In 16. Vászonkötés 2

1716. G. BUCHANANI: Paraphrasis psalmorum Davidi poetica, Glasguae 1765. Bőrkötés 4

1717. CALLIMACHI Hymni et Epigrammata graece et latine. Félbőrkötés. In 16. Lipsiae 1773. Címképpel 4

1718. M. A. CASSIODORI Opera Omnia. Pergamenkötés. In 4. Genevae. Sumptibus Samuelis Chouet. 1663. 5

1719. CATULLUS, Tibullus et Propertius. Trajecti ad Rhenum 1659. In 16. Bőrkötés, címképpel 6

1720. Tullii CICERONIS Opera Omnia. Le Opere di M. Tullio Cicerone. I—II. In 4. Latin és olasz párhuzamos kiadás. Venezia 1849. Helfy Ignác könyvtárából. Félvászonkötés. Két kötet 6

1721. DEMOSTHENIS Orationes. Görög szöveg. I—III. Három kötet in 16. Venetiis 1543. Szép cinqecento-nyomtatvány. Félbőrkötés 20

1722. DIONYSII HALICARNASSEI scripta quae extant omnia. Hanoviae 1615. Pergamenkötés 4

1723. D. ERASMI: ADAGIA, id est proverbiorum, paroemiarum et parabolarum omnium etc. collectio absolutissima, folio, eredeti bőrkötés, 1643 16

1724. EURIPIDIS Tragoediae quae extant, Genevae 1602. In 4. Az Étienne-féle „Noli Altum Sapere" felírású könyvjegygyel. Félbőrkötés . . . 20

1725. FAEDRI Augusti L. Fabularum Aesopicarum libri V. Londoni Typis Brindley 1750 In 32. Bőrkötés 5

1726. L. ANNAEI FLORI: Rerum Romanarum libri quatuor, Lipsiae, 1734. Bőrkötés 1

1727. GALEATII CAPELLAE: De Rebus Nuper In Italia gestis libri octo, Norimbergae, 1532. Papirkötés 20

Szép cinqecento-nyomtatvány.

1728. HERPAI MIHÁLY: „Protocollum", 1754. Kézirat, rajzokkal . . . 25

1729. HORVÁTH, MICHAELIS praepositi de Graba: Otia poetica. Posonii. 1797. Eredeti papirkötés . . . 3

1730. HOMERI ODYSSEA. Basileae, 1852. Eredeti préselt bőrkötés Melanchton Fülöp arcképével. In 16 . . . 20

1731. DAMM: Lexikon Homericum I—II. Két kötet in 8. Glasguae, 1833. Vászonkötés 14

1732. POPES HOMER. The Iliad and the Odyssey. 1—4. Négy kötet in 16. London, 1779. Bőrkötés. . 15

1733. IRMESI HOMONNAY IMRE: P. Ovidius Naso Pontusi levelei. Budán, 1827. Félbőrkötés . . 3

1734. — —: P. Ovidius Naso szomorú verseinek öt könyve. Pesten, 1825. Papírkötés 3

1735. ITINERARIUM ALEXANDRI ad Constantium Augustum. Mediolani, 1817. In 8. Mellékletekkel. Hozzákötve: IULII VALERII Res Gestae Alexandri Macedonis 4

1736. JANKOWICH MIKLÓS: C. Sallustius Crispus. Két kötet, papírkötés. Budán, 1812 5

1737. IUSTINI Historiae Philippicae. Címképpel, félbőrkötés. Lugduni Batavorum, 1760 4

1738. PH. KEGELII: Meditationes, Lipsiae 1665 1

1739. Thomae de KEMPIS Viator Christianus. De imitatione Christi. Coloniae Agrippinae 1709. Bőrkötés. Több rézkarcú képpel. In 32 4

1740. LONGINUS de Sublimitate. Lipsiae 1768. In 8. Görög és latin szöveg. Címképpel. Félbőrkötés . . . 4

1741. L. V. LUDWIGHS Gedichte, Güns, 1827, metszetekkel. Félbőrkötés 2

1742. LUTHER-BIBLIA a XVI. század első feléből. Címlapja hiányzik, egyébként teljes. XVI. századi német könyvillusztrátorok számos képével. Egykorú kötése megrongált. Rézlemezsarkai épek 25

1743. MANETTO: Vitae DANTIS, PETRARCHAE ac BOCCACCII. Florentiae 1747. Fametszetű könyvdíszekkel. Pergamenkötés. In 16. A berlini királyi könyvtár duplikátuma. 6

1744. MARCUS ANTONINUS: De se ipso. Glasguae 1754. In 16. Görög és latin szöveg. Bőrkötés . . . 4

1745. MINUCII Felicis Octavius. Lugduni Batavorum 1709. Bőrkötés. In 8. 3

1746. I. NADÁNYI: Florus Hungaricus. Hozzákötve: I. Pastori, Florus Polonicus, címképpel, pergamenkötés, Amstelodami, 1663 8

1747. M. NIEBUHR: Description de L'Arabie, Copenhague, 1773. In 4. Vászonkötés 4

1748. L. PATAROL: Series Caesarum et Tyrannorum Omnium cum eorumde imaginibus ex optimorum numismatum fide ad vivum expressis. Venetiis 1740. Címképpel és számos szövegképpel. In 8. Bőrkötés . . . 4

1749. PAUSANIAS, ou Voyage Historique de La Gréce. Paris. Quillau, 1731. Két kötet in 4. Bőrkötés. Rézmetszésű mellékletekkel . . . 15

1750. PERSOON C. H.: Caroli a Linné Systema vegetabilium, félbőrkötés, Gottingae, 1797 3

1751. Odi di PINDARO. Traduzione letterale e libra col testo a fronte. In 4. Milano, 1835. Félbőrkötés. Helfy Ignác könyvtárából . . 6

1752. M. D. POLIGNAC: Anti-Lucretius, bőrkötés. Lugduni Bavatorum 2

1753. L. de PONTE Meditationes. Coloniae 1613. Préselt bőrkötésben; két rézmetszetű illusztrációval. In 16. 8

1754. PROPRIUM FESTORUM, bőrkötés, Tyrnaviae, 1744 1

1755. QUINTI CALABRI Praetermissorum ab Homero libri XIV. Lugduni Batavorum 1734. Görög és latin szöveg. Bőrkötés. In 8 6

1756. RACCOLTA etc. di Ercolano di Pompei di Stabia. Napoli 1871 15

1757. I. N. RÉVAI: Antiquitates Literaturae Hungaricae. Volumen I. (Több nem jelent meg.) Pestini 1803. In 8. Félbőrkötés 7

1758. S. SALVIANI Opera Omnia. Tyrnaviae 1752. In 16. Bőrkötés . 3

1759. SCALA, ERCOLE: L'Ungheria compendiata. Modena 1685. In 8. Pergamenkötés. Számos magyar vonatkozású ábrával 15

1760. C. SILII ITALICI Punicorum libri septemdecim. Két kötet eredeti papírkötés, Goettingae, 1795 . . . 5

1761. C. SUETONII TRANQUILLI Opera, Leovardiae, 1714. In 4. Számos rézmetszetű egészoldalas képpel. Aranynyal díszített pergamenkötés 20

1762. SULPITII SEVERI Opera, quae extant omnia. Lugduni Batavorum exoffícina Elzeviriana 1643. In 32. Félbőrkötés. Címképpel . . . 6

1763. SZENT-GYÖRGYI GELLÉRT: Cornelius Nepos a jeles hadvezérek életéről, papírkötés, Pesten, 1817 3

1764. G. A. SZERDAHELY: Silva Parnassi Pannonii, rézmetszésű arcképpel, bőrkötés, Vindobonae, 1788 3

1765. —: Poesis drammatica, Budae 1784, félbőrkötés 3
1766. —: Ars poetica, detto . . . 3
1767. —: Poesis narrativa, detto . . 3
1768. TIBULLI Carmina. Curavit Chr. G. Heyne. Lipsiae 1777. In 8. Könyvdíszekkel. Félbőrkötés . . . 4
1769. Sexti Aurelii VICTORIS Historia Romana. Amstelodami 1733. In 4. Börkötés. Címképpel és számos szövegábrával 7
1770. VINCENTII Sermones Hyemales. Venetiis, 1573. Préselt börkötés csattal. In 16 6
1771. F. WURTZEN: Practica der Wundartzney. Breslau, 1651 . . . 1
1772. ZSOLDOS I.: L. A. Seneca munkái. Félvászonkötés 1
1773. B. ZAMAGNAE: Echo, libri duo; selecta graecorum carmina, etc. Romae, 1764. Börkötés 3
1774. KRONIKA, Nürnberg, 1663 . 4
1775. OESER: Aesthetische Briefe, 1865 5
1776. Analysis logica quinque postremarum epistolarum PAULI. Herbornae, 1594. In 16. Préselt disznóbőrkötés; hátlapján a felfeszített Krisztus; könyvkapcsok épek 10
1777. BIBLIA Hebraica Manualia. Halae Magdeburgicae, 1752. In 8. Pergamenkötés 5
1778. CHRONICA. Ókori történelem. XVI. századi könyv; eredeti préselt börkötés; kapcsok épek. Címlap hiányzik 4
1779. OPUSCULA MYTHOLOGICA, PHYSICA ET ETHICA. Amstelodami, 1688. In 8. Pergamenkötés. Címképpel 6
1780. PARNASSUS ILLUSTRATUS. Tyrnaviae, 1728. Félbőrkötés . 3
1781. Irott német imádságos könyv, piros börkötésben, 1783 30
1782. MOHAMEDÁN törvényeket tartalmazó irott könyv, mohamedán stílusú börkötésben, XVII. század . . 15
1783. NOVUM TESTAMENTUM graece. In 8. Halis Saxonum 1824. Félvk. 1
1784. Tót nyelvű zsoltáros könyv töredékes 1
1785. Zeitschrift für Natur und Heilkunde, Pest 1851–1860. A Pesten megjelent összes évfolyamok egy kötetben 5
1786. LES QUINZE CODES, Paris, 1834. Börkötés 1
1787. Βιβλος ενιαυσιος. Zöld borjúbörkötés. Lipcse 5
1788. Κειτλη Θ.: Ιστορια της αρχαιας Ελλαδος. Félbőrkötés. Athén, 1850 . . 1
1789. Πλουταρχου: Παραλληλα ενβιοις. Folio, fatáblás, préselt bőrkötés. Basileae, 1582 8
1790. II. VILMOS császár autogrammja 5
1791. DÍSZOKLEVÉL, mellyel Őfelsége Lemaié Györgynek az osztrák Lipót-rend lovagkeresztjét adományozza, 1879 okt. 11. Őfelségének és Taaffe miniszterelnöknek sajátkezű aláírásával és bronztokba foglalt nagypecséttel 50

XVIII. FÜGGELÉK.

1793. MUNKÁCSI MIHÁLY (?): Kis tájkép. Olajvázlat. (8·5·5) . . 100
1794. BOROS GYULA: Fej. Olajfestmény. 1892. (34×25) 100
1795. MIHALIK DÁNIEL: Tájkép. Olajfestmény. (18×12) 50
1796. OLGYAY FERENC: Tájkép. Olajfestmény (18×12) 60
1797. TORNAY GYULA: A fekete troubadur. Olajfestmény (45×36) 600
1798. OLGYAY VIKTOR: Erdőszéle, kőrajz; a Szent-György-Czéh kiadása; számozott példány a művész sajátkezű aláírásával. (60—46.) . . 40
1799. NAPOLEON apoteózisa, bronzszobrocska, empire (9 cm). (L. A Gyűjtő 3., 4. sz. 170. l. 650. sz.) 20
1800. SZALONGARNITURA, kanapé, két fauteuil, négy szék. 1800 körül. Együtt 500
1801. SHAWL. francia selyem, színes, virágos, hímzéssel, az 1830-as évekből 60
1802. VAN HOMMEL és PEDUZZI: Részlet Amsterdamból, 1857. (120×90) Szignálva 800
A képen látható alakok közt a két festőművész és Stéger magyar operaénekes.
1803. TÜKÖRTARTÓ, filigrán-ezüst, török 70

MEGBÍZÁSOK AUKCIÓINKRA.
Megbízásokat elfogad a Szent-György-Czéh (Budapest, VIII. ker., Múzeum-körút 18. sz. Telefon 152–32) igazgatósága. Megbízások a helyszínén is adhatók. Blanketta a pénztárnál díjtalanul kapható; ugyanott átadható!

BAYROS: Exlibris. (L. 316—319. szám.)

IRODALOM

GUTER UND SCHLECHTER GESCHMACK IM KUNSTGEWERBE. G. E. Pazaurek. Stuttgart, 1912. Deutsche Verlagsanstalt.

Ez a munka gazdag képanyaggal ismerteti az iparművészeti ízlés abc-jét. Végigvezet az anyagkérdéseken, elemzi a rossz, az elromlott, az exótikus anyag fogalmát, az anyagon elkövethető erőszakot, az anyag túltengését, a rossz anyagösszeköttetéseket, az anyagpótlást, hamisítást, egyszóval az anyagszerűtlenség összes kérdéseit; a céltudatosságot, a kiterjedés kérdését, a funkcionális hazugságokat, a súly és súlypont fogalmait, a konstruktiv meglepetések keresését. az iparművészet idegenszerű és ezért művészietlen elemeit: a naivitás, a humor s az excentrikusság hajhászását. Egyáltalában alig van oly iparművészeti probléma, melyet figyelmen kivül hagyna, úgy hogy első bevezetésül nagyon alkalmas már azért is, mert mindenütt felhivja a figyelmet arra, hogy mily tömérdek ízléstelenséget teremtett a XIX. század második fele iparának szánalmas termékeiben. Vonalproblémákat, silhouette-kérdéseket, stilus-elemzéseket nem igen bolygat meg, talán azért, mert széles körök érdeklődését akarja felkelteni, amit néhol túlságosan népszerű előadásmódja is elárul.

DIE GRIECHISCHE PLASTIK. E. Löwy. Klinghard u. Biermann.

A görög szobrászat a leggyakrabban emlegetett dolgok közé tartozik, de egyúttal a legkevésbé ismertek közé is. Nem mintha alkotásai eredeti darabokban, gipszöntvényekben, fényképekben nem volnának eléggé ismeretesek közönségünk előtt, hanem azért, mert alig alig találunk valakit, ki üres frázisok és műszavakba burkolt semmitmondás helyett meg tudná mondani, mit jelent számára a görög szobrászat. Rendszerint úgy szokás beszélni róla, mint az aranykorról, valami olyasfélét illik benne látni, ami többé soha vissza nem jöhet, de amit minden művészetbarátnak vissza kell sirnia. Ha azután a görög szobrászat archaisztikus korából való, vagy hanyatlásának idejében keletkezett alkotások kerülnek az ilyen szemlélő elé, hacsak értelmetlen szuggeszció rabjaként nem látja ezekben is a művészet legtetejét, csodálkozva fogja észrevenni, hogy a végletekig átidealizált, szavakká sorvadt beidegzései nem fedik a valóságot. De nemcsak a görög szobrászat fejlődésének története ismeretlen, hanem az is könnyen megállapitható, hogy a görög szobrokat még mai nap is a reneszánsz korán át nézzük és értékeljük. Tegyük hozzá még azt, hogy a legtöbb múzeum rendszerető bürokratái e gyönyörű torzókat lehetetlenül foltoz tatták ki, amiből aztán bámulatos ellentétek keletkeztek s a zavar még nagyobbnak látszik. Lelkes méltatásokban, poétikus hangulatleirásokban nem volt eddig sem hiány — ilyeneket a kétcsillagos példányoknál még a Baedecker is lenyomtat — csak annak nem fogták fel a legutóbbi időkig ezt a kérdést, aminek elsősorban tekinteni kellett volna: f o r m a k é r d é s n e k. A görögök idealizmusára való kopott hivatkozásnál sokkal többet ér, ha azt

MDK

Juszkó Béla

Szoboszlai ötös fogat, of.

Műcsarnok 1909/10. téli kiáll. kat. 46.l.

MDK

Juszkó Béla, festőművésznek

gyógyszerész volt az édesapja.

Magyar Gyógyszerészek a szépművészetekben.
Nemzeti Ujság. 1943 dec. 16.

Juszkó Béla

Kiákít

M. Kalonaújsóp 1942. V. 2.

rgy út 41.), készpénzfizetés ellenében.

9.650-51 Művészettörténeti Dokumentá-

Ebben az esetben a kért könyvet pós-

Acta Cassae Parochorum" egri anyaga,

rök utáni állapotát rögziti.

Művészettörténeti Dokumentációs

Központ

Juszkó Béla MDK

Lámpák a ködben, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Őszi idő, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Őszi munka, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

A juhásznak jól megy dolga, olaj

Új Szalon tav. kiáll. 1934. máj.

MDK

Juszkó Béla

Ménes az itatónál, festm.

Kritikus: Tavaszi kiáll. a Műcs.-ban.
Vas. Ujs. 17.sz. 1907. 333 l.

Juszkó Béla

Lóra csikós, lóra; elszaladt a ménes!

festm. repr.

Vasárnapi Ujs. 17.sz. 1907. 332 l.

MDK

Juszkó Béla
Öskü

KMTárs 1938. őszi kiáll.

11 1.

MDK

Juszkó Béla
Nyári délután, olaj

Komáromi Művészeti Hetek. Szépművészet, 1942, 45 l.

MDK

Juszkó Béla

Ars Hung. 1. kiáll.
Uj Magyarság, 1940. dec. 21.

MDK

Juszkó Béla, sz.1877.

Aratás, vászon

Ernst Muz. 55. aukc. 1937. 18 l.

M.D.K.

Juszkó Béla
festő

Mérés

Bhankáró 1957. Budapest.

19l.

M.D.K.

Juszkó Béla festő

képei emlitve

Tél a művészetben. Bp. 1942, 4

MNK

Juszkó Béla

Etetés, olaj
Parasztudvar, olaj
Bivalyfogat, "

Szent György Céh I. árverési kat. 1910. ápr.
6 l.

MDK

Juszkó Béla

Török nő
Szántás

Ars Hungaria kiáll. 194o.

MDK

Juszkó Béla

Szent László megmenekülése, olaj

Omkt. 1913. tav. kiáll. ~~8xxxx~~ 82 1.

MDK

Juszkó Béla

Domboldal

Nemz. Képzőmüv. kiáll. Műcs. 1933. ápr.

25 1.

MDK

Juszkó Béla

Lovak, festm.

Bíró Jr. A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 167-78 l.

Juszkó Béla
Répahordás

Műv. kiáll. évk. MNT. 1928. 71 l.

MDK

Juszkó Béla

meghivták a Vitézi Rend Zrinyi csoportja által kiirt háromezer pengős képzőművészeti pályázat "zárt pályázat"ára

A Zrinyi-képzőművészeti pályázat eredménye. Pesti Hirlap 1941. febr. 7.

Juszkó Béla MDK

Szántás, olf.

Műcsarnok 1932 Budapest közönségének képzőművészeti gyüjteményéből rendezett kiállitás

Juszkó Béla MDK

Éjjeli ut, olf.

Műcsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi juhász, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Csárda mellett, olf.

Mücsarnok 1931/32 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Őszi napsütés, olf.

Mücsarnok 1931 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla [redacted]

Téli este, olf.

[redacted]

Juszkó Béla

A nagdíj kitüntető elismerést nyerte

Uj M. 1942. V. 6.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
című levéltári publikáció jelent meg, a
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőművészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Művészettörténeti Tanulmányo
című kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Művészettörténeti Tanulmányo
című kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Juszkó Béla MDK

Csikófogás a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Utolsó napsugár, olf.

Műcsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Arany "Toldi"-ja illusztrálásának terve.
Delmübarátok 139.1.

MDK

Jus-zkó Béla, festö

Szent László.

KMTárs.-Szent István kiáll. 1938. Kat. 9.1.

Juszkó Béla festőművész

Vereczke

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Juszkó Béla MDK

Pihenő, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tilosban, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

MDK

Juszkó Béla, festöm.

277. Szobeszlói ötös-fogat Repr.

Képzöm.Társ. 1909/10 téli kiáll. Képes kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

1c. Öklelödzö tinók. Repr.

Képzöm. Társ. 1910.tav.kiáll. Kép.kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Hortobágyi hangulat. Olf.
Repr.

Mücsarnok.
Ösz a müvészetben. 1941. Öszi tárlat.

MDX

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Kamalj-hegy támadása. Kerp.

Művészet. 1916.

Juszkó Béla, festőm.

ennek a teremnek értéke az ő szereplése.

Boross Mihály: ? VIII.-IX.terem. -Műcsarnok. Képzőművészet.1931. 37.sz. 43.l.

MDK

Juszkó Béla, festö

Sárban. Olf.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 14.l.

MDK

Juszkó Béla, Sestö

Szállingozó hó.

Mücs.-Az 1934.évi Magyar Kiáll. 1934.szept.27.-okt.28.
Kat. 9.1.

MDK

Juszkó Béla, festö

Szállingozó hó. Olf. v. Jelz.l.j. "934.Juszkó"

Nemz.Szal.Müv.Egy.-Székfv.Kpt.és Tört.Muz.uj szerzeményei 1937/38. 1939.máj.-jun. Kat.

MDK

Juszkó Béla festő

KMTárs Őszi kiáll. 1938. nov. Műcs.

35 l.

Juszkó Béla

Kamaljhegy támadása, olf.

Műcsarnok 1916. tavaszi tárlat

Juszkó Béla

MTK

Kanásznóta, IV., vizf.

Mlecsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Juszkó Béla

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság 1939. márc. 25. 23.l.

M.D.K.

Juszkó Béla

A Mücsarnok téli tárlatáról mutatja be a lap a müvész arcképét és "Bevonulás Fülekre" c. képének repr.-ját.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1939. febr. 1-9. II. évf. 5. sz. 6o. lap

Juszkó Béla

Az egri nők

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Juszkó Béla

MDK

Szent László

Mücsarnok 1938 Szent István Kiállitás

Juszkó Béla MDK

Csaba utja, repr.

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Csaba utjca

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

Jaśko Bóla

Osada wójca

Mieszkańcy 1957 Teil Kalitka

MDK

Juszkó Béla

Szökik a tinó, of.

Képzőm. Társ. 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Muszkó Béla, festöm.

278. Kamalj-hegy támadása. Repr.

KMT 1916. tavaszi kiáll. Képes kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

183. Lóra csikós, lóra! Repr.

KMT 1907. tavaszi kiáll. Képes kat.

Juszkó Béla, festőm.

Csárda mellett. ?

Tóvárosi juhász. ? 19.1.

Műcs.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.20-jan.17. Kat.

18.1. és 19.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Delelés. Olf. Jelz.

Ökrösszekér. " "

Árv. Csarn. 1937.okt. 83 sz./Árv.Közl. rk.sz./ 26.1.

MDK

Juszkó Béla

Kamalj-hegy támadása, repr.

Művészet 1916. 19.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Tájképvázlat. Olf.

A Szent György-Czéh XI. aukciója.
1912. .Kat. 26o.l.

MDK.

Juszkó Béla, festöm.

WGy.,SzV.,PB.: Wolfner Gyula-dij.
SzV. ?
PB. ?

Kitüntetések, dijak.

Müeg.-OMKT.1931-32.évi téli kiáll. Kat. 3o.l.

MDK

Juszkó Béla

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest. 1916. 21.l.

MDK

Juszkó Béla

A Műcsarnok háborus kiállitásan szerepelt.

Cikk: Háborus kiállitás.

Művészet, 1914. 541-542.l.

MDK

Juszkó Béla

Kisázsiai lovasok.Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiáll. 56.l.

MDK

Juszkó Béla

Tóvárosi részlet.Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll. 89.l.

MDK

Juszkó Béla

Tóvárosi részlet.Olajf.

KMT 1912/13.téli kiáll. 89.l.

MDK

Juszkó Béla

Homokhordás Stambulban. Olajf.

KMT 1912/13 téli kiáll. 90.1.

MDK

Juszkó Béla

Homokhordás Stambulban.Olajf.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiáll. 90.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Nemz.Szal. - Zichy Mihály Müvész Egyesület. 1930.jun.
Kat.

MDK

Juszkó Béla

Tehenek a gyepü mellett, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. 38.l.

MDK

Juszkó Béla festőm.

Gentgon: A magy.festőmüv.tört. A Szépmüv. könyve, Bp. 194o. 994. l.

Juszkó Béla MDK

Kacsák, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Usztatás, of.

Négyes fogat, of.

Alkotás Művészház XIX. kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Képzőművészet 1931. 41. sz. 141.l.

Juszkó Béla

MDK

Tehenek a sás közt, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Itatás olajf.

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920. Majus. 24. l.

MDK

Juszkó Béla

Nikápoly hajnali szürkületben. c.rajza.Repr.
Vidin, " "
Utca Tutrakánból, " "
Fegyver-kovács, " "
Az Ada-Kaléi kazamaták, " "
Török vadász, " "
Dunai tatár asszony, " "

Vas.Ujs. 1912. 59.évf. 9.l.

MDK

Juszkó Béla

Nikápoly hajnali szürkületben. c.rajza.Repr.
Vidin, " "
Utca Tutrakánból, " "
Fegyver-kovács, " "
Az Ada-Kalói kazamaták, " "
Török vadász, " "
Dunai tatár asszony, " "

Vas.Ujs. 1912. 59.évf. 9.1.

MDK

Juszkó Béla festő

Egy kis expedicióban vett részt a dunai tatárok földjén, tipusokat, szines keleti hangulatokat keresve ecsetje alá.

Tatár férfi. Repr.
A tatár dsámi. "
Utca a tatár negyedből. Repr.
Öreg tatár. "
Tatár férfi. "

Szegh Dezső: A szilisztriai...

Vas.Ujs. 1911. 58.évf. 903.lap

Juszkó Béla MDK

Tilosban, olf.

Műcsarnok 1911/12 Jubiláris kiállitás

Juszkó Béla MDK

Fordulónál, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Juszkó Béla MDK

Szilaj gulya

Mücsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Kurd lovas, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás.

Juszkó Béla MDK

A bevonulás estéja Losoncon
Ősök temetője
Bevonulás Fülekre

Mücsarnok 1939. téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Forduló

Műcsarnok 1924. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla festőművész

" Tagliamentó-melléki kompozició" MDK.

Képzőművészeti Társulatnak Tavaszi Kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Művészet, 1918. 1.1.

Juszkó Béla

MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1919-20. Téli tárlat.

Juszkó Béla MDK

Kacsák, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Tehenek a sás közt, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Juszkó Béla festőművész

Sárban

Magyar kiállitás tárgymutatója.Mücsarnok.1934.

Juszkó Béla festőművész

Szállingózó hó

Magyar kiállitás tárgymutatója.Műcsarnok.1934.

JUSZKÓ BÉLA

Bugaci lovak. Olajf.

Alkonyat a szoboszlai tanyákon. Olajf.

Műcsarnok 1905/6 téli kiáll.kat. 43,44.oldal

MDK

Juszkó Béla, festőm.

A téli tárlat általános anyagában több festő képén visszacsengenek a Felvidék megszállásának örömnapjai.

J.B. a lovasi és füleki bevonulást festette meg frissen, élményszerűen.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat.
Műcsarnok.-Uj Magyarság. 1939 jan.29.

MDK

Juszkó Béla

Marhafogás pányvázókötéllel a Bugacon, of.

KMTárs. 1906. tav. kiáll. kat. 39.l.

MDK

Juszkó Béla

rajzolta a 87-ik oldal záródiszét

Művészet 1908. 128.l.

MDK

Juszkó Béla

A Képzőm. Társ. 1918-19. évi téli kiállitása.
Művészet 1918. 5o.l.

Juszkó Béla festőművész

Az egri nők

"Nő a művészetben"kiállítás katalógusa.1936.Műcsarnok.

MDK

Juszkó Béla

Tóvárosi részlet, festm. repr.

Vasárnapi Ujság, 1912. 45.sz. 901 l.

MDK

Juszkó Béla

Két levél. Képzőművészet 1930. 30.sz.
111.l.

MDK

Juszkó Béla

Őszi napsugár, of.

Kigyós völgye, of.

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Juszkó Béla

Szökik a tinó, of.

Mücsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Juszkó Béla

Őszi napsugár, of.

Kigyós völgye, of.

Képzőm. Társ. 1909. tsv. kiáll. kat. 43.l.

MDK

Juszkó Béla

Tehenek a gyepü mellett, of.

Képzőm. Társ. 1907/8. téli kiáll. kat. 38.l.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

662. Mezei munka. J.l.b. Olf.

Árverési Közlöny. 1929. ápr. 6. rb. sz. 3o.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Delelés a Hortobágyon.	Olf.	Jelz.
Szántás.	"	"
Tóvárosi részlet.	?	"

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 26.1.

MDK

Juszkó Béla

Esős őszi reggel, of.

Árv. Csarnok 1942.máj. 1o4. auke. 9. 1.

Juszkó Béla

MDK

Cereczke

Műcsarnok 1934 dec. 1935. jan.
Jubileumi kiállitás

JUSZKÓ BÉLA

Vizen át. Olajf.
Hortobágyi ménes. Olajf.

Képzőm.Társ.1911.tav.kiáll.kat. 39.oldal

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Mátyus földjén. Olf.

Budai Vigadó. - Képzőm.kiáll. 1921. okt. Kat. 8.1.

JUSZKÓ BÉLA

571 Szüretelőkocsi. Olajf. Eladó
572 Pejló. Olajf. Eladó.
58o Nyaraló gyerekek. Olajf. Eladó.

Képzőm.Társ.1903/4. téli kiáll.kat. 55,56.oldal

JUSZKÓ BÉLA

2ol. Tatár szakadzsi. Olajf. Eladó

KMT 1912. tav. kiáll. kat. 47.oldal

JUSZKO BÉLA

125. Alkonyat. Olajf.

Képszőn.Társ.1909.tav.kiáll.kat. 32.oldal

MDK

Juszkó Béla

Plakátterv a bp-i igáslóvásárhoz, vf.

" " lóvásárhoz, vf.

Ösz, o.

Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

Bp.1952

MDK

Juszkó Béla

Őszi idő, o.

Tatai piac, o.

Főv.képtár háborus veszteségeinek jegyzéke

ap.1952

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Huszárok. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1936.márc.76.sz.2.rk.sz. 4c.1.

Juszkó Béla, festöm. MDK

441. Régi ház. Olf. 33x43 J.l.b.
442. Libák. " 60x100. J.l.b.
443. Szénáseszekér bivalyokkal. Olf. 60x100. J.l.j.

Árv. Közl. 1933. dec.hó 4.rk.sz. 68. aukció. 24.l.

MDK

Juszkó Béla

Cirkvenicai tengerpart, vf.

MAFE 13. kiáll. N.Szal. 1927. máj. 9. 1.

MDK

Juszkó Béla

Bujdosó táltos, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 9. 1.

Horváth Béla elkészült cím

Kernstok Károly
Finn művészet

MDK

Juszkó Béla

Tatai piac, of.

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec. 9. 1.

Juszkó Béla MDK

Tatár szakadzsi, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Mosakodó tatárok, olf.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tatár rabság, olf.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Volhyniában, olf.

Műcsarnok 1916-17 téli tárlat

Juszkó Béla

Huszárzsákmány, repr.

Műcsarnok 1915-16 téli kiállítás

Huszkó Béla MIK

Rakodópart, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállítás

Juszkó Béla MDK

Márványtenger, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

Tuzzio Béla

Mátrabérc, etc.

Juszkó Béla MDK

Szt. László megmenekülése, olf.

Mücsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

Huszárzsákmány, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Juszkó Béla, 1877-- MDK

Honfoglaló magyarok rohama

Ernst Muz. 39. aukc. 21. 1.

MDK

Juszkó Béla, 1877--

Vágtató harcos, tusr.

Ernst Muz. 23. aukc. 1923.
25.1.

MDK

Juszkó Béla

Tehenek a zátonyon, of.

[illegible].

Balatoni Társ. 3. N.Szal. 393. kiáll. 1928.ápr.

17. l.

MD K

Juszkó Béla, festőm.

55.	Bevonulás Zsleizre.	Festm.
56.	Folyópart ősszel.	//
57.	Tatai táj.	//
58.	Szerenád.	//
59.	Tatai malom.	//

V. Nemzeti Képzőm.kiáll. 1939. Kassa. Kat.7.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

60. Bevonulás Fülekre. Festm.

61. Udvarrészlet. "

V. Nemzeti Képzőm. Kiáll. 1939. Kassa. Kat. 7.1.

Juszkó Béla MDK

Kurd lovas, olf.

Mücsa nok 192o. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Zsákmányolt ágyuk a Tagliamentónál, szines raj

A tagliamentői hidfőnál, ceruza

Műegyetemi 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Juszkó Béla

MSK

Zsákmányolt ágyuk Codroipónál, ceruza

Műcsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

Juszkó Béla MDK

Emlék a pátriámból, olf.

Műcsarnok 1918-19 téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Juszkó Béla

MDK

A tagliamentói hidfő, ceruza

Mücsarnok 1918. Sajtóhadiszállás katalógusa

MDK

Juszkó Béla

GerLonModfest. 88.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

a történelmi festés hagyományait impresszionista meglátással frissiti.

Komlo Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban. Művészet.-Tárlatok. 1938. 87.l.

MDK

Juszkó Béla

Gyerek kutyával, of.

Csendélet, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 47.l.

MDK

Juszkó Béla

Trén Volhiniában, olf.

Műcsarnok 1919 Hadviselt művészek kiáll.

MDK

Júszkó Béla

Örök harc

Társ kiáll. 1941. dec. hucs. 5.l.

MDK

Juszkó Béla

Ukkon ótalmában"

KMTárs kiáll. 1942. dec. Mücs. 5.1.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1935.VI.16.

Jurkó Béla

Szerepelt az I. nemzeti tárlaton

M. 1933. IV. 20.

Juszkó Béla

Szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

PH 1932. XII. 20.

Juszkó Béla

festőművész

Székely Bertalan emlékkiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel.

Érdekes kisérletet látunk a történeti festészet fölelevenitése terén Attila ravatala cimü kompoziciójan.

Nemzeti Ujság
1935.XI.17.

Munkácsi Béla

Művészet szerepel a Műcsarnok
Téli Tárlatán.

P. H. 929. XII. 22.
P. K. 929. XII. 24.

Juszkó Béla

Szerepel a műcsarnok tél.

tárlatán

Esi 1938 II. 6

Juszkó Béla

festőművész

Téli Kiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Nagy történelmi látománya.

A z E s t .
1935.XI.17.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Mücsarnokban - képével szerepel.
Attila ravatala ősmagyar tárggyal foglalkozik.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Juszkó Béla

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Nagyon érdekes történelmi képe, amely ha több kivánnivalót is hagy hátra - tulságosan zsufolt előtér és féloldalas beállitás - mégis érdekes gondolatokat ad.

Uj Magyarság
1935.XI.17.

MDK

Juszkó Béla

Attila sirja

Társ kiáll. 1941. dec. hucs. 5.l.

MDK

Juszkó Béla, sz. 1877.

A gázló, fm.

Ernst Múz. Aukciós 44/b. aukc. 16 l.

MDK

Juszky Béla, Tata 1877-

Itatónál

Juhász a vizben

Az Egri Kaszinó kiáll kat. Eger, 1924.aug.

MDK

Juszkó Béla festőm.

Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle, 1942.jan.15.
18-Ø2o 1.

MDK

Juszkó Béla

Fogasolás a Hajduságban, of.

Magy.Művészetért kiáll. r. Műcs. 1940. febr. 8. 1.

MDK

Juszkó Béla

Losonc a bevonulás estéjén, of.

Magy. Művészetért kiáll. r. Mics. 1940. febr.

10. 1.

MDK

Juszkó Béla, festö

Domboldalon.

Kp.Műcs.-(MIKT Nemz.Képzőműv.kiáll./Rend.M.Kir.Vall.- és Közokt.Min./ 1933 ápr.19.-máj.28. Kép.tn. 25.l.

MDK

Juszkó Béla, festö

ezüst érmet kapott.

/Magy.Képzömüv.Egy. /

Kitüntetések a Mücsarnok kiállitásán. /Jub.kiáll./
Nemz.Ujság. 1934 dec.22. 11.1.

Juszkó Béla

MDK

Felszálló köd, of.

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 14. l.

MDK

Juszkó Béla, 1877.-

Pölöskei részlet

"Megy a juhász a szamáron"

Ernst Muz. 13/14. aukc. 1920. 17. 1.

Juszkó Béla MDK

Előre! rajz

Levico, szines rajz

Coroipó, szines rajz

Mozgó konyhák, vizf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Szamarak Stambulban, rajz

Jön a srapnell, rajz

Hadikfalva, rajz

Csikós, rajz

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Magyar kakas, olf.

Kis-ázsiai török temető, olf.

Öreg bérés, olf.

Sarajevói utca, olf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Jedi kuleh Stambulban, olf.

Tóvárosi öreg kalló, olf.

Delelő tehenek, olf.

Védelmi állás Val-Suganaban, vizf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Lucskos idő, olf.

Delelő birka nyáj, olf.

Hallgató ágyuk, olf.

Hortobágyi csikós, olf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Csikós, rajz

Tyukól, rajz

Orosz foglyok, rajz

Orosz pajta, vizf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Lecsapódó srapnell hüvely, rajz

Srapnellfelhők, krétarajz

Imádkozó török, rajz

Bikák, rajz

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Kötött léggömb, szines rajz

Öklelőző bikák, rajz

Nyári napsütés, olf.

Török üteg, olf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Üteg téli napsütésben, olf.

Leégett házak Kalniatieyn, olf.

Lesgrabovieci erdő melletti harctér, olf.

Jön az ősz, olf.

Mücsarnok gyüjteményes csoportkiállitás 1921

MDK

Juszkó Béla MDK

Meleg-forrás, olf.

Őszi szinek, olf.

Nyerges ló, olf.

Telefonos fedezék Col.Malevankán, olf.

Műcsarnok gyüjteményes csoportkiállitás 1921

Juszkó Béla MDK

Öreg malom, olf.

Jedi kuleh, olf.

Bajezid mecset Stambulban, olf.

Tatár lovak, olf.

Mücsarnok 1921. Gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Mlynovi park az Ikva mellett, olf.

Orosz csür, olf.

A Tagliamentó,

Muszkaroham, rajz

Műcsarnok gyüjteményes csoportkiállitás 1921

Juszkó Béla

MDK

Folyóparton, olf.

Műcsarnok gyűjteményes csoportkiállítás 1921

Juszkó Béla MDK

Vizimalom, olf.

Tehenek az itatónál, olf.

Tővárosi öreghid, olf.

Bujük bazár Stambulban

Műcsarnok 1921. Gyüjteményes csoportkiállitás

MDK

Juszkó Béla

Isten kardja

Szent Imre emlékkiállitás. Mücsarnok 1930.
14.1.

Juszkó Béla MDK

Öklelődző tinók, repr.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Szántás hármasban, olf.

Öklelödző tinók, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Pihenő kubikusok, olf.

A tóvárosi öreg hidnál, olf.

Mücsarnok 1910/11. téli kiállitás

Juszko Béla

MDK

Szántás a hajduságban, olf.

Mücsarnok 1910. Vándorkiállitás

MDK

Juszkó Béla

F.J.: Téli tárlat a Műcsarnokban. Pesti Hirlap 1939. jan. 31.

MDK

Jusz kó Béla

-io.: Téli tárlat a Mücsarnokban. Pesti Napló 1939. jan. 31.

Juszkó Béla MDK

Száll a turul

Miccarnok 1936. máj-jun. Jub.kiáll.

MDK

Juszkó Béla

A M. Képzm Egy. kiosztotta dijait. Pest Napló, 1935. jun. 22. 9. 1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

277. Szobaszlói ötös fogat. Repr.

Műcsarnok, 1909/10. téli kiállítás.

Juszkó Béla MDK

A juhásznak jól megy dolga, olf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi kiállitás

MDK

Juszkó Béla, festö

Ekhos szekér.	57 x 42	Olf.
Itatás.	6o x 45´	"

Áll. Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy. kiáll. 1922.dec.15.-17.
Kat. 8.1.

MDK

Juszkó Béla, festö
szül.1877

Lovas elöörsök. Jelezve. Olf.
36x48 cm.

Almásy-Teleki XI. 1943. Kat. 15.1.

Juszkó Béla MDK

Az egri nők

Műcsarnok 1936. okt.nov.
A nő a művészetben kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

méneg a Hortobágy folyónál. Repr.

mücs. 1904/5. Téli kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

az Ipolyi-dijat kapta.

Kemle Béla: A Nücsarnok tavaszi tárlata.194o.
Müvészet. 194o. 33.sz. 46.1.

Juszkó Béla MDK

Emlék a pátriámból, olf.

Műcsarnok 1918-19.évi Téli kiállitás

Juszkó Béla MDK

Hazafelé, olf.

Műcsarnok 1918-19. évi Téli kiállítás.

Juszkó Béla MDK

Sztambul falai alatt, olf.

Műcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Juszkó Béla

Zazárjárás, festm.

Müvész Kurir 1938. 1-2.sz. 7. l.

MDK

Juszkó Béla

Usztatás, of.

Négyes fogat, of.

Alkotás Müvészház XIX. kiáll.

Juszkó Béla MDK

Szikes tócsák Szoboszlón, olf.

Műcsarnok 1910. tavaszi kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Egri nők c. műve, a Nő a művészetben c. tárlaton.

Cikk: Tárlatok.

Művészet, 1936. 4-5.sz. 58.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Kanizsay Dorottya. Repr.

KMTárs. 80 éves jub.kiáll. 1941 febr.-ápr.

MDK

MDK

Juszkó Béla. festöm.

Bevonulás Fülekre. Repr.

V. Nemzeti Képzöm.kiáll. 1939. Kassa.

Juszkó Béla

MDK

Kamalj-hegy támadása, repr.

Műcsarnok 1916. tavassi tárlat

Juszkó Béla MDK

Förgetegben, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Ima, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Ima, repr.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Folyóparton, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

A Márvány tenger, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Hajóvontatás Komárom vidékén, repr.

Képzőm. Társ. 1904. tav. kiáll. kat.

MDK

Juszkó Béla

Bevonulás Fülekre c. festm.Repr.

M.kir.Vallás- és Közokt.Min.V.Nemzeti Képzőmüv.
kiáll. Képes tárgym.Kassa 1939.

Juszkó Béla MDK

Tatár rabság, repr.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

Juszkó Béla

A Képzőm.Társ.fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállítást rend.a Műcsarnokb: A kiállításon Kanizsai Dorottya c. műve.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDK

Juszkó Béla

Esteli harangszó, rajz, repr.

Művészet 1908. 372.l.

MDK

Juszkó Béla

Esthangulat, of.

Mücsarnok 1909/1o. téli kiáll. kat. 46.1.

MÜVTÖRT DOK

JUSZKÓ BÉLA
festőmüv.

Magyar Nemzet 1956.
márc.28.5.old.

Juszkó Béla MDK

Stambul bástyái, olf.

Stambuli utca, olf.

Kunsági szélmalom, olf.

Szántás, olf.

Műcsarnok 1921. Gyüjtemányes csóportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Hid a folyón, olf.

Malomárok, olf.

Stambul falai alatt

Rab nő, olf.

Műcsarnok 1921. Gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Förgetegben, olf.

Magyar tehenek, olf.

Szökik a csikó, olf.

Szarajevoi pékmühely, olf.

Mücsarnok 19=1 Gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Tehenek a folyónál, olf.

Alkonyat a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 19=1 Gyüjtemányes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi harangláb, olf.

Tehén, olf.

Kacsák, olf.

Hármas szántás a Hajduságban, olf.

Mücsarnok 1921 Gyüjteményes Csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Alkonyat a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1921 Gyűjteményes Csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi öregház, olf.

Műcsarnok 1921 Gyüjteményes Csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Terelés a szélfogóba, olf.

Kurd lovas, olf.

Bugaci csikós, olf.

Ökrös fogat, olf.

Mücsarnok 1921 Gyüjteményes Csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Gomolygó felhők, olf.

Acsa vidéke, olf.

Konyha, olf.

Alkonyat, olf.

Műcsarnok 1921 Gyűjteményes Csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi részlet, olf.

Esti verőfény, olf.

Vizen át, olf.

Hazafelé a legelőről, olf.

Mücsarnok 1921. ~~Távaszi kiállitás~~ Gyűjtemenyes Csoportkiállítás

Luszkó Béla MDK

Legelőn, olf.

Hudály, olf.

Szatmári udvar, olf.

Boglyák, olf.

Műcsarnok 1921. ~~Tavaszi kiállitás~~ Nyilvános csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Napsütés, olf.

Tél, olf.

Lido, olf.

Domboldalon, olf.

Műcsarnok 1921. ~~Tavaszi kiállítás~~ Gyűjteményes Csoportkiállítása

Juszkó Béla MDK

Unalom, olf.

Árnyékban, olf.

"Fordulj édes lovam Lengyelország felé", olf.

Jön a kozák körös-körül, olf.

Műcsarnok 1921. ~~Tavaszi kiállítás~~ Gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Bujdosó kurucok

Estefelé, olf.

Öklelődző bikák, olf.

Alkonyatban, olf.

Mücsarnok 1921 ~~tavaszi kiállitás~~ gyűjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Sztyr Torgovitzánál, olf.

Leégett oroszfalu, olf.

A Sztyr Krasnojénál, olf.

Üteg a hóban, olf.

Műcsarnok 1921 gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Szilisztria, olf.

Palóc hegyek, olf.

Deszkavágó, olf.

Akácfák, olf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Várakozás, olf.

Szikes tócsák, olf.

Esős idő, olf.

Nyárfák alatt, olf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Alkony, olf.

Réti malom, olf.

Lövészteknők, olf.

Radautzi harctér, olf.

Műcsarnok 1921 gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla

MDK

Drótsövények, olf.

Codroipói országut, olf.

30-as honvédállás Kirlibabánál, olf.

Osztrijewo, olf.

Műcsarnok 1921 gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

30.5 gödre a Sella Plateaun, olf.

Ut a Tagliamento felé, olf.

Drótsövény, olf.

Chorow, olf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Orosz viskók, olf.

3o.5 gödre, olf.

Ikwa,mellett, olf.

4o.honvédhadosztály konyhája, olf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

30-as honvéd segélyhely Kirlibabán, olf.

Postás istálló Volhyniában, olf.

Huszár muszkaföldön, olf.

Lövészárok Szuchowolán, olf.

Micsarnok 1921 gyűjteményes csoportkiállítás

Juszkó Béla MDK

Hadizsákmány Codroipón, olf.

Orosz temető, olf.

Csucs a Kirlibaba folyónál, olf.

Hidfő a Tagliamentonál, olf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

A mali dongoszkáji templom, olf.

Szurmay-törzs benzin oszlopa, olf.

Srapnellezés Val-Suganában, olf.

Árkászoszlop, olf.

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla

MDK

Árkászoszlop, olf.

Csues ló, olf.

Összelőtt olasz állás, olf.

Szurmay törzs telefonoszlopa, olf.

Mücsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

Juszkó Béla MDK

Muszka mocsár, olf.

Csues ló, olf.

Az Ikwa, olf.

Silistriai bulgár szekér, rajz

Műcsarnok 1921 gyüjteményes csoportkiállitás

MDK

Juszkó Béla, festőm.

1c3. Terelés a szélfogóba. Repr.

Műcsarnok. 1902. tav.nemzetk.kiáll. Kat.

MDK

MDK

Juszkó Béla, festöm.

376. A 30. honv.gy.-ezr.föltartja az orosz tuleröt Kirlibabánál.

Repr.

Képzöm.Társ. 1917/18 téli kiáll. Kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Delelö. Repr.

Mücsarnok.1930/31. jub.kiáll. Kat.

.

2/.

Juszkó Béla, festöm.

MDK

1922. Megnyerte a Wolfner-dijat.
Bugaci lovak és Tóváros öreg kalló. c.
képei a Szépmüvészeti Muzeumban.
Sztambul falai alatt. c olajfestménye a f
föváros tulajdonában vannak.

E.G.I. 517.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Aki pusztát akar festeni, annak tudni kell, h
elözik, pányvázzák, keritik be a szökö lovat.
Ha csak az optikai részét látja, akkor nem lesz
képének lelke.
A caikós mindig vágtában jár, mint a primitiv
népek. Mikor az idegen lóra ugrik, a ló ki-
szalad alóla. Ö igy is tudott lovagolni.
"Én szilaj vagyok, hát az ilyen szilajságok
fogtak meg."

Ámon Vilmosné:
Beszélgetés Juszkó Bélával.

"Élet" 1924.ápr.14. 8.sz. 158-9.l.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Bejtárgyerek. 905. Jelz. Rajz. Repr. 159.l.

Ámon Vilmosné:

Beszélgetés Juszkó Bélával. 160.l.
"ÉLET" ? 1924. ápr.14. 8.sz.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

A pusztai élet megfestöje ö.
A müvész meggyözödése, h. a csikósmesterség gyakorlati tudása nélkül nem lehet pusztát festeni. Megtanulta a csikósságot Szobaszlóhoz közel Angyalvár pusztán. A Hortobágyon ugy öltözött fel mint a csikósok, megnyerte bizalmukat.

Ámon Vilmosné:
Beszélgetés Juszkó Bélával.

"Élet" 1924.ápr.14. 8.sz. 158-9.l.

Juszkó Béla, festöm. MDK
1877

is szerepel müvével.

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
Müvészet.1939.IV.évf. 27. sz. 69-70.l.

3/. MDK

Juszkó Béla, festöm.

a bugaci pusztának még több érdekessége van. Kada Elek polgármester akart egyes részeket megfestetni Kecskemét város részére, s lett a város vendége. Pár hónapig künn élt a bugaci pusztán. /Megszerették a pásztorok, pusztabirónak akarták megválasztani./.
Gyönyörü jelenet,mikor a gulyát éjjeli legelöre kiverik. Sok ösi szépséget megöl a kultura.Emlékében olyannak örzi, amilyennek "Csikós" korában megismerte.
Ámon Vilmosné:Beszélgetés Juszkó Bélával.
"Élet" 1924.ápr.14. 8.sz. 158-9.l.

Juszkó Béla, festőm.

58. Szerenád. /Juszkó Piroska/

59. Tatai malom.

60. Bevonulás Fülekre.

61. Udvarrészlet.

A m.kir.vall.- és közokt.min.V. nemzetk.képzőm. kiáll. -a. Képes tárgymutató. Kassa 1939.

Jankó Béla

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

Ch H 1930. III. 15.

Jurkó Béla

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

EK 1930. III. 15.

Fuszkó

Műcsarnok téli kiállításain képével szerepelt.

PÖH·929·XII·22.

Fuszkó

Műcsarnok téli kiállításán szerepelt.

Az Est 929. XII. 22.

Juszkó Béla

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

Sokkal nyugalmasabb nagy vászon *Juszkó Béláiét* „Attila temetése"; mélyen átérzett éjjeli hangulat, csillagos éggel, az égő máglya fölszálló füstjével és pirosas fényével, mely csak sejteti a háttérben lejátszódó eseményt. A művész csak a némán csoportosuló vitézeket állitja elénk.

PH.929.XII.22.

Juszkó Béla

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

Hasonlóképen *Juszkó* Béla is néhány friss lovastanulmánnyal válik ki. A csendéletet *Romek* Árpád és *Gyenes* Lajos képviseli jól aranyos tónusú, színektől csillogó képeikkel.

BH. 929. XII. 22.

Juszkó Béla

Műcsarnok téli tárlatain "Attila temetése" c. kompozíciója szerepelt.

M.929.XII.22.

Juszkó Béla

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

— Ismert jó állatfestőink közül *Juszkó Béla* lovasképeit („Lófogás a Hortobágyon", „Mének esős reggelen"), — *Heyer Artur* „Kecskék a legelőn", *Rainerné-Istvánffy Gabriella* „Fiatal juhok" és „Angora macskák" című műveit, *Büttner Helén* párizsi igáslovait említjük. Kiváló uj állatfestőt ismerünk meg *Gulyás Sándorban*, aki főleg a nehézvérű lovakat festi nagy szeretettel. Jó a *Reischl Károly* „Taligáslovak" című képe is.

PH.929.XII.24.

Juszkó Béla

Szerepelt a Műcsarnok Tavaszi tárlatán.

8 órai Újság 1930. VII. 15.

Juszkó Béla, festőm.

55. Bevonulás Zselizre.

56. Folyópart ősszel.

57. Tatai táj.

A m.kir.vall.- és közokt.min.V. nemzetk.képzőm. kiáll. -a. Képes tárgymutató. Kassa 1939.

MDK

22/. Juszkó Béla festöm.

64. Répaföld.

65. Tata a hó alatt.

66. Ösz. 18.1.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat. Kat.17,18.1.

23/.

Juszkó Béla, festöm.

67. Magyar ökrök.

68. Egri nök.

69. Volhynia/1916/.

70. Herminamezö.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat Kat. 18.1.

3/. MDK

Juszkó Béla, festőm.

5. Sárga levak.

6. Szökik a ló.

7. Pesti kikötő.

8. Öreg füzfa. Mgt.

MKTárs. 1940. őszi tárl. Kat. 16. l.

15/. MDK

Juszkó Béla, festőm.

43. Bujdosó táltos.

44. Disznók a balatonban.

45. Este.

MMTárs. 1940. Őszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

46. Galga. Mgt.

47. Tóvárosi juhász.

48. Sáros part. Mgt.

KMTárs. 194c. Öszi tárlat. Kat.17.1.

HDK

17/. MDK

Juszkó Béla, festőm.

49. Hetivásár, Tatán.

50. Őszi délután.

51. Hortobágy.

KMTárs. 1940. Őszi tárlat. Kat.17.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

52. Török nő.

53. Szántóföld alkonyatban.

54. Reggel a Hortobágyon.

MTárs. 1940. Őszi tárlat. Kat.17.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

55. Kukoricaföld.

56. Veszprémi udvar.

57. Szénaboglya.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla,festőm.

58. Terelés.

59. Losonc, a bevonulás estjén.

6c. Augusztus.

KMTárs. 194c. Őszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla,festőm.

61. Rohanás.

62. Nyári szinek.

63. Tatai táj.

KiTárs. 1940. Őszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

34. Felszakadó felhö. Mgt.

35. Agyagos vizpart.

36. Esthangulat.

KMTárs. 1946. Őszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

13/.

Juszkó Béla, festöm.

37. Lejtös ut.

38. Aranyos felhök.

39. Galgapart. Mgt.

KMTárs. 194c. Öszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

14/. Juszkó Béla, festöm.

40. Tatai részlet. Mgt.

41. Tehenek a Balatonban.

42. Gémeskut.

KMTárs. 1940. Őszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

265. Bugaci lovak. Repr.

KMTárs.1905/6 téli kiáll. Kat.

11/.

Juszkó Béla, festöm.

31. Szatmári udvar. Mgt

32. Utolsó napsugár.

33. Csikós bojtár.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat. Kat. 17.1.

Juszkó Béla, festöm. MDK

Attila látomása. Repr.

A Mücsarnok. Szent István kiállitásáról.

Mücsarnok.

Müvészet. 1938. 18-19. sz. 77.1.

Juszkó Béla, festöm.

MDK

8. 1917. Ut a Tagliamento felé.

Repr.

KMTára. 1918. tav.kiáll.

Juszkó Béla, festöm. MDK

Délben a Hortobágyon. Repr.

Déli pihenö. "

Förgetegben. "

Rátetr.

MDK

Juszkó Béla

Tárlatok. Képzőművészet 1931. márc. 7o.l.

Juszkó Béla MDK

Pista bácsi, vizf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Kozák, olf.

Mücsarnok 1916-17 téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Üldözés, vizf.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Rabszijjon, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi legelő, olf.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Hunok, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

1/. Juszkó Béla, festöm.

MDK

Tatatóváros, 1877. márc. 7. - Budapesten és Dachauban tanult s nagyszámu éles megvilágitásu, realisztikus szinezésü alföldi képpel /csikósok, lovasok/ stb. szerepelt a bp.-i kiállitásokon.
1921. Gyüjt. kiáll. a Mücsarnokban.

E.G.I. 517.1.

MDK

Juszkó Béla

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 7o.l.

MDK

Juszkó Béla

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38. évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

Juszkó Béla MDK

Álkonyat, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Attila ravatala, repr.

KMTárs. 1935. téli kiáll. kat.

MDK

Juszkó Béla

"Förgetegben" c. festménye. Repr. (A Műcsarnok tav.tárlatából.)

Művészet, 1914. 159.lap

MDK

Juszkó Béla

Művével szerepelt a Zichy Mihály Társaság kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Cikk: A Zichy Mihály Társ.kiáll.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 170.lap

MDK

Juszkó Béla

Ködös este Tóváros on.

Műcsarnok, [redacted] 1930/31. jub. kiáll. 28.lap

Vágó 24 × 46 Heliogr.-Facs.

Schafheerde 705 Juhok Troupeau de moutons

Zombory 20 × 25 1/2 Heliogr.-Facs.

Rast 755 Pihenőben Repos

Juszkó 27 × 45 Heliogr.-Facs.

699 Terelés a szélfogóba
Eintreibung der Pferde
À l' abri

Vágó 26 × 45 Heliogr.-Facs.

698 Becsületügy a Hortobágyon
Ehrenaffaire Une affaire d'honneur

Juszkó 16 × 26 1/2 Heliogr.-Facs.

653 Ménes a Hortobágyon
Gestüt Le haras

Lotz 17 1/2 × 26 1/2 Heliogr.-Facs.

632 Alföld
Beim Brunnen A la fontaine

Lotz 17 1/2 × 27 1/2 Heliogr.-Facs.

631 Ménes
Gestüt Le haras

Juszkó 16 × 26 1/2 Heliogr.-Facs.

630 Lóra csikós, lóra!
Junge Füllen Poulains

Pállik 21 1/2 × 26 Heliogr.-Facs.

760 Kosok a vályunál
Widder beim Futtertrog
Béliers á l' étable

Vastagh 23 × 27 Heliogr.-Facs.

758 Kivert bika
Stier Taureau solitaire

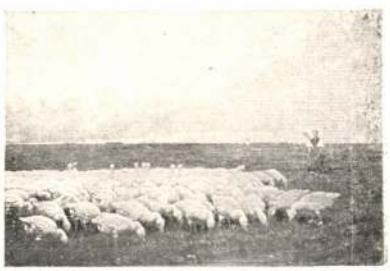

Bihari 17 1/2 × 26 Heliogr.-Facs.

756 Libák
Gänseheerde Des oies

Ujváry 40 × 50 Heliogravure-Facs.

633 Vadorzó

Der Wilddieb — Le braconnier

Courtens 75 × 106 Aquarell-Facs.

5039 Bükkfák alatt

Unter Buchen — Bois des hêtres

Heyer 40 × 50 Heliogravure-Facs.

635 Neszelő őzbak

Sichernder Rehbock — Chevreuil

Heyer 40 × 50 Heliogravure-Facs.

635 Teritéken

Verendet — Succombé

Olgyay 47 1/2 × 69 1/2 Heliogravure-Facs.

682 Vaddisznók

Wildschweine — Sangliers

Pöll 25 × 24 Heliogr.-Facs.

640 Libák

Gänseliesl — Gardeuse d'oies

Olgyay 55 × 68 Heliogravure-Facs.

693 A mácsai erdőben

Im Walde — Dans la forêt

MDK

Juszkó Béla

Művével szerepelt a Műcsarnok téli tárlatán.

(m.v.): A Műcsarnok téli tárlata.

Nemzeti Ujság, 1934. Jan. 13. 11. lap

MDK

Juszkó

Terekés a szélfogóba, repr.
Ménes a Hortobágyon, "

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. 1912.
38 l.

MDK

Juszkó

esszi: Derü a müvészetben. M.Nemz.Müvészet, 1939, 2.sz. 34 l.

Collar Ferenc
Ctollner Lajos
Danielis, Karl
Decker, Johann Stephan
Demasch /Demesch/ Pál
Denon, Dominique Vivant
Dies, Albert Christoph
Dimitrowits Ferenc
Dorneck
Duffek Ferenc
Dworzack Adolf
Eckermann József
Eckmayer Antal
Eder, Joseph
Éder Xavér Ferenc
Eisen, Anton Paul
Eimart, Georg Christoph ifj.
Ellinger J.
Endlich József
Engelmann Henrik

MDK

Juszkó, festő

Szokolay B: Művészeti szemle. Erdélyi Helikon, 1929, II.évf. 1.sz. 75-77 l.

MDK

Juszkó

Lóra csikós, lóra! repr.

Könyves Kálmán kiváló műlapok jegyzéke. 1912. 38 l.

Juszkó, festö

néhány igen ügyes kisebb katonaképpel ezuttal is szerepel. A mozgás rajza igen biztos.

b. Nyári Albert: A képzőművészek a háborúban.
A Cél. 1915. 12.sz. 701-703.l.
Kiáll. a Műcsarnokban.

MDK

Juszkó,festö

az ujabb nemzedék szinvonalas tájképfestöje.

Pipics Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása.-Mücsarnok.-U.M. 1934 dec.8. 21.1.

Juszkó B. festőművész
Csikós
Tárkányi Jenő gyüjt. pótkatalógusa, 1919

dankaiójának

Alapítási év — *Gegründet:* 1577.
Telefon: 189-5-40.
Postafiók — *Postfach:* 242.
Postatakp. csekkszám — *Postscheck:*
Budapest: 37.473, 57.124,
Leipzig: 29.165, Paris: 160.010.

K.M
KÖ

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL.
LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'U
BOOK-SHOP OF THE ROYAL HU

SZÁMLA

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

BÉLYEGMENTES
(1885/1879. P. M. sz. rendelettel megállapított személyes illetékmentesség folytán.)

Budapest, 19.....
IV, Kossuth Lajos-u. 18.

MDK

Juszkó Béla

Háborus képeslevelező-lapok. Magy. Iparművészet. 1917. 142 l.

MDK

Beszédes László szobrász, Várgömör 1874.

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-23 l.

MDK

Juszkó Béla, Pállik Béla-díj

Répahordás

A tavaszi kiáll. dijai. Ujság, 1927. ápr. 12. 8 l.

MDK

Juszkó Béla

Attila látomása, repr.

Műv. 2. 1938. 18-19.sz. [illegible], 79 l.

MDK

Juszkó Béla

Delelő, repr.

Mücs. 1930/31. jub.kiáll.

Jurkó Béla

sz. 1879

Vas. Ujs.

1911. 903. p.

Budapest
Franklin-Társulat, 1848

Juszkó Béla

l.

Szépm. Muz. Évk

X. 207. l.

Juszkó Béla festőművész
Olasz pergőtüz Civaranra, vizf.
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

Juszkó Béla Ipolyi-dij
Idegen istenek

Uj Magyarság, 194o. máj. 19.

Juszkó Béla

The Studio, London, 1925. ápr. képekkel.

Juszkó Béla

Malom, olaj

Magyar Képzőművészek Segitő Bizottsága. Müvészeti kiállitás. 1914. 2 l.

283

= ritka kurzív

2

találkozásánál a települést a Dobroda-

agyarok Nagyasszonya/
m, mely ugyanezen a helyen állott s mely
ak, középkori, gotikus stilü volt. Ró-
déli oldalon, széles, festett párkány
cs és vörös festéssel. Festett famennye-
a XVIII. századból. Az 1731-es Cano-
rnyában három harang lógott, boltozott
s állapotban volt. 1813-ban már erősen

ikus, épült a XIX. század végén.
l. - Rómer Flóris: Régi falképek Ma-
Borovszky 72 l.

MDK

Juszkó Béla, 1877.

Kende Béla: Őszi tárlat a Műcsarnokban. Művészet, 1940. 36.sz. 101-102 l.

MIK

Juszkó Béla festőművész, Tata 1877. III.7.

Hid a folyón, olaj
Malomárok, "
Stambul falai alatt
Rab nő, olaj
Förgetegben, olaj
Magyar tehenek, "

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész, Tata 1877. III.7.

Tóvárosi öreghid, olaj
Stambul bástyái, "
Bujük bazár Stambulban
Stambuli utca, olaj
Kunsági szélmalom, olaj
Szántás, olaj

Mics. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Huszkó Béla festőművész, Tata 1877. III.7.

Öreg malom, olaj
Jedi kuleh, "
Bajezid mecset Stambulban, olaj
Tatár lovak, olaj
Vizi malom, olaj
Tehenek az itatónál, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

Huszkó Béla festőművész, Tata 1877. III.7.

Kacsák, olaj
Hármas szántás a Hajduságban, olaj
Alkonyat a Hortobágyon, olaj
Terelés a szélfogóba, olaj
Kurd lovas, olaj
Bugaczi csikós, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész, Tata, 1877. III.7.

Ökrös fogat, olaj
Tóvárosi öregház, olaj
Gomolygó felhők, "
Acsa vidéke, "
Konyha, "
Alkonyat, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész, Tata, 1877. III.7.

Tóvárosi részlet, olaj
Esti verőfény, olaj
Vizen át, olaj
Hazafelé a legelőről, olaj
Legelőn, olaj
Hodály, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész, Tata, 1877. III.7.

Szatmári udvar, olaj
Boglyák, olaj
Napsütés, olaj
Tél, olaj
Lidó, olaj
Domboldalon, olaj

Mics. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MIK

Juszkó Béla festőművész, Tata, 1877. III.7.

Unalom, olaj
Árnyékban, olaj
"Fordulj édes lovam Lengyelország felé", olaj
Jön a kozák körös-körül, olaj
Bujdosó kurucok, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész, Tata, 1877. III.7.

Estefelé, olaj
Öklelődző bikák, olaj
Alkonyatban, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata 1877. márc. 7.

Sztyr Torgovitznál, olaj
Leégett oroszfalu, "
A Sztyr Krasnojénál, "
Üteg a hóban, "
Szilisztria, "
Palóc hegyek, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata 1877. márc. 7.

Deszkavágó,	olaj
Akácfák,	"
Várakozás,	"
Szikes tócsák,	"
Esős idő,	"
Nyárfák alatt,	"

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata 1877. marc. 7.

Alkony, olaj
Réti malom, "
Lövészteknők, "
Radautzi harctér, "
Drótsövények, "
Codroipoi országut, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész

Beszélgetés négy művésszel a képzőművészek válságos helyzetéről. Uj Magyarság 1939. dec. 3.

MDK

Juszkó Béla

Terelés

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán.
Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDK

Juszkó Béla

Őszi idő

Tatai piac

Hivatalos vásárlások a Műcs. őszi tárlatán. Pesti Hirlap. 1940. nov. 21.

MDK

Juszkó Béla Vaszary-dij

Száll a turul

Berán Lajos nyerte a Képzőmüv. Társ. nagydijat.
Pesti Napló 1936. máj.14.

MIK

Huszkó Béla festőművész, Tata 1877. III.7.

Szökik a csikó, olaj
Szarajevói pékműhely, olaj
Tehenek a folyónál, olaj
Alkonyat a Hortobágyon, olaj
Tóvárosi harangláb, "

Tehén, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 11-13 l.

Juszkó Béla

Zsákmányolt ágyuk a Tagliamentonál, mszin.rajz

A tagliamentoi Hidfőnál, cer.

Hs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

26 1.

Juszkó Béla

Zsákmányolt ágyuk Codroiponál, cer.

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918.máj. O.M.K.T.

26 l.

Juszkó Béla

A tagliamentoi hidfő, ceruza

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

24 l.

Juszkó Béla
Hazafelé, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 9 l.

Juszkó Béla
Emlék a pátriámból, olaj

O.M.K.T. 1918-19.évi kiáll. Műcs. 7 l.

MNK

Juszkó Béla

Tatai részlet, o.

Szépműv.Múz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

MDk

Juszkó Béla

Tóvárosi öreg szálló, o.

Tatai táj, o.

" " "

Terelés, o.

Szépműv.Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke

Sp.1952

Juszkó Béla (1877-)

Őszi idő.
Olj f. 18x12.8 karton. Ltsz:5460. Sign.

Tatai piac.
Olj f. 18x13.2 karton. Ltsz:5461. Sign.

A Fővárosi Képtár haborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Juszkó Béla (1877-)

Plakátterv a bpesti igáslóvásárhoz.
Vizf.68x92 papir.Ltsz:468.Sign.1913.

Plakátterv a bpesti lóvásárhoz.
Vizf.19x29 papir.Ltsz:469.Sign.1913.

Ősz.
Oljf.60x80 vászon.Ltsz:2821.Sign.

A Fővárosi Képtár haborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Juszkó Béla

Szerepel a hűvösvölgyi tél.

tárlatán

Pesti Napló 1937 I. 24

Juszkó Béla

„Hadak útja" c. műve szerepel a hűvsarnok tél: tárcatár

(emlitve)

Uj hagyaság 1937 I. 24

Juszkó Béla

Huszárok, olaj

Árverési Közlöny, 1936. márc. 2. rendk.sz.

4o 1.

Juszkó Béla

Vágtató kocsi, olaj
Usztatás, olaj

Alkotás Művészház XVI. kiállítása. 1943.
aug. 3 l.

Juszkó Béla
Fogat, olaj

Népgondozó akció javára rendezett kiáll. N.Szal.
1926. ápr. 6 l.

Juszkó Béla
Hazafelé, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 7 l.

tlás

m.375./ a porta speciosa szemöldök-
hitravjához hasonló.
zza a Dunántult megemlékezik az eszter-
is. A Description of the East and
1743.II.vol.243-252.l. V.ö.Országh
n kétszáz év előtt. Vasi Szemle V.

Spontaneam szó után kiforditott ke-
presentia jelképét.
özötti tér jobb márványból készült
tók rajta.
tévesen közli a feliratot: Sancto-

Juszkó Béla

Tehenek a sás közøtt, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 16 l.

1465 körül : Kálvária.

Juszkó Béla

Kacsák, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-20. 16 l.

klós csodája. 1427.

Juszkó Béla

Éjjeli ut

Tavaszi Tárlat. Mücsarnok, 1932, április

23 l.

196. kép. *Delfti váza, XVII. század.*

Tányér, törött 1676-ból.

Hatszögletű palack virágdísszel 1678-ból. (197. kép)

Gerezdes tányér, ERW 1679 felirattal.
Radisics Ipolyi 134. szám.

Delftiesszélű tányér, MP 1687 felirattal.

Gerezdes tányér, MS 1691 felirattal.

Tányér delfties kék dísszel, XVII. század.

Tányér delfties és sasos széllel, XVII. század.

Tányér delfties kék széllel, XVII. század.

Korsó MATHIAS RENZI felirattal, XVII. század.

Kékmázas tányér, sárga dísszel, XVII. század.

Tányér, virágdíszes, IACOBUS CORNIDES 1700 felirattal. (198. kép)
Radisics Ipolyi 123. szám.

Kékmázas tányér 1700-ból.

Tányér 1707-ből.

Juszkó Béla

Ménes a Hortobágy folyónál

Az 1904-iki téli táxlat. 4 1.

M. D. K.

JUSZKÓ Béla festő

Aradi Történ. 325. l.

MDK

Juszkó Béla

100.000 pengőt fordított művészsegélyezésre a M.Képzm. Orsz.Szövetsége. Pest, 1940.jun.11. 9 l.

MDK

Juszkó Béla festőműv. Tata, 1877. márc. 7.

Szurmay-törzs telefonoszlopa, olaj
Muszka mocsár, "
Csues ló, "
Az Ikwa, "
Silistriai bulgár szekér, rajz
Sugana völgyben, sz.rajz.

Mics. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész. Tata, 1877. márc. 7.

Szamarak Stambulban, rajz
Jön a sparnel, "
Hadikfalva, "
Csikós, "
Előre! "
Levico, sz.rajz

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MIK

Juszkó Béla festőművész. Tata, 1877. márc. 7.

Codroipó, sz.rajz
Mozgó konyhák, vizf.
Magyar kakas, olaj
Kis-ázsiai török temető, olaj
Öreg béres, "
Serajevoi utca, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MNK

Juszkó Béla festőművész. Tata, 1877. márc. 7.

Lucskos idő, olaj
Delelő birka nyáj, "
Hallgató ágyuk, "
Hortobágyi csikós, "
Jedi kuleh Stambulban, olaj
Tóvárosi öreg kalló, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművv. Tata 1877. márc. 7.

Delelő tehenek, olaj
Védelmi állás Val-suganaban, vizf.
Csikós, rajz
Tyukól, "
Orosz foglyok, rajz
Orosz fajta, vizf.

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművv. Tata 1877. márc. 7.

Lecsapodó srapnell hüvely, rajz
Srapnellfelhők, kréta
Imádkozó török, rajz
Bikák, "
Kötött léggömb, sz.rajz
Öklelőző bikák, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata 1877. marc. 7.

Nyári napsütés, olaj
Imádkozó csuesek, rajz
Török üteg, olaj
Üteg téli napsütésben, olaj
Leégett házak Kalniaticjn, olaj
Lesgrabovieui erdő melletti harctér, olaj

Mücs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész. Tata 1877. márc. 7.

Jön az ősz, olaj
Meleg-forrás, "
Őszi szinek, "
Nyerges ló, "
Telefonos fedezék Col. Malevankán, olaj
Mlynovi park az Ikva mellett, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész. Tata 1877. márc. 7.

Orosz csür, olaj
A Tagliamento
Muszkaroham, rajz
Folyóparton, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla

Pferde, repr.

Svajcimagy kiáll. 1944.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata, 1877. márc. 7.

A mali dongoszkáji templom, haj
Szurmay-törzs benzin oszlopa, "
Srapnellezés Val-Suganában, "
Árkászoszlop, "
Csues ló, "
Összelőtt olasz állás, "

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész. Tata 1877. márc. 7.

30-as honvédállás Kirlibabánál, olaj
Osztrijewo, olaj
30.5 gödre a Sella Plateaun, "
Ut a Tagliamento felé, "
Drótsövény, "
Chorow, "

Műcs. csop. kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőművész. Tata 1877. márc. 7.

Orosz viskók, olaj
30.5 gödre, "
Ikwa mellett, "

40. honvédhadosztály konyhája, olaj
30-as honvéd segélyhely Kirlibabán, olaj
Postás istálló Volhyniában, olaj

Műcs. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

MDK

Juszkó Béla festőmüv. Tata, 1877. márc. 7.

Huszár muszkaföldön, olaj
Lövészárok Szuhowolán, "
Hadizgákmány Codroipón,"
Orosz temető, "
Csucs a Kirlibaba folyónál, olaj
Hidfő a Tagliamentonál, "

Mics. csop.kiáll. 1921. szept. 29-32 l.

Juszkó Béla, sz. Tata 1877

Itatónál

Juhász a vizben

Egri Kaszinó kiáll. Eger, 1924. 16 l.

MDK

Juszkó Béla, festö

Szitáló öszi esö. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. MIKT-Mücs. Kat. 44.l.

MDK

Juszkó Béla, festö

Kanásznóta I.	Vizfm.
Kanásznóta II.	"
Kanásznóta V.	"
Kanásznóta. III.	"
Kanásznóta IV.	"

Tavaszi tárlat. 1923 ápr.-máj. OMKT-Nücs. Kat. 40.1.
41.1.

MDK

Juszkó Béla, festö

Malom. Olf.

MK.Soc.Biz.Müv.Kiáll. 1914.nov.dec. Kat.2.l.
Szépm.Mus.

MDK

Juszkó Béla, festö.

Csipös szélben. Olf.

Tavaszi tárlat. 1923.ápr.-máj. OMKT-Mücs. Kat.15.1.

MDK

Juszkó Béla, festö

Tatárjárás. 8.l.
Bakonyi udvar.

KMTárs. Téli tárlat. 1938 febr.-márc. Gyüjt kiáll.
Bp. Mücsarnok. Katalog. 8.,lo.l.

MDT

Juszkó Béla, sz. 1877.

Tatárjárás, of.
Kötő asszony, of.

M. Studio 2. aukc. 1921. 14 l.

Juszkó Béla MDK

Bujdosó táltos

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Juszkó Béla MDK

A bevonulás estéje Losoncon

Ősök temetője

Bevonulás Fülekre

Mücsarnok 1939 Téli tárlat

MDK

Juszkó Béla.

A Műcsarnok téli tárlatán „1914"c. festménye szerepel, melyen két kozákot üldöző huszár látható. (említve)

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Yurkó Béla.

A Mücsarnok téli kiállításán magyaros zamatú csikós- és állatképeit látjuk. (emlétre.)

Budapesti Hírlap, 1928. dec. 16.

Juszkó Béla MDK

Öskü

Mücsarnok 1938 Őszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Szent László, repr.

Mücsarnok 1938Szent István kiállitás

MDK

Juszkó Béla MDK

A bor

Micsarnok 1939 Derü a művészetben. c. kiáll.

Juszkó Béla

MDK

Bakonyi udvar

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Juszkó Béla MDK

Tatárjárás

Műcsarnok 1938 Téli kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Tatai piac

Micsarnok 1939 dec.-1940 január

Juszkó

Kiadlit

M. 932. XII. 18.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatás

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mely

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

M.D.K.

Juszkó Béla

"...impresszionista, szinte viziószerü "Egri nők" cimü képe" feltünt a Fővárosi Képtár kiállitásán, amelyről Füsi József számol be "1941 husvétja: a kiállitások hete." cimmel.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1941 ápr. 18-24.
IV. évf. 16. sz.

Juszkó Béla

Kiállít

E.K. 932. XII. 21.

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Jurkó Béla

Kiállít

P.H. 932. XII. 20.

i v

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

án: . . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Juszkó Béla MDK

Ökrösfogat, olf.

Mücsarnok 1940/41.A magyar müvészetért

Juszkó Béla MDK

Volhynia 1916.

Hemminamező

Mücsarnok 194o Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Kanizsay Dorottya

Műcsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Jön a tatár

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Tata hó alatt

Ősz

Magyar ökrök

Egri nők

Mücsarnok 194o Őszi tárlat

Juszkó Béla

Rohanás

Nyári szinek

Tatai táj

Répaföld

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Szénaboglya

Terelés

Losonc, a bevonulás estéjén

Augusztus

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Szántóföld alkonyatban

Reggel a Hortobágyon

Kukoricaföld

Veszprémi udvar

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Hetivásár

Őszi délután

Hortobágy

Török nő

Mücsarnok 194o Öszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Este

Galga

Tóvárosi juhász

Sáros part

Miesarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Tehenek a Balatonban

Témeskut

Bujdosó táltos

Disznók a Balatonparton

Műcsarnok 1940 őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Lejtős ut

Aranyos felhők

Galgapart

Tatai részlet

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MEK

Csikós bojtár

Felszakadó felhő

Agyagos vizpart

Esthangulat

Mücsarnok 194o Öszi tárlat

MEK

Juszkó Béla

Lovak

Forgatós kut

Szatmári udvar

Utolsó napsugár

Miccarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla

Tarka ökrök

Balatonpart

Nyári délelőtt

Külváros

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Bágyadt napsugár

Szalad a ménes

Tél

Árnyékban

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

Tuesko Béla MDK

Bélyegek megrongálása

Beszélgetés a témáról

Tél

Irányítsam

Miskamuck Jónás Gábor beszélgetés

Juszkó Béla MDK

Tóvárosi Piac

Piac Tatán

Ökrösfogat

Felhők

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Ludak

Hajduszoboszlón

Lányom

Tatai piac esőben

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Vásárrészlet

Tatai piac

Tehenek a Balaton partján

Udvarrészlet

Mücsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Sárga lovak

Szökik a ló

Pesti kikötő

Öreg füzfa

Mücsarnok 194o Őszi tárlat

Tamás Béla MDK

Sárga Jonok

Szőkék a Jó

Pesti Kisöcs

Öreg Turla

Miskamok 1940 Ősz tájtól

Juszkó Béla

Hazafelé

Füzfák

Őszi idő

Viharfelhők

Műcsarnok 1940 Őszi tárlat

Juszkó Béla

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

N. u. 1942. XII. 10.

Gyurkó Béla

A Műcsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Magyar Katonaújság 1942. XII. 12.

Juszkó Béla
festő.

Kiállít a Téli Tárlaton

N.U. 1939. I. 28.

Juszkó Béla

MDK

Piacon, repr.

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Jurcsó Béla

A Tücsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. XII. 8.

Juszkó Béla MDK

Tilosban, repr.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Forduló

Műcsarnok 1924 tavaszi kiállítás

MDK

Juszkó Béla

"Lóra csikós, lóra!" c. műve. Repr.

KMTárs. 1907.tav.kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Pihenő kubikusok, olajfm.
A tóvárosi öreg hidnál, olajfm.

KMT 1910/11. téli kiáll. 46.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

461. Terelő csikós. olf.

Képzőm.Társ. 1901-2.téli kiáll. Kat. 48.l.

Juszkó Béla MDK

Sztambul falai alatt, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Juszkó Béla MDK

Viharban, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Csipős szélben, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Véres kard, olf.

Magyarok 1923 tavaszi tárlat

Juszkó Béla

MTK

Kanásznóta I-II, vizf.

Miesarnok 1923 tavaszi tárlat

Juszkó Béla

MDK

Kanásznóta V., III., vizf.

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Szitáló őszi eső, olf.

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Juszkó Béla, festőm.

A Turul Szövetség a Pátria klubban jól sikerült vitaestjén szólalt fel J. B. "A mai kritikusok jelentős része olyan, aki festőnek nem volt jó, tehát esztétikus lett". -Több értékes hozzászólás után elhatározták, hogy nagyarányu szervezést indítanak a magyar művészvilág összefogására.

Magyar művészeti kritikát követeltek a Turul művészek táborában.
Magyarság. 1938. aug. 13. 11.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

műve/művei/ a haut-cremjét jelenti a remekül megrendezett kiállításnak. /Kopp Jenő dr. rendezte./

Rónay Kázmér:A Székesfv.Képt. 1937-38.évi új szerzeményei.

Képes Krónika 1939. 24.sz. 63-64.old.

Juszkó Béla, festőm. MDK

325. Huszárzsákmány. Repr.

MMT.1915/16 téli kiáll. Kép.kat.

1/. MDK

Juszkó Béla, festöm.

Szül. 1877. Tatatóvároson, A mintarajziskolán Balló és Székely tanitványa volt, maj több tanulmányutat tett Európa országaiban. 19ol óta részt vesz a Mücsarnok kiállitásain, ahol 1922-ben Wolfner Gyula diját, 1927-ben a Pállik Béla-dijat, 1934-bön az egyes. jub. ezüstérmet, 1936-ban a Forster-féla Vaszary-dijat, 1938-ban az egyesületi aranyérmet, 194o-ben pedig aznIpolyi-dijat nyerte el.

KMTárs. 194o. öszi tárl. Kat. 16.l.

2/.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

1. Hazafelé.
2. Füzfák. Mgt.
3. Öszi idö.
4. Viharfelhök. Mgt.

KMTárs. 1940. öszi tárl.

4/. Juszkó Béla, festöm. MDK

9. Vásárrészlet.

10. Tati piac.

11. Tehenek a Balaton partján.

12. Udvarrészlet. Mgt.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat. Kat 16.1.

5/. MDK

Juszkó Béla, festöm.

13. Ludak. Mgt.
14. Hajduszoboszlóm. Mgt.
15. Lányom. Mgt.

KMTárs. 1940. Öszi tárlat. Kat 16.1.

6/. Juszkó Béla, festöm. MDK

16. Tatai piac esöben.

17. Tóvárosi piac.

18. Piac Tatán.

MTárs. 194c. Öszi tárlat. Kat 16.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

19. Ökrösfogat. Mgt.

2o. Felhök. Mgt.

21. Bágyadt napsugár.

KMTárs. 194o. Öszi tárl. Kat.16.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

322. Szalad a méneg.

23. Tél. Mgt.

24. Árnyékban.

KMTárs. 1940. Őszi tárl. Kat.16.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

25. Tarka ökrök.

26. Balatonpart.

27. Nyári délelött. Mgt.

1c/.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

28. Külváros.

29. Lovak.

3c. Forgatós kut. Mgt.

KMTárs. 194c. Öszi tárlat. Kat. 17.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

a honvédelmi miniszter a M. O. Képzőműv. Szövetsége által a honvédségnek a visszacsatolt felvidéki területekre történő bevonulásához meghívta.

Magyar Nemzeti Művészet, 1938. 4. sz. 69.l.

MNK

Juszkó Béla, festöm.

müvészete mozgásdus. "Repül a pányva" c.
pusztai képével bizonyitja.

Műcsarnok.-Nemzeti kiállitás. X-XIII. terem.
Képzömüvészet. 1934. 116.l.

MDK

Juszkó Béla

Művével résztvett a kiállitáson.

KmTárs. 1943. márc. - ápr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 26.lap

MDK

Juszkó Béla, festöm.

768. Kávéörlö töröt leány.

769. Huszár.

770. Tóvárosi részlet.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.aukció. Kat. 184.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

765. Hortobágyi méneS.

766. Tisza partján.

767. Török hölgy.

A Gyüjtö. 1914.5-6.sz.XIX.aukció.Kat.184.l.

Juszkó Béla, festöm.

763. Szántás.

l.az illusztr.-t 164.l.

764. Folyóparton.

l.az illusztr.-t 164.l.

A Gyüjtö. 1914.5-6.sz.XIX.evfolyam.Kat.184.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

774. Erdö széle.

775. Legelö.

776. Verseny. Akvarell.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.emkció. Kat. 184.l.

Juszkó Béla, festöm. MDK

777. Molo. Akvarell.

778. Gyöngyélet. "

779. A velencei Márktér. "

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.aukció, Kat.184.l.

Juszkó Béla, festöm.

771. Folyópartja.

772. Árnyékban.

773. Tatai Fényes forrás.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.aukció. Kat. 184.1.

Juszkó Béla, festöm. MDK

780. Méneg.

781. Istálló. Krétarajz.

782. A Márványtenger.

783. Rabszijon.

A Gyüjtö. 1914. 5-6.sz. XIX.aukció, Kat.184.l.

Juszkó Béla, festöm. MDK

117. Hajóvontatás Komárom vidékén. Repr.

Mücsarnok. 1904. tav.kiáll. Kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Jön a vihar. Repr.

KMTárs. 1942. tev.tári.Kat.

MDK

Juszkó Béla

Ménes a Hortobágy folyónál

Lyka K: A Műcsarnokból. Uj Idők, 1904. X. 40. sz.

MDK

Juszkó Béla, festö

Folyópart öszsel.

A Vall.és Közokt.Min.vásárlásaimk kiállitása. Az O.M. Szépmüvészeti Muz.-ban.1938 jul.1.-aug.1. Bp.1941.Kat.8.

Juszkó Béla MDK

Magyar Képzőmvészek Országos Szövetségének Közgyülése. Esti Kurir 1940. jun. 11.

MDK

Juszkó Béla, festö

Menyöcsapás. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat.1931.junius. Ka t.

Juszkó Béla MDK

A bor

Műcsarnok 1939.
Derü a müvészetben kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Az egyesületi aranyérem 1938. évi nyertese.

Magy. Nemz. Müvészet: A M. Képzőm. Egy.-nek közgyülése. 1938. 1.sz. 12.1.

MDK

Juszkó Béla

Képzőművészet 1932. 52. sz. 154.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

a választmányi ülés döntése a Mücsarnok téli tárlatán kiadásra díjak odaitélése alapján:

az Egyesületi Aranyérmet" kapta.

A Magy. Képzömüvészek Egyesülete....
Pesti Napló. 1938.febr. 16.

MDK

Juszkó Béla

Pihenő kubikusok, of.

A tóvárosi öreg hidnál, of.

Képzőm. Társ. 1910/11. téli kiáll. kat. 46.l.

Juszkó Béla

MDK

Szüretelőkocsi, olf.

Pejlő, olf.

Miscernok 1.03/4. téli kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Szántás a hajdúságban. Olf.

OMKT-Vándorkiállitások 1910, szept.8.-dec.27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, S.a.ujhely, Debrecen Gyöngyös. Kat 78.l.

Juszkó Béla MDK

Tehenek a gyepü mellett, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Juszkó Béla MDK

Lóra csikós, lóra, elszaladt a ménes, olf.

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

NDK

Juszkó Béla, festöm.

Huszárzsákmány. Repr.
57.1.

Gyönyösy 57.1.

MDK

Juszkó Béla

Nyaraló gyerekek, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 56.l.

MDK

Juszkó Béla

Szüretelőkocsi, of.

Pejló, of.

KMT. 1903/4. téli kiáll. kat. 55.l.

Juszkó Béla MDK

Bugaci lovak, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Juszkó Béla MDK

Guerillaharc, olf.

Ménes őszi szélben, olf.

Műcsarnok 1903. tavaszi nemzetközi kiáll.

Juszkó Béla

MDK

Ménes a Hortobágy folyónál, repr.

Műcsarnok 1904/5. téli kiáll.

Juszkó Béla

MDK

e
Nyaraló gyerkek, olf.

Műcsarnok 1903/4. téli kiáll.

Juszkó Béla MDK

Ménes a Hortobágy folyónál, olf.

Műcsarnok 1904-5. téli kiáll.

Juszkó Béla

Bugaci lovak, r. pr.

Mezőmarok 1905/6. téli kiáll.

Juszkó Béla MDK

Alkonyat a Hortobágyon, olf.

Műcsarnok 1905. tavaszi nemzetközi kiáll.

M.D.K.

Juszkó Béla

"Tavaszi szántás" c. képének repr.-ját bemutatja a lap a Solymosi képszalon Szent István napi képvásárjáról.

"Mire készül Marci bácsi" c.
Szinházi Élet. Bp. 1927 aug. 21-27. XVII. évf. 34. sz. 140. lap.

Juszkó Béla MDK

Hajóvontatás Komárom vidékén, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Juszkó Béla

MDK

Hajóvontatás Komárom vidékén, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MBK

Juszkó Béla, festöm.

278. Kamalj -hegy támadása.

KMT KKK tav. kiáll. 1916.

Juszkó Béla, festöm. MDK

Csatatképe nyitja meg a IV. terem mütárgyainak sorát.

? kiállitás. IV terem.
Müvészet.1918: 4.1.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

ezuttal is szinvonalsan szerepel.

A Mücs. Téli Tárlata.
Képzömüvészet.1932.VI.évf. 46.sz. 18.1.

MDK

Juszkó Béla

Képzőművészek a honvédség bevonulásánál. Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4. sz. 69.l.

Juszkó Béla MDK

Hazafelé, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Juszkó Béla

Művészet 1918. 4.1.

Juszkó Béla MDK

Kacsák, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

Juszkó Béla

Csues lovak, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Juszkó Béla MDK

A 30.honv.gy.ezr.föltartja az orosz tulerőt Krlibabánál, repr.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

Juszkó Béla MDK

A 30.honv.gy.ezr.föltartja az orosz tul-
erőt Kirilibabánál, olf.

Műcsarnok 1917-18 téli tárlat

MDK

Juszkó Béla

Budapesti Képszalon a "Müvészház"-ban. Dunántul
1922. márc. 5. 11.l.

Juszkó Béla

MDK

Jön a kozák köröskörül, olf.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Bajban a pajtás, olf.

Mücsarnok 1917 tavaszi tárlat

Juszkó Béla MDK

Tehenek a sás közt, olf.

Mócsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Juszko Béla

Rajza. Repr.

Rádióélet, 1938.dec.23.

Miss Dora Deja

Maja. Dept.

Medical Clinic, 1938 Dec. 25.

Juszkó Béla, festöm. MDK

124. Esthangulat. Olf.

KMT 1912/13 téli kiáll. Kat. 46.l.

JUSZKÓ BÉLA

Csaba utja.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsamok 1937.

Juszkó Béla

MDK

Alkonyat a szoboszlai tanyákon, olf.

Müesernek 1905/6. téli kiáll.

1/. MDK

Juszkó Béla, festöm.

A magyar népélet megelevenitöje.
Szül.1877.márc.7. Tatán. A Képzöm. Föiskolán
Balló Ede és Székely Bertalan növendéke volt.
Mint növendék elnyerte a gr. Andrássy Dénes-féle
állatfestö-ösztöndijat, és külföldre került.
Hosszabb időt töltött Münchenben, 1901-ben és
(2) 1902-ben már részt vett a Mücsarnok
Téli tárlatán, ahol nagyszerü témáival é
szinkulturájával keltette fel az érdek
lödést.

RátStr658.1.

2/.

MDK

XXXXXX Juszkó Béla, festöm.

1901-2 óta a Mücsarnok állandó kiállitója. 1921-ben rendezte meg a Mücsarnokban gyüjt. kiállitását. Nagy elismerésre talált. Képeivel a Nemz.Szal. kiállitásain is találkozunk, szintén állandó kiállitója. 1922-ben "Viharban" c. képével elnyerte a Wolfner-dijat. - A Mücs. tavaszi tárlatán 1927-ben "Répahordás" c. képével a Pállik-dijat.

RátStr658.1.

3/.

Juszkó Béla, festöm. MDK

mint

A világháborúban a 38.sik Molinári-ezred hadnagya vett részt; bejárta az orosz és olasz frontokat.Mint hadifestö is müködött.
A tanyai életből vett témái a magy. piktura legszebb darabjai közé tartoznak.

Rét3tr658.1.

MDK

4/.

Juszkó Béla, festöm.

Sokat foglalkozott a tatár problémával és számos képe örzi kutatásainak és tudásának nagyszerü eredményeit. -Tagja a Képzömüv.-k Egy. -nek és a Társulat törzstagja. - A Zichy Mihály müvészegyes tagja. - Képei a Szépmüv. Muz.-ban és a Mezögazd. Muzeumban vannak, számos van külföldi és hazai mügyüjtök birtokában.

Rátstr. 658. 1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

a nagydij kitüntető elismerését

" Jön a vihar" c. művével nyerte el.

Romek Árpád nyerte el a képzőművészeti társulat nagydiját.
Uj Magyarság. 1942. máj.6.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

111 Ménes a Hortobágy folyónál. Repr.

Mücsarnok. 1904/5 téli kiáll. Kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

A M.Képzöm.-k Egyes. ülésén osztották ki a díjakat.

Az egyesület aranyérmével tüntették ki.

A Mücsarnok téli tárlatának kitüntetett müvészei.
Pesti Hirlap.1938.febr. 15.

Juszkó Béla, festőm. MDK

Répahordás. Repr. 155.1.

Évk.KMT. 1928.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Tilosban. Repr.

Képzőm. Társ.jub.kiáll. 1911-12.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

A 30. honvéd gyalogezred föltartja az orosz tüleröt Kirlibabánál. Repr.

Müvészet. 1917. 70.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Meghivó gyüjteményes csop.kiállitására.

Mücsarnok. - ? szept.4.
Beszédes,JuszkóB.,Klimó I.,Makoldy J.,PapKM.E.,Wágner G. gyüjt.csop.kiáll.

MDK

Juszkó Béla

-rp-:"A magyar müvészetért" kiállitása. Magyarország 1940. dec. 14. 6.l.

MD K

Juszkó Béla „festöm.

rajzolta a 227-ik oldal fejlécét.

Müvészet. 1905. 4. sz. 271.1.

M.D.K.

Juszkó Béla

Arcképét közli a lap a Mücsarnok tavaszi tárlatán résztvevő művészek arcképei között.

Cserna Andor: A Szinházi Élet Tavaszi Tárlata. Szinházi Élet. Bp. 1920. május 9-15. IX. évf. 19. sz. 24. lap.

MDK

Juszkó Béla

Kisázsiai lovasok. Olajf.

Képzőm. Társ. 1912/13. téli kiall. 56. l.

MDK

Juszkó Béla

"Ménes a Hortobágy folyónál" c. képével szerepel a Műcsarnok tárlatán.

Lyka Károly: A Műcsarnokból.

Uj Idők 1904-5 XI. 9 sz. 223, 224.l.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Csikós.	Olf.	38x28.	J.l.j.
Szántás.	"	40x30.	-

Árv. Közl. 1930. 4.k.sz.55. szám. Kat. 25.l.

MDK

Juszkó Béla

1914, repr.

KMTárs 1928/29 téli kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Csaba utja, repr.

Művész Kurir 1937. 1. sz.

MDK

Juszkó Béla

Mosakodó tatárok, of.

Mücsarnok 1912. tav. kiáll. 55.l.

MDK

Juszkó Béla

A Képzőművészeti Társulat nagydijának kitüntető elismerését Juszkó Béla nyerte el "Jön a vihar" c.művével.

Pesti Hirlap, 1942.máj.6.

MDK

Juszkó Béla

"A 30.honv.gy-ezr.föltartja az orosz túlerőt Kirlibabánál." c.kép repr.

Műcsarnok 1917/18.téli kiáll.

M.D.K.

Juszkó Béla /1877-

263. Tóvárosi öreg szálló. Olajf. 42.3 x 65, vászon.
264. Tatai táj./Folyópart ősszel/Olajf. 80 x 60 vászon.
265. Tati táj. Olajf. 60 x 80, vászon.
266. Terelés. Olajf. 30 x 40, vászon.
267. Tatai részlet. Olajf. 45 x 60.2, vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952, 31 l.

M.D.K.

Juszkó Béla /1877-

360. Plakátterv a bpesti igáslóvásárhoz. Vizf. 68x92 papir.
361. Plakátterv a bpesti lóvásárhoz. Vizf. 19x29 papir.
362. Ősz. Olajf. 60x80 vászon.
373. Őszi idő. Olajf. 18x12.8 karton.
364. Tatai piac. Olajf. 18x13.2 karton.

/A füzet tévesen 363 helyett 373-at ir, amely számozás megmarad az "Őszi idő" c. mü mellett.A 363. szám tehát a füzetből kimarad!/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 25 l.

MDK

Juszkó Béla, festő

93. Nyár. Olf.

Bp. Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőműv. Kiáll. 1942. jun. 6.-22. Kat. 7.l.

MDK

Juszkó Béla

Attila ravatala, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

11.1.

Jurado Bela

Ayuda Tavarela, of.

M.I.

MDK

Juszkó Béla, festö

289. Repül a pányva. Olf.

3o2. "Ösz. "

Bp.Mücs.-OMKT. Nemz.Képzömüv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat.14.1.

MDK

Juszkó Béla

Idegen istenek

Pest 1940 telén

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.1.

Műcs.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

a régebbi kiállitók közül kis kompozíciójával szerepel.

/d.a./: Tavaszi Tárlat az Uj Szalonban.
Magyarság. 1934.máj.27. 19.1.

MDK

Juszkó Béla
műve:

Száll a turul.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 31.l.

MDK

Juszkó Béla

"Répahordás" c.képe a Műcsarnok tav.tárlatán.

/Kézdi,/: Tav.tárlat a Műcsarnokban.

Pesti Hirlap 1927.ápr.1. 4.l.

MDK

Juszkó Béla

Vizen át. Olajf.
Hortobágyi ménes. Olajf.

KMT. 1911. tav. kiáll.

MDK

Juszkó Béla

"Hajóvontatás"c.kép repr.

Gerdon Modfest

MDK

Juszkó Béla

Bugaci lovak c.kép repr.

Műcsarnok 1905/6. téli kiall. kat.

MDK

Juszkó Béla

Mezei munka, of.

Utban Lengyelország felé, of.

Arv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 2½ l.

MDK

Juszkó Béla, festö

Ijedelem. Olajf.
Idegen lovasok. "

Mücsarnok. IV. Képzömüv.kiáll."A Magyar Müvészetért"
1943. máj. 16-3o. Kat. 6.1.

Juszkó Béla

MDK

Répahordás, olf.

Micsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Juszkó Béla, festőm. MDK

az ősi magyar multat kutatja Attila sirját
Ukkon ótalmában c. képein.

Dr.B.Bakay Margit: Téli tárlat.
Nemzeti Ujság. 1941. dec.21. 21.1.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

13. Örök harc.

16. "Ukkon csatmában"

20. Attila sírja.

KMTárs. 1941 dec.-1942 jan. téli kiáll. Kat 5.1.

MDA

Juszkó Béla

Ökrösfogat, o.f.

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiáll.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec.15 - 1941.Jan.12. 8.1.

MDK

Juszkó Béla

Bugaci lovak. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiall.kat. 43.l.

MDK

Juszkó Béla

Esthangulat. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiáll.kat.46.l.

MDK

Juszkó Béla

Alkonyat a szoboszlai tanyákon. Olajfm.

Képzőm.Társ. 1905/6. téli kiáll.kat.44.l.

Juszkó Béla MDK

Szántás a Hajduságban, olf.

Műcsarnok 1927 táj- és életképkiállítás

MDK

Juszkó Béla, festöm.

1914. Repr.

KMTárs. 1928/29. téli kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Attila ravatala. Repr.

KMTárs. 1935. téli kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Tatárjárás. Repr.

A Mücsarnok téli tárlatán a Magy.Képzöm.-k Egyesületének aranyérmével tönettek ki.

Müvész Kurir. 1938. 1-2.sz. 3.1.

MDK

Juszkó Béla festőm.

Jön a kozák körös-körül. Repr.

KMT. 1917. tav. kiáll.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Szent László./Szinte repül fehér lovával./

Repr.

KMTárs. Szent István kiáll. 1938.

MDK

Juszkó Béla, festőm.

Képzőművészeink nem iparkodnak az állatpszichologiai és állatmechanikai tanulmányokat végezni, holott nem elegendő az állatanatómiával tisztában lenni. Példa reá F.J. Mária Terézia szobra.

"Tanulmány" /Vágtázó bortobábyi magyar/.
Jelezve. Rajz. RötliRepr. 1oo.l.

Művészet. 1907. 1oo.l.

MDK

Juszkó Béla

Lóra csikós, lóra, elszaladt a ménes.Olajf

KMTárs. 1907. tav.kiáll. 32.l.

Juszkó Béla MDK

Őszi napsugár, olf.

Kigyós völgye, olf.

Mücsarnok 1909. tavaszi kiállitás

Juszkó Béla MDK

Saját lovas képmásom, olf.

Műcsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Tilosban, c. festm. Repr.

Műcsarnok, 1911/12. téli kiall.

Juszkó Béla

Szökik a tinó, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Juszkó Béla MDK

Portyázó ősmagyarok, olf.

Műcsarnok 1908. tavaszi kiáll.

MDK

Juszkó Béla

Répahordás c. munkájáért az 1927 Tavaszi kiállitáson a Bp. Takarék-és Vásárpénztár Pállik Béla-diját nyerte

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1927 évi Kincsesháza.

MDK

Juszkó Béla

"Hadak utja" cimű műve, a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1937.jan.24. 21.l.

KDK

Juszkó Béla

Huszárzsákmány, olajf.

KMT. 1915/16. téli kiáll. 51.1.

MDK

Juszkó Béla

A Műcsarnok 1910 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Öklelődző tinók, c. olajf.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm. társ.kiáll.-ból.

Szm KT 50- 135. 1.

MDK

Juszkó Béla

Müvész Kurir. 1938. 4. sz. 49.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

103. Terelés a szélfogóba. Repr.

Mücsarnok. 1902. Tav. kiáll. nemzetk. Kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

nagy történelmi látománya szerepel.

Szomory Dezsö: A Mücsarnokban. Székely Bertalan és
Téli kiállitás. -Az Est.1935.nov.17.
13.1.

MDK

Juszkó Béla

A téli kiállitás. Művészet 1916. 49.l.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

Bujdosó táltos. Olf.

Repr.

Mücsarnok.

Tél a müvészetben. Bp. 1940. Képes kat.

MDK

Juszkó Béla, festöm.

773. Tóvárosi részlet. Repr.

KMT.1912/13. téli kiáll. Képes kat.

Juszkó Béla MIK

Ködös este Tóváros on, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Juszkó Béla

Delelő, repr.

Ilcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Juszkó Béla

MDK

Isten kardja, olf.

Mücsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

Juszkó Béla

Közelgő vihar, olf.

Miesarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Juszkó Béla MDK

Delelő, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Juszkó Béla

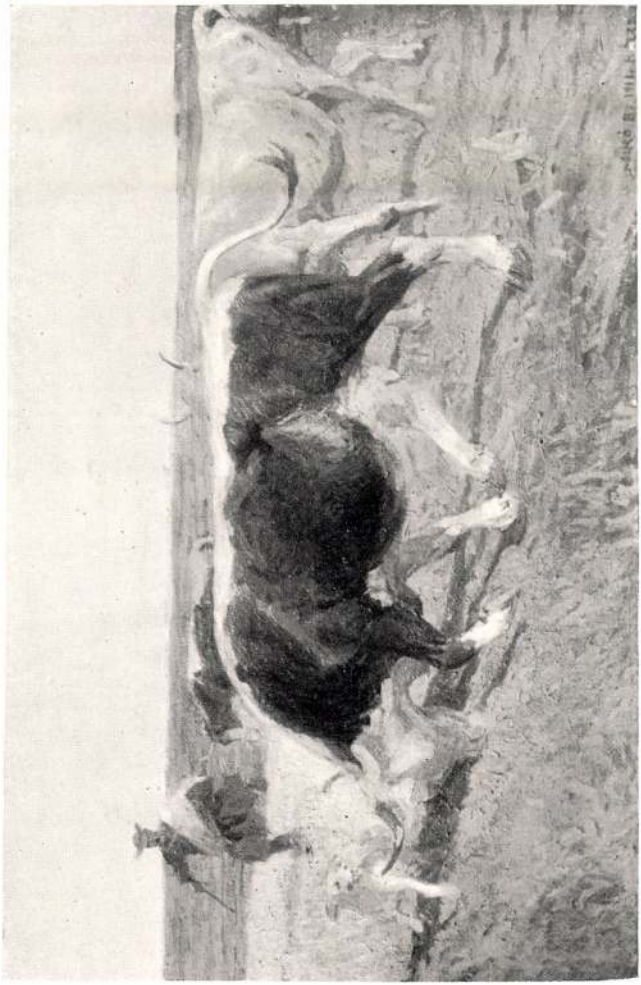

Juszkó Béla: Tilosban.

Képzőműv. Társ. pub. kiáll.
1911–12

Kiss Rezső: Imádkozók.

Juszkó Béla

Új Magyarság

1942. máj. 6.

Ed

* **Romek Árpád nyerte el a képzőművészeti társulat nagydíját.** A Műcsarnok tavaszi tárlatának a képzőművészeti társulat által kitűzött díjai fölött most döntött a bírálóbizottság. A képzőművészeti társulat nagydíját Romek Árpád kapta „Ötvösmunkák a XVI. századból" című csendéletével. A nagydíj kitüntető elismerését Juszkó Béla nyerte „Jön a vihar" című művével. A Halmos-életképdíjat Gulyás Sándor „Beszélgetés" című olajfestményének, a kisplasztikai díjat Orbán József „Az ajándék" című szoborművének ítélte oda a bírálóbizottság.

* Az [illegible]

.....

neg : hol és miről .....

.....

,körnek a tagja .....

.....

tá sa,elnöke,titkára : minek ....

.....

onló munkája,beosztása,rangja....

.....

méltó adatok : .....

.....

ódjára és rövidségére nézve megné-
végén kiadott ÉVKÖNYVünk.

május 20-ig beadandó IRÉNKÉHEZ!!!!

J u s z k ó Béla festő

M Ű V É S Z E T
XII.évf.1913.
280.
"A rendes Téli Kiállitás zsürijei.."

J u s z k ó Béla festő

"Förgetegben"

- illusztráció -

M Ű V É S Z E T

XIII.évf.1914.

159.

~~Szöveg: 187.: "A Tavaszi Kiállítás."~~

Önálló tablakép - Életkép

Juszkó Béla:
"Förgetegben"
Illusztráció -

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
159.

~~Szöveg: 187. "A Tavaszi Kiállítás."~~

Juszkó Béla, festő

Művészet, III., 1904. 13o.
Kitüntetések.

Juszkó Béla festő

Pesti Hilap. 1921. szept. 4. 6

---

k. k. L. Csoporthiáltítás a Műcsarnokban

Juszkó Béla, festő, 1874

Pásztortűz, 1931. 25-26 sz.
565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Juszkó Béla

festő

Művészet, 1940

II évf. 36. II. 101. o.

kende Béla: Őszi tárlat a Műcsar-
nokban.

Juszkó Béla

Katol.Szemle.1930.157-64.l.

Juszkó

Katol.Szemle.1931.I.295-301.l.

Juszkó halad, festő (Vágó Pál nyomdolain

Pásztortűz, 1928. 23 sk.

551. l.

Gulyás Kiardy: Vágó Pál.

Kovács Mihály, ornarekép.

Pesti Hirlap. 1886. VIII. c. apr. 16. 4o.

Egy kanonok nuivesszi hagyatéka

Juszkó, festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely
keftára

Művészetsociológia.

Tér és Forma. IV. 29 f. 1931. 283-294 l. 24 ab

dr. B.V.: Bérházépítés Bpesten a. d. 1931.

Juszkó (Béla ?)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. a. VI. I. 684–686. l.

Téli tárlat.

Juszkó Béla, festő, 1877

Pásztortűn, 1931. 25-26 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely képtára

Jurkó Béla festő (1877 –

Pásztortűz, 1928. 23 sz.
551. l.

Gulyás Károly: Vargó Pál

Juszkó (Béla?) ~~[illegible]~~ —)

festő

Revue de Hongrie

1910. III. ann: V. f. 777-782.

l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Jesterzet (1900-1919) — Önálló táblaképp.

Jusakó (Béla ?)

Revue de Hongrie

1910. III. ann. V. t. 777-782. l.

Nagy Tavassi Tárlat (Műcsarnok).

Juszkó Béla

1936. Vaszary-díj

Szall a turul c
képével

Pesti Napló
1936. máj. 14

TANULMÁNY
JUSZKÓ BÉLA RAJZA

Művészet 1907. 100. l.

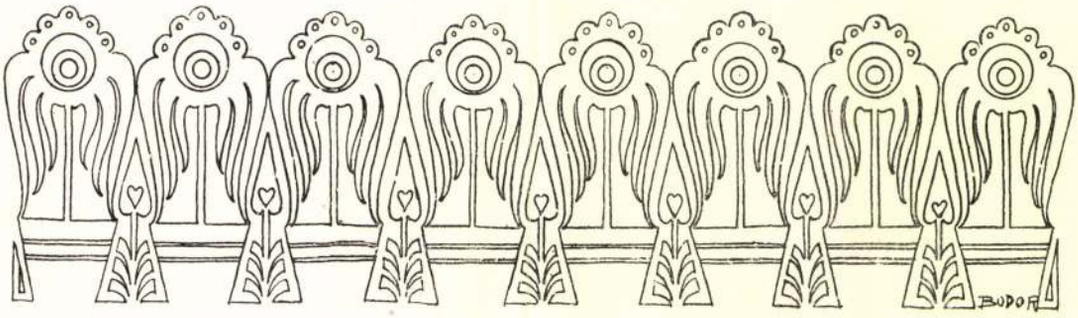

A LOVAS SZOBROK LOVAI

Budapesten a közelmultban két lovas szobrot lepleztek le, Szent István és Andrássy Gyula gróf ércmását. Nem célom e műveket részletesen megbírálni, csupán egyik alkotórészüket, a bronz-alak piedesztálját adó lovat kívánom a figyelmes néző és a hippologus szempontjából megvilágítani. Teszem ezt azért, mert utóbbi időben egyre gyakoriabbak lesznek nálunk is a lovas szobrok, míg ezzel szemben képzőművészeink nem iparkodnak azokat az állatpszichologiai és állatmechanikai ismereteket elsajátítani, amelyek nélkül művük nem nyujthatja a valóság képét. Állatpszichologiát és mechanikát mondtam, ami nem tévesztendő össze az állat anatomiájával; szivesen elismerem, hogy az utóbbi téren szobrászaink járatosak és apró hibáktól eltekintve, a hippologus szakembert is kielégithetik.

Nem lehet róla szó, a ló, ez a legnemesebb állat, nemcsak a legtetszetősebb, de a legcélszerűbb szobrászati dekorativ tényező. Egyrészt színessé, elevenné, mozgalmassá teszi a bronzot, másrészt emeli, nagyobbitja az alakot, amely igy kevésbbé van kitéve annak a veszedelemnek, hogy nincs arányban a perspektivával, ami sok szobrot jeles tulajdonságai dacára is elnyomott. A lónak a talapzaton az a célja, hogy életet jelentsen és nemes vonalaival a bronzalakot még pregnánsabbá tegye. Nem szabad tehát e tényező fölött gyorsan elsiklani s a művész nem dolgozhat e téren pusztán intuicióval, hanem szakismeretekre is szüksége van.

Fadrusz János ezt tökéletesen átértette s éppen Mária Terézia szobrán tanult a legtöbbet. Ez a gyönyörű munka, ami a lovat illeti, nem sikerült: a királynő falovon ül, a paripa kéz mögött áll, oly alakban, amit csak a kantár elől menekülő ló mutat. Maga az állat is csunya, szomorú mintája az úgynevezett renaissance-lónak, amelyet játékszernek, dekorativ dolognak tartottak, akár a parókát vagy a nyirt fákat. Fadruszt menti, hogy hippologiailag a Mária Terézia ideje tényleg igen szegény volt, de azért a magyar királynét inkább egy korabeli erdélyi paripára ültettem volna, nem pedig a Burg hajlott vonalú manégeáldozatára. Következő lovas szob ránál Fadrusz nagy tanulmányokat tett, sokat foglalkozott a ló mechanikai és pszichologiai tulajdonságaival és igy született meg a kisbéri Wenckheim szobor, amelyet nemcsak az e téren való legjobb magyar műnek tartok, de amely a világ minden lovas szobra közt a legkiválóbbak egyikét jelenti. Kár, hogy ez a remek el van rejtve a nagyközönség és a művészek elől, neki a helye Budapesten volna, valamint, hogy másának ott kellene lennie Európa minden képfaragó-iskolájában. Ez a paripa, amely egyúttal a modern magyar félvér legszebb

Juszkó Béla: A tóvárosi öreg hídnál.

Juszkó Béla

földieskedés az iparban.

Irta Dr. FALK ZSIGMOND.

a közönséget és lehet vele megkedveltetni a magyar gyártmányokat, ezt tapasztalatból állíthatom. Amikor tehát keresem a magyar ipar népszerűtlenségét a saját hazájában, akkor arra a szomorú következtetésre kell jutnom, hogy az nem gyártmányai elégtelen mivoltában, hanem a kereskedelem részéről való elhanyagolásában keresendő. A kereskedelem természetében rejlik a nemzetköziség. A kereskedő ott szerzi be holmiját, ahol olcsóbban kapja és szivesen veszi onnan, ahol a megállapodott világelismerés már előre biztosítja az árú kelendőségét. Így jár el a magyar kereskedő is. Nem hozom fel hibájának, mert hisz tényleg az volna az ideális, de egyben az elképzelhetetlen termelés, amely minden nemzetet egyenlő mérvben részesítene az ipartermékek által elérhető nyereség áldásában. Úgy vélem azonban, hogy némi átmeneti ideig tartó áldozatkészséggel elérhetnék a magyar keres-

lítani a magyar kereskedő számára. Amíg elkövetkezik az eszményi világ, amelyben népek milliói egyenlő sorsban részesednek, és ez úgyebár hamarosan alig fog megtörténni, addig mindnyájunknak, akik e magyar földet birlaljuk, a magyar haza nagyságára és gazdagságára kell összefognunk. Ipar nélkül pedig nincs igazi boldogulás és a magyar ipar sorsa egészen a magyar kereskedő kezébe van letéve. Hiába hódít egyik-másik iparcikk a külföldön, hiába akarunk a keleten tért hódítani, amíg az igazi nagyfogyasztó, a hazai piac nem jutott teljesen a magyar ipar birtokába. Nincs itt semmiféle külön alakulásra szükség, nem kell ehhez rendkivüli egyleti propaganda! Az egyes egyén végezze kötelességét saját magával szemben és nyélbe lesz ütve a dolog. A magyar kereskedőnek csak oly érdeke a magyar haza gazdagsága, mint a magyar iparosé. A

Juszkó Béla

M. Képzőm. Egyesületének kis ezüstérme

Pesti Napló
1934. dec. 22.
(Kitüntetések a Műsarnok kiállításán.)

Juszkó Béla

életrajz

irod

Csokássy 93. l.

10186.

elyezett tojásdad medaillonban.
inoron viseli. Felirata a kép

tz Hertzog
.

ül lobogók közt babérkoszorútól
sbőr előtt álarcz.

vk. 28:17 cm.

-900.
110.

Juszkó Béla

Forgatagban c. képe
repr.
Művészet 1914. 159 l.

8727.

TRANSILVANIAE, SERVIAE, RO-
MOLDAVIAE, SCLAVONIAE, CROA-
maeq partis DANUBII FLUMINIS
t. Hozzá az iránytü a GOLFO
RE-ban van adva, mig a méret-
felirat mellett első I. Li-
kik egymásnak babérgalyat nyujta-
ek latható.

3.6 cm.

5
20

Juszkó Béla

ivód

Rádióélet

1938. dec. 23.

KBLATT

fgang von Goethe am 22. März 1932

TRA-OFFSETFARBEN

enfabriken, Halle-Ammendorf

NDUS-ANTIQUA

Akt.-Ges., Frankfurt am Main

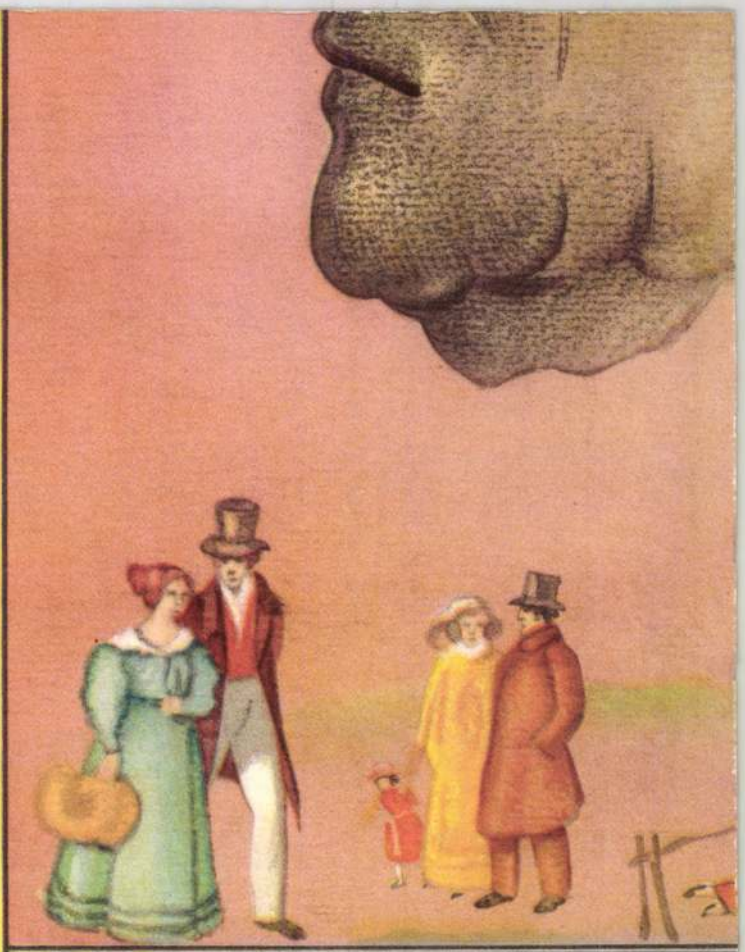

DRUCKFARBENFA
HALLE

JUSZKÓ BÉLA

szül. Tatatóváros, 1877. Művészeti tanulmányait a bpesti Képzőművészeti Főiskolán és a gróf Andrássy Dénes-féle utazási ösztöndíjjal, Dachauban végezte. A világháborúban harctéri szolgálatot teljesített és mint hadifestő működött az orosz- és olasz frontokon. Kitünő technikával készült képeire, — melyekkel rendszeresen szerepel a kiállításokon — több díjat és kitüntetést kapott.

JUSZKÓ ADALBERTO

nato a Tatatóváros, nel 1877. Scolse i suoi studi a Budapest, all'Accademia di Belle Arti e con la borsa di studio del Conte Dénes Andrássy, a Dachau. Durante la guerra, prestò servizio militare e fu pittore dell'Esercito sui fronti russi ed italiano. Ha ottenuto numerosi premi a varie esposizioni per le sue opere degne di nota specie per la perfezione della tecnica.

Juszko Béla

Juszkó Adalberto

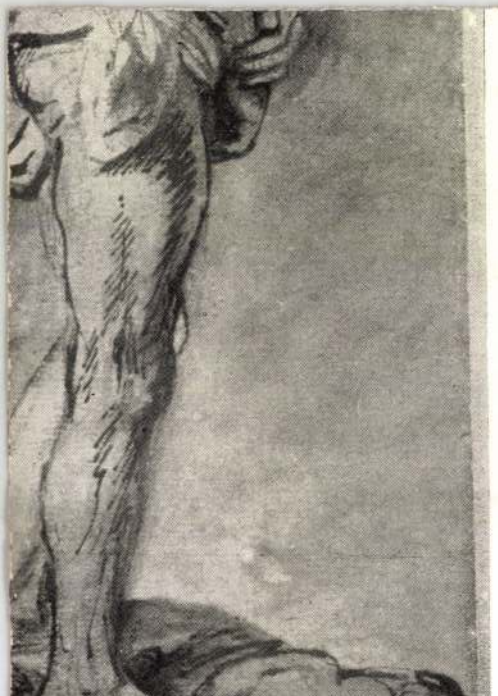

FÉRFI-AKT, TUSRAJZ

Magyarság

ZOBROK, FESTMÉNYEK Képes mell 1937 november 7

Juszkó Béla

Juszkó Béla: „Viharban"

YVKERESKEDÉSE

ZSÉBET KÖRUT 18-20
145-559

ó ajánlatunk :

	Régi ár	Uj ár
ny 272 oldal	2.40	-.80
oldal	4.--	1.--
y 218 oldal		-.50
yar nyelvtan, történelem,		
stb. összefoglalásokat	4.--	1.--
225 oldal		-.50
ete, 356 képpel kötve 682 oldal		7 50
	2.80	1.--
Regény kötve 183 oldal	5.--	1.50
dal	4.--	2.--
y 256 oldal	4.--	2.--
	4.--	2.--
Regény 220 oldal	4.--	2.--
	4.--	2.--
erkölcstörténete,		
	10.--	2.40
ában Utleirás 205 oldal	4.40	1.80

Juszkó Béla: Ima.

Jurkó Béla

Poll Hu

A Műcsarnok téli tárlatából

A Könyves Kálmán jogosításával

JUSZKÓ BÉLA: MÉNES A HORTOBÁGY FOLYÓNÁL

pohárnál úgy elérzékenyült. Hiába a kor, a nyo-
mra tette kezét és elgondolkozva rámfüg-

— Ahogy jó esik, — mondotta az öreg buffó.

Amikor a kocsi kifordult a kastély udvarából, Gyula
hangosan kiáltotta:

Jurkó Béla

kúriai bíró előtt rehabilitálni a bárót. Pedig, folytatta a magánbeszédet, — a báró megneheztelne érte, ha tudná. Micsoda makacs lélek! Lemondani arról, hogy méltányolják, hogy elismerjék azt, ami benne jó és nemes. Mennyi fenséges és ostoba vonás együtt!

Az augusztusi nap hanyatlóban volt, s a levegő nyomott. A művészt hirtelen menydörgés riasztotta föl merengéséből. Körülnézett s látta, hogy az égbolt nyugoti részén sötét, ónszinü felhők kavarognak. Lassan visszament a kastély felé s betért a vesztibülbe. Egy kakukos óra ötlött a szemébe. Nem közönséges óra volt. Igazi díszmunka. A kakuk egy faágon épp akkor lépett ki hétszer egymásután. A nagy bonviván gyermekes örömmel hallgatta a kakukszót. Eszébe jutott, hogy nekik otthon a kántorlakban is volt kakukos órájuk. Apja, az öreg kántor, tanította őt meg kisgyerekkorában a kakukos órát fölhúzni. Milyen öröme telt abban. Néha össze is veszett nővérével azon, hogy ki húzza föl a lelogó körteket.

— Ah, — mondotta, — épp ideje fölhúzni. Majdnem egészen lejárt. Tegyük magunkat hasznossá.

És óvatosan, lassan, mint hajdan gyermekkorában, fölhúzta a lelogó láncon a két körtét. Megvárta, amíg ingásuk eláll, aztán ismét leereszkedett egy karosszékbe, abba, amelyikbe az imént Kornélia ült.

— Alapjában véve, — mondotta magában, — Kornéliának tökéletesen igaza van, abban, hogy az öreget úgy kezelik, mint valami félkegyelmüt. Szegény öreg. Egy csöppet se csodálnám, ha Kornélia valakinek a kontyát megtépázná, mint annak idején Kovácsnéét.

Nevetett ezen a gondolaton. Künn erősen kezdett menydörögni, sűrü esőcsöppek hullottak s verték az ablakot. Dénes Gyula fölkelt. Épp akkor toppant be az öreg buffó. Roppant jókedvünek látszott.

— Gyula! — kiáltotta, — ide nézz! Olyan embert az erdőben hál, mert összes készpénze húsz krajcár. Egyelőre, — mondta, — ezzel az összeggel keringek a világürben. Nem tudta, hogy mi a színpadtól megváltunk, hogy én egy földesasszony apja vagyok. Amikor meghallotta, hogy az az erdő, amelyben találkoztunk, a mienk, tréfának vette. Folytatta a tréfát.

— Úgy, — mondta — ez a ti erdőtök? Helyes. Akkor én ma éjjelre a ti vendégetek leszek, mert itt hálok.

... És jóizűen nevetett. Kérdezősködött Kornéliáról, rólad s én bevittem lassacskán a kocsmába. Nem voltam éhes, de rendeltem egyet-mást, hogy velem egyék. Aztán koccintgattunk. Az öreg nyelve megoldódott. Elmondta, hogy neki is van egy lánya, akit megátkozott, mert rossz lett. — Épp oly rossz, mint amilyen az anyja volt! — mondta és könyek lepték el két szemét. ... Te, Gyula, neked megmondom, te nem fogsz kinevetni, a te szived vaj, én is sírtam.

— De hát mért nem hoztad ide? — kérdezte Gyula, aki nagy érdekkel hallgatta sógorát. — Én ismerem a leányát, nagyon jól ismerem.

— Igazán rossz leány?

Gyula vállat vont.

— Amilyen a legtöbb, könnyelmü, ostoba egy ideig. Volt egy csomó szeretője. Sem több, sem kevesebb, mint a többinek. De az a leány férjhezment Budapesten. Egy derék színházi muzsikus vette el, aki ismerte multját. Képzeld, én voltam a násznagy. Tavaly decemberben volt az esküvő. Dehát hol van az öreg?

Az öreg Könyves titkolódzva felelt.

— Pszt, — mondta, — elhelyeztem a vendéglőben. Azt hazudtam neki, hogy egyik ismerős színigazgatóm súgót keres. Ezzel az ürügygyel lefüleltem. Mondtam, hogy írni fogok annak a színigazgatónak, az öreg P[illegible]nak. Ide nem akartam elhozni.

— Értem.

— Hallod-e, te Tógyer! Te megint részeg vagy.

— Á se! — mondotta Tógyer oláhul, ami annyit teszen, hogy jól van. És várta a poffokat.

— Te ismét ittál, Tógyer!

— Á se!

— Feldűtöd az istállóban a lámpát.

— Nem, — mondotta Tógyer, miközben nekidült egy széknek és az tovább csúszott, — a lámpát nem dűtöm fel. Arra vigyázok!

— Hát hallod-e, Tógyer! Mondok én neked valamit. Én többet se nem pofozlak téged, amikor te részeg vagy, se bottal nem ütlek. Mert a kezem megfájul és a bot eltörik, de te nem érzed.

— Jól van, — gondolta Tógyer, — ha az ember pálinkát iszik, akár táncolhatnak a hasán.

— Se el nem csaplak, te kutya; hanem elküldelek a papodhoz és ott megesküszöl a te oláh szentjeidre, hogy többet nem iszol.

— Váj gye minye, domnule, azt csak talán nem teszed meg!

— A pappal már beszéltem. Hát csak idd le magad!

— Csakugyan megtennéd ezt velem?

— Csak igyál még!

Tógyer olyan józan lett, mint a jegenyefa.

— Nahát, uram, én nagyot mondok neked! Vakuljak meg, ha többet pálinkára nézek a szememmel! De azt ne tedd velem!

Három napig csakugyan nem ivott semmit, még vizet is keveset. Minden csoda három napig tart. De harmadnap patkolni vitt egy lovat a kovácshoz. Mikor visszafelé jött vele, gondolta magában, hogy mi szüksége van a lónak mindjárt haza menni, ha új patkó van a lábán. Otthagyta a jámbor állatot az ajtó előtt, s maga bement a zsidóhoz „egy pakli masinát venni".

Késő éjjelre került haza.

A ló már otthon volt, hazajött; gondolta egy idő múlva, hogy Tógyer majd haza talál magától is. Örvendetes röhögéssel fogadta „jókedvű abrakolóját", aki nagy kalimpálásokkal igyekezett a szénatartóba, az ágyába.

Vadász Péter amatőr-fényképe

— Hohó! Ni! Vigyázz! Leütöd a lámpát! — figyelmeztette János a szögletből.

— Csej báj! Nem az apád fizeti meg, hanem én! — kiáltotta Tógyer és akkorát ütött az öklével a saját mellére, mint egy dobra.

Be volt csodálkozva erősen.

De mégis megkérdezte Jánostól, hogy nem kereste-é valaki.

— De igen. Az úr. Pánkóval keresett, tyúkkal meg kalácscsal, preszkurával.

— Jól van, — gondolta Tógyer. — Reggel vasárnap van és harangozás előtt kapunk egynéhány poffot. Azt is embernek találták ki.

De hogy nem nézett a pálinkára, hanem behunyt szemmel itta, bizonyos volt s hogy nem vakul meg tőle.

Azzal lefeküdt a bivaly alá és nyugodt lelkiismerettel aludta az igazak álmát. A bivalynak pedig sok lába van; a jámbor pára igen csodálkozott, hogy mit csinált Tógyer, és az egész éjszakát nagy gondokban töltötte, nehogy valamelyikkel a sok közül letapossa.

Reggel, amikor a főbíró úr hivatta föl az irodába, azt gondolta magában Tógyer, hogy sokan vannak, akiknek kellemesebben kezdődik a szent nap.

— Itt van ez a levél, elviszed a paphoz, — mondotta a bíró úr egészen nyugodtan.

Tógyer mindenre el volt készülve, csak erre nem. Megijedt tőle erősen; a lábait egészen gyengéknek érezte és alig bírta a levelet a kezével.

— Sohase nézek én többet italra, mariaszá, csak most az egyszer ne küldj el vele!

Tetszett a főbíró úrnak a Tógyer rémülete nagyon . . .

— Hát csak vidd el, Tógyer fiacskám, nincsen abban semmi olyas dolog.

Nem is volt, csak ennyi: „Parintye! Ez az az emberem. Kösd meg kutyául!"

Azzal otthagyta a levéllel Tógyert a szobában.

Tógyer csak nézte egy darabig a kupertát felül is, alul is, és amikor látta, hogy azzal nem lehet beszélni, hát kiment vele a házból.

János éppen lovat kefélt. Odavitte hozzá egyenesen . . . .

— Az a parancs, János, hogy vidd el ezt az írást az oláh paphoz. Én meg keféljem addig a lovakat.

János dörmögött valamit, hogy ez meg az egye meg a levelit, amikor neki sürgős dolga van. De elékereste a kucsmáját és gyanútlanul átballagott a levéllel a paphoz.

Herkulesi termetü, kemény, nagy, góliát-ember volt az oláh pap. Ingujjra vetkőzve éppen a reggelinél ült, túrót meg kenyeret evett. Az ágyon sárgával meg kékkel kivarrott ágyterítő volt; szép fehér függönyök lógtak az ablakon.

János köszönt tisztességgel, hogy tiszteli az úr a tisztelendő urat és küldi ezt az írást.

A pap elolvasta a levelet, aztán felszólította Jánost, hogy csak várjon egy kicsit, amíg elvégzi a reggelijét.

János hát várt; letette a kucsmáját a földre.

A túró sok volt, a kenyér is nagy darab volt, de a pap is nagy volt: végre mégis csak végzett velük.

Akkor leverte a morzsát a szakálláról, felkelt az asztaltól és János mögött bezárta az ajtót. Aztán odament az eklézsia ládájához, azt kinyitotta, és kezdette magára szedni a templomi ruhákat.

János sohase látott közelről effélét; csak nézte, hogy rendre milyen csodálatos, gyönyörü dolog lesz a papból. A falakon szentképek lógtak körül, a pópa szakasztott olyanná vált, mint azok.

Mikor aztán készen lett az öltözéssel, az asztalra

(Az állatorvosokat is tudorrá avatják): — „Doktorrá fogadom . . .“

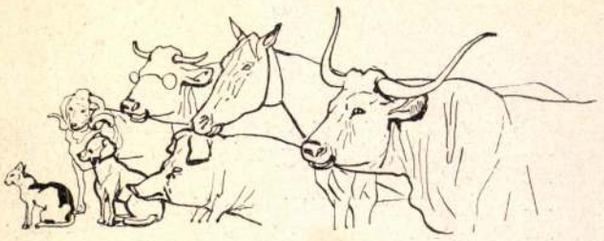

Mühlbeck Károly rajza

A Jánosék esküje

Irta Kovács Dezső

A kapniki főbirónak két erdélyi minta-bérese volt. Annyira minta-béresek voltak, hogy ha én egyszer megírnám az erdélyi magyar nemesi birtokok tönkremenésének a történetét, akkor abban Tógyer is, meg János is szerepelnének.

Sok eltört kerék, bedült kazal és megsántult tinó nyomta a lelküket. És hogy a kapniki főbíró esztendőről-esztendőre nehezebben tudta fizetni az adót, abban valamelyes része a főbirón kivül e két úrnak is volt, főképpen azonban Tógyernek.

Engedelmet kérek: ez az úr erősen szerette az italt. Nemcsak hogy szerette, de itta is. Holott semmi oka sem volt reá.

Az öreg János is nekiadta magát a gabonoriumnak. De csak mióta? . . . Csak azóta, hogy az asszonya eltünt és nem volt többé, aki mosson reá. Az asszonya egy hétfői napon ment át a hegyen Magyar-Lápos felé, csúnya átkozódások között. És azóta János a hétfői napot is megszenteli. Azelőtt csak vasárnap ivott, vasárnap délután.

Annak is története van.

De Tógyernek nem volt semmi oka; ő úgyszólván csak filozófiai alapon ivott.

— Nézd, — mondotta egyszer Jánosnak, amikor egy holdvilágos este a szénásszekér mellett ballagtak, — minden ember tudja a világon, hogy te miért iszol, minden vasárnap.

— Vasárnap esketett meg a pap azzal az istenverte asszonynyal . . .

— Úgy van! . . . És én nem csudálkozom. Én ismertem az asszonyodat, amikor még nem vitte el az ördög a hegyen keresztül.

— Hétfői napon ment el, — folytatta János.

— Úgy van. Azóta a hétfői napot is megszenteled. Nem csudálom. Okos ember nem csudálja. Nevezetes nap a vasárnap is, nevezetes nap a hétfő is; mert akkor jött neked az asszony és akkor ment el neked az asszony . . . Minden nap az isten napja, de a vasárnap, meg a hétfő a te napod.

— Vagyon benned elég vígság, meg szomorúság, — vélte János.

— Na látod. De nekem efféle eseteim nem voltak. Hanem a pálinka jó magára is. Úgy még jobb. Az ember elfelejti azt a sok kutyaságot, ami a világon vagyon. Énekel és aluszik az ember, mintha gróf vagy király volna. Voltaképpen a pálinka énekel az emberben. Az ember pedig olyan, mint egy császár: rugdosódik és táncol; a belső részeiben édes tűz van, és szeretne inni. . . Sokat! . . .

Hát ez mind jól van.

Csakhogy ilyenkor nem jól mentek a dolgok az állatok körül.

Azért a kapniki főbíró nem kergette el Tógyert mégse, mert sokféle oka volt reá. Egy az volt, hogy a kapniki járásban minden férficseléd iszik. A másik az volt, hogy a rossz kosztot és az éjjeli-nappali munkát becsületes ember ki nem bírta ott sokáig, az mind megszökött onnon az első héten. És mégis csak Tógyer került vissza. Három év alatt például kilencszer „ment el“ és jött vissza. Aztán, ha Tógyer berugott és eltört egyetmást, a főbíró elnáspángolta és azért Tógyer nem haragudott; azt mondotta, hogy jól van; tulajdonképpen nem őtet ütik, hanem a pálinkát, amelyik benne van . . .

Ilyenkor aztán jó három-négy napig úgy dolgozott, mint az „olajozott istennyila.“

Próbálta ezt másokkal is a főbíró úr, de azok teleordították a falut s visum-repertumot szereztek és bepanaszolták a járásbíróságnál.

Tógyer azonban nem tartotta a haragot.

Már Jánossal jobban el volt a kúria. A vasárnap és a hétfő az ő napja volt. Akkor ő kibúsulta magát . . . Igaz, hogy erősen búsult, de azután rend volt az egész héten . . .

Tógyer azonban a világért se tartott rendet.

Egyszer a nagybőjtben megcselekedte, hogy háromszor csudálkozott be egy héten. A bíró kétszer még csak ellátta egynéhány poffal, de harmadszor felhívta az irodába.

Sternád Béla amatőr-fényképe

Rögtönzött műterem. Juszkó Béla en plein-air

Ujdonk 1906. XII. 26.

vari akaratot képviselnek. Magok nem hitték, de ha a kis nemességgel elhitetik, az is elég. A látszat a politikában valóság. A kis nemesség pedig mindég szeretett visszhangja lenni a nagyobb nemességnek. Egyszerre erős hullámzás támadt. Nem megyünk Görgőre. Mért menjünk? Azért, mert ott Quendelnek vendéglője van? A viczeispány végre se király. S a király is oda megy a rendekhez, nem hogy a rendek mennek el hozzá. Nincs annak semmi értelme. Sőt bizonyos fokig bujkálás. Micsoda megye az, a melyik nem mer a saját házába bemenni?

Görgey Pál jó eleve értesült erről a hangulatról, nem tudta ugyan, honnan fúj a szél, de látta, hogy fúj. Mit csináljon? Habozott. Ejh, majd elül a szél és nem fognak mozogni a falevelek. Jó lesz talán még várni egy-két évet. Ily töprengések közepett hozta el Quendel úr a vérén szerzett borsóföldekről persze nem mondanak le), a kereskedők, iparosok pedig már nagyon duzzognak, hogy megfosztatván a város a megyegyülési sokadalmaktól a sületlen haragtartás miatt, ezen a réven is növekedett a pangás az üzletekben, úgy hogy hozsannával fogják őt üdvözölni, ha a megyegyülésre bejön. És Görgey még most is habozott.

Hanem mikor körülbelül egy hét mulva a Rozália levele után, újra megjelent Quendel apó Görgőn és egy potrohos vevőt is hozott magával, akire a vendéglőt rásózta, Görgey hirtelen elhatározta magát.

— Hát bemegyek.

S elrendelte legott, hogy a deákok hívják össze az újabb hadiköltségek dolgában határozó őszi megyegyülést november 30-ra a megyeházba.

A deákok csodálkozva néztek rá.

órákban a gyülekezés s tekintve a háborús időket és *egyebeket*, Görgőrül cum gentibus egy tömegben következik a bevonulás Lőcsére.

Nagy szenzáczió volt ez. Szállt a hir olyan sebesen, mint a sólyom. Hát Lőcse, Lőcse! Ezzel a jelszóval köszöntek a nemesek, ha találkoztak, vagy ha elhajtattak az úton egymás mellett! S ezt olyan büszkén mondták, mint talán Botond úr idejében, mikor Bizanczba készülődtek. Az öreg megyeházban nagy sürgésforgás támadt, tisztogattak, rendezkedtek, az alispán kályháit újra átrakták, új ablakokat, ajtókat tetettek a szobáira. A város közömbösen nézte a készülődésüket. A mi nem is csoda, hiszen megvolt a saját külön készülődésük: a bíróválasztás, melyet november 25-re tüztek ki.

Két erős párt állt szemben egymással. Az

A VÁSÁRI KALAPOSNÁL. — Juszkó Béla rajza.

a Rozália levelét. Rozália a találkozást sürgeti. Ugyan mit akar vele közleni? Türelmetlenség és izgatottság bántotta. Nagy oknak kell lenni, hogy Rozália ír. Egyszer se írt, mióta ott van. Most se vágyik haza. Azt írja, jó dolga van, a mi azt jelenti, hogy ott akar maradni. Nem húzza a szíve, ösztöne apjához, — ha ugyan ő az apja. Mindegy, azért mégis csak találkozni kell, ha úgy kivánja. De miképen? Valami semleges helyre hozassa-e el Quendel által, vagy ő menjen Lőcsére? Még mindig habozott. A megyeházi uraknak, a kik a lőcsei helyzetről szoktak informálni, a Csáky-levelek által mesterségesen csinált hangulat tudtukon kívül kicserélte valahogy a szemlencséjüket, egyszerre máskép láttak s maga a hű Grodkovszky is azt jelentgette, hogy Lőcse már kihűlt, kijózanodott, a hölgyek megúnták a fekete kelméket, a patriciusok babonás félelemtől meglepetve a történt különös haláleset folytán, Nustkorbnak tulajdonítják a megsebesült Krámler Mihály halálát (de azért

— De hiszen a megyeháza Lőcsén van.

— Természetesen — mondá keményen és kurtán.

Nem volt a jelentések, se a látszatok embere, hanem a megfigyelésé. Nem adott sokat a nemesség fészkelődésére, se a megyeházi urak jelentéseire, még a Rozália levele se billentette fel a serpenyőt, de hogy Quendel menekül a vendéglőjétől, ez döntött, ennek az embernek a szimatjában vakon hitt, ez kétségkívül a görgői epocha végét jelenti. Úgy tett, mint Attila Aquileja ostrománál, melyet már épen készült abban hagyni, mikor látta, hogy egy öreg gólya a csőrében viszi ki a városból kis fiát. Hohó, a gólya tudja. És Attila ott maradt, hogy másnap fölperzselje Aquileját.

Egy kis óvatosság azonban mindig czélirányos; odairatta tehát a meghivó levelekre, melyek a Lőcsén inneni vidékre szólnak, hol a nemeseknek úgy is Görgőn keresztül kell jönniök, hogy egyelőre Görgőn lesz a kora reggeli öreg Mostel nem fogadta el a jelöltséget, azokkal a bölcs szavakkal hárítván el magától, mikor a tribunok felajánlták:

— Kegyelmetek úgy látszik nem veszik észre, hogy a mankó nem pálcza és hogy a pálcza nem mankó, bár mindenikkel lehet ütni és mindenikre lehet támaszkodni, csak nem egyformán.

Ezzel akarta jelezni ez a nagy koponyájú aggastyán, hogy ő már csak a mankónál marad.

Mauks Donát erélyes és becsületes, de az a baj, hogy nemes ember. Student István, a megboldogult polgármester sógora, tudományokra mindenkit felülmuló, itt meg az a baj, hogy ő kegyelme csak azon a czímen vállalhatná a főbenjáró tisztet, (ama bizonyos kétezer forint stipendium miatt) hogy a *bíróságot tanulja*. De ez már nem megy, ennyire már még sem lehet bolonddá tenni a törvényt. Mert hogyan tanulja a bíróságot, ha ő maga az a biró,

ERZSÉBET, AZ ÚJ BELGA KIRÁLYNÉ.

LUJZA BELGA KIRÁLYI HERCZEGNŐ.

STEFÁNIA BELGA KIRÁLYI HERCZEGNŐ.

KLEMENTINA BELGA KIRÁLYI HERCZEGNŐ.

a kitől tanulnia kell s a kinek a székén vége törik a pörnek?

Így fanyalodtak aztán Gosznovitzerre, a kit a kutya se szeret. A háború pártiak fel is léptették ellene Fabriciust és most isten tudja, hogy lesz, mint lesz. A Fabriczius pártja napról-napra erősödik, mert az asszonyok vannak vele és az utcza. Az utczának nincs voksa, de ő részegíti meg a voksokat. Mint a hogy a venyigének nincs virága, mégis ő virágozza fel az elméket a bogyói nedvével legjobban.

Quendel úr, a ki most Lőcsén tartózkodott, mert a házait árulta (négy volt neki), dúlt-fúlt mérgében, látván a Fabriczius-párt szaporodását. Minthogy a muzsika-tilalom a bíróválasztásig fel volt függesztve, az egész város zsongott-bongott az oda gyülemlő mindenféle malaczbandák czinczogásaitól. A záróra is beszüntettetett, a czéhek mulattak, dorbézoltak kivilágos virradtig. Gosznovitzer uram megnyitotta pinczéjét az egyes hozzá szító czéhek számára s úgyszólván ingyen folyt a bor. Fabriciusné se esett a feje lágyára. Sorba vizitelte a mesterasszonyokat, a kiknek a férjük a külső tanács tagja volt s öcsémasszonynak, vagy néném-asszonynak szólította az egyszerű csizmadiánékat és lakatosnékat, a mi azoknak jól esett. A Gosznovitzer borát kialudták a csizmadiák és a lakatosok, de az öcsémasszony titulus örök részegséget idézett elő e jámbor fejekben, a hosszú haj alatt. Gosznovitzer meleg shawlokat osztogatott szét vörös-fehér-zöld harasztból párthívei számára, miáltal messziről felismerhetők lettek, mint akár a nemesi táborok a tollaikról, Fabriciusné pedig kiállott az iskolák kapuja elé, mikor a tanuló fiúcskák és leánykák kijöttek délben s medveczukor rudacskákat tördelt szét köztük, hogy mikor azután hazaérnek maszatos szájkörnyékkel, otthon zajos keresztkérdések alá vétessenek: «Jaj, mi történt veled kis szivecském, mitől lettél olyan piszkos?» «A medveczukortól, a mit a Fabriczius néni adott»... Bizony több meleget támaszt egy ilyen szó a pulyától, mint akár a legszebb indiai shawl.

Természetes, hogy ilyen asszonyi fifikával Fabriciusé lett a győzelem. Quendel sokat segített ellenkezésével. Véges-végig jelen volt a szavazásnál is. Kapaczitált, hurrogatott, ijesztgetett, de nem használt semmit; épen délben (az öreg harang is megkondult a mostani Szent Jakab-templom tornyában, mintegy ament mondott rá) hirdette ki Mostel az eredményt, hogy Fabriczius Antal Lőcse város birájának választatott kilencz szavazattöbbséggel.

Óriási vivát reszkettette meg a komor falakat. Adott jelre mozsarak dördültek meg a Scheibenhegyen. Ugyanakkor egy hála-himnusz elfujásába fogott ott künn a Stadtpfeifer.

Trück Sebestyén kinyitotta a nagy terem egyik ablakát és messze csengő hangon kihirdette az összegyülekezett tömegnek.

— Lőcse városának új birája van. Örvendezzetek polgárok és engedelmeskedjetek Fabriczius Antalnak!

Kívülről visszazúgott az éljenzés, mint egy elszabadult orkán. A negyedmesterek pántlikás sörényű lovakra czihelődtek, hogy a negyedeikben trombitákkal lóhátról hirdessék ki az eredményt.

Mostel uram indítványozta, hogy küldöttség menjen nemzetes biró uramért. A küldöttség tagjait felkiáltásokkal szemelgette ki a képviselő testület. Merő malicziából beválasztották a leforrázott Quendelt is, de az kézzel-lábbal ellenkezett.

— Nix, nux. Én nem megyek, ha csak nem választanak az új bíróhoz mindjárt egy pesztonkát is.

Hanem erre a csúfolódásra el is szelelt rögtön a teremből.

Lázas öröm fogta el a várost. Egy gyerek a birói széken. Kedves dolog az. Az emberek fel s alá futkostak s bekiáltottak egymásnak a kapukon: «Győzött a kis Fabriczius» vagy ha rosz májú ember volt így: Megbukott Gosznovitzer, mert kétféleképen is lehet örülni az eseményeknek.

Fabriciusnak, ki a városház egyik szobájában várta az eredményt, legelső gondolata a győzelem perczében Rozáli volt, az első parancsa, mint birónak, egy hajdunak szólt:

— Szaladj el Krószter kisasszonyhoz és... nem, megállj. Az édes anyámhoz szaladj és mondd meg neki, hogy kilencz szavazattal biró lettem.

A mint meghallotta Fabriciusné, rohant a hírrel egyenest Krószter Matildhoz, még egy kendőt se vetett nyakába siettében, pedig hűvös szél fujdogált, s egyedül találván Rozáliát a szobájában, vidáman, kedélyesen meghajtotta magát előtte.

— Üdvözlöm kegyelmedet, nemzetes bíróné asszonyom.

Megzavarodott a leányzó, el is sápadt és valahogy elcsúszott a nyelve.

— Ugyan mama...

Mintha mézet fecskendezne az öreg asszony szívébe, megnyilaló gyönyört érzett, mert épen ez a nyelvcsuszamlás mutatta, hogy Rozáli öngondolatában már anyjának tekinti. Átkapta a derekát, magához szorította s hangosan sírni kezdett. Mire a Rozália mécsese is eltört. Sírtak mind a ketten, mint a záporeső, talán csak ők

BRÜSSZELI ISKOLÁS LEÁNYOK AZ ÚJ KIRÁLY BEVONULÁSAKOR.

TRÓNVÁLTOZÁS BELGIUMBAN.

Juszkó Béla

Ámon Vilmosné. Beszélgetés Juszkó Béla-val. Élet, 1924. 8. sz.

tőben egész meglepő árc
lyozzuk azonban,hogy it
pontja,hanem a felhaszn
dos,elegáns kidolgozása
donságunkat.

Méltóztassék befárádni
pikál öltönyünket, - bi
fogja hóditani számtala
ban rendkivüli ára, min
ket, akik már vásárolta

A tropikál öltöny ismét
nek minőségben,munkában
letünk teljesitőképessé

Korábbi nb. folyószámlá
re áll. Abban a meggyőz
juk szives megrendelésé

Ismertető.

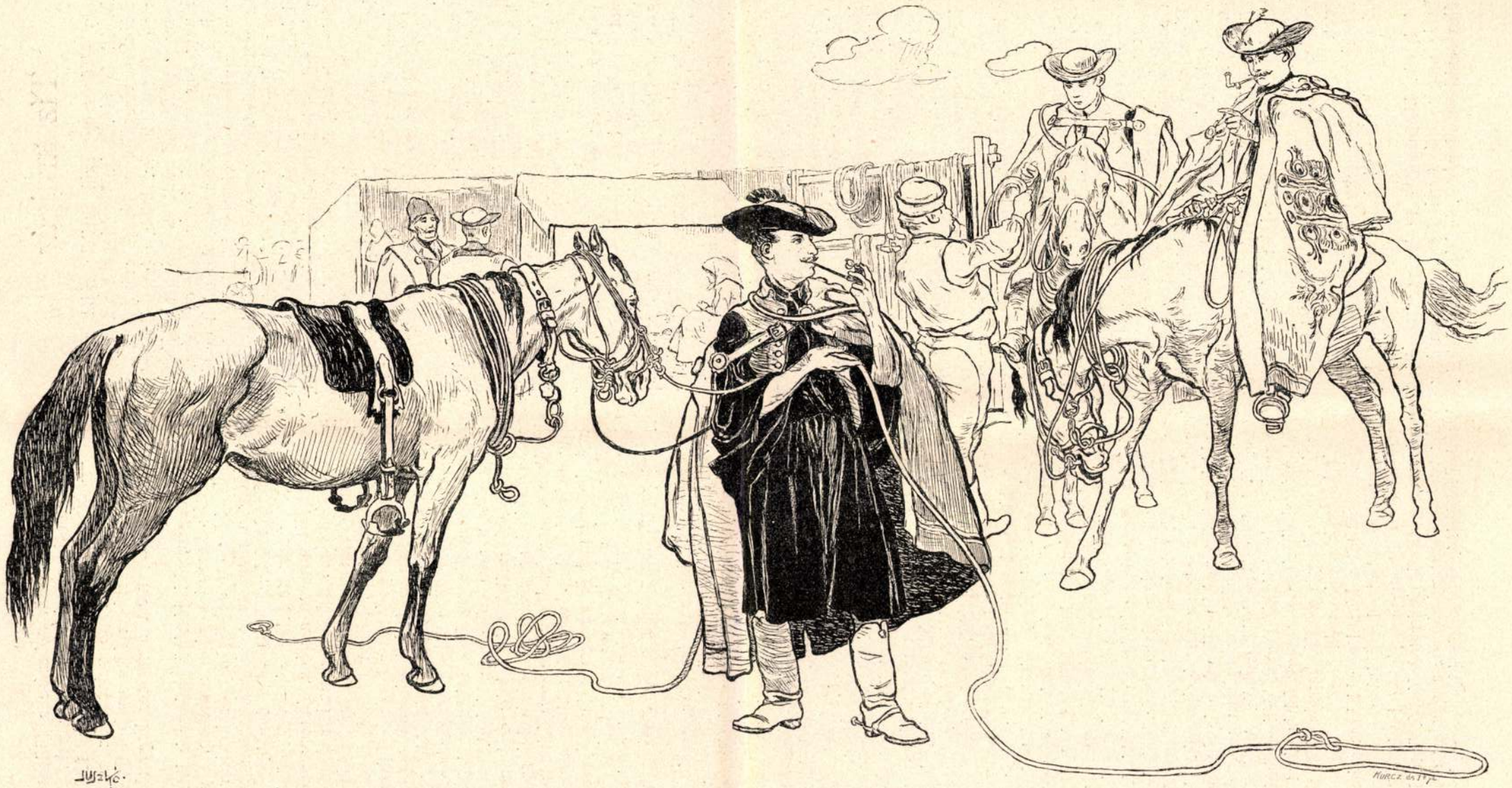

PÁNYVA-VÁSÁR

Az Uj Idők számára rajzolta Juszkó Béla

1907. XII. 22. 2

Tíz krajcár

A nagy főváros egy szűk mellékutcájában tizenkétéves fiú áll és vár. Kémlő tekintetet vet a járókelőkre, félénken vizsgálja arcukat, ruhájukat, aztán nyel egyet és tovább vár. Több, mint másfélórája, hogy ácsorog a gázlámpa alatt és lesi azt a jószívű urat, akit meg fog szólítani, hogy segítsen rajta. A fiú asztalosinas és rossz sorban van. Apja két év előtt halt meg; az anyja akkor vidékre költözött takarítónőnek. Az asztalosmester nyers, kövér ember, aki minden nap hol jogosan, hol igaz ok nélkül veri meg a fiút, aki immár nem győzi az ütlegeket és a munkát. Kora hajnalban kell fölkelnie, egész nap gyalul, ragaszt, kézikocsit húz, deszkát cipel, s késő este holtfáradtan rogy le szalmazsákjára. De ekkor sincs nyugta: ha az asztalosék kis gyereke éjjel fölébred, neki kell álomba ringatnia. A sok virrasztástól, dolgozástól, bánkódástól a szeme kivörösödött, az arca savószínü lett.

Ma reggel a mester megint elpáholta, mert az utcán megbotlott és összetörte a tejes köcsögöt. A fiú összeszorított ajakkal tűrte a verést, aztán sokáig elgondolkodott. Délben János tettre határozta el magát, fejébe nyomta a sapkáját és kiállott a szomszéd utca sarkára azzal a szándékkal, hogy egy jószívü járó-kelőtől öt krajcárt fog kérni. A pénzen, úgy gondolta, öt csomag gyufát vesz, föloldja vízben, a hazulról elcsent üvegbe tölti s aztán elemészti magát vele, mint a nyáron a szatócsék mindenese. Ezzel vége a szenvedéseknek s holnap az asztalosinas föntfog járni a paradicsomban, fehérszárnyu angyalok és püspökruhás apostolok között.

Igy került János az utcára, a gázlámpa alá. Szombat dél volt, a járdán sok ember mozgott: ebédre siető kereskedők, tintás ujju kishivatalnokok, iskolásfiúk, de az asztalosinas csak nézi, nézi őket, megszólítani egyiket sem meri. A diákoknak nincsen pénzük, a felnőttek pedig mogorva arccal sietnek el mellette, sőt van olyan is, aki Jánost félrelöki, sőt még össze is szidja, amiért nem tud vigyázni. Ha pedig olyan valaki jön, akinek arca bizalmat kelt benne, a fiúnak az utolsó percben elpárolog a bátorsága, elakad a szava és lesüti a szemét. A várakozástól, izgatottságtól a gyerek lassan egész testében remegni kezd és arcán kövér könnycseppek gördülnek alá.

— Hát neked mi bajod van? — kérdezi egyszerre egy vastag hang. — Bizonyosan eljátszottad a pénzedet? He?

Az inas ijedten kapta föl tekintetét. Pirosképü, tubákszín kabátos úr áll előtte és szaporán szivja szivarját. Valami kisebb hivatalnok vagy kereskedő lehet, öltözete éppen nem előkelő, nyakában gyapotkendő van s nagy, puha kalapja a füléig csúszott.

— Beszélj hát, — nógatta az idegen. — Nemde golyóztál a pajtásaiddal és elvesztetted a pénzedet? A pénzedet? Bizonyosan nem is volt a tiéd, a mestered elküldött vele dohányért vagy sörért és most nem mersz hazamenni?

János összeszedi minden erejét és dadogva felel

— Nagyságos úr . . . öt krajcárt kérek . . . öt krajcárt, hogy . . .

A nagykalapos kiveszi a szivart a szájából és füttyent egyet.

— Öt krajcárt! Fékomadta! Öt krajcárt! Sok pénz az barátom. Sok bizony! Aztán mire kellene, ha volna?

A fiú habozik. Megmondja az igazat? Bevallja, hogy el akarja magát mészteni? Nem, ez nem lesz jó, ilyen célra senki se ad pénzt. Tehát hazudni kell. Gyermeknek nem esik nehezére a füllentés és János, habár asztalosinas, szintén csak gyerek.

— Nagyságos úr, — mondja félénken körülnézve, nem bukkan-e föl valahol az asztalos alakja, — levelet akarok irni az édes anyámnak, hogy vigyen el innen Pestről, mert a mester kegyetlenül megver minden nap.

Az idegen, aki jószivü embernek látszott, köhög egyet, aztán keresni kezd a zsebében. Gyufaskatulya, kés, kulcs közt ott csörög egypár krajcár meg hatos. Egy ideig a rézpénzt szedegeti, aztán gondol egyet és egy fényes tizkrajcárost ad a fiúnak.

— No, nesze, te sehonnai, — dörmögi.

Most hát megvan a pénz. A terv már készen áll a gyerek lelkében. El fog menni a fűszereshez, ott öt csomag gyufát vesz, föloldja, aztán kimegy az apja sírjához és megissza. Mikor éjfél lesz, szülője ki fog lépni a hant alól, megfogja a kezét és fölvezeti a felhők közé, ahol nincsen gyalúpad, nincsen deszka, nincs kegyetlen mester, ahol a legszegényebb gyermek egyforma ruhát és játékot kap a leggazdagabbal. Amint mindezt elgondolja, az inas zaklatott lelke megnyugszik és sápadt arca csöndesen kipirul.

A hosszú mellékutcán végig csak egy fűszeres van, az akinél az asztalosék vásárolni szoktak. János tisztában van vele, hogy ide nem lehet mennie. Szegény emberek sohase vesznek többet egy csomag gyufánál, ha valamelyik egyszerre ötöt vesz, az már rosszban töri a fejét, vagy mérget akar inni, vagy a házat gyujtja föl. Az inas tehát elkerüli ezt a boltot s elhatározza, hogy künt a Kerepesi-úton fog bevásárolni.

Lassan kiballag a széles útra, amely csillogó folyamként hömpölyög, zúg, örvénylik a világos téli délutánban. A kocsiúton finom hintók szaladnak, a gyalogjáró számtalan kirakatával vonz. Bár itt élt a közelben, János eddig nem ért rá, hogy megnézze ezt a sok szép boltot, amely tarkán húzódik tova. Az asztalos mindig számon tartotta, mikor küldte el ide-oda inasát és megkövetelte, hogy az futva tegye meg az útat. Ha egy percre megállt szép lovat, vagy pöfögő gépkocsit megnézni, már elkésett és verést kapott. De most, támadt föl benne egy boldogító érzés, most már nem tartozik beszámolni a mesternek, most már nem kap tőle több verést s bátran végignézheti akár az egész város valamennyi üzletablakát.

A délutáni világitásban vígan ragyognak a kirakatok. Az egyikben temérdek szép gyerekruha van, amilyen Jánosnak soha nem volt: matrózöltönyök, prémes kis vadászkabátok, pitykés dolmányok; a másik üzletben játékot árulnak, doboló evetet, pléhkardokat, pöttyös hintalovakat. Minden holmin rajta van az ára: húsz krajcár, harminc, ötven. Ha legalább egyszer életében ilyen cifra kardja lett volna, — gondolja el a gyermek, aztán lassan továbbhalad.

Közel a Rókushoz, sárga, öreg épületben cukrázda van. Igénytelen bolt a jobbhoz szokott fővárosi embernek, bűvös csoda az asztalosinasnak. Hogy is ne: az ablak mögött tarkán állanak a legfinomabb édességek: széles habostorták, aranyhátu perecek, halványbarna fánkok, mákos bélü patkók. A kirakat közepében pedig, cukorból kifaragva, déli gyümölcscsel és ezüstpapirral ékesítve egy nagy fehér várat lehet látni, tornyán vígan leng a zászló, kapuja előtt mézesbábból készült katonák sorakoznak.

János szájtátva bámul az ablakra: soha ő ilyesmit nem evett. A polcokról csábitóan mosolyognak rá a sütemények, a finom perecek az ínyét csiklandozzák, a cukorvár a mesék titokzatos fényét önti. Egy idegen világ varázsa leng mindenen, a gazdag emberek elérhetetlen világjáé. És a sok édes csecse-becse, a ra-

A sokszorosítási jog a «Könyves Kálmán» társaságé.

Juszkó Béla : Lóra csikós, lóra ; elszaladt a ménes !

A KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Vas. Ujs. 1907. 332 l.

— Mit tudom én? Miska majd kigondol valamit.

A hadnagy léhának találta a választ és nem állhatta megjegyzés nélkül:

— Meg kell gondolnod, pajtás, hogy Miska keze munkájával, keservesen szerzi a pénzt.

— Ej, — vágott közbe Miska, megrestelve, hogy ilyen kényes irányban indul a szó, sietett elejét venni. — A míg nekem van, van neki is. Ez a regula nálam. Csak az a baj persze, hogy nem sok van. De mindegy, nem halt még meg a pénzek anyja!

Koczczintottak, ittak rá, de a hadnagy csak tovább nyomorgatta a fölvett thémát:

— Reménylem, teljes erővel nekidőlsz a félbenhagyott studiumoknak.

— Majd még gondolkozom erről. Egyelőre pihenek egy kicsit.

— Persze, nagyon elfáradtál, — gúnyolódott Stromm hadnagy.

E naptól fogva újra a régi élet kezdődött, Miska gondoskodott szobatársa minden szükségletéről, az ő nagy türelmével és gyöngéd előzékenységével. Csakhogy ez most már terhesebb feladat volt, mint annakelőtte. Gyuri azelőtt szerény volt, most követelő lett (Stromm hadnagy szerint: szemtelen). Nem akart többé eljárni a kis vendéglőkbe: «nem veszi be — úgymond — gyomrom a közönséges kosztot.» Minden nap előállott egy-egy bohókás kívánsággal, most új kalapot kivánt, majd valami különös peniczilus tetszett meg neki a kirakatban.

Stromm hadnagy, a ki eleinte sokszor volt velük, kijelentette, hogy ő már ezeket nem nézheti tovább.

— Gyuri szivtelen ficzkó. Teljesen jóllaktam vele.

utánom lesz.

— Mit akarsz velem?

— Attól függ, — mondá Gyuri fürkésző tekintettel, — mennyi pénzed van?

— Bizony nem sok. Ha most az ebédet kifizetem, marad még két forintom.

— Összesen? — kiáltá Gyuri szinte szemrehányón, majd csak nem megbotránkozva.

— Sajnos, de úgy állok, — dadogta Miska elpirulva, de a mikor látta, hogy a Gyuri homloka elborúl, fojtott hangon tette hozzá: Mire kellene?

— Szerettem volna egyszer mulatni. Tudod együtt, kettecskén. Valami ellenállhatlan vágy ösztökél már napok óta, hogy egy kis «kirohanást» csináljunk.

— Ezért kérettél velem szabadságot?

— Megvallom, ezért.

— No és mit neveznél te kirohanásnak?

— Hogy először is egy fiakkert fogadnánk és kihajtatnánk úri módon a Zugligetbe, például a «Szép juhászné»-hoz.

— Hisz azt még talán meg lehetne tenni két forinttal, de miből vacsorálunk ezután? Nem, nem, ilyen őrültséget mégse tehetünk.

— Hát nem tudnál valahol pénzt szerezni? — kérdezé Gyuri lágy, rábeszélő hangon. — Gondolkozz rajta, kis öregem.

— Most? Igazán nem tudnék; de holnap előleget kérek Nagy uramtól.

— Nincsenek valami ékszereid?

— Sem aranyom nékem, sem ezüstöm, — idézett Miska egy Szecsényben ismeretes követválasztási zsoltárból.

— Hát az az óra mit vétett a zsebedben?

A mesterlegény kemény, szigorú pillantást vetett barátjára, de biz az kiállta minden szemöldökrezgés nélkül. Nem látszott egy csöpp

röpítette őket. A «Szép juhászné»-nál Gyurit csodálatos szomjúság fogta el.

— Mihálykám, fiacskám, tudod-e mit indítványozok. Csináljunk magunknak egy jó órát. Igyunk meg egy palaczk franczia pezsgőt.

— Félek, a vesztedet érzed, fiú, — intette Tóth Miska. — Mi lesz veled, ha ilyen szokásaid vannak? Sírni volna kedvem, nem pezsgőzni.

— Tedd meg csak ez egyszer. Sohasem kivánom többet.

— Becsületedre mondod?

— Arra. Csak a bizonyítékot akarom, hogy igazán jó szivvel vagy irántam.

— Hogyan kételkedhetnél ebben?

— Akkor hát hozasd meg a pezsgőt.

— Hiszen szivesen hozatom, nem a pénzt sajnálom, csak a saját gyengeségemet szégyenlem, hogy olyanban engedek, a mivel nem teszek veled jót és a mi mindenképen helytelen.

Denique, meghozatták a pezsgőt, nagyot durrant a dugó, Gyuri hurrah-t kiáltott hozzá s aztán összeütötték a habzó kelyheket s idogálás közben, a mint az a rózsaszinű köd ereszkedett lassan az agyukra, a fölséges panoráma helyett, a mit Pest nyújthatott, Szécsény ugrott ki, a kis sárga házikó, a hol éltek, a hímes rétek, mezők, a hol imitt-amott egy-egy madárfészket tudtak, szállt, szállt a képzeletük s fölturkálta a sok apró csínyt és minden egyebet. Milyen szép volt még akkor ez a világ!

Aztán ennek is vége volt, megitták az utolsó kortyot is.

— Minden órádnak leszakítsd virágát, — elmélkedett Gyuri, — de sajnos, nekünk minden óránk az a te órád volt s annak a virágát már leszakítottuk, menjünk hát haza.

Vidáman, virágos kedvvel hajtattak vissza a

Juszkó Béla

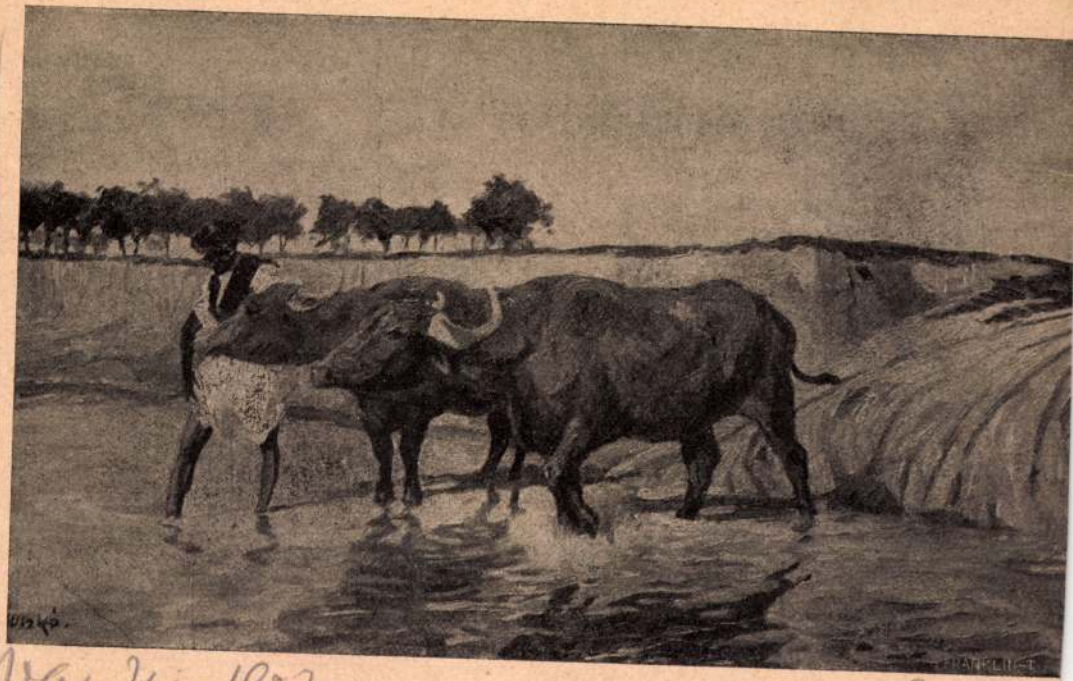

Vas. Ujs. 1907.

BIVALYOK. — Juszkó Béla festménye.

343. l.

EGHY ALAJOSNÉ, szül. André Gizella, Szőnyeghy
s főszolgabiró felesége 58 éves korában Zir-
— Nemes DISZTINGER ERZSÉBET 77 éves korá-
Budapesten. — KAISER LÁSZLÓNÉ szül. Frank
in 36 éves korában Budapesten. — PÁSZTORY
NÉ, szül. Juhász Borbála 104 éves korában
zádon. — SERLY JENŐNÉ, szül. Schönpflug Irén,
évében, Meránban. — Özv. FEHÉR GYÖRGYNÉ,
Esztergályos Terézia 71 éves korában Kolos-
án. — Özv. WIDDER BERTALANNÉ 60 éves korá-
Budapesten. — PASTEINER JENŐNÉ szül. benedek-
i Detrich Alexia életének 53 évében Rozs-
. — Ifj. KÖRNYEY EDÉNÉ szül. szigeti Barthos
ska 46 éves korában, Budapesten. – Kapuvári
YAS JENŐNÉ, szül. Sulgan E. Anna 24 éves korá-
Budapesten. — Özv. GAÁL IMRÉNÉ, szül. ónodi
ó Ágnes 87 éves korában Bánffihunyadon.

SAKKJÁTÉK.

számu feladvány. Spóner Andortól, Nagylomnicz

SÖTÉT.

mészetű dolog, bármennyire elővigyázatos is az ember, még a világ egyetlenegy sakk-organumánál sem volt elkerülhető.

R. B. *Budapest.* Legutóbbi számunkban megjelent föladványunk négylépéses. Az ön háromlépéses megfejtése rosz, mert 1. ... ... Kc4×c5-re hogy ad ön mattot?

KÉPTALÁNY.

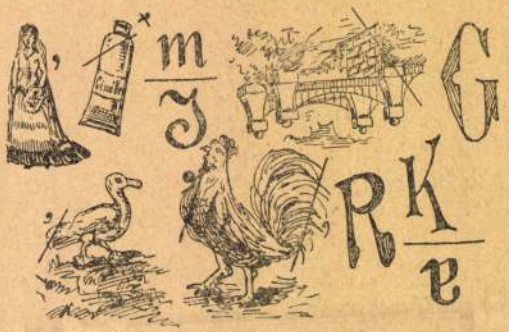

A 13-ik számban megjelent képtalány megfejtése:
Az ember gyülöli önmagát s azt mondja, hogy ez világgyülölet.

Szerkesztői üzenetek.

Jusskó Béla festménye, melyet a Magyar Képzőművészek Egyesülete aranyéremmel tüntetett ki „TATÁRJÁRÁS“

Felelős kiadó: Ifj. Dr. Ruppreeht Olivér. Globus Nyomdai Műintézet Rt. mélynyomása.— Nyomdaigazgató: Angermayer Károly.

Árvíz a falvakban

Az 1838-iki árvíz táblája

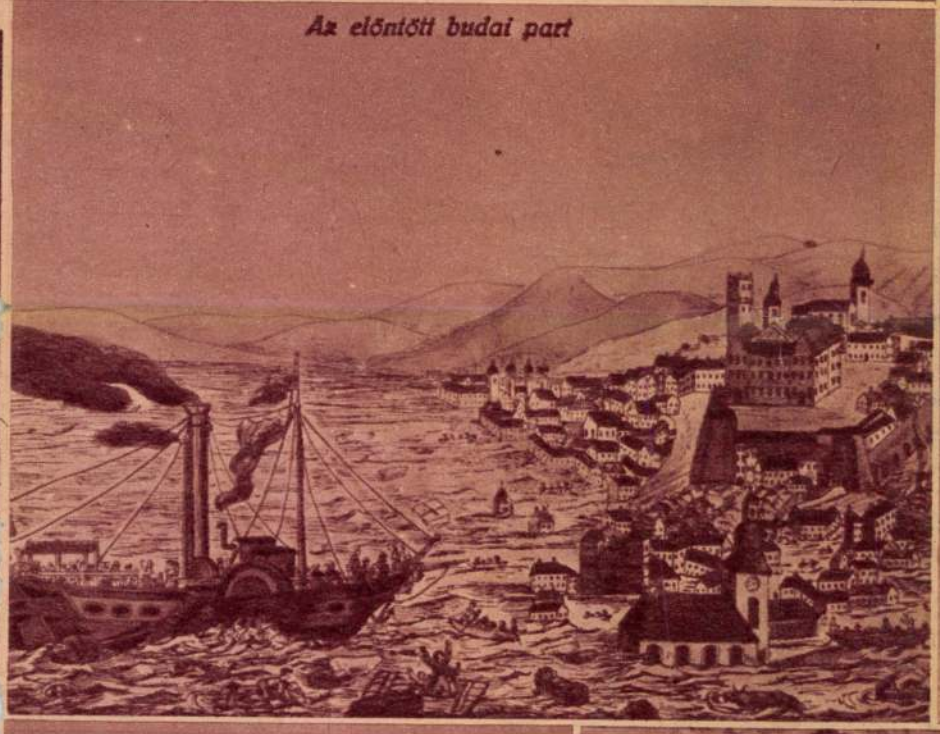

Az előntött budai part

Az alsó tábla

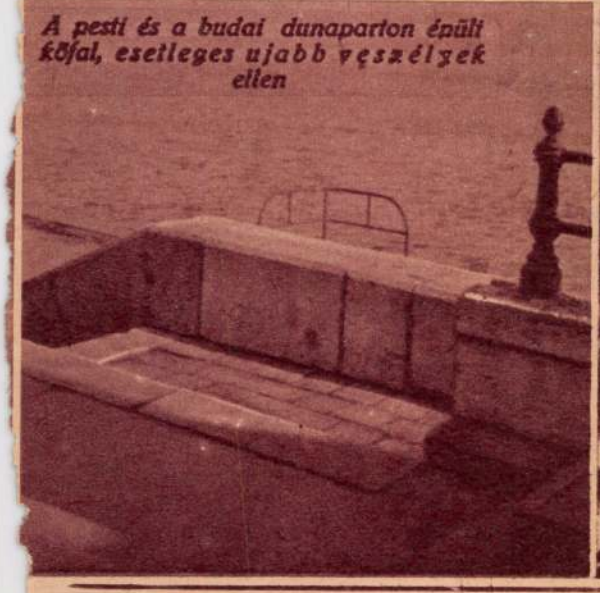

A pesti és a budai dunaparton épült kőfal, esetleges ujabb veszélyek ellen

„Az árvizi hajós"
Domborma a Ferenciek terén, a templom falában a hős Wesselényi báró emlékére

Hajnal Nándor felvételei

BESZÉDES LÁSZLÓ, BORSZÉKY FRIGYES, JUSZKÓ BÉLA, KLIMÓ ISTVÁN, MAKOLDY JÓZSEF, PAP EMIL ÉS WÁGNER GÉZA

GYÜJTEMÉNYES CSOPORTKIÁLLITÁSA

A VÁROSLIGETI MŰCSARNOKBAN

A KATALÓGUS ELŐSZAVÁT
LYKA KÁROLY
IRTA

ÁRA: 20 KORONA

1921 SZEPTEMBER HAVÁBAN

A műtárgyak eladása a Társulat irodájában eszközöltetik. Vételár $^1/_4$ része a vásárlási nyilatkozat aláírásakor azonnal, a hátralékos rész a kiállítás bezárásáig fizetendő le.

A megvásárolt műveket tulajdonosaik a kiállítás bezárása utani 3 napon belül tartoznak elszállittatni.

Pallas részvénytársaság nyomdája, Budapesten.

Ez a kiállítás körülbelül az első az új évadban, reméljük, hogy még egy egész sor követi s hogy együttvéve legalább is arról fognak bizonyságot tenni, hogy a ránk szakadt ezer baj közepette is szakadatlanul, töretlenül folyik nálunk a művészi munka. Nem mondunk vele sem többet, sem kevesebbet, mint azt, hogy a művészet nálunk most már nem csupán a hét kövér esztendő fényűző kedvének kielégítője, hanem szükségletté is vált és nem veri le lábáról a hét sovány esztendő gondja sem.

Szükséglet pedig úgy a művész, mint a szépet, nemeset kereső közönség szempontjából.

Ma a művész nem pusztán egy megrendelés végrehajtója. Amit anyagaiból eszközeivel formál, arra egy benső érzés ereje hajtja, műve tehát benső világát tárja elénk, tükre örömöknek, vágyaknak, borús vagy verőfényes hangulatoknak. Ránk nézve e belső világnak testet-öltése annál becsesebb, mentül több rokonvonást találunk benne a mi érzéseinkből. Ha valóban a mi életünk, a mi földünk, a mi vérmérsékünk és eszünk járása szólal meg a líra közvetlenségével a művész munkájából: rokonnak fedezzük őt fel, aki látható jelekbe tudta kristályosítani a bennünk homályosan élő érzéseket. A mi művészetünkben kétségtelenül van lírai vonás s mert mestereink közöttünk, velünk élnek, mert testvéreink: szolidárisaknak érezzük magunkat az általuk anyagba formált világgal. Hisz ez a mi világunk, csak új, meglepő, félreérthetetlen beszédű formában kerül elénk. Értjük, hogy amit a mi művészeink ebből a mi életünkből, a mi földünkből magukba fogadnak, nem maradhat bennük eltemetve: rájuk nézve szükségletté válik, hogy ami annyira belefészkelte magát szívünkbe, annak részesévé kívánják tenni a többi embert, minket közönséget.

A kifejezés, a formába öntés tehát szükséglet a művészekre nézve. De a művelt közönségre nézve is.

Csak akkor eszmélne erre az ember igazában, ha valami okból egyszeribe hiányzanék a művészet. Mint ahogy a kulturember a közelmult rossz napjaiban eszmélt igazán arra, mit jelent a napiéletben egy olyan egyszerű holmi, mint a szappan, amidőn az alig volt kapható. Néhány emberöltő előtt még csak pár kiválasztott ember édes titka volt: szürcsölgetni a művészet serlegéből. Az újabb nemzedék már régóta a mélyebb műveltségnek igényeivel áll az élet elé s e finomultak lelki élet kincsei közt a művészet egyike a legbecsesebbeknek. Kár volna szót ejteni arról, mily bőségben süti vissza a reá áradó szeretetet a művészet. Innen ered nevelő, mívelő hatása. Ezzel azonban fontos tényezővé lett kulturemberek közt. Barbárrá süllyed az, aki nem él vele, aki idegen tud maradni, aki közömbösséget érez iránta. S mint az egyes ember, úgy egy egész ország is elbarbárosodhatik egy ily közömbösség révén. Soha, amióta szent István fejét először érintette a korona, nem volt az ilyen veszedelem fenyegetőbb, mint ma. Tehát sohasem volt a művészet nekünk drágább, féltettebb kincsünk mint ma.

Művészeink keresték s megtalálták a módját annak, hogy csorba ne essék rajta. Egy percig sem lankadtak el. Őket vád vagy szemrehányás nem érheti. A többi művelt emberen a sor, hogy művészetünk virulása továbbra is folyamatos maradjon. Körülbelül elmondhatjuk, hogy ezért a jövő előtt felelősséget most már egyes egyedül a közönség viseli. Alsóbbrendű kulturák közé ékelve: műveltségünk szintjét nem csak megtartanunk, de még emelnünk is elemi kötelességünk. A két tényező közül, amelyek a művészet virulását lehetővé teszik, a művészek, ime, serényen folytatják munkájukat. A másik tényező, a magyar közönség, bizonyára nem akar lelkesség és kultura dolgában mögöttük maradni.

Lyka Károly.

Beszédes László.

Született 1874-ben Várgömörben. Régi Tolna és Erdélyi nemesi családok sarja, nagyatyja nagyhirű kultúrmérnök volt. Középiskoláit Szebenben végezte, utána Törökországban élő nagybátyjához, Beszédes Kálmán festő és íróhoz ment, itt nyert első oktatást a művészetben. Hazajőve Mátrainál, később Bécsben Helmernél, közben Kiss Györgynél dolgozott, Münchenben Eberleinnek volt tanítványa, Párisban Charpentier, Rodin alatt már kitüntetve volt, majd Belgiumban, Düsseldorf, Bécs, Firenze, Budapesten nyert számos díjat, különösen magyar genre dolgaival, melyekkel úgy a hazai, mint a külföldi tárlatokon általános feltünést keltett.

Jelen kiállításon bemutatott szobrok műveinek csak egy részét képezik, sajnos, harctéren szerzett betegsége megakadályozta abban, hogy egyéb műveit is bemutathatta volna ezen alkalommal.

Borszéky Frigyes.

A képzőművészet és iparművészet határvonala nagyon elmosódott, ha bennük a tiszta művészetet keressük s azt élvezni is tudjuk. Úgy a szobrászat, mint a festészet eredetileg alkalmazott művészet volt.

A mai dekorativ képfestés is visszatérés kiván lenni a nélkül azonban, hogy valami beilleszkedő rendeltetése volna.

Borszéky Frigyes, ki festményeiben a dekorativ művészetet alkalmazza, felismerte, hogy művészete a kerámiában anyagszerüen felhasználva nemcsak az egyéni művészi ambició kielégítéséhez vezethet, de a közizlés fejlesztésére

is hatással van, mert a kerámiai tárgyak, különösen ha azok használati célt is szolgálnak, állandóan szem előtt vannak, a hozzá illeszkedő többi tárgyak megválasztását is kikényszerítik és ezzel a szép iránti érzék fejlesztésére nevelő hatással vannak.

Borszéky a porcellán-festést már évek óta nagy sikerekkel folytatta, a tárgyak festését saját kemencéjében égette, így érhette el azt a technikai tökéletességet is, mi munkáit jellemzi.

A háborús évek hátráltatták régi vágyának teljesülését, hogy oly kerámiai műhelyt létesítsen, hol a tárgyak formáit is saját tervei szerint maga készíthesse, hogy a tárgyak formáit és azok díszítését teljes összhangzásba hozza, végre terve teljesült, műhelyében már dolgozik s most mutatja be a «Borszéky műhely»-ben készült munkáit.

Valamint festményei, úgy kerámiái is a klassikus-alapból indúlnak ki egyéni felfogással és magyaros érzéssel.

A régi magyar kerámiai művészet felújhodását és annak nemesítését jelenti Borszéky törekvése s így a jóhírű magyar iparművészetnek ezen ágával is diadalra kívánja juttatni a nagy, magyar ősi kulturát.

Juszkó Béla.

Született 1877 március 7-én Tatán. A mintarajziskolát mint művésznövendék végezte, Dachauban Hayek növendéke volt. Tanulmányúton több ízben bejárta az egész Balkánt, Törökországot, képtárgyait innen meg a magyar népéletből, kiváltképen a nagy magyar puszták pásztor- és állatvilágából veszi.

A háború folyamán mint hadnagyot a m. kir. 30. honvéd gyalogezredtől egy időre a sajtóhadiszállásra vezényelték hadi festőnek, harctéri képei legnagyobbrészt ezen időből valók.

A műcsarnok tárlatain 20 év óta állandóan szerepel.

Klimó István.

Született 1883-ban Debreczenben. Középiskoláit ugyanitt, majd Budapesten végezte. Művészi tanulmányait az iparművészeti iskolában kezdte, azután Hegedűs László tanítványa lett. Rövidesen elnyerte a Ferencz József koronázási ösztöndíjat, amelyen a firenzei «Academie di belle artes»-en tanult.

Olaszországból visszatérve Balló Ede, majd Ferenczy Károly tanítványa lett a képzőművészeti főiskolán.

A Műcsarnoknak és a Nemzeti Szalonnak évtizedes kiállító festője, az utóbbinak alapító művésztagja.

Képei közül többet megvásárolt a Főváros, igen sok van a néprajzi múzeumban.

1914-ben Székesfehérvárott és Veszprémben rendezett kiállítást nagy sikerrel.

A háború alatt 27 hónapot töltött, mint hadnagy, a tűzvonalban.

Festési iránya úgyszólván egyedül álló, erősen individuális; nem annyira a finom tónusokat, mint inkább a fényhatásokat keresi és adja vissza bravurosan széles felfogásban.

Makoldy József.

Ákosi Makoldy József képein az architektura szeretete jelentkezik, mikor városképeket, tájképeket építészeti motivumokkal választ téma gyanánt. Szélesen lát a térben akkor is, mikor figurálist dolgoz fel. E célból keresi a kontrasztokat, erős fény-árnyék különbségeket. Vízfestményben léptéke a lehető legnagyobb és itt nyilatkozik egyéniségének ereje. Nincs még egy magyar aquarellfestő, aki a Makoldy nagy méreteit a természet utáni festésben bírná, mivel az aquarell terén úgy technikai, mint művészi szempontból a nehézségek a papír nagyságával négyzetes arányban nőnek. Például «*Muzeumkert*» festménye 74 × 96 cm. méreteivel teljesen szokatlan nagyságú.

Született Nagyszebenben 1890-ben, érettségizett Brassóban, műegyetemet végezte Budapesten, művészi tanulmányait Münchenben és Krakóban. A háború előtt utazott Konstantinápolyon át Kisázsiába, Athénen át Peloponesosnak, Velencén és Román át Pompeibe. Beutazta Ausztriát és Németországot. Lengyelországot. A műegyetemen versenyvizsga ösztöndíjat nyert, a kultuszminiszterium pedig Erdélybe küldte az erdélyi templomok, kastélyok és nemesi udvarházak felvételére. Ekkor önálló műtörténeti tevékenységet fejtett ki. Munkássága eredményeiről cikk, rajz és könyv formájában közléseket tett. Erdélyről és Felsőmagyarországról könyvei jelentek meg, mely előbbi előszavát Apponyi írta. Dolgozott a Vasárnapi Ujság, Élet, Uránia, Művészet, Magyar Mérnök és Építész Közlöny, Építő Ipar, Építő Művészet, Pesti Hirlap, Érdekes Újság, Magyarország, Die Karpathen hasábjain. «Az Utcáról» címmel kőrajz sorozata, az utcán pedig sok plakátja jelent meg (Baronett, Kis Ujság, Angol park, Fővárosi cirkusz, Sporthirlap, stb.). Most van sajtó alatt Csonkamagyarország szegénységét rajzokban bemutató könyve.

Több mint 10 éve állít ki a Műcsarnokban, Nemzeti Szalonban, — voltak azonkívül a háború folyamán képei a sajtóhadiszállás bécsi, bozeni, insbrucki, amsterdami, hágai, budapesti kiállításain. Legutóbb a hollandiai magyar reprezentativ kiállításon Hágában és Amsterdamban képviselte «*Magyar tölgyek*» és «*Sashegy*» képeivel a magyar festészetet.

Budapesten először pályadíjat a Műcsarnok Hadviseltek Kiállításán nyert «*Országház ködben*» című képével (Jakab László dr. tulajdona). Van képe a Főváros, Szépművészeti Múzeum, Széchenyi Ernő gróf, Benárd Ágost dr., Szterényi Józsefné, stb. tulajdonában.

Mint építész Münchenben a híres színházépítő cégnél, Heilmann és Littmannál dolgozott; majd Prágában, ahol a Cervenka Ed. síremléket tervezte. Idehaza Somssich Géza gróf kivadári kastély tervét, a Főváros részére egy kamara-

erdei erdőtemető, a Madarász-utcai fürdőépület és Rudasfürdő átépítési tervezetét, a Magyar Mérnök és Építész Egylet nagy pályázatán Kőrégiségek Muzeumát tervezte, amely pályázaton legjobb Makoldy tervezete lett.

Pap Emil.

Született Szolnokon 1884. évben. Festészeti tanulmányait az Orsz. Mintarajz iskolában kezdte Balló Ede tanár vezetése alatt. Ezen iskola négy évi tanfolyamának elvégzése után Münchenben folytatta tanulmányait. A nagy nyilvánosság előtt első ízben az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1905. évi tavaszi kiállításán szerepelt s azután a Társulat majdnem minden kiállításán több képpel vett részt. A Hadviselt Festők 1917. évi kiállításán egyik képével az Erzsébet városi kaszinó díját nyerte el, a Társulat 1920. évi kiállításán pedig a Heves Viktor-féle díjat kapta. A világháborúban elejétől kezdve katonáskodott, legnagyobb részt a fronton, az utolsó évben pedig a sajtóhadiszálláson teljesített szolgálatot.

Wágner Géza.

Gömör-Nyilason 1879-ben született, a lőcsei főreáliskolát elvégezve, a képzőművészeti főiskolában tanári oklevelet szerzett. Onnan a müncheni képzőművészeti akadémiába iratkozott be, majd a párisi «Colarossi» festészeti akadémiában a hírneves Fritz Thaulow. professor növendéke lett.

Azon időben állította ki első munkáit a Champs-Ellysée-i szalonban; majd idehaza állandó kiállítója lett a műcsarnoknak. 1908-ban, egy évi tanulmány útra ment Londonba, ahol Brangwy és A. East látják el művészi tanácsaikkal. Onnan Amsterdamba menve Breitnertől is tanult.

1908-ban «Tátrai hangulat» című művét megvette az állam s ezen munkájával állami díjat is nyert.

1916-ban állami akvarell-díjjal tüntették ki.

«Egyetem-téri templom» című olajfestményét megvette az állam, «Nagyapa bibliát olvas» című pasztelljét pedig a Képzőművészeti Társulat. Több képe Budapest székesfőváros tulajdonában van.

Részt vett a londoni, müncheni, velencei stb. tárlatokon.

Művészi hitvallása a festőiség kifejezése, egyénileg s minél egyszerűbb eszközökkel, úgy a tárgyak megjelenése, mint a hangulatok gyors és biztos megrögzítése szempontjából. Hangulat tanulmányait s karakter képeit mindig egy ülésre készíti.

Az összes festészeti technikáit azért tökéletesítette, hogy a természet minden mozzanatára reagálni tudjon. Azért szólal meg, adandó alkalomkor, mint olajfestő; egészen mást keres, ha vízzel dolgozik. A hangulatokat — főleg a Balaton mellett — csakis pasztellel szokta pár percnyi gyorsasággal megörökíteni. Ilyenkor sem a kényelmet, sem az idő viszontagságait nem ismeri. A «fekete-fehér» művészetben tett sok oldalú képességeit rézkarcai- és linoleummetszeteiben látjuk.

Tata 1877. év. 7

I. TEREM.

Juszkó Béla gyűjteménye.

	Korona
1. Öreg malom, olajfestmény	5,000
2. Jedi kuleh, olajfestmény, (magántulajdon)	
3. Bajezid mecset Stambulban, olajfestmény, (magántulajdon)	
4. Tatár lovak, olajfestmény, (magántulajdon)	
5. Vizi malom, olajfestmény	6,000
6. Tehenek az itatónál, olajfestmény	35,000
7. Tóvárosi öreghid, olajfestmény, (magántulajdon)	
8. Stambul bástyái, olajfestmény, (magántulajdon)	
9. Bújük bazár Stambulban, (magántulajdon)	
10. Stambuli utca, olajfestmény, (magántulajdon)	
11. Kúnsági szélmalom, olajfestmény	6,000
12. Szántás, olajfestmény	6,000
13. Hid a folyón, olajfestmény, (magántulajdon)	
14. Malomárok, olajfestmény	5,000
15. Stambul falai alatt	100,000
16. Rab nő, olajfestmény	5,000
17. BESZÉDES LÁSZLÓ: Tárogatós, bronz szobormű	12,000
18. Förgetegben, olajfestmény	80,000
19. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Huska,~~ bronz szobormű	18,000
20. Magyar tehenek, olajfestmény, (magántulajdon)	
21. Szökik a csikó, olajfestmény	60,000
22. Szarajevoi pékműhely, olajfestmény	4,000
23. Tehenek a folyónál, olajfestmény, (magántulajdon)	
24. Alkonyat a Hortobágyon, olajfestmény	15,000

1/1

	Korona
24/a. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Gulya birája~~, bronzszobor	12,000
25. Tóvárosi harangláb, olajfestmény, (magántulajdon)	
26. Tehén, olajfestmény, (magántulajdon)	
27. Kacsák, olajfestmény	4,000
28. Hármas szántás a Hajdúságban, olajfestmény	40,000
29. Alkonyat a Hortobágyon, olajfestmény	50,000
30. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Szomorjai asszony~~, bronzszobor	35,000
31. Terelés a szélfogóba, olajfestmény, (magántulajdon)	
32. BESZÉDES LÁSZLÓ: Győzni vagy halni, bronzszobor	30,000
33. Kurd lovas, olajfestmény	40,000
34. Bugaczi csikós, olajfestmény	35,000
35. Ökrös fogat, olajfestmény	8,000
36. Tóvárosi öregház, olajfestmény	5,000
36/a. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Igyék kend~~, bronzszobor	10,000
37. Gomolygó felhők, olajfestmény	4,000
38. Acsa vidéke, olajfestmény, (magántulajdon)	
39. Konyha, olajfestmény	6,000
40. Alkonyat, olajfestmény	4,000
41. Tóvárosi részlet, olajfestmény, (magántulajdon)	
42. Esti verőfény, olajfestmény, (magántulajdon)	
43. Vizen át, olajfestmény	8,000
44. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Rövid szabadságon~~, bronzszobor	12.000
45. Hazafelé a legelőről, olajfestmény	40,000
46. BESZÉDES LÁSZLÓ: Vén cseléd, bronzszobor	10,000
47. Legelőn, olajfestmény	6,500
48. Hodály, olajfestmény	5,000
49. Szatmári udvar, olajfestmény, (magántulajdon)	

	Korona
50. Boglyák, olajfestmény	4,000
51. Napsütés, olajfestmény, (magántulajdon)	
52. Tél, olajfestmény, (magántulajdon)	
53. Lidó, olajfestmény, (magántulajdon)	
54. Domboldalon, olajfestmény	4,500
55. Unalom, olajfestmény, (magántulajdon)	
56. Árnyékban, olajfestmény, (magántulajdon)	
57. «Fordulj édes lovam Lengyelország felé», olajfestmény	4,000
58. Jön a kozák körös-körül, olajfestmény, (magántulajdon)	
59. Bujdosó kuruczok	4,000
60. Estefelé, olajfestmény, (magántulajdon)	
61. Öklelődző bikák, olajfestmény	4,000
62. Alkonyatban, olajfestmény, (magántulajdon)	

Debreczen 1883

II. TEREM.

Klimó István gyűjteménye.

	Korona
63. Csutkamorzsolás, olajfestmény	10,000
64. Bucsu Feldebrőn, olajfestmény	3,000
65. Tetemvár, olajfestmény	2,500
66. Domonkos temploma, (magántulajdon)	
67. Bucsu Felnémeten, olajfestmény	4,000
68. Egri vár részlet (vázlat)	3,000
69. Virágzó almafák	9.000
70. Anyós, (magántulajdon)	
71. BESZÉDES LÁSZLÓ: Bojtár, bronzszobor	10,000
72. Batyuzás	45,000
73. Öreg verklis	18,000
74. BESZÉDES LÁSZLÓ: Biró uram, bronzszobor	12,000
75. Andrássy-út vége	8,000
76. Szépasszony völgye	3,500
77. Cirkusz építése	3,000
78. Meleg napsütés, (magántulajdon)	
79. Temető bucsu	3,000
80. Kapás-utca, (magántulajdon)	
81. Tanulmányfej	9,000
82. Rózsák	10,000
83. Kiskőporos Egerben	3,000
84. Verőszala	3,000
85. Szürke hangulat	8,000
86. Csonka malom	30,000
87. Havas fenyők	7,000
88. Esti napsütés (vázlat)	2.500
89. Vörös háztetők	2,500
90. Karcagi szélmalmok	7,000

	Korona
91. Domboldal	2,500
92. Cigányputri	3,000
93. BESZÉDES LÁSZLÓ: Matyó anyóka, bronzszobor	9,000
94. BESZÉDES LÁSZLÓ: Patakon át, bronzszobor	12,000
95. Iskolakerülők	3,000
96. Csutkakeresztek, (magántulajdon)	
97. Bogárhátu cigányviskók	9,000
98. Csordáskutnál	2,500
99. Verőszala	3,000
100. Őszirózsák	10,000
101. Kártyavetés	18,000
102. Tavasz a városligetben	7,000
103. Nagyparton	2,500
104. Tanulmányfej	3,000
105. Bolgár-tanya	8,000
106. Varró asszony	10,000
107. Köcsögvásár	3,000
108. Borpince előtt	2,500
109. Virágok, (magántulajdon)	
110. Kirakóvásár	3,000
111. Délelőtti napsütésben, (magántulajdon)	
112. Őszi színek	9,000
113. Napsütés	10,000
114. BESZÉDES LÁSZLÓ: Vidéki bácsi, bronzszobor	10,000
115. Kati a teknőben	43,000
116. BESZÉDES LÁSZLÓ: Magyar vendéglátás, bronzszobor	10,000
117. Csöndes viz	12,000
118. Nyires	9,000
119. Egri borpincék	3,000
120. Falusi utca	2,500
121. Muskátli, (magántulajdon)	

	Korona
122. Szalóki földek	3,500
123. Keresztek	2,509
124. Egri leány	10,000
125. Csendélet	9,000
126. Gyárváros	8,500
127. Cigányleány, (magántulajdon)	
128. Hostya részlet	2,500
129. Az első karácsonyfa	9,000
130. Egri várrészlet	30,000
131. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Kukoricafűzér~~, bronzszobor	12,000
132. Aktok	45,000
133. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Ebéd Hortobágyon~~, bronzszobor	9,000
134. Esti napsütés	25,000
135. A vén diák, (magántulajdon)	
136. Gyümölcsös	2,500
137. Napraforgók	2,500
138. Rákospatak hidja	10,000
139. Konyha asztal	11,000

L. Iványi

III. TEREM.

Beszédes László és Pap Emil gyűjteménye.

		Korona
140.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Matyó menyecske, bronzszobor	10,000
141.	PAP EMIL: Tükür előtt, olajfestmény, (magántulajdon)	
142.	PAP EMIL: Kosztümös leány, olajfestmény, (magántulajdon)	
143.	PAP EMIL: Próba, olajfestmény, (magántulajdon)	
144.	PAP EMIL: Interieur, olajfestmény	30,000
145.	PAP EMIL: Kék ruha, olajfestmény, (magántulajdon)	
146.	PAP EMIL: Ablaknál, olajfestmény	25,000
147.	PAP EMIL: Pihenő kacsák, olajfestmény	6,000
148.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Farizeus, bronzszobor	10,000
149.	PAP EMIL: Esős nap, olajfestmény	7,000
150.	PAP EMIL: Öregasszony macskával, olajfestmény, (magántulajdon)	
151.	PAP EMIL: Diófa alatt, olajfestmény	40,000
152.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Alkonyat, bronzszobor	12,000
153.	PAP EMIL: Délutáni mulatság, olajfestmény, (magántulajdon)	
154.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Fiatal özvegy, bronzszobor	12,000
155.	PAP EMIL: Kertben, olajfestmény	50,000
156.	PAP EMIL: Zöld szoba, olajfestmény	30,000
157.	PAP EMIL: Varrogatás, olajfestmény	7,000
158.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Rorátén, bronzszobor	12,000

Korona

159. PAP EMIL: Apám arcképe, olajfestmény, (magántulajdon)
160. BESZÉDES LÁSZLÓ: Adventkor, bronzszobor 12,000
161. BESZÉDES LÁSZLÓ: Áldomás Hortobágyon, bronzszobor ... 10,000
162. BESZÉDES LÁSZLÓ: Háborús világban ... 12,000
163. BESZÉDES LÁSZLÓ: Robam után, bronzszobor ... 18,000
164. BESZÉDES LÁSZLÓ: Töprengő, bronszobor 35,000
165. BESZÉDES LÁSZLÓ: Albán török leány, bronzszobor ... 7,000
166. BESZÉDES LÁSZLÓ: Mostoha kenyér, bronzszobor ... 5,000
167. BESZÉDES LÁSZLÓ: Rozmaring, bronzszobor 7,000
168. BESZÉDES LÁSZLÓ: Libás leány, bronzszobor ... 7,000
169. BESZÉDES LÁSZLÓ: Civis gyerek, bronzszobor ... 5,000
170. BESZÉDES LÁSZLÓ: Ingyen tej, bronzszobor 5,000
171. BESZÉDES LÁSZLÓ: Albán nő, bronzszobor 7,000
172. BESZÉDES LÁSZLÓ: Uj hazában, bronzszobor ... 50,000
173. BESZÉDES LÁZLÓ: Juhász a szamáron, bronzszobor ... 18,000
174. BESZÉDES LÁSZLÓ: Te Deum, bronzszobor 25,000
175. BESZÉDES LÁSZLÓ: Palotai asszony, bronzszobor ... 12,000
176. BESZÉDES LÁSZLÓ: Pásztor ember, bronzszobor ... 12,000
177. PAP EMIL: Orosz fogoly, olajfestmény ... 20,000
178. BESZÉDES LÁSZLÓ: Vadász, bronzszobor 12,000
179. PAP EMIL: Utca, olajfestmény ... 6,000
180. PAP EMIL: Napsütés, olajfestmény ... 5,000
181. PAP EMIL: Malom patak, olajfestmény ... 15,000

	Korona
182. PAP EMIL: Nyáron, olajfestmény --- --- ---	50,000
183. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Bevonulás előtt~~, bronzszobor --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- ---	15,000
184. PAP EMIL: Flirt, olajfestmény, (magántulajdon)	
185. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Matyó varróleány~~, bronzszobor --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- ---	12,000
186. PAP EMIL: Várakozás, olajfestmény --- ---	50,000
187. PAP EMIL: Délutáni siesta, olajfestmény ---	25,000
188. PAP EMIL: Harangláb, olajfestmény --- ---	5,000
189. PAP EMIL: Homokos szántóföld, olajfestmény	4,000
190. BESZÉDES LÁSZLO: Tisza partján, bronzszobor --- --- --- --- --- --- --- --- --- --- ---	12,000
191. PAP EMIL: Akt tükör előtt, olajfestmény ---	8,000
192. PAP EMIL: Reggeli nap, olajfestmény --- ---	7,000
193. PAP EMIL: Mosás, olajfestmény --- --- ---	40,000
194. PAP EMIL: Leányok otthon, olajfestmény ---	40,000
195. PAP EMIL: A veranda bejárata, olajfestmény	50,000
196. PAP EMIL: Modell, olajfestmény --- --- ---	7,000
197. PAP EMIL: Kisvárosi utca, olajfestmény ---	6,000
198. BESZÉDES LÁSZLÓ: Vajdahunyadi leány, bronzszobor --- --- --- --- --- --- --- --- ---	10,000
199. BESZÉDES LÁSZLÓ: ~~Miklós gyerek~~, márványszobor --- --- --- --- --- --- --- --- ---	50,000

IV. TEREM.

Pap Emil gyüjteménye.

		Korona
200.	Tóvárosi vágóhíd, olajfestmény	4,000
201.	Train-szekér, olajfestmény	3,000
202.	Melegedő model, olajfestmény	8,000
203.	Fürdőszobában, olajfestmény	7,000
204.	Ebédelő katona. olajfestmény	3,000
205.	Malom, olajfestmény	3,000
206.	Kacsák, olajfestmény	3,000
207.	Virágos udvar, olajfestmény	15,000
208.	Verenda, olajfestmény	3,000
209.	Reggel, olajfestmény	3,000
210.	Munka közben, olajfestmény	5,000
211.	Bérház udvara, olajfestmény	6,000
212.	Füzes a viz mellett, olajfestmény	4,000
213.	Viharos idő, olajfestmény	3,000
214.	Kacsák a vízen, olajfestmény	4,000
215.	Bródyból, olajfestmény	5,000
216.	Toilette, olajfestmény, (magántulajdon)	
217.	Malom, olajfestmény	5,000
218.	Malom-patak, kacsákkal, olajfestmény	15,000
219.	Holdas est, olajfestmény	4,000
220.	Napon, olajfestmény	6,000
221.	Háborus romok, olajfestmény	5,000
222.	Kazlak, olajfestmény	3,000
223.	Hadnagy-utca, olajfestmény	3,000
224.	Kacsák a patakban, olajfestmény	3,000
225.	Pihenő, olajfestmény	3,000
226.	Csujes lovak, olajfestmény	3,000
227.	Akt, olajfestmény	7,000

	Korona
228. Zene, olajfestmény	8,000
229. Női akt, olajfestmény	7,000
230. Öltözőben, olajfestmény	4,000
231. Felhők, olajfestmény	3,000
232. Öcsém arcképe, olajfestmény, (magántulajdon)	
233. Sárga ház, olajfestmény	5,000
234. Folyócska, olajfestmény	4,000
235. Fél akt, olajfestmény	6 000
236. Régi malom, olajfestmény	6,000
237. Muszka, olajfestmény	7,000
238. Leégett házak, olajfestmény	3,000
239. Lovak, olajfestmény	3,000
240. Nyaralóban, olajfestmény	6,000
241. Vízpart, olajfestmény	4,000
242. Kacsák, olajfestmény	3,000
243. Kötögető öreg asszony, olajfestmény	5,000
244. Bródy-i utca, olajfestmény	3,000
245. Piros ruhás leány, olajfestmény	35,000
246. Sátrak, olajfestmény	3,000
247. Szántóföldek, olajfestmény	3,000
248. Grodecki híd, olajfestmény	6,000
249. Kacsák, olajfestmény	4,000
250. Bogják, olajfestmény	4,000
251. Holdvilágnál, olajfestmény	3,000

V. TEREM.

Makoldy József gyűjteménye.

		Korona
252.	Domboldalon, vízfestmény	9,000
253.	Nyirbátori templom, aquarell	9,500
254.	Műterem sarok, olajfestmény	9,500
255.	Gondolkozó, olajfestmény	18,000
256.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Kész az ebéd, bronzszobor	10,000
257.	Anyám, olajfestmény, (magántulajdon)	
258.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Ahová az Úr akarja, bronzszobor	12,000
259.	Expressionista fej	7,500
260.	A «Baronet» igazgatója, olajfestmény	7,500
261.	Ukrán nagyanyó, aquarell	4,500
262.	Széchenyi E. gróf parkja, olajfestmény	6,000
263.	Podhorce: Királyi park, I., aquarell	6,600
264.	Halász, olajfestmény	3,500
265.	Magyar kert, aquarell	6,000
266.	Magyar tölgyek,*) aquarell	15,000
267.	A körönd, olajfestmény	5,600
268.	Fűzek, aquarell	6,000
269.	Brassói Graft, rézkarc	1,000
270.	Andrássy-szobor, olajfestmény	8,000
271.	Reggeli, olajfestmény	14,000
272.	BESZÉDES LÁSZLÓ: Zsellér ember, bronzszobor	9,000
273.	M. Némethy Ella, a m. kir. Opera énekesnője, olajfestmény	35,000

*) Először a hollandiai magyar reprezentativ kiállításon bemutatva.

	Korona
274. BESZEDES LÁSZLÓ: Földmunkás, bronzszobor	10,000
275. Piros tiganban, olajfestmény	20,000
276. Wellisch Margit, olajfestmény, (magántulajdon)	
277. Vavel Krakóban, aquarell	3,500
278. Arckép, rajz, (magántulajdon)	
279. Dr. Makoldy Gida, olajfestmény, (magántulajdon)	
280. Köd, aquarell, (Elsner Gy. tulajdona)	
281. Tükörkép, olajfestmény	20,000
282. Muzeum-kert, aquarell	18,000
283. Magaslaton, aquarell	12,000

VI. TEREM.

Makoldy József gyűjteménye.

	Korona
284. Kút Podhorcén, aquarell	4,500
285. Csütörtökhely, tollrajz	800
286. Feleségem, szinesrajz	2,000
287. Napsütésben, aquarell	8,000
288. Niskói templom, aquarell	2,500
289. Régi Pest, aquarell	6,500
290. Bajmócz, tollrajz	800
291. Lőcsei városház, tollrajz	800
292. Tokaj hegye, olajfestmény	8,000
293. Napsütés az irtáson, vízfestmény	5,000
294. Orosz városka, vízfestmény	2,500
295. Ablak, vízfestmény	4,000
296. Obsko, tusrajz	800
297. Ágyú állások, aquarell	2,500
298. Anyám, rajz, (magántulajdon)	
299. Nyires, vízfestmény	3,800
300. Cipészműhely, vízfestmény	10,500
301. Tabán a királyi várból nézve, aquarell	9,500
303. Csatorna ásók, aquarell	3,200
304. Feltrei tetőjáték (Felsőolaszország), aquarell	6,800
305. Megfigyelő állás, aquarell	2,600
306. Bodrogkeresztúron, aquarell	3,000
307. Orosz templom, aquarell	1,800
308. Jánoshegy, aquarell	1,500
309. Kalvária, aquarell	14,000
310. Akt, aquarell	6,500

	Korona
311. Művész fantázia, tollrajz	1,200
312. Windischgrätz hercegnő, ceruzarajz	900
313. Lóczy Baba, ceruzarajz	1,000
314. Takácsbástya Brassóban, tusrajz	900
315. Horthy Miklós Szegeden a városház termében, ceruzarajz	1,000
316. Marosszentimre, tusrajz	800
317. Csendélet a Lipótkörúton, nyomás	600
318. Országház előtt, nyomás	600
319. Fogságból hazatérők, aquarell	5,000
320. Foglyok munkában, aquarell	9,600
321. Mégsem fogunk fázni, nyomás	650
322. Ferencz József-kapu, nyomás	600
323. Ellenforradalmi emlékünnep Kőszegen, rajz	800
324. Csikrákos, tusrajz	800
325. Bakó László, ceruzarajz	800
326. Segesvári bástya, tusrajz	900
327. Nagy Géza, ceruzarajz	900
328. Karácson Endre, ceruzarajz	900
329. Erdő irtás, aquarell	9,000
330. Olvasó nő, ceruzarajz	650
331. Bródy kifosztott üzletnegyede, rajz	500
332. Grafti bástya, tollrajz	700
333. Négy lampion, olajfestmény	6,000
334. Podhorce: királyi park II., aquarell	6,600
335. Török-ugratónál Budán, aquarell	3,500
336. Normafánál, olajfestmény	9,000
337. Katona fürész belseje, aquarell	2,800
338. Katonairoda, aquarell	2,000
339. Három lampion, olajfestmény	6,000
340. Páncélautó telitalálattal, rajz	500
341. Brassói Katalinkapu, aquarell	5,000
342. Magyar előkert, aquarell	6,500
343. Lekötött léghajó, aquarell	3,000

	Korona
344. Katonaszabó, aquarell	5,600
345. Margitsziget, aquarell	3,800
346. Supraport, aquarell	10,000
347. Angol katonák, nyomás	650
348. Hungária bejárata, nyomás	600
349. Damjanich-utca sarok, nyomás	600
350. Elmebeteg, aquarell	5,800
351. Parlament a Halászbástyáról, aquarell	3,500

VII. TEREM.

Makoldy József gyűjteménye.

		Korona
352.	Sátortábor, aquarell	3,500
353.	Wolfgangsee, aquarell	7,000
354.	Diogenes a hordóval, aquarell	2,600
355.	Salzburgi tornyok, aquarell	4,000
356.	A Vavel koronázó temploma, aquarell (Borsay M. tulajdona)	
357.	Tarnobrzeg temploma, aquarell	2,000
358.	Naplopó, aquarell	3,500
359.	Erdei út, aquarell	6,000
360.	Buda a várból, aquarell	10,000
361.	Sashegy,*) aquarell	15,000
362.	Kis orosz, aquarell	2,500
363.	A Múzeumkert, aquarell (August E. József tulajdona)	
364.	Jánoshegy a Rózsadombról, aquarell	9,000
365.	Theresienstadt, aquarell	1,400
366.	Prágai St. Veit dóm, aquarell	5,000
367.	Parkrészlet, aquarell, (magántulajdon)	
368.	Nagyanyáink kora, aquarell	7,000
369.	Párás táj, aquarell	5,000
370.	Barcasági-utca, aquarell, (magántulajdon)	
371.	Országház, aquarell	1,800
372.	Jezsuita-lépcső, aquarell	3,000
373.	Fehér fal (Budafok), aquarell	8,500
374.	Német tarack, aquarell	5,600
375.	Salzburg vára, aquarell	6,000

*) Először bemutatva a hollandiai magyar reprezentativ-kiállításon.

		Korona
376.	Terka, olajfestmény	12,000
377.	Templomszentély Volhyniában, aquarell	4,000
378.	Mirabell-park, Salzburg, aquarell	3,500
379.	Bodrog hajlása, olajfestmény	6,500
380.	Mirabell-park bejárata, aquarell	4,500
381.	Kora tavasz, aquarell	10,000
382.	Millenáris emlék, aquarell (Borsay M. tulajdona)	
383.	Erzsébet-hídfő, olajfestmény	4,600
384.	Állások, aquarell	1,800
385.	Táj, aquarell (W. M. tulajdona)	
386.	Akt, olajfestmény	25,000
387.	Dominikánus-templom, aquarell	3,000
388.	Oroszok, aquarell	3,800
389.	Magyar lány, olajfestmény	10,000
390.	Kamaraerdő, aquarell	12,000
391.	Kilátás műtermemből, olajfestmény	11,000
392.	Krakó, aquarell	15,000
393.	Női fej, aquarell	5,000
394.	A Bodrog és Hegyalja, olajfestmény	12,000
395.	Régi pesti ház, aquarell	18,000
396.	Bodrog partján, olajfestmény	20,000
397.	Barokk-lombok, aquarell	7,000

VIII. TEREM.

Juszkó Béla gyűjteménye.

	Korona
398. Sztyr Torgovitzánál, olajfestmény	2,000
399. Leégett oroszfalu, olajfestmény	2,000
400. A Sztyr Krasnojénál, olajfestmény	3,000
401. Üteg a hóban, olajfestmény	3,000
402. Szilisztria, olajfestmény	4,000
403. Palóc hegyek, olajfestmény	2,500
404. Deszkavágó, olajfestmény	5,000
405. Akácfák, olajfestmény	4,000
406. Várakozás, olajfestmény	6,000
407. Szikes tócsák, olajfestmény	7.500
408. Esős idő, olajfestmény	4,000
409. Nyárfák alatt, olajfestmény	4,500
410. Alkony, olajfestmény	4,000
411. Réti malom, olajfestmény	5,500
412. Lövészteknők, olajfestmény	3,500
413. Radautzi harctér, olajfestmény	3,000
414. Drótsövények, olajfestmény	3,000
415. Codroipói országút, olajfestmény	3,500
416. 30-as honvédállás Kirlibabánál, olajfestmény	3,500
417. Osztrijewo, olajfestmény	3,500
418. 30·5 gödre a Sella Plateaun, olajfestmény	3,000
419. Út a Tagliamento felé, olajfestmény	3,500
420. Drótsövény, olajfestmény, (magántulajdon)	
421 Chorow, olajfestmény	3,000
422. Orosz viskók, olajfestmény, (magántulajdon)	
423. 30·5 gödre, olajfestmény	2,500
424. Ikwa mellett, olajfestmény, (magántulajdon)	
425. 40. honvédhadosztály konyhája, olajfestmény	3,000

Korona

426. 30-as honvéd segélyhely Kirlibabán, olajfestmény, (magántulajdon)
427. Postás istálló Volhyniában, olajfestmény, (magántulajdon)
428. Huszár muszkaföldön, olajfestmény, (magántulajdon)
429. Lövészárok Szuchowolán, olajfestmény, (magántulajdon)
430. Hadizsákmány Codroipón, olajfestmény 3,500
431. Orosz temető, olajfestmény 3,500
432. Csúcs a Kirlibaba folyónál, olajfestmény, (magántulajdon)
433. Hídfő a Tagliamentonál, olajfestmény, (magántulajdon)
434. A mali dongoszkáji templom, olajfestmény (magántulajdon)
435. Szurmay-törzs benzin oszlopa, olajfestmény, (magántulajdon)
436. Srapnellezés Val-Suganában, olajfestmény, (magántulajdon)
437. Árkászoszlop, olajfestmény 3,000
438. Csues ló, olajfestmény, (magántulajdon)
439. Összelőtt olasz állás, olajfestmény 3,000
440. Szurmay-törzs telefonoszlopa, olajfestmény... 3,500
441. Muszka mocsár, olajfestmény... 3,500
442. Csues ló, olajfestmény... 3,500
443. Az Ikwa. olajfestmény... 3,500
444. Silistriai bulgár szekér, rajz 1,000
445. Sugana völgyben, szines rajz... 1,000
446. Szamarak Stambulban, rajz 1,000
447. Jön a srapnell, rajz 1,000
448. Hadikfalva, rajz 1,000
449. Csikós, rajz 1,000
450. Előre! rajz 1,500

	Korona
451. Levico, színes rajz	1,000
452. Codroipó, színes rajz	1,500
453. Mozgó konyhák, vízfestmény	2,000
454. Magyar kakas, olajfestmény	3,500
455. Kis-ázsiai török temető, olajfestmény	5,000
456. Öreg béres, olajfestmény	5,500
457. Serajevói utca, olajfestmény	5,000
458. Lucskos idő, olajfestmény	5,500
459. Delelő birka nyáj, olajfestmény	5,200
460. Hallgató ágyúk, olajfestmény	3,000
461. Hortobágyi csikós, olajfestmény	6,000
462. Jedi kuleh Stambulban, olajfestmény	4,500
463. Tóvárosi öreg kalló, olajfestmény	4,500
464. Delelő tehenek, olajfestmény	4,000
465. Védelmi állás Val-Suganaban, vízfestmény	2,000
466. Csikós, rajz	1,000
467. Tyúkól, rajz	2,500
468. Orosz foglyok, rajz	2,500
469. Orosz pajta, vízfestmény	1,000
470. Lecsapódó srapnell hüvely, rajz	2,000
471. Srapnellfelhők, krétarajz	1,000
472. Imádkozó török, rajz	1,000
473. Bikák, rajz	1,000
474. Kötött léggömb, színes rajz	1,000
475. Öklelőző bikák, rajz	1,000
476. Nyári napsütés, olajfestmény	4,500
477. Imádkozó csuesek, rajz	1,500
478. Török üteg, olajmestmény	2,500
479. Üteg, téli napsütésben, olajfestmény	2,000
480. Leégett házak Kalniaticyn, olajfestmény	2,000
481. Lesgrabovieci erdő melletti harctér, olajfestmény	2,500
482. Jön az ősz, olajfestmény	4,000
483. Meleg-forrás, olajfestmény	4,500

	Korona
484. Őszi színek, olajfestmény (magántulajton)	
485. Nyerges ló, olajfestmény	4,000
486. Telefonos fedezék Col. Malevankán, olajfestmény	4,000
487. Mlynovi park az Ikva mellett, olajfestmény	2,000
488. Orosz csűr, olajfestmény	2,000
489. A Tagliamentó	2,500
490. Muszkaroham, rajz	1,500
491. Folyóparton, olajfestmény	4.000

IX. TEREM.

Wágner Géza gyüjteménye.

		Korona
492.	Balatoni hangulat, pasztell	4,000
493.	Játszó gyermekek, pasztell	14,000
494.	Házsor, aquarell, állami díjat nyert	20.000
495.	Vihart jelző felhő a Balatonon, pasztell	10,000
496.	Mária Nosztrai templom belseje, akvarell	25.000
497.	Naplemente a Balatonon, pasztell	6,000
498.	Kilátás a Gellérthegyről, vizfestmény	5.000
499.	Öreg fűzfák, eredetí rézkarc	200
500.	Szelcei részlet, eredeti linometszet*)	200
501.	Zólyomi patak mentén, eredeti rézkarc	200
502.	Vizi malom, eredeti linometszet	200
503.	Este a Balatonon, pasztell	8,000
504.	Tabáni részlet, rajz	1,800
505.	A Gellért hegy alatt, akvarell	5,000
506.	Hoorni utca részlet, szines rajz	2.000
507.	Naplemente a Balatonon, pasztell	5,000
508.	Schiedami részlet, tollrajz	2,000
509.	A magas Tátra télen, eredeti rézkarc*)	200
510.	Tabáni részlet, eredeti linometszet*)	200
511.	Dunapart télen, eredeti rézkarc*)	200
512.	Cserpataki részlet, eredeti linometszet*)	200
513.	Ferenc József hidfő, akvarell	5,000
514.	Fenyves erdő télen, pasztell	2,500
515.	Ferencz József hídfő, akvarell	3,000
516.	Halászbárkák télen, pasztell	8,000
517.	Szénaboglya, akvarell	2,500

*) Csillaggal jelzett művek többször eladók keret nélkül.

	Korona
518. Csónakázók, pasztell	3,000
519. Este a Themse partján, pasztell	8,000
520. Virágos rét, akvarell	3,000
521. Borúlás a Balatonon, pasztell	3,000
522. Kártyázó nő, pasztell	20,000
523. Balatoni hangulat Világoson, pasztell	5,000
524. Napraforgók, akvarell	3,000
525. Utca kép a várból, rajz	1,500
526. Utca kép a Tabánból	2,000
527. Utca kép a várból	1,500
528. Rotterdami részlet, pasztell	5,000
529. Besztercebányai részlet, eredeti linometszet	200
530. Balatoni habok, pasztell	5,000
531. Selcei utcarészlet, akvarell	3,000
532. Fenyves erdő mélye	6,000
533. Balatononi hangulat. pasztell	6,000
534. Zsúpos ház, eredeti akvatinta, többször eladó	250
535. A párisi Notre Dame, eredeti akvatinta, többször eladó keret nélkül	500
536. Fiam, pasztel (magántulajdon)	
537. Schiedami részlet, akvarell	13,000
538. Beszterczebányai részlet, pasztell	5,000
539. Tanulmányfej, pasztel (magántulajdon)	
540. Részlet a müncheni Au-ból, eredeti linometszet*)	200
541. Francia kőfaragók, tollrajz	2,000
542. Hollandi fürésztelep, színrajz	3,000
543. Técsői kazlak, pasztell	4,000
544. Aranyhíd a Balatonon, pasztell	8,000
545. Gyömbéri virágos hegyoldal, pasztell	5,000
546. Bajor faluvége, színes rajz	3,000
547. Téli napsütés, pasztell	5,000
548. Kumuluszok a Balatonon, pasztell	5,000
549. Kert, aquarell	3,000
550. Máramarosi tipus, pasztell	6,000

	Korona
551. Ragyogó naplemente a Balatonon	5,000
552. Napraforgó virágok, aquarell	2,500
553. Balatoni részlet, pasztell	5,000
554. Cölni részlet, pasztell	4,500
555. Mosoda a Szajnán, szines rajz	2,500
556. Kukorica törők, akvarell	2,000
557. Battikolt fakazetta, (Br. Bánffy család tulajdona)	
558. Radvánszky-kastélyudvar, pasztell	5,000
559. Napraforgók alatt, akvarell	2,000
560. Kisgarami részlet, aquarell	3,000
561. Nyárfák a Balaton mellett, akvarell	2,000
562. Rönkusztatás a felvidéken, pasztell	7,000
563. Birkaakol előtt, aquarell	2,000
564. Técsői részlet, pasztell	2,000
565. Festőnők a Duna partján, aquarell	2,000
566. Virágos kerti részlet, pasztell	5,000
567. Pihenő tehenek a Balaton mellett, aquarell	2,500
568. Londoni hajók, pasztell	3,000
569. Esteledik, pasztell	2,000
569/a. Árvizes réten, eredeti rézkarc*)	200
570. Ezüstös felhők a Balatonon, pasztell	3,000
570/a. Hágai részlet, eredeti linometszet*)	200
571. Tengeri halászhajó, rajz	3,000
572. Részlet a Balatonról, pasztell	5,000
573. Párisi híd, eredeti rézkarc, többször eladó	3,000
574. Naplementi égbolt a Balatonon, pasztell	8,000
575. Hollandi házak, színes rajz	3,000
576. Balatoni felhők, pasztell	5,000
577. Tengerpart, eredeti rézkarc*)	200
578. Radvánszky-udvar, eredeti linometszet*)	200
579. Balatonti hangulat, eredeti aquatinta*)	200
580. Besztercebányai részlet, eredeti linometszet*)	200
581. Park, aquarell	3,000
582. Vaspánt-készítők, pasztell	5,000

	Korona
583. Müncheni házak, pasztell	5,000
584. Besztercebányai templom, pasztell	5,000
584/a. Szelcei részlet, pasztell	4,000
585. Hollandi vásár, pasztell	10,000
586. Vasgyári részlet, interieur pasztell	5,000
587. Vásárcsarnok előtt, pasztell	2,000
588. Schiedami részlet, eredeti linometszet*)	200
589. Kerti részlet, aquarell	3,000
590. Reggel, aquarell	4,000
591. Felvidéki falurészlet, aquarell	3,000
592. Készülő vihar a Balatonon, pasztell	4,000
593. Részlet a gyömbéri havasról, pasztell	5,000
594. Londoni vasuti híd, pasztell	3,000
595. A Rajna mentén, eredeti vernimou, többször eladó	200
596. Brüggei részlet, pasztell	8,000

X. TEREM.

Klimó István gyüjteménye.

	Korona
597. Napraforgók	7,000
598. Faluvége	2,500
599. Rőzsevivő leányok	2,500
600. Szegény ember aratása	2,500
601. Merengő	8,000
602. Köcsögvásár	26,000
603. Amulett	7,500
604. Csonka malom, (magántulajdon)	
605. Egri meleg víz	8,000
606. Őszi színek	9,000
607. Almák	8,500
608. Ligetben	7,000
609. Gyomlálók	2,500
610. Krumplikapálás	2,500
611. Himző leány	8,000
612. Kirakó vásár	26,000
613. Cigány leány	7,500
614. Szőlők alatt	2,500
615. Kártyázó cigánynők	2,500
616. Homokbánya	7,500
617. Gyümölcsök	8,000
618. Hegyi pásztor	10,000
619. Liget	7,000
620. Búcsusok	2,500
621. Vihar után	2,500
622. Virágok az ablakban	7,500
623. Egri menyecske	30,000
624. Halak	7,000

		Korona
625.	Miska gyerek	2,500
626.	Útszéli kereszt	2,500
627.	Tavasz	6,500
628.	Mariska	8,000
629.	Szárazdajka	2,500
630.	Tópart	2,500
631.	Esti hangulat	7,000
632.	Virágzó fák	6.500
633.	Felnémet	2,500
634.	Kondás és bojtárja	3,000
635.	Pihenő akt	10,000
636.	Verőszala	25,000
637.	Az első oktatás	9,000
638.	Piac	2,500
639.	Öreg pipás	3,000
640.	Csürhe	8,000
641.	Rex	7,500
642.	Nyomtatás	2,500
643.	Cséplés	2,000
644.	Anya és gyermeke	9,000

Borszéky Frigyes
Kerámi: az kiállítarat
lás a 39–40 lapon
a komplett példány-
ban.

Juszkó Béla

Ny. Magyarság 1939. dec. 3.

Beszélgetés négy művésszel a képzőművészek válságos helyzetéről

Országszerte feltűnést keltett *Glattfelder* Gyula püspöknek, a képzőművészeti társulat elnökének a nyilatkozata arról a helyzetről, amelybe a háborús válság és a gazdasági bizonytalanság az egész magyar képzőművészetet sodorta. A kormányzó hitvese volt az első, aki segítségére sietett a válságba került képzőművészeknek és a margitszigeti ünnepségek jövedelméből húszezer pengőt adott a művészek megsegítésére.

Mi a segítés módja? Erről beszélgettünk néhány neves festőművésszel.

Edvi Illés Aladár, a képzőművészeti főiskola tanára, a következőket mondotta:

— Nagyon hálásak vagyunk Glattfelder Gyula megyéspüspök úrnak, hogy szóvátette a sajtóban a magyar képzőművészek tarthatatlan helyzetét. Hogy sok a művész ebben a kis országban, azon nem lehet változtatni, de ha már itt vannak és nélkülöznek, segíteni kell rajtuk. Úgy gondolom, ösztöndíjakkal, rendelésekkel és a műtermekben való vásárlásokkal. *Mindenesetre sürgősen kell segíteni, mert a tél küszöbén a fűtetlen műtermekben megáll a munka.*

Sidló Ferenc, a neves szobrászművész ezeket mondotta:

— A segítés módja nem lehet más, mint hogy a társadalom teljesítse a kötelességét és támogassa a művészeket hathatósabban. Fontosnak tartom, hogy a sajtó ébren tartsa ezt a kérdést, s megindduljon a belső propaganda ebben az irányban. *Nem tartom helyesnek, hogy ezzel a kérdéssel kapcsolatban művésznyomorról beszélnek, mert ez megalázó. Gondoljunk arra, hogy a magyar szellem kitűnő reprezentánsairól van szó, akik benne lesznek majd a művészettörténetben.* Ez az az osztály, amely tekintet nélkül a külső körülményekre, mindig dolgozik, mindig megállja a helyét és a magyarság eszméjét szolgálja.

Molnár C. Pál így nyilatkozott:

— A kérdés nem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik. Az csak természetes, hogy az államra és a városra hárul a feladat, hogy a művészeti piacon megindduljon az élet. Mindenesetre nagy örömöt jelentett a művészvilágnak, hogy a kormányzó úr hitvese húszezer pengővel segített elsőnek. Ezenkívül van reményünk, hogy *egy külön bélyegakcióval kétszázezer pengőt tudnak fordítani a művészek nyugdíj-megsegítésére.* Kötelezővé kellene tenni, hogy *minden középületnél foglalkoztassanak festőket, szobrászokat, mégpedig az építkezési költség 2—3 százalékának az erejéig.*

Juszkó Béla festőművész így látja a helyzetet:

— Tisztában vagyok azzal, hogy ez részben gazdasági kérdés, de meg kell mondjam azt is, hogy a sok ok között nem gazdaságiak is szerepelnek. Magam részéről a legnagyobb veszélynek látom a művészet szétbomlását, mégpedig azt, hogy különböző divatok keletkeznek a művészetben, ami csak időleges sikert jelent. *Festőink sok esetben csak felületben mutatják meg magukat, nincs semmi elmélyülésük.* Ki merem mondani, hogy a művészet leszállt a nívóról és végül is az egész közönség, a vidéki publikum ízlése elromlott. Ez az értékes közönség azt látta, hogy a festők a kék eget nem festik kéknek, a fát nem festik fának s végeredményben nem értette meg a publikum, hogy mi az, amit pingáltak. Most si divatos jelszót adtak ki, s pedig azt, hogy *a művészet ott kezdődik, ahol a természet véget ér. Ez a jelszó hazug és ártalmas, a természettől elrugaszkodni nem lehet.*

---

* **Kemény Melinda** bárónő és Lieszkovszky Tibor táncművészeti iskolája, Károly király-út 3/a.

már a vadnyugaton is kiépítik, a fejlődés hatalmas arányokban indul meg, de a városi békés letelepülést elszánt kalandorok veszélyeztetik. A cselekmény színhelye *Cansas*, ahol Dodge Cityben *elvetemült banda rémíti a lakosságot*, terrorizálja a sheriffet, a városban megszünik a személy- és vagyonbiztonság, s napirenden vannak a gyilkosságok. *Ki volna más alkalmas arra, hogy a várost megtisztitsa a rablóktól, mint Errol Flynn, a romantikus filmregények hőse?* Vállalja a sheriffséget és emberfeletti küzdelmek, színészi produkciónak is életveszélyes bravúrok után természetesen végre kiirtja a gonoszokat s visszaszerzi annak a leánynak a szerelmét is, akit a film elején elvesztett. *Ez a leány a színes filmen bűvöletesen szép Olivia de Havilland.* A hatalmas és izgalmas tömegjelentek valósággal elszédítenek a monumentális filmben. A préríken például a megvadult ökörcsorda elsodor egy karaván, az ekhósszekerek felborulnak, maguk alá temetik utasaikat, akiket az állatok agyongázolnak. Jó tiz percig tartó verekedést is látunk a mulatóban, a kalandorok tanyáján, s a legnagyobb filmtehnikai csoda, ahogy ezt megcsinálták. A verekedők mindent összetörnek a helyiségben, a karzatok lezuhannak, az emberek agyba-főbe verik és lövöldözik egymást s a végén kő kövön nem marad a színhelyen. A robogó vonaton égő kocsiban folyik a küzdelem s a banditák a vonattal párhuzamosan vágtató lovak hátára ugrálva menekülnek a vonatból. A közönség elragadtatással tapsolja nemcsak az egymást rohanva követő remek jeleneteket, hanem a színes felvételeket is.

Mikulásra:
Silhouettes kölni-víz,
Smart perfumery, Bécsi-u. 9.

* **Magyar művészi est Bukarestben.** Bukarestből jelentik, hogy az ottani magyar daloskör szombaton művészi est keretében ünnepelte fennállásának tizéves fordulóját. Az ünnepségre Bukarestbe érkezett a romániai magyar dalosszövetség vezetősége is. Az ünnepi beszédet Inczédy-Joksmann Ödön dr., a szövetség elnöke mondotta.

* **Állomáshelyet cserélnek a nagy stagione-társulatok.** Az A-körzetbe tartozó négy nagy stagione-társulat a kamara által kidolgozott tervezet szerint két-két hónapig játszik az egyes városokban. A Szeged, Debrecen, Kassa és Pécs városokban működő cseretársulatok kéthónapos állomásozás után december 5-én változ-

DER SILBERPOKAL VON NEMESKER.

Von der evangelischen Gemeinde von Nemeskér im Soproner Comitat wird ein äusserst interessantes Erzeugniss der ungarischen Goldschmiedekunst des XVII-ten Jahrhunderts aufbewahrt, das die Gemeinde im Jahre 1771 von Frau Gabriel von Tallján, geb. Gräfin Anna Zichy erwarb und jetzt anlässlich des neuen Tempelbaues zu veräussern gezwungen ist. Der Pokal ist aus vergoldetem Silber geprägt, wiegt 1·16 K gr., ist 24·4 cm. hoch, der Durchmesser seines Bodens beträgt 15·1 cm. Ein gravierter Blätterkranz und fünfblättrige Rosen zieren den kräftig ausschwellenden Ring des Pokalsockels, ein ähnliches graviertes Motiv, jedoch mit Cherubsköpfen unterbrochen ist am unteren Teil des Deckels zu sehen, dessen Knopf von einem aus Silbererz gekerbten Kranz gekrönt wird. Auf der hinteren Fläche des Henkels windet sich eine prachtvoll geprägte und gravierte Arabeske, die sich in einem doppeltenp Wapenschild verläuft. Den Körper des Pokales zieren überall eingravierte Zeichnungen, und zwar in solch verschwenderischer Fülle, desgleichen man auf anderen, derart gezierten Goldschmiedearbeiten dieses Zeitalters nur selten vorfindet. Die Themen dieser Bilder sind auch aus ikonografischem Gesichtspunkte gesehen ausserordentlich interessant. Die mittlere grosse Komposition stellt den in einem Kelter stehenden Christus dar, der in seiner Hand die Fahne der Unsterblichkeit hält, die in einer Lanze endet und den als Drachen dargestellten Teufel durchsticht. In grosser Anzahl erwarten die Helden des Alten und Neuen Testamentes, sowie die Gläubigen auf beiden Seiten das Hervorquellen des Blutes Christi und dadurch ihre eigene Erlösung. Am Fusse der Komposition prunkt das Wappen der Stadt Schemnitz mit einer chronostikonartigen Umschrift aus dem Jahre 1685. Unter ihm ist der Name des evangelischen Seelsorgers der dortigen Gemeinde zu lesen. Ausser diesem detailliert beschriebenen Bilde befinden sich noch sechs kleinere, teils aus biblischen, teils aus allegorischen Themen bestehende Kompositionen, deren Meister entweder der am Henkel verewigte Johann Weidner, oder Bartholomeus Weigl, der erste Goldschmied von Schemnitz im XVII. Jahrhundert gewesen. Wie wir es schon erwähnt haben, will die evangelische Gemeinde von Nemeskér dieses klassische Erzeugniss unserer Goldschmiedekunst mit anderen alten Geräten der Kirche veräussern, in deren Reihe besonders die aus dem XVI-ten Jahrhunderte stammende geschnitzte Kanzel, zwei kleinere Pokale, Zinngefässe, ein Orgelhaus im Barockstile zu erwähnen sind. Der Silberpokal wurde von einem inländischen Sachverständigen auf 20.000 Kronen geschätzt. Die Sammlung, die ihn erwerben wird, wird ihn gewiss zu ihren kostbarsten Schätzen rechnen.

L. v. SIKLÓSSY.

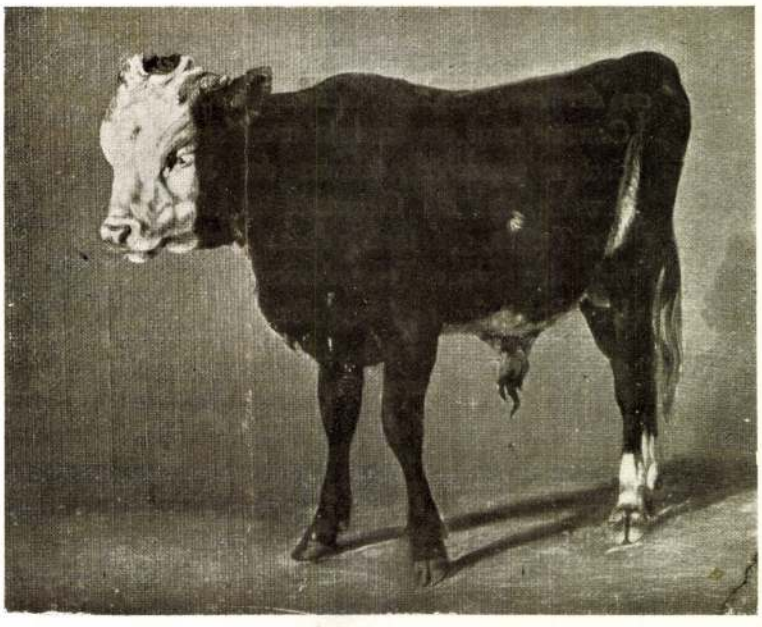

89. VOLZ F.: Bika. — Taureau.

A SZENT-GYÖRGY-CZÉH MAGYAR AMATŐRÖK ÉS GYÜJTŐK EGYESÜLETE XVI. AUKCIÓJÁNAK KATALOGUSA

CATALOGUE DE LA VENTE XVI. DE LA GUILDE-SAINT-GEORGES SOCIÉTÉ DES AMATEURS ET COLLECTIONNEURS HONGROIS.

(Üllői-ut 14. Telefon 152—32. — Megtekintés: 1913 december 16, 17, 18, 19. Árverés: 20, 21, 22. Egyéb tudnivalókat lásd a fedőlap második oldalán.)

I. OLAJFESTMÉNYEK:

1. *Adler M.*: Csendélet dinnyékkel 80
2. *Arnot G.*: Tanulmány ... 40
3. *Barbizoni mester* (Sign. L. de P.): Tájkép ... 100
4. *Gattoni modorában*: A tékozló fiu, XVIII. század ... 2000
5. *Bihari Sándor*: Krisztus temetése 150
6. *Boem Ritta*: Kisértés ... 60
7. *Bonheur Rosa*: Birkafej-tanulmányok ... 6000
   (L. az illusztrációt 312. lapon.)
8. *Brettschneider K.*: Csendélet ... 60
9. *Bruck Miksa*: Tájkép ... 500
10. *Caracci A.*: Krisztus sirbatétele. Bartalos Gyula képtárából ... 300
11. *Carletti*: Templom-interieur ... 450
12. *Coccorante*: Tájkép, 41×20 ... 100
12/a. *Dolce, Carlo*: Menekülés Egyiptomból ... 1000
13. *Eckhardt*: Magyar huszár, szignálva 1867 ... 200
14. *Erdőssy Béla*: Vásári jelenet 60
    (L. az illusztrációt 313. lapon.)
15. *Csuti Fejér Sándor*: Tüz ... 100
16. *Csuti Fejér Sándor*: Kistétényi barlangok ... 50
17. *Ferkat Jenő*: Erdei napsütés, olajfestmény ... 120
18. *Fényes Adolf*: Tájkép ... 700
19. *Gergely Imre*: Nő interieurben 350
    (L. az illusztrációt 317. lapon.)

I. 322

20. *Gergely Imre:* Udvarrészlet ... 100
21. *Harvey:* Négyes fogat 300
⟨L. az illusztrációt 324. lapon.⟩
22—23. *Harvey:* Egyes fogat, egy pár festmény, darabja 150
24. *Heller Ödön:* Gyermekfej ... 70
25. *Heller Ödön:* Tanulmányfej ... 60
26. *Heyer Arthur:* Szarvasok 200
27. *Heyer Arthur:* Őzikék 200
28. *Huet G.:* Csatakép, szavatosággal 2000
29. *Ippolyte:* Részlet a Szent Márkus-templomból 70
30. *Juszkó F.:* Tájkép 100
31. *Juszkó F.:* Tájképvázlat 15
32. *Kandó László:* Nagybányai részlet 400
33. *Kardos Gyula:* Műteremben ... 100
34. *Kató Kálmán:* Ligetben 50
35. *Klammer Mariska:* Virágzó fák 70
36. *Klammer Mariska:* Vadvirágok 120
37. *Komáromi Kacz Endre:* Gyermekfej 100
38—41. *Korodi N.:* 4 drb tájkép. Olajfestmény. 33×24. Drbja 10
42. *Kovács Mihály:* Krisztusfej. Bartalos Gyula képtárából 200
43. *Kovács S.:* Erdő 40
44. *Kuszka Jenő:* Tórészlet 600
45. *Lechner Ödön ifj.:* Tanulmány 60
46. *Lenoir R.:* Erdei ut 100
47. *Leinmüller,* 1832. Tájkép folyóval 120
48. *Lotz Károly:* Bacchus diadalmenete. ⟨Lásd »A Gyüjtő« jelen számához mellékelt heliogravür-lapot⟩ ... 30.000
⟨Lásd még a »Művészet« 1902. évfolyamában e műről közölt bővebb ismertetést.⟩
49. *Markó Károly:* Ideális táj 2000
Szavatossággal.
50. *Mátéffy-Hutflesz Károly:* Parkrészlet 200
51. Rosetti-tanulmány 100
52. Naplemente 100
53. Szerelmi álom 150
54. Templom 200
55. Erdőrészlet. Olajfestmény 150
56. Séta 100
57. Alkalmatlan kisérő 160
58. Tájkép 100
59. Balaton 200
60. *Mednyánszky László:* Őszi borongás 2000
61. *Molnár Géza:* A Ferenciek-tere és környéke. Olajfestmény. 1870 körül 600
62. *Molnár János:* Virágzó fa ... 150
63. *Molnár János:* Holdvilágos éj 30
64. *Molnárné Z.:* Gödöllői parkrészlet 30
65. *Moroni G. B.* ⟨1520—1578⟩: Férfiarckép. A kiváló mester kimagasló alkotása. Szavatossággal ... 20000
66. *Munkácsy Mihály:* Grévy köztársasági elnök lánya otthonában ... 5000
67. *Munkácsy Mihály:* Férfifej. Olajtanulmány 700
⟨Lásd az illusztrációt 310. lapon.⟩
68. *Paczka Ferenc:* Vizió 300
(Lásd az illusztrációt 311. lapon.)
69. *Mylivočik I. V.:* József és Putifárné. 1837. 53×67 200
70. *Gurcino* Magdolnájának copiája. 19—15 ... ... —
71. *Pentelei Molnár János:* Sárga violák, csendélet. Olajfestmény. 41×56 800
72. *Poll Hugó:* Dalmát part 100

92. ZOMBORY LAJOS: Lótanulmány. — Étude de cheval.

21. HARVEY: Négyes fogat. — Équipage.

73. *Poll Hugó:* Dunai részlet ... 100
(Lásd az illusztrációt 318. lapon.)
74. *Robbe L.:* Állatcsoport 300
75. *Rohn Károly:* Felsőmagyarországi táj 100
76. *Rubens* modorában: A Szabinnők elrablása 1500
77. *Sándor Béla:* Kis kapu 60
78. *Sashegyi Kálmán:* Dunai tájkép 40
79. *Spányi Kornél:* Tájkép 200
80. *Szlányi Lajos:* Pipacsos mező, olajfestmény 100
81. *Telkes Viktor:* Hazatérő nyáj 80
82. *Terborh* után: Nő toiletteasztal előtt 250
83. *Ujváry Ignác:* Templomban ... 250
84. *Van Goyen:* Tájkép 3000
85. *Vastagh György:* Cigányasszony 200
(Lásd az illusztrációt 317. lapon.)
86. *Verdier Armand:* Nő papagályival 200
87—88. *Volnhoffer:* Két arckép, 1789. Darabja 150
89. *Volz F.:* Bika 600
(Lásd az illusztrációt 322. lapon.)
90. *Wetzel György:* Tájkép 300
91. *Wouwermann I.:* Csatakép. Amsterdam, 1695 500
92. *Zombory Lajos:* Lótanulmány 250
(Lásd az illusztrációt 323. lapon.)
93. *Zombory Lajos:* Egylovas szekér 250
94—95. *Biedermeyerkori festő:* Két romantikus tájkép. Darabja 100
96. *Flamand festő:* Oltárkép. XVI. század 1000
97—98. *Francia festő:* Két tengerparti kép. XVIII. század. Darabja ... 150
99. *Hollandi festő:* Halárus. XVIII. század 50
100—101. *Hollandi festő:* Két tájkép. XVIII. század. Darabja ... 100
102—103. *Holland festő:* Két tájkép. XVIII. század. Drbja 50
104—105. *Nápolyi iskola:* Két tájkép. XVI—XVII. század. Drbja ... 55
106. *Német festő:* A szakács. XVIII. század 150
107. *Olasz festő,* XVII. század: Danaë. Faragott aranyrámában. Szilágyi Dezső hagyatékából 250
(Lásd az illusztrációt 313. lapon.)
108. *Olasz festő,* XVII. század: Templominterieur 600
109. *Olasz festő:* Velence 150
(L. az illusztrációt 319. lapon.)
110. *Portugál festő,* XVII. század: Madonna angyalokkal 800
111. *Svájci festő:* Hegyi tó. Olajf. ... 80
112. *Ismeretlen festő:* Istriai templomi kép. Olajfestmény. XVII—XVIII. század. 44 × 38 20
113. *Ismeretlen festő,* XVII—XVIII. század. Jelenés 70
114. *Ismeretlen festő:* Virágokkal ékesített nő, Szilágyi Dezső hagyatékából 100
115. *Ismeretlen festő:* Tájkép 20
116. *Ismeretlen festő:* Kacsák ... 20
117. *Ismeretlen festő:* Csendélet alakkal 50
118. *Ismeretlen festő:* Csendélet szőlővel és őszibarackkal 300
119. *Ismeretlen festő:* Templominterieur 50
120. *Ismeretlen festő:* Bazár. XVII. század 500
121. *Ismeretlen festő:* Csendélet. XVIII. század 80
122. *Ismeretlen festő:* Fiuarckép ... 40
123—124. *Ismeretlen festő:* Két csendélet. Együtt 50
125. *Ismeretlen festő:* Egyenruhás férfi 25

126. *Ismeretlen festő*, XVII—XVIII. század: Magdolna, Bartalos Gyula képtárából ... 60
127. *Magyarországi festő*, 1700. körül: Szent Mihály arkangyal ... 200
128. *Holland festő*, XVII. század: Krisztus meggyógyitja a bélpoklost 200
129. *Ismeretlen festő*, XVII. század: Hódolat Mária előtt ... 160
130. *Ismeretlen festő:* Patriarcha ... 80
131. *Murillo után*, Genrekép ... 50

II.

HEGEDŰS LÁSZLÓ MŰVÉSZI HAGYATÉKA.

A) *Olajfestmények.*

Kikiáltási ár

150. Női akt ... —
151. Fekvő akt 125 × 90 ... 1500
152. Madonna 110 × 72 ... 500
(Lásd »A Gyűjtő« cimlapját.)
153. Medusa ... 4000
(Lásd az illusztrációt 316. lapon.)
154. Liliomok között 40 × 26 ... 200
155. Akt 26 × 35 ... 200
156. Biedermeyer zenelecke 65 × 50 400
(Lásd az illusztrációt 315. lapon.)
157. Tanulmányfej 45 × 37 ... 200
158. Csendélet 48 × 45 ... 250
159. Tanulmányfej 44 × 30 ... 400
160. Első család 45 × 45 ... 400
161. Csendélet 43 × 34 ... 300
162. Budai részlet 20 × 12 ... 120
163. Krisztus megfeszitése 60 × 50 ... 600
164. Mária ... 300
165. Parasztasszony 35 × 46 ... 250

B) *Aquarellek. Rajzok.*

166. A sztancsófalvai templom 14 × 10 ... 80
167. Romantikus táj 31 × 21 ... 100
168. A legénységi szobában 28 × 26 60
169. Az utolsó kenet 28 × 20 ... 50
170. Bambino 16 × 16 ... 40
171. Az első szerelmes levél 14 × 21 40
(A művész ifjukori munkája.)
172. Üdvarlás 11 × 10 ... 30
173. A modern festőművészet diadala 30 × 40 ... 60
174. A falu szépe 26 × 36 ... 100
175. Álló női akt 65 × 24 ... 90
176. Madonna a gyermek Jézussal 40 × 24 ... 70
(A művész által praeparált papiron.)
177. Jelenés 30 × 26 ... 30
178. Vörösbőrü indián 42 × 26 ... 50
179. Fekvő férfiakt 69 × 24 ... 80
180. Ülő fiuakt 60 × 85 ... 100
(Lásd az illusztrációt 315. lapon.)
181—187. Illustratiók ⟨tollrajzok⟩ Tóth B. «A mi urunk Jézus Krisztus gyermekségéről« irott könyvhöz, darabja 30
188—340. Aquarellek, tollrajzok, szénrajzok részben keretezve, részben keretezetlen, darabja ... 20
(Ez utolsó sorozat árverése az aukció második napján, december 20-án, vasárnap délelőtt pontban 10 órakor lesz.)

C) *Iparművészeti tárgyak.*

Hegedüs L. eredeti mintái.

341. *A megváltó.* Eredeti bronz ... 250
342. *Cachepot* figurális diszszel, bronz 250
343. *Bronztál*, névjegytartó ... 200
344. *Disztál*, bronz ... 300

HEGEDŰS LÁSZLÓ; Tanulmány. — Étude de crayon.

744. JAPÁN ELEFÁNTCSONTSZOBOR.
Sculpture japonaise en ivoire.

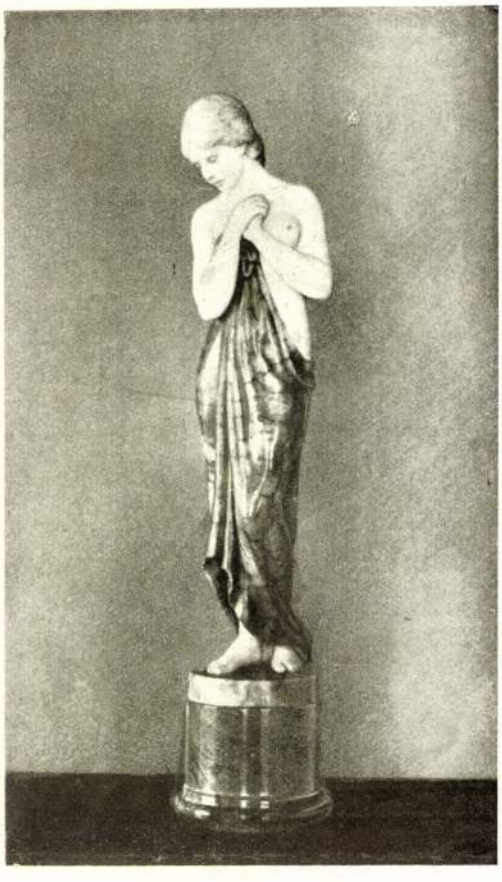

746. SZINES MÁRVÁNYSZOBOR.
Marbre polychrome.

III. AQUARELLEK, PASZTELLEK, GRAFIKAI LAPOK.

Kikiáltási ár

345—346. *Biedermeyerkori festő:* Idősebb hölgy és férfi aquarell arcképe egykoru rámákban, darabja 100

347. *Barta Ernő:* Krisztusfej. Mezzotinto ... 25

348. *Barta Ernő*: Magdolna. Mezzotinto ... 30

349. *Bayros Ferenc marquis*: Nő bulldoggal ... 300

350. *Bayros Ferenc marquis:* A gyermekgyilkos kentaur anya ... 250

351. *Bayros Ferenc marquis:* Nő macskával ... 300

352. *Bayros Ferenc marquis:* Mazeppa 250

353. *Bayros Ferenc marquis:* Nő és lantos, tusrajz ... 250

354. *Bervich*: »La déclaration«, szinezett rézkarc Fragonard után ... 60

355. *Bér Dezső:* Két karikatura, tusrajz. Együtt ... 35

356. *Crane, Walter*: Ülő nő, pasztell, szignálva, garanciával ... 400

357. *Gaillard:* „Venus et les amours", szinezett rézkarc Boucher után 70

358—376. *Józsa Károly:* 19 drb aquarell, szines rajz és karrikatura, drbja 40

377—378. *Lafite A.*: Két tájkép. Szines heliogravur. Darabja ... 40

379. *Markó Károly* után: Ideális táj, rézmetszet. 44×54 ... 15

Armand Rassenfosse (Liège):

380. Pihenő nő ... 400

381. Guggoló nő, vörös kréta ... 100

682. BAGLYOK. Japán faszobor.
Sculpture japonaise en bois.

747. MENEGHETTI: Négerfej.
Tête de nègre. — Sculpture en bois.

382. Álló akt, vörös kréta 80
383. Nő tükörrel 200
384. Nő felemelt karokkal 120
385. Az uj modell 500
386. Tánc 100
387. Nyakláncos nő 200
388. Lányakt 100
389. Bachans nő 500
390. Női akt 60
391. Könyöklő nő 50
392—393. Két szines rézkarc, szignálva, darabja 50
394—395. Két szines eredeti litográfia, darabja 60
396—397. *Rostagny Achilles:* Két szépia-vázlat, darabja 10
398. *Savognari:* Vizhordók. Aquarell 45
399—400—401. *Streit K.*: Három tanulmány. Darabja 10

402—413. *Szemlér Mihály* eredeti rézkarcai: 1. Az alku 1863, 2. Korcsmai verekedés 1864, 3. Pesti utcaseprő 1864, 4. Három fej 1864, 5. Tájkép 1864, 6. Szegénylegény 1864, 7. Magyar vitéz 1864, 8. Kucsmás magyar fej 1865, 9. Somogyi bivalycsordás 1865, 10. Házaló zsidó 1866, 11. Boldog ujévet 1867, 12. Bivalyfej 1868, darabja 20
414—419. *6 drb eredeti rajz.* 1—2. Ligeti Antal, 3—4. Homicsko Athanáz, 5—6. Frecskay Endre, darabja 20

A 402—419. számok az aukció második napján, december 21-én, vasárnap a Hegedüs-rajzokkal együtt kerülnek árverésre.

414. *Baditz Ottó:* Virágzó almafa, aquarell 150
415. *Bányász:* Tarantella, pasztell ... 60

745. BŰVÉSZ. Japán szobrocska.
ESCAMOTEUR. Sculpture japonaise.

416. *csuti Fejér Sándor*: Falu. Pasztell, 40×30 --- --- --- --- 20
417. *csuti Fejér Sándor*: Tájkép. Pasztell, 31×20 --- --- --- --- 16
418. *csuti Fejér Sándor*: Virágzó almafa. Pasztell, 35×25 --- --- 16
419. *Feszty Árpádné*: Kis lány virágokkal, pasztell --- --- --- --- --- 250
420. *Feszty Árpádné*: Kis lány kalapban, virágokkal --- --- --- --- 250
421. *Feszty Árpádné*: Lány interieurben --- --- --- --- --- --- --- --- 250
422. *Feszty Árpádné*: Virágok között 200
423. *Feszty Árpádné*: Virágcsendélet 180
424. *Láposy*: Este. Aquarell --- --- 40
425. *Müller János*: 1820. Felsőmagyarországi holdas táj, gouache 40
426. *Teplánszky Sándor*: Brüggei részlet. Rajz --- --- --- --- --- 45
427. *Tull Ödön*: Vásári jelenet, aquarell, 29×29 --- --- --- --- 50
428—429. Két angol rézkarc, drbja 20
430—437. Nyolc darab *különféle karikatura*, drbja --- --- --- --- 7
438. *Ismeretlen festő*: Férfifej. Rajz 30
439—440. *Pasztell*, pergamen, XVII. század. 2 drb. Darabja --- --- 40
441. *Ismeretlen festő*: Aquarellvázlat, 17×12 --- --- --- --- --- --- --- 2

I. 328

442. *Nápolyi táj*. Aquarell, 31×44 10
443. *Ismeretlen művész*, XVIII. század: Az ember egy négylábu tollatlan állat. Szines rajz --- --- --- --- --- --- 100
444. *Női arckép*, empire-miniatür --- 60
445. *Férfi-arckép*, olajminiatür, XVII. század --- --- --- --- --- --- --- 50
446. *Ismeretlen festő* 1860 körül: Téli táj --- --- --- --- --- --- --- 50
447. *Férfi-arckép*, miniatür --- --- --- 80
448. *Férfi-arckép*, miniatür --- --- --- 60
449—450. *Két darab női arckép* pléhre festve. Biedermayer-kor. Együtt 160
451. *Magyar parasztcsoport*, aquarell 20
452. *Bécsi látkép*, szines metszet --- 20
453—462. 10 drb. *rézmetszet* és *rézkarc*, XVIII. század, drbja --- --- --- 25
463—464. Két kép. *Vadászkutya*, pléhre festve. Biedermeyer — Együtt 100
465. *Strohmayer*: Darstellung des Bürger-militärs der königlichen Freistadt Ofen. 1848. Szines litográfia --- --- --- 40
466. *Brusatorci*: Mária megdicsőülése onix-lapra festve --- --- --- --- --- --- 400
467. *Ismeretlen festő*: Jelenet a hadgyakorlatról, aquarell --- --- --- --- 40

IV.

IPARMŰVÉSZETI TÁRGYAK.

Kikiáltási ár

468. *Velence térképe* látképekkel, vászonra nyomva --- --- --- --- --- --- --- 15
469. *Tárca*, gitározó nővel --- --- --- 20
470. *Diszcsésze*. Bécs, kékjegyes, sérült --- --- --- --- --- --- --- 15
471. *Diszcsésze*. Bécs, kékjegyes, medaillonos --- --- --- --- --- --- 40
472. *Diszcsésze*. Bécs, kékjegyes, sérült, medaillonos --- --- --- --- 30
473. *Csésze*. Bécs, kékjegyes, amorettes --- --- --- --- --- --- --- 25
474—475. *Mocca-csésze*. Bécs, kékjegyes, drbja --- --- --- --- --- 10
476. *Mocca-csésze*, Meissen --- --- --- 10
477—478. Egy pár kékzománcu mocca-csésze. Limoges, együtt --- --- 60
479—480. Fümintás kávéskanna. Bécs, kékjegyes, drbja --- --- --- --- 20
481. Áttört fayence-tál. Miskolc --- 40
482. Barokk oltárszárny --- --- --- --- 20
483. Sisak. XVII. sz. --- --- --- --- 20
484. Pajzs. XVII. sz. --- --- --- --- 40
485. Páncéling. XVII. sz. --- --- --- 30

486—490. 5 pisztoly XVIII—XIX. sz., drbja ... 10
491—494. 4 lándzsa, 1 pallos, 1 buzogány, XVII—XVIII. sz., drbja ... 15
495—497. 2 függőlámpa, drbja ... 25
497—500. 4 drb fayence-korsó, drbja ... 3
501. *Hegedüs Lászlóné*: Cigány-gyerek ... 120
502. *Hegedüs Lászlóné*: Téli tájkép 120
503—507. *Hegedüs Lászlóné*: 5 rajztanulmány, drbja ... 15
508. *A sabin nők elrablása*, fémszobor, 60 cm. ... 50
509. *Diszlámpa*, bronz, szines üvegekkel. Arabs munka. XVIII. század. Garanciával ... 500
510. *Holland interieurök*, delfti fayence, darabja ... 160
511. *Lányi Dezső*: Széll Kálmán és Makkay Zsigmond karikaturisztikus szobrai. 35 cm. Drbja ... 20

Porcellánszobrocskák.

Kikiáltási ár

512. *Ámor*, Berlin ... 40
513. *Esernyős férfi*, modern ... 30
514. *Vadászati jelenet*, XVIII. századi modorban ... 50
515. *Csésze aljjal*, japán modorban, Meissen ... 20
516. *Bonbonnière*, bécsi jellel ... 30
517. *Csésze aljjal*, mázalatti disszel, Meissen ... 20
518. *Diszkanna* fedéllel, Meissen ... 30
519. *Gyertyatartó*, modern fayence ... 12
521. *Fekvő férfi* papucscsal, német gyártmány ... 25
522. *Szerelmi jelenet*, német gyártmány ... 30
523—524. *Két kómikus zenész*, Meissen ... 80
525 - 526. *Fiatal Bacchus* és korcsolyázó lányka, egy pár szobrocska, bécsi jellel, együtt ... 50
527—528. *Gyermek-pár*, höchsti jellel együtt ... 40
529. *Sauciére*, Pápa ... 14
530—531. *Két vázácska*, herendi fayence, együtt ... 30
532. *Olvasó nő*, cseh porcellán ... 30
533. *Levesestál*, német fayence XVIII. század ... 50
534—535. *Ügyvédek*, két modern porcellán-szobor, drbja ...
536. *Feszület*, csontfaragás, XVIII. század ... 50
537—539. *Három kiállitási bronzérem* I. Ferenc József idejéből, együtt 20
540—547. 8 drb különböző Bethlehem-figura, XVIII—XIX. század, drbja 15
548. *Pál apostol*, faszobrocska, empire, dombormüves bronztalapzaton ... 30
549. *I. Ferenc király*, érczobor ... 15
550. *Arany nyakék*, Biedermeyer ... 80
551. *Névjegytartó*, ezüst ... 40
552. *Névjegytartó*, elefántcsont ... 30
553. *Melltü*, arany, email-képpel ... 100
554. *Levéldoboz*, santalfa, elefántcsont- és ezüst-berakás. India ... 40
555. *Olajminiatür ezüstlapon*. Női arckép ... 35
556. *Porcellán-festmény* ⟨Richter⟩ ... 20
557. *Bonbonnière*, kagyló-alaku. Olasz fayence ... 20
558. *Bonbonnière*, szögletes, régi francia ... 40
559. *Fiatal leány*. Miniatür. Rézkeretben ... 30
560. *Tőr* ezüsttokban, keleti. XVII. század, gr. Csáky Mária hagyatékából ... 50
561. *Ékszerszekrényke, Boissier* Paris. Domboru alakokkal diszitve, gr. Csáky Mária hagyatékából ... 100

738. ZENÉSZ. Japán szobrocska.
MUSICIEN. Sculpture japonaise.

562. *Dohányzó-készlet, zománcos.* Paris, 1850 körül, gr. Csáky Mária hagyatékából ... 150
563. *Ezüst óra, Augsburg.* XVII. száz. Alja későbbi, gr. Csáky Mária hagyatékából ... 700
564. *Feszület,* gyöngyházberakással, bronce-Krisztussal. 42 cm. Kimutathatólag II. Rákóczi F. nővérének, Juliának tulajdona volt ... 200
565. *Szelence,* Meissen, XVIII. század 60
566. *Sarokszekrény,* szines diszszel, XVI. Lajos modora ... 250
567. *Vitrine* ... 250
568. *Hálógarnitura, Biedermeyer,* gazdag berakással, két ágy, két éjjeli szekrény és asztal együtt ... 670
569. *Vitrine, két commode és asztal.* Diófa, dús intarsiával. Debreceni magyar munka, 1830 körül ... 4000
570. *Tiz különféle autogramm.* Gr. Schlick generalis 1703. Pahlen orosz nagykövet 1820. Gr. Apponyi nagykövet 1837. Bach minister 1839. Gr. Esterházy nagykövet 1844. Elisabeth porosz királyné 1870. Gr. Károlyi nagykövet 1872. Tisza Kálmán 1881. I. Ferencz József szines arcképe és kézjegye a hatvanas évekből. Drbja 10
571—576. *Hét drb. régi bábsütő* minta. Darabja ... 10
577—578. *Két drb váza,* cseh porcellán, együtt ... 40
579. *Csésze,* aljjal. Bécs ... 20
580—583. *Négy drb. fayence-csésze,* aljjal. Együtt ... 20
584. *Váza,* Delft ... 30
585. *Korsó* fedéllel, Delft ... 30
586. *Disztál,* Delft ... 60
587—588. *Két virágtartó,* Delft, drbja 10
589. *Bécsi csésze,* alj nélkül ... 3
590—593. *Négy bécsi csésze,* aljjal, rózsamintával, egy alj külön. 1850 22
594—603. *10 darab használati edény,* kékszegélyes. Bécs, 1821, kékjegyes. Darabja ... 4
604. *Kávéskanna* fekete, Schlaggenwald ... 30
605. *Domborműves talpastól* ... 20
606. *Gyümölcstartó,* Meissen. Szines. 60 cm. ... 100
607—637. *31 drb. japán és európai keramiai tárgyak, vázák, kannák, csészék stb.* Darabja ... 12
638. *Szüz Mária,* Eozin dombormű. Zsolnay, Pécs ... 30
639—630. *2 drb gyertyatartó,* porcellánalakokkal, réztartályival. Együtt 25
641. *Váza,* fayence ... 1
642—643. *3 drb csésze,* aljjal, képpel. Fayence. Darabja ... 4
645—646. *2 drb tányér,* képpel. Davenport. Darabja ... 3
647—648. *Kőedény-pohár,* dombormüves, 2 drb. Darabja ... 5
649. *Kutya,* porcellánszobor, hollandi, XIX. század első fele ... 30
650. *Álló óra,* lámpásalaku tokban, magyar gyártmány, XVII. század, számlapján: Philipp Zech in Gran ... 50
651. *Álló óra,* XVIII. század vége, plasztikus diszszel: Egydi Rauch in Zistersdorf ... 50
652. *Álló óra,* alabastrom-oszlopokkal, Biedermeyer-kor ... 40
653. *Önmérő-edény,* francia, XVIII. század ... 5
654. *Kályhacsempék* figurális és virágdiszszel, Delft, XVII. század, darabja ... 10
655. *Furulya,* Hont m., nagyobb. ... 90
656. *Furulya,* kisebb, Hont m. ... 80
657. *Bot,* Hont m. ... 40
658. *Meritőedény,* Hont m. ... 50
659. *Fakanál,* Hont m. ... 10
660. *Fabögre,* Hont m. ... 15

Biedermeyer-poharak:

661. Zöld-fehér, háromrétü, csiszolt 12
662. Zöld csiszolt ... 5
663. Kék-fehér, háromrétü, csiszolt 12
664. Rubinüveg, szines diszszel 4
665. Csiszolt rubinüveg aranydiszszel, hozzávaló csiszolt tányérral ... 40
666. Zöldtalpas, virágdiszszel ... 8
667. Kék, aranydiszszel ... 8
668. Rózsaszin diszszel ... 4
669. Fehér diszszel ... 4
670. Talpas, képpel ... 6
671. Talpas, vésett diszszel, XVIII. század ... 8
672. Kék, préselt ... 4
673. *Ing,* kék himzéssel és áttört munkával, délmagyarországi szerb viselet 12
674. *Diszdolmány,* albán ... 200

675. *Bokharaszőnyeg*, XIX. sz. eleje 164 × 210 ... 170
676. *Kézimunka*, indiai ... 55
677. *A pápai kőmives-czéh* kiváltságlevele, 1822-ből, I. Ferenc aláírásával 300
678. *Kókusz-serleg* ezüstfoglalással, XIX. század ... 40
679. *Faragott keményfa-asztalka* 1840 körül ... 60
680. *Kandalló-óra* 2 gyertyatartóval, szürke márvány, aranyozott bronzzal 200
681. *Kinai sakktábla*, elefántcsont-alakokkal és lakfestésü dobozzal ... 300
682. *Baglyok*, japán fafaragás ... 160
683. *Bronzváza*, japán ... 100
684. *Bronzváza*, a legprecizebb cizelázással ... 160
685. *Nagy bronzváza*, japán, hozzávaló asztallal ... 250
686. *Két bronz gyertyatartó*, japán, együtt ... 70
687. *Gömbölyü cloisonné* vázácska ... 120
688—689. *Egy pár kék cloisonné vázácska*, együtt ... 100
690—692. *Három faszelence*, japán fafaragás, darabja ... 20
693—695. *Indiai berakott doboz*, ezüst elefántcsont és ébenfa, 3 drb, darabja ... 30
696. *Zománcozott rézkehely*, keleti ... 25
697. *Tigris*, cizellált japán bronz ... 140
698. *Tömjéntartó csésze*, fafedővel ... 50
699. *Csésze* aljjal, plasztikus virágdiszszel, Meissen. Lanna-gyüjteményből 60
700. *Vázácska*, vörös angol fayence 30
701. *Zöld cseréptányér*, római jelenettel ... 10
702. *Befőttes tál tányérral*, Herend, 1880 ... 40
703. *Kék üvegtál* ... 5
704. *Legyező*. Biedermeyer ... 12
705—709. 6 drb balatonmelléki lepedő, darabja ... 10—50
710—711. 2 drb felsőmagyarországi himzett batiszt vállkendő, darabja ... 25
712. Himzett miseruha ezüst alapon 40
713—724. 12 drb felsőmagyarországi himzett szallag. Együtt ... 50
725—736. 12 drb felsőmagyarországi selyemszallag. Együtt ... 50
737. *Márffy Ödön*: Akt, olajfestmény 200
738. *Zenész*. Fa- és elefántcsontfaragás, japán ... 140
739. *Szines elefántcsontfaragvány*, felbontott narancsot ábrázol ... 220
740. *Római nő*, féléletnagyságu alabástromszobor, Szilágyi Dezső hagyatékából ... 150
741. *Két rokokó gyermekfej*, faragás, talapzattal, együtt ... 300
742. *Két márványba faragott női fej*, együtt ... 50
743. *Halkereskedő*. Elefántcsontszobrocska ... 140
744. *Golyótáncos*, japán elefántcsontszobor ... 900
745. *Büvész*, elefántcsont-szobrocska 140
746. *Akt*, márványszobrocska ... 120
747. *Meneghetti*: Négerfej, faszobor 400
748. *Krisztus kereszttel*. Faszobor, XVIII. század ... 80
749. *Finta Sándor*: Anya gyermekeivel ... 25
750. *Mikola Ferencz*: Szt. Cecilia, faszobor ... 80
751. *Faun*, terrakotta-szobrocska ... 10
752. *Tiziano* után: Lavinia ... 250
753. *Correggio* után: Jupiter és Io 200
754. *Fesztyné Jókai Róza*: Virágcsendélet ... 100
755. *Türr és Garibaldi* egy markotányosnővel, Schlagenwald ... 30
756. *Korsócska*, magyar ... 1
757. *Karlovszky Bertalan*: Tanulmányfej. Olajfestmény ... 60
758. *Bosznay István*: Tájkép legyezőre festve ... 60
759. *Timár-Thein Miksa*: Esik? Olajfestmény ... 90
760. *Bér Dezső*: Karikatura. Tollrajz 5
761—763. *Három Napoleonra* vonatkozó metszet. Darabja ... 10
764. *Mécses képekkel*, Biedermeyer 12
765. *Kamea* ... 25
766. *Mozaik-plakett* ... 25
767. *Pawlik*: A bécsi Camera-Club ónplakettje ... 12
768. *Verein der Erzieher, Wien* ezüstözött plakettje ... 10
769. *Hans Schaefer*: »Vatra luminosa« bronzplakett ... 15
770. *Szabadkőmüves jelvény*. Vas ... 5
771. *Női fej*, bronzplakett ... 10
772. *Merot*: Poiere, bronzplakett ... 7
773. *Hafner*: Gyermekfej. Ólomplakett 5

KATALOGUS

774. *Ifj. Vastagh György:* Orvoskongresszusi bronzplakett ... 5
775. *Zeller Mihály:* Erdőszéle, olajfestmény ... 60
776. *Baditz Ottó:* Olajvázlat ... 50
777. *Lotz Károly:* Akt, rajz ... 80
778. *Greguss Imre:* Kossuth átadja a diktátorságot Görgeynek. Olajvázlat 60
779. *Kovács B.:* Biedermeyer-interieur, pasztell ... 50
780. *Ismeretlen festő:* Portrait, XVIII. század ... 25
781. *Ismeretlen festő:* I. Ferenc. Olajfestmény ... 20
782. *Ismeretlen festő:* Mária Terézia, olajfestmény ... 20
783. *Rózsakoszorus nő,* miniatür ... 25
784. *Boros Gyula:* Gyermekfej, olajfestmény ... 50
785. *Ölben ülő gyermek,* fafaragvány 20
786. *Ülő szent,* fafaragvány, XVIII. század ... 20
787. *Mária,* szinezett fafaragvány ... 20
788. *József a gyermek Jézussal,* fafaragvány ... 30
789. *Hármas oltár,* szenteltviztartóval, vert ezüst, aranyozva, góthikus ... 60
790. *Krisztus keresztfán,* aranyozott fafaragvány ... 50
791. *Pápai kereszt* mahagónifából, dus figurális diszitéssel, ereklyetartóval ... 200
792. *Füstölő,* bronz ... 40
793. *Mater Dolorosa,* fafaragvány ... 25
794. *Szent Imre,* fafaragvány, XVIII. század ... 20
795. *Lavater-fej,* angol porcellán ... 25
796 *Kávéskanna,* 4 tányérka, Pirkenhammer ... 20
797. *Bambusz-doboz,* faragott ... 15
798. *Szivartartó,* intarsiával ... 20
799. *Ismeretlen festő:* Tanulmányfej 20
800. *Ismeretlen festő,* XVIII. század: Tanulmányfej ... 25
801. *Barabás Miklós:* Felekyné Munkácsy Flóra portraitja, ceruzarajz, szignálva »Barabás M. 1845«, szavatossággal ... 250
802. *Berkes Antal:* Pesti utca, olajfestmény ... 100
803. *Mulatozó,* szépia, F. V. 1802. 80
804. *Legelésző állatok,* szépia, F. V. 1801. ... 80
805. *Graf H.:* Interieur ... —
806. *Két japán váza,* darabja ... 10
807. *A kutnál,* szoborcsoport, bécsi jellel ... —
808. *Francia porcellánfestmény* ... 120
809. *Basch Árpád:* Lovaglás ... 150
810. *Fiókos szekrény,* intarziás, magyar 250

KÉRJÜK IGENTISZTELT VÁSÁRLÓINKAT, HOGY A VÁSÁROLT TÁRGYAKAT LEGKÉSŐBBEN DECEMBER 23-IKA ESTIG OKVETLEN VITESSÉK EL TŐLÜNK.

Juszkó Béla
festő

Méltatás.

Selkes István: Egy halott vürügyen
Művészet, 1969. december – 18 lap

Juszkó Béla

l.

Lex Magy Társ

265. b. l.

Jurkó Béla

Lovak

Bíró József

A marosvásárhelyi képtár

MAGYAR MŰVÉSZET

1937. 178. l.

Lód

Cirpe 1934

Juszkó Béla

Műcsarnok tavaszi kiállí-
tásán Ipolyi Arnold
dij Idegen istenek c.
magyar mitologiai
lárgyú képére.

Uj Magyarság
1940, máj. 19

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA

FEBRUÁR

28 nap — 6. hét

5 Vasárnap	
6 Hétfő	
7 Kedd	
8 Szerda	
9 Csütörtök	
10 Péntek	
11 Szombat	

Juszkó Béla

Ősz

Kopp

MAGYAR MUVESZET
1937. 29 l.

BUDAPEST
LF

JUSZKÓ Béla festő

1910-ben pályázott a főváros
festészeti díjára

Erdei 1991 80.p.

bek-Csetneki-ág közös őse, Szár Detre kap
utódai 1313-ban megosztoztak, Pelsőc Bebek
i Miklos birtokába került.[126] 1320-ban ugy
ették az osztályt, ekkor a városka egyedü
t, ezért azt hiszem, hogy az itt emlegetet
ot is 1318 előtt kezdték épiteni.[127] Benni
nem a templom épitési ideje érdekel, hanem
s, amely a közös temetkezőhely kialakitás
kos nemzetségnek két monostora volt, az e
a másik a Szilágyságban. Ezért is érezhe
j temetkezőhelyet kell épiteni, s mivel
neltek, az ottani Szent György templomot
a célra. Szükségét érezték annak, hogy e

Juszkó Béla

Szefeltlex. 172. l.

Élet arch.

n. o. Fig. l.

Juszkó Béla

1893/94 – 1896/97

Ferképzomfoiskèvk

97.1.

Juszkó Béla

Bevonulás Fülekre,

repor-

Film Színház Irodalom

1939. II. 5. sz. 60. l.

MDK

Juszkó F., festő

Fájkép.
Fajképvázlat.

Szent György Céh M. Szm. és Gyűjt. Egyes. 15. anke. - Kat. 323. l.

Juszkó Piroska MDK

Régi világ

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Jusako Jeno's

Thieme Becker

XIX. 355. l.

C Lykal

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Juszkó Béla

Aggházy Gyula, Basch Gyula, Ferenczy Valér, Ge
Gergely Imre, Glatter Armin, Gyügyei Nagy Zsi-
ga, Halmi Artur, Juszkó Béla, Kacziány Ödön,
Kézdi Kovács László, Kiss Rezső, Knopp Imre,
Kovács József, Kövér Gyula, Madarász Viktor,
Matkovics Béla, Pap Emil, Pentelei Molnár Já-
nos, Poll Hugó, Rottmann Mozart, K. Spányi Béla
Teleki Antal, Tölgyessy Artur, Wellmann Róbert,
Wittlich Eperjesi Károly, Zoltai-Zeihrer nevü
müvészek szerepeltek müveikkel a Mücsarnok jubi
láris téli tárlatán.
Juszkó Béla: Szántó-vető képén, a hetyke lovas-
legény alakjában "nemzeties karakter érződik"-
mondja Orbán Dezső a festményt értékelő kriti-
kájában.
ÉLET, Bp. 1912. jan.7. IV. évf. 1.sz. 25-27.
lap.

Ára 6 fillér.

LEVELEZŐLAP

BUDAPEST 934 OKT -8 14 A 62 K

6 f

MAGYARORSZÁG

Nagys.

Dr.

Szentiványi Gyula

úrnak

H.

VI. Aréna út 41. sz.

Tájat, enteriört, figurális kompozíciót festek leginkább, tiszta impresszionista felfogással.

Tisztelettel

Juszkó Piroska

Juszkó Piroska

Feladó:

M. kir. állami nyomda. Budapest, 1934.

T. C. Becses felhivására életrajzi adataimat alábbiakban közlöm. 1907 szept 27 Budapesten születtem. Iskoláimat Szatmáron és Pesten végeztem. Müveszeti tanulmányaimat 1927 ben kezdtem el, apám (Juszkó Béla festőmüvesz) mellett. Első ízben 1931 ben a Nemzeti Szalónban és a Müesarnok téli tárlatán állitottam ki. A Magy. Képz. Müv. Egyesülete 1934 ben vett fel tagjai közé. Több képem került megszállt területre, magántulajdonba, egy pedig a Müesarnokból 1934 ben a Tőváros tulajdonába.

Juszkó Piroska

festő Műcsarnok

1931/32. téli Kiáll. 327

1932. tav. Kiáll. 41

Juszkó Piroska

festő Műcsarnok

1933. szept. Fiatalművészek

kiáll. 183, 189

Juszkó Piroska

festő, Podmaniczky u. 67

1934. tél. kiáll. 311. 315

...tta követője.

...~~eghalt~~ Rómában 1713-ban.

...látnuk, ~~kezein~~, a fejjel balra fekvő
...ki kezeit egy kissé felemel~~ve~~ i és anyjára
...balra hajtja s így szemléli az üdvözítőt.
...ve, melynek végei vállaira vetvék; palástja
... hajú gyermek alatt fehér lepel van.

... 15·5 cm.

...eumból.

Ar. Kép. 125

Jankovics 58

Juszko Piroska

Toronyszoba, olaj.

Művészeti Hotok Komárom

1941.

Juszkó Piroska
festő

Párizs 1940. A gyermek
Betlehemesek

Krivádiai. Őrtorony

(Hunyad m.) a, alaprajzat

Méret 1:100. aláírás nélkül

b, ablak, c, metszet.

Pollrajz, Nagy. 66 x 50

Őralja-Boldogfalva 1. Ref. Aplom.

nyugati oldalon falfestmény

vázlatok és részlet felvételek

6 db. Fronvázlat. Nagy. 15 x 9,

2. Nyugatnak. Helyreállítási

tezve. dél, hélet, és nyuga-

ti oldal.

Méret 1:100. aláírás nélkül

fénymásolat. Nagy. 74 x 52.

Juszkó Piroska

Tatai kópart olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Öntöminták, köböl, bronzkori VI.129

JUSZKÓ PIROSKA

58 Budha olajf. 100.—

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1932 f br m re

74/97. 1276.

, áll~~...~~, ~~...~~ kissé jobbra néz~~...~~ és oly helyzetben van.
gunyos án, szólítaná fel Izrael vitézeit, hogy valamelyikök
~~...~~ vivjon meg
t pikkelyes ~~pajzs~~ pánczél ~~...~~ védő ~~...~~; felemelt jobbjában
~~...~~ karjára csavarodott szíjjal; balját pedig, ~~...~~
örül és előre nyujtja. Hosszú haja, melyet abroncs
lik, bajusza és szakálla nincs. Szájá nyitva
les, oldalán lógó kardja egyenes ~~...~~, köpenyege a talap-
lá, térdvédője vas és lábain sarukat visel. A ta-
lenet szemlélhetjük dom bormüben, mikor Dávid Gó-
Tehése a talapaton fölül jobbra: „GOLIATH" s
sch E. Bécs 94."
, az alak s a talapat magassága 141 cm.
55291/96 sz. leirattal. a tiszteletdíjból 550 frt).
frt. — Elszámoltatott (1897. február 2. án.
ámolás tudomásulvétetett 1897. III. 25-én
rattal (123/97.). — Hátralékos tiszteletdíja,
250 frttal és az öntési költségek 1897. VI. 22-én
ettek ki. Ezen ofszegek elszámoltattak 1898. IV. 4-én

103
103
139 06
IV/12

Juszkó Piroska

festő

archeje repr

Karczagmagyállam

586. l

Juszkó Piroska

festő

élet-

l.

Karczagmagyállam

612. h.

Villamos felszerelés

1903-909-6

Térey-lakás

66. Menyezet-reflector. Elő-szoba

1 darab menyezetvilágitó gömb, átfogó ruddal, tojásdad alakú üveggolyóval és három üveggel és három izzólámpával.

Értéke.....95.00 K

Készitette a Magyar fém- és lámpaáru gyár az 1903: X. 9-én kelt és 1903: XI. 4-én 78671 sz.a. jóváhagyott alkuegyezmény alapján (666-903).-- Kifizettetett az 1904: IV. 5-iki 21092 sz. leirat értelmében (280b).

Juszkó Piróska

Tanulmány c. Eépé

repr

Magyarország (Hongrie, Hungary) II - III. sz.

3 i l.

tisztelettel kérjük,
elismerést szerezni
váltásával támogatni
egy ily kőrajz soroza
haladja a jelen, ált

Juszkó Piroska

Juszkó Piroska: Vidéki szalon

Magyarság képes mell
1937. okt. 17.

...ions Mineres.

Henri Rougemont

Juszkó Piroska

Magyarság képes rnk.
1937. okt. 17

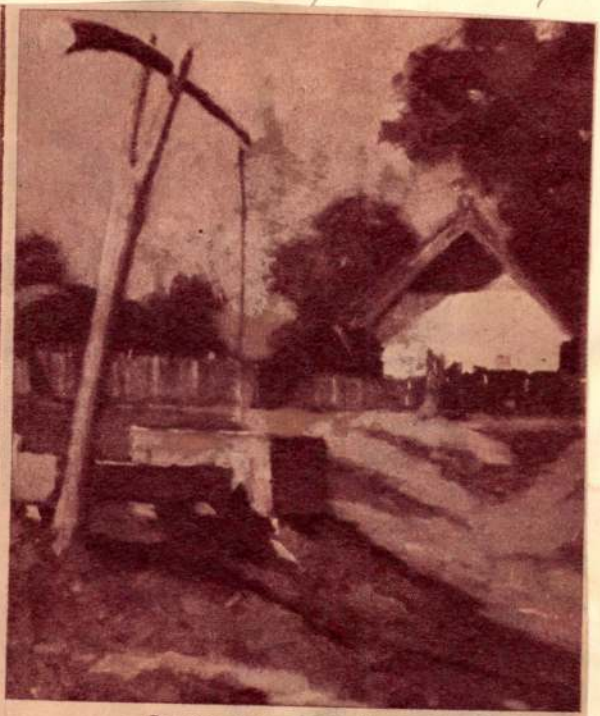

Juszkó Piroska: Holdtölte

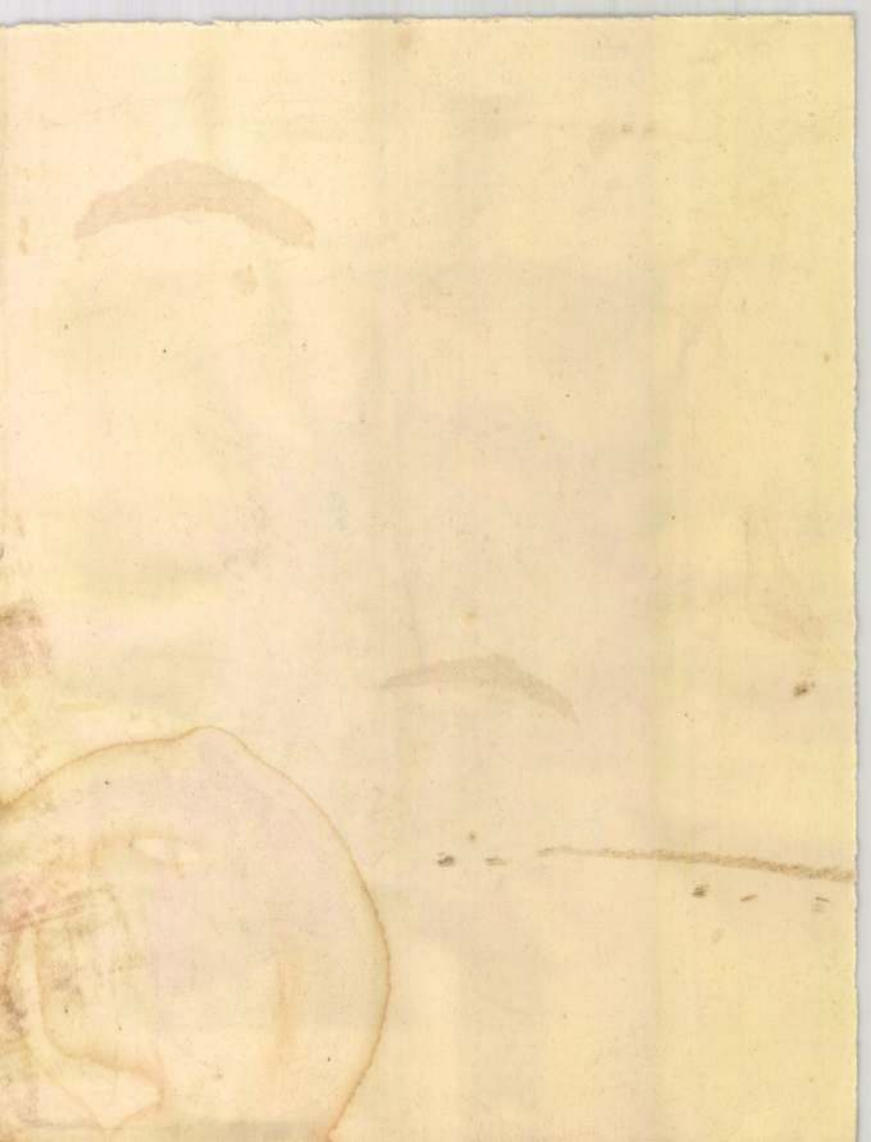

Juszkó Piróska

lásd

E. G. I. 577 l

Juszkó Piroska.

Magyar képes mell.
1938! dec. 4.

Juszkó Piroska: „Gyógyszerkamra"

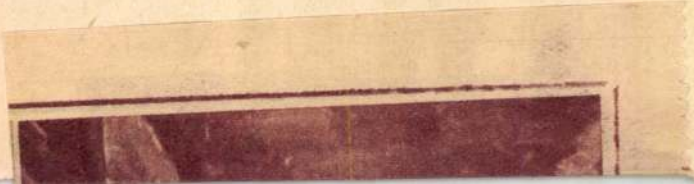

1937 febr. 21.

Juszkó Piroska

Juszkó Piroska: „Porcelánok" →

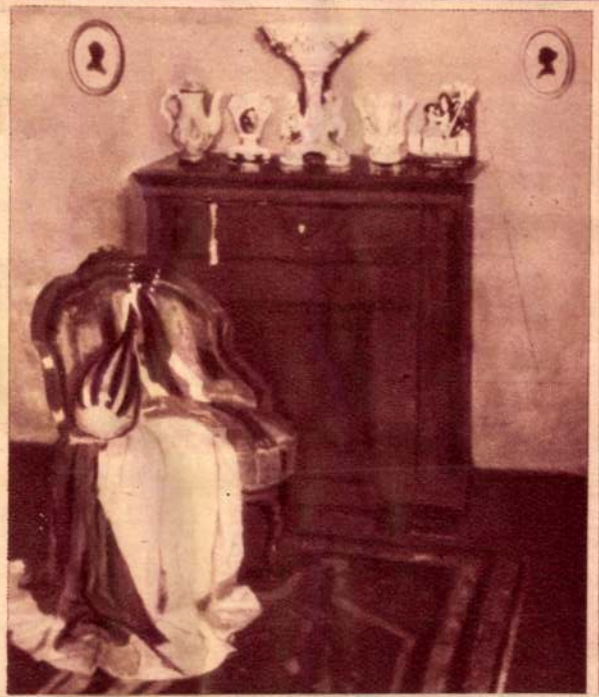

Rákos mezők, a Rákos patak mellett évszázadok óta a lakosság egyik őstermelő téli foglalkozása volt a jégvágás. A sorakozó Dunadgon kívül innen láttak el Budapest jégszükségletét. Ma, amikor közegészségi okokból a hatóság mind szakebb területre szorítja a természetes jég felhasználását, vennapjait éli Budapest területén ez a téli foglalkozás. Jelenleg néhány ezer vagon jeget vágnak meg évente ami a kőbányai sörgyárak kőbe vájt jáncéiba vándorol ahol azok egész évi jégszükségletének fedezésére el lesz raktározva. — A jeget a Rákospatak mellett jégtavakból vágják, mezeket a feldunasztott patak vizével táplálnak.

Jurkó Piroska

festő

Műcs. kiáll, 1931 tól
Pipics 115. l.

II Amurat:

Mellig, hétnyolczad balra.
szakála rövid. Köntöse s lehajtott g
rata a kéj alatt:

„Amurat 2° Imp. VIII
haundo regnado am
s a kéj felett s legalól: „Amur
s a felső balsarokban: 8."
A lap hátán olaszszöveg v
Reikarcz, méretei a vona
P. Bertelli: Vite degl' Imperator
Ltfra 7816.

Juszkó Piroska

Porcellánok c.
képe
(Kiáll. Műcsarnok)
Repr.
Művész Kurír
1937. 1. 27. 14. l.

Juszkó Piroska

Torony alatt c. képe

(Műcsarnok, téli tárl.)

Repr.

Művész Kurír

1938. 1–2. sz.

17. l.

1731

BAYOR BAYER ÁGOST csendes szerénységgel huzódik vissza kérdéseim elől, pedig gazdag multra tekinthet vissza.

Sokat foglalkozott grafikával anélkül, hogy ez olajképeinek rovására ment volna, sőt csak fejlesztette vele rajztudását. Képein keresztül sok a mondanivalója és ezeket egészen egyéni felfogásban rögziti meg.

Nincs megjelölt témaköre, rézkarcain, tájképein, ugyanolyan művészit produkál, mint figurális dolgain.

Alkotásainak csúcspontja egy aktkompozició. Figurális dolgai közül a „Mandarin" és a „Fekvő akt" cimű munkái emelkednek ki a műterem képei közül.

JUSZKO PIROSKA azon fiatalok közé tartozik, akiktől sokat várhatunk. Még csak öt éve tanul és máris kiállítója a Műcsarnoknak, Nemzeti Szalónnak. Érdekesek figurális képei, de — saját bevallása szerint — szive mindig a tájképek felé huzta és ez meg is látszik munkáin. Őszi képeinek mély tónusából kiérzik az elmulás minden szépsége és a nyári tájképek bágyasztó meleget sugároznak magukból.

Az apjától örökölt — komoly művészet felé való törekvése felbátorit minket arra, hogy a fiatal művésznő továbbfejlődését a jövőben is figyelemmel kisérjük.

SOMOGYI E. JOLÁN. Inveuciozus festő, a Műcsarnok, Nemzeti Szalón állandó kiállitója. A képzőművészeti főiskolát, melynek növendéke volt Zemplényi vezetése mellett végezte.

Műtermének falán főleg aktok, portrék, tanulmányfejek láthatók, melyeknek megoldása teljesen naturalisztikus.

Művészetében nem ingadozó és erőteljes tudásának komoly bizonyitéka, hogy képét az Akadémia kiküldte a milánói világkiállitásra, ahol a művésznő művével dijat is nyert.

Figurális dolgai közül érdekesnek igérkezik az a kompozició, amelyen most dolgozik.

BARSY EMMI

Élményeit úgya adja és oly formában, ahogyan a lelkéhez legközelebb áll — menten minden erőszakos népszerűsködéstől — s ahogyan álmait leghivebben, legőszintébben véli kifejezni.

Illusztráciban az elmélyedés csendes, halkszavú akkordja: feledtetik nagy tehnikai tudását, mert amit rajzol, rézbe karcol az nem külső ábrázolás, de a gondolatok sajátos képei.

A Karmeliták részére készitett „Hiszekegy" tizenkét rajza a témának belső átfugásában izzik. Úgy vannak a lapok megrajzolva, ahogyan egy művészlélek a Hiszekegyet imádkozza.

Balatoni kiállítás a Nemzeti Szalónban

A Balatoni Társaság ötödször számol be azokról a benyomásokról, amelyeket művészei a Balatonon szereztek. A kiállítás szép szines anyagot mutat be és gazdag variációban tárja elénk a Balaton szépségeit. A legtöbben helyes szemszögből nézték és fogták fel a helyzetet és ezek a művészek teljes értékű képekkel szolgálják a nemes célt.

Ezekhez tartozik legelsősorban: ~~Csók~~ István, *Wágner* Géza és ~~*Edvi-Illés*~~ Aladár. Csóknak mind a három képe igen szép, de legjobb: „*Strand a Balatonnál*" c. vászna. *Wágner* képei hű tolmácsolói a Balaton hangulatának. ~~*Edvi-Illés*~~ finom, szinte miniatürszerű kis vásznai klasszikusan szépek. *Iványi Grünwald* Béla két Naplementéje, *Kárpáthy* Jenő szép vászna a füredi régi molónál. *Magyar Mannheimer* Siómenti tája, egy-egy kis dal a Balatonról. A java képek közül való *Szlányi* Lajos „Balatoni szürke hangulat" *Kunwald* Cézár, *Nádler* Róbert sötét tónusú vásznai, *Hermann* Lipót „*Kék Balaton táj*"-a, gróf *Andrássy Géza* „*Hullámverés a Balatonon*" és „*Vihar*" c. képei. *Kézdi Kovách* László fonyódi parti képe finom hangulatos. *Farkasházy* Miklós egészen egyéni meglátásban adja vissza a Balatonnal kapcsolatos dolgokat. Há ezzel a technikával magát a Balatont festené, sokkal nagyobb sikerei lennének...

Borszéky Frigyes: „Mária a gyermek Jézussal"

Meg kell még emlékeznünk a jólsikerült kiállitással kapcsolatban: *Barna Szőgyén* Bertalan és *Baransky E.* László szép vizfestményeiről, *Idványi* Tibor vásznairól, *Nádasdy Sárközy* Elemér „*kenesei strand*"-járól, *Páris* Ila temperájáról, *Gy. Takách* Béla „*A Balaton kereszturnál*" c. aquarelljéről, *Szabó* István és *Székely* Géza pompás két vásznáról. Utóbbi igen figyelemre mélto alkotás.

Befejezésül nem haladhatunk el szó nélkül: *Konkoly Thege* Sándorné „*Reggel a Balatonon*", *R. Reiszmann* Gizella „*Vihar a Balatonon*", *Guzsik* Ödön „*Balatoni részlet*", *Kiss Farkas* Imre, „*Felhős Balaton*", *Kosztolányi* Gusztáv „*Holdokló tél*", *Edvi Illés* Panni „*Alkony a Balatonon*", *Notiné Kálnay* Boriska, *Scholler* Rezső, *H. Schuschny* Erna, *Udvary* Pál képei mellett. Mindmegannyi jólsikerült művészi alkotás és propagálója a Magyar Tengernek.

Füleky József.

Tökéletes reprodukciók!

irat-, okmány-, nyomat- vagy rajzról

HITELES KÉPMÁSOLATOT

beadványhoz, perhez, pályázathoz 1 perc alatt FILLÉRE KÉRT készit:

RÁD

VI. Teréz körút 3. Telefon: 14-3-49.

HIREK

MAGYAR NÓTAOLIMPIÁSZ. Május 6-án este nyitották meg a magyar nótaolimpiászt. *Balázs* Árpádot, mint Fráter Lóránd méltó utódát az aranylanttal tüntették ki.

Az aranykoszorús dalköltők: Ányos Laci, Erőss Béla, Huber Sándor, Fráter Béla, dr. Járosi Jenő, Kaldár Tibor, dr. Kárpát Zoltán, Kondor Ernő, Nádor Jóska, Pápai Molnár Kálmán, Révffy Lajos, dr. Sándor Jenő.

Aranykoszorút kaptak az énekesek közül: Bodán Margit, Cselényi József és László Imre.

A nyertesek bemutatása s azok kitüntetéseinek átadása május 26-án este lesz a Műcsarnokban.

A NEMZETKÖZI LISZT FERENC ZONGORAVERSENYEK f. hó 8-tól 18-ig tartanak a Zeneművészeti Főiskola nagytermében.

Jó pár napig tartottak a rostáló előversenyek, majd megkezdték a középdöntőt, melyben 50 versenyző vesz részt, közülük 28 magyar. A világ minden részéből feljöttek a jobbnál jobb pianisták.

A zsüri a következő művészekből áll: dr. Dohnányi Ernő, Stefániai Imre, dr. Keéri Szántó Imre, Székely Arnold, dr. Meszlényi Róbert, Kun Irén. A biráló bizottság külföldi tagjai: Sauer Emil, Brugnoli, Götterich, Kreützer, Pembauer, Tovery.

EGY FIATAL MAGYAR OPERAÉNEKES SIKERE. Ligeti Dezső fiatal baritonista, ki április 24-én énekelt a rádióban, meghivást kapott a juniusi, Firenzében rendezendő nemzetközi ünnepségekre.

AKI FÉNYKÉPEK UTÁN FESTETT. Reginald G. Eves, ismert londoni festőt a Royal Academy tagját kellemetlen meglepetés érte. A Royal Academy szokásos évi kiállitására beküldött néhány londoni és velencei városrészletet ábrázoló

Scholler Rezső: „Templomrészlet"

Juszkó Piroska: „Rokka mellett"

képet. Az akadémia először nagy lelkesedéssel elfogadta illusztris tagjának, a képeit azután közelebbről megvizsgálta a képeket és azzal az indokolással utasitotta vissza, hogy legnagyobb részük fényképek után készült. Reginald G. Eves-t, aki nemrég még a yorki herceget festette le, ilyenformán nyilvánosan megbélyegezték, egyik-napról a másikra megrendelés nélkül maradt. Sajnos, a festő védekezése ebben a kinos ügyben nem túlságosan szerencsés. Azzal érvel, hogy köszvény gyötri és köszvénye megakadályozza abban, hogy a helyzinen tanulmányozza a természetet és az épitészeti alkotásokat, amivel beismeri, hogy a Royal Academynek igaza van kegyetlen döntésében.

LOPÁS A BROOKLYNI KÉPTÁRBÓL. Newyorkból jelentik, hogy a brooklyni művészeti muzeum képtárából a nyolc legértékesebb festményt ellopták. Az elvitt műremekek között vannak Van Dyck, Bernardino, Luini, Cromark és Van der Weyden képek. A kárösszeg fel sem becsülhető.

JOGTALANUL „GYŰJTENEK" „FŐVÁROSI TISZTVISELŐK RÉSZÉRE". Hivatalosan felkértek a következők közlésére. A székesfőváros vezetőségének tudomására jutott, hogy a nagyközönség körében, főképpen az iparosoknál és kereskedőknél, gyűjtőivekkel felszerelt egyének járnak, akik az állami és székesfővárosi tisztviselők megsegitésére pénzadományokat gyűjtenek. A polgármester ezzel kapcsolatban figyelmezteti a nagyközönséget, hogy ilyen megbizást senkinek ki nem adtak, a tisztviselők részére való mindennemű gyűjtés csupán szélhámoskodás és ezért a közönség saját érdekében cselekszik, ha a nála jelentkező csalót a rendőrség kezére juttatja.

BUDAI KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLITÁSA A „BUDAI CLUBBAN." Mostani tavaszi kiállitásuk anyagban sokkal egységesebb és érdekesebb, mint az őszi kiállitás volt. Le kell szögeznünk, hogy a Budai Club helyisége nem alkalmas kiállitások rendezésére. A látógatónak egyes képeknél tornagyakorlatokat kell végeznie, hogy a zavaró effektusok kiküszöbölésével szemlélhesse a kiállitott képeket. A kiállitás anyagából erősen kiemelkednek: *Haasi Horváth* István: „Erdőrészlet", *B. Barabás* Anna: „Női arckép", *Gergely* Imre: „Olasz házak" c. képeikkel. *Porter* Paula aktképeivel, *H. Pahisz* Gyula tájképével és *V. Majerszky* Róbert architektuális vizfestményével.

Udvary Dezső ezuttal akttal szerepel. Kitünően megrajzolt, finom, lágy tónusú művészi munka.

Fehérváry Mária egyéni meglátásu munkáiból következtetve: hamarosan sokkal többet irhatunk róla.

MŰTEREMLÁTOGATÁS

Rovatvezető: SZÁSZ KÁROLY

KÖVÉR GYULA festőművésznél töltött délelőttöm: élmény. A meglehetősen fárasztó műterem-látogatások után sikerült azt a ritka negyedórát kifognom Kövér Gyulánál, amit a mesterek munkaközi pihenőnek szánnak. Ennek a negyedórának hangulata kárpótolt a sok emeletért.

A mester közvetlen, roppant kedves, vérbeli művész.

Kövér Gyula: „Kis kedvenc"

Nemcsak az ecsetet, a gitárt is művészien kezeli. Hosszabb kérleléssel tudtam rávenni, hogy játszék valamit. Meg kell állapítani, hogy Kövér Gyula nemcsak mint festő, de mint előadóművész is művészit nyujtott.

Műtermében meglepő az a rendezetlen „rendesség", ami a műtermet „műterem" nivóra emeli.

Műterme: gyönyörködtető művészi izlés.

Ha nem is állna a mester mögött olyan művészi mult, ha nem is részesült volna számos külföldi és hazai kitüntetésben, akkor is legnagyobb elismerésel kell adóznunk képeinek, amelyeken minden ecsetvonás a kitünő rajztudással, színérzékkel rendelkező kiforrott művészt igazolja.

Nagyméretű alkotásai merész beállításuk ellenére is mind művészi megoldásuak.

Főtémája az akt. Legismertebb és legkedveltebb munkái: „Kis kedvenc", — „Star", — „Nyugtalan álom", — „Rajongók" és „Fürdés után".

Jövőbeni programmja: dolgozni, mint eddig a magyar művészet iránti lelkesedéssel és odaadással.

MOLDOVÁN BÉLA festőművészt a Százados-úti művésztelep orgonabokrokkal körülvett műtermében kerestem fel.

A kerti fogadtatás után műtermébe vezet, kedvenc képei közé, melyek úgy a tárlatokról, mint a reprodukciókról már ismeretesek. Műtermének falát nagyrészt siró-kacagó gyermekportrék borítják. Ezek közül legjobban sikerültek: „Évi és az óra" és „Évi és az alma" című munkái. Ezekkel a művésznek komoly sikerei is voltak.

Elve a karakter kidomborítása. Azon kevésszámú művészek közé tartozik, akiknek képei lélektanilag is boncolhatók.

Nagyméretü kompozicioi közül kiválnak, mint tökéletes művészi alkotások a „Keresztrakók" és „Szent Gellért vértanusága" című munkái. Témáit többnyire a történelemből meríti és annak korszerü visszaadásával müveit művészi tökélyre emeli.

A grafikától kezdve minden megtalálható műtermében. Érdekesek impresszionisztikus tájképei. Célja: az eddigi területen maradni, és nem hagyja magát semmiféle jövőnélküli divathoborttól befolyásoltatni.

BORSZÉKY FRIGYES Veres Pálné uccai műtermében megtaláltam azt, ami legimpozánsabb a művészetben: a sokoldaluságot.

Tájképek ügyesen kombinálva figurákkal, félaktok, portrék, de főleg kompoziciók, melyek többnyire vallásos jelegüek. Kompozicióin, melyekben mondnaivalóit ügyes felfogásban tárgyalja, a helyes vonalvezetésre és foltelosztásra helyezi a fősúlyt.

Londoni kollektiv kiállítása óta, mely nagyszerüen sikerült főleg önálló kiállításokon szerepel.

Mint ismeretes sokat foglalkozott kerámiával. Ez annyira elvonta a pikturától, hogy egyidőre kerámiai tevékenységét beszüntette. Azért még alkalmam volt látni egy pár értékes darabot, amely még birtokában van.

Mint festő, mint keramikus őszinte elismerést érdemel, mert művészetének minden mozzanatában tökéleteset nyujt.

ASZTALOS GYULA a komoly művészek közé tartozik.

Az akadémiát Balló Ede vezetése mellett végezte. Kiállításon először 1924-ben, a Műcsarnok tavaszi tárlatán szerepelt: „Olvasó öregember", — című képével. Azóta a Műcsarnok állandó kiállítója.

Főleg arcképeket fest, melyeknek stilusa a régi mesterek hagyományain alapszik.

Aktok, portrék, kompoziciók elárulják a komoly művészt, akinek célja nem az üres hatáshajhászás, hanem az, hogy művészi tudásáról, művészi munkával tegyen tanuságot.

Kiállításra készül, melynek anyaga egy-két művéből itélve igen értékesnek igérkezik.

Moldován Béla: „Keresztrakók"

nem őt közvetítem, hanem az érzéseit, a gondolatait és a látását. Elburkolódzom az árnyékba, mert megtehetem, de ha nem tehetném, ha fényesen világított pódiumon ezer hallgató előtt ülnék, akkor is a testi jelenlétem csak szükségszerűség volna, amely nem szüntethető meg. A hangom, a beszélt szó formája hozzá van tapadva a testemhez. Nem tudom szétválasztani. De nem azért vagyok itt, hogy a költőt ábrázoljam színészi testművészettel, ahogy a dráma alakjait ábrázolom. A költő nem más, csak irott szó és általam lesz beszélt szóvá. De testileg semmi közünk egymáshoz".

A legtisztább tipusa az előadó művészetének az elbeszélő költemény. Nem történések illusióját kelteni, hanem az elbeszélését. A cél nem a tartalom érzékileg megfogható formába öntöztetése, hanem hangsúlyozása annak, hogy egy valaki egy valami módon látja és mondja, ami történik. De nem is ennek az elbeszélőnek a személyesítése a feladat, hanem az elbeszélésnek. Ennek a feladatnak pedig csak egyetlen megfelelő eszköze van: a szó. Semmi sem lehet közelebb az elbeszéléshez, mint a beszélt szó, de idegen segítség nélkül, testi jelenvalóságot jelentő gesztusok nélkül. Egy magyarázó kézmozdulat, egy fejbiccentés mindig azt jelenti, hogy az előadó nem birja csak szóval megodani a feadatát és a testét hivja segítségül. Az egységes forma megbomlik és egy idegen művészet matériája vegyül össze az övével.

Jó volna, ha az előadó mindig egy kandalló árnyékával fedhetné el a testét.

Az Árúmintavásár lebontása előtt

Amit hirdettek és amit adtak

A magyar nagyipar, kis- és kézműipar minden válfaja, fürdőügyünk, a sport, bortermelésünk, a díszműipar, valamint iparművészetünk, háziiparunk, népművészetünk, exportunk — *„grandiozus"*-nak hirdetett bemutatóját soha nem vártuk annyi szeretettel, magyar együttérzéssel, mint éppen most. A megpróbáltatások nehéz esztendei után, a jövőbe vetett hitünk — elementáris erővel megnyilatkozó — vallomását jelentette az idei *Árumintavásár.*

Készülődött is reá mindenki. A kiállítók (hatóságok, gyárak, cégek, üzemek, művészek, a sajtó) — egy szívvel, gondolattal, akarással fogtak a munkához, hogy a siker teljes legyen. Érezték nem magukért, nem is csak saját üzleti érdekeikért kell mindannyioknak a legszebbet, legjobbat mutatniok, de a magyar tehetség, életrevalóság együttes képét kell a világ szeme elé tárni.

A *kiállítók* számban is impozáns serege erőt, fáradságot, anyagiakat nem kímélve hozott mindent, a legjobbat, amit adhatott.

Ennek a lelkes seregnek igazán szép feladat volt nagyszerű hajlékot építeni, méltó szállást rendezni.

És nyujtottak az igért *„grandiozus meseváros"* helyett: összevisszadobált, zürzavaros, külföldi példáknak — még csak nem is jól utánérzett — deszkalelkű iromba skatulyáit, vászongombócait.

Sehol semmi újat, célszerűt, hatásosat.

Sehol sem méltó keretet a nagyszerű anyagnak.

Siralmas látvány ezt az összeeszkábált, festett zsákkulisszatömeget nézni.

Annyi magyar építőművész, belső berendező, díszítő tehetségünk van, akik feltétlenül megtalálták volna a magyar lélekből sarjadt gondolat formai megoldását. Akik a kiállítási épületekben is kifejezték volna kiválóságunkat. Akiknek eredeti, önálló meglátásuk van, akik alkotni tudnak, akik magyarosan is terveznek, építenek.

Mit tudott volna a művészi erő itt létrehozni.

Nyilvános pályázaton kikeresni a legjobbat a legművészibbet.

Ez talán nem is lehetetlen követelés, elvégre az Árumintavásár közügy, propaganda és egy kissé a kiállítók bőrére is megy. Ennyi és ily magas nivót jelentő kiállító elvárhatja az egységes, a művészi keretet. De még a jó rendezést, helyes, izléses csoportosítást, célszerű, érdekeiknek legmegfelelőbb beosztást is.

Mert ebben is teljes a zürzavar.

Senki, vagy alig valaki van a régi (tavalyi) helyén, — ezt pedig eltanulhatták volna csakugyan a külföldiektől, — mert evvel biztosítanák a kiállítók legelemibb jogát, hogy megtalálhatók legyenek.

A szakmák, értékelés szerinti csoportosítása helyett: a szerzett jogaikat követelő régi kiállítók és a kész tények elé állított naiv, újonnan jöttek, egészen össze nem tartozó egyvelege minden, csak nem rendezői gondossággal megszervezett kiállítás.

Farkasházy Miklós. „Plakátragasztók" (lusrajz)

Mert a zsibajgás még nem jelent árumintavásárt, mint ahogyan a *„Magyar Udvar"* elnevezésnek sincsen semmi köze a magyar stilushoz azért, mert egypár roszszul méretezett oszlop terpeszkedik minden szerkezeti cél nélkül és holmi (a tavalyi valóban magyar udvarház hangulatából kölcsönvett) ámbitus-ivelés ott lábatlankodik minden folytatólagos kiképzés nélkül.

Várjuk, hogy a jövőben — a magyar kiállítók nagy értékeihez méltó magyar stilusu hajlékot, pályázati uton oly építőművészeinkre bizzák, akik megtudják keresni *„a nemzeti művészet új és egységes stilusa felé vezető utat"*.

A rendezésben pedig nemcsak a bevételi szempontok, de a kiállítók művészi-elhelyezési lehetőségei és jogos kívánalmai legyenek elsősorban figyelembe véve.

Ez lenne az *Árumintavásár* legszebb, legnagyobb eredménye, mert a Vásár a kiállítók bemutatója és a látogatók szemlélő-, tanuló-helye, amiért mindannyian lefizetik obulusaikat.

Vajna Géza.

Juszkó Piroska

festő

l.

Szépm. Múz. Érk

IX. 274. l.

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA.
KIFIZETTETETT
1940 év V. hó 29 napján
90. naptólelel alatt.

50. KUN ISTVÁN: „Csend".
51. MARTON FERENC: Erdőirtás Csík-országban. Színes rajz-kompozíció.
52. KUN ISTVÁN: Faluvége.
53. LENGYEL RHEINFUSS EDE: Kurucok Kassa falai előtt.
54. SPÁNYIK KORNÉL: Golgotha.

39. JELZÉSŰ TEREM

JUSZKÓ BÉLA festményei:

55. Bevonulás Zselizre.
56. Folyópart ősszel.
57. Tatai táj.
58. Szerenád. ← JUSZKÓ PIROSKA
59. Tatai malom.
60. Bevonulás Fülekre.
61. Udvar részlet.
62. VARGA FERENC: Szent Jánoska. Bronz.
63. PROHÁSZKA JÓZSEF: Lovak.

41. JELZÉSŰ TEREM

78. FERENCZY VALÉR : Liliom és szarkaláb.
79. CS. GÁL JÁNOS : A Rókarántó a Badacsonnyal.
80. KRUSNYÁK KÁROLY : Szent István felajánlja a koronát.
81. PÁRIS ERZSI : Vihar a láp felett.
82. CSER KÁROLY : Fésülködő. Bronz.
83. FERENCZY VALÉR : A családi otthonban.
84. CSER KÁROLY : Táncoló. Bronz.

44. JELZÉSŰ TEREM

85. GAÁL FERENC : Kukoricafosztás.
86. CSALLÓKÖZI FARKAS LŐRINC : Az én falum.
87. GAÁL FERENC : Kukoricakazlak.
88. KÁSSA GÁBOR : Májusfák.
89. GAÁL FERENC : Aratás.
90. KÁSSA GÁBOR : A Balaton Aligánál. Vízfestmény.
91. GAÁL FERENC : Városligeti részlet.
92. PÁLLYA CELESZTIN : Hortobágyi vásárrészlet.

45. JELZÉSŰ TEREM

Széleskörű művészi képességét bizonyítják akttanulmányai, arcképmásai és vázlatai, amelyek közül különösen a 15. sz. ragadta meg figyelmünket, ahol a lovak néhány hevenyészett ecsetvonásból megdöbbentő realitással állnak a néző előtt.

Bánsághi Vince gyűjteményes kiállítása

Nagy sikerrel rendezte meg Bánsághi Vince helembai festőművész ez évben is gyűjteményes kiállítását Esztergomban. Bánsághi nevéhez ma már fővárosunkban sem kell sok magyarázatot fűzni, mert úgy a Műcsarnok kiállításain, mint egyéni kiállításokon, mind gyakrabban szerepel Budapessen és a sajtó minden esetben csak az elismerés hangján emlékezik meg szerepléséről. Az esztergomi kiállítását kísérő erkölcsi és anyagi siker egy újabb bizonyítéka annak, hogy a felvidék visszacsatolásával, Bánsághi személyében is egy komoly művészt kaptunk vissza.

Évről-évre megrendezett műterem kiállításának anyagát most mutatta be Agárdi Soós Lajos.

Idei kiállításain túlnyomórészt tempera festményeivel szerepelt. Az a közel féiszáz kép, melyet e kiállításon láttunk, csak töredéke a művész munkásságának. Nélkülözi időközben megfestésük után mindjárt különböző gyűjteményekben elhelyezett festményei jelentős részét. De így is ha nem is teljes e gyűjtemény, jelentősége nagy, mert ebből is látjuk alkotójuk tehetségét, egyre izmosodó tudását. „Csendes tél, Falusi táj, Templom belseje, Névnapi csokor, Duna Adonynál, Falú vége, Radicsa pusztai csárda, Falusi konyha című képei mellett, Perc-utca, Kenyeres-utca, Emese-utca" s egész sora óbudai városrészleteket ábrázoló festményeinek — külön figyelmet érdemel. Mint értesültünk e kiállítás anyagát a művész vándorkiállítás keretében tavasszal Erdély kölönböző városaiban szándékozik bemutatni.

Egypengős Néphangverseny husvét vasárnap délután. A „Kraft dur Freude" mintájára Néphangversenyt rendezett a Magyar Zeneszó húsvét vasárnap délután a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. A brilliáns műsor szereplői *Karácsonyi* Margit, *Kékes* Irén, Zezi *Galakova* (bolgár népdalénekesnő), *Mindszenti* István, *Dr. Mindszenti* Ödön, *Géczy* Dömötör, *Vargha* Imre rádióénekesek voltak. A „Dalol a tavasz" és „Dalol a nyár" c. ciklusokban több fiatal kitünőség lépett fel, mint: *Gömöry* Lili, *Fehér* Gabriella, *Hermel* Edit, *Aba* Gizi, *Rostási* Erzsi, *Ritter* Gusztáv. Zsabka Kálmán „Husvéti harangszó" c. verses beköszöntőjét *Tordai* Blanka mondta el a költemény nivójához méltóan.

Baskircsev Mária.
Juszkó Piroska olajfestménye.
Kitüntetve a Magyar Képzőművészek Egyesülete Dr. Neuschloss-Knüsli Kornél bronzérmével.
Műcsarnok, Jubileumi Kiállítás.

Tavasz a műtőszobában.
(Budapest, 1941) 29. l.

Juszkó Piroska
Szobarészlet

Tavaszi Tárlat. Műcsarnok, 1932. április,
7 l.

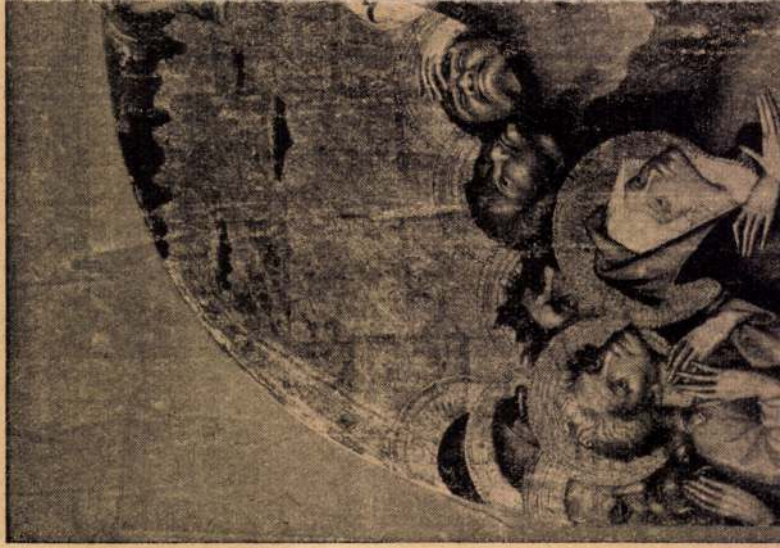

MDK

Juszkó Piroska

A pécsi festőművészek kiáll. Dombóváron.

Tolnamegyei Hirlap 1943. okt. 2.

Juszkó Piroska MDK

Ágnes asszony

Mücsarnok 1937 IV. Nemzeti Képzőm. Kiáll.

Juszkó Piroska

MDK

Porcelánok

Mücsarnok 1937 Téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Régi szoba

Holdtölte

Mücsarnok 1937 Téli Kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Vasárnap reggel

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Jaeckè Piroska

Vaszarug Teggel

Juszkó Piroska MDK

Mikes

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

MDK

Juszkó Piroska, festö

Tornyszoba.
Holdfény a Galgán. 13.1.
Kacsák. 13.1.

MTáre. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt. kiáll.
Ep.Mücsarnok. kat. 12. és 13.1.

MDK

Juszkó Piroska, festö

Á gnes asszony.

OMKT.-Műcsarnok. IV.Nemzeti Képzőmüv. Kiáll.
Bp.1937.ápr.29.-jun.20. Kat.20.1.

Juszkó Piroska

lásd

Juszkó Béla

Juszkó Piroska

Rokka mellett, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
22 l.

MDK

Juszkó Piroska

Japán páncél, of.

Fiatal művészek kiáll. Műcs. 1933. szept.
22 l.

MDK

Juszkó, Piroska

V. Nemz. Képzőm. kiáll. 1939. Kassa
26 l.

MDK

Juszkó Piroska

Forgószél.

Társ kiáll. Mücs. 1941. dec. 16. l.

MDK

Juszkó Piroska

Este Tatán

Nomád álom.

KMTárs kiáll. 1941. dec. Mics. Szecs.

21. l.

JUSZKÓ PIROSKA

Porcellánok.
Holdtölte.
Régi szoba.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok
1937.

JUSZKÓ PIROSKA

Tulipános láda. Olajf.

Magyar kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.
21.oldal.

Juszkó Piroska MDK

Hamvazószerda

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub.kiáll.

Juszkó Piroska MDK

Játszik a baba, olf.

Uj Szalon 1934. máj.
Tavaszi Kiállitás

Juszkó Piroska

festőművész

Téli kiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel.
Holdfénye.

Az Est
1935.XI.17.

MDK

Juszkó Piroska

Régi gyógyszertár belseje, o.

Szépmüv.Muz. háborus veszteségeinek jegyz.
Bp.1952.

Muszkó Piroska

Szeged a Műcsarnok téli tárlatán

Magyarság 1937 I. 23

Juszkó Piroska MDK

Hivatlan vendégek

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Juszkó Piroska

MDK

"Képeddel alszom el"

Műcsarnok 1939 Derű a művészetben

Juszkó Piroska MDK

Műteremrészlet

Műcsarnok 1939 dec.-1940 január

Juszkó Piroska MDK

Betlehemesek

Mücsarnok 1940 Gyermek a művészetben c.kiáll.

Juszkó Piroska

MDK

Nyári reggel

Mücsarnok 1939 dec.-1940 január

Juszkó Piroska MDK

Őszi éjjel, olf.

Műteremrészlet

Műcsarnok 1939 Téli tárlat

Juszkó Piroska

Kamra

Galgapart

Finom falat

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Juszkó Piroska MDK

Toronyszoba

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

Juszkó Piroska

MDK

Holdfény a Galgán

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

Juszkó Piroska MDK

Kacsák

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Juszkó Piroska

Képzőművészet 1935. 7.1.

MDK

Juszkó Piroska

Budha.Olajf.

Az első magyar representativ csendélet kiállitás katalogusa.Nemzeti Szalon 1932. Febr.-Márc.

Juszkó Piroska MDK

A kis vandál, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Juszkó Piroska

MDK

Forgószél

Mücsarnok 1941 Téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Baskiscserv Mária

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Kel a hold

Husvét

Mücsarnok 1940 Tavaszi tárlat

Juszkó Piroska

MDK

Régi butorok

Miesarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska

MDK

Aranyos felhők

Mücsarnok 1942-43 téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Kocsma előtt

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Farsang

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Vihar előtt

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska

festőművész

Téli Tárlat - a Műcsarnokban - képével szerepel.-
friss tájrészletek.

Pesti Hirlap 1931.XII.22.

Juszkó Piroska

MDK

Müteremablaknál

Műcsarnok 1942-43 Téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Vasárnap, olf.

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Juszkó Piroska MDK

Éjféli mise Tatán

"Egyedül,egyedül a bujdosók közül"

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska

Telihold

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Este Tatán

Nomád álom

Mücsarnok 1941-42 téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Tatai részlet, olf.

Toronyszoba, olf.

Mücsarnok 1942. A magyar művészetért c.kiáll.

Juszkó Piroska

Holdfény, olf.

Micsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Juszkó Piroska

MDK

Hamvazószerda

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Juszkó Piroska

MDK

Szobarészlet, olf.

Mücsarnok 1932 tavaszi kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Rokka mellett, olf.

Műcsarnok 1933 Fiatal művészek kiállítása

Juszko Piroska

Rokka mellett, ott.

Juszkó Piroska MDK

Japám páncél

Mücsarnok 1933 Fiatal müvészek kiáll.

Tisztelt Polgármester Úr!

Tapéd péncél

Miccaarnok 1955 Piatai mivéseok kiéll.

Juszkó Piroska MDK

Téli alkonyat

Műcsarnok 1935 III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

MTK

Juszkó Piroska

Kacsák
Régi holmi

Ars Hungaria kiáll. 1940.

Juszkó Piroska MDK

Tulipános láda, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Munkahét kiállitás

Juszkó Piroska, MDK

Öreg sublód, olf.

Mücsarnok 1954.téli kiállitás

Juszka Piroska

Kiákít

Mi M. 1942. IV. 19.

T. Cim!

A Művészettörténeti Dokumentációs K
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ke
cimü levéltári publikáció jelent meg,
Művészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Juszkó Piroska MDK

Tóvárosi részlet, olf.

Műcsarnok 1931/32 téli kiállitás

Juszkó Piroska MDK

Szoba belseje, olf.

Miesarnok 1954.téli kiállitás

MDK

Juszkó Piroska

Téli alkonyat.

III. Nemzeti Képzőművészeti kiáll. 1939.
Márc. 24–Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 15.1.

MDK

Juszkó Piroska, festőm.

191. Toronyszoba.

KMTárs. 1938. Téli tárlat. Kat.12.1.

Juszkó Piroska festőművész

Rokka mellett

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Műcsarnok.

Juszkó Piroska festőművész

Japán páncél

Fiatal Művészek Kiállitása katalógusa 1933.
Miccarnok.

Juszkó Piroska festőművész

Régi világ

"Nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok.

Juszkó Piroska, festőm. MDK

finom interiőrjével tünik ki.

Pipics Zoltán: Téli Tárlat. -Műcsarnok.
Uj Magyarság. 1939. jan. 29.

Juszkó Piroska, festő MDK

Betlehemesek.

Mücs.-OMKT."A gyermek a müvészetben" kiáll. 1940.II.-III.
Kat. 12.1.

Juszkó Piroska festő

MDK

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs.

35 l.

MDK

Juszkó Piroska, festöm.

Porcellánok. Repr. 14.cl.

Mücsarnok.

Müvész Kurir. 1937. 1.sz.

MDK

Juszkó Piroska, festöm.

Paskircsev Mária, XXXXXXX Olf.
Kitüntetve a Magy. Képzöm. Egyesülete dr. Neu-
schloss-Knüsli Kornél bronzérmével. Repr.

Mücsarnok. -Jubileumi kiállitás.
Tavasz a müvészetben. -Bp. 1941. 29.l.

.

MDK

Juszkó Piroska, festöm.

Budapesten született. Iskoéáinak elvégzése után édesatyja mellett folytatta festészeti tanulmányait. Témáit szintén a magyar népéletből vette/mint édesatyja J.B./ Egyike a magy. piktura legnagyobb reménységeinek.

RátStr. 658.1.

Juszkó Piroska, festöm. MDK

Malomárok. Repr.

Rátetr.

MDK

Juszkó Piroska, festöm.

holdfényes képe megragadó.

Szomory Dezsö; XXXXXX A Mücsarnokban. Székely Bertalan és Téli kiállitás. -Az Est. 1935. nov. 17. 13.1.

Juszkó Piroska MDK

Hivatlan vendégek

Műcsarnok 1939.
Deutsch a művészetben kiáll.

Juszkó Piroska

MDK

Képeddel alszom el

Műcsarnok 1939
Derű a művészetben kiáll.

MDK

Juszkó Piroska

Művével résztvett a kiallitason.

KmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiall.
Kiállító művészek nevsora. 26.lap

MDK

Juszkó Piroska, festö

Emlékek. Olajf.

Nemzeti Szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Kat.

MDK

Juszkó Piroska, festőm.

nivós mü: Betlehemesek. c. képe.

Mücs.-"Gyermek a művészetben" c.kiáll. XIX-XX sz.
Bp.194c.febr.-márc.

MDK

Juszkó Piroska, festö

Menyecske. Olf.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931. junius. Ka t.

MD K

Juszkó Piroska, festö

Vasárnap. Olajf.

Hücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Művészetért".
1943. máj.16-30. Kat. 7.1.

MDK

Juszkó Piroska

Magyar Nemzeti Művészet 1938. 4.sz. 63.l.

MDK

Juszkó Piroska

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitást rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDK

Juszkó Piroska
műve:

Hamvazószerda.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.máj-jun. 31.1.

MDK

Juszkó Piroska

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállitast rend. a Műcsarnokban. Művei a kiállitáson.

Lazáni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

MDK

Juszkó Piroska

Kel a hold

Husvét

Tavaszi Tárlat. 1940 ápr.-máj. 7.l.
Műcs.

M.D.K.

Juszkó Piroska

89. Betlehemesek

"A gyermek a müvészetben" Kiállitás tárgymutatója 1940. Orsz. M. Képzőmüv. Társulat. Bp. 12. l.

MDK

Juszkó Piroska

Holdfény, of.

Téli kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.

9.1.

Jussaó Fitosas

Holdfény, ol.

p.1.

MDK

Juszkó Piroska

A kis vandál, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mics.
15.1.

Juanxo Pitorra

A ria vandal, cf.

Vell Exhibicio, 1979. Nov.-des. Mica.

15.1.

M.D.K.

Juszkó Piroska /1907-

278.Régi gyógyszertár belseje.Olajf. 61 x 50 vászon.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet. MUMOK. Bp. 1952. 31. l.

MDK

Juszkó Piroska

"Toronyszoba"c.képe repr. 17.1.
/Műcsarnok,Téli tarlat./

Művész Kurir, 1938.1-2.sz. 17.1.

MDK

Juszkó Piroska, festő

418.. Tatai részlet. Olf.

419. Tornyszoba. "

Bp.Műcs.-"A Magyar Művészetért". Képzőm.Kiáll. 1942. jun.6.-22. Kat. 17.l.

Juszkó Piroska festőművész

Este

Öreg butor

Jubileu mi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Juszkó Piroska MDK

Őszi éjjel, olf.

Műcsarnok 1939. téli tárlat

Juszkó Piroska MDK

Müteremrészlet

Mücsarnok 1939. téli tárlat

MDK

Juszkó Piroska, festöm.

Tóvárosi részlet. Olf.

Műc.-OMKT 1931-32.évi téli kiáll. dec.2o.-jan.17. Kat. 2o.1.

MDK

Juszkó Piroska

Müteremrészlet, of.

Horthy jub.kiáll. Műcs. 1939. dec. 11. 1.

Juszkó Piroska MDK

Régi világ

Mücsarnok 1936. okt-nov.
A nő a müvészetben kiáll.

Juszkó Piroska

Nyári reggel, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec. 11. 1.

MDK

Juszkó Piroska

Fiatalok a Műcsarnokban. Művész-Élet 1933. 14-15.sz. 7.l.

Pokoli kínzókamrára bukkant a rendőrség

Leleplezték a nemzetközi gyermekpornó-hálózatot

ZANDVOORT – Nyomozók fedezték fel a gyermekpornó eddigi leggyalázatosabb központját a holland fürdőhely sétányán álló toronyházban. A bestiálisan megkínzott gyerekekről, köztük 12–15 hónapos csecsemőkről is több mint 9000 fotót és számítógépes képarchívumot találtak. A banda a gyalázatot az Interneten keresztül világszerte terjesztette

A pokoli kínzókamrába a lakás tulajdonosa, Gerrit Ulrich (50) olaszországi meggyilkolása kapcsán jutottak el a nyomozók. A gyilkosságért Pisában letartóztatták a férfi 24 éves társát, Robby von der Planckent, akinek lakásában gyermekjátékok tömegét találták: kisautókat, színes műanyag traktort, amivel a kisfiúk oly boldogan lekötik magukat. A szomszédok beszámolója szerint a lakás redőnyei szinte állandóan le voltak eresztve. Nemegyszer hallottak gyermeksírást, kiabálást, és láttak férfiakat kisgyerekekkel együtt megérkezni. Naponta újabb részletekre derül fény – a rendőrségi aktákban rémtörténet íródik.

Robby von der Plancken (24), jelenleg előzetes letartóztatásban az olaszországi Pisa városában

Gerrit Ulrich (50), a meggyilkolt gyermekkínzó

„Jasmin (12) eladja gyermekbiciklijét. Ki szeretne zsebpénzéhez hozzájárulni?" Ilyen ártatlannak tetsző apróhirdetések olvashatók az Interneten és egyes reklámújságokban. A közlemények mögé búvja ocsmány pornókereskedők vadásznak áldozataikra.

A jelenség sajnos nálunk sem ismeretlen: a Blikk nemrégen számolt be egy szintén kisgyerekekre „szakosodott" pederaszta leleplezéséről, tegnap pedig egy, a saját fiát fajtalankodásra kényszerítő apa kegyetlenkedéséről. Nálunk még csak a jégyhegy csúcsa látszik? Az ijesztő külföldi tények tendenciát jelezhetnek: egyedül Németországban 50 ezer állandó „fogyasztója" van a gyermekpornónak. Ez évente 500 millió márkás forgalmat jelent. A legdrágább videókazetta 12 ezer márkába kerül. Tartalma: felnőtt férfiak erőszakolnak meg kisfiúkat, babakorúakat is. Minél perverzebb és aljasabb a látvány, annál drágább az áru.

Kik azok, akiknek ez a gyalázat örömet szerez? A nyomozók szerint nincs tipikus pedofil. A kihallgatási jegyzőkönyvekből viszont kiderül, hogy az elkövetők felnőtt szexuális partnerrel szemben gyakran zavart éreznek, és csupán gyermekekkel igazán magabiztosak. Egy amerikai tanulmány szerint jelentős többségük felső középosztálybeli, képzett, sőt átlagon felüli jövedelemmel rendelkezik. Szállítóik behálózzák a világot: a mocskot postán maradó küldeményként adják fel, a film- és képmásolatok közvetlenül a megrendeléskor készülnek. A büntetések pedig szégyenletesen enyhék. Németországban csak 1993 óta büntetik a gyermekpornó-termékek előállítóit, forgalmazóit és vásárlóit. Felháborító, hogy kilencven százalékukat mindössze pénzbüntetésre! Az elévülési idő hihetetlenül rövid, hat hónap. Ha a vádemelés ez idő alatt nem történik meg, nem büntethetők többé. Számos országban szakemberek tanulmányozzák, hogyan lehet ellenőrizni az Internettel való visszaélést – számos kétségbevonhatatlan értéke mellett ugyanis a világhálónak nagy szerepe van a gyermekpornó terjesztésében. **V. V. S.**

Orgiák zajlottak Leo van Gasselt vitorlásán?

Leo van Gasselt milliomos vállalkozó, a pornócézár élettársa

Az Apolló nevű luxusjacht az amszterdami kikötőben. A nyílt vízen senki sem hallhatta a gyerekek segélykiáltásait

Nyomozók kutatnak a mindig elegáns, finom modorú, művelt milliomos, Leo van Gasselt viselt dolgai után. A férfi 28 évig élt együtt Gerrit Ulrich-hal a zandvoorti lakás két apartmanjában. Roppant egyszerű és éppen annyira aljas módon került közel a gyerekekhez, az emberek még ünnepelték is érte. A Holland Vitorlásszövetséghez kapcsolódva támogatta a kicsiknek szervezett vitorlástanfolyamokat, hogy „megismerjék a tengeri életet".

Juszt Judit földi és égi angyalai

„Sok embert ismerek, akinek szárnya van...”

Nemcsak a szárnyas, glóriás, fehérbe öltöztetett figurákat gyűjti, hanem igyekszik a mindennapokban is élő, valódi angyalokkal körülvenni magát. Lakásában azért akad bőven a mennyei seregletből, van, amelyik csengőt formáz, találni köztük olyat, amely porcelánból és fahéncsből készült, akad aranyozott virágdísz és kristály gyümölcsöstál is. Látni angyalkát faliképen, sőt még a könyvek borítójáról is néhány puttó mosolyog a látogatóra

Fotó: Tumbász Hédi

Az égi gyülekezet gazdája

Juszt Judit egyik kedvence az a Kovács Margit-kerámia, amelyik gyertyával a kezében vigyázza Koós Jánosnak Vogel Ericről márványra rajzolt portréját. Sőt tulajdonostársnőjük maga is az Igazi Kisangyalok Egyesületének a tagja, s még igazolványa is van arról, hogy elvégezte az angyali tanfolyamot. Bár az égi sereg csak az utóbbi időben kezdett szaporodni, Juszt Judit meg van győződve arról, hogy már a világrajöttére is őrangyalok ügyeltek, hiszen nyolc hónapra született, mégis teljesen egészséges babaként. A színésznő, aki a világot jelentő deszkákra először első férje, Görbe János oldalán, irányítása alatt lépett, sok mindenen ment keresztül az életében, s a jó és rossz tapasztalatok arról győzték meg, igenis léteznek, akik őrzik, irányítják lépteinket, cselekedeteinket. Az eltelt évek során mottójává az vált, hogy véletlenek pedig nincsenek! S ezek a földöntúli lények szerinte az egész életét végigkísérték – kísérik.

Már fiatalon megismerkedett egy tisztán látó-halló hölggyel, Ilonka nénivel, aki rendszeresen segítette döntéseit, jósolta meg a rá váró történéseket. S az angyal egyéb szimbólumként is folytonosan jelen volt, hiszen Juszt Juditot második férje, Vogel Eric kedves leveleihez készített rajzaiban gyakran ábrázolta szárnyakkal, csillogó glóriával. Egyébként első férjének, Görbe János életének utolsó korszakát is ő aranyozta be, ez volt az az időszak, amikor a színész még jelentős szakmai sikereket aratott. Juszt Judit özveggyé válása után a Vidám Színpadon ismerkedett meg a jelmeztervezők doyenjével, ebben a teátrumban ugyanis gyakori szereplője volt az előadásoknak, énekes-táncosnőként pedig rendszeresen szerepelt a Moulin Rouge, a Maxim, a Savoy bár, az Éden vagy az egyszerűen csak Proli Bergernek becézett Kamara Varieté műsoraiban. Olyan kollégák voltak partnerei, mint Szécsi Pál, Máté Péter, Esztergályos Cecília, Kibédi Ervin vagy Lui.

Fotó: Tumbász Hédi

A rézangyalát!

A jelmeztervezővel, Vogel Erickel való ismeretségből néhány év elteltével lett szerelem, majd csaknem két évtizeden át tartó meghitt házasság. Judit hisz abban, hogy már előző életükben, 1680-ban is együtt voltak. Közösen töltött éveik alatt a színésznő, otthagyva a színpadot, megnyitotta ruhaüzletét, s mind eközben egyre nyitottabbá vált az ezotéria iránt. Megérez számos dolgot, a szimpátiát, az antipátiát, a fontos események eljövetelét. S emellett akadnak életében megmagyarázhatatlan egybeesések, ilyen például, hogy édesapja szobafestő-mázoló volt, s Görbe János és Vogel Eric eredeti hivatása is ez. Judit asszony részt vett a Domján-féle agykontrollon a később Bözsi boszorkány néven népszerűvé vált kolléganőjével, s Kovács András Táltos stúdiójában elvégezte a masszőr- és csontkovácsszakot is. Végigcsinálta Labant Csaba tűzön járással végződő, tisztító meditációját is, maga háromszor gyalogolt keresztül mezítláb az izzó parázsszőnyegen. Vogel Eric halála után viszont nagyon rossz állapotba került, s ekkor találkozott Balogh Piroskával, aki reflexológus, szellem- és lélekgyógyász. Ő hatalmas lelki támaszt nyújtott neki, és megerősítette abban, hogy igenis léteznek a Földön is angyalok. S mióta Piroskánál járt, azóta fellángolt a gyűjtőszenvedélye, egyre sokasodnak otthonában az aranyfürtű, szárnyas puttók. Gyűlnek az e témakörrel foglalkozó könyvek is, mint például Az angyalok tudják a választ vagy A mennyei prófécia is megtalálható könyvespolcán. Azt szinte már mondanunk sem kell, hogy egyik kedvenc televíziós sorozata az Angyali érintés. Juszt Judit teljesen egyetért Ancsel Éva egyik gondolatával, mely szerint: „Több embert ismerek, akinek szárnya van – igenis szárnya. Csak nem szoktak erről beszélni, nem is lenne helyénvaló. Még viselni is csak rejtve szokták, zakó, kabát vagy blúz alatt. Elvégre nem lehet fedetlen szárnyakkal villamosra szállni, még akkor sem, ha nincs tábla, amely kimondaná: Szárnyakkal felszállni tilos!”

(réfi)

Fotó: Tumbász Hédi

Angyalsereglet porcelánból – az egyre gyarapodó gyűjtemény

JUSZKÓ Piroska

Régi tatai festők. Kuny Domonkos Muzeum, Tatai Vár,
1986.dec.-1987.márc. rend.,bev. Bíró Endre.
Tata, 1987

Munkásságáról a bev.

7. **Juszkó Piroska (Boromisszáné Trojko Carla tulajdona)** (1907–)
   — **Tatai utcarészletek I. II. III.**
   aqvarell **15 x 9 cm**

Ma Ausztriában él

[illegible] célt szolgálták a törvény 1., 2. és 5. §-aiban foglalt [illegible] rendelkezések.

[illegible] - központi műszaki fejlesztési alap technikai kezelését [illegible] egészében az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságra [illegible] törvény [illegible] §-a. Az elmúlt évek tapasztalatai nyilván[illegible] [illegible]tek, hogy [illegible] áttekinthető Alap-kezelési rendszerre [illegible] szükség, amely minden műszaki fejlesztő szervezet, cso[illegible] [illegible] magánvállalkozó számára lehetőséget teremt arra, [illegible] [illegible] műszaki fejlesztési céljaik támogatásban rész[illegible]. Erre a legmatekonyabb módszer az összpontosítot[illegible] [illegible], de a legszélesebb körben igénybe vehető — az [illegible] tarcák szervezetek szakembereit is tömörítő zsűrik [illegible] működtetett — pályázati rendszer.

[illegible] rendszer működéséért felelős miniszter köteles éven[illegible] [illegible] az illetékes országgyűlési bizottságoknak az [illegible] felhasználásáról, annak eredményességéről.

[illegible] - az állami költségvetés 1991. évi előirányzatai nem te[illegible] [illegible] és a felsőoktatás kielégítő mér[illegible] [illegible] finanszírozását. Ezért az e célokra 1990-[illegible] [illegible] [illegible] bevezetett forráselvonást a központi [illegible] fejlesztési alap terhére 1991-ben is fenn kell tartani. [illegible] [illegible] az államháztartásra háruló feladatok telje[illegible] [illegible] érdekében az állami költségvetés részé[illegible] [illegible] millió forintot kell átadni.

[illegible] [illegible] is csak egy évre érvényes. Erről [illegible] a törvény 4. §-a.

---

eller
gozó
„é
zott
zett
jogv
lené
érté
gyo
nak
tott
álta
akb
azt
egy
f
öss
re k
a k
utó
ma
g
tás
ille
rer
szü

uzsorás leteszi a pénzt, hisz a maga nevére teszi le és minden joga korlátlan fentartásával és mihelyt a pályázat eldőlt, egyszerüen visszaveszi. Lám Harsányi abban a reményben, hogy a buffet bérletét megkapja, letesz 100 ezer koronát, Fekete, hogy operáját adják elő, 50 ezeret. Másnap mind a kettő visszaveheti, vissza is kapja, mint ahogy Fekete is visszakapta.

A pénzfelmutatás ilyen komédia csak, — és a jó urak nem is igyekszenek áltatni a közönséget, ez a játék nyiltan, mondhatnók szemérmetlenül folyik az egész ország előtt.

Igazán nehéz megtartani ilyeneknél a tárgyilagosság hangját.

De azért mi nem mondjuk egy szóval sem, hogy revideálni kell ujból az ügyet, — nem, a világért sem.

Mert megint ilyen léha komédiát játszanának el, vagy még léhábbat.

Ez a komédia pedig minket undorit és nem vagyunk mogyorófa-nagybirtokosok.

Iparmüvészeink tavaszi kiállitása.

A modern magyar iparmüvészet a fejlődésnek oly magaslatára jutott, melyen csak a belgákkal kell harcot vivnia az elsőségért. Ez a tény egész Európa itéletévé formálódott a mult esztendei milanói kiállitáson. Iparmüvészetünk ott akkora diadalt aratott a magyarságnak, amekkorában Nándorfehérvár óta nem volt részünk. Közönségünk fejlődött izlése nemcsak hogy örömest érdeklődik a müvészeti események iránt, hanem otthonában is szereti magát müvészi berendezkedési tárgyakkal körülvéve látni. E két körülmény: hirtelen nagyra nőtt iparmüvészetünk és a közönségnek iránta tanusitott szeretete azt a kötelességét rójja ránk, hogy megvilágitsuk a modern müvészi ipar keletkezésének körülményeit és ezzel egyuttal rámutassunk annak a mai élettel való viszonyára.

Anglia a XIX. század közepén uj esztetikai mozgalomnak központja. Carlylenek és Ruskinnak a mult iránti rajongó bámulata oly kincseket hoz föl elfelejtett csendes vizek mélyéről, melyeknek látása uj lelkesedést önt az akadémiákban agonizáló müvészetbe. Ruskin, a modern angol müvészet kodifikátora a közép-

kori művészet tanulmányozásának eredményeként hirdeti a munka szeretetének vallását. A munkában való elmélyedés boldogsága művészetet szül. A gyári munka azonban csak fáradtságot hoz, a kézművesség megelégedést, tiszta örömet. A gyári ipar megölője a művészi gondolatnak, csak a kézműves képes művészies használati tárgyakat előállitani. A művész kézműves is legyen, s ez viszont művésznek érezze magát, hogy minden legkisebb berendezkedési tárgyunk szebbé tegye környezetünket, életünket. A mechanikának minden vivmánya egy-egy esztetikai élvezettel szegényebbekké tesz bennünket. A mechanikai haladás kulturális visszaesést is jelent. „Buxton és Bakenwell között — irja Ruskin — valaha sziklás völgy terült el, isteni, miként a Tempe völgye. Istenek tanyáztak ott, Apollo és az örök fénynek összes édes muzsái. De dinamitot hoztak és légbe röpitették a sziklákat. És most minden bárgyu buxtoni félóra alatt Bakenwellben lehet és forditva."

A század nagy angol festői: Burne Jones, Walter Crane és William Morris egyuttal iparművességgel is foglalkoztak. Az utóbbi még külön kézinyomdát is berendezett, melynek betüit XV. századi olasz motivumok mintájára maga készitette. Morris szóval is a modern iparművészet apostolává szegődött. Nézete szerint az uj művészet regenerációjának az egyszerü használati tárgyaknál kell kezdetét vennie, melyek arra is alkalmasak, hogy a közönséget s a nép széles rétegeit izlésre neveljék. Minden művésznek kötelességéül szabja, hogy e néppedagógiai szemponttal törődjék. „Tisztességes művészre szégyen, — mondja — ha csak a maga számára alkot. Mikénthogy szégyenletes dolog volna, ha valaki erősen szorongatott várban bőségesen lakmároznék kiéheztetéstől haldokló katonák előtt." Ugyancsak ő hangoztatja a modern iparművészetben először az anyagszerüség elvét, mely azóta amannak alapdogmájává lett. A különböző anyagok, anyagi sajátságaiknak megfelelően, különböző módon munkálandók meg. A művészi forma mindenkor alkalmazkodjék az anyag tulajdonságaihoz, mintegy ezekből nőjjön ki. Igy az iparművészet körébe vont minden uj anyag uj művészi formát hoz létre, annakelőtte ismeretlent.

Az angolok iparművészeti törekvései nálunk hamar gyökeret vertek, nemcsak mert általános művészi föllendülés közepett találtak bennünket, hanem mert iparművészetünknek századok előtti dicsőséges multjában és mai gazdag népmüvésze-

tünkben egyéni, nemzeti fejlődésre alkalmas elemeket hódithattak meg.

A jelen iparmüvészeti tárlat világosan áttekinthető keresztmetszetet nyujt müvészi iparunk mai állapotáról.

A kiállitáson teljesen fölszerelt lakberendezések köré csoportosulnak a kisebb iparmüvészeti tárgyak. Lakástervezőink között Thoroczkai-Vigand ezuttal is megtartja sértetlenül az elsőséget. Egy középkori várkastély toronyszobájának motivumára, feketére pácolt tölgyfából antik vasalással készült társalgója intim melegséget áraszt; a szoba főfalának fülkéjében a hármas veretü bubos kandalló, kétoldalt kényelmes heverőtől átölelve, kedves téli esték minden romantikáját fölidézi. Nagyon eredeti és kedves fényezett jávorfából készült leányszobája, melynek vonalas motivumait a hajlékony hajnalkavirág kölcsönözte, s melyben az ágy hátsó végének imazsámolylyá alakitásával uj, ötletes butormintázási ötletet eszelt ki. Az applikációk tervezésében Undi Mariska volt müvészi munkatársa. Magas müvészi nivót képvisel a Lakatos Artur-készitette társalgó, nemcsak tompitott sikokkal való érdekes formai megoldása, hanem az alkalmazott két ellentétes szinnek, a vörösnek és kéknek egységes, előkelő harmóniába hangolása is. A Vas Béla, Árkay Aladár és Menyhért Miklós tervei is izléses, jeles munkák.

A Körösfői-Kriesch és Nagy Sándor vezetése alatt müködő gödöllői szövő-telep ujabb meglepetésekkel szolgált. A Körösfői kartonja után készült gobelin, mely a jó kormányos Krisztust ábrázolja, formailag és technikailag egyaránt oly kiváló munka, hogy érdemes érte külön elfáradni az üllői-uti palotába.

A Dékáni tervei nyomán dolgozó halasi csipkeverők nehány szekrényre való finom, magyaros diszü csipkét küldöttek. A kissenyei varróiskola selyemmel himzett, magyar szabásu ruhákat állitott ki, a hegybányai gyermekjátékkészitő mühely ugyancsak magyaros játékszereket. Mindenen rajta van a megkülönböztető magyar bélyeg, önálló teremtő képességünk bizonyságául.

Treitz Péterné kézzel aláfestett, lángolt bársonyaival magyar találmányt mutat be. Rauscher Lulu pedig a hollandi batiktechnikát honositja meg sikerrel.

A cserépedények csoportjából kiemeljük az orosházi, szekszárdi és ungvári mázos edényeket, melyeket magyarosan müvészi

formájukon kivül olcsóságuk is kitüntet. A világhirü Zsolnay-készitmények nem szorulnak ujabb dicséretre.

A kis-plasztikát Markup Béla, Betlen Gyula, Juszkovics Géza, Beck, Bődy és Vágó képviselik jeles munkákkal.

a. m.

Goldoni.

Velencében szobrot emeltek Goldoninak, az olasz vigjáték atyja barokk talapzaton, kezében bottal, séta közben van ábrázolva, amint az ő velencebéliiei között járkál, megfigyelve őket, nyárspolgári jóhiszemü büneiket és kisded erényeiket. Goldoni azonban leszállt talapzatáról, s bejárta a mivelt világot. Mihozzánk is benézett. Illett szivesen látnunk, már puszta hálából is. Komédiái a Kisfaludy Károly révén a mi irodalmunkban is jótékony forradalmat keltettek. Kisfaludy Olaszországban ismerkedett meg Goldonival, de idehaza is volt alkalma hatását érezni, mert „Két ur szolgája“ cimü vigjátékát a XIX. század első éveiben sürün adták szinjátszó társaságaink. A két vigjátékiró felfogása sok lényeges pontban találkozik, s a találkozás, már az imént emlitett két körülmény miatt sem lehet véletlen munkája. Irodalomtörténészeink
tették Shakespeare
lejtettek gondolni,
nem igen tudott
máigban sem tett
zésnél.

Goldoni, nagy
májával, egyszeribe
álarcos, bohókás v
mutatja be, ugy am
vagy megkacagtatni
zésekben kimerülő
commedia dell'arte
és Brighella a süly
padon a való élet a
válnak. Egyének, k
kik azóta ismét tip
individuális átalán
dalom, mint a műv

A Nemzeti S
„Hazug“ szerzőjéne

TAVASZI MAGYAR DIVAT

Már teljesen kialakult a tavaszi divat, sok kedves, fiatalos vonalat, formát hozott. S ami a fő, jellemző formái, a magyaros ruha tervezésnél remekül felhasználhatók. A magyaros ruhaviselet már lassan egészen átmegy a köztudatba, mind gyakrabban látunk hölgyeket modern, magyaros ruhában. Színházban, hangversenyen, bálban már egész természetes látvány a magyar ruha. Megismerésének egy sokkal nagyobb tere van : az utca. Itt még nem mernek a hölgyek magyaros ruhájukban megjelenni. Pedig éppen ez a hely az, ahol minden társadalmi réteg részére tesszük ismertté a modern magyaros ruhát, s beigazoljuk minden helyre és alkalomra való viselésének praktikusságát.

A magyaros ruha tervezésének talán éppen ez a törekvése a legnehezebb. Mert éppen ez a ruha fajta, az „utcai ruha" lesz a legnagyobb és legszélsőségesebb kritikának kitéve.

A magyaros ruhának több típusa van, csoportokra oszthatjuk őket.

Az 1. csoport természetesen a régi, értékes szép díszmagyar, mente stb., ide tartoznak azok a magyaros ruhák, melyek csak csekély vonal változásban a régi ruha, mellény, párta stb. részeiből állanak. Ezek báli és ünnepi alkalmakra valók. A tájékozatlanabb egyén a „magyar ruhadivat" hallatára ezekre a drága és díszes ruhákra gondol s kelletlenül húzódik el ennek viselése gondolatától. De mióta a „Muskátli" megrendezte a Városi Színházban a két nagyszabású magyar divat revűjét, az előbb említett tévhitek és húzódások helyett, a legnagyobb szeretetet és érdeklődést vált ki a közönség köreiből az új szép eszme, a modern magyaros divat iránt.

A 2. csoportba számíthatjuk azokat a ruhákat, melyeknek formái, vonalai régi népviseletből vannak modern alakra átvíve, s itt megfelelőleg hímzéssel vagy zsinórozással van díszítve.

A 3. csoportba sorozhatók a teljesen modern vonalú ruhák, melyeknek a magyaros voltát a díszítés, a magyar népi hímzés adja meg.

Három tavaszi utca-ruha tervet közlünk.* Az 1. ruha anyaga lehet barna gyapjúszövet, barna sodrott selyemzsinórdísszel. A hímzés a gallért, újját és két kis rátett zsebét díszíti. A díszítése lehet apró drappszínű sárközi hímzéselemekből vagy tarka gyapjú matyó-hímzésből összeállítva. Sapka a ruha anyagából készül. Készülhet a ruha acélkék gyapjúszövetből is, akkor a zsinórdísz sötétkék vagy fekete selyem. A hímzés lehet sárga- vagy piros-színű is. Ha a ruha hosszát bokáig vesszük, délutáni ruhának is használhatjuk. A 2. forma magyaros kosztűm. Anyaga síma szövésű barna, szürke, sötétkék, fekete vagy sötétzöld gyapjúszövet. Hozzáillő sapkával és megfelelő zsinórzással. Szabása teljesen mai, s mégis nagyjában a híres magyar huszár mentéjéhez hasonló forma.

A 3. terv az említett 2. csoportba tartozik, mint láthatjuk is a képen, az alföldi gulyás cifra szűrmintája után készült a most legdivatosabb tavaszinyári öltözet.

A pelerin az idei szezón jellegzetessége, jelen esetben nagyszerűen alkalmazhatjuk rajta a (suba) szűr fő jellemző formáit. A komplett ruha készülhet galambszürke, puha finom gyapjúszövetből, búzakék vagy korálpiros posztó rátét dísszel. A pelerinen levő (suba)- szűrgallérnak két sarkát díszítjük. Színe lehet még mogyorószínű gyapjú-anyag, barna rátétdísszel. A sapka is a ruha anyagából készül, a megfelelő díszítéssel.

* L. 48. old.

FARNADI (FEIGL) ILONKA

MIT TANÍTSUNK A POLGÁRI ISKOLÁBAN?

Hogy mit tanítsunk a polgári iskola első osztályában, azt a Muskátli III. évf. 6. száma közölte.

A tanulók örömmel készítették a borsodmegyei (tardi) többszínű keresztmetszetes hímzéseket. Ez buzdított arra, hogy három újabb mintát — melyeket Gergely Péter úr szívességéből lerajzolhattam — a Muskátliban közöljek. Oly szépek és kedvesek a népleleknek eme eredeti alkotásai, hogy inkább ezeket használjuk fel az iskolában, mint a nemzetközi mintákat, mert ezzel a tanulóknak nemcsak szépérzéke fejlődik, hanem hazájuk művészlelkű népének szeretetére is ránevelődnek.

Éppen ez indított arra, hogy a III. osztályban az általánosan ismert madeira (lyukacsos hímzés) helyett a magyar népi fehérhímzéseket alkalmazzuk.

Ezeket a hímzéseket Dunántúlon : Zala, Somogy (Törökkoppány, Karád stb.) és Tolna megyében (Koppányszántó) találjuk. Ilyen fényképfelvételeket és rajzokat a Muskátli III. évf. 5. számában közölt is már. E vidékeken a férfi ingmellét, gallérját és kézelőjét díszítik. A minta csíkban halad és így e mintákat mint csíkdíszítést külön-külön is könnyű alkalmazni. Egyébként leghelyesebb, ha hasonló ruhadarabokról vett mintával hasonló ruhadarabokat díszítettünk, pl. az ingmintákkal a hálóingeket stb., mert hasonló ruhadarabokon a folthatás is hasonló. A mintákat használjuk eredeti nagyságban, nem szükséges sem nagyítás, sem kicsinyítés, mert az eredetiség rovására mehet. Hiszen van közöttük keskenyebb, szélesebb, egyszerűbb, díszesebb, éppen

ezért könnyen alkalmazhatjuk a polgári iskolában való tanításra.

A fentemlített mintáknál az ismert öltéseken kívül egyszerű és könnyű új öltéseket is tanítunk, mint pl. az átöltött keresztmetszet és a borsólyuk készítését. (Ennek módját lásd az Uj Idők kézimunka könyvének III. fejezetében: „egymáshoz egészen közelfekvő borsószemnagyságú lyukakat hímzés alá előöltünk" — előhúzunk — „majd a közép felé eső félíveket egyszerűen összekapcsolva kihímezzük; a vászon szélére eső félíveket szintén kapcsolva hurkoljuk".) A borsólyuk — mint a díszítés befejezése — kellemes átmenetet ad a síma és a díszített felület között. A törökkoppányi ingeken is újabb technikával találkozunk. Kis virágokat hímeznek. Ezeknek sugárszerűen szétágazó szirmait egyetlen hosszú öltésből készítik. E hosszú öltést sűrűn átcsavarják, amitől a virág domborúan emelkedik ki.

E minták szépségét és ritmikáját a lyuk és laposhímzés változata adja meg. Szintén alkalmasak hálóingek díszítésére annál is inkább, mert nem túlságosan áttörtek.

A mellékelt két rajzon bemutatjuk: a) egy törökkoppányi gallérminta alkalmazását és b) egy ugyanonnét való ing középcsíkjának felhasználását.

Láthatjuk tehát, mily gazdag a magyar néphímzés eredeti mintákban és valóban hibát követnénk el, ha nem e gazdag kincsesbányából merítenénk tanításunk anyagát.

DAJASZÁSZY-BRANDSTETTERNÉ
DIETZ VILMA.

1. Fehér selyemruha erőskék keppel, kifaragott szűrdísszel. 2. Barna kosztüm, barna zsinórdísszel. Mindkettőt tervezte Müllerné Konkoly Thege Ilona. 3. Fekete selyemruha, fehér rátétdísszel. Tervezte Juszt Krisztina.
Rajzolta Fries E.

A szerkesztésért és kiadásért felelős: Spolarich László. 22.199 — Kir. Magy. Egyetemi Nyomda. (Felelős: Thiering Richárd.)

Jüsth Emília

rajztanár

Pestszentlőrincet

Rajzoktatás

1941. II. évf. 3. sz.

23. l.

Az épitészetről

yi Pál élete és művei.

III. füzete.

I-II füzete kifogyott, de a mennyiben

éldányok nem keltek volna még el, eze-

tolni fogjuk.

nyvek átvételének elismerését kérve,

május 10.-én.

mély tisztelettel

MAGYAR MÉRNÖK- ÉS ÉPITÉSZ-
EGYLET.

igazgató.

MDK

Juszth Emilia

Krizantémek, vf.

Rózsák

Ziniák, vf.

MAPE 13. kiáll. H.Szal. 1927. máj. 9. 1.

Jsztl (Jusztel) egri

harangöntö család

źród

Breznay Imre: Eger a XVIII. században. I. k. Eger 1933. 67. l.

Jusztel János, egri harang-öntő öntötte 1822 ben a keresztespüspöki templom mátfélmázsás harangját szt. Florián tiszteletére.

Kandra Kabos. Adatok az egri egyházmegye történelmehez. Gyar. 1887. II. K. 105. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 27.

Komárom megyei

1022

Ünnepre készül Tatabánya

Az 50. évforduló jegyében — 20 éves a város
Három hónapig tartó ünnepségsorozat

Gazdag ünnepi programmal emlékezik meg Tatabánya a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójáról és a várossá nyilvánítás huszadik évfordulójáról. Ebben az időszakban ünneplik meg a Népház fennállásának ötvenedik évfordulóját is. Az őszi ünnepségeket az MSZMP városi végrehajtó bizottsága, a megyei és városi tanács, a népfront és a tömegszervezetek közös szervezésében rendezik meg.

Az ünnepségsorozat híven tükrözi majd a felszabadulás óta eltelt időszak történelmi változásait. A város dolgozói mélységes tisztelettel és hálával adóznak a Szovjetuniónak, mely világtörténelemformáló erejével számunkra is lehetővé tette a szocializmus, a dolgozó nép hatalmának megvalósítását.

Elkészült a szeptemberitől novemberig zajló eseménysorozat részletes programja is.

Szeptember másodikán, a bányásznapi megemlékezések során a hagyományos koszorúzást ünnepi rendezvény követi a Népházban. A bányásznap alkalmából nyílik meg a Népház ötven éves történetét bemutató dokumentumkiállítás is. Ezt követően a Technika Házában „Bányászvárosok sajátos problémáinak érvényesülése a városfejlesztésben" címmel ankétra kerül sor. Szeptember végén irodalmi estet rendeznek a megyei könyvtárban neves fővárosi művészek közreműködésével, s erre Gali István írót is várják. A hónap végén emlékeznek meg a megyei könyvtár fennállásának tizenötödik évfordulójáról, s ebből az alkalomból a névadó, József Attila domborművét leplezik le ünnepi műsor keretében. Országos könyvtáros-tanácskozásra is sor kerül a könyvtárban. A Népházban rendezik meg a Tatabánya és Esztergom városok közötti kulturális vetélkedőt a hónap második felében.

Október 7-én nyílik a Tatabánya húszéves fejlődését dokumentáló kiállítás a Népházban. A bemutatásra kerülő anyagban a város fejlesztésének távlati tervei is helyet kapnak. 10-én, a várossá nyilvánítás huszadik évfordulóján ünnepi tanácsülést tartanak. Október derekán két napos egészségügyi tudományos ülésszakon vesznek részt a Technika Házában lengyel, csehszlovák és magyar szakorvosok. Jusztin Tibor fotókiállítása — a megyei könyvtár rendezésében — a megye és Tatabánya életét mutatja majd be. Újvárosban az átadásra kerülő lakásokban „A korszerű lakberendezés" címmel kereskedelmi bemutatót tartanak. Városgazdálkodási és pályaválasztási ankét is színesíti a programot. A városi KISZ-bizottság szervezésében a város vezetői találkoznak a város fiataljaival október 23-án.

Október 28 és november 7 között ünnepi hetet rendeznek. Ennek keretében nyílik meg „A Szovjetunió segítsége megyénk fejlődésében" című kiállítás. 5-én a szovjet hősi emlékmű megkoszorúzásával egybekötött díszünnepségen emlékezik a város a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójára. A megye és a város életével foglalkozó képzőművészeti alkotásokból rendezett kiállítást is a Népházban láthatja majd a közönség. A Zsdanov Művelődési Otthon kézimunka- és fotokiállítása a nőmozgalom életét dokumentálja. Ezen kívül színházi előadások, hangversenyek és egyéb rendezvények tarkítják a gazdag őszi programot.

ntik a vízszolgáltatást at-
félve, hogy Kína nem
tja meg a vízszállítási
rződést, amely október 1-én
le.

A TANJUG jelentése sze-
nt az EAK pekingi nagykö-
te cáfolta azokat a híresz-
léseket, melyek szerint a
kingi diplomáciai testület
yenjaként kihallgatást kért
lna Csen Ji külügyminisz-

Az Egyházak Világtanácsának negyedik közgyűlését 1968. júliusában, a svédországi Uppsalában tartják.

Moszkva

görög katonai diktatúra
ának megoldására

e Konstantin király amerikai útjáról

ja, hogy országát továbbra is az Egyesült Államok és a NATO rendelkezésére bocsát-ja,

támaszpontként újabb politikai-katonai kalandokhoz,

A jelenegi athéni kormány mögött álló európai és nemzetközi reakciós erők módot próbálnak találni arra, hogy

kijuttassák az athéni rendszert jelenlegi nemzetközi elszigeteltségéből

— írja a továbbiakban **Kuznyecov.** A király amerikai látogatását, a görög demokratikus elemek ellen lefolytatott nagyszabású bírósági pert egyaránt olyan fejleményként értékelhetjük, amely

a jelenlegi görög valóságból közvetlenül következik.

Négy hónap telt el a katonai államcsíny óta, mégis a katonai junta — a fasiszta kormányzási módszerek ellenére — egyáltalán nem biztos helyzetének szilárdságában.

Tovább folynak a letartóztatások és megtorlások.

A féktelen terror olyan formákat öltött, hogy már Görögország egyes NATO-szövetségesének kormánykörein is helytelenítik azt.

Másfelől egyre világosabbá válik, hogy

a görög nép mind határozottabban harcol a katonai diktatúra ellen.

nisztériumának
ozata

iniszterek,
értekezlete

Khartoumi megfigyelők szerint a külügyminiszteri értekezlet számára **kedvező légkört biztosított** az az elvi megállapodás, hogy **Nasszer** elnök és **Fejszal** király személyes találkozón közelíti meg **a jemeni konfliktus rendezését.** Mint ismeretes, mind Fejszal király, mind Nasszer elnök elvben jóváhagyta a kompromisszumos szudáni tervet, amely háromhatalmi ellenőrző bizottságra bízza a jemeni megállapodás végrehajtását. **Jemen** azonban még mindig **ellenzi** a részvétele nélkül kötött dzsiddai egyezmény valamilyen felújítását.

Juszudi Antal festő.

Katol.Szemle.1943.123-24.l.

JUTAS (Veszprém)

RMV 5, 189.l. TEMPLOMROM, középkori

Jutas

TUTAS (Werkzeuge)

TEMPLOMPROM Aerospace

RMV 5, 1984

M. Jutas Ágnes épitom.

üllői úti lakóepületek (1957)

218 lakás. (tobbekkel együtt)

50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58.

terveste: 65-67 sz. -ig

80. Újpest, Leiningen úti 120 fős óvoda (1951)

Budapesti Városépítési Tervező Vállalat 1949-59
(tervek és fényképek) Szerk. Gyöngyösi István, Rajkó Ervin
Bp. 1959

M.D.K.

Jutas Ágnes a BUVÁTI tervezőmérnöke

dolgozta ki négy társával az üllői út újjáépítésének részlettervét. (a terv rajza repr.)

g. j.: Az új üllői út.
Érdekes Ujság, Bp. 1957. április 13. 6. l.

M. D. K.

M. JUTAS Ágnes építész

(Bp. városépítési terv. V.)

Bp. Pozsonyi út 16 lautermes ált.

isk. Társtervező: Pintér győző

Tervezés: (1959-60)

Kivitelezés: (1960-61) Repr.

Magyar Építőművészet 1961. 3. sz. 30. l.

M. D. K.

M. JUTAS Ágnes építész

(Bp. városépítési terv. vall.)

Bp. Csarnak tér 12 tantermes ált. iskola

Társtervező: Pintér Győző

Tervezés: (1958) Kivitel: (1958-59.)

Repr.

Magyar Építőművészet 1961. 3. sz. 14-15. l.

JUTTNER KALMAN, épitész

Szombathelyen 1922-ben a város rendezési tervének pályamüveit biraltak.A biralatok elhangzasa,a dijak odaitélése,a jeligés levelek felbontasa utan a jegyzökönyvet a bizottsag tagjai alairtak,köztük Jöttner Kalman is. 434.old

HORVATH FERENC: Szombathely város harmadik varosrendezési terve 429.old

VASI SZEMLE, XXIV. évf. 3.szam, 1970. Szombathely

Jüttner KÁLMÁN, építész

Jutz Péter Pál

soproni óra

l.

Csatkaisoprharár

26. l.

49. l.

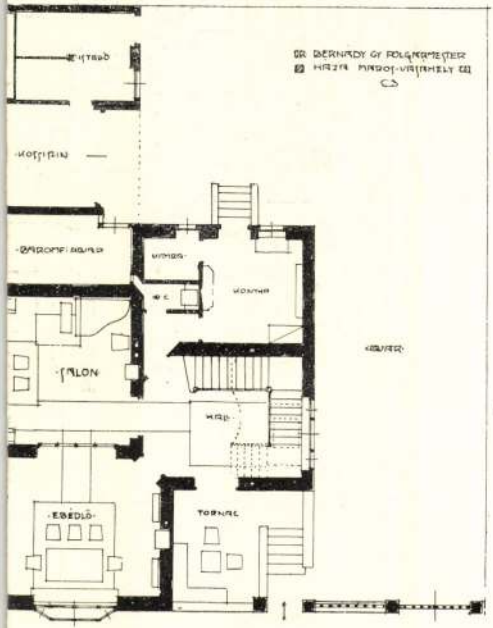

E :
N.

MAISON
DE FAMILLE.

Jüttz Péter Pál

órás, Sopron

Wangenben született, –
1801-ben polgár és
mester lett.

Pintz 54. l.

Zoller X. Ferenc sopro-
ni mester segédje volt.
Bécsből vándorolt Sopron-
ba. † Zoller halála
után (1800) ő folytatta
műhelyét.

u. o. 57. l.

Tk. 260

II

592

260. *Erdődy Gábor.* Mellig, kissé jobbra fordult, de szembe néz, tojásdad medaillonban. Haja, szemöldöke és szeme, kis bajusza és szakálla sötétbarna. Atillája, a melyen hat gomb van, téglavörös. Felirata alól: »*Honestus rumor alterum Patrimonium*« és a kép körül: »*Com: Gabriel Erdődy de Moniokerek Mont: Claudy, et Comit: Varasd: pp: Com: S. C. Rq(ue) M. Camerarius et Consiliarius. 1650*«.

Vászon, méretei 18·1 : 14·6 cm. — Át. Képt. 148 (20). — Gróf Csáky László ajándéka 1824.

Jutz Péter Pál

soproni órás.

1801-től céhbeli mester. Eredetileg lábas óráját erősen restaurált állapotban a soproni múzeumban.

Csipkés Zálmán:

Újabban nevezett régi órák.

Soproni Szemle

1938. 247. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Jutz Péter Pál

órás 1801 —. Sopron

lásd okv

Csatóráscéh

45. l.

VIHAROS ESTE

Verschmelzung mit den Dingen einen zweiten verborgenen Lebensraum gewinnen, eine Zuflucht vor den vielen feindlichen Spannungen der Wirklichkeit. Mitunter vermag diese Sehnsucht einen gesammelten und räumlich beziehungsreich durchgegliederten Ausdruck zu gewinnen. Bilder entstehen, in denen sich der engste persönliche Lebenskreis des Malers zur tiefen beruhigten Harmonie erschliesst. Elemente des Figürlichen, des Stillebens und einer inneren Räumlichkeit finden sich zur eigenartigen bildhaften Einheit zusammen. In dieser inhaltlichen Erweiterung des Bildes scheint der Geist versunkener Familienidyllen aufzuleben, wie man ihn von den alten niederländischen Meistern her kennt. Ein bedeutsamer, heutzutage äusserst seltener Zug im Schaffen unseres Künstlers.

Auch an ihm, dem Maler impressionistischer Herkunft erweist es sich, dass alle schöpferischen Wege der neuen Kunst zur geistigen Durchstrahlung und Umwertung des Sinnlichen führen.

Jütz, Peter Paul

öraś 1815 k.

lásd

Czipkéstopronioraki ale

7. l. - 16. l.

készült volna, egy [illegible] a XIII. századi kalendárium hiányát? A másik két pozsonyi missale a szentek tisztelete alapján már nem határozható meg. A Cod. lat. m. ae. 220. jelzetű *Missale*, bejegyzésének tanúsága szerint a pozsonyi Szent Márton-egyház tulajdona volt,[25] s nyilvánvalóan a kolostor-

[25] „Anno Domini ... 73 In die purificacionis Marie Iste liber est redemptus a quodam bono viro qui istum librum comparauit pro 2 florenis ante XX annos sed informatus ex post quod liber sit ecclesie posoniensis sancti Martini alias salvatoris restituit Ecclesie accepto prius duos flor. a decano protunc licenciato sacre theologie Magistro Nicolao de Hittendorff, ita quod nescitur quis homo iste sit ad saluandam suam famam.

műhelyben már eredetileg a székesegyház számára iródott. E *Missale* kalendáriumában különben cisztercita nyomokra mutathatna, hogy augusztus 20-án Szent István neve mellé vörös betűkkel Szent Bernát nevét is bejegyezte a scriptor, — de Szent Bernát nevét később kitörölték. Elképzelhető volna, hogy itt egy cisztercita másoló keze rájárt clairvauxi Szent Bernát nevének bejegyzésére. Mindez azonban nem szolgál kielégítő bizonyítékul a pozsonyi missalék cisztercita származására vonatkozólag. És ha stílusukban cisztercita munkákhoz kapcsolódnak is, teljes határozottsággal cisztercita munkáknak nem tekinthetjük.

Szerencsésebbek vagyunk a harmadik műhely meghatározásánál. Az itt készült kódexek szövegvizsgálatánál Radó Polikárp ugyanis mind az öt kéziratban ferences nyomokra bukkant. Szí-

Jutz Péter, Pál, órás

MDK

Wangenből, 1801, polgárjogot nyer Sopronban

Csatkai Endre: Néhány ujabb adat a soproni művészet tört.-ehez. Magyar Művészet. 1929. 238. l.

MDK

Jutz Péter Pál, órás mester

Inkább levéltári adatokból mint művekről marad fenn mesterneve.

Csatkai Endre: Műpártolás, műgyűjtés Sopronban. Magyar Művészet. 1928. 7.sz. 577-587.1.

Jütz Péter Pál

Örös

Sopron

1801. sept. 7.

volg. esküt

Házi

ől.

12, de szembe néz. Katonai egyenruhát
vel. Göndör haja, szemöldöke, szeme és
t. Nyakravalója fekete, paszomántgal-
ja és mentéje kék, tölténytáskájának
II jelzéssel, melyhez oroszlánfejhez
csatlakozik. A háttérben az égbolt

3.3 cm.

120 Kán

tvántól 1904: VIII. 6-án (563-904).

án (779-904).- Az elszámolas elfo-
613 szvsz. leirattal (217-905).

1212

Jůůrůp Mária

1926/27 – 1929/30

Ferkèpzomfoiskèvk

96. C.

NÉHÁNY ÚJABB ADAT A SOPRONI MŰVÉSZET TÖRTÉNETÉHEZ. A *Magyar Művészet* soproni száma erősen fokozta az érdeklődést a *Civitas fidelissima* iránt. Tényleg a város művészeti multja, jóllehet tervszerű földerítése csak néhány év óta folyik, nagy arányokban bontakozik ki már ebben a számban is.

Nem lesz céltévesztett dolog a már kialakult képhez néhány újabban talált adat közzététele.

A gazdag városi levéltár ritka korai polgári lajstromokkal rendelkezik. A tizenhárom kötet elseje 1535-ből kelt, folyamatossága 1862-ig csak kétszer szakadt meg hosszabb időre; 1580 és 1612 közt nem történt bejegyzés,

szobrok kivételével — megmintázta az összes
csoportokat, a vezérek lovasszobrait, a d
borműveket. Ez igen tekintélyes munka,
körülbelül egy emberöltő fáradságát és e
vette igénybe. A Műcsarnok zsűrije töb
adózott elismeréssel Zalának; midőn
mű egyes alakjait és csoportjait kiál
díjak egész sorával tüntette őt ki. E kró
retében nem térhetünk ki a nagy munka
méltatására, feladatunk mindössze az, hogy
rámutattunk keletkezése történetére é
hogy a terjedelmes alkotás elérkezett az ü
pélyes zárókő-letételhez s mostantól fog
legzetes tartozéka Budapest városk
Szinyei-Merse Pál politikai ideálja
mányt írt *Jeszenszky* Sándor, amely elsőbben

ahogy maga az újonnan meginduló lajstrom írja, továbbá hiányzik az 1655—1676. sorozat, amely az 1676-os nagy tűzvész martalékává lett.

A bejegyzéseket elég pontosan vezették, t. i. a legtöbb esetben kiterjeszkedtek az új polgár mesterségére és születési helyére is. Ezzel természetesen egész sereg hasznos művészettörténeti vonatkozásnak juttatja birtokába a kutatót a kötetek átböngészése.

Feltűnő, hogy az ismert művésznevek közül sem *Dorfmeister*, sem *Schaller* nem szerepel. De ezeknek nem volt céhe, már pedig akit oda felvettek, annak polgárságot is kellett szereznie. Ez nem volt minden nehézség nélkül. Nem számítva a pénzbeli szolgáltatást, bizonyos ideig hetente fegyvergyakorlatot is megkívánt a város a fölvételre jelentkezőktől. Hát akinek nem okvetlen kellett, nem igen törte magát a megterheltetésért. Az ötvösök mesterkönyve bizonyítja, hogy bár a céhszabályzat legalább egy éven belül kötelezi az új mestert a polgárjog megszerzésére, mégis esztendők is eltelnek, mire eleget tesznek ennek a kötelezettségnek.

A XVI. századi bejegyzések során csupán néhány iparművésszel gazdagodik a tudásunk: négy ötvös kerül fölvételre, ez azért fontos, mert a céh maga csak 1612-ben kapta a céhlevelét, a nemes mesterség művelői ezek szerint azonban elég jól vannak képviselve, kimutathatók a ködbevesző időkig. Az egyik mester, *Kutschar* (Kulcsár?) Lukács talán magyar származású. Önöntő is fordul elő kettő.

A nagy tűzig terjedő sorozat azután már hoz kőfaragót és festőt is. Az előbbiekről szóló cikk a soproni számban a XVII. századra nézve hiányos volt, hiszen a mesterkönyvek, csak későbbi időkről adtak felvilágosítást, most ezt a hézagot be lehet néhány névvel tölteni:

1622-ben veszik fel *Müntzer* Mihály kőfaragót, 1633-ban *Müller* Hansot, aki a frankenlandi Torrauból származott. 1637-ben *Kraus* Jakab polgárjogot kap, akinek a neve 1682-ben is szerepel. Utódai a XVIII. század második feléig űzik ezt a művészeti ipart.

Nehezebb a helyzet a festőnevek kiválogatásánál. A *Mahler* elnevezés alatt ugyanis legtöbbször kékfestő, aranyozó vagy szobafestő húzódik meg. A két legutóbbi mesterség még hagyján, hiszen *Dorfmeister* is végzett mázoló munkát és az aranyozó néha egészen jó festményeket csinált, példa rá a soproni *Maurer* Ignác. De bajos egyébként derék kékfestőmestereket besorozni a művészek közé. Ezen a téren a legóvatosabb szövegvizsgálás sem segít.

Éppen azért a következő névsort némi kétkedéssel rójuk papírra és egyelőre minden név mellé kérdőjelet kell képzelnünk, míg a további kutatás vagy a jelet veti ki a név mellől, vagy magát a nevet is kitörli a művészettörténet könyvéből.

1621-ben lesz polgárrá *Örtlinger* Albert, kiről eddig csak későbbi adataink voltak. *(Maler.)* 1634-ig mutatható ki. Mivel templomfestéséről van adat, bevehető a művészettörténet sáncaiba. Ő a kezese 1626-ban az iglaui *Aesstl* Lipótnak, akit „*Maller*"-nek mond a bejegyzés. A csehországi nagy német iparvárosból ugyanez évben 13 posztós menekült a vallásüldözés elől Sopronba. Vajjon nem iparos volt ez az *Aesstl* is? A harmadik a sorban *Payr* Hans, aki 1635-ben nyer fölvételt. A bejegyzés így szól: „*seiner Kunst ein Mahler*". Míg más mesterségeknél Handwerk a jelzés, a Kunst pedig az ötvösöknek és gyógyszerészeknek járt addig, hát föltehetjük, hogy *Payr* esetében is megvan a jelentősége.

Az 1676-os tűz elhamvasztja Sopront, de mint életreképes városoknál történik, szebben éled fel a pusztulásból, mint aminő volt. Nemcsak ez a nagy feltámadás, hanem a katholikus restauráció is nagyban fokozza a kőfaragás és szobrászat virágzását. A protestantizmus addig p. o. nem sokat gondolt a város környékén levő keresztekkel sem.[1]

Mivel a kőfaragók legrégibb mesterkönyve 1713-mal kezdődik, a tűzvésztől idáig terjedő időre is szolgáltat a polgári lajstrom adatokat. 1681-ben vették fel *Kugler* Pált, aki a szomszédos Szentmargitáról való. Ott 1653-ban alakult a céh és 1820-ig a *Kugler*-család nyolc mestert adott neki. Egyes tagjai elszakadtak, *Kugler* János a XVIII. század elején Budán tevékenykedett,[2] Pál pedig Sopronba vetődött.

1709-ben *Kraus* kőfaragó Mátyás fiát veszik fel polgárnak.

A XVIII. század folyamán néhány szobrászt is írnak be a lajstromba. A legérdekesebb köztük ~~*Conti* Péter~~ Antal, aki luganoi volt és már régebben a városban élt, hozzátehetjük, hadilábon a kőfaragókkal. Stukkószobrász volt. Tőle valók a fertői *Boldogasszony* búcsújáró-templomának stukkói.[3] Egyébként fia, Antal, aki itt született, 1721-ben *Eysenkölbl* mester keze alá kerül és öt év múlva szabadul fel.

A további évekből eddig nem ismert nevek: *Robelth* Lőrinc szobrász (szül. Ernstbrunnban, polgár 1732), *Münnich* János, soproni szobrász fia (polgár 1801) és az augsburgi születésű *Weber* Simbert (polgár 1809).

A festők névsora csak az 1689-ben felvett *Medt* Maximilian Dietrich-hel gyarapodik. Viszont most már teljes sorát adhatjuk a kártyafestőknek, akik a grafika művelői Sopronban. A már közöltekhez csatlakoznak a következő nevek: *Mehrlein* Kristóf (szül. Greifenbergben), polgár 1789, *Leopold* Wenzel, a csehországi Neu-

[1] *Vanyó:* A kath. restauráció Nyugat-Magyarországon. 106. Az 1659. évi országgyűlésen a kath. rendek sérelme, hogy még kijavítani sem engedik a protestáns városiak a kereszteket.

[2] *Schoen* Arnold úr szíves közlése.

[3] Dr. P. *Horváth:* A boldogasszonyi kegyhely története. 16. oldal.

hausból, kártyafestő fia, polgár 1802, *Koller* Emánuel József Bécsből, polgár 1806, fia *János*, polgár 1841, *Weninger* József (szül. Eszterházán), polgár 1814. Az ifjabb *Mehrlein*, akinek a kártyamintáját a soproni szám közölte, polgár 1822 és *Hajcik* Pál pesti születésű, polgár lett 1826.

Hasonlóképpen most már teljes névsorát adhatjuk az itt polgárjogot nyert órásoknak.[1] A legelső fecske *Kopp* Henrik 1645-ban, hosszú szünet után a weimari *König* Ágoston hasonló nevű fia lesz polgárrá 1686-ban. A greifenbergi *Ruess* János nyolc évi itt tartózkodás után szerez csak polgárjogot 1720-ban. A következő bejegyzések: *Zinn* Daniel (1728, a hesseni Samblarból), *Moser* Lőrinc József (1732, a Bécs melletti Hackingból), a kitűnő *Zoller* (1771), akinek a soproni füzet az 590. oldalon bemutatta a remeklését, a pesti *Treusel* János Antal (1782), a kaunitzi *Wenneck* Károly (1799), a wangeni *Jutz* Péter Pál (1801), *Spurtzheim* Vilmos Trierből (1799), *Strehle* Ádám Holtzheinből (1802), *Hoffmann* János Nagyszombatból (1805), *Uhl* György a svábországi Wallensteinből (1807), *Heller* János Günsburgból (1833), a poroszországi *Klenner* József (Noselwitsch, 1833), a kismartoni *Kolb* Ferenc (1834), a vimpáci *Wallner* Ferenc (1839), a friebeitzi *Spiess* András (1839), *Schlampf* János (1841), a nagycenki *Kregtzky* János (1845) és a braunaui *Niewelt* Ferenc.

Mindenesetre érdekes, hogy alig akad magyar származású mester, pedig ez a fúró-faragó díszítéssel járó művészet elég jól megfelelt volna az ezt a dekoráló fajtát szerető magyar műalkotó kedvnek.

A névsornak megfelelő csinos emlékanyag is áll rendelkezésre a városi múzeumban és magánosoknál, azonkívül több polgárjogot nem nyert mester is tevékenykedett, úgyhogy ha éppen a mesterek származása folytán nemzeti elemek helyett csak német minták és azok továbbfejlesztése is a produktum, mégis értékes fejezetet adnak a soproni órások a magyarországi művészeti ipar történetének.

Csatkai Endre.

[1] *Csányi* Károly a „Műbarát" 1921-es évfolyamának 5. számában összeállította a praxisában előfordult magyarországi órásokat. Négy soproni mestert ismert, közülük *Baumgartner* neve nem fordul elő a polgári lajstromban, de más városi iratokban igen.

MŰVÉSZETI IRODALOM

PÄCHT, OTTO: ÖSTERREICHISCHE TAFELMALEREI DER GOTIK. Nagy 8°, 94 lap és 96 képtábla. Augsburg, Benno Filser Verlag 1929.

Osztrák gotikus piktúra: a bajuvár népek gotikus piktúrája, Bajorországot kivéve. Első emlékei, amelyek egyúttal rendkívül fontosak és nagyszabásúak is, a verduni oltár hátoldalának festményei 1329-ből. Az Alpeseken túli piktúrában itt először merülnek fel az új olasz művészet kompozíciós formái, Ausztria e pillanatban az északi piktúra fejlődésének legélén halad. A méretre is hatalmas, freskószerű képek Giotto hatását tükrözik. Folytatásuk nincs, a század második felében a hangsúly a csehországi német piktúrára tolódik, osztrák földön a folytonosságot az üvegfestmények őrzik meg.

A XIV. század utolsó éveiben a csehországi német piktúra jelentősége megszűnik. Németország és Ausztria egyszerre lép a porondra s a németalföldi festészet meg-megújuló, lökésszerű hatása alatt, sok-sok ágat hajtva, sokféle iskolára bomolva, decentralizáltan fejlődik. Különös jellemzője valamennyi iskolának, hogy a képek fejlődéstörténeti helyzete nem mindig adekvát kvalitásukkal. Retrográd, maradi mesterek értékes képeket festenek. Példa rá Grünewald, aki elkésett formanyelvét páratlan festői kvalitásokkal egyesíti.

Ausztriában négy iskola verseng egymással, a bécsi, salzburgi, tiroli és stájerországi. A *bécsi* iskola a XV. század elején egy-kettőre kibomlik s máris virágjában áll. Vezető mestere, az Ernst der Eiserne herceg fogadalmi képének festője, az úgynevezett „lágy" korstílus kereteibe helyezkedik bele érzelmes, passzív, kontemplatív szemléletével. Lírikus, franciásan könnyű és gyengéd ez a piktúra, novellisztikus genreszerű mellékízzel. A mestert Suida, a gráci egyetem tanára körvonalazta először s lokál-patriota elfogultsággal stájer művésznek állította be. Pächt, nézetünk szerint, igen helyesen bécsi művésznek vallja, hiszen előzményeit és követőit egyaránt Bécsben találni. Meglágyítja a kontúrvonalat, elveszi a drapéria ráncainak élét; a helybeli kevés útmutatástól eltekintve prágai Theodorichból indul ki. Bécsben sok követőre talált, akiknek uniformizált stílusa a képmeghatározásokat igen megnehezíti.

A németalföldi hatás első hullámverése a század közepén jut Bécsbe s az Albert-oltár mesterét meg a liechtensteini mestert éri, utóbbinak Lorenzo Monacohoz is köze van. Liechtenstein várában lévő két képe (az egyik töredék) az osztrák piktúra fényes emlékei közé tartozik.

A németalföldi piktúra második hatásperiódusa a közvetlen befolyás alatt álló redemptoristakolostori mesteren és a Schottenstift-mesteren érzik. A redemptorista-kolostor festője, akit Pächt a Maria am Gestade mesterének nevez, mert műve eredetileg e templomkában állott, aprólékos és maradi művész, nem minden egyéni zamat nélkül. A Schottenstift-festő

Juul Kristóf

pesti hangszer-
készítő

XIX. sz

l.

Hómtizev

25. l

DEBRECEN, Bethlen-utca 21. sz

zetben. 3. Állami fizetéskiegészítés. A 2. után járó
az egyház fizeti.
ötelesség: A presbitérium által kijelölendő elemi
olai osztályok tanítása. Egyháztársadalmi munka.
r helyettesítése. Énekkarvezetés.
ak kántori képesítéssel rendelkező férfitanítók pályáz-
. Pályázati kérvények az összes szükséges mellék-
el felszerelve Református Egyház, Tiszafüred címre
ugusztus 27-ig benyujtandók, az okmányok vissza-
ére szolgáló, kellően felbélyegzett borítékkal együtt.
mcsökkentés során nyugdíjazott, vagy olyan kisegítő
, akik legalább egy esztendei eredményes szolgálatot
ak, továbbá énekkar vezetésére alkalmas zenei kép-
gel bírók előnyben részesülnek. Az állást miniszteri
gyás után azonnal el kell foglalni.
Túrkevei református egyház pályázatot hirdet a X.
tanítónői állásra. Fizetés törvényszerű készpénz, lakás
zetben. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázati határidő
jelent hirdetéstől számított három hét. Pályázati
yek, válaszbélyeg mellékelésével, Református Lelkészi
l, Túrkeve címre küldendők.

T A R T A L O M:

ándor: Debrecen ünnepe.
Egyházkerületünk rendkívüli közgyűlése.
eptemberben megjelenik az új revidiált bibliafordítás.
y Sándor: Lelkipásztornevelésünkről.
n Gyula esperes: A bemutatkozó szolgálat.
János: Világhírű magyarok.
ászló: Wesley János.
tató.
y Gyula: A 150 éves tiszainokai templom.
eső: A Kollégium freskói.
z egyházmegyékből.
vat.
lék.
os értesítés. Pályázatok.
sek.

Juvancz Ferencné

l.

MAGYAR IPARMŰVESZET

1940. 39. l.

Juvanc Ivencsszné.

A Volt Iskolatársak Szövetségének mű-
vésztagjai által rendezett kiállítá-
son művei szerepettek.

Magyarság, 1928. dec. 18.

Suvanc Svencsné.

Az O.N.K. volt iskolatársak szövetségének műrésztagjai műteremkiállításán műveivel szerepelt.

Pesti Hirlap. 1928. dec. 16,

Iwancné, Révész Irma.

Műteremkiállításon szerepelt.

M. 932. XII. 1.

Juvansz Ireneuszné

Az O. V. E. Ig. volt izolatársak szövetséje [redacted] műrén tagjainak kiállítájára szerepel.

m. 929. XII. 10.
m. 929. XII. 8.

Juvanc Ireneuszné

Kiállítása.

Ujság.930.XII.14.

MDK

Juvancz Ireneusné

textilmunkával résztvett az alábbi kiállításon

Karácsonyi vásár akadályokkal. Magyar Iparművészet 1937. 247.l.

Juvanc Ivencurné

Az O.N.E. Lg. volt Iskolatársak Szövetsége művésztagjai tanulmányi ösztöndíjalapja javára műteremkiállítást rendez, melyen művei szerepelni fognak.

Nemzeti Ujság, 1928. dec. 14.

Iványi Ivánné.

A Veres Pálné leánygimnázium volt növendékeinek műtermiskiállításán iparművészeti munkáival szerepelt.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 18.

MDmK

Juvancz Ireneusné, text.ip.müv.

A kiáll.-t rendezte:OMTI és a Ma gy. Iparmüv. Orsz. Egyes.

"Ma/gyarország" 1940 márc.16. 8.1.

Mária Valéria u. helys. "Uj Ma/gyar Otthon" kiáll.

JUVENEL, Leonhard fertő

Porsay, Pálfly-palota, 1650 - büstnek

Ars 1996/1-3. 226.

1. Kehely, aranyozott ezüst, hatkaréjos talpán borc
sújtásos filigrán ékítmények, alma alakú gombján
rózsarotulusok, cuppakosara talpához hasonlóan é
22 cm m.

2. Kehely, hatkaréjos talpa peremén vert művű le
oldallapjain áttört arabeszkek, alma alakú gombjá
tokosan foglalt áldrágakövekkel, áttört cuppakosa
párta. Talp fenekén: Fieri fecit civitas Veterosolie
cm m.

3. Úrmutató, aranyozott. ezüst, négykaréjos talpá
nagy szemű virágok s tokosan foglalt amethistek,
szárán sugaras test vert ezüst alakokkal. Augsbur
M. jellel. 57 cm m.

4. Pacificale, ezüst, vert művű talppal, alma alakú
áldrágakövekkel díszítve. 1720. 48 cm m.

MDK

Juvancz I-né ipm.

Népmüv. háziip. és ipm. kiáll. Rigában. M. Iparmüvészet, 1936. 1.sz. 4.l.

MDK

Juvancz I.-né

Háziipari készitményekkel vett részt az Iparm Társ. 1936.évi jan.19.-én megnyilt kiáll.-én Rigában.

Cikk: Népművészeti, ...

Magyar Iparművészet, 1936. 3-4.lap

MDK

Juvancz I.-né

Textiliával vett részt a tallini kiáll.-on.

Cikk: Népművészeti, háziipari és ...

Magy.Iparművészet, 1936. 29-30.lap

Juvancziné.

Művei szerepelni fognak az Orsz. Nőképző Egyesület leánygimnázium volt iskolatársai Szövetségének művésztagjainak műteremkiállításán, melyet az ösztöndíjalap javára rendeznek.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 15.

MDK

Juvanczné, ip. müv.

a háziipari anyag másoflik csoportjában voltak látha
munláinak java.

Az Iparm. Társulatnak az Iparm. Muz.-ban rendezett 5o éve
jub. kiállitásának résztvevői.
Magyar Iparmüvészet. 1935. 266.1.

MDK

Juvanecz Ireneusné, ip.

Nők az Ipm.Társ. jub. kiállitásán. Magyar Női Szemle, 1936. márc. sz.

78 r.

Juvencus Caelius
Cadamustus

1450

Római orvosi eszközök VI. 131.

JUVENEL, *Paul*, német festő. * Nürnberg 1579, † Pozsony 1643. Nürnbergben és Rómában tanult, azután szülővárosában főleg kisméretű architektúra-képeket és képmásokat festett, melyek közül sok van németországi nyilvános és magángyüjteményekben. Krisztus kiűzi a kufárokat a templomból c. képe (1636) a nagyszebeni Brukenthal-múzeumban van. J. résztvett a nürnbergi városháza falképekkel való díszítésében. A pozsonyi várpalota királyi termeinek mennyezetképeit szintén J. festette s e munkájának befejezése után halt meg Pozsonyban.

Eg. g. I. 577 l

, de szemtelen néz.

szemöldöke, bajusza és körszakálla vörös-
ajtott, keskeny nyakkendőjét csokorra kö-
.

m.
czi emlékek muzeumából (107/95.No. 150).
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

Paul Juvenell

festö

Die allegorischen Mahlereyen der Platfonds in der kaiserlichen Gemächern, deren ausführliche Beschreibung in Bels notit. Hung. vorkömmt, sammt allen Vergoldungen, und der Verzierung der Kapelle verfertigte Paul Juvenell welcher nach kaum beendigten Arbeit im October 1643 starb

(Epult. Eastig 1635-1646. ÿ)

Nagy életrajza van a Thieme Becker ben

P

108. l

Juvenel, Paul
festő, szül. Nürnberg
1579, megh. Pozsony
1643. Nürnbergben
és Rómában tanult
Kismeretű architek-
tura-képekkel ~~[illegible]~~
~~falképek~~ festett,
mellek közül sok
van nemetországi nyil-
vanis ~~[illegible]~~ és magán
gyűjtemyekben
Krisztus kiűzi a kufá-
rokat a templomból
c. képe (1636) a nagy-
szebeni Brukenthal
muzeuban van. J.
restitvett a nürnbergi
városháza falképekkel
való díszítésében.
A pozsonyi várpalota
kis. termeinek falképeit
J. festette s a nukáza
~~[illegible]~~ után halt
lefejezés meg Pozsonyban.

Juvenel Pál festő

szul. 1579. Nürnberg
+ 1643. Pozsony

Mátrai Gábor jeggr Sz. M.
61. l.

326

Dujardin, Karel

Öszvér hajcsár.

K. 20.

Rk.

148 x 132 mm.

Juvenell Pál

nürnbergi festő, stukkómüves
és aranyozó
† 1643 okt.

l.

Kem Pótz

19. l.

a jegyzetben életrajz

HELYSÉG

BUDAPEST.

VÁRMEGYE

ŐRZÉSI HELYISÉG

~~III. Ker~~ Szépvölgydülő

TULAJDONOS

Kalocsa Ferenc

SZAKCSOPORT

Rejésze

KOR

MÉRET

26 cm.

40 cm

TÁRGY

Oszlopfő.

LEIRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DISZITÉS, FELIRAT, JELZÉS)

Mészkő. Kelyhe a

volutás, melyek az ahac

52 cm

belvely.

FÉNYKÉP, RAJZ

Juvenell Pál

festő

Céd A XVII. naradbeli cipr-
kerés alkalmával a
pozsonyi vár kápolnáját
nak freskóit Knörr
Kristóffal együtt
fenti festette.

Menclová, Dobroslava
Hrad Bratislava.
Bratislava, 1939.
37. l.

„Minden napomnak van e
Melyben egy drága gond
Egy pillanat, amelyben me
A szívemet a lányfalusi ny

M.-D.K.

JUVENEL, Paul festő

Nürnberg – megh. Pozsony 1643

Feltehetőleg a pozsonyi vár freskóinak mestere.

Kisméretű perspektivikus bibliai képek.

Nürnberg, városháza allegorikus freskó.

Műért. 1952 Garas K.: A magyar történelmi festészet a XVII. században 64. l.

64

Juvenel, Paul, festő

a pozsonyi várpalota ujjáépitésén dolgozott.

A magyarországi művészet története. I. 388.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

JUVENEL, Paul

Galavics Géza

A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI INTERPRETÁCIÓ LEHETŐSÉGEI

A pozsonyi vár korabarokk uralkodósorozata

A művészettörténeti interpretáció lehetőségeinek mérlegelése bizonyosan kételyeket ébreszt abban, aki vallja, hogy minden műalkotásnak annyi „olvasata" van, ahány olvasója, s ezért számára az interpretáció lehetőségeinek, általánosítható törvényszerűségeinek keresése eleve elhibázott vállalkozásnak tűnik. Ha felfogását motiválják is a modern művészet minden konvencióitól szabadulni igyekvő megnyilvánulásai, bizonyos, hogy műalkotás-értelmezése akkor sem függetlenül más, akár korábbi korszakok, akár más kortársi műalkotások értelmezésétől, lévén az értelmezés *egyik* komponense mindenképpen a – tudatos vagy tudatalatti – összehasonlítás. S mivel ez a tevékenység természetes módon csak szűkebb vagy tágabb időbeli keretek közt mozoghat, szükségképpen kiegészül a *történetiség* kategóriájával, amely ugyancsak az interpretáció *egyik* lételeme.

A történeti stílusok esetében ez a dilemma sokkal ritkábban vetődhet fel, mert egy adott történeti stíluskategórián belül az egyes műalkotások egy *relatíve* egységes képi nyelven jelennek meg, s ennek konvenciói nemcsak a korabeli közönség számára hordoztak megközelítően azonos vagy hasonló jelentéstartalmat, hanem, részben mert e konvenciókat nem egyszer írásban is rögzítették, a mai néző vagy értelmező számára is lehetővé teszik egy műalkotás történeti hitelességre törekvő interpretációját. Mindez persze nem jelenti azt, hogy a történeti stílusok művészeti alkotásainak *egyetlen* hiteles interpretációja lenne, hiszen egy műalkotás elkészülte után, ahogy elválik az alkotótól, *önmagában hordozza* a többféle értelmezés lehetőségét. S nemcsak azért, mert egy-egy műalkotás általában maga is többrétegű, s másfajta jelentést hordoz például a művészetek világában járatos, mást az „egyszerű" néző vagy régi egyházi művészetre gondolva, az egyszerű hívő számára. Hanem azért is, mert minden műalkotás ezernyi szállal kötődik korához, kora társadalmi valóságához, lévén maga is társadalmi jelenség, de egyúttal megjelenési formájában, keletkezése helyén, technikai, optikai, földrajzi stb. jelenség is. Jelentése, pontosabban jelentésrétegei tehát ezért is többfélék. Ám ez a többféleség nem azonos a *korlátlan számú* értelmezési lehetőséggel, amely – ha valóban korlátlan lenne – önmagát tenné értelmetlenné.

Hányféle jelentése lehet végülis egy műalkotásnak? Azt mondhatnánk, *legkevesebb annyi, ahány féle kontextusba a vizsgált műalkotás behelyezhető, ahány féle összefüggésben a műalkotás megjelenése, formarendszere, jelentése stb. vizsgálható.* S itt nemcsak az szab határt, hogy a különböző műalkotások végülis meghatározott társadalmi közegben jöttek létre, s ennek relációi nem végtelen számúak, hanem az is, hogy egy összetett igényű interpretációhoz a források a kutatónak mindig is csak a kínzó hézagosság érzését adták.

Az interpretáció iránya, azaz a műalkotás jelentésrétegeinek megközelítése így is igen sokféle lehet. A régi művészet vizsgálatánál például a megrendelő, a művész és a közönség nézőszögéből értelmezett műalkotás analízise, mivel a terv, a megformálás és a mű hatásmechanizmusának követésével az adott mű keletkezésének folyamatát is érzékelteti, az interpretáció valójában soha el nem érhető totalitásának illúzióját is adhatja. De az a kontextus, amelyben a műalkotás születik és hat, természetesen ennél sokkalta többféle lehet, következésképp az lehet a műalkotás közelítésmódja is. Ha az adott műalkotást műfajtörténeti összefüggésben vizsgáljuk, más értelmezést kap, mint ha stílustörténeti kontextusba kerül, ismét mást, ha eszmetörténeti keretekbe állítjuk, vagy ha funkciójának például politikatörténeti vonatkozásait vizsgáljuk, s megint csak mást, ha technikai (például rajz), vagy ha éppen iko-

nográfiai közegben kell egy adott művet értékelni. Ezek a közelítésmódok ugyanakkor ritkán jelennek meg önmagukban, gyakrabban játszanak egymásba s együttesen szolgálják a műalkotás teljesebb megismerését.

A művészettörténeti interpretáció – számomra kínálkozó – lehetőségeit egyetlen műalkotás analízise során konkrétan is szeretném szemléltetni. Ehhez tudatosan olyan művet választottam, amelynek már eddig több, kitűnő „olvasata" született. Ez a mű, pontosabban egy műalkotás-csoport, egykor a pozsonyi királyi várat díszítette, s III. Ferdinánd német-római császár, magyar király megbízásából a Nürnbergből Pozsonyba költözött festő, Paul Juvenel készítette 1638–43 között. A sorozat témája a megrendelő apjának és a trónon elődjének, II. Ferdinánd császárnak és erényeinek dicsőítése volt. A pozsonyi vár 13 termében helyezték el a 18, életnagyságú alakokkal megfestett mennyezetképet, amelyet 8 kisebb emblematikus kép egészített ki. A sorozat eredeti formájában nem maradt fenn, s kompozíciói is csak újabban lettek ismertek a 18. század közepe táján készült rézmetszetekről.

Elsőként Garas Klára figyelt fel a sorozatra, pontosabban Bél Mátyás igen részletes, helyszíni tanulmányok alapján a 18. század elején készített *leírására*, amelynek alapján Garas 1953-ban a sorozatot a magyarországi barokk művészet 17. századi korszakának, egyébként is erősen töredékes és sok esetben másutt is csak levéltári adatokból rekonstruált összképébe elhelyezte. Ugyanő kapcsolta össze a sorozatot egy másik korai nyomtatott forrásban szereplő művész, Paul Juvenel nevével.[1]

Garas Klára az olajfestésű pannókról készült 18. századi rézmetszeteket, tehát Juvenel más technikával megőrzött kompozícióit még nem ismerte. Ezeket Rózsa György találta meg s tette közzé két évtizeddel később megjelent munkájában. Ő a metszeteket Marquard Herrgott bencés szerzetesnek és udvari történetírónak a Habsburg császárok ikonográfiáját a 18. század közepén feldolgozott munkájában találta meg, tehát olyan műben, amely a művészettörténetírás egyik előfutárának tartható. Herrgott a pozsonyi sorozat képeit leírta, lerajzoltatta, bécsi és pozsonyi mesterekkel rézbe is metszette, s arra is felfigyelt, hogy a pozsonyi képek tematikája II. Ferdinánd igen befolyásos gyóntatójának, a jezsuita Guillaume Lamormaininek II. Ferdinánd erényeit tárgyaló munkájával függ össze. Ennek alapján és az udvari kultúra beható ismeretében a pozsonyi képeket nemcsak leírta, hanem *értelmezte* is. Ennek felhasználásával s a művészettörténet korszerű módszereinek, modern ikonográfiai szemléletének alkalmazásával dolgozta fel Rózsa György a pozsonyi képek történetét, értelmezte az egyes kompozíciókat, s meghatározta valamennyi kép szereplőjét és jelentését is. A sorozat megrendelőjét III. Ferdinánd személyével azonosította s a kompozíciók alapján Juvenel szerzőségét a feltételezésből bizonyossággá változtatva a pozsonyi képeket beillesztette a festő elég kisszámú oeuvre-jébe is. Ugyanő röviden utal arra is, hogy a sorozat politikai töltése a cseh rendi felkelés leverése után a magyar rendek figyelmeztetését szolgálta.[2]

Ezt követően a heidelbergi egyetem tanára, Franz Matsche foglalkozott a sorozattal, amikor VI. Károly császár korának hivatalos, „állami" művészi reprezentációjáról elkészíttette monumentális monográfiáját, amely a Habsburg birodalom barokk művészetével foglalkozó, a II. világháború után készült munkák közül a legjelentősebbnek tűnik. Matsche az osztrák barokk tán legfényesebb, többek közt a Karlskirchét vagy a Hofbibliotheket felépítő korszakának, a művészi reprezentáció szempontjából hallatlanul intenzív periódusának vizsgálatát úgy oldotta meg, hogy tudatosan kereste azokat az eszmei és művészeti előképeket is, amelyek akár közvetlenül befolyásolták, akár a művészi reprezentáció szándékaiban és tendenciájában rokonították VI. Károly művészetpártolásának törekvését elődeinek mecénási gyakorlatával. Ebben a vizsgálatban a pozsonyi sorozat tematikája igen kiemelt szerepet kapott, egyrészt, mert azok közé a rendkívül ritka ábrázolások közé tartozik, amelyek a Habsburg uralkodó rezidenciájában az uralkodóház egyetlen képviselőjének személyes reprezentálására

vállalkoztak, másrészt mert az az erénykatalógus, amelyet a jezsuita gyóntató munkája alapján a pozsonyi sorozat II. Ferdinánd jellemzéséül képpé formált, – Matsche elemzésének tanúsága szerint – a legkülönbözőbb műfajokban és összefüggésekben tér vissza sok évtizeddel később egy másik Habsburg uralkodó udvarának művészeti reprezentációjában is.[3]

Garas Klára, Rózsa György és Franz Matsche tehát, noha ugyanazt a műalkotást elemezték, azért, mert a pozsonyi sorozatot más és más összefüggésrendszerbe állították, elemzésük is más és más tanulságot eredményezett. Eltérő megfigyeléseik azonban nem ellentmondásokat szültek, hanem egymást kiegészítve, a korábbi interpretációk eredményeit magukba építve, a vizsgált műről nyert ismereteinket gazdagították. Ezt a sort szeretnénk magunk is folytatni akkor, amikor a pozsonyi király-sorozatot ismét egy másfajta kontextusba állítva ugyanannál a műalkotásnál a művészettörténeti interpretáció további lehetőségeit keressük. Ezúttal kétféle új közegben szeretnénk Paul Juvenel alkotását vizsgálni, az egyik a sorozat stílusának, a másik pedig funkciójának, jelentésének problémaköre.[4]

A stílus kérdésének vizsgálatát az teszi szükségessé, hogy amikor az 1630-as évek végén a bécsi udvar megbízza Paul Juvenelt a pozsonyi sorozat elkészítésével, akkor a bécsi udvar reprezentatív művészetpártolásában már rég nyert a *barokk* művészet. A II. Ferdinánd mecénási támogatásával megépített bécsi jezsuita templom, a térség első barokk épületeinek egyike már elkészült, hogy azután példája legyen e tájon barokk templomok egész sorának, köztük az 1629-től épülő nagyszombati jezsuita templomnak is, amelyet a bécsi templom itáliai építésze tervezett. A megújulásra törekvő katolikus egyház az ellenreformáció céltudatos programjával életre segített egy újtípusú művészetet, amely – amint ez jól ismert – kezdetben leghatásosabban éppen a jezsuita rend közreműködésével készült egyházi funkciójú művészeti alkotásokban jelent meg. Pozsonyban azonban, noha tudjuk, hogy a program a császár *jezsuita* gyóntatójának munkáját követi, *világi funkciójú* műalkotás készült, amelynél viszont ellenreformáció és barokk művészet kapcsolatának modellje már sokkal kevésbé ismert. Emellett a bécsi udvar olyan, már életének hatodik évtizedébe lépett német (s nem itáliai) művészt hívott meg e feladatra, aki addig Nürnberg polgárainak és városának megbízásából *későreneszánsz* művek egész sorát készítette el. A kérdés tehát úgy fogalmazható meg, hogy vajon az újtípusú, az addigiaktól lényegesen eltérő feladat milyen változásokat hozott Juvenel művészetében, hogyan élte meg a festő az új művészet, a barokk kihívását s tudta-e, s miképpen tudta ezt művészetébe integrálni.

Ha egy új stílus, ez esetben a barokk jelentkezését keressük valamely két korszak határán álló műalkotásban, könnyen tévútra kerül az, aki pusztán formai jegyek alapján kíván ítélni. Noha az új stílus stílus*formák* meghatározott rendszeréből tevődik össze, egy új stílus sohasem keletkezhet új tartalom, új mondanivaló nélkül. Klaniczay Tibor a magyar barokk irodalom történetének kutatásában fordulatot jelentő tanulmányában három évtizeddel ezelőtt nagyon pontosan fogalmazott, amikor arra figyelmeztetett, hogy az „új stílus kialakulásához az új mondanivaló stílusteremtő ereje nélkülözhetetlen".[5] Bár egy képzőművészeti alkotás (új) mondanivalóját magából a művészeti alkotásból kell kibontani, lévén a képzőművészet öntörvényű kifejezési forma, a művészettörténeti interpretáció számára mindig nagy segítséget adott, ha a képi megjelenítés értelmezéséhez írott forrás segítségét is igénybe vehette.

A pozsonyi vár II. Ferdinándot dicsőítő festménysorozatáról írott program nem maradt fenn, de a 18 nagyalakú festmény mindegyike egy-egy olyan rövid, etikai értékpárokat tartalmazó címet visel, amelyet a császár jezsuita gyóntatójának, Guillaume Lamormaininek II. Ferdinánd halála után a császár erényeiről írt munkájából vettek, s ahol a cím után a szerző értelmezi is a címben megfogalmazott gondolatot. A mű szerzője az osztrák jezsuita rendtartomány jellegzetes nemzetközi figurája volt, aki a Habsburg uralom alatti Németal-

földön született 1570-ben, nagybátyjával (aki Rudolf udvarában volt szakács) jött Prágába, Brünnben lépett a jezsuita rendbe, Magyarországon szentelték pappá s tanított Semptén, Pázmánnyal Grazban, majd Löwenben is, s Rómából került előbb a bécsi egyetem rektori székébe, s onnan még magasabbra: a császár gyóntatójának tisztségébe 1624-ben. Hatalmas befolyást gyakorolt a jezsuitáknál nevelkedett II. Ferdinándra, s a császár lelkiismereti kérdésekben tényleg rá hallgatott. Energikus volt és az ellenreformáció kérlelhetetlen katonája, sokak illették Bécsben, Rómában vagy Spanyolországban nem éppen hízelgő jelzőkkel. Igen nagy befolyását II. Ferdinánd halála (1637) s így tisztsége megszűnése után is megtartotta, s a pozsonyi képek keletkezésének idején a bécsi egyetem rektora volt.[6]

Munkája Ferdinandi II. Romanorum Imperatoris Virtutes címmel latinul 1638-ban jelent meg s ugyanebben az évben németül is kiadták és ismeretes még olasz, spanyol, cseh és horvát fordítása is, s ez egyként népszerűségét mutatja. Műfaja tulajdonképpen egy „fejedelmi tükör", tehát egy nagyhagyományú, a reneszánsz korában is különösen népszerű forma, amelynek 16. századi példái közt olyan eltérő karakterű művek is jól megférték egymás mellett, mint Rotterdami Erasmusé (Institutio principis Christiani, 1516), vagy Antonio de Guevaráé, V. Károly udvari papjáé (Horologium principum, 1529). A 17. századi királytükrök legtöbbje a kései, már katolizált Lipsius századeleji munkájának (Monita et exempla politica, qui virtutes et vitia principum spectant. Löwen, 1605) hatását mutatja, amelyben a Religio a korábbi fejedelmi tükrökhöz képest igen nagy szerepet kapott. Lamormaini munkája az ilyen típusú királytükrök nyomában jár és egyesíti ennek és a német nyelvterületen kedvelt „Ruhmes und Ehrenwerk"-típusú művek műfaját, amikor az ideális keresztény fejedelem alakját II. Ferdinánd életének példáján kívánja szemléltetni. Lamormaini munkáját III. Ferdinándnak ajánlotta, azaz mindenekelőtt neki kívánt követendő példát adni, eléje „tükröt tartani", de munkájából minden rendű és rangú alattvalók, barátok és ellenségek egyaránt megtudhatták, milyen – a jezsuita felfogás szerint – az ideális uralkodó és alattvalóinak viszonya.[7]

A korszak, amelyből a császári gyóntató a követendő példát választotta, különösen nagy ellentétek hordozója volt. II. Ferdinánd uralkodása alatt az ellene indított cseh rendi felkeléssel tölt ki az a 30 éves háború, amelyben az új európai hatalmi struktúra körüli harcban politikai, vallási és társadalmi ellentétek szélsőséges formában csaptak össze. Lamormaini munkájában olyan rendező elvet alkalmazott, amely az uralkodó személyét és a birodalmi politikát, harcos ellenreformációt és a jezsuita rend érdekeinek szem előtt tartását, tehát mindazokat, amelyek számára igazán fontosak voltak, egyetlen munkában foglalta össze, arra törekedve, hogy III. Ferdinánd számára ugyanannak a politikának folytatását sugallja, amelyet II. Ferdinánd gyakorolt. Ebben az európai szituációban milyen lett tehát a jezsuita gyóntató ideális uralkodója? Ha munkájának azokat a fejezetcímeit vesszük sorra, amelyeknek mindegyike a pozsonyi várban egy-egy *önálló képi ábrázolást* kapott, akkor a pozsonyi pannók képcímeiből kirajzolódnak ideális uralkodójának jellemzői. Ezek (az eredetiben latinul): Bölcsesség és jó kormányzás; Őszinteség és a lélek tisztasága; Állhatatosság a balsorsban éppúgy, mint a szerencsében; Rang és kincs megvetése; Kegyesség mindenkivel szemben; Alázat és önmagunk lekicsinylése; Munka és szorgosság; Nemeslelkűség és bőkezűség; A barátok és az ellenségek nagyrabecsülése; Azonosulás az Isten akaratával; Hit és buzgalom a katolikus vallásban; A szentségek kegyelmének gyakorisága és az Eucharisztika kultusza; Igazságosság és irgalmasság; Gyöngédség az övéivel szemben; Törekvés a tudományok előmozdítására; Erkölcsi tisztaság.[8] S hogy mindezek a valóságban is II. Ferdinánd tulajdonságai voltak, azt nem csak Lamormaini írása, hanem az egyik utolsó fejezet, s az egyik utolsó kép is bizonyítani kívánta, amely a Legkiválóbb férfiak tanúságtétele címet viselte.

Lamormaini fejezetcímeinek, csakúgy mint a pozsonyi képek feliratainak nagyobb része

ott állhatna bármely, a későreneszánsz sztoikus etikáját közvetítő fejedelmi tükörben is. Ugyanúgy, ahogy az újsztoikus filozófia egyik kulcsfogalmának, a lipsiusi „Constantia"-nak, mint a külvilág, a körülmények szorításától megvédő, a belső függetlenséget biztosító Állhatatosságnak gondolata is, amely Lamormaini könyvében II. Ferdinánd uralkodásának egyik vezéreszméjeként szerepel. Csakhogy amíg az újsztoicizmus erkölcstanának egyik alapvonása volt a felekezeti kérdésekben megnyilvánuló közömbösség vagy legalábbis nagyfokú türelmesség, addig a jezsuita gyóntató munkájában az állhatatosság éppen a kíméletlen ellenreformáció praxisának igazolására szolgált, azaz a szerző egy újsztoikus erkölcsi maximát gyökeresen átértékelt, így az az eredeti jelentésével ellentétes értelmet kapott. Ugyanez történt azokkal a teljességgel „semleges" fejedelmi erényekkel is, amelyeket Lamormaini fejezetcímeiben, illetve a pozsonyi képek feliratairan is megfogalmazott.

Erre egyetlen példát szeretnék csak hozni, azét a fejedelmi erényét, amely a festmény-sorozat egyik kulcsdarabjának felirata is. Eszerint a jó fejedelem, így II. Ferdinánd uralkodását is a „Prudentia et gubernandi ratio" (Bölcsesség és jó kormányzás) jellemezte. Ezt az erényt minden uralkodó, kortól és helytől függetlenül vállalhatta. Lamormaini azonban nem hagy kétséget afelől, hogy ő e fejedelmi erényt hogyan értelmezi. II. Ferdinánd példáján mutatta be, hogy „Az uralkodás művészete (annyi, mint) az Isten tiszteletének előmozdítása", vagy hogy a jó kormányzás lényege „A katolikus vallás terjesztése és az ország és az alattvalók üdvössége (boldogulása) és felemelése". S ha ez megvalósul, akkor ez „valóban tiszteletreméltó mintapéldája lesz az igaz és minden csalfaságtól mentes Politica-nak." Mivel pedig mindezek a kérdések az Isten ítélőszéke elé tartoznak, ezért az uralkodónak mindenekelőtt teológusok, így érsekek és püspökök véleményét kell kikérnie.[9]

Gyökeresen új mondanivalót képviselt tehát a jezsuita Lamormaini s nem csak abban, hogy a reneszánsz uralkodói teóriától teljesen eltérő felfogást fogalmazott meg, hanem abban is, hogy amíg például Guevara Marcus Aureliusról illetve az ókori Róma szereplőiről szóló példázatok segítségével fejtette ki uralkodás-elméletének lényegét, s ezzel aktualizáló tendenciája ellenére is némi távolságot tartott saját kora és a római kor világa között, addig Lamormaini a nemrég elhunyt uralkodó, s a közelmúlt szemük előtt zajló és még le sem zárult eseményeinek, ismert személyiségeinek példájával élt, tehát a későreneszánsz királytükröknél sokkal direktebben és céltudatosabban fogalmazta meg egy kemény és fenntartások nélküli ellenreformáció célkitűzéseit.

A mai szemlélő ezt a programot olvasva tán fel is teszi a kérdést, hogy vajon akkor, amikor szinte egész Európa harcban állt egymással s az európai, sőt az egész Újvilág fölötti hegemónia kérdése, birodalmak egybentartása vagy felbomlása, a török terjeszkedés megállítása volt a tét, akkor egy tevékenyen politizáló császári gyóntató számára a legfőbb kérdés a katolikus vallás mindenáron való terjesztése, a harcos ellenreformáció programjának harsonás hirdetése volt? Mai szemlélettel tán jogos lehetne a kérdés, de a kortársak másképp gondolkoztak. Lamormaini természetesen nem saját leleményét fogalmazta meg II. Ferdinándról szóló könyvében. A katolikus vallás hangsúlyozott pártfogását, magyarán a harcos ellenreformációt hirdette már a 16. század utolsó évtizedeinek nagyhatású teoretikusa, Gabriele Paleotti bolognai érsek, aki az ellenreformáció abszolutista államelméletére, ugyanúgy, mint az ellenreformáció képzőművészetére igen jelentős befolyást gyakorolt. Ugyanez az egyik vezérgondolata a II. Ferdinánd környezetében 1632-ben készült s a 18. században is népszerű királytükörnek, a „Princeps in compendio"-nak is, de nemcsak az ellenreformáció teoretikusaira gondolunk.[10] Az európai háborúk összefüggésein meditáló kortársak bizonyosan tudták, vagy legalábbis érezték azt, amit a történész ma úgy fogalmaz meg, hogy a 30 éves háború során a katolikus Habsburg *császári* hatalom és a protestáns *rendiség* küzdelme zajlott a hatalomért vallásháború formájában, amelyben az európai kis- és nagyhatalmak egy igen

összetett szövetségi rendszerben többnyire aszerint foglaltak állást, hogy érdekellentétek vagy azonosságok álltak fenn köztük és a Habsburg birodalom között. E harcban úgy tűnt, hogy egy minél eredményesebb ellenreformáció a legközvetlenebbül ennek a harcnak a céljait s centralizációs törekvéseit szolgálja, s a katolikus Habsburg birodalom egységét erősíti.[11] S nemcsak Lamormaini II. Ferdinánd erényeiről szóló könyvének, de a pozsonyi királyi vár mennyezetkép-sorozatának is ez a kulcsproblémája.

A művészettörténészé pedig az, hogy miképpen lehetett a jezsuita Lamormaini munkájának fejezetcímeiben megfogalmazott *elvont gondolatokat* képpé formálni, s hogy ez a markánsan új mondanivaló, ez az új tartalom képes volt-e a későreneszánsz tradícióban felnőtt festő ecsetjén új stílust teremteni. S ha igen, ezt milyen új *művészi eszközökkel* sikerült életrehívnia, s a művészi kifejezés milyen intenzitásával tudta megvalósítani. Ennek vizsgálatánál előljáróban ki kell mondani, hogy Lamormaini könyve *nem* a pozsonyi sorozat programja, noha a pozsonyi sorozat Lamormaini könyvének, pontosabban a benne foglalt gondolatoknak monumentális *képi reprezentálására* született. Lamormaini könyvének nem voltak metszetillusztrációi s a képi megfogalmazáshoz *írott szövegének* képei sem adtak inspirációt. „Költői" képei inkább emblémaszerűeknek tűnnek, így pl. az „Azonosulás Isten akaratával" című fejezetet (amelyből azután Conformitas voluntatis cum divina" címmel festmény is készült, 11. kép), a szerző igen szemléletes képpel indítja: „Az Isteni Akarat volt őcsászári felségének tengercsillaga, amelynek iránymutatásával akaratának kishajója mindig révbe ért".[12] Ez a kép azonban nemigen látszott alkalmasnak egy monumentális mennyezetdekoráció témájául, inkább egy metszetillusztráció, egy embléma vagy egy érem, tehát egy kisebb kompozíció méretei közé kívánkozik. Ismerünk is például egy mondanivalójában és képi megjelenítésében e képpel rokon, Lamormaini könyvével közel egyidős III. Ferdinánd érmet, amelynek hátlapján sziklás tengeri szirtek között hajózik Szent Péter, s csónakjának végén a Habsburgok sasa ül jogarán, s a jelenet fölött felragyog a napkorong.[13] (1. kép) Lamormaini könyve tehát nem irodalmi képeivel, hanem szellemével, felfogásával hatott e képek elkészítésére. A festmények egy részénél nincs is közvetlen kapcsolat – az azonos cím kivételével – az ott tárgyalt erény, annak értelmezésmódja és a képi megjelenítés között, másutt azonban kitapintható, hogy Lamormaini szövegének melyik mondata vagy félmondata *inspirálta* a festőt a képi ábrázolás elkészítésében. Hogy melyik uralkodói erényt hogyan, milyen jelenetben kell képpé formálni, azt egy írott program formájában minden bizonnyal megadták a festőnek, ám hogy a feladatot *hogyan* oldja meg, azt az ő invenciójára bízhatták. A 18 nagyméretű kép közül 17-en II. Ferdinánd valós, földi térben, reális szituációban tevékenykedik, többnyire udvari emberek és/vagy allegorikus alakok társaságában, máskor a jelenetet égi lények egészítik ki, míg az utolsó, a császár ravatalát ábrázoló képen korának híres emberei tűnnek fel a ravatal előterében.

Hogy miként alakult ki ez az ábrázolási forma, s ez mennyiben jelent új megoldást a kor művészetében, azt legjobban talán úgy tudjuk szemléltetni, hogy bemutatunk néhány olyan későreneszánsz ábrázolást, amely ugyanazt a témát, tehát II. Ferdinánd jó kormányzását reprezentálja. Három ilyen, közel egyidőben, 1617–22 között készült ábrázolás maradt ránk, s az egyiket maga a pozsonyi sorozat festője, Paul Juvenel készítette. A nürnbergi Juvenel, aki korábban már a nürnbergi városháza számára Habsburg uralkodók, köztük II. és III. Ferdinánd portréit festette Dürer Nagy Károly és Zsigmond portréja mellé, 1622-ben a városháza kis tanácstermének mennyezete számára egy nagy allegorikus mennyezetképet készített II. Ferdinánd uralkodásáról. A német-római császári koronát viselő, de nem portrészerűen megfestett II. Ferdinánd gomolygó felhőkön trónol, s alakját égi és földi erények serege veszi körül, szemléltetve a császár uralkodásának erényeit (2. kép). Elsősorban a szokatlan és különböző nézőpontú rövidülések és a felhőgomolyag formáinak öncélú játéka jelzik, hogy Ju-

venel a tanácsterem középképén inkább az északi manierizmus köznyelvének elemeiből építkezik, míg a két oldalsó, az antik Róma történetének egy-egy hősi epizódját (Traianus fia, Horatius Cocles) felidéző jeleneten a festő északitáliai tanulmányútjának igézetében Veronese élményét idézi fel egy merész rövidülésekkel, bravúrosan megoldott háttér-architektúrával megfestett kompozícióban. (3. kép) A mennyezetet kisebb helyi festőktől további, ókori hősök tetteit Livius nyomán megörökítő festmények díszítik, amelyek tehát ugyanazzal a művészi módszerrel, az antik Róma hőseinek és az uralkodónak párhuzamba állításával heroizálják II. Ferdinándot, amellyel a későreneszánsz királytükrök szerzői is éltek.[14]

A másik, Juvenel későreneszánsz művétől mondanivalójában eltérő, de formanyelvében rokon ábrázolás Giovanni Pietro de Pomis-nak (1569–1633), Ferdinánd hajdani grazi udvari művészének kompozíciója (4. kép). Ez az uralkodót mint harcos ellenreformátort ábrázolja. Ferdinánd főhercegként székhelyén, Steiermarkban, már a 16. század végén könyörtelen ellenreformátornak bizonyult, s tartományában tevékenysége nyomán végülis alig maradtak protestánsok. Pomis kompozícióján, amelyet eredetileg az uralkodó grazi mauzóleuma díszítéséhez készített, Ferdinánd páncélos Iustitiaként jelenik meg a felhők fölött, kezében karddal és mérleggel, támogatva a lándzsás Minervától, mint az állambölcsesség istennőjétől, s az Idő és a Valóság által letaszított Színlelés alakjára tapos, s alakját babérkoszorúval egy puttó koronázza. A festmény egy négy képből álló együttes része, s mivel a többi kép is az uralkodó ellenreformációs tevékenységével kapcsolatos (Eretnek könyvek elégetése; Ferdinánd a Religiot az Istenanya oltalmába ajánlja; Ferdinándhoz Krisztus a keresztről lehajol), ezért bizonyos, hogy itt az álarcos Színlelés figurája az eretnekeket, azaz a protestánsokat jelenti.[15] A festő Pomis Északitália későreneszánsz művészeti hagyományán nevelkedett s a grazi udvar számára évtizedeken át ebben a szellemben dolgozott. Justitia perszonifikációja, amelyben Ferdinánd alakját kiemeli a földi régiókból s antik erény képébe bújtatja, az itáliai reneszánsz perszonifikációk kései példája.

II. Ferdinánd uralkodására készített allegóriát egy másik nürnbergi festő, a bajor udvar által sokat foglalkoztatott Johann König (1586–1642) is. 1620 körül készült kompozíciója valószínűleg szintén bajor udvari megbízásból keletkezett s a három kép közül, mely II. Ferdinánd jó kormányzását kívánta szemléltetni, a legbonyolultabb. Kupolás csarnok előterében a német-római birodalom, Magyarország és Csehország kartusba foglalt címereit a világszimbólumként szereplő országalma koronázza s fölötte két puttó lebeg, akik II. Ferdinánd Devisájának – Legitime certantibus – szalagját fűzik át az általuk tartott császári koronán. Kétoldalt a képen megadott bibliai idézetből kilépett erény-alakok (*Misericordia* et *veritas* obviaverunt sibi, *iustitia* et *pax* osculatae sunt, azaz Irgalmasság és Hűség összetalálkoznak, Igazság és Béke csókolgatják egymást, 84. zsoltár, 11) fogják közre a címereket, s a zsoltáridézetek és az erények attribútumait tartó angyalkák közé kartusba egy történeti jelenetet, egy Bajorországra jellemző hatalomátruházási ceremónia eseményét festette meg grisaille-ben Johann König, aki az egész jelenetet a Szentlélek galambjával koronázta[16] (5. kép).

Ezen a képen II. Ferdinánd személyében nincs jelen, őt jelmondata és koronája jelképezi, de a kompozíció minden részeleme reá vonatkozik. A későreneszánsz legkülönbözőbb műveltségi rétegei, a bibliai, allegorikus, a heraldikus, az emblematikus és históriai rétegek képi elemeit sorolja itt egymástól *eltérő arányrendszerű* képsíkokba s *egymás mellé* a festő. Valóságos *concetto* ez az ábrázolás, amelynek alkotója a világuralmi aspirációkat, a birodalmi gondolatot vagy a katolikus elhivatottságot és a feudális függésrendszer lényegét egyaránt reprezentálni kívánó mondanivaló megértését nem annyira a kompozíció képi hatására, hanem sokkal inkább a néző *spekulatív készségére* építette.

Tehát e három, jellegzetesen későreneszánsz allegória mindegyike II. Ferdinánd jó kormányzásáról készült, s a három különböző megközelítésmód, a háromféle művészi módszer

mindegyike a maga módján teljességre tört és egy igen összetett gondolatkört kívánt értelmezni. A következő kérdés itt az lehet, hogy hozzájuk képest milyen változást hozott a művészi megformálásban, a *képi nyelvben* az az alapvetően új *mondanivaló*, amely egy újtípusú, ellenreformációs törekvésektől át- meg átszőtt államelméletet, és egy újtípusú, ezt megvalósítani törekvő uralkodót állított a kortársak elé, egy – a korábbiaknál direktebb módon, céltudatosabban politizáló – királytükörben. E királytükör jezsuita szerzője, maga is az ellenreformáció gyakorló teoretikusa, nyilván nemcsak az államelméletről vallotta az ellenreformáció-képviselte felfogást, hanem a képzőművészetekkel kapcsolatban is. A 16. század végén, a 17. század elején nem volt még egy olyan mozgalom, amely oly mélységesen hitt volna a képzőművészet agitatív erejében, mint az ellenreformáció. E hitéhez igen határozott elképzelései is voltak az ellenreformáció számára hasznos és szükséges képzőművészetről, s ezeket leghatásosabban ugyanaz a Gabriele Paleotti kardinális fogalmazta meg, akit az ellenreformáció államelméleténél már említettünk. Discorso intorno alle imagini sacre e profane (Értekezés a szent és profán képekről) című nagyszabású munkájában (1582) a vallásos festészet problémáit elemzi s követelményei az ellenreformáció általános célkitűzéseiből fakadnak. Nem a „barokk stílus" kérdéseivel foglalkozik, valójában egyetlen kérdéskör foglalkoztatja igazán, hogy miképpen lehet legjobban elérni azt a hatást, amelyet az egyház a művészettől elvár. Kulcsszava ennek a praktikus esztétikának az *utilitas*, a hasznosság elve. Ennek jegyében tagadja a manierizmus nehezen megfejthető intellektualizmusát, a festők önkényes formai torzításait s egy naturalisztikus és erősen érzelmi hatásra törekvő, közérthető művészet szükségességét hirdeti.[17]

Bizonyos, hogy ilyen típusú alkotásokat vártak megbízói az addig késöreneszánsz stílusban dolgozó Paul Juveneltől is. Hogy ezek a követelmények miként változtatták meg a festő művészi módszerét, azt egyetlen példán szeretnénk bemutatni. A sorozat első képe, amely felirata szerint a Prudentia et gubernandi ratio – azaz a Bölcsesség és jó kormányzat példája, s amelynek kapcsán az ellenreformáció új államelméletének lényegét, a katolikus hit mindenekfeletti pártfogolását s az egyháziak oly fontos tanácsadó szerepét már érintettük, a hasonló témájú késöreneszánsz képekhez viszonyítva sajátos metamorfózison ment keresztül. A jelenet *földi térbe* került s a fő hangsúly a *szituáció realitására*, illetve annak illúziójára került. II. Ferdinánd középen egy trónszéken ül s a magyarországi ellenreformáció vezéralakjával, Pázmány Péterrel tanácskozik (6. kép). Ez az ábrázolás első, *naturális* alaprétege, amely azonban ebben a formában aligha fejezheti ki mindazt, amit erről az új államelmélet vallott, vagy akár azt, amit a késöreneszánsz alkotások a maguk eszközeivel elmondtak. Ezért jelentek meg a két főszereplő körül a Ripa Iconologiája alapján jól azonosítható alakok, így Ferdinándnál a rávonatkozó Iustitia (mérleggel), Fides (feszülettel és könyvvel) és Prudentia (kígyóval és tükörrel), Pázmánynál pedig a Gubernandi ratio megszemélyesítője (páncélos, sisakos nőalak, pálcával és pórázon vezetett oroszlánnal). Ez tehát a kép jelentésének egy második szintje, amely a jelenetet a reális térbe állított, de a cselekménybe nem bekapcsolódó *allegórikus* alakokkal tovább értelmezi. A realitás illúzióját alig láthatóan megtörve a festő ezután Pázmány bal kezébe három állatkölyköt (oroszlán, kutya, farkas) helyezett, amelyek mintegy *embléma-szerűen* a Bonum Consiliumot jelképezik. Ezután a harmadik rétegnek is nevezhető, mert másfajta módszert alkalmazó megoldás után van a kompozíciónak egy negyedik jelentésrétege is, nevezetesen az ábrázolást tovább értelmező s a kép jelentését gazdagító *bibliai* párhuzam: a kép hátterében látható ótestamentumi jelenet, Eszter Ahasvérus előtt, amely nem bontja meg a szituáció realitását, mert a terem hátterét lezáró falkárpit ábrázolásaként jelenik meg s mintegy újra megismétli a kép főmondanivalóját.[18]

Juvenel tehát ezen a képen úgy oldotta meg feladatát, hogy megtartotta a hasonló témájú késöreneszánsz ábrázolások szinte valamennyi rétegét, tehát a históriait, az allegorikusat, az

emblematikusat és a mitológiait is, de az ellenreformáció művészetfelfogásának megfelelően mondanivalóját földi térbe helyezte, alakjait egységes arányrendszerbe és reális szituációba állította, s ezekkel a változtatásokkal és a képi egység következetes megvalósításával a korábbi későreneszánsz alkotásoktól eltérő, újtípusú, tendenciájában *barokk* alkotást hozott létre.

Későreneszánsz múltjából átmentett konvenciókkal igencsak bőven élt a festő, aki az új követelményekből született *invenciói*, újszerű kompozíciós és szerkezeti megoldásai révén az elkészült mű alapkarakterét törekedett megváltoztatni. Ugyanezeket az eszközöket alkalmazta Juvenel a további kompozíciókon is. Így például a Sinceritas et animi candor, azaz Őszinteség és a lélek tisztasága című, az előző kép párdarabjául szolgáló képen is, ahol Ferdinánd egy küldöttséget fogad, amelynek vezetője az álnokságot jelképező rókafarkat tart a kezében. (7. kép.) Ferdinánd őszinte elutasító mozdulatát a Sinceritas (Őszinteség; szívvel és galambbal), ellenfeléét pedig – akit a cseh rendekkel hoznak összefüggésbe – Fraus (Álnokság; álarccal és szívvel) Cesare Ripa Iconologiája nyomán megfestett alakjának szerepeltetése erősíti fel, hogy azután a háttér falkárpitjának jelenetén az ótestamentumi történet – az álnok Saul király Dávidot egy lándzsadobással akarja megölni – a kompozíció mondanivalóját mégegyszer megismételje.[19] (8–9. képek)

Juvenel tehát rátalált azokra a művészi eszközökre, amelyekkel az új mondanivalóhoz megközelítően adekvát képi megoldást kapott, ám hogy leleménye mégsem igazán átütő erejű, azt annak tulajdoníthatjuk, hogy az eddig látott jellegzetes kompozícióiból, de tulajdonképpen a pozsonyi sorozat darabjainak nagyobb részéből éppen az az erős *érzelmi* töltés hiányzik, amelyet az ellenreformáció művészeti teóriája a hatás egyik igen lényeges elemének tartott. Különösen szembetűnik ez például a részletesen elemzett Prudentia et gubernandi ratio képen, ahol Ferdinánd és Pázmány ülnek egymás mellett, s a kompozíció tökéletesen érzelem-mentesnek bizonyul. Hogy ez mennyire így van, az akkor tűnik még inkább szembe, ha ezt a képet összevetjük egy hasonló tartalmú Rubens képpel, a Medici Mária sorozat (1622–27) egyik darabjával.

Az összevetés, a földrajzi távolság ellenére, mindenképpen jogos, márcsak azért is, mert Rubens Medici sorozatának egyedüli közép-európai megfelelője Juvenel Ferdinánd-sorozata. Mindkettő egy tendenciájában hasonló politikai felfogásnak, egy autoriter fejedelem uralkodásának igazolására, annak palotájában a nyilvánosságnak szánt képzőművészeti reprezentálására készült. Művészi módszerük is rokon abban, hogy mindketten monumentális olajfestményre bízták mondanivalójukat s kompozícióikban az uralkodó eleven alakját állították a középpontba. Ám a legtöbb esetben egyikük számára sem tűnt elegendőnek egy valós szituáció megjelenítése, s az ábrázolt jelenetet mitológiai vagy allegórikus alakok szerepeltetésével gazdagították. Rubens legtöbb kompozícióján Medici Mária történetét a görög–római mitológia isteneinek világába helyezte, ahol Medici Mária az istenek különös pártfogoltjaként jelenik meg a néző előtt, Juvenelnél viszont Ferdinánd, noha mindig földi régiókban marad, de tetteit ezesetben sem itt, hanem egy, a földinél szintén magasabb szférában, az erények világában ítélik meg, s jellemzésére párhuzamul ótestamentumi jelenetek szolgálnak. Ezek az egybeesések nem tekinthetők véletlen megegyezéseknek. Sokkal inkább arról van szó, hogy Európa két nagyhatalmának fejedelmi udvara támasztott hasonló politikai alapállásból a művészettel szemben hasonló igényeket, és az európai képzőművészet fejlődésének ugyanabban a fázisában a hasonló követelményrendszer hasonló formarendszer megszületését eredményezte. A barokk művészet európai meghonosodásának két jellegzetes, egymástól független, rokonmegoldásának példáit láthatjuk e két sorozatban, s ha tudjuk, hogy ugyanez az igény nemcsak Párizsban és Pozsonyban hozta létre rokonjellegű alkotásait, hanem angol udvari megbízással Londonban is (Rubens: I. Jakab angol királyt dicsőítő sorozata a Whitehall nagytermében, 1630–35;[20]), akkor tűnhet igazán szemléletesnek az új mondanivaló stílusterem-

tő szerepe s érvényesülésének mechanizmusa is. Juvenel és Lamormaini ugyanis bizonyosan nem ismerték Rubens Medici sorozatát, mégis közreműködésükkel Rubenséhoz hasonló műalkotás-típus született.

Természetesen az azonosságok és hasonlóságok megvonásának alapja egy művészi módszer rokonsága volt, mert Juvenel és Rubens festői, művészi kvalitása között, csakúgy mint a két sorozat programját meghatározó egyházi személy (akik mindkét helyen rákerülnek a festményekre is), az ellenreformáció bűvkörében élő jezsuita gyóntató Lamormaini és az európai látókörű kardinális, Richelieu politikai formátuma között nem kis különbségek vannak. Minket ezek közül elsődlegesen a festői kifejezés különbségei foglalkoztatnak, s ezt jól szemléltetheti a fentebb ígért összevetés Juvenelnek és Rubensnek az uralkodó jó kormányzását reprezentáló képe között. Rubens festménye, amely XIII. Lajos nagykorúságát ábrázolja, az állam hajóját jeleníti meg, amelynek kormányát Medici Mária már átadta az ifjú XIII. Lajosnak. Duzzad a hajó vitorlája, négy emblémás pajzsokkal megjelölt erény is hajtja előre a hajót, amelynek árbóca tövénél ott áll Franciaország megszemélyesítője, az égen pedig harsonás Fáma hirdeti, hogy az ifjú király kormányzásával biztosan jó cél felé halad Franciaország hajója.[21] (10. kép) Rubens tehát ugyanúgy, mint Juvenel, históriai, allegóriai, mitologikus és emblematikus elemeket foglal hatásos egységbe, de nemcsak képi egységbe, hanem – s ez igen jelentős különbség – *emocionális* egységbe is. Rubens meg tudta valósítani mindazt, amit az ellenreformáció művészet-teoretikusai a művésztől vártak, s azzal, hogy a képi látvány hatásával érzelmi hullámokat akar kelteni, a nézőt nem csupán kíváncsi szemlélőként akarja bevonni a cselekménybe, hanem a mondanivaló átélését, a művész (és a megrendelő) szándékával való azonosulást is el szeretné érni. Juvenel is ott lépett előbbre az új művészet követelményrendszerében, ahol kompozíciójának intenzív hatású *érzelmi* töltést tudott adni. Ez leginkább a Conformitas voluntatis cum divina, azaz Egyetértés az Isten akaratával című kompozíciónál sikerült, ahol Ferdinánd császár ül a trónon, feje fölött Damokles kardja függ, balján páncélos Mars hadisten támad rá s országai, köztük Magyarország címerein tapos. Az uralkodó azonban, miként a háttér falkárpitjának ótestamentumi példázatán a sátántól gyötört Jób, aki szenvedéseiben Isten akaratát látja, nem csügged, nem esik kétségbe, hanem Isten akaratában megnyugodva a horgonnyal és duzzadó vitorlával megjelenített Remény alakja felé fordul. (11. kép) Lamormaini könyvének VI. fejezete, amelynek indító mondatát a Ferdinánd számára tengeri csillagként szolgáló isteni akaratról már idéztük, a császár állhatatosságáról szól és ott idézi Jób példáját is. Juvenel kompozíciójának *egyik* képi rétege, az ótestamentumi, tehát onnan kerül a képre, amelynek többi rétege, a valóságos históriai (Ferdinánd alakja), az antik vonatkozású (Damokles kardja), a heraldikus (a birodalom országainak címerei) és az allegorikus (a Remény és a Háború megszemélyesítője) már Juvenel invenciójából kerültek a kompozícióba. A pozsonyi sorozat valamennyi képe közül a festő ezen az ábrázoláson tudta még leginkább azt az egységet megteremteni, amely az új művészet, a barokk eszményképe volt. Alakjai és képének különböző jelentésrétegei között ugyanis olyan organikus kapcsolatot létesített, amelytől a kép *érzelmi* töltést kapott s ezáltal a szemlélő részére nemcsak gondolatilag, de *emocionálisan* is átélhető és vállalható volt.

„In statu nascendi" így tűnik fel tehát 1640 táján a barokk stílus bécsi udvari megrendelésre, egészen szokatlan módon a pozsonyi királyi vár mennyezetsorozatán. Pozsony ugyanis nem volt *ténylegesen* a magyar királyi címet viselő Habsburg uralkodó rezidenciája, noha néhány évtizeddel korábban, amikor a magyar rendi mozgalom a legerősebb volt, II. Mátyás uralkodása kezdetén, ez az óhaj is határozottan felmerült. Ám ebből gyakorlat sohasem lett, s a pozsonyi vár a Habsburg uralkodók udvari művészeti reprezentációjában – eltérően Bécstől és Prágától – nem, vagy alig játszott szerepet.[22] Hogy ez a reprezentatív sorozat mégis Pozsonyba készült, annak *politikai és művészetpolitikai* okai vannak, s ezek felfejtése már

annak a bevezetőben jelzett második kérdéskörnek a problémája, amely e sorozat *funkciójával* és célkitűzéseivel foglalkozik.

A sorozatot, mint láttuk, az a meggyőződés hívta életre, amely hallatlanul erősen bízott képzőművészet agitatív erejében. Ezt a szemléletet mindenekelőtt az ellenreformáció teoretikusai vallották, s ugyanakkor azt is, hogy a művészet és a művészek számára mindenekelőtt az *utilitasnak*, a hasznosság elvének kell irányadónak lennie. Amikor a pozsonyi sorozat gondolata felmerült, tehát az 1630-as évek legvégén, még javában dúlt a cseh rendi felkeléssel kezdődött 30 éves háború, amely a katolikus Habsburgok és a protestáns rendiség küzdelme volt, európai háborúvá szélesedve. Ha ebben a *politikai* küzdelemben a *protestáns rendiség* volt a főellenség, akkor, ha a császári udvar művészetpolitikájában következetes akart lenni s az utilitas elvét is érvényesíteni kívánta, akkor egy igen erősen politikai töltésű képzőművészeti programot ott kellett „bevetni", ahol a protestáns rendiség a legerősebb volt, tehát Magyarországon.

A cseh rendek felkelését az 1620-as fehérhegyi csatában leverték, a cseh nemesség vezető rétegének birtokait elkobozták s császárhű, zömében idegen arisztokratáknak adták. Ugyanakkor gyorsan felszámolták az egyébként is szűk bázissal rendelkező osztrák protestáns rendi mozgalmat is. A magyar protestáns rendiséget azonban Bethlen Gábor erdélyi fejedelem meg-megújuló támadásai nemcsak megvédték attól, hogy hasonló sorsra jusson, hanem a korábban szerzett kiváltságokat, így mindenekelőtt a protestáns egyházak számára kivívott jogokat is, éberen őrizték. Éppen az 1637–38-as magyar országgyűlés volt az, amely utoljára próbált igen aktívan szembeszállni azzal az uralkodói gyakorlattal, amely az 1608-as bécsi béke vallásügyi rendelkezéseit vagy kijátszotta, vagy csak részlegesen tartotta meg. Ez az országgyűlés előzte meg közvetlenül a pozsonyi vár díszítésére tervezett festménysorozat elkészítését és itt szerezhetett valójában tudomást az udvar arról, hogy a magyar rendiség milyen álláspontot képvisel az uralkodóhoz való viszonyában. Az udvarnak és a katolikus pártnak, élén Esterházy Miklós nádorral, jó oka volt arra, hogy azt javasolja, hogy a vallási kérdések ne tárgyaltassanak ezen az országgyűlésen, hanem csak a közügyek s a királyság megoltalmazásával, a törökkel szembeni védekezéssel kapcsolatos kérdések. A protestáns rendek azonban oly keményen szálltak szembe ezzel a felfogással, hogy több mint két hónapig nem is voltak hajlandók semmi másról tárgyalni, amíg végülis írásban is meg nem kapták, hogy a bécsi béke vallási rendelkezései továbbra is érvényben maradnak. Csak ezután került sor a török veszedelem, a végvárak ügyének megtárgyalására, ahol az országgyűlés mindenekelőtt azt kérte az uralkodótól: „Méltóztassék Őfelsége ezen Magyarország, mint az összes kereszténység védőfala és védőbástyája iránt való kegyes és atyai jóindulatánál fogva a római szent birodalom fejedelmeinél, meg a többi szomszédos országoknál és tartományoknál kivívni, hogy az országnak véghelyei emezeknek segélyével ... a lehető legjobban megerősítve legyenek".[23]

A magyarországi protestáns rendiség két alap-problémája, tehát a protestáns vallás oltalma és a török elleni védekezés volt. A Habsburg udvaré pedig ennek tökéletesen az ellenkezője. Az osztrák Habsburgok politikáját ugyanis a dinasztia világuralmi tervei és érdekei szabták meg, amely a hatalmas birodalom összérdekeit tartotta szem előtt. Központi kérdése a német birodalom soha el nem ért egysége volt, s így a törökkel vívott harc, azaz Magyarország problémája is csak ennek függvénye lehetett. Ehhez a politikához azonban egy erős, centralizált államhatalmi rendszert kellett volna kiépíteni, amelynek legfőbb akadálya éppen a rendiség hagyományos társadalmi struktúrája volt. Az ellenreformáció így lett a Habsburg birodalomban a centralizációs politika kerete, a reformáció védekező pozíciója pedig a rendiségé.[24]

Ezek a klasszikusan ellentétes érdekek igen markánsan rajzolódtak ki tehát a pozsonyi országgyűlésen, amely még tartott, amikor Lamormaini engedélyt kapott – pozsonyi keltezéssel – arra, hogy II. Ferdinánd erényeiről könyvet bocsásson közre. Pozsonyban került sor ar-

ra is, hogy Mária spanyol infánsnőt magyar királynővé koronázták s a magyar főnemesség, a karok és rendek a pozsonyi királyi várban nagy koronázási lakomán vettek részt.[25] Ezt követően határozhatták el, hogy *a politikai küzdelembe* bekapcsolják a képzőművészetet is és a pozsonyi királyi vár díszítésére politikai töltésű, reprezentatív festménysorozatot készíttetnek. Az ellenreformáció ideológiájának az a rendkívül erős hite, hogy egy új, egy megreformált művészet képes arra, hogy a való világ legnagyobb, összebékíthetetlennek látszó ellentéteit is feloldja, ott munkálhatott ebben az elhatározásban is. A most már „ex-császári gyóntató" bizonyosan meghatározó szerepet játszott e gondolat megszületésében és megvalósításában, és erre nemcsak könyvének a program kidolgozásában kapott kulcs-szerepe utal, hanem az a tény is, hogy azt a művészt hívták meg a távoli Nürnbergből, aki II. Ferdinándot ábrázoló művével Lamormaini és III. Ferdinánd elismerését vívta ki, amikor ők 1636 decemberében az uralkodó német-római császárrá koronázásakor a képet látták.[26]

1638–43 közt elkészült tehát Juvenel pozsonyi sorozata, amely hatását elsősorban olyan alkalmakkor fejthette volna ki, mint amilyen 1638-ban a (királynői) koronázási lakoma volt. A sorozat alap-hangvételének jellegére már többször is utaltunk. A legfeltűnőbb, hogy a képek éppen arról a két kérdésről nem szólnak, amely a magyar rendiség főproblémája volt. Az egyik tehát, hogy itt protestánsok is élnek, vallásukat a lehetőségekhez képest szabadon szeretnék gyakorolni, s a másik, hogy közel évszázada az ország hajdani fővárosában ott ül a török, akinek kiverését, az ország felszabadítását az alattvalók – katolikusok és protestánsok egyaránt – éppen a Habsburg uralkodótól várják. Ezzel szemben a magyar király palotájának festészeti dísze egy igen erős *ellenreformációs* programot közvetített, amelyben maguk a jezsuiták is több kompozíción megjelennek, illetve II. Ferdinándot annyiféle szituációban állították a középpontba, hogy így a királyi hatalom centralisztikus felfogásának reprezentánsa lett. Ebben a felfogásban a magyar vonatkozásoknak nem sok szerep jutott. Személyesen csupán Pázmány Péter érsek, a magyarországi ellenreformáció főalakja tűnik fel a sorozatban (6. kép) s egy-egy utalás történik még Magyarországra, amikor a Habsburg birodalom címerei között – Mars hadisten lába alatt – ott szerepel a magyar címer is (11. kép), s amikor a császári család csoportképén a birodalom koronái közt ott találjuk a magyar koronát is. E csoportképen azonban a sorozat megrendelője, III. Ferdinánd, a magyar király, saját, magyarországi rezidenciájában nem a magyar királyi koronával jelenik meg, hanem a *birodalmi* koronával. (12. kép) III. Ferdinándnak azonban van olyan ábrázolása is, amely őt magyar királyként mutatja be, s ezt éppen Rubens készítette egy ugyancsak politikai programot hordozó művészeti alkotás, egy amszterdami diadalkapu számára. (13. kép) Ezt a diadalkaput 1635-ben állította Amszterdam városa, a nördlingeni csatában a protestáns svédek csapatai fölött győzelmet aratott Ferdinánd ünnepélyes bevonulására.[27] (14. kép) Ott, Amszterdamban tehát magyar királyként jelent meg az a III. Ferdinánd, aki Pozsonyban, az általa készített sorozaton, magyar királyi székhelyén, német birodalmi császárként ábrázoltatta magát. Ha tehát a pozsonyi sorozatot a magyar karok és rendek végignézték, aligha lehetett kétségük afelől, hol is van Magyarország helye a Habsburg birodalom politikájában.

Van azonban a sorozatnak egy áttételes „magyar" vonatkozása. Nevezetesen az, hogy három kompozíció is foglalkozik a *cseh* rendi mozgalom jó két évtizeddel ezelőtt zajlott eseményeivel. Legegyértelműbben a Constantia in adversis aeque ac prosperis, azaz Állhatatosság a balsorsban, éppúgy, mint a szerencsében című kompozíció mondanivalóját fogalmazták meg (15. kép). Itt II. Ferdinánd ül a trónon s a cseh rendek előtte térdelő képviselőjétől (akit a kétfarkú cseh oroszlánnal díszített címert tartó nőalak – Bohemia – értelmez), hadüzenetet vesz át. A császár ezt is állhatatossággal és türelemmel fogadja, amint ezt a jobbján Mucius Scaevola mozdulatával álló Constantia, és balján a bárránnyal ábrázolt Patientia jelzi. A harc tétje most is győzelem vagy bukás, amint erre a Bohemia kezében tartott pálmaág és ko-

1. Zegin, Paul: Érem III. Ferdinánd császárrá koronázására, 1636. Előlap és hátlap

2. Juvenel, Paul: Allegoria II. Ferdinánd uralkodására, 1622. Nürnberg, városháza, Kis tanácsterem

3. Juvenel, Paul: Traianus fia, 1622. Nürnberg, városháza, Kis tanácsterem

4. de Pomis, Giovanni Pietro: II. Ferdinánd, mint ellenreformátor, 1616 körül. Graz, Alte Galerie am Joanneum

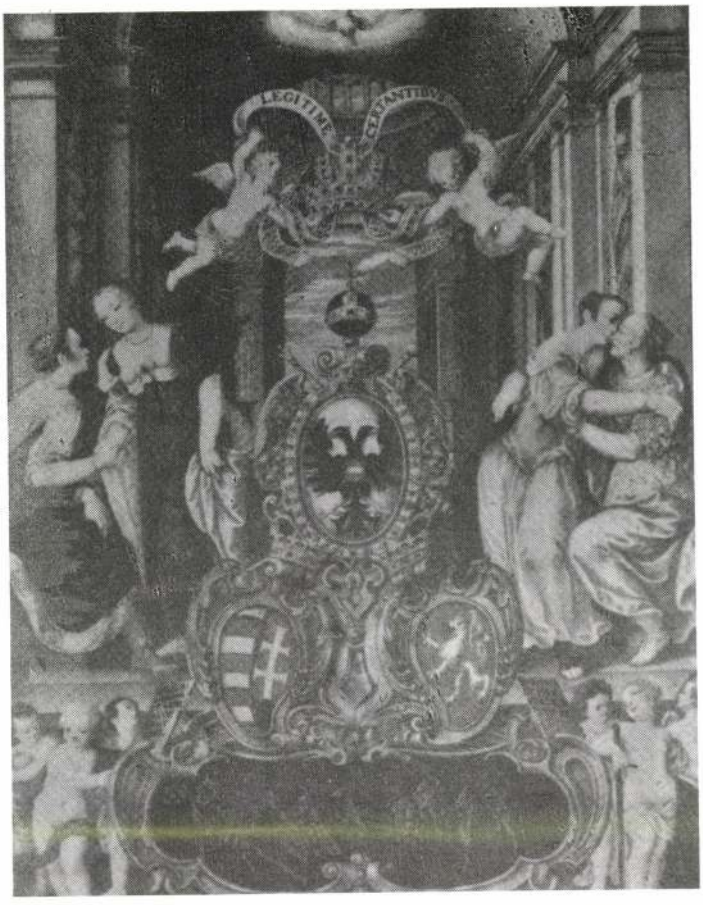

5. König, Johann: Allegoria II. Ferdinánd uralkodására, 1620 körül. München, Residenz, Miniaturenkabinett

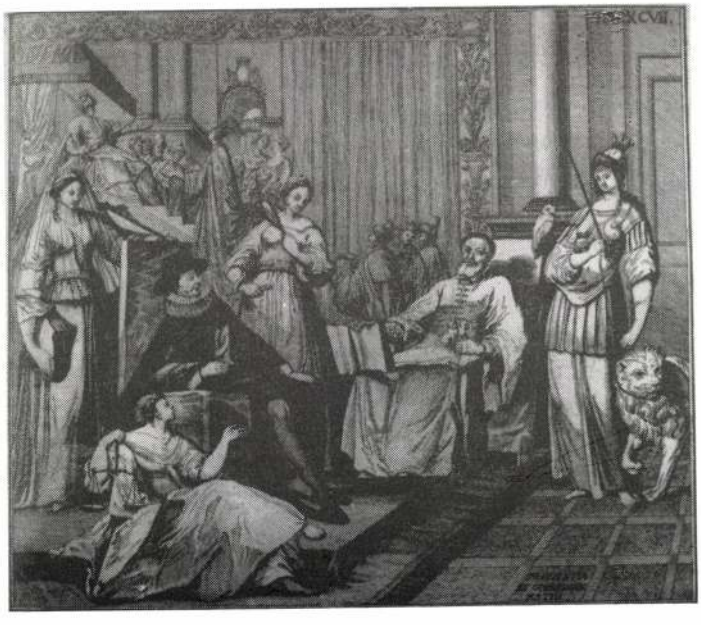

6. Juvenel, Paul: Prudentia et gubernandi ratio, 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

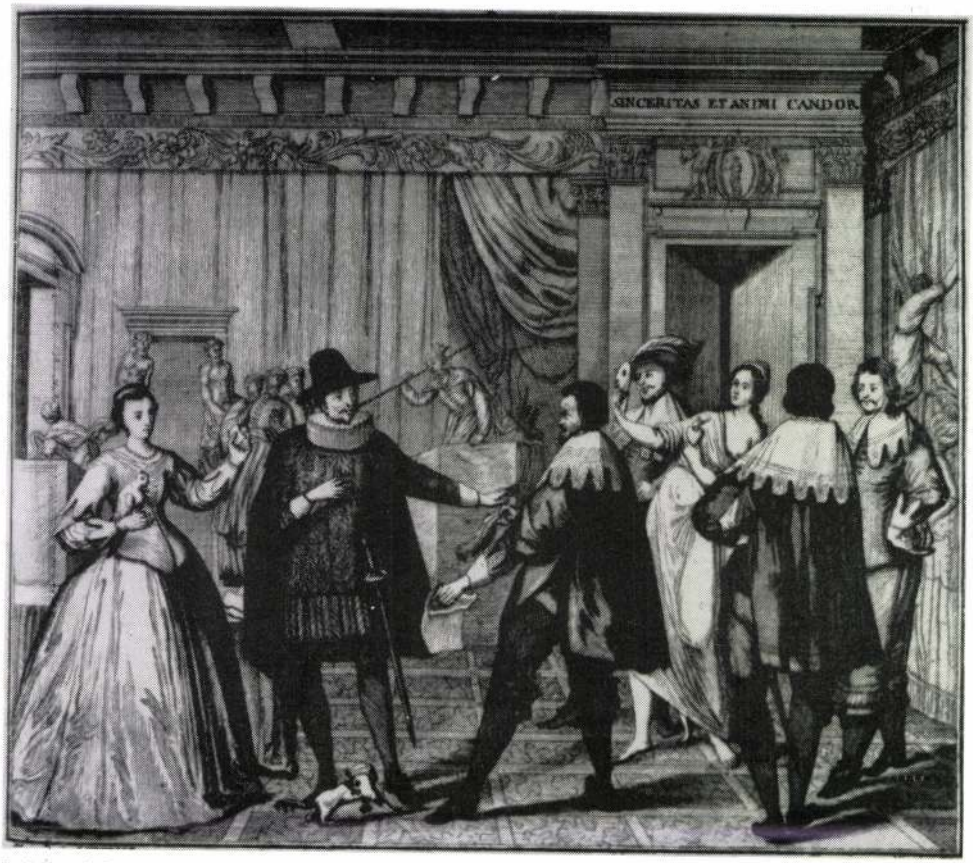

7. Juvenel, Paul: Sinceritas et animi candor, 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

8. Sinceritas alakja C. Ripa Iconologiá-jában (Roma, 1603)

9. Fraus alakja C. Ripa Iconologiá-jában (Roma, 1603)

10. Rubens, Peter Paul után: XIII. Lajos nagykorúsága, 1622–27

11. Juvenel, Paul: Conformitas voluntatis cum divina, 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

12. Juvenel, Paul: Pietas erga suos (II. Ferdinánd, III. Ferdinánd és a császári család), 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

13. Rubens, Peter Paul: III. Ferdinánd, mint magyar király, 1635. Bécs, Kunsthistorisches Museum

14. Rubens, Peter Paul – van Thulden, Theodor: Diadalkapu III. Ferdinánd antwerpeni bevonulására, 1635

15. Juvenel, Paul: Constantia in adversis aeque in prosperis, 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

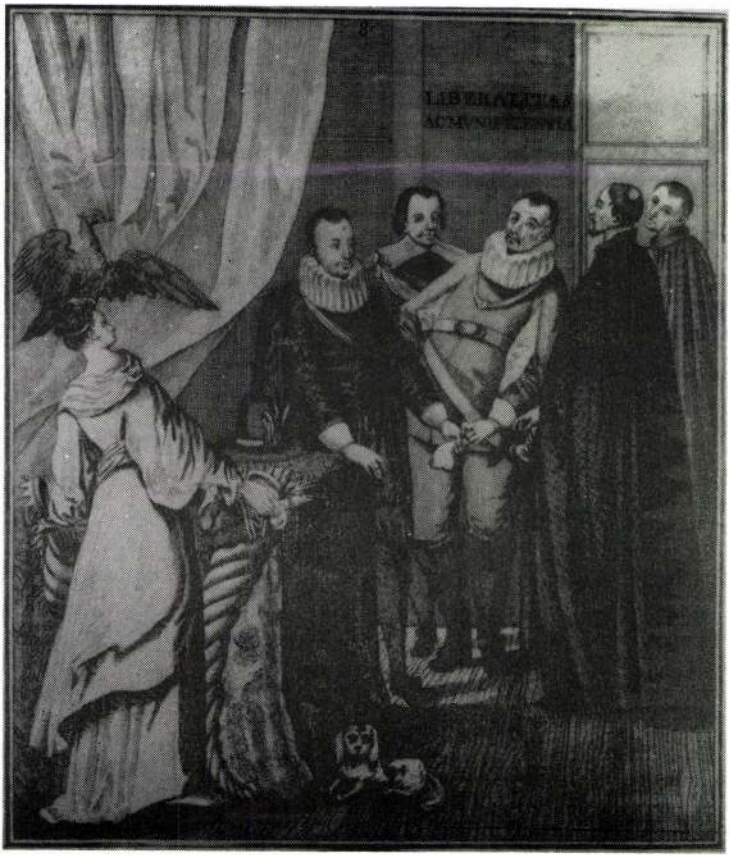

16. Juvenel, Paul: Liberalitas ac munificentia, 1640 körül. Egykor Pozsony, királyi vár

rona, valamint ellentéte, a kötőfék utal, végső kimenetelébe azonban belejátszik a császár és a csehek képviselője közt szárnyas keréken egyensúlyozó Fortuna is.[28] Ám a kép szemlélője tudta, hogy a Ferdinánddal szembeszegülő csehek „jutalma" a kötőfék lett, s azt is tudta, hogy a figyelmeztetés neki is szól. Ferdinánd állhatatosságát fejezte ki a cseh rendek támadásával szemben egy, már bemutatott másik kép is (7. kép). S ha egy harmadik, a Liberalitas ac munificentia (Nemeslelkűség és bőkezűség) című képen (16. kép.), a fehérhegyi csata győztes hadvezérének, a jezsuitáktól kísért Johann Tillynek megjutalmazását látjuk, akkor ezzel a cseh „epizód" a sorozat leghangsúlyosabb eseményévé lép elő. Szerepeltetése meglehetősen egyértelmű. A cseh nemesség számára két évtizeddel az események után a történet felidézésének nincs igazán jelentősége, annál inkább a csehek hajdani szövetségesének, a protestáns magyar rendiségnek, amely ezen a tájon rendi keretek között egyedül állt szemben ekkor a Habsburg hatalommal. Nekik szólt tehát a cseh rendi mozgalom kudarcának felidézése, s intő figyelmeztetésként nekik kínált tanulságot a csehek ellenállásának hiábavaló volta.

Úgy tűnik azonban, hogy a magyar rendiség és a Habsburg hatalom gyökeresen eltérő politikai álláspontjának ellentétét a művészet eszközeivel sem sikerült feloldani. Alapvető *taktikai félreértésről* tanúskodik a magyar rendiség (s nem csak a protestáns rendiség!) problémáinak teljes figyelmen kívül hagyása, azaz a török veszedelemre való hivatkozás legteljesebb mellőzése. Hogy ez a program *csak* a birodalom egészének érdekeit tartja szem előtt, hogy *csak* annak reprezentálására vállalkozik, az a magyar rendiség katolikus pártjának számára is aligha volt elfogadható. A pozsonyi vár festészeti sorozatának programját ugyanis úgy állították össze, hogy az ugyanúgy vagy méginkább állhatott volna Bécsben vagy Prágában is, ezért ez a mondanivaló a magyar rendeket inkább csak abban a vélekedésben erősíthette meg, amelyet a katolikus párt egyik elkötelezett vezető alakja, később az esztergomi érseki székben Pázmány Péter egyik utóda, Lippay György érsek így fogalmazott meg: „Az egy isteni félelemnél több jó bizony nincsen, úgy látom az egész gubernátióban. Jó az egynek igaz, de több kell hozzája. Ezek az emberek mindenestül úgy bele merültek az impériumi hadba, úgy hogy még a fülük sincs ki belőle, hogy hallani kívánnák a mi nyavalyáinkat".[29]

A magyar nemesség vezető rétege tehát nem tudta elfogadni a bécsi udvarnak azt az álláspontját, amely a törökkel a békét mindenáron fenntartani akarta, hogy erejét a német birodalom problémáira összpontosíthassa. A török ugyanis a csak papíron meglevő békét egyáltalán nem tartotta meg, sőt, látva, hogy Bécs a német hadszíntéren van lekötve, akadálytalanul dúlta, pusztította, hódoltatta Magyarország földjét. A magyar társadalom vezető rétege számára ekkor egyszerűen nem volt más lehetőség, csak az, hogy – akár az uralkodó ellenében is – országának, birtokainak és családjának védelmére keljen, s a török terjeszkedését próbálja megállítani, s hogy a török támadásokra, beütésekre maga is támadással feleljen.[30] A pozsonyi vár mennyezetkép sorozatának elkészülte után néhány évvel a magyar főnemesség megbízásából már sorra születnek azok a művészi alkotások, amelyeket ugyanúgy a barokk művészet lehetőségeibe vetett hit hívott életre, mint a pozsonyi falképeket is. Csakhogy ezek – Pozsonytól eltérően – a törökellenes küzdelmet állítják mondanivalójuk középpontjába (a Zrínyiek, Nádasdyak és Esterházyak megbízásai) s ott járt előttük példaként Zrínyi harcra buzdító eposza, az ekkortájt keletkezett Szigeti veszedelem is.[31] Az udvar megbízásából készült pozsonyi sorozat mindebből még semmit sem érzékelt, s ezért maradt tökéletesen visszhangtalan a magyar nemesi társadalomban.

Egykorú külföldi visszhangról azonban maradt egy híradásunk, és ez érdekes módon éppen francia udvari körök véleményét tükrözi. 1647 táján fordult meg ugyanis Magyarországon az a francia udvari küldöttség, amely Lengyelországban járt, hogy IV. Ulászló lengyel király első feleségének, II. Ferdinánd Cecília Renáta nevű lányának (akit Juvenel is megfes-

tett a császári családot ábrázoló pozsonyi képen, 12. kép, álló leányalak) halála után rávegye a lengyel királyt, hogy Gonzaga Mária Lujza francia hercegkisasszonyt vegye feleségül. A hazaútban Magyarországon keresztülutazó küldöttséget Pozsonyban Pálffy Pál országbíró is fogadta, és Wesselényi Ferenc mutatta meg nekik a királyi várat. A kíséret egyik tagja azután leírta és kiadta az utazás történetét, és megemlékezett a pozsonyi vár mennyezetfestmény sorozatáról is. Ezek a képek számára elsősorban azt példázták, hogy milyen nagy befolyást gyakoroltak a szerzetesek (a jezsuiták) a császárra, akinek hiszékenysége és vakbuzgósága, a francia udvari ember véleménye szerint, birodalmának annyi kárt okozott.[32]

Nem lenne érdektelen tudni, hogy Wesselényi hogyan kommentálta a képeket. Az azonban bizonyos, hogy a sorozat aktuális mondanivalót még a megrendelők szempontjából sem sokáig hordozhatott, mert az a *politika*, amely e sorozatot életre hívta, a sorozat elkészülte után néhány évvel, a westfáliai békében (1648) kénytelen volt kudarcát elismerni. Nevezetesen azt, hogy a vallásháborúk eszközeivel a hőn óhajtott birodalmi centralizáció nem valósítható meg, s hogy ehhez sokkal inkább van szükség egy jól szervezett világi államigazgatási apparátusra, hadseregre, vallási toleranciára s mindarra, amely az ellenreformációval elérni kívánt centralizációt a modern *abszolutista* államszervezéssel váltja fel.

Befejezésül a sorozat funkciójával kapcsolatban még egy kérdésre szeretnénk kitérni. A pozsonyi királyi vár korabarokk festménysorozata *modell* volt számunkra abban, hogy a császári hatalom erősítésének szándékából és az ellenreformációval való összefonódásából miként született egy új művészeti igény, s ebből egy új művészet. De *modell* volt ez az ellenreformációtól befolyásolt politika számára is, abban, hogy miként lehet a képzőművészetet, a művészi reprezentációt a politikai küzdelembe bekapcsolni. Mivel a sorozat már keletkezése idején sem volt éppen korszerűnek nevezhető, s azonkívül egy meghatározott politikai szituációhoz kötődött és abban is kompromisszum nélküli megoldást sugallt, az idő túlságosan is gyorsan haladt el felette. Tán nem meglepő, hogy mint reprezentációs műfaj, ebben nem állt egyedül. Ugyanez lett a sorsa Rubens Medici sorozatának is, amely Juvenel sorozatához hasonlóan túlságosan is „konkrét" volt, és ugyanúgy egy, még mozgásban levő politikai folyamat egyetlen „pillanatához" kötődött. Noha Rubens sorozatának „napipolitikai" célkitűzései (csakúgy mint a művészi módszer megoldásai is) egészen mások voltak mint Juvenel képei, mégis ugyanaz a sors érte, mint a pozsonyi képeket. Amikor a politikai folyamat ugyanis túlhaladt azon a ponton, amelyet az adott monumentális ciklus reprezentálni kívánt, a festményegyüttes elvesztette politikai aktualitását. Mint ismeretes, Medici Mária szembekerült XIII. Lajos és Richelieu politikájával, el is menekült Franciaországból, mert nem értette meg, hogy a katolikus Franciaországnak ahhoz fűződik politikai érdeke, hogy a katolikus Habsburgokkal szembenállva, azok politikai ellenfeleit támogassa, még akkor is, ha azok protestánsok. Korszerűtlen, a vallást a politika céljai elé helyező magatartása, amely bukását is okozta, sokban rokon azzal a felfogással, amelyet Ferdinánd jezsuita gyóntatója hirdetett a pozsonyi falképeken, de amely a politikai gyakorlatban azért nem volt ennyire merev.

Művészet és politika kapcsolatának ez a típusú modellje tehát, amelyet a Rubens és Juvenel sorozat képviselt, nem vált be.[33] Ebben azonban nem művészeti, hanem *politikai* szempontok játszottak szerepet. Olyan politikai szempontok, amelyek kívül estek a műalkotás terrénumán. A tanulság azonban, amely ebből következett, már érintette magát a műalkotást is, és a hasonló céllal ezután készült műalkotások *formanyelvét* is. Ha ugyanis most már nem politikai, hanem művészetszociológiai kategóriákkal akarjuk e jelenséget leírni, akkor azt mondhatnánk, hogy e különböző műveltségi rétegek jól bejáratott képi toposzaival megerősített monumentális uralkodó-sorozatok azért nem jelentettek járható utat a barokk művészet számára, mert abban az egységben, amely a műalkotás operatív *és* reprezentatív funk-

ciójából tevődik össze, az operatív funkciót oly mértékig túlozták el, azaz a mondanivalót oly konkréttá tették, hogy a mondanivaló a keletkezéskor adott szituáción túl nem válhatott általánossá, és ezzel tulajdonképpen önmaga reprezentatív funkcióját sem engedte érvényre jutni, sőt inkább hatását kioltotta. Ez lehetett az oka annak, hogy sem a Habsburg, sem pedig a francia királyi udvarban ez a műfaj ebben a formájában nem tért többé vissza, és a későbbiek folyamán mindkét udvar barokk művészeti reprezentációjában a hangsúly sokkal inkább a művészet *reprezentatív* funkciójára került. Ez pedig a művészi módszerben egy erősebben allegorikus, több áttétellel dolgozó, ezért általánosabb érvényű nyelv alkalmazását hozta magával. Ezt XIV. Lajos versaillesi udvarának művészeti gyakorlata éppúgy példázza, mint a bécsi udvarban VI. Károly korának művészi reprezentációja.[34]

JEGYZETEK

1. GARAS K.: Magyarországi festészet a XVII. században. Bp., 1953. 51–55; Bél Mátyás Notitia Hungariae novae... c. munkájában, II. kötet (Viennae, 1736) 144–146 írta le a pozsonyi falképeket; Juvenel pozsonyi tartózkodását a barokk-kori nürnbergi várostörténeti irodalom tartotta számon, a pozsonyi várbeli képek szerzőjeként legkorábban Albrecht: Beyträge zur Geschichte des königlichen Schlosses zu Pressburg. in: Taschenbuch für die vaterländische Geschichte. (herausg. J. Hormayr–A. Mednyánsky) 1829, 108. (Vö.: Rózsa: Történetábrázolás – mint a köv. jegyzet – 94, 163, 164)

2. RÓZSA Gy.: Magyar történetábrázolás a 17. században. Bp., 1973. 81–97, 161–164; A Juvenel kompozíciókról készült rézmetszetek, amelyeket Franz Rosenstingl rajzai után Georg Nicolai és Jeremias Gottlob (?) Rugendas metszett, csakúgy, mint a képek leírása HERRGOTT, M.–HEER, R.: Pinacotheca Principum Austriae... Monumentorum Aug. Domus Austriae c. művében. III. kötet, 2. rész (Friburgi Brisgoviae 1760) 333–352. jelent meg. Herrgott leírásait – a képekhez fűzött értelmezések nélkül – újra közli Rózsa i.m. 98–106.

3. MATSCHE, F.: Die Kunst im Dienst der Staatsidee Kaiser Karls VI. Berlin–New York, 1981. I. 68–69, 110, 131, 200.

4. A kérdéssel röviden már foglalkoztam a XXV. Nemzetközi művészettörténeti kongresszus (Bécs, 1983) barokk szekciójában tartott előadásomban. Megjelenik Reichspolitik und Kunstpolitik – Zum Ausbildungsprozess des Wiener Barocks címmel a kongresszus aktáiban.

5. KLANICZAY T.: A magyar barokk irodalom kialakulása. Megjelent ItK 1960, 319. és a szerző gyűjteményes, Reneszánsz és barokk. Tanulmányok a régi magyar irodalomról c. kötetében. Bp., 1961. 361.

6. Lamormaini (+1648) alakjához DUHR, B.: Geschichte der Jesuiten in der Ländern deutscher Zunge. Freiburg im Bresgau, 1913. II. 691–723; POSCH, A.: Zur Tätigkeit und Beurteilung Lamormainis. In: Mitteilungen der Österreichischen Geschichtsforschung 63 (1955) 375–390.

7. Lamormaini munkája németül Ferdinandi II. Römischen Khaysers Tugenden. (Übersetztze J. J. Curtius) címmel jelent meg (Wien, 1638). Az alábbiakban ezt, vagy – külön megjelölve – a latin nyelvű kiadást idézzük. Munkájának eszmetörténeti, politikatörténeti helyéről lásd CORETH, A.: Pietas Austriaca. Ursprung und Entwicklung barocker Frömmigkeit in Österreich. Wien 1959. 9–14; Magyarországon éppen a 17. század első évtizedeiben támadt olyan erős érdeklődés az uralkodás elméleteivel, vagy inkább a gyakorlatával s az udvari élettel kapcsolatos kérdések iránt, hogy ekkor kezdik magyarra fordítani az egy szűkebb kör által korábban is ismert királytükröket. A legnépszerűbb talán Guevara munkája volt, amelyből előbb Draskovich János (részletet), majd Prágai András (a teljes művet) fordított (1610, ill. 1628), de ekkor fordították magyarra Erasmust is (Salánki György, 1627), valamint Lipsius Politica-ját és De constantiáját is (Laskai János, 1640, 1641). A magyar fordításokról: A magyar irodalom története II. (szerk. Kalniczay Tibor), Bp. 1964. 41–44.

8. Az eredeti latin nyelvű cimeket lásd Rózsa: Történetábrázolás, i.m. 83–91, de az elemzett képeknél mi is megadjuk a szövegben.

9. Lamormaini i.m. XX. fejezet, 89.

10. A Princeps in compendio c. művéről A. Coreht i.m. 9–11 és Matsche i.m. 68–69, 73; Paleotti szerepéről ugyanő i.m. 59.

11. E harc valódi mozgatóiról STURMBERGER, H.: Kaiser Ferdinand II. und das Problem des Absolutismus. München–Wien, 1957; MAKKAI L.: Az abszolutizmus társadalmi bázisának kialakulása az osztrák Habsburgok országaiban. In: Történelmi Szemle 1960. 193–219; BENDA K.: Habsburg politika és rendi ellenállás a XVII. század elején. U.ott: 1970. 404–427.

12. Lamormaini i.m. VI. fejezet.

13. Az érem III. Ferdinánd 1636-os császárrá koronázására készült, alkotója valószínűleg Paul Zegin volt. Előlapjára III. Ferdinánd portréja, hátlapjára a leírt jelenet került. DOMANIG, K.: Portraitmedaillen des Erzhauses Österreich. Wien, 1896. Nr. 191, XXVI. tábla.

14. MUMMENHOF, E.: Das Rathaus in Nürnberg. Nürnberg, 1891. 144–145; Rózsa: Történetábrázolás... 94, 95.

15. Graz, Alte Galerie am Joanneum; olajfestmény, vászon, 119x129 cm. Um Glauben und Reich. Kurfürst Maximilian I., Ausstellungskatalog. München, Residenz, 1980. Kat. 438, p. 318

16. München, Residenz, Miniaturenkabinett; gouache pergamenen, 19,5x15 cm. Kiállítva, mint az előző jegyzetnél, Kat. 558, p. 359.

17. Paleotti szerepéről KLANICAZY T.: A manierizmus. Bp. 1975. 90–91; BITSKEY I.: Nemzetközi barokk-kutatás és magyar barokk irodalom. in: MTA I. Osztályának Közleményei 1979. 248–249; F. Matsche i.m. 59.

18. Rózsa: Történetábrázolás... 83–84

19. Rózsa: Történetábrázolás... 84.

20. HELD, J. S.: Rubens' Glynde Sketch and the Installation of the Whitehall Ceiling. in: Burlington Magazine 1970. 276; I. Jakab maga is írt „királytükröt" fia számára, amelynek magyar fordítását Szepsi Korotz György készítette el s adta ki Bazilikon dóron (Királyi ajándék) címmel 1612-ben. Lásd A magyar irodalom története II. Bp., 1964. 42.

21. Rubens Medici sorozatáról Kelényi György készített legutóbb részletes összefoglalást, amely Rubens: Medici Galéria címmel 1985-ben jelenik meg a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatnál.

22. Erről a kérdésről GALAVICS G.: A magyar királyi udvar és a későreneszánsz képzőművészet. Előadás az 1984-es pápai, A magyar reneszánsz udvari kultúra témájú ülésszakon. Megjelenik a konferencia előadásai közt a Gondolat kiadónál.

23. ÖTVÖS L.: Az 1637–38. évi országgyűlés. Bp. 1914. 2–33.

24. Vö.: Makkai László, valamint Benda Kálmán i.m.

25. Ötvös Lajos i.m. 79.

26. LAMORMAINI, G.: Ferdinandi II. Romanorum Imperatoris Virtutes. (Viennae, 1638) ajánlásában. Vö. Rózsa: Történetábrázolás... 95.

27. Az ünnepélyes antwerpeni bevonulás programját Rubens az antwerpeni humanista Caspar Gevaerts-el együtt készítette. Rubens több diadalkaput és gazdag ikonográfiai programmal díszített alkalmi építményt tervezett, s az egész bevonulást a különböző építményekkel együtt Gevaerts metszetekkel díszített könyvben is kiadta 1642-ben: Pompa Introitus honori Serenissimi Principis Ferdinandi Austriaci... címmel. Innen való az itt közölt diadalkapu metszet is. A bevonulásról és az azt megörökítő könyvről lásd: Peter Paul Rubens 1577–1640. Eine Ausstellung des Wallraf-Richartz-Museums in der Kunsthalle Köln, 1977. Katalog II. 98–106.

28. Rózsa: Történetábrázolás... 85.

29. A magyar nemzet története (szerk. Szilágyi Sándor) VI. kötet, 1898. 462.

30. A magyar főnemesség álláspontjának kialakulásáról, benne Zrínyi vezető szerepéről lásd KLANICZAY T.: Zrínyi Miklós. Bp., 1964, 344–372; és PÉTER K.: A magyar romlásnak századában. Bp.,1975. 88–119.

31. A törökellenes harc képzőművészeti reprezentálásáról: Rózsa: Történetábrázolás... 107–120; GALAVICS G.:Hagyomány és aktualitás a magyarországi barokk művészetben – XVII. század. in: Magyarországi reneszánsz és barokk. (Szerk. Galavics G.) Bp.,1975. 231–278, és uő.: A török elleni harc és világi képzőművészetünk. in: Műv.tört. Ért. 1976. 1–40.

32. A francia követség útját leírta Le Laboureur: Relation du voyage de la Royne de Pologne et du retour de Madame la Mareschalle Guebriant par la Hongrie. Paris,1677. Idézi BIRKÁS G.: Francia utazók Magyarországon. Szeged 1948. 44; erről s a további említésekről lásd még Rózsa: Történetábrázolás... 82, 94.

33. Rubens Medici sorozatát mégis megtartották, mert festői kvalitásai, alkotójának töretlen művészi rangja a sorozat politikai tartalmától függetlenül értéket jelentettek. Juvenel sorozatáról, amely természetesen messze a Rubens által képviselt kvalitás alatt maradt, tulajdonképpen nem tudjuk, hogy mikor pusztult el. 1741-ig több Pozsonyba látogató utazó leírta, s ezért feltételezik, hogy vagy az 1760-as évek átalakításai során tűnt el, amikor a várat Albert herceg magyarországi helytartó számára átalakították, vagy az 1811-es tűzvészben pusztult el, amikor a vár teljesen kiégett. Minderről Rózsa: Történetábrázolás... 82.

34. XIV. Lajos udvarának művészi reprezentációjáról lásd Au temps du roi soleil. Les peinturs de Louis XIV (1660–1715). Kiállítási kat., Lille, 1968. Bev. J. Thuillier; VI. Károly és a képzőművészeti reprezentáció kapcsolatáról pedig F. Matsche i. m.

Géza Galavics: **Möglichkeiten der kunsthistorischen Interpretation**
Eine frühbarocke Herrscherfolge des Pressburger Königsschlosses

Der Verfasser möchte seine These, wonach jedes Kunstwerk mindestens so viele Bedeutungen hat wie die möglichen Zusammenhänge und Kontexte, in denen es untersucht werden kann, anhand eines einzigen Beispiels, der Analyse eines Kunstwerks veranschaulichen. Er wählte die Folge von Deckengemälden, die im Schloss Pressburg (Pozsony, Bratislava) Ferdinand II. von Habsburg verherrlichte. Diese Fresken des Nürnbergers Paul Juvenel enstanden zwischen 1638 und 1643 im Auftrag des ungarischen Königs Ferdinand III. und sind nur in Stichen erhalten. K. Garas, G. Rózsa, F. Matsche sowie am Wiener CIHA-Kongress auch der Verfasser dieser Zeilen haben sich mit dieser Folge befasst (die Arbeiten sind in den Anmerkungen 1–4 angeführt), diesmal wird sie unter stilgeschichtlichen Aspekten sowie in den zeitgeschichtlichen Zusammenhängen ihrer Funktion und ihrer Bedeutung untersucht. Durch den Vergleich mit ähnlichen Renaissanceschöpfungen und mit der Medici-Folge von Rubens wird zunächst nachgewiesen, wie die neue Aussage das neue Formsystem, die neue (barocke) Stilsprache hervorbrachte. Im folgenden wird nachgezeichnet, dass sich die starke politische Ladung der Folge – Unterstützung der Zentralisationsbestrebungen der Habsburger und der Gegenreformation – mit der Wandlung der politischen Lage verändert hat und dass die Freskenfolge – ähnlich wie bei der Medici-Folge von Rubens – bald nach ihrer Entstehung ihre Aktualität einbüsste und in Ungarn kein Echo hervorrief. Der Verfasser kommt zum Schluss, dass gerade der rasche „moralische Verschleiss" der frühbarocken Werke vom Typ der Rubens- und Juvenel-Folge dazu geführt hat, dass in der europäischen Kunst die Beziehungen von Politik und bildender Kunst in der Folgezeit nicht in derartigen Modellen zum Ausdruck kamen, die viel zu direkt an einen gegebenen Augenblick des politischen Prozesses gebunden waren, es hat sich vielmehr eine künstlerische Methode durchgesetzt, die deutlicher die Allegorie und die mehrfache Übertragung bevorzugte.

Tovább

~~Hufnagel Hermine~~

~~177. l. 178. l. 589, 590. n.~~

Juvenel Paul

632. n.

Kopp Zsuzsanna

"geb. Gräfin Nemes"

A kép jelzése Susanne Nemes 1821." 653. n.

654. n.

Kupetzky Johann

655 - 661. n.

Liezen-Mayer Sándor

683. n.

Ligeti Antal

684. n.

Marlin. Molly

718 - 720. n.

Meytens, Martin

737 - 752. n.

Exp. 19

terh

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA.
KIFIZETTETETT
1943 év július hó 8 napján
118 naplótétel alatt.

M. D. K.

JUVENEL, Paul Resző

Szül. 1574. Nürnberg, megh. 1643 Pozsony.

Krisztus kiűzi a kufárokat a templomból. 1636.

Brückenthal'sches Mus. Hermannstadt. 1901.
170. l.

Juvenel, Paul

festő

Az 1635-ben megjelent királyi rendeletre elkezdett átalakításoknál dolgozott a pozsonyi várpalotán.

Tagy. Műv. Tört. I. /szerk. Dercsényi/ 343.

II. Ferdinand erényei. Freskéciklus. elpusztul.

U.o. 344.

MDK

Juvenel Paul

Csaki,M: Baron Brucßenthalisches Museum in Hermannstadt. Führer durch die Gemäldegale_rie. VI. Auflage. Hermannstadt, 19o9. 632.sz.

Paul Juvenal

nürnbergi festő festhette a pozsonyi
várpalota 22 képből álló freskósoro-
zatot. A mester 1643-ban hunyt el
Pozsonyban.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 1521

181

Paul Juvenel

nürnbergi festő

III. Ferdinand megbízásából 1638-1643

Közt Készült pannósorozata – a porsonyi

Várban – politikai mondanivalót hordozott.

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp,1975.

238-239. old.

Paul Juvenel, grafikus

---

35. kép.-Paul Juvenel:II.Ferdinánd a Remény és Mars alakja között.-rézmetszet.a pozsonyi vár ~~mennyezet~~ mennyezetképe után.-Fekete repr. 28.old.

Galavics Géza: A törökellenes harc és egykorú világi képzőművészetünk 1.old

Művtört.Írt. 1976. XXV. 1.sz. Bp

Juvenel. Paul

A pozsonyi - leírásokból ismert - monumentális ciklust Rózsa György P. Juvenel-nek attribuálja. Ezzel egyetért.

Vayer Lajos opponensi véleménye Rózsa György kandidátusi értekezéséhez /Magyar történetábrázolás a XVII. században/.- Művtört.Ért.1972.2.sz.141-148.l.

143. l.

Juventius

órás Pest

Wód

Csányi Szubarát

100. l –

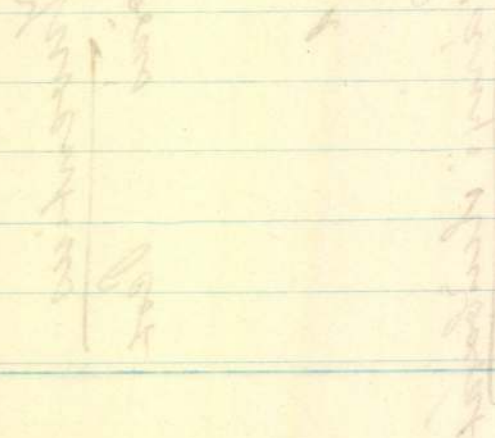

Juventius Antal

Örös

1833-tól Pest város

volgálatában

Schmall

I. 206. l.

Juvigny, C. J. de

az 1686-ki ostrom utáni
Buda látképe. Fenti
rajza, meget hitelesnek
fogad el.

Bánkirpal 3. l.

Juvigny

Wód

Neinethy Lajos:

A pesti főtemplom

tőstenete. Bpest, 1890.

I. 153, 154. 155. l.

XI kerületének elöljárója

BUDAPEST 12 X-8 15 112 K

ányi Gyula

H.

XI. Lágymányosi u 16

ritékmintája — 17826

Ambcsata 96.l.

Juvigny C. J. de

96

A francia közvéleményben is élénk visszhangot keltett a felszabadulási hadjárat s épúgy felismerte benne a magyarok európai hivatását, mint a többi nemzet. A francia felfogás a török hadjáratokkal szemben azonban egyetemesebb, humanistább szemléletű.[412] A hadjáratokkal foglalkozó francia krónikairodalom mennyiségben alulmarad a németnek és az olasznak. A csatakképek is ritkábbak. Több, kevéssé jelentős ostromkép mellett (mint a Collignon-é)[413] két francia mester művei fontosak: az egyik a C. J. de Juvigny-nek a Buda visszafoglalása után, közvetlenül a helyszínen készített műve, amely forrásértékben a Fontana-metszettel egyenrangú,[414] de szempontunkból nem érdekes. A másik Sébastien Le Clerc, a népes XVI—XVIII. századi

Juvigny

1686

vod

Lux Kálmán dr.

A budai kir. vár
képe I. Mátyás Eorá-
ban. M MÉE Köpl.
1917. 276 l.

Üvegfestmény: Krisztus az Olajfák hegyén
1500 körülről. 27×16 cm

Vétetett a budapesti műkereskedelemből 19
3.-ben

Juvigny

źród

Némethy Lajós: Török mecsetek Budán. 1878. Bpest

75. l. stb.

Jüvigny

1686-iki pest-budai tükrje.

cod

Gárdonyi Albert dr.:

A pesti városfal.

Historia. 1929.

4-5. sz. 1. l.

Minden Szénásy módszerű piros cimkés

védjegyü pepita füzetben

balesetbiztositási diák-kötvény van!

Ahány lapos a füzet, annyi pengőről szól a biztositás.

Kapható minden papirkereskedésben

Gyártja:

SZÉNÁSY MÓDSZERŰ IRÓFÜZET-, LEVÉLBORITÉK- ÉS PAPIRNEMŰGYÁR
FÖLDMÁR SÁNDOR
BUDAPEST,
IV., FERENC JÓZSEF RAKPART 20.

A SZENT ANNA-TEMPLOM TÖRTÉNETE

Első Lipót apostoli király legfelsőbb kegyúri joga alapján a budavári jezsuiták mindenkori rektorát kinevezvén Buda város alsó és külső városainak egyetemes plébánosává, a vár és a Duna között elterülő (Aquatica, Wasserstadt) Víziváros pasztorációját is a jezsuiták vették kezükbe. Kezdetben a jezsuiták a vízivárosi kerületet közvetlenül várbeli lakásukból gondozták; majd a Kollonics bíboros által 1687-ben létesített katonalazaret török mecsetjéből (7. és 8. kép) alakított szükségkápolnájában folytatták lelkészi munkájukat 1693-ig (1). Ezidőtől a jezsuita rektor az idetelepített kapucinusok két tagjával, mint káplánokkal közös megállapodás szerint ápolta a Víziváros hitéletét. De mivel a kapucinusok nem értettek magyarul, a jezsuiták Nagyboldogasszony-templomuk loretói kápolnájában külön prédikációkat tartottak a vízivárosi magyar hívek számára. A kis mecsetkápolna a török megszállás alatt a Mataf-dzsámi, amelynek hiteles képét C. J. de Juvigny közvetlenül az 1686-i fölmentő ostrom után rajzolta le Budaváros részletes vedutájába és M. Greischer metszette rézlapra, hamarosan szűkösnek bizonyulván, 1697-ben, illetőleg 1698-ban linzi Ottó kapucinus definitor-atya nagyobb egyházat kezdett építeni, amely a mai szent Erzsébet-templom (8a. kép) magvát képezte; az általa megkezdett egyház, amely 1716 szeptember 20-án felszenteltetett, lett azután a vízivárosi plébániai pasztoráció színhelye (2).

A jezsuiták messzemenő céllal nagy súlyt helyezvén a Víziváros hitéletének a fejlesztésére, mivel egyrészt a némileg megoszolt pasztoráció nem látszott kielégítőnek és másrészt a módfelett igénybevett jezsuitáknak nem állott rendelkezésükre elegendő jezsuita lelkészi erő, azért Trefflinger Pál jezsuita rektorplébános saját helyetteseként 1701 december 31-én reverzális ellenében *Raspasani Tamás* petrinus áldozárt nevezte ki a vízivárosi kerület vikáriusává, aki plébánosi tényked̄ését két kapucinus káplán segítségével a kapucinusok szükségkápolnájában, majd templomában végezte. Az olasz származású Raspasani, aki Katalin nevű nővérével és testvére fiával, Antallal együtt saját házában lakott, a jezsuiták teljes megelégedésére teljesítette kötelességeit és buzgón serénykedett a plébánia fejlesztésén. Raspasani őszintén vallásos, művelt, széplelkű és jószívű pap volt, aki kedvelte a művészi tárgyakat és módos ember létére lakását vallásos tárgyú festmények és tájképek szinte gyüjteményszámba menő sokaságával díszítette (3). És látván a vízivárosi plébániakerületnek a legelemibb hiányát, megfelelő saját plébánia-templom nélkül való szűkölködését, midőn halála közeledését érezte, úgy végrendelkezett 1718 május 19-én, hogy házát mindenestül az általa kiváltképpen tisztelt szent Anna tiszteletére felszentelendő plébániaegyház építésére hagyományozta (4). Ez őszinte vallásosságtól

Schoen Anna templ.

J. C. J. de Juvigny

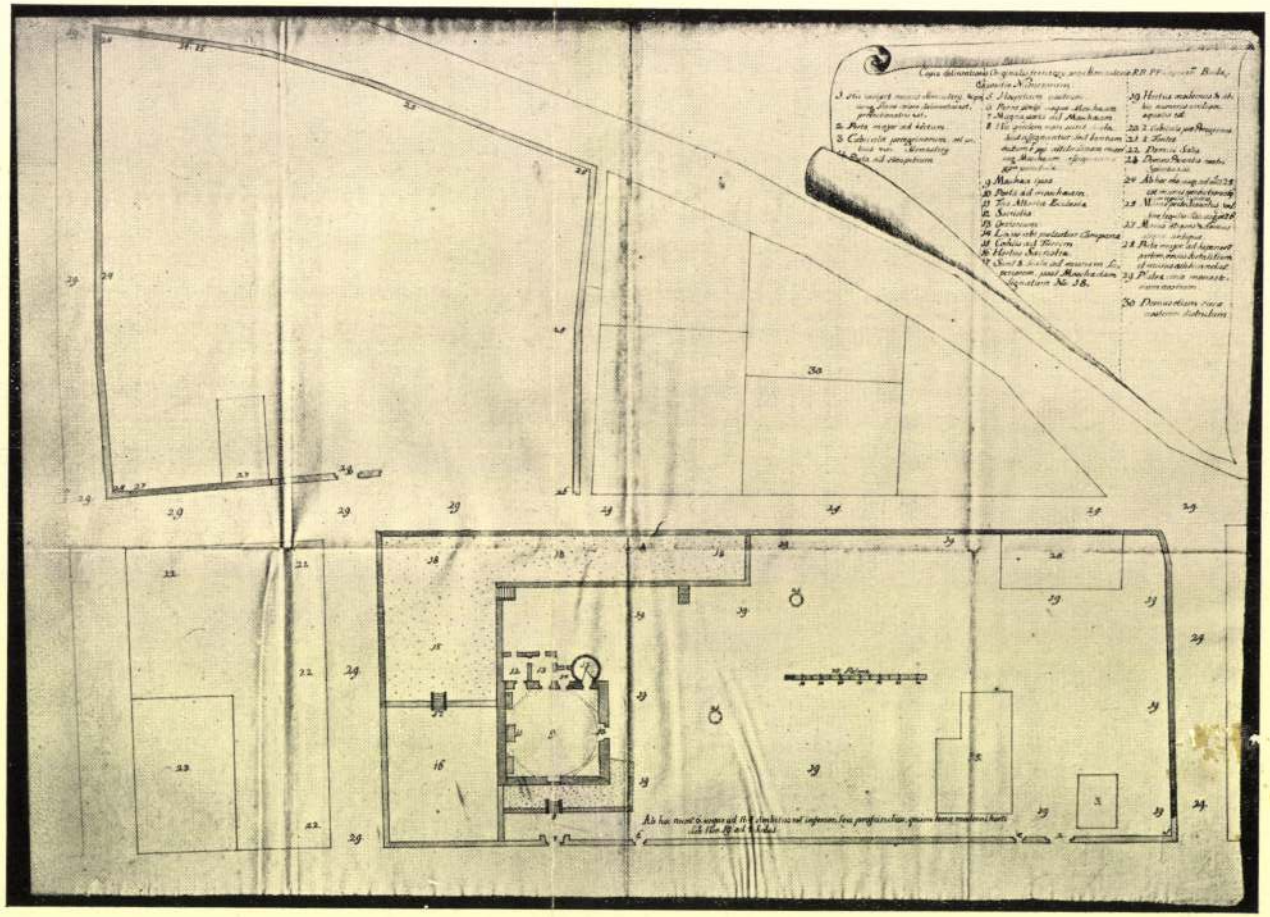

8. A buda-vízivárosi mecsetkápolna alaprajza.

Juvigny

Buda várának térrajza
1686.

irod

Némethy Lajos: Török
mecsetek Budán.
Budapest, 1878. 7. l.

Juvigny C. J. de 29, 31, 48, 241

Schoen Anna templ.

Invigny

laid
2
Lam 1887 34 l

...agyar királyi államvasutak.

T. Műhel

Miután keresményemnek 191 ....

tésénél .....,

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbiz

Kelt ....., 191 ....

.....

tanu.

.....

tanu.

Juvigny

U. 1707

Budapest: Lud. Akadémia

vény

rjük, hogy a nagymélt. vallás-
minister úrnak 1916. november
alapján a m. kir. honvéd Ludo-
z. Magy. Szépművészeti Múzeum
lázatba foglalt műtárgyat adta át:

zelebbi megjelölés	Értéke K.	f.
Bálint Rezső:		
órházhajó.		
sztell. méretei 68 : 85 cm.	360	

Tuvigny

Tuvigny's Plan der Belagerung Ofen's 1686. Fol. Másolat. Weinedy Jos.: „Belagerung Ofen's im Jahre 1686 und 1849." Kiadásához Pest. 1853.

Bubics. Magyarország várak stb.

9. l.

Deutsch Mór

festő.

Juvigny

Császári miérnök.

irod

Neinethy Lajos: Budavárának régi helyrajza. Arch Ert. 1885. Zejt. V. K. 66. l

Invigny

épitész.

Budavárából készitett felvételt 1686-ban.

Lásd. Fontana János Dt.

Dr. Tergina Gyula. Buda visszavételének emlékérmei. Századok: 1884. XVIII. 601. l

Invigny

Lásd: Fontana Janós D.

Dézsy Egyed

festő

XV. szárad.

Zuwiging

irod

Nemedy, J. Die Belagerungen der Festung Ofen in der Jahren 1686 und 1849. Pest 1853.

Zwingay Karl

Joseph

l.

Glaser Karlsruhe

127. l.

236, 373, 389-91. (

III

765 (3590).

814 (44).

180.

1905.

y egy hím- és

kart kövön keresztbe vetett lábak-

alak, a ki jobbra néz, testével bal

g furkos botjának végét fogja.

. 198 X 190.

20578 sz. leírattal 100 K-án.

1833 december 16-án.

tober 13-án.

fresco.

270

220

Jůvigny

cs. mérnök

vród

z

Némethy Lajos

Török mecsetek

Budain - Bp - 1878.

7. l - 22. l - 48. l - 51. l

75. l -

, tempera, 44×36 cm.
Gerevich PA, 225. l. (Sano di Pietro tanítványa.)

ANTACROCE, FRANCESCO DA (velencei festő, † 1508)
ent Család Ker. Sz Jánoskával és Sz Zakariás- (115. kép)
, olaj, 52×71·5 cm.
Gerevich PA, 238. l. (Francesco da Santacroce.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 173. l. — Lepold—Lippay 55. l.

RTO, ANDREA DEL (firenzei festő, 1486—1531) KÖVETŐJE
ária születése
, olaj, 21×40 cm.
kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből.
edellarészlet.

SSETTA (sienai festő, 1392—1450)
ária mennybemenetele (116. kép)
lkörű felső záródással, fa, tempera, 92×50·5 cm.
Rényi 18. l. — Maszlaghy II., 59. szám. (Gherardo Starnina.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. lap. (Sassetta.) — Lepold—Homor 97. l. — Van Marle, IX., 1927., 340. l. (Sassetta.) — Gerevich PA, 224. l. (Képe 222. l.) (Sassetta.) — Décsei: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Exhibi-

Guvigny

ivod

Vayer Lajos

Buda és Pest pusztulása
a régi ostromokban

Budapest. 1945. I. cif. 72. h

0′ 1′ 2′

Nyomt: Rohn, Pesten 1

Juvigny

l. Szendviselet

4. l.

Zelovich László dr., közgazdasági mérnök, közgazdaságtudományi doktor, ny. külügyminiszteri segédtitkár, a lengyel Polonia Restituta-rend tiszti keresztjének és a Lengyel Köztársaság érdemkeresztjének tulajdonosa, a „Vámpolitika" című tárgykör magántanára. Magántanári képesítése megerősíttetett a volt M. Kir. József-Műegyetemen 1931. október 24-én, a M. Kir. József Nádor Műegyetemen 1935. október 19-én.
I., Döbrentei-utca 10.

a miskolci Lévay József Közművelődési Egyesület irodalmi szakosztálya és a szegedi Dugonics Társaság rendes tagja, az Institut International de Sociologie associéja, emléklappal ellátott főhadnagy, több háborús kitüntetés tulajdonosa, a „Kereskedelmi politika" című tárgykör magántanára. Magántanári képesítése megerősíttetett 1926. január 15-én. *Szeged Vitéz-utca 1.*

Szádeczky-Kardoss Tibor dr. (szádecsnei és kardosfalvai), államtudományi doktor, a debreceni M. Kir. Tisza István-Tudományegyetemen a közgazdaságtan és pénzügytan ny. r. tanára, a statisztika jogosított tanára, az Egyetemi Diákjóléti Bizottság alelnöke, a Magyar-Észt Társaság debreceni osztályának társelnöke, az Országos Statisztikai Tanács tagja, e Tanács tudományos és gazdasági szakbizottságának tagja, a Magyar Közgazdasági Társaság igazgatóválasztmányának, a Magyar Társadalomtudományi Társulat választmányi és alapító tagja, az Institut International de Sociologie l. tagja, a debreceni Tisza István Tudományos Társaság r. tagja és I. osztályának titkára, a Finn-ugor Kultúrbizottság magyar osztályának, a Magyar Statsztikai Társaság r. tagja, a Turáni Társaság (Magyar Néprokonsági Egyesület) törzstagja, a Magyar Gazdaságkutató Intézet elnöki tanácsának tagja, a Werbőczy Bajtársi Egyesület patronusa és Gyula-székének elnöke; a M. Kir. József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen a „Gazdasági statisztika" című tárgykör magántanára. Magántanári képesítése megerősíttetett 1930. december 10-én. *Debrecen, Simonyi-út 17.*

Juvigny

l.

Tanulmanyok Bpest II

106, 107. l.

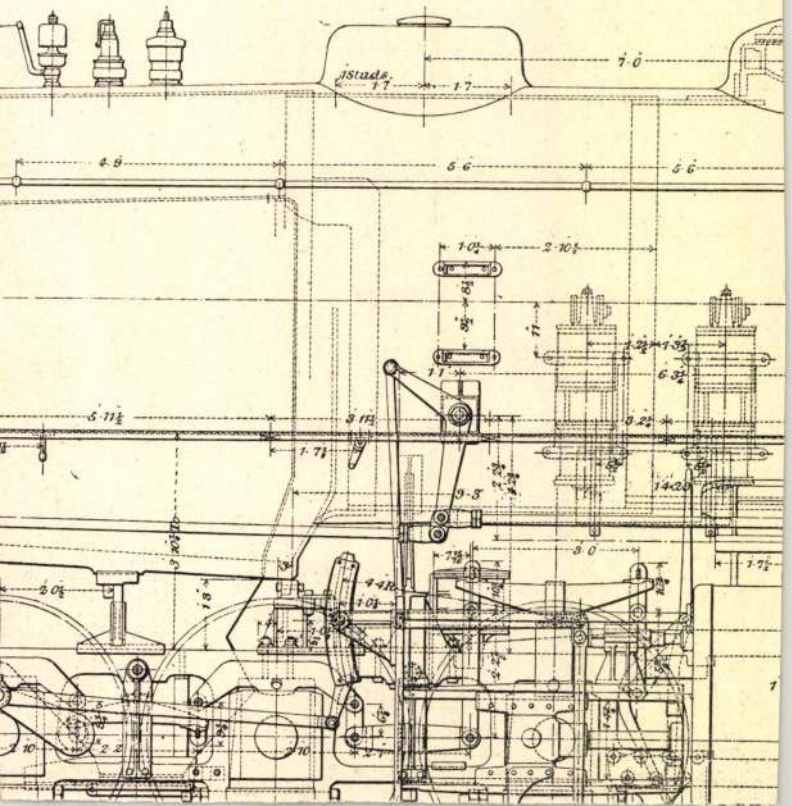

1 Studs.
1·7
1·7
7·0
4·9
5·6
5·6
1·0½
2·10½
1·1
5·11½
3·11½
1·7½
9·3
3·0
1·7½
2·0½
4·4 R
1·0½
2·10
2·2
2·10
2·1

Juvigny

l.

Buda és Pest erödit-
menjei 1686.
(a lexikon anyagába
beosztott cikke
Banfi Florionak)
120. l. 121. l. 125. l.

műkereskedő
SZEGED
TISZA LAJOS-KÖRUT 42/a.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula

Urnak

Budapest

XI. Lágymányosi u. 16.

Juvigny

l.

Tanulmányok Bp.
multjából
X. 165. l.

Zeugnis

für

Frau Johanna Sophie

Wolfstädt

geb. 15. 6.

X

tenbergben s mennyi Wittenbergen kívül. Érdekes, hogy a kiadások száma az évek folyamán alaposan megcsappan. A tárgyalt iratok közt sem a bibliafordítás, sem a postillák, sem pedig a szentbeszédek nem szerepelnek.)

Először esett meg fennállása óta, hogy kénytelen volt nyilvános működését beszüntetni, és pedig a mult évben 7, a folyó évben 4, összesen tehát 11 hónapon át.

A Székesfővárosi Tanács 88.704/912—XIV. számú határozatával tudvalevőleg elrendelte, hogy a könyvtár a Gróf Károlyi-utcai elemi iskola helyiségeit foglalja el és az átalakítás költségeire 42.000 K-ás rendkívüli hitelt engedélyezett. Akkorában úgy állott a dolog, hogy még az év végén, de legkésőbb 1913 legelején beköltözködik tágabb helyiségeibe az intézet, majd 1913 április havában azt a végleges igéretet kapta a könyvtár vezetősége, hogy az iskolai év végén megkapja a helyiséget, a nyári szünet alatt az átalakításokat elvégezheti és augusztus havában a könyvtárt új helyiségében megnyithatja. Indokolt volt tehát a költségvetés tervezetében a majd növekvő szükségletről gondoskodni. Az átköltözés előkészítésére a könyvtárt három hónapra, vagyis június 1-től augusztus végéig bezárták.

Ezt a szünetet arra is fel akarták használni, hogy új kölcsönzőrendszer alapjait rakják le és az évek során kötetlenül maradt könyvek ezreit beköttessék. Ezen, a könyvtár egész rendjét fölforgató munkálatok közben kapták a közlést, hogy november előtt aligha költözhetnek. Novemberben a költségvetés tárgyalása során a pénzügyi bizottságban hozzáintézett kérdésre az elnöklő

Juvigny

francia hadmérnök-

rod

Balla Antal:

Buda ostroma és
elfoglalása 1686-ban.
Bp. 1936. 124. l.

Juvigny térképe-
nek repr.-val

szellemnek, a déli befolyásnak legkésőbbi emlékét látja. Szerinte Chartres majd később Reims szobrai már a görög szellemből táplálkoznak, ami Worringernél egyet jelent a gótikával. Worringer kategóriái a latinizmus és grecizmus megkülönböztetése túlságos általános. Amit ő a gótikában a görög, első sorban az archaikus művészettel rokon vonásnak tart, az inkább két fiatal művészeti kultúra parallelizmusa, mintsem a görög szellemnek a gótikára gyakorolt hatása.

Szellemesen felépített elmélete újabb igazolása annak, hogy a művészeti emlékanyag gazdagsága és változatossága minden elmélet bizonyítására szolgáltat elegendő érvet.

Szempontunkból a chartresi székesegyház 1140 körül készült nyugati kapujának domborművei, apostolszobrai jelentősek. Az alakok kőtömbbé, oszloppá merevülnek. Az emberi test megnyúlik, arányait az alkotó művész az építészet szabályai alá rendeli, faloszlopokat díszítenek az alakok és

Juvigny

1686

l.

Epargny 1929

65. l.

Juvigny

l.

Schoentabaui

11. l.

Temesvári vég. múzeum IV. 264.

Juvigny

l.

Schoenabaini

1. l.

Budapest II. 174

Juvigny

l.

Fehér Iolán Antonia:

Budapest vízkerőrárs
temetőnek története
Bp. 1933.

48. l. mellett
51. l. 52. l.
99. l.

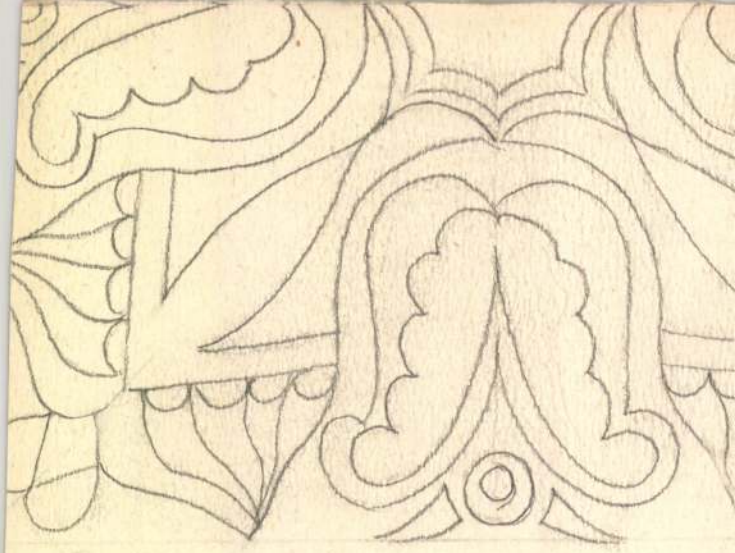

SZENTIVÁNY

Juvigny

a becsi Hadi levéltár-
ban levő 1686-os ostrom
képe Budának

Repr

Némedy, Joseph =
Die Belagerungen der
Festung Ofen in den
Jahren 1686 und 1849.
Pest, 1853.

Emlitve

Pásztor Bp.

25. l.

4.-	20.-
4.-	20.-
4.-	20.-
4.	20.-
4.-	20.-

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

Jurigny

l.

Historia 1931. IV. 3-4.
str. 118, 122. l.

Savigny, Charles de

1.

Schoel Buda és Óbuda

1. L.

Juvigny, C. de

erőd

Csemegi József ifj.

A budai Császárma-
lom eredete

MMÉEK közl.
1942 155. l.

Juvigni
Carolus

l

Kel Bpgrafab
223. n.

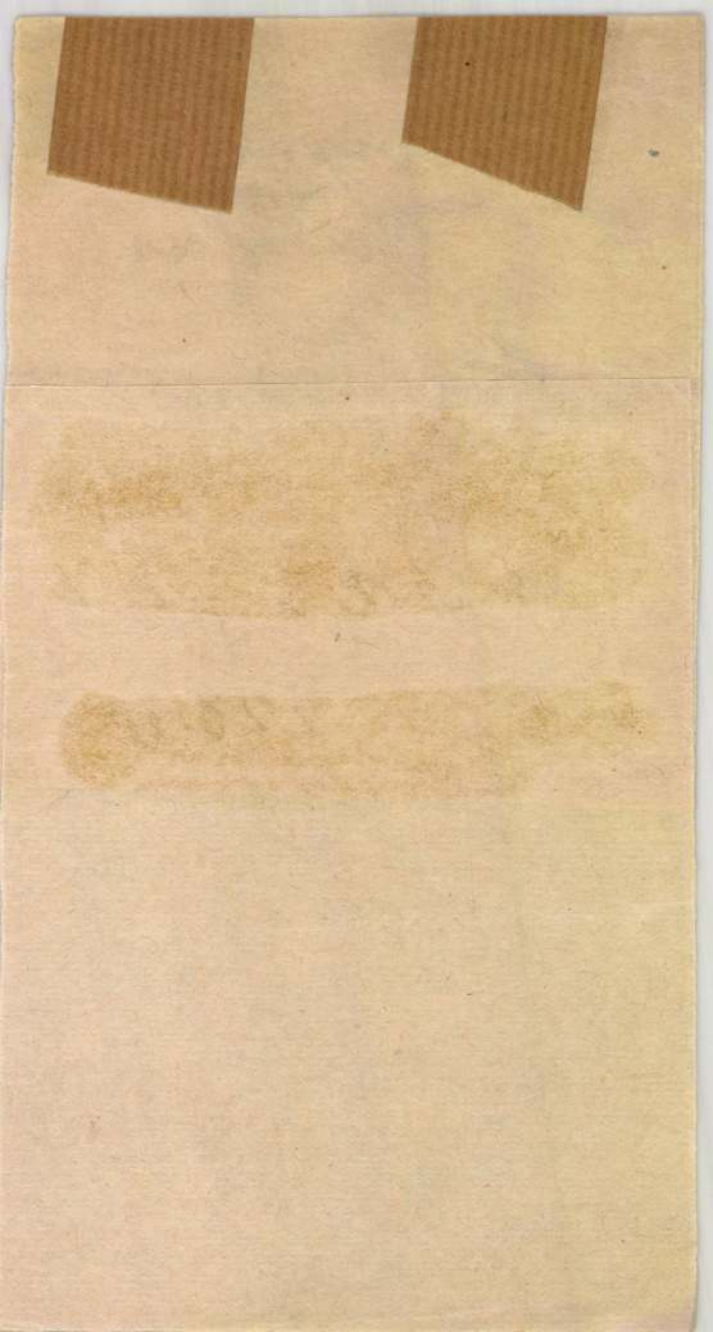

Jůvigni, Carolus

l.

Bpgrafábr

223. A.

Mit mond a kalkuláció ?!

Elég egy példa is:

240 oldalas tizes alakú 4^0 könyv
70×100 — 90-es papirból.

Kell hozzá 15 ív papír

„Z" anyagú prima papir à 1.60 P+f. a. 2.20 P
Olcsó könyvpapir à 1.32 P+f. a. . . . 1.82 P
A többlet . . . . . —.38 P

100 könyvnél is csak 38 pengő a különbözet. 100 megelégedett vevő többet ér, mint 38 pengőt!

Juviny, Carolus de

l.

Tanulmányok Bpest I

72.l - 73, 74.l

Carolus de Suvigny Francia hadmérnök

A XVIII sz. első évtizedeiben Magyarország D-i határvidékén működött

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp,1975.

452.old.

Juvigni

[illegible]

Maggiorotti - Banfi Buda-Pest

41.P

Nagyteki

Bátor vagyok
vagó m
Czáky Kr
tai emle
letteljese
kéréssel
önszegét
ni mélto

~~Fontana és~~

nincs ad

Juvigni

cod

Némedy, Josef:

Fontana's u. Juvigni's Pläne der Belagerung Ofen's im Jahre 1686. etc Pest 1853.

2

IRODALOM

JEGYZET

Mob. lemezszám: 1996, 1998.

Tényk. ltsz: B. 979, 980.

C. J. Juvigni hadmérnök M. D. K.

Az Eszék - Dárdai hid helyszínrajza
1686. repr: 261.

Molnár J: Török emlékek. hiv tört.
Ért. 1958 4 sz. 261.

Carolus Juvigny

A budai, középkori királyi palota nyugati
kelet felől, az 1686 évi ostrom után
(repr.)

Csagány István: A budavári palota és a Szent György
téri épületek. Bp. 1966. Műszaki k., 194 l., 214 kép.

14.l

Juvigny's

Plan der Belagerung
Ofens 1686. Rézmetzet Méretei
771 x 573 mm –
Budavár és Pest
térrajza az ostromló
sereg hadállásanak
pontos feltüntetésével
Kidllitva

Majláth tört. kidll

468. l.

rtesitjük a Tekintetes Országos Bizott-
érleti szabályrendeletünk szerint feb-
helye, a jelenlegi lakóknak f.é. no -
k és igy e részben már meg nem változ-
emben.-

ló müépitész Ur szives igéretét is bir
t már a tél folyamán megkezdi és 1909.
ejezi, a Tekintetes Országos Bizottság-
relmet kell előterjesztenünk, hogy a
leg sürgősen, de minden esetre oly i-
ittatni, hogy az épület legkésőbb
r ujból lakható legyen, nehogy a vá-
ségeket kelljen szenvednie.

Orsz. Bizottság kiváló tiszteletünk ki

ber 30.

KASSA SZ. KIR. VÁROS TANÁCSA

polgármester.

M.D.K.

Juvigny . . . .

metszete a Budavári Palota déli nézetéről, 1686-ból. Előtérben a déli nagy rondella és kapukornya még ép állapotban. Szerző közli még Juvigny nér a várpalota keleti nézetét, bal szélen a már rombadőlt déli rondellával.

Czagány István: Müemlékhelyreállitási kérdések a Budai várpalota ujjáépitésénél

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.3.sz.

8-9. ábra 181-182. old.

M.D.K.

Carl de Fuvigny, katonai mérnök

rajza a budai várpalotáról 1686-ból, melyet Mathias Greiserer, becsi rézmetsző és műkereskedő metszett rézbe.

845 x 860 m/m.

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában Bp.1966. 2 köt.

1. köt. 37. old.
2. köt. 35. old.
35. á

Juvigny

l.

Arch. Közl.

1877. XI. k. 1. fürct.

56. l.

MDK

Juvigny

Némedy, Josef: Fontana's u. Juvigny's Pläne der Belagerung Ofen's im Jahre 1686. etc. Pest 1853.

MDK

Juvigny,Mansfeld-ezred katona mérnöke
Buda az 1686-os ostrom után, rajz

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokb
Művért 1957.VI.évf.4.szám.297.l.

MDK

Juvigny C.J.de katonai mérnök

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold:Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I.Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Müvért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Juvigny, C.I. de

MDK

Az 1686-os ostromot követő években készült metszetek /Hallart-Wenig, C.I. de Juvigny, Greischer-féle rézkarc/ a budai palotáról a pusztulás képét festik.

66.o.

Boross - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1969.

MDK

Juviny , Carolus

Rézkarc: Iconographica Icon o Obsidionis Expugnationisque Budensis.... a Carolo de juuiny Inclyti Regiminis Monsfeldiani officiali et Ingenieur. 1686.
Sign: Carolus Juviny

Buda és környékének térképe az ostrom ábrázolásával DNy-ról nézve, három látképpel.

71.o. 223. szám.

/dr. Kelényi B. Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 o.16 repr. Bp. 1937.

Juvigny, francia mezőnök MOK

1686 után a bécsi udvari hadi-
tanács holgálatában – Berdán
is megfordul.

Schoen Arnold: Dumont nyomában...

Vü emlékvédelem, 1558. II. évf. 2 a.
88 l.

Zuzsika Lajos

Keszi Harmath András

tovább Moldovan István

Nagy János

Róza György

Jestők

a Szabad Művészet

1947. 12. sz. 252. l.

5

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
TÖRTÉNETI MÚZEUMA

IGAZGATÓSÁG

III. Kiscelli-u. 106.

MDK

Juzsila Lajos festő

Szabad Művészet 1947. 12.sz. 252 l.

Jügel János Frigyes

Karinczy Ferenc levelére
IX. k. Bpest. 1899. 483, 585. l

U. o. alább 5 sorral: «Neidl . . . egy *Jügel* nevezetűt dítsér . . .» Egy *Jügel János Frigyes* berlini rézmetszőről és könyvillustrátorról van pár szónyi említés a Müller H. S. Allg. Künstler-Lexicona II. köt. 293. lapján; de hogy Kis János erre czéloz-e: el nem dönthető.

Jülling János

festő

l

Közlezrkiáll

1396 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Jülling János

porcellánfestő

l.

Ságüvegesipár

419 l.

Pátkai körakási római gát

VI. 179

Jilling János
porcellanfestő
80 éves
(szívizomelfajulás)
+1955. II. 3.
Óbudai Újtemető

Halotti főkönyv
74

Jüngling Istvan

Königsmünster

1672. Augsburg

l.

Korrespondenzblatt

1882. 66. l.

(Aftryck ur Antikvarisk Tidskrift för Sverige. Fjerde delen).

1. – 142. ll., 21 képes tábla

Stockholm

Iwar Haeggström

1872

Jüngling Daniel

ötvös

Nagyszeben XVIII század

Lásd bővebben:

Jüngling Istvánt

Jüngling Daniel

Ehr.

Barockdeckelkanne im Schässburger Kirchensatz. Wir nehmen nichts Anstand, in ihr das rühmliche Schulbeispiel der Goldschmiedekunst in Siebenbürgen zu erblicken

Lród

Rothkunstgew. 1901.

Auf dieser Kanne lesen wir: „In Honorem & Usum Sacr(um) obtulerunt Germani Fr(atr)es Amplissi(mi): Domi/nus Daniel Jüngling & Stephanus huius operis artifex Anno 1728." Ausserdem ist noch zu lesen „Agneta Jünglingin Nata Kerschgin 1715 Daniel Jüngling."

Magyar királyi államvasutak.

T. Mühely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Jüngling

JÜNGLING, 1. *Frederick*, német származású amerikai fametsző, * Leipzig 1840. † New York 1889. Jeleset alkotott az úgynevezett tónusos fametszés terén, amelyet többsoros vésővel készített. Főleg amerikai festők képeit reprodukálta virtuóz fametszeteivel, amelyek nagy része a „Scribners Magazine"-ben jelent meg.

J. 2. *István*, ötvös Segesvárt a XVIII. sz. első felében. Egy födeles ezüstkancsója, mely 1728-ból való s melynek barokk domborművei nagy gonddal és sok ízléssel készültek, a segesvári alsó templom tulajdona.

E. G. I. 578. l

701. *Beniczky Lajos.*

Mellig látható, kissé jo
néz. Haja és szemöldöke fel
rőt, szeme barna. Nyakkendőj
fehér, paszomántgallérú és zsi

Vászon, méretei 63 : 46·8 cm
30 K. — Vétetett a gr. Kreit
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ápri
jegyzék XV. — Az átvételt tud
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Jügel

/GNeidl, ugy irja Gla tz, egy Jügel nevezetüt dicsér ..... próbáljon alkut Jügellel, akár más..... mivészszel...../

Kis János-Kazinczinak.
Kazinczy Ferenc levelezése. IX.k. Bp.1899. 483,585.l.

M.D.K.

Jüges /?/ Pál,fazekasm.

Várpalotai fazekas kistársaság korsója.Palota,1777.
20.kép.157.o. Fekete repr.Függelék,25,194.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

M.D.K.

Jüges /?/ Pál, fazekasm.

Adat róla: 1777 Palota. Céhkorsót készitett./ Függelék 25./. 185.o.

Nagybákay Péter: Veszprémi és Veszprémmegyei ~~Mú~~ céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém
Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága
Veszprém

Jüngling István

segesvári ötvös 1726.

lásd

Gyárfás Brassó 309.
310.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a műhelyfőnök v
aláí

8. sorsz. Műhelyi minta.

Jüngling Johan
(Stephanus)

Ehr -

lasd Jüngling Daniel
ic dulayat

ised

Rothkunstgew. 140 - l.

ised

Müll Fr. 49. l.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... év

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére .....

nevü munkástársamat szóbelileg megbizta

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Jüngling István

(Stephanus)

Ohr.

l.

Kőmagyótoj.

1928. r.

ben, meghalt Antwerpenben 1640-ben.

alra néz[illegible]. Előrefésült rövid haja, szemöl-
alla, melyet csak állon lord, barna[illegible], szeme sö-
rel gallérja réteges, bőrátlöntöse zöldesszürke
ja látható.

ra, méretei 66 : 51.2 cm. Vétetett 1894-ben.
P. Rubens
2 frt 50 kr. — Vétetett 1894. szeptember 8-án
tesével. (181/94).
136.

rkovszky József javítása 1898. I. 23-án.

181/94.

Jüngling István
ötvös Segesvár
Kőmagyötvj. 324 l.

19

1928 **SI** **Stephanus Jüngling,** e. 1724—1728.

Fedeles kupa, fedelén bárány. — *Deckelkanne, auf d. Deckel Lamm.* „. . . Dñus Daniel Jüngling et Stephanus huius operis artifex anno 1728.“ M—*H* 28

Ev. egyház, Segesvár — *Ev. Kirche, Schässburg.* Arch. Ért. 1879, 269. (Pulszky K.)

1929 **SI** Ugyanaz a mester. — *Derselbe Meister.*

Cápás pohár. — *Becher, geperlt.* — „1739.“ M—*H* 13,7

Museum, Segesvár — *Schässburg.*

Az elszakitott Magyarorsz

gos Bizottsága "Az elszakitott Magy

adássorozatot rendez. A kiváló mütö

felölelik Nyugatmagyarország, a Fel

tesebb müemlékét. A vetitett képekk

szinházban tartatnak, d.u. 1/2 4 ór

2.-i előadást, amely d.e. 11 órakor

programmja a következő : Jan. 26.-á

ország és Pozsony müemlékei. Febr

a bányavárosok müemlékei. Febr. 9.

ség és Sárosmegye müemlékei. Febr.

nevezetesebb müemlékei. Febr 23.-á

müemlékei és az erdélyi erődtemplom

Jüngling István

nagyrévei nyomdász

1682

l.

Korrespondenzblatt

1885. 123. l.

h.85

Müv. 1 köt. 8-ad r.

NOVÁK

Dániel

Hajdan-közép- s ujabbkori hiresb

Képirók, szobrászok, s rézmetszők életrajza.

Müvészek, technikusok és dilettánsok számára s az izlés-terjesztésre. I-XXX+1.-280.11.

Buda

M. kir. egyetem 1835.

Jüngling István

nagyszebeni nyomdász

1667.

l.

Korrespondenzblatt

1886-33. l.

h.86

Müv. 1 köt. 8-ad r.

PASTEINER

Gyula

A müvészetek története

a legrégibb időktől napjainkig.

352 ábra a szövegben.

I-Xiii+1.-763.11.

Budapest

Franklin-Társulat, 1885.

Jüngling István

nagyszebeni
nyomdász
XVII. sz

l.

Korrespondenzblatt

1886. 40. l.

Müv.

XLT

1 Nöt. 4r

Radisics,

M. Eugène de

Le pavillon historique de la Hongrie

à l'Exposition universelle de Paris en 1900.

Ouvrage publié sous les auspices et avec les souscriptions
De ministères royaux hongrois de l'instruction publique
et du commerce.

Jüttner Károly

Királyi főmérnök

tervezte a veszprémi

püspöki városi posta-

épületet 1901-ben

Az épület a város tulajdo-

nából 1920-ban a Kincs-

tár tulajdonába ment

át.

Bierbeposta

70-l.

L a k á s b é r l e t i

Egyrészről Saláth Ferer

Jagcvan, Jakob

ötvös

1.

Csat-Frey Öst. Kunstt

XXIV. K.

11. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
VEGYES MŰVEK.
420

Majláth Béla. Maylád István. 1502-1550.
Bpest, 1889.

L. M. Tört. Életrajzok. v. köt.

Jusztel (Isztl)

harangöntő család

a XVIII. században

Egerben. Az utolsó

harangöntő e családból az 1860-as

Házuk ebben halt el

és mühelyük

egy vesse ma is fennáll

a Harangöntő utca

4. 7. alatt

Br Kar Egri képek

29, 30. képpel

31 nap **1937 AUGUSZTUS** 31 nap

22

Jürge, lásd György gyöngyfüző, Kassa

Arch. Ért. 1897. 49 l.

Jürgenz D./Ditloff/, asztalos legény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosle gé-
nek jegyzéke származási hely szerint: "Lübeck;
Jürgenz D." 122.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességé-
nek történetéhez 93.old

Arrabona, 9.- Xantus János Múz. Győr, 1967. - A Győri
Múz. Évkönyve

Jürgenz,Ditloff,asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
nyek jegyzéke:"Jürgens,Ditloff,Lübeck,1675". 119.old.
13.jegyz.

Batári Ferenc: ~~xxxxxx~~ Asztaloslegények Győrben a
XVII.században - Adatok Győr város asztalosmüvessé-
gének történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Xantus János Múz.Győr,1967
A Győri Múz.Évkönyve

Ditloff /!/ Jürgen3, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből: "Ditloff /!/ Jürgen3 Tischler Gesell gebürtich von Lübeck". 101.old 1675-ből

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.században Adatok Győr város asztalosmüvességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr. 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

Jüsztl Anna

egri harangöntőné önti újra az Eger melletti Fedémes-i rk. templom harangját. (1837).

Voit Pál stb.: Heresmeyye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972.

7111

M.D.K

Jüsztl Anna.özvegy,egri harangöntőmester

Az egri fürdő bővitésénél,1839-40-ben,ő is dolgozott
178.o.

Sugár István: Az egri melegvizü fürdők története.
II.a rész.1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz.Évkönyve.Eger,1966. IV.

M.D.K.

Jüsztl János, egri harangöntőmester

A Fyrker féle egri fürdő bővitésen dolgozott 1829-30-ban. 173.o.

Sugár István: Az egri melegvizü fürdők története. II.rész. 1791-1965. 165.o.

Az Egri Múz. Évkönyve. IV. Eger. 1966

Jüszt János

József fia 1827 után öntötte ujja az egri minorita templom egy harangját.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2431

Jüptl József

1778-ban építette az egri minorita templom harangjait Egerben.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2431

Jüsztl József

harangöntő elkészíti az egri Kossuth Lajos u. 14. sz. a. ferences templom számára a második harangot. 1775.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt. Budapest, 1972.

3651

Jüstl József

harangöntőmester 1773-ban önti át az Eged-i templom harangját.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

3641

Jüsztl József

egri harangöntő" 1776-ban az egri szt. Mihály
székesegyház nagyharangját önti.

Voit Pál szb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4131

Jüstll József

egri harangöntő

Salgótarjáni rk(?)

tpl. harangja.

1789

Jml

~~Alföld, VIII. 215.~~ ~~Nagy Magyar~~

Jüstl József

egri harangöntő MDK

A salgótarjáni r.k. templom /Mária születése/ egyik egykori harangját készitette.
Agriae 1789.

354.o.

Genthon:Nógrád. 1954.

Jüstel Josephus M.D.K.

harangöntő

Cered r.k. templom harangját
öntötte 1789

Patay P: Nógrád megye harangjai
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 1–2 n. 151.

Juszth József

egri harangöntő az egerbaktai templom számára harangot és gyertyatartókat önt.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII.
Budapest 1972.

6321

Jusztl József

harangöntő mester az egri trinitáriusok templomában dolgozott 1784 előtt.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. kötet

Magyarország műemléki topografiája VIII. kötet

Budapest, 1972.

2001

Jastel József

egri harangöntő" 1779-ben öntötte a. feoté-
mesi rk. templom harangját.

Voit Pál pkb.: Heves megye műemlékei II.
Mongorország műemléki topográfiája VIII.
Budapest 1972.

7131

Jüstel Joseph harangöntő M.D.K.

Salgótarján r. t. tplom egyik harangja 1789

Patay P: Nógrád megye harangjai. Müvtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 sz. 159 167

JÜSZTL /JUSTEL, JOHEL, JUSTL, JUSTEL, ISTLI, JISZTL/ egri harangöntő család. Legidősebb tagja János 1694 körül a leleszi templom másfélmázsás harangját önti. József 1755-89 között működött Egerben. Az 1771. évi adóösszeirásban már a Harangöntő utcában lakik, ahol háza és műhelye van. ~~1764-ben, 1763-ban, és 1755-ben~~ 1763-ban ujraöntötte a Budán 1755-ben készült egerszalóki harangot, majd ugyanott a következő évben egy másfélmázsását öntött.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Jüsztl József 1771-ben felszereli a püspöki udvar kutjának bronz szivó szerkezetét, majd 1773-ban átönti a ferencesek középső megrepedt harangját és még ugyanebben az évben az 1709-ben készült un. Rákóczy harangot is átönti, amelyet a XIX. század elején --+ Bernecker Mátyás egri harangöntő ismét átönt. 1773-ban készül a keresztespüspöki és az ó-aradi minorita templom harangja. Két év mulva elkésziti a ferencesek második nagy harangját. Ugyanezen évben a gyön-

AHevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

gyöspatai rk. templom negyedik kis harangját készíti el és ugyancsak 1775-ben önt egy harangot Egerbaktán és ugyanott a templom négy darab gyertyatartóját. 1776-ban kerül sor az egri székesegyház nagyharangjának kiöntésére, valamint ugyanezen évben a minorita templomba egy 28 mázsás harangnak elhelyezésére is. A Szücsi-i templom harangjait 1781-ben és 1787-ben készíti /Can. Vis.1811./. A Bátorban 1782-ben elhelyezett harang felirata: FVDIT ME IOSEPHVS IÜSTELI AGRIA 1782 /Voit kézirat 1956./. Ugyancsak Jüsztl Jó-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

zsef önti a tiszakürti harangot 1783-ban, és ugyanezen évben a poroszlóit is, /Can.Vis.1819/, sőt ekkor rendelik meg nála a püspöki palota bejárata fölé a kis bronz jelzőharangocskát.is. 1785-ben --+ Povolny Jánossal együtt szerepel az extrinitáriusoknál, mint becsüs. 1789-ben önti a ceredi és a salgótarjáni harangokat. 1795-ben már özvegye nevén van az üzem és Jüsztl Rozália harangja az, amely 1796-ban készül a gesztheiyi /Zemplén m./ református templom szá-

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

mára és onnan 1814-ben a Nógrád-megyei ecsegi templomba kerül /Patay M.E.958.p.152./. A felsőtárkányi harang felirata: FVSA SVB ROZALIA IUSTEL ANO 1797 AGRIA. /Voit kézirat 1956./ A tiszanánai 12 mázsás harangot 1799-ben kisebbre önti át. A szihalmi toronyban függ a ROSALIA JVSTLIN FVSA SVB AGRI 1800 feliratu harang /Voit kézirat 1956./.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

A család következő tagja /József fia/ Jüsztl János, aki 1814-27-ig szerepel az adózók lajstromában. A Nagyszalonta által rendelt harang öntését 1807-benmeg kellett ismételnie és a szomolnoki érckohóból uj anyagot kellett hozzá hozatnia. A homokterenyei harangot ugyanezen évben készitette és ugyancsak ekkor készül az egerszóláti templom harangja, amelynek felirata:német nyelvü: GOS MICH JOHANN JUSTEL IN ERLAU /Voit kézirat 1956./. A borsodnádasdi tüzben megégett

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből.Voit

harangot 1827-ben átönti s ugyancsak ekkor önti ujjá a minorita templom két szintén tüzvészben megsérült harangját is. Ismeretlen időben készíti Szucs község rk. templomának harangjait is. Hevesaranyoson 1837-ben helyezik el a harangot, amelynek felirata: FVDIT ME IOANNES VSTE AGRIAE ANNO 1837./Voit kézirat 1956/ Hagyatékix irataiban 1841-ben emlitik, hogy fia Jüsztl József vándoruton van és ~~-+~~ Bernecker Mátyás veje vezeti az egri üzletet.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Jüpztl (Justel, Johel, Justl, Justel, Istli, Jisztl) János

egri – feltehetően olasz eredetű (Giusti) harangöntő család tagja. 1694 körüla leleszi templom másfel mázsás harangját önt.

Deresényi Dezső, Gálya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964.

238 l.

Jüsztl János

Jüsztl József fiát 1837-ben is említik, fia ifjabb Jüsztl József, akinek veje Bernecker Mátyás fejezi be a neves egri harangöntő dinasztia működését.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

2381

Jüsztl János özvegye 1834-től vezeti a céget, 1835-ben az upponyix templom számára két ~~f~~ kétmázsás harangot öntet és ugyancsak ő /Jüsztl Anna/ önteti ujjá 1837-ben a fedémesi templom harangját is. 1845-ben a Jüsztl harangöntő dinasztia utolsó tagja Jüsztl József szerepel az adóösszeirásokban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Jüztl József

egri harangöntő a város elismert kézműves mestere.

Derecsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II. (1959-1960) Budapest, 1964. 2298.

ifjabb Jüsztl József

Jüsztl János fia, akinek veje Berneck-
cker Mátyás egri harangöntő.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60)
Budapest, 1964.

2381.

Jüszt József

1755-89 között működött Egerben. 1763-ban újraöntötte, illetőleg, 1755-ben készült egerszalóki harangot, majd a következő évben egy másfél mázsásat öntött.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

2380

Jüsztl József

1771-ben felszereli a püspöki udvar kút-
jának bronz szivószerkezetét, majd 1773-
ban átönti a ferencesek középső meg-
repedt harangját.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza:
Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60)
Budapest, 1964. 238 l.

Jüpztl József

Még ugyanebben az évben az 1709-ban készült ún. Rákóczi-harangot is újraönti (amelyet a XIX század elején Bernecker Mátyás egri harangöntő átönt.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964

238 l.

Jüsztl József

1773-ban készül a keresztespüspöki és az óaradi minorita templom harangja. Két év mulva elkészíti a ferencesek második nagy harangját.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60). Budapest, 1964. 238 l.

Jüzfl József

Ugyanezen évben a gyöngyös patai rk. templom negyedik kis harangját vállalja el: ugyancsak 1775-ben önt egy harangot Egerbaktán és ugyanott a templom számára négy gyertyatartót.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II. (1959-60) Budapest, 1964 238 l.

Jüsztl József

1776-ban kerül a sor az egri székesegyház nagyharangjának kiöntésére, valamint a minorita templomban egy 28 mázsás elhelyezésére.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

238 l.

Jüsztl József 7

A szücsi templom harangját 1781-ben és 1787-ben készíti. A Bótorban elhelyezett harang felirata: „Fudit me Josephus Iüsteli Agrua 1782."

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz. Géza: Magyar müemlékvédelem II (1959-1960) Budapest, 1964. 2381.

Jüsztl József

Ugyancsak a tipakürti harangot önti 1783-ban és ugyanezen évben a pozoszlóit is.; ekkor rendelik meg nála a püspöki palota bejárata fölé a kis jelzőharangocskát is.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest, 1964.

238 l.

Jüsztl József

1789-ban önti a ceredi és a salgótarjáni harangokat. 1795 előtt már elhunyt. Jüsztl Rozália nevét viseli az a harang amely 1796-ban készült el.

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-1960) Budapest, 1964.

2381.

Jüsztl József

10

E harang a geszthelyi református templom számára készült s onnan 1814-ben a Nográd megyei ecsegi templomba kerül. A felsőtárkányi harang felirata: „Tusa Sub Rozalia Iustel Ano 1797 Agria".

Deresényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: M. műemlékvédelem, II. (1959-60) Bsp. 1964

2381

Jüsztl József

fia János, akit még 1837-ben is emlitenek.

Dercsényi Dezső, Gólya József, Entz Géza: Magyar Műemlékvédelem II (1959-60) Budapest 1964.

238 l.

M.D.K.

Füttner Kálmán, kir. mérnök

tervei nyomán Bánóczy Pál pápai építőmester hajtja végre a pápai takarékpénztár főpiaci székhárának emeletessé való bővítését és szállodárvá alakítását.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1895. XVI.évf.

aug. 6. sz. 2 old.